NUWE TESTAMENT EN PSALMS

'n Direkte Vertaling

AFRIKAANS
'n Direkte Vertaling
NT & PS 2014

bybelgenootskap
van suid-afrika

NUWE TESTAMENT EN PSALMS

’n Direkte Vertaling

bybelgenootskap
van suid-afrika

INHOUD

VOORWOORD

Die Bybelgenootskap van Suid-Afrika bied graag hierdie publikasie van die *Nuwe Testament en Psalms: 'n Direkte Vertaling* aan as 'n voorsmaak van *Die Bybel: 'n Direkte Vertaling*. Dit is nog nie die finale teks nie, maar verteenwoordig tekste aan die einde van Fase 2 soos hier onder uiteengesit word. Verskeie boeke van hierdie vertaalprojek is reeds aan kerklike lesers vir hulle kommentaar gestuur en ook op die webblad www.bybeldirektevertaling.co.za geplaas.

Die Bybelgenootskap besluit nooit self om 'n Bybelvertaling te maak nie. Feitlik al die kerke wat die Bybel in Afrikaans gebruik, het die Bybelgenootskap versoek om hierdie vertaling voor te berei. Die **vertaalopdrag** wat deur die kerke goedgekeur is, lui: “Skep 'n goed verstaanbare, bronteksgeoriënteerde Afrikaanse vertaling van die Bybel wat geskik is vir voorlesing en gebruik in eredienste, asook vir kategese, Bybelstudie en persoonlike gebruik.” Daar is twee swaartepunte in hierdie opdrag, naamlik **so getrou moontlik aan die bronteks** en **in goed verstaanbare Afrikaans**.

So getrou moontlik aan die bronteks impliseer nie net dat die vertaling 'n getroue weergawe van die betekenis van die bronteks moet wees nie, maar ook dat die bronteks se beelde, metafore, styl en struktuur so ver moontlik behou moet word. Kortom: Daar word gepoog om in hierdie vertaling alles wat kenmerkend van die bronteks is, getrou weer te gee.

Die kwalifikasie **in goed verstaanbare Afrikaans** impliseer onder andere dat die vertaling 'n duidelike, maar steeds getroue, weergawe van die betekenis van die bronteks en van hoë letterkundige gehalte moet wees. Hierdie *direkte vertaling* streef daarna om die bronteks van die Bybel só te vertaal asof die skrywers se woorde *direk* aangehaal word, met ander woorde asof hulle self in hulle eie tyd aan die woord gestel word, maar dan in vloeiende, idiomatiese Afrikaans. In hierdie opsig verskil die vertaling van 'n woord-vir-woord vertaling.

Die vereiste van **getrouheid aan die bronteks** hou onder meer in dat hierdie vertaling nie aangepas word by die leefwêreld van vandag nie. Dit weerspieël die Bybelse leefwêreld. Woorde vir metrieke mate en gewigte word byvoorbeeld nie gebruik nie. Die terminologie van die

brontaal (soos *sikkels, handbreedte, el* en *dagreis*) word gehandhaaf. Kenmerkend van die vertaling is ook die aanbring van voetnote om noodsaaklike inligting aan lesers te verskaf. Dit gaan oor probleme in die bronteks, bepaalde vertaalbesluite asook verduidelikings van sosiokulturele sake wat noodsaaklik is vir die verstaan van die vertaling. Verder is die vorm van liedere en gedigte belangrik met die oog daarop dat die eie aard van Bybelse poësie so ver moontlik behoue bly.

Voornaamwoorde: Wanneer, in die vertaling, Jesus hoflik of eerbiedig aangespreek word, word "U/Uself" gebruik. Maar wanneer Jesus afwysend of aggressief aangespreek word, word "jy/jouself" gebruik, en "hy/hom" wanneer so 'n spreker (of iemand wat Jesus nog nie as Messias aanvaar nie) oor Jesus praat. Wanneer die bronteks slegs 'n voornaamwoord gebruik (hy, sy, hulle) en daar in Afrikaans onduidelikheid kan ontstaan oor na wie daar verwys word, word die voornaamwoord deur die persoonsnaam vervang sonder om dit telkens in 'n voetnoot te verduidelik.

Voetnote

— wat slegs na 'n enkele woord of frase verwys, word met 'n letter van die alfabet ná die laaste woord ter sprake, aangedui. Die eerste en laaste woorde van die frase baken as trefwoorde die frase af, soos in Matt 5:21 waar "dat … gesê is" die frase **"dat** aan die voorgeslagte **gesê is"** in die teks aandui;

— wat na 'n vers (of meer as een vers) as geheel verwys, word met 'n letter van die alfabet aan die begin van die vers(e) aangedui, soos in Matt 2:18 of Matt 12:18-21.

— Voetnote wat ooreenstem met die inskrywing in die woordelys word nie met 'n • gemerk nie.

Kruisverwysings

— na ander tekste wat betrekking het op 'n vers (of meer as een vers) as geheel, word slegs met die hoofstuk en vers aangedui, soos in Joh 1:3;

— na ander tekste wat slegs betrekking het op 'n woord, frase of gedeelte van 'n vers, word met die eerste en laaste woorde van die frase (soos by voetnote) ná die hoofstuk en versverwysing aangedui, soos in Joh 1:21;

— wat betrekking het op 'n aanhaling uit die Ou Testament waar die aanhaling se reikwydte twee of meer verse beslaan — maar nie die betrokke verse as geheel nie — word met trefwoorde aangedui om enige misverstand oor die reikwydte van die bepaalde kruisverwysing te voorkom, soos in Hand 7:6-7 en Hand 7:42-43;

— na tekste in die Ou Testament, asook kruisverwysings onder opskrifte wat na ander perikope met ooreenstemmende inhoud verwys, word gewoonlik so geplaas dat die tekste of perikope waarin die grootste ooreenkomste aanwesig is, eerste geplaas word, soos in Heb 13:5.

Die **woordelys** wat aan die einde van die publikasie voorkom, bevat 'n lys sake en terme wat in voetnote verduidelik word, met meestal 'n meer uitgebreide definisie as in die voetnoot. Dit is dus raadsaam om steeds die woordelys te raadpleeg oor woorde wat in 'n voetnoot verklaar word. Voetnote wat slegs enkele kere in die teks verskyn, word nie opgeneem nie. Woorde waarvan die betekenis by die leser oor die algemeen as goed bekend veronderstel word, of wat dikwels in die vertaling voorkom, maar waarvan daar 'n verklaring in die woordelys gegee word, word in die vertaling met 'n • gemerk om die leser na die woordelys te verwys. Woorde in die woordelys met 'n • gemerk, word elders in die woordelys behandel.

Afkortings van die boekname van die Bybel is merendeels dieselfde as in die 1983-vertaling. Die afkorting LXX dui die Griekse vertaling van die Ou Testament, die Septuaginta, aan. Omdat die Septuaginta die vertaling is wat in die vroeë kerk gebruik is, haal die skrywers van die Nuwe Testament meesal hieruit aan. Wanneer daar in die Nuwe Testament 'n kruisverwysing na die Ou Testament is met **LXX** daarna (soos in Op 1:8), beteken dit dat die aanhaling uit of toespeling op die Ou Testament ooreenstem met die Griekse vertaling en dat dit in hierdie bepaalde geval opmerklik verskil van die Hebreeuse bronteks. Wanneer daar in die Ou Testament 'n kruisverwysing na die Nuwe Testament voorkom met **LXX** ná die teks (soos in Ps 4:5), stem die Nuwe Testament ook met die **LXX** ooreen.

Die **brontekste** wat gebruik word, is die produk van jare se toegewyde navorsing deur kundiges op die terrein van teksoorlewering. Daarom word dit wêreldwyd as die betroubaarste Bybelteks beskou en word dit sonder enige uitsondering deur alle lede van die Wêreldbond van Bybelgenootskappe gebruik. Die bronteks vir die **Ou Testament** is die vierde uitgawe van **Biblia Hebraica Stuttgartensia (BHS4),** uitgegee deur die Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1990. Vir die **Nuwe Testament** is die bronteks die vierde uitgawe van die Wêreldbond van Bybelgenootskappe se **Greek New Testament (UBS4 rev),** uitgegee deur die United Bible Societies en die Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1994.

Die **vertaalproses** behels vyf fases:

In **Fase 1** word eers 'n baie noukeurige vertaling van elke Bybelboek voorberei deur boekspanne wat bestaan uit Ou- en Nuwe-Testamentiese eksegete, Hebreeuse en Griekse brontaalkenners, Afrikaanse taalkundiges en letterkundiges.
In **Fase 2** word die vertaling deur Redaksionele Komitees geredigeer. Die Redaksionele Komitees bestaan uit eksegete, brontaalkenners, taalkundiges, letterkundiges en vertaalkundiges.
In **Fase 3** word die tekste gestuur na kerklike lesers wat deur die onderskeie kerke benoem is. Dit word ook op die webwerf www.bybeldirektevertaling.co.za geplaas vir kommentaar deur die publiek. Alle kommentaar word in die lig van die bronteks en vertaalopdrag oorweeg en waar nodig, word aanpassings gemaak.
In **Fase 4** word gekontroleer of uitdrukkings en woorde so konsekwent moontlik deur die hele Bybel vertaal is.
In **Fase 5** word die teks deur die Begeleidingskomitee (wat beginselbesluite neem) gefinaliseer en aan die Bybelgenootskap voorgelê vir publikasie.

Die Bybelgenootskap van Suid-Afrika vertrou dat hierdie publikasie van die *Nuwe Testament en Psalms: 'n Direkte Vertaling* u met groot verwagting sal laat uitsien na die bekendstelling van die volledige Bybel.

DIE EVANGELIE VOLGENS
MATTHEUS

Inleiding

Oor die tyd van ontstaan is daar onsekerheid. Aangesien Mattheus van *Markus* gebruik maak, moes *Die Evangelie volgens Mattheus* ná *Markus* ontstaan het. Indien ons aanvaar dat *Markus* in die tydperk rondom 65 nC in Rome geskryf is en dat *Mattheus* êrens in Klein-Asië ontstaan het, moes daar 'n tydperk verloop het voordat die volledige *Markusevangelie* in Klein-Asië beskikbaar was. Verder aanvaar baie navorsers dat die verwysing na die afbranding van die stad van diegene wat nie na die koning se bruilofsmaaltyd wou kom nie (Matt 22:7), 'n terugflits is na die vernietiging van Jerusalem wat in 70 nC plaasgevind het. As alle faktore in ag geneem word, kan ons aanvaar dat *Mattheus* tussen 70 en 80 nC, of miskien selfs effens later, ontstaan het.

Oor die plek van ontstaan is daar ook onsekerheid. Hierdie Evangelie kon heel moontlik in die Siriese stad Antiogië of verder suid in die destydse Sirië, of selfs Galilea ontstaan het.

Die naam van die boek *Mattheus* word verbind met die voormalige tollenaar en latere apostel met dieselfde naam (Matt 9:9; 10:3). In *Markus* en *Lukas* word hy ook Levi genoem. Die *Mattheusevangelie* se voorliefde vir die naam *Mattheus* vind weerklank by die vroegkerklike tradisie wat ons by Papias (±135 nC) aantref, waarvolgens Mattheus hierdie Evangelie geskryf het. Oor of die apostel Mattheus inderdaad die skrywer was, bly daar egter histories onsekerheid.

Uit *Die Evangelie volgens Mattheus* blyk dat die eerste lesers waarskynlik Grieksprekende Jode of ten minste volgelinge van Jesus met 'n sterk Joodse agtergrond was, en dat hulle in 'n stryd gewikkel was om teenoor die Jode, met hulle sterk beklemtoning van die wet van God, hulle eie identiteit as volgelinge van Jesus te ontdek.

Mattheus behoort tot die evangelie-genre. Dit hou in dat die historiese gegewens omtrent Jesus in 'n verhaalvorm gegiet word waarin onder meer karakteruitbeelding, sowel as seleksie en verwerking van materiaal, 'n belangrike rol speel. Verder bevat die Evangelie 'n sterk verkondigingselement. *Mattheus* gee nie maar net koue feite weer nie, maar bied dit so aan dat sy lesers beweeg word om volgelinge van Jesus te word.

Temas wat deurlopend in *Mattheus* voorkom, is die klem op die koninkryk van die hemele, die uitleef van die wet van God in terme van liefde en barmhartigheid (5:20; 23:23), onderlinge verhoudings in die kerk (net *Mattheus* onder die Evangelies gebruik die woord "kerk", 16:18; 18:17), gelowiges se sending na die wêreld (28:18-20); en die Here Jesus se teenwoordigheid by sy mense tot aan die einde van die wêreld (1:23; 18:20; 28:20).

Mattheus se vertelling van Jesus se optrede en prediking word noukeurig opgebou. Dit bevat vyf groot eenhede waarin Jesus se lering vervat is (vgl hoofstukke 5 — 7; 10; 13; 18 en 23 — 25), wat telkens afgesluit word met die frase "Toe Jesus sy redevoering voltooi het" of klein variasies daarop (vgl 7:28; 11:1; 13:53; 19:1 en 26:1).

Die boek kan soos volg ingedeel word:

- 1 — 4 Jesus se geboorte en die voorbereiding vir sy optrede
- 5 — 7 Onderrig: Die bergrede
- 8 — 9 Kragtige dade van Jesus

10 Onderrig: Jesus gee opdragte aan die twaalf
11 — 12 Jesus se uitnodiging word verwerp
13 Onderrig: Gelykenisse van die koninkryk
14 — 17 Jesus deur Israel verwerp, maar deur sy dissipels bely
18 Onderrig: Verhoudings in die kerk
19 — 22 Die dissipels se onbegrip; Jesus in Jerusalem
23 — 25 Onderrig: Oordeel en koms van die koninkryk
26 — 28 Jesus se verhoor, kruisiging en opstanding

Die geslagsregister van Jesus

(Luk 3:23-38)

1 1 Die geslagsregister* van Jesus Christus[a], die •Seun van Dawid,*
die Seun van Abraham:*

2 *Abraham het Isak verwek
Isak het Jakob verwek
Jakob het Juda en sy broers verwek
3 *Juda het Peres en Serag by Tamar verwek
Peres het Gesron verwek
Gesron het Ram verwek
4 *Ram het Amminadab verwek
Amminadab het Nagson verwek
Nagson het Salmon verwek
5 Salmon het Boas by Ragab verwek
Boas het Obed by Rut verwek
Obed het Isai verwek
6 en Isai het Dawid, die koning, verwek.*

Dawid het Salomo by die vrou van Urija verwek*
7 *Salomo het Rehabeam verwek
Rehabeam het Abia verwek
Abia het Asa verwek
8 Asa het Josafat verwek
Josafat het Joram verwek
Joram het Ussia verwek
9 Ussia het Jotam verwek
Jotam het Agas verwek
Agas het Hiskia verwek
10 Hiskia het Manasse verwek
Manasse het Amon verwek
Amon het Josia verwek
11 en in die tyd van die wegvoering na Babilon* het Josia Jojagin
en sy broers verwek.*

12 Ná die wegvoering na Babilon het Jojagin Sealtiël verwek
Sealtiël het Serubbabel verwek*
13 Serubbabel het Abihud verwek
Abihud het Eljakim verwek
Eljakim het Asor verwek
14 Asor het Sadok verwek

Sadok het Agim verwek
Agim het Elihud verwek
15 Elihud het Eleasar verwek
Eleasar het Mattan verwek
Mattan het Jakob verwek
16 Jakob het Josef verwek, die man van Maria, uit wie Jesus wat bekend staan as Christus,* gebore is.

17 Al die geslagte dan van Abraham tot by Dawid was veertien geslagte,
en van Dawid tot by die wegvoering na Babilon veertien geslagte,
en van die wegvoering na Babilon tot by die Christus[b] veertien geslagte.

Die geboorte van Jesus Christus

(Luk 2:1-7)

18 Die geboorte van Jesus Christus[c] het soos volg verloop. Toe
Maria, sy moeder, reeds aan Josef verloof was,* maar nog voordat
hulle gemeenskap gehad het,[d] het dit geblyk dat sy swanger geraak
het uit die Heilige Gees.* 19 Omdat hy •regverdig was, maar haar tog
ook nie in die openbaar wou verneder nie,[e] het Josef, haar man,
besluit om in die geheim van haar te skei. 20 Terwyl hy daaroor
nagedink het, het daar skielik 'n engel van die Here in 'n droom aan
hom verskyn en gesê: “Josef, seun van Dawid, moenie bang wees om
Maria as jou vrou by jou te neem[f] nie, want wat in haar verwek is, is
uit die Heilige Gees. 21 Sy sal geboorte gee aan 'n seun en jy moet
Hom Jesus[g] noem, want Hy sal sy volk van hulle sondes verlos.*” 22
Dit het alles gebeur sodat wat die Here deur die profeet gesê het,
vervul kon word:

23 “Kyk, die maagd sal swanger word
en aan 'n seun geboorte gee
en hulle sal Hom Immanuel noem,”[h] —

wat, as dit vertaal word, beteken: “God is met ons.”*

24 Toe Josef uit die slaap wakker word, het hy gemaak soos die
engel van die Here hom beveel het en haar as sy vrou by hom geneem.
25 Hy het nie met haar gemeenskap gehad totdat sy aan 'n seun
geboorte gegee het nie. En hy het Hom Jesus genoem.*

Sterrekenners uit die Ooste bewys eer aan Jesus

2 1 Toe Jesus in Betlehem, Judea, gebore is,[*] in die dae van koning
Herodes,[i][*] het daar sterrekenners[j] uit die Ooste in Jerusalem
aangekom. 2 Hulle het gevra: "Waar is die koning van die Jode wat
gebore is? Want ons het sy ster in die Ooste gesien[*] en ons het gekom
om eer aan Hom te bewys." 3 Toe koning Herodes dit hoor, was hy
ontsteld, en die hele Jerusalem saam met hom. 4 En nadat hy al die
leierpriesters en skrifkenners uit die volk bymekaar geroep het, het hy
by hulle navraag gedoen waar die Christus[k] gebore sou word. 5 Hulle
het vir hom gesê: "In Betlehem,[*] Judea, want so staan daar deur die
profeet geskryf,

> 6 [l]" 'En jy, Betlehem, in die grondgebied van Juda,
> jy is glad nie die geringste onder die regeerders van Juda nie.
> Want uit jou sal daar 'n leier kom
> wat my volk Israel as herder sal lei.[*]' "

7 Daarop het Herodes, nadat hy die sterrekenners in die geheim
ontbied het, noukeurig by hulle navraag gedoen oor wanneer die ster
verskyn het, 8 en hulle toe na Betlehem gestuur met die opdrag: "Gaan
vind alles noukeurig uit omtrent die Kind; en wanneer julle Hom
gekry het, laat my weet, sodat ek ook kan gaan en aan Hom eer
bewys."

9 Nadat hulle gehoor het wat die koning sê, het hulle vertrek. En
kyk, die ster wat hulle in die Ooste gesien het,[*] het voor hulle uit
beweeg totdat dit tot stilstand gekom het reg bo die plek waar die
Kind was. 10 Toe hulle die ster sien, het hulle 'n onbeskryflike groot
vreugde ervaar. 11 Nadat hulle die huis binnegegaan het, het hulle die
Kind by Maria, sy moeder, gesien[*] en neergekniel en aan Hom eer
bewys.[m] Toe het hulle hulle skatte oopgemaak en vir Hom geskenke
aangebied: goud, wierook en mirre. 12 En omdat hulle in 'n droom 'n
goddelike waarskuwing ontvang het[*] om nie na Herodes terug te keer
nie, het hulle met 'n ander pad langs na hulle land teruggegaan.

Die vlug na Egipte

13 Nadat die sterrekenners teruggekeer het, het daar 'n engel van die
Here in 'n droom aan Josef verskyn[*] en gesê: "Staan op, neem die Kind
en sy moeder en vlug na Egipte, en bly daar totdat ek weer vir jou
opdrag gee; want Herodes[n] is van plan om die Kind te soek en Hom
dood te maak." 14 Josef het toe opgestaan en gedurende die nag met
die Kind en sy moeder na Egipte vertrek. 15 Hy het daar gebly tot

Herodes se dood, sodat vervul sou word wat die Here deur die profeet gesê het: "Uit Egipte het Ek my Seun geroep."[o]

Die kindermoord

16 Toe Herodes agterkom dat hy deur die sterrekenners om die bos gelei is, was hy briesend. En hy het in Betlehem en die hele omliggende gebied al die seuntjies van twee jaar en jonger om die lewe laat bring, in ooreenstemming met die tyd wat hy noukeurig van
die sterrekenners verneem het. 17 Toe is vervul wat deur die profeet Jeremia gesê is:

18 [p]"'n Stem is in Rama gehoor,
'n droewige gehuil en 'n luide rouklag,
Ragel huil oor haar kinders,
en sy weier om vertroos te word,
omdat hulle nie meer daar is nie."

Die terugkeer uit Egipte

19 Nadat Herodes[q] gesterf het, het daar in Egipte 'n engel van die Here in 'n droom aan Josef verskyn*
20 en gesê: "Staan op, neem die Kind en sy moeder en gaan na die land Israel, want die mense wat die Kind om die lewe wou bring, is dood."[r]
21 Hy het opgestaan en die Kind en sy moeder saamgeneem en in die land Israel aangekom.
22 Maar toe hy hoor dat Argelaos[s] in die plek van sy vader Herodes oor Judea regeer, was hy bang om daarheen te gaan. Nadat hy in 'n droom 'n goddelike boodskap ontvang het,* het hy na die landstreek Galilea
vertrek 23 en in 'n dorp met die naam Nasaret gaan woon,* sodat vervul sou word wat deur die profete gesê is: "Hy sal 'n Nasarener genoem word."[t]

Die optrede van Johannes die Doper

(Mark 1:2-8; Luk 3:1-9,15-17; Joh 1:19-28)

3 1 In daardie tyd het Johannes die Doper in die openbaar begin
optree en in die woestyn[u] van Judea verkondig: 2 "Bekeer julle, want
die •koninkryk van die hemele is op hande."*
3 Hy was immers die een van wie die profeet Jesaja gepraat het toe
hy gesê het:

"'n Stem van iemand wat roep in die woestyn,
'Maak die pad vir die Here gereed,
maak sy paaie reguit.' "[v]

4 Hierdie Johannes het 'n kleed van kameelhaar* gedra, met 'n
leergordel om sy heupe, en sy kos was sprinkane en wilde heuning.
5 In dié tyd het daar inwoners van Jerusalem, die hele Judea en die
hele Jordaanomgewing na hom gegaan, 6 en hulle is deur hom in die
Jordaanrivier gedoop, terwyl hulle hulle sondes bely het.
7 Maar toe hy sien dat baie van die •Fariseërs en •Sadduseërs na sy
doop kom, het hy vir hulle gesê: "Julle addergeslag,* wie het julle
wysgemaak dat julle aan die dreigende oordeel kan ontkom?* 8 Dra
liewer vrugte wat by die bekering pas. 9 En moenie eers oorweeg om
by julleself te sê, 'Ons het Abraham as voorvader'* nie, want ek sê vir
julle, God kan uit hierdie klippe kinders vir Abraham verwek. 10 Die
byl lê reeds gereed teen die wortel van die boom. Elke boom wat nie
goed vrug dra nie, word uitgekap en in die vuur gegooi.* 11 Ek doop
julle wel met water* met die oog op bekering,* maar Hy wat ná my
kom,* is sterker as ek, en ek is nie eers werd om sy sandale vir Hom
aan te dra[w] nie. Hy sal julle met die Heilige Gees en met vuur doop.*
12 Sy hooivurk is in sy hand. Hy sal sy dorsvloer deeglik skoonmaak
en sy koring in die skuur versamel,* maar die kaf sal Hy met 'n
onblusbare vuur verbrand."

Jesus word gedoop

(Mark 1:9-11; Luk 3:21-22; Joh 1:29-34)

13 Toe het Jesus van Galilea af by die Jordaan aangekom. Hy het na
Johannes gegaan om deur hom gedoop te word. 14 Maar Johannes het
Hom probeer teengaan met die woorde: "Ek behoort deur U gedoop te
word, en U kom na my toe?" 15 Jesus het hom geantwoord: "Laat dit
nou toe, want dit is goed dat ons op hierdie manier alle •geregtigheid
vervul." Johannes het toe ingestem.
16 Nadat Jesus gedoop is, het Hy dadelik uit die water opgestaan.

Meteens het die hemele[x] vir Hom oopgegaan en Hy het die Gees van God soos 'n duif op Hom sien neerdaal.* **17** En kyk, 'n stem uit die hemele het gesê: “Dit is my geliefde Seun oor wie Ek My verheug.”[y]

Jesus word versoek

(Mark 1:12-13; Luk 4:1-13)

4 1 Hierna is Jesus deur die Gees die woestyn[z] ingelei om deur die
duiwel versoek te word.[*] 2 Vir veertig dae en veertig nagte het Hy
gevas,[*] en later honger geword. 3 Die versoeker kom toe nader en sê
vir Hom: "As jy die •Seun van God is,[*] sê dat hierdie klippe brode
moet word." 4 Maar Jesus antwoord: "Daar staan geskryf,

" 'Die mens leef nie net van brood nie,
maar van elke woord
wat uit die mond van God kom.' "[*]

5 Toe neem die duiwel Jesus na die heilige stad[*] en laat Hom op die
hoogste punt van die tempel staan 6 en sê vir Hom: "As jy die Seun
van God is,[*] spring hier af! Daar staan immers geskryf,

" 'Wat jou betref, Hy sal sy engele opdrag gee
en hulle sal jou op hulle hande dra,
sodat jy nie dalk jou voet teen 'n klip stamp nie.'[*]"

7 Jesus sê vir hom: "Daar staan ook geskryf, 'Jy mag die Here jou God
nie versoek nie.'[*]"

8 Hierna neem die duiwel Hom na 'n baie hoë berg en wys Hom al
die koninkryke van die wêreld in hulle prag, 9 en sê vir Hom: "Dit
alles sal ek vir jou gee, as jy neerkniel en my aanbid.[*]" 10 Toe sê Jesus
vir hom: "Gaan weg, Satan,[a] want daar staan geskryf,

" 'Die Here jou God moet jy aanbid
en Hóm alleen dien.'[*]"

11 Toe het die duiwel Hom met rus gelaat, en kyk, daar het engele
gekom en Hom versorg.

Jesus begin met sy verkondiging

(Mark 1:14-15; Luk 4:14-15)

12 Toe Jesus hoor dat Johannes[b] in hegtenis geneem is,[*] het Hy na
Galilea teruggekeer. 13 Hy het Nasaret verlaat en in Kapernaum by die
see gaan woon,[*] in die gebied van Sebulon en Naftali, 14 sodat wat
deur die profeet Jesaja gesê is, vervul sou word:

15 [c]"Land van Sebulon en land van Naftali,

op pad na die see en oorkant die Jordaan,
Galilea van die heidene:
16 *Die volk wat in duisternis woon
het 'n groot lig gesien;
vir hulle wat in die gebied en skadu van die dood leef,
het 'n lig opgegaan.”

17 Van toe af het Jesus met sy verkondiging begin en gesê: “Bekeer
julle, want die •koninkryk van die hemele is op hande.”*

Die roeping van die eerste dissipels

(Mark 1:16-20; Luk 5:1-11; Joh 1:40-42)

18 Terwyl Jesus langs die See van Galilea[d] loop, het Hy twee broers
gesien, Simon wat •Petrus genoem word, en Andreas sy broer.* Hulle
was besig om 'n net in die see uit te gooi, want hulle was vissers. 19 Hy
sê vir hulle: “Volg My! En Ek sal julle vissers van mense maak.” 20
Hulle het onmiddellik hulle nette gelos en Hom gevolg.

21 Toe Hy daarvandaan verder loop, sien Hy twee ander broers:
Jakobus, die seun van Sebedeus, en Johannes, sy broer. Hulle was
saam met hulle vader, Sebedeus, in die skuit besig om hulle nette heel
te maak, en Hy het hulle geroep. 22 Hulle het onmiddellik die skuit en
hulle vader verlaat en Hom gevolg.

Jesus genees baie mense

(Mark 3:7-8; Luk 6:17-19)

23 *En Jesus het deur die hele Galilea rondgegaan, in hulle
•sinagoges onderrig gegee, die evangelie van die koninkryk verkondig,
en elke siekte en elke kwaal onder die volk genees. 24 *Die nuus oor
Hom het deur die hele Sirië versprei. Hulle het almal wat ongesteld
was en almal wat aan allerlei siektes en pyne gely het, na Hom
gebring, ook almal wat deur demone besete en maansiek[e] was en
verlamdes — en Hy het hulle genees. 25 *Groot skares het Hom gevolg:
uit Galilea en Dekapolis[f] en Jerusalem en Judea en van oorkant die
Jordaan af.

Die bergrede: Die geseëndes

(Luk 6:20-23)

5 1 Toe Jesus die skare sien, het Hy teen die berg opgegaan. Hy het
gaan sit en sy dissipels het na Hom gekom.
2 Hy het begin praat[g] en hulle geleer en gesê:

3 "Geseënd is dié wat geestelik arm is,
want aan hulle behoort die •koninkryk van die hemele.
4 Geseënd is die mense wat treur,
want hulle sal vertroos word.*
5 Geseënd is die sagmoediges,
want hulle sal die aarde erf.*
6 Geseënd is dié wat honger en dors na •geregtigheid,
want hulle sal versadig word.
7 Geseënd is die barmhartiges,
want hulle sal barmhartigheid ontvang.*
8 *Geseënd is die mense wat suiwer van hart is,
want hulle sal God sien.
9 Geseënd is die vredemakers,*
want hulle sal kinders[h] van God genoem word.
10 Geseënd is die mense wat vervolg word ter wille van geregtigheid,*
want aan hulle behoort die koninkryk van die hemele.

11 *"Geseënd is julle wanneer die mense julle om My ontwil beledig
en vervolg en vals beskuldig van alles wat sleg is. 12 Wees bly en jubel
omdat julle beloning groot is in die hemele.[i] Hulle het immers die
profete vóór julle net so vervolg."*

Die bergrede: Sout en lig

(Mark 9:50; 4:21; Luk 14:34-35; 8:16)

13 "Julle is die sout vir die aarde, maar as die sout[j] sy smaak verloor
het, waarmee sal dit weer sout gemaak word? Dit deug vir niks meer
nie, behalwe om buite gegooi te word sodat dit deur die mense
vertrap kan word.
14 "Julle is die lig vir die wêreld.* 'n Stad wat op 'n berg lê, kan nie
weggesteek word nie. 15 *Mens steek ook nie 'n lamp op en sit dit
onder 'n maatemmer[k] nie, maar op 'n lampstaander en so gee dit lig
vir almal in die huis.
16 *"Net so moet julle julle lig voor die mense laat skyn sodat hulle
julle goeie werke kan sien en julle Vader wat in die hemele[l] is, kan

verheerlik.”

Die bergrede: Jesus en die Wet

17 [*]“Moenie dink Ek het gekom om die Wet of die Profete[m] af te skaf
nie. Ek het nie gekom om af te skaf nie, maar om te vervul. 18 •*Amen*,
Ek sê vir julle: Die hemel en die aarde kan tot niet gaan maar daar sal
beslis geen jota of tittel van die Wet tot niet gaan nie[*] — totdat alles
vervul is.
19 “Wie dus een van die geringste van hierdie gebooie afskaf[*] en die
mense so leer, sal die geringste in die •koninkryk van die hemele
genoem word. Maar wie dit onderhou en ander daarin onderrig, hy sal
groot genoem word in die koninkryk van die hemele. 20 Want Ek sê vir
julle, as julle •geregtigheid nie aansienlik meer is as dié van die
skrifkenners en die •Fariseërs nie, sal julle beslis nie die koninkryk van
die hemele binnegaan nie.
21 “Julle het gehoor dat aan die voorgeslagte gesê is,[n] ‘Jy mag nie
moord pleeg nie,[*] en wie moord pleeg, is strafbaar voor die reg.’ 22
Maar Ek sê vir julle dat elkeen wat kwaad is vir sy broer,[o] strafbaar
voor die reg is. En wie vir sy broer sê, *‘Raka!’*[p] is strafbaar voor die
Sanhedrin.[q] En wie sê, ‘Jou dwaas!’ is strafbaar in Gehenna[r] met sy
vuur.
23 “En wanneer jy jou offergawe na die altaar bring en daar onthou
dat jou broer iets teen jou het, 24 laat jou offergawe net daar by die
altaar en gaan versoen jou eers met jou broer en gaan gee dan jou
offergawe.
25 “Los 'n geskil met jou teenstander gou op — terwyl jy nog saam
met hom op pad is — sodat die teenstander jou nie aan die regter
oorlewer en die regter jou aan die hofdienaar oorlewer en jy in die
tronk gegooi word nie. 26 •*Amen*, Ek sê vir jou: Jy sal beslis nie daar
uitkom voordat jy die laaste *kwadrant*[s] betaal het nie.[*]
27 “Julle het gehoor dat gesê is, ‘Jy mag nie egbreuk pleeg nie.’[*] 28
Maar Ek sê vir julle, elkeen wat na 'n vrou kyk en haar begeer, het
reeds in sy hart met haar egbreuk gepleeg.
29 [*]“As jou regteroog jou laat struikel, ruk dit uit en gooi dit van jou
af weg. Want dit is voordeliger vir jou dat net een van jou ledemate
verlore gaan as dat jou hele liggaam in Gehenna gegooi word. 30 En as
jou regterhand[t] jou laat struikel, kap dit af en gooi dit weg van jou af.
Want dit is voordeliger vir jou dat net een van jou ledemate verlore
gaan as dat jou hele liggaam in Gehenna beland.
31 “Daar is gesê, ‘Wie van sy vrou skei, moet aan haar 'n skeibrief
gee.’[*] 32 [*]Maar Ek sê vir julle, elkeen wat van sy vrou skei — behalwe
weens owerspel — veroorsaak dat sy egbreuk pleeg, en wie met die
geskeide vrou trou, pleeg ook egbreuk.
33 “Verder het julle gehoor dat vir die voorgeslagte gesê is, ‘Jy mag

nie 'n eed verbreek nie, maar jy moet jou geloftes aan die Here
nakom.’* 34 Maar Ek sê vir julle: Julle moet hoegenaamd nie sweer nie
— nie by die hemel nie, omdat dit die troon van God is;* 35 nie by die
aarde nie,* omdat dit die voetbank vir sy voete is;* nie by Jerusalem
nie, omdat dit die stad van die groot Koning is.* 36 Jy moet ook nie by
jou eie kop sweer nie, want jy kan nie een van jou hare wit of swart
maak nie. 37 *Laat die ‘ja’ uit julle mond werklik ‘ja’ wees, en julle
‘nee’ ‘nee’.* Meer as dit is uit die bose.

38 “Julle het gehoor dat gesê is, ‘'n oog vir 'n oog en 'n tand vir 'n
tand’.* 39 Maar Ek sê vir julle: Moenie 'n slegte mens teengaan nie.
Nee, as iemand jou op jou regterwang klap,* moet jy ook die ander
een vir hom draai. 40 *En as iemand jou voor die hof wil daag en jou
onderkleed wil vat, gee hom ook die bokleed. 41 En as iemand een
myl[u] van jou afdwing,[v] loop twee myl met hom saam. 42 Gee aan wie
van jou iets vra en moet die een wat van jou wil leen, nie wegwys
nie.

43 *“Julle het gehoor dat gesê is, ‘Jy moet jou naaste liefhê,’* en ‘Jou
vyand moet jy haat’. 44 Maar Ek sê vir julle: Julle moet julle vyande
liefhê* en bid vir hulle wat julle vervolg,* 45 sodat julle kinders van
julle Vader in die •hemele kan wees.* Hy laat immers sy son opkom
oor slegte én goeie mense en Hy laat dit reën oor wetsgehoorsames én
wetsverbrekers. 46 As julle diegene liefhet wat vir julle liefhet, verdien
julle dan enige beloning? Maak die •tollenaars nie ook maar so nie? 47
En as julle slegs julle broers groet, wat doen julle meer? Maak die
heidene nie ook maar so nie?

48 *“Wees dus volmaak soos julle hemelse Vader volmaak is.”

Die bergrede: Oor liefdadigheid

6 1 “Wees op julle hoede dat julle nie julle •geregtigheid voor die
mense beoefen om deur hulle gesien te word nie,* anders is daar vir
julle geen beloning by julle Vader in die •hemele nie.
2 “Wanneer jy liefdadigheid beoefen, moet dit nie uitbasuin soos die
skynheiliges in die •sinagoges en in die strate maak, sodat hulle deur
mense geëer kan word nie. •*Amen*, Ek sê vir julle: Hulle het reeds hulle
volle beloning ontvang. 3 Maar wanneer jy liefdadigheid beoefen,
moet jou linkerhand nie weet wat jou regterhand[w] doen nie, 4 sodat
jou liefdesdaad verborge kan bly. En jou Vader wat sien wat verborge
is, sal jou beloon.”

Die bergrede: Oor gebed en vas

(Luk 11:2-4)

5 “En wanneer julle bid, moet julle nie soos die skynheiliges wees
nie, want hulle hou daarvan om in die sinagoges en op die straathoeke
te staan en bid sodat hulle deur die mense gesien kan word.* •*Amen*,
Ek sê vir julle: Hulle het reeds hulle volle beloning ontvang. 6 Maar
wanneer jy bid, gaan na jou binneste kamer,[x] maak jou deur toe* en
bid* tot jou Vader wat in die verborgenheid is, en jou Vader wat in die
verborgenheid sien, sal jou beloon.
7 “Wanneer julle bid, moet julle nie soos die heidene 'n stortvloed
woorde gebruik nie, want hulle dink dat hulle op grond van hulle baie
woorde verhoor sal word. 8 Moenie soos hulle wees nie, want julle
Vader weet wat julle nodig het* nog voordat julle Hom vra.
9 “Daarom moet julle só bid:

“Ons Vader wat in die •hemele is,
laat u Naam geheilig word.*
10 Laat u koninkryk kom.
Laat u wil geskied,*
soos in die hemel, so ook op die aarde.
11 Gee ons vandag ons daaglikse brood.
12 *En vergeef ons ons skulde
omdat ons ook hulle vergeef het
wat teenoor ons skuldig staan.
13 En bring ons nie in versoeking nie,*
maar red ons van die Bose.*[y]

14 *“Want as julle die mense hulle oortredinge vergewe, sal julle
hemelse Vader julle ook vergewe. 15 *Maar as julle die mense nie

vergewe nie, sal julle Vader ook nie julle julle oortredinge vergewe
nie.”

Die bergrede: Oor vas

16 “Wanneer julle vas, moenie soos die skynheiliges met hulle lang
gesigte wees nie, want hulle trek hulle gesigte* sodat die mense kan
sien* dat hulle vas. •*Amen*, Ek sê vir julle: Hulle het reeds hulle volle
beloning ontvang. 17 Maar wanneer jy vas, salf jou kop met olyfolie en
was jou gesig[z] 18 sodat jy nie die mense laat sien dat jy vas nie, maar
net jou Vader wat in die verborgenheid is. En jou Vader wat in die
verborgenheid sien, sal jou beloon.”

Die bergrede: Soek die koninkryk

(Luk 12:33-34; 11:34-36; 16:13; 12:22-32)

19 “Moenie vir julle skatte op aarde bymekaar maak, waar mot en
roes[a] verniel* en waar diewe inbreek en steel nie. 20 Maar maak vir
julle skatte in die hemel bymekaar,* waar mot en roes nie verniel nie
en waar diewe nie inbreek en steel nie. 21 Want waar jou skat is, daar
sal jou hart ook wees.
22 “Die oog is die lamp van die liggaam. As jou oog suiwer is, sal
jou hele liggaam verlig wees. 23 Maar as jou oog boos is,* sal jou hele
liggaam donker wees. As die lig in jou donker is, hoe groot is die
duisternis nie!
24 “Niemand kan twee base dien nie. Want hy sal óf die een haat en
die ander een liefhê, óf hy sal aan die een lojaal wees en die ander een
verag. Julle kan nie God én Mammon[b] dien nie.
25 “Daarom sê Ek vir julle, moet julle nie bekommer* oor julle lewe,
oor wat julle sal eet, of oor wat julle sal drink, of oor julle liggaam,
wat julle sal aantrek nie. Is die lewe dan nie belangriker as kos en die
liggaam as klere nie? 26 Kyk na die voëls van die hemel: Hulle saai nie
en hulle maai nie en hulle versamel niks in skure nie. Tog sorg julle
hemelse Vader vir hulle.* Is julle nie meer werd as hulle nie?* 27 Wie
van julle kan deur hom te bekommer, een el by sy lewe[c] voeg? 28 En
waarom is julle oor klere bekommerd? Let goed op hoe die
veldblomme groei. Hulle swoeg nie en hulle spin nie. 29 Maar Ek sê vir
julle, selfs Salomo in al sy prag* was nie soos een van hulle geklee nie.
30 As God die gras van die veld, wat vandag daar staan en môre in 'n
oond gegooi word, so klee, hoeveel te meer nie vir julle,
kleingelowiges?
31 “Moet julle daarom nie bekommer en vra, ‘Wat sal ons eet?’ of
‘Wat sal ons drink?’ of ‘Wat sal ons aantrek?’ nie. 32 Dit is immers alles
dinge waarna die heidene soek. Julle hemelse Vader weet tog wat
julle alles nodig het.* 33 *Maar soek bo alles na God se •koninkryk en
sy •geregtigheid, en al hierdie dinge sal vir julle bygevoeg word. 34

Moet julle dus nie bekommer oor môre nie, want môre sal hom oor homself bekommer.* Elke dag het genoeg van sy eie kwaad."

Die bergrede: Moenie oordeel nie

(Mark 4:24-25; Luk 6:37-38,41-42)

7 1 "Moenie oordeel nie,* sodat julle nie geoordeel word nie. 2
Want met die oordeel waarmee julle oordeel, sal julle geoordeel word,
en met die maat waarmee julle meet, sal vir julle gemeet word.*
3 "Waarom sien jy die splinter in jou broer se oog raak, maar die
balk in jou eie oog merk jy nie op nie? 4 Of hoe kan jy vir jou broer sê,
'Laat my toe om die splinter uit jou oog te haal,' maar kyk net die balk
in jou eie oog! 5 Skynheilige! Haal eers die balk uit jou oog, dan sal jy
goed kan sien om die splinter uit jou broer se oog te haal.
6 "Moenie wat heilig is vir die honde gee nie, en moenie julle pêrels
voor die varke gooi nie, sodat hulle dit nie met hulle pote vertrap, en
die honde nie omspring en julle verskeur nie."

Die bergrede: Oor gebedsverhoring

(Luk 11:9-13; 6:31)

7 "Vra, en vir julle sal gegee word;*
soek, en julle sal vind;
klop, en vir julle sal oopgemaak word.
8 Want elkeen wat vra, ontvang;
en wie soek, vind;
en vir wie klop, sal oopgemaak word.

9 "Wie onder julle sal, as sy seun brood vra, vir hom 'n klip gee? 10
Of ook, as hy 'n vis vra, vir hom 'n slang gee? 11 As julle wat sleg is,
dan weet om goeie geskenke aan julle kinders te gee, hoeveel te meer
sal julle Vader in die •hemele goeie dinge gee vir hulle wat Hom vra.*
12 "Alles wat julle wil hê dat die mense vir julle moet doen, doen
ook so vir hulle. Want dit is die kern van die Wet en die Profete."[d]

Die bergrede: Kies reg

(Luk 13:23-24; 6:43-46; 13:25-27)

13 "Gaan deur die smal poort in. Want breed is die pad en wyd die
poort wat na die verderf lei, en daar is baie wat daardeur ingaan. 14
Maar hoe nou is die poort en hoe smal[e] die pad wat na die lewe lei!
En daar is min wat dit vind.
15 "Wees op julle hoede vir die vals profete* wat in skaapsklere na
julle kom, maar in hulle binneste wolwe* is wat verskeur. 16 *Aan
hulle vrugte sal julle hulle uitken. Pluk 'n mens miskien druiwe van
doringstruike of vye van dissels?* 17 Net so dra elke goeie boom goeie
vrugte, maar 'n slegte boom dra slegte vrugte. 18 'n Goeie boom kan

nie slegte vrugte dra nie en 'n slegte boom kan nie goeie vrugte dra
nie. **19** *Elke boom wat nie goed vrug dra nie, word uitgekap en in die
vuur gegooi. **20** *Julle sal hulle dus aan hulle vrugte uitken.

21 “Nie elkeen wat vir My sê, ‘Here, Here,’* sal ingaan in die
•koninkryk van die hemele nie, maar net diegene wat die wil doen van
my Vader* in die hemele. **22** Baie sal op daardie dag vir My sê, ‘Here,
Here, het ons nie in u Naam geprofeteer* en in u Naam demone
uitgedryf* en in u Naam baie kragtige dade verrig nie?’ **23** Dan sal Ek
openlik vir hulle sê, ‘Ek het julle nooit geken nie.* Gaan weg van My,
julle wat wetteloosheid bedryf!’*”

Die bergrede: Bou op die regte fondament

(Luk 6:47-49)

24 “Daarom sal elkeen wat na my woorde luister en daarvolgens
handel,* wees soos 'n verstandige man wat sy huis op rots gebou het.
25 Toe die reën begin val en die stormwaters kom en die winde waai
en daardie huis tref, het dit nie ineengestort nie, omdat dit stewig op
rots gevestig was. **26** Maar elkeen wat hierdie woorde van My hoor en
dit nie uitvoer nie,* sal wees soos 'n onverstandige man wat sy huis op
sand gebou het. **27** *Toe die reën begin val en die stormwaters kom en
die winde waai en daardie huis tref, het dit ineengestort en is totaal
vernietig.”

28 Toe Jesus sy redevoering voltooi het,[f] was die skare verstom oor
sy onderrig, **29** omdat Hy hulle geleer het soos iemand met gesag* en
nie soos hulle skrifkenners nie.

Jesus genees 'n melaatse

(Mark 1:40-45; Luk 5:12-16)

8 1 Nadat Jesus van die berg afgekom het, het 'n groot skare Hom
gevolg. 2 'n Melaatse[g] het na Hom gekom, voor Hom gekniel en gesê:
"Here, as U wil, kan U my rein maak."[h]
3 Hy het sy hand uitgesteek, hom aangeraak en gesê: "Ek wil, word
rein." En sy melaatsheid is onmiddellik genees. 4 Jesus het vir hom
gesê: "Sorg dat jy dit vir niemand vertel nie,[*] maar gaan wys jouself
vir die priester[*] en bring die offergawe wat Moses voorgeskryf het,[*] as
bewys vir hulle."

Jesus genees 'n *hekatontarg* se slaaf

(Luk 7:1-10; Joh 4:46-53)

5 [*]Nadat Hy in Kapernaum aangekom het, het 'n *hekatontarg*[i] Hom
genader en Hom gesmeek 6 met die woorde: "Here, my slaaf lê verlam
by die huis en ly baie pyn." 7 Hy het vir hom gesê: "Ek sal hom gaan
genees." 8 Die *hekatontarg* het geantwoord: "Here, ek is nie werd dat U
onder my dak kom nie, maar sê net 'n woord, en my slaaf sal gesond
word. 9 Want ek is ook 'n man wat onder gesag staan, met soldate
onder my bevel. Vir die een sê ek, 'Gaan!' en hy gaan, en vir 'n ander,
'Kom!' en hy kom. Vir my slaaf sê ek, 'Doen dít!' en hy doen dit."
10 Toe Hy dit hoor, was Jesus verwonderd en Hy het vir diegene
wat Hom volg, gesê: "•*Amen*, Ek sê vir julle: By niemand in Israel het
Ek so 'n groot geloof gevind nie.[*] 11 Ek sê nou vir julle dat baie uit die
ooste en die weste sal kom[*] en saam met Abraham en Isak en Jakob
aan tafel kom aanlê[j] in die •koninkryk van die hemele, 12 maar die
kinders van die koninkryk[k] sal na die duisternis daarbuite verban
word.[*] Daar sal 'n geween en 'n gekners van tande wees.[*]" 13 Jesus het
toe vir die *hekatontarg* gesê: "Gaan, dit sal gebeur net soos jy glo."
En sy slaaf het op daardie oomblik gesond geword.[*]

Jesus genees baie mense

(Mark 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Toe Jesus •Petrus se huis binnegaan, het Hy Petrus se skoonma[*]
sien lê met koors. 15 Hy het haar hand gevat en die koors het haar
verlaat, en sy het opgestaan en Hom bedien.
16 Teen die aand het hulle baie mense wat deur demone besete was,
na Hom gebring. Hy het die geeste met 'n woord uitgedryf en almal
wat siek was, het Hy gesond gemaak, 17 sodat vervul sou word wat
deur die profeet Jesaja gesê is:

“Hy het ons krankhede op Hom geneem
en ons siektes het Hy gedra.”[l]

Hoe Jesus gevolg moet word

(Luk 9:57-60)

18 Toe Jesus die skare rondom Hom sien, het Hy opdrag gegee dat
hulle[m] na die oorkant vertrek.*
19 'n Sekere skrifkenner het toe nader gekom en vir Hom gesê:
“Meester,[n] ek sal U volg waar U ook al gaan.” 20 Maar Jesus antwoord
hom: “Die jakkalse het gate en die voëls van die hemel neste, maar die
•Seun van die Mens het geen plek waar Hy sy kop kan neerlê nie.*”
21 Iemand anders, een van sy dissipels, het vir Hom gesê: “Here, laat
my toe om eers my pa te gaan begrawe.*” 22 Maar Jesus sê vir hom:
“Volg My,* en laat die dooies hulle eie dooies begrawe.”

Jesus laat die storm bedaar

(Mark 4:35-41; Luk 8:22-25)

23 Jesus het in die skuit geklim en sy dissipels het Hom gevolg. 24 'n
Geweldige storm het skielik op die see[o] losgebars, sodat die golwe die
skuit oorspoel het. Maar Hy het geslaap. 25 Hulle het Hom gaan
wakker maak en uitgeroep: “Here, red ons! Ons vergaan!” 26 Maar Hy
het vir hulle gesê: “Hoekom is julle bang, kleingelowiges?”* Toe staan
Hy op en bestraf die wind en die see. En alles het baie kalm geword.
27 Die mense was verwonderd en het gesê: “Watter soort mens is dit
dié dat selfs die wind en die see Hom gehoorsaam?”

Twee besetenes word van demone bevry

(Mark 5:1-17; Luk 8:26-37)

28 Toe Hy aan die oorkant kom, in die gebied van die Gadareners,[p]
het twee manne, deur demone besete, uit die rotsgrafte[q] gekom en
Hom tegemoetgegaan. Hulle was baie gevaarlik, sodat niemand met
daardie pad langs verby kon reis nie. 29 Skielik het hulle begin skreeu:
“Los ons uit, •Seun van God!* Het U voortydig hierheen gekom om ons
te pynig?”
30 'n Hele ent van hulle af het 'n groot trop varke gewei. 31 Die
demone het Hom gesmeek: “As U ons uitdryf, stuur ons in die trop
varke in.” 32 En Hy het vir hulle gesê: “Gaan!” Hulle het toe uitgegaan,
weg, in die varke in. En kyk, die hele trop het op loop gesit teen die
helling af, die see[r] in, en versuip.
33 Die oppassers het op die vlug geslaan, en in die dorp alles gaan
vertel, ook wat met die besetenes gebeur het. 34 Toe het die hele dorp
uitgegaan om Jesus te ontmoet en toe hulle Hom sien, het hulle Hom
gesmeek om uit hulle gebied weg te gaan.

Jesus genees 'n verlamde

(Mark 2:1-12; Luk 5:17-26)

9 1 Jesus het in die skuit geklim, na die oorkant gevaar en in sy
tuisdorp aangekom. 2 Hulle het 'n verlamde man wat op 'n slaapmat[s]
lê,[*] na Hom gebring. En toe Jesus hulle geloof sien, sê Hy vir die
verlamde: “Hou moed, kind, jou sondes word vergewe.[*]” 3 Hierop het
sommige van die skrifkenners onder mekaar gesê: “Hierdie man
laster.” 4 En omdat Jesus geweet het wat hulle dink, het Hy gesê:[*]
“Hoekom bedink julle bose dinge in julle harte? 5 Wat is makliker, om
te sê, ‘Jou sondes word vergewe,’ of om te sê, ‘Staan op en loop’? 6
Maar sodat julle kan weet dat die •Seun van die Mens volmag het om
op aarde sondes te vergewe ...” — sê Hy toe vir die verlamde: “Staan
op, tel jou slaapmat op en gaan na jou huis.” 7 En hy het opgestaan en
na sy huis gegaan.

8 Toe die skare dit sien, is hulle met diep ontsag vervul, en hulle het
God, wat sulke gesag aan mense gee, geprys.[*]

Mattheus word 'n dissipel

(Mark 2:13-17; Luk 5:27-32)

9 Toe Jesus van daar af verder gaan, sien Hy 'n man met die naam
Mattheus by die tolhuis sit en sê vir hom: “Volg My!”[*] En hy het
opgestaan en Hom gevolg.

10 [*]Toe Hy by die huis aan tafel aanlê,[t] het daar ook baie •tollenaars
en sondaars gekom en saam met Jesus en sy dissipels aangelê. 11 Die
•Fariseërs het dit gesien en vir sy dissipels gevra: “Waarom eet julle
leermeester saam met tollenaars en sondaars?”

12 Toe Jesus dit hoor, het Hy gesê: “Gesonde mense het nie 'n dokter
nodig nie, maar wel die siekes. 13 Gaan leer wat beteken, ‘Ek wil
barmhartigheid hê en nie offerande nie.’[*] Ek het immers nie gekom
om •regverdiges te roep nie, maar sondaars.”

Vastyd en feestyd

(Mark 2:18-22; Luk 5:33-39)

14 Toe het die dissipels van Johannes na Jesus gekom en gesê:
“Waarom vas ons en die •Fariseërs gereeld, maar u dissipels vas nie?[*]”
15 Jesus het hulle geantwoord: “Die bruilofsgaste kan tog nie treur
terwyl die bruidegom by hulle is nie?[*] Maar daar kom 'n tyd wanneer
die bruidegom van hulle weggeneem sal word, en dan sal hulle vas.

16 “Niemand werk 'n stuk lap wat nog nie gekrimp is nie[u] op 'n ou
kledingstuk vas nie; want die lap trek los van die kledingstuk en 'n
groter skeur ontstaan.

17 “'n Mens gooi ook nie nuwe wyn in ou leersakkev nie; anders bars
die sakke oop, die wyn loop uit en die sakke gaan tot niet. Nee, 'n
mens gooi nuwe wyn in nuwe leersakke en beide bly behoue.”

Jesus genees 'n vrou en wek 'n dogter op

(Mark 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Terwyl Hy besig was om dié dinge aan hulle te sê, het daar 'n
sekere leierfiguur gekom, voor Hom gekniel en gesê: “My dogter het
pas gesterf, maar kom lê u hand op haar,* en sy sal leef.” 19 Jesus het
opgestaan en hom gevolg, en sy dissipels ook.
20 Daar het toe 'n vrou wat al twaalf jaar lank aan bloedvloeiingw
gely het* van agter af nader gekom en die soom van sy bokleed
aangeraak.* 21 Want, het sy vir haarself gesê: “As ek tog net sy kleed
kan aanraak, sal ek gesond word.” 22 Jesus het omgedraai, haar gesien
en gesê: “Hou moed, dogter, jou geloof het jou gered.”*x En van
daardie oomblik af was die vrou gesond.
23 Toe Jesus by die huis van die leierfiguur kom en die fluitspelersy
sien en die klomp mense wat luidrugtig huil, 24 het Hy gesê: “Gaan
weg, want die dogtertjie het nie gesterf nie, maar slaap net.*” Hulle
het Hom egter uitgelag. 25 Toe die klomp mense uitgejaag is, het Hy
binnegegaan en haar aan die hand gegryp. En die dogtertjie het
opgestaan.*
26 Die nuus hieroor het deur die hele omgewing versprei.

Jesus genees twee blindes

(Matt 20:29-34)

27 *Toe Jesus van daar af verder gaan, het twee blindes Hom gevolg
en uitgeroep: “Ontferm U oor ons, Seun van Dawid.” 28 Nadat Jesus
die huis binnegegaan het, het die blindes na Hom gekom en Jesus het
vir hulle gesê: “Glo julle dat Ek dit kan doen?” Hulle antwoord Hom:
“Ja, Here.” 29 Toe het Jesus hulle oë aangeraak en gesê: “Laat met
julle gebeur soos julle glo.”* 30 En hulle oë is geopen.* Jesus het hulle
ernstig aangespreek en gesê: “Sorg dat niemand hiervan weet nie.” 31
Maar hulle het uitgegaan en die nuus oor Hom in daardie hele
omgewing versprei.*

Jesus genees 'n stomme

(Matt 12:22-24)

32 Net toe hulle vertrek, het die mense 'n man na Hom gebring wat
stom was en deur demone besete. 33 Nadat die demoon uitgedryf is,
het die stomme begin praat.* Die skare was verwonderd en het gesê:
“So iets is nog nooit in Israel gesien nie.”* 34 *Maar die •Fariseërs het
gesê: “Deur die aanvoerder van die demone dryf Hy die demone uit.”
35 *Jesus het in al die stede en dorpies rondgegaan, in hulle

•sinagoges onderrig gegee, die evangelie van die koninkryk verkondig, en elke siekte en elke kwaal genees.*

Die groot oes

36 Toe Hy die skare sien, het Hy hulle innig jammer gekry,* omdat
hulle verward en verstrooi was, soos skape sonder 'n herder.* 37 *Toe
sê Hy vir sy dissipels: “Die oes is groot,* maar die arbeiders min. 38
Bid daarom die Here van die oes dat Hy arbeiders uitstuur om sy oes
in te samel.”

Jesus stuur die twaalf uit

(Mark 3:16-19; Luk 6:12-16)

10 1 *Jesus het toe sy twaalf dissipels nader geroep en aan hulle
gesag oor onrein geeste gegee — om hulle te kan uitdryf en om elke
siekte en elke kwaal gesond te kan maak.*
2 Die twaalf •apostels se name was: Eerstens Simon, wat bekend
staan as •Petrus, en Andreas, sy broer;* Jakobus, die seun van
Sebedeus en Johannes, sy broer; 3 Filippus* en Bartholomeus; Thomas
en Mattheus die •tollenaar; Jakobus die seun van Alfeus, en Taddeus; 4
Simon Kananeus[z] en Judas Iskariot — wat Hom verraai het.*

Jesus gee opdragte aan die twaalf

(Mark 6:8-11; Luk 9:2-5)

5 Jesus het hierdie twaalf uitgestuur, nadat Hy hulle die volgende
opdragte gegee het:
"Moet julle nie begewe op 'n pad na die heidene en moenie in 'n
Samaritaanse dorp ingaan nie, 6 maar gaan eerder na die verlore skape
van die huis van Israel.* 7 Gaan verkondig die volgende, 'Die
•koninkryk van die hemele is op hande.'* 8 Maak die siekes gesond,
wek dooies op, reinig melaatses,[a] dryf demone uit. Julle het dit
verniet gekry, verniet moet julle dit uitdeel.
9 "Moenie goue of silwer- of kopermunte in julle gordels saamneem
nie, 10 nie 'n reissak vir die pad nie, ook nie twee kledingstukke,[b] of
sandale,* of 'n wandelstok nie. Want die werker is sy kos werd.*
11 "Watter stad of dorp julle ook al binnegaan — vind uit wie daarin
dit werd is, en bly daar totdat julle vertrek. 12 *En wanneer julle in die
huis ingaan, groet die huismense. 13 En as hulle dit werd is, skenk
julle vrede aan hulle, maar as hulle dit nie werd is nie, laat julle vrede
na julle terugkeer. 14 *En wie ook al julle nie verwelkom en na julle
woorde luister nie — gaan weg uit daardie huis of stad en skud die
stof van julle voete af.[c] 15 *•*Amen,* Ek sê vir julle: Dit sal vir die land
Sodom en Gomorra* op die oordeelsdag draagliker wees as vir daardie
stad."

Ontberinge wag op die dissipels

(Mark 13:9-13; Luk 12:11-12; 21:12-19)

16 "Kyk, Ek stuur julle uit soos skape onder die wolwe.* Wees dan
behoedsaam soos slange en onskuldig soos duiwe.* 17 Maar wees op
julle hoede vir die mense, want hulle sal julle oorlewer aan
sanhedrins[d] en in hulle •sinagoges sal hulle julle gesel. 18 Julle sal om
My ontwil voor prokurators[e] en konings gesleep word, sodat julle voor

hulle en voor die heidene* kan getuig.* **19** **En wanneer hulle julle
oorlewer, moet julle julle nie bekommer oor hoe en wat julle moet sê
nie, want wat julle moet sê, sal op daardie oomblik aan julle gegee
word. **20** Dit is immers nie julle wat praat nie, maar die Gees van julle
Vader wat deur julle praat.

21 “Broer sal broer oorlewer om doodgemaak te word, en 'n pa sy
kind. En kinders sal in opstand kom teen ouers* en hulle doodmaak. **22**
En julle sal deur almal gehaat word ter wille van my Naam.* Maar wie
volhard tot aan die einde, dié sal verlos word.* **23** Wanneer hulle julle
in die een stad vervolg, vlug na 'n ander. •*Amen*, Ek sê vir julle: Julle
sal nie al die stede van Israel kan besoek voordat die •Seun van die
Mens kom nie.*

24 *“'n Leerling is nie verhewe bo die leermeester, of 'n slaaf bo sy
eienaar nie. **25** Dit is voldoende vir die leerling om soos sy leermeester,
en vir die slaaf om soos sy eienaar te word. As hulle die huisheer
Beëlsebul[f] genoem het, hoeveel te meer nie die huismense nie.”

Wie 'n mens eintlik moet vrees

(Luk 12:2-7)

26 “Moet hulle daarom nie vrees nie; daar is immers niks bedek wat
nie openbaar sal word nie, en niks verborge wat nie bekend sal word
nie.* **27** Wat Ek vir julle in die donker sê, sê dit in die lig, en wat julle
in die oor hoor, verkondig dit van die dakstoepe[g] af. **28** En moenie
hulle vrees wat wel die liggaam, maar nie die siel[h] kan doodmaak nie.
Vrees Hom eerder wat beide die siel en die liggaam in Gehenna[i] kan
laat vergaan.*

29 “Word twee mossies nie vir 'n *assarion*[j] verkoop nie? En nie een
van hulle sal op die grond val sonder julle Vader nie. **30** *En julle —
selfs die hare op julle kop is almal getel. **31** Moet dan nie bang wees
nie, julle is meer werd as baie mossies.*”

Aanmoediging om Christus te bely

(Luk 12:8-9)

32 *“Daarom, elkeen wat My voor die mense bely, sal Ek ook voor
my Vader in die hemele[k] bely. **33** *Maar wie My voor die mense
verloën, sal Ek ook voor my Vader in die hemele verloën.”

Jesus veroorsaak verdeeldheid

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

34 “Moenie dink dat Ek gekom het om vrede op die aarde te bring
nie. Ek het nie gekom om vrede te bring nie, maar die swaard. **35** Want
Ek het gekom om skeiding te bring,

“ ‘tussen 'n man en sy pa

en tussen 'n dogter en haar ma
en tussen 'n skoondogter en haar skoonma;
36 en 'n mens se huismense sal sy vyande wees.'*

37 *"Wie pa of ma bo My liefhet, is My nie waardig nie,
en wie seun of dogter bo My liefhet, is My nie waardig nie.
38 *En wie nie sy kruis opneem en My volg nie, is My nie waardig nie.

39 *"Wie sy lewe behou, sal dit verloor,
en wie sy lewe ter wille van My verloor, sal dit behou."

Lojaliteit aan Jesus bring beloning

(Mark 9:41; Luk 10:16)

40 *"Wie julle ontvang, ontvang My,* en wie My ontvang, ontvang
Hom wat My gestuur het.* 41 Wie 'n profeet ontvang omdat hy 'n
profeet is, sal die beloning van 'n profeet kry,* en wie 'n •regverdige
ontvang omdat hy 'n regverdige is, sal die beloning van 'n regverdige
kry. 42 *En wie aan een van hierdie geringes[1] 'n beker koue water gee
om te drink, bloot omdat hy 'n dissipel is — •*Amen*, Ek sê vir julle: Hy
sal beslis nie sy beloning verbeur nie."

11 1 Toe Jesus sy opdragte aan sy twaalf dissipels voltooi het,m
het Hy daarvandaan vertrek om in hulle stede te leer en te preek.

Jesus antwoord Johannes die Doper

(Luk 7:18-35)

2 Toe Johannes in die tronk verneem* wat Christusn alles doen, het
hy sy dissipels gestuur om 3 Hom te vra: "Is U die Een wat sou kom,o
of moet ons iemand anders verwag?"
4 Jesus het hulle geantwoord: "Gaan vertel vir Johannes wat julle
hoor en sien:

5 "Blindes sien weer en verlamdes loop,
melaatsesp word gereinig, dowes hoor,q
dooies word opgewek
en aan armes word die goeie boodskap verkondig.r

6 "En geseënd is die mens wat nie aan My aanstoot neem nie.*"
7 Met hulle vertrek het Jesus begin om met die skare oor Johannes
te praat: "Toe julle na die woestyns gegaan het, waarna het julle gaan
kyk?* 'n Riet wat deur die wind rondgewaai word? 8 Maar waarna het
julle dan gaan kyk? 'n Man met deftige klere aan? Nee, kyk, mense
met deftige klere woon in konings se paleise. 9 Maar waarna het julle
dan gaan kyk? 'n Profeet?* Ja, ek verseker julle, selfs meer as 'n
profeet. 10 Hy is die een oor wie geskryf staan:

" 'Kyk, Ek stuur my boodskapper voor jou uit;
hy sal jou pad voor jou gereed maak.'t

11 "•*Amen*, Ek sê vir julle: Onder hulle wat uit vroue gebore is, is
daar niemand groter as Johannes die Doper nie, en tog is die geringste
in die •koninkryk van die hemele groter as hy. 12 *Maar sedert die dae
van Johannes die Doper tot nou toe ly die koninkryk van die hemele
onder geweld en probeer geweldenaars dit in besit neem. 13 Want al
die profete en die wet, tot en met Johannes, het daaroor geprofeteer.
14 En as julle dit wil aanvaar — hy is Elia wat sou kom.u 15 *Wie ore
het, moet luister.
16 "Maar met wie kan Ek hierdie geslag vergelyk? Hulle is soos
kinders wat op die markpleine sit en na mekaar roep,

17 " 'Ons het vir julle fluit gespeel,
maar julle wou nie dans nie;

ons het 'n treurlied gesing,
maar julle wou nie weeklaag nie!'

18 "Want Johannes het gekom, en nie geëet of gedrink nie,* en hulle sê,

" 'Hy is van 'n demoon besete.'

19 "Die •Seun van die Mens het gekom, en geëet en gedrink,* en hulle sê,

" 'Kyk, Hy is 'n vraat en 'n suiplap,
'n vriend van •tollenaars en sondaars.'*

"Maar die wysheid word deur haar dade reg bewys."

Ellende vir die onboetvaardige dorpe

(Luk 10:12-15)

20 Toe het Jesus begin om die stede waarin die meeste van sy kragtige dade plaasgevind het te verwyt, omdat hulle hulle nie bekeer het nie.
21 "Ellende wag op jou, Gorasin! Ellende wag op jou, Betsaida!
Want as die kragtige dade wat in julle plaasgevind het, in Tirus en
Sidon gebeur het, sou hulle lankal in sak en as* gesit en hulle bekeer
het. 22 Maar Ek sê vir julle, vir Tirus en Sidon* sal dit op die
oordeelsdag draagliker wees as vir julle. 23 En jy, Kapernaum,

" 'Sal jy tot die hemel verhoog word?
Nee, jy sal na *Hades*v afdaal!'*

"Want as die kragtige dade wat in jou plaasgevind het, in Sodom
plaasgevind het, sou dit bly staan het tot vandag toe.* 24 *Maar Ek sê
vir julle, dit sal vir die gebied van Sodom op die oordeelsdag draagliker wees as vir jou."

Jesus loof die Vader vir sy openbaring

(Luk 10:21-22)

25 In daardie tyd het Jesus gesê: "Ek loof U, Vader, Here van hemel
en aarde, dat U hierdie dinge vir slim en geleerde mense verberg en
dit aan kindertjies bekend gemaak het.* 26 Ja, Vader, want so het U dit
goedgevind. 27 Alles is deur my Vader aan My toevertrou.* En niemand ken die Seun nie, behalwe die Vader, en niemand ken die Vader nie, behalwe die Seun* en elkeen aan wie die Seun Hom bekend wil maak.

28 *“Kom na My toe almal wat vermoeid en swaar belas is, en Ek sal
julle rus gee. **29** Neem my juk op julle en leer van My, omdat Ek
sagmoedig en nederig van hart is, en julle sal rus vind vir julle
gemoed.* **30** Want my juk is draaglik en my las is lig.*”

Jesus is Here oor die Sabbat

(Mark 2:23-28; Luk 6:1-5)

12 1 In daardie tyd het Jesus op die Sabbat deur die gesaaides
geloop. Sy dissipels het honger geword en hulle het begin om die are
te pluk en te eet.* 2 Toe die •Fariseërs dit sien, sê hulle vir Hom: "Kyk,
u dissipels doen iets wat op die Sabbat nie toelaatbaar is nie.*" 3 Maar
Hy sê vir hulle: "Het julle nie gelees wat Dawid gedoen het toe hy en
dié saam met hom honger geword het nie? 4 Hoe hy die huis van God
binnegegaan en hulle die vertoonbrodew geëet het* — waarvan nie hy
of dié saam met hom mag eet nie, maar net die priesters?* 5 Of het
julle nie in die wet gelees dat die priesters die Sabbat ontheilig
wanneer hulle op die Sabbat in die tempel diens doen, maar tog
onskuldig bly nie?* 6 *Ek sê vir julle, wat hier is, is groter as die
tempel. 7 As julle maar net begryp het wat bedoel word met, 'Ek wil
barmhartigheid hê en nie offerande nie,'* sou julle nie hierdie
onskuldige mense veroordeel het nie. 8 Die •Seun van die Mens is
immers Here van die Sabbat."

Genesing op die Sabbat

(Mark 3:1-6; Luk 6:6-11)

9 Toe het Jesus daarvandaan vertrek en hulle •sinagoge
binnegegaan. 10 En daar was 'n man met 'n verdorde hand. Om Hom te
kon aankla, vra hulle Hom toe: "Is dit toelaatbaar om iemand op die
Sabbat gesond te maak?"* 11 *Hy het egter vir hulle gesê: "Watter
mens onder julle wat net een skaap het, sal dit nie gryp en uithaal as
dit op die Sabbat in 'n put val nie? 12 Is 'n mens dan nie veel
waardevoller as 'n skaap nie!* Daarom is dit toelaatbaar om op die
Sabbat goed te doen.*" 13 Toe sê Hy vir die man: "Steek uit jou hand!"
Hy het dit uitgesteek en dit het gesond geword, gesond soos die ander
een. 14 *Die •Fariseërs het toe uitgegaan en planne teen Hom beraam
sodat hulle Hom om die lewe kon bring.

Jesus die Dienskneg van die Here

(Mark 3:7-12; Luk 6:17-19)

15 *Toe Jesus dit agterkom, het Hy daarvandaan weggegaan. Groot
skares het Hom gevolg. Hy het hulle almal gesond gemaak 16 *en
gewaarsku om Hom nie bekend te laat word nie. 17 So sou vervul
word wat deur die profeet Jesaja gesê is:

18 x"Kyk, my Dienskneg wat Ek gekies het,
my Geliefde oor wie Ek My verbly!

Ek sal my Gees op Hom lê,
en Hy sal die reg aan die nasies verkondig.
19 Hy sal nie twis nie en nie skreeu nie,
sy stem sal 'n mens nie in die strate hoor nie.
20 'n Geknakte riet sal Hy nie afbreek nie
en 'n rokende lamppit sal Hy nie uitdoof nie,
totdat Hy die reg laat seëvier.
21 En op sy Naam sal die nasies hulle hoop vestig."

Jesus en Beëlsebul

(Mark 3:22-30; Luk 11:14-15,17-23; 12:10)

22 Toe is iemand wat deur 'n demoon besete, en blind en stom was,
na Jesus gebring en Hy het hom gesond gemaak, sodat die stomme
kon praat en sien. 23 Al die mense was uit die veld geslaan en het
gesê:* "Is hierdie man nie dalk die •Seun van Dawid nie?" 24 Toe die
•Fariseërs hiervan te hore kom, het hulle gesê: "Dit is slegs deur
Beëlsebul,y die aanvoerder van die demone, dat hierdie man demone
uitdryf."* 25 Omdat Hy hulle gedagtes geken het, het Hy vir hulle gesê:
"Elke koninkryk wat teen homself verdeeld is, gaan ten gronde, en
geen dorp of huis wat teen homself verdeeld is, sal staande bly nie. 26
As Satanz Satan uitdryf, is hy teen homself verdeeld; hoe sal sy
koninkryk dan staande bly? 27 En as Ek deur Beëlsebul die demone
uitdryf, deur wie dryf julle volgelingea hulle uit? Daarom sal hulle
regters oor julle wees. 28 Maar as Ek deur die Gees van God die
demone uitdryf,* dan het die •koninkryk van God julle bereik. 29 Of
hoe kan iemand in die huis van 'n sterk man ingaan om sy besittings te
steel as hy nie eers die sterk man vasbind nie?* Eers dan sal hy sy huis
beroof. 30 Wie hulle nie by My skaar nie, is teen My,* en wie nie saam
met My bymekaar maak nie, verstrooi. 31 Daarom sê Ek vir julle, elke
sonde en lastering sal die mense vergewe word,* maar lastering teen
die Gees sal nie vergewe word nie. 32 En wie iets teen die •Seun van
die Mens sê, dit sal hom vergewe word. Maar wie iets teen die Heilige
Gees sê, dit sal hom nie vergewe word nie, nóg in hierdie bedeling
nóg in die een wat kom."

'n Boom word aan sy vrugte geken

(Luk 6:43-45)

33 "*Óf julle beskou die boom as goed en sy vrugte as goed, óf julle
beskou die boom as sleg en sy vrugte as sleg. Aan sy vrugte word die
boom immers geken. 34 Addergeslag!* Hoe kan julle iets goeds sê as
julle sleg is? Want waar die hart van vol is, loop die mond van oor.* 35
Die goeie mens bring uit die goeie skatkamer goeie dinge na vore, en
die slegte mens bring uit die slegte skatkamer slegte dinge na vore. 36
Ek sê vir julle, van elke onbesonne woord wat mense kwytraak, sal

hulle op die dag van oordeel rekenskap moet gee. 37 Want op grond
van jou woorde sal jy vrygespreek word, en op grond van jou woorde
sal jy veroordeel word.”

Die teken van Jona

(Mark 8:11-12; Luk 11:16,29-32)

38 *Toe het sommige van die skrifkenners en •Fariseërs gereageer en
gesê: “Meester,[b] ons wil graag 'n teken van U sien.” 39 Hy het hulle
geantwoord: “'n Bose en owerspelige geslag vra 'n teken, maar geen
teken sal aan hulle gegee word behalwe die teken van die profeet Jona
nie.* 40 Want net soos ‘Jona drie dae en drie nagte in die ingewande
van die seemonster was,’[c] so sal die •Seun van die Mens drie dae en
drie nagte in die hart van die aarde wees. 41 Die mense van Nineve sal
in die oordeel saam met hierdie geslag opstaan en hulle veroordeel,
omdat hulle op grond van die prediking van Jona tot bekering gekom
het;* en waarlik, wat hier is, is meer as Jona.* 42 Die koningin van die
Suide sal in die oordeel saam met hierdie geslag opgewek word en
hulle veroordeel; want sy het van die eindes van die aarde gekom om
die wysheid van Salomo aan te hoor;* en waarlik, wat hier is, is meer
as Salomo.*”

Die terugkeer van 'n onrein gees

(Luk 11:24-26)

43 “Wanneer 'n onrein gees 'n mens verlaat, swerf hy deur waterlose
streke op soek na rus, maar kry dit nie. 44 Dan sê hy, ‘Ek sal terugkeer
na my huis wat ek verlaat het.’ En by sy terugkeer, kry hy dit
onbewoon, uitgevee en aan die kant gemaak. 45 Dan gaan hy en neem
sewe ander geeste saam met hom, slegter as hyself, trek in en woon
daar. Die uiteinde van daardie mens is erger as sy begin.* So sal dit
ook gaan met hierdie bose geslag.”

Jesus se moeder en broers

(Mark 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Terwyl Jesus nog met die skare praat, het sy moeder en broers*
onverwags buite gestaan en wou met Hom praat. 47 Iemand het vir
Hom gesê: “Kyk, u moeder en broers staan buite en wil met u praat.”
48 Maar Hy het die een wat dit vir Hom gesê het, geantwoord: “Wie is
my moeder en wie is my broers?” 49 Toe het Hy sy hand na sy
dissipels uitgesteek met die woorde: “Kyk, hier is my moeder en my
broers. 50 Want elkeen wat die wil van my Vader in die •hemele doen,
dié is my broer en suster en moeder.”

Die gelykenis van die saad

(Mark 4:1-9; Luk 8:4-8)

13 1 *Daardie selfde dag het Jesus, nadat Hy van die huis vertrek
het, langs die see[d] gaan sit. 2 'n Groot skare het om Hom saamgedrom,
sodat Hy in die skuit geklim het om daar te gaan sit. Die hele skare
het op die strand bly staan. 3 Hy het dikwels met hulle deur
gelykenisse gepraat. Hy het gesê: “Kyk, 'n saaier het uitgegaan om te
saai. 4 Tydens die saaiery het 'n deel van die saad langs die pad geval,
en die voëls het gekom en dit opgepik. 5 Ander saad weer het op
rotsagtige plekke geval waar daar nie baie grond was nie, en dit het
dadelik opgekom, omdat die grond nie diep was nie. 6 Maar toe die
son opkom, is dit verskroei — omdat dit nie wortel geskiet het nie, het
dit verdroog. 7 Ander saad weer het tussen die dorings geval, en die
dorings het opgekom en dit verstik. 8 En nog ander het op goeie grond
geval, en dit het opbrengs gelewer, party honderd-, ander sestig- en
ander dertigvoudig. 9 *Wie ore het, moet luister.”

Die doel van die gelykenisse

(Mark 4:10-13; Luk 8:9-11)

10 Die dissipels het toe nader gekom en vir Hom gevra: “Hoekom
praat U deur gelykenisse met hulle?” 11 Hy het hulle geantwoord:
“Omdat dit aan julle gegee is om die geheimenisse van die •koninkryk
van die hemele te verstaan;* maar vir daardie mense is dit nie gegee
nie. 12 *Want wie het, aan hom sal gegee word en hy sal oorvloed hê;
maar van wie nie het nie, sal ook dit wat hy het, weggeneem word. 13
Daarom praat Ek met hulle deur gelykenisse, omdat hulle siende blind
en horende doof is en dus nie verstaan nie. 14 Wat hulle betref word
die profesie van Jesaja vervul:

[e]“ ‘Met die ore sal julle hoor en glad nie verstaan nie,
en met die oë sal julle sien en glad nie insig verkry nie.
15 Want hierdie volk se hart is afgestomp —
hulle kan beswaarlik met hulle ore hoor,
hulle het hulle oë gesluit,
sodat hulle nie met hulle oë sien
en met hulle ore hoor
en met hulle harte verstaan
en terugkeer
en Ek hulle genees nie.’

16 *“Maar julle oë is geseënd, want hulle sien, en julle ore, want

hulle hoor. 17 •*Amen,* Ek sê vir julle: Baie profete en •regverdiges het
begeer om te sien wat julle sien en hulle het nie gesien nie, en om te
hoor wat julle hoor en hulle het nie gehoor nie.

18 "Maar wat julle betref, luister nou na die gelykenis van die
saaier."

Verduideliking van die gelykenis van die saad

(Mark 4:14-20; Luk 8:12-15)

19 "Wanneer iemand die woord van die •koninkryk hoor en nie
verstaan nie, kom die Bose en roof wat in sy hart gesaai is. Dit is die
saad wat langs die pad gesaai is. 20 Die saad wat op die rotsagtige
plekke gesaai is, is hy wat die woord hoor en dit dadelik met vreugde
ontvang. 21 Maar omdat hy nie wortel geskiet het nie, hou hy net 'n
rukkie; as verdrukking of vervolging vanweë die woord plaasvind,
struikel hy dadelik. 22 En die saad wat tussen die dorings gesaai is, dit
is hy wat die woord hoor, maar die bekommernis van hierdie wêreld
en die verleiding van rykdom* verstik die woord en dit bly sonder
vrug. 23 Die saad wat egter op die goeie grond gesaai is, dit is hy wat
die woord hoor en begryp. En hy dra vrug — die een honderd-, die
ander sestig-, en die ander dertigvoudig."

Die gelykenis van die onkruid tussen die koring

24 Hy het 'n verdere gelykenis aan hulle voorgehou: "Die •koninkryk
van die hemele is soos 'n man wat goeie saad op sy saailand gesaai
het; 25 maar terwyl die mense slaap, het sy vyand gekom, onkruid
tussen die koring gesaai en weggegaan. 26 Toe die spruitjies opskiet en
in die aar kom, het die onkruid ook begin wys. 27 Die eienaar se slawe
het vir hom kom sê, 'Meneer, het u dan nie goeie saad op u saailand
gesaai nie? Waar kom die onkruid vandaan?' 28 Hy het hulle
geantwoord, ''n Vyand het dit gedoen.' Die slawe sê toe vir hom, 'Wil
u dat ons dit bymekaar gaan maak?' 29 Maar hy sê, 'Nee, anders kan
julle dalk, terwyl julle die onkruid bymekaar maak, die koring saam
uittrek. 30 Laat albei saam groei tot die oes toe, en in die oestyd sal ek
vir dié wat oes, sê: Maak eers die onkruid bymekaar en bind dit in
bondels om dit te verbrand, maar maak die koring in my skuur
bymekaar.*' "

Die gelykenisse van die mosterdsaadjie en die suurdeeg

(Mark 4:30-32; Luk 13:18-21)

31 Hy het nog 'n gelykenis aan hulle voorgehou: "Die •koninkryk van
die hemele is soos 'n mosterdsaadjie* wat iemand geneem en in sy tuin
geplant het. 32 Dit is die kleinste van al die soorte saad, maar wanneer
dit gegroei het, is dit die grootste van al die tuinplante en word dit 'n
boom, sodat die voëls van die hemel nes kom maak in sy takke.*"

33 *Hy het nog 'n gelykenis vir hulle vertel: "Die koninkryk van die
hemele is soos suurdeeg wat 'n vrou geneem en in drie *sata*[f]
koringmeel ingewerk het totdat dit heeltemal deursuur is.*"

Jesus gebruik gelykenisse

(Mark 4:33-34)

34 Dit alles het Jesus deur gelykenisse aan die skare vertel, en
sonder gelykenisse het Hy hulle niks vertel nie, 35 sodat vervul sou
word wat deur die profeet gesê is:

> "Ek sal deur gelykenisse spreek,
> Ek sal uitbasuin wat van die grondlegging
> van die wêreld af verborge was."[g]

Jesus verklaar die gelykenis van die onkruid tussen die koring

36 Toe het Jesus die skare weggestuur en die huis binnegegaan. Sy
dissipels het na Hom gekom en gesê: "Verklaar vir ons die gelykenis*
van die onkruid in die saailand." 37 Hy het geantwoord: "Die een wat
die goeie saad saai, is die •Seun van die Mens; 38 die saailand is die
wêreld; die goeie saad is die kinders[h] van die •koninkryk; die onkruid
is die kinders[i] van die Bose;* 39 die vyand wat dit gesaai het, is die
Duiwel; die oes is die voleinding van die wêreld; en dié wat oes, is
engele. 40 Net soos die onkruid dan bymekaar gemaak en in die vuur
verbrand word,* so sal dit wees by die voleinding van die wêreld. 41
Die Seun van die Mens sal sy engele stuur en hulle sal uit sy koninkryk
al die struikelblokke en dié wat wetteloosheid bedryf, bymekaar
maak* 42 en hulle in die vuuroond gooi.* Daar sal 'n geween en 'n
gekners van tande wees.* 43 Dan sal die •regverdiges skyn soos die
son* in die koninkryk van hulle Vader. Wie ore het, moet luister.*"

Jesus vertel nog drie gelykenisse

44 "Die •koninkryk van die hemele is soos 'n skat wat in die veld
begrawe lê.* 'n Man het dit ontdek en weer toegegooi. Uit blydskap
gaan verkoop hy alles wat hy het en koop daardie grond.
45 "Verder is die koninkryk van die hemele soos 'n handelaar op
soek na goeie pêrels. 46 Toe hy een baie kosbare pêrel vind, het hy
gegaan en alles wat hy gehad het verkoop en dit gekoop.
47 "Verder is die koninkryk van die hemele soos 'n treknet wat in
die see uitgewerp is en van elke soort vis gevang het. 48 Toe dit vol
was, het hulle dit op die strand getrek. Hulle het toe gaan sit en die
goeies in houers bymekaar gemaak, maar die slegtes uitgegooi. 49 So
sal dit wees by die voleinding van die wêreld: Die engele sal uitgaan
en hulle sal die bose mense tussen die •regverdiges uithaal 50 en hulle
in die vuuroond gooi.* Daar sal 'n geween en 'n gekners van tande

wees.*”

Nuwe en ou skatte

51 “Verstaan julle al hierdie dinge?” “Ja,” het hulle geantwoord. 52
En Hy het vir hulle gesê: “Daarom is elke skrifkenner wat 'n leerling in
die •koninkryk van die hemele geword het, soos 'n huiseienaar wat
nuwe en ou dinge uit sy skatkamer haal.”
53 Toe Jesus hierdie gelykenisse voltooi het,j het Hy daarvandaan
weggegaan.

Jesus word in Nasaret verwerp

(Mark 6:1-6; Luk 4:16-24)

54 Toe Jesus in sy tuisdorp aankom, het Hy hulle in hulle •sinagoge
onderrig, sodat hulle verstom was en gesê het: “Waar kom hy aan
hierdie wysheid* en kragtige dade? 55 Is hy nie die seun van die
skrynwerker nie?* Staan sy ma nie bekend as Maria en sy broers as
Jakobus, Josef, Simon en Judas nie?* 56 En woon sy susters dan nie
almal hier onder ons nie? Waar kom hy dan aan al hierdie dinge?” 57
En hulle het aan Hom aanstoot geneem.* Jesus het egter vir hulle gesê:
“'n Profeet is nie sonder eer nie, behalwe in sy tuisdorp* en in sy huis.”
58 Vanweë hulle ongeloof het Hy nie baie kragtige dade daar gedoen
nie.

Die dood van Johannes die Doper

(Mark 6:14-29; Luk 9:7-9; 3:19-20)

14 1 In daardie tyd het Herodes,[k] die *tetrarg,*[l] die berigte omtrent
Jesus gehoor. 2 Hy het vir sy dienaars gesê: "Hierdie man is Johannes
die Doper; hy is opgewek uit die dood en daarom werk hierdie kragte
in hom." 3 [*]Herodes het Johannes immers gevange laat neem, hom
laat boei en in die tronk gesit[*] en dit vanweë Herodias, die vrou van
sy broer Filippus. 4 Want Johannes het vir Herodes gesê: "U mag haar
nie as vrou hê nie."[*] 5 Hoewel Herodes hom wou doodmaak, was hy
vir die skare bang, omdat hulle Johannes as 'n profeet beskou het.[*]
6 Tydens Herodes se verjaardagviering het die dogter van Herodias
voor almal gedans, en sy het Herodes bekoor. 7 Daarom het hy met 'n
eed beloof om wat sy ook al vra aan haar te gee. 8 Aangehits deur haar
moeder, het sy gesê: "Gee my hier, in 'n skottel, die kop van Johannes
die Doper." 9 En hoewel die koning hieroor ontsteld was, het hy
vanweë die eed en die gaste beveel dat dit vir haar gebring moes
word. 10 Hy het toe iemand gestuur en Johannes in die tronk laat
onthoof. 11 Sy kop is in 'n skottel gebring en vir die meisie gegee, en
sy het dit na haar ma geneem. 12 Sy dissipels het gekom, die liggaam
geneem en hom begrawe; daarna het hulle dit vir Jesus gaan vertel.

Die eerste vermeerdering van die brood

(Mark 6:30-44; Luk 9:10-17; Joh 6:1-14)

13 Toe Jesus dit hoor, het Hy daarvandaan in 'n skuit vertrek na 'n
verlate plek om op sy eie te wees. Maar die skare het dit te hore
gekom en Hom te voet uit die dorpe gevolg. 14 Toe Hy uitklim, het Hy
die groot skare gesien, hulle innig jammer gekry[*] en hulle siekes
gesond gemaak. 15 Toe dit laat begin word, kom die dissipels na Hom
en sê: "Dit is 'n verlate plek en dit is reeds laat. Stuur die skare weg na
die dorpies om vir hulleself kos te gaan koop.[*]" 16 Maar Jesus het
hulle geantwoord: "Hulle hoef nie weg te gaan nie; gee júlle vir hulle
iets te ete." 17 [*]Hulle sê toe vir Hom: "Ons het hier net vyf brode en
twee visse." 18 Hy sê egter: "Bring dit hier vir My." 19 [*]Nadat Hy die
skare aangesê het om op die gras te gaan sit,[m] het Hy die vyf brode en
twee visse geneem, na die hemel opgekyk en die seëngebed
uitgespreek. Hy het dit toe gebreek, vir die dissipels gegee, en die
dissipels weer vir die skare. 20 [*]Almal het geëet en het versadig
geword. Hulle het van die stukke wat oorgebly het, twaalf mandjies
vol opgetel. 21 Afgesien van die vroue en kinders, was daar ongeveer
vyfduisend mans wat geëet het.

Jesus loop op die water

(Mark 6:45-52; Joh 6:16-21)

22 En onmiddellik het Jesus sy dissipels verplig om in die skuit te
klim en solank voor Hom uit na die oorkant te vaar, terwyl Hy die
skare wegstuur. **23** Nadat Hy die skare weggestuur het, het Hy teen die
berg opgegaan om in afsondering te bid.* Toe dit aand geword het,
was Hy daar alleen. **24** Die skuit was reeds 'n hele aantal *stadioi*[n] weg
van die land af, en is deur die golwe heen en weer geslinger, want die
wind was teen hulle. **25** In die vierde nagwaak[o] het Hy na hulle toe
aangeloop gekom op die see.[p] **26** Toe die dissipels Hom op die see sien
loop, het hulle vreesbevange geraak en gesê: “Dit is 'n spook!”* en van
angs begin skreeu. **27** Maar Jesus het dadelik vir hulle gesê: “Hou
moed, dit is Ek, moenie langer bang wees nie.” **28** •Petrus het Hom
geantwoord: “Here, as dit U is, beveel my om op die water na U te
kom.” **29** Hy het gesê: “Kom!” Petrus het van die skuit afgeklim* en op
die waters geloop en na Jesus begin gaan. **30** Maar toe hy sien hoe
sterk die wind was, het hy bang geword. Toe hy begin sink, skreeu hy:
“Here, red my!” **31** Dadelik het Jesus sy hand uitgesteek, hom gegryp
en vir hom gesê: “Kleingelowige, waarom het jy begin twyfel?”* **32** Toe
hulle in die skuit klim, het die wind gaan lê.* **33** Dié in die skuit het
voor Hom neergeval en gesê: “Waarlik, U is die •Seun van God.”*

Jesus genees mense in Gennesaret

(Mark 6:53-56; Joh 6:22-25)

34 Nadat hulle na die oorkant gevaar het, het hulle aan wal gegaan
by Gennesaret. **35** Toe die manne van daardie plek Hom herken, het
hulle daardie hele omgewing laat weet, en hulle het almal wat siek
was na Hom gebring **36** en Hom gesmeek dat die siekes selfs net die
soom van sy bokleed kon aanraak.* En almal wat dit aangeraak het, is
genees.

Die gebod van God teenoor menslike tradisie

(Mark 7:1-23)

15 1 Toe kom daar •Fariseërs en skrifkenners uit Jerusalem by
Jesus aan en sê: 2 “Hoekom oortree u dissipels die tradisie van die
voorgeslagte? Want hulle was nie hulle hande wanneer hulle gaan eet
nie.*” 3 Hy het hulle egter geantwoord: “Hoekom oortree ook julle die
gebod van God met julle tradisie? 4 God het tog gesê, ‘Eer jou vader en
moeder,’* en ‘Wie sy vader of moeder beledig, moet doodgemaak
word.’* 5 Maar julle sê, ‘Wie vir sy vader of moeder sê, Watter
voordeel u ook al van my sou kon ontvang, is 'n offergawe — 6 hoef sy
vader hoegenaamd nie te eer nie.’ So het julle deur julle tradisie die
woord van God sy gesag ontneem. 7 Skynheiliges, Jesaja het tereg oor
julle geprofeteer,

> 8 *“ ‘Hierdie volk eer My met die lippe,
> maar hulle harte is ver van My af;
> 9 tevergeefs vereer hulle My,
> want hulle onderrig as leerstellings
> die voorskrifte van mense.’ ”

10 Jesus het die skare nader geroep en vir hulle gesê: “Luister en
verstaan dan: 11 Dit is nie wat by die mond ingaan wat 'n mens onrein
maak nie; maar wat by die mond uitgaan, dit maak 'n mens onrein.*”
12 Toe die dissipels nader kom, sê hulle vir Hom: “Weet U dat die
Fariseërs aanstoot geneem het toe hulle dié uitspraak hoor?” 13 Hy het
egter geantwoord: “Elke plant wat my hemelse Vader nie geplant het
nie, sal met wortel en al uitgetrek word.* 14 Los hulle, hulle is blinde
leiers van blindes;* en as 'n blinde 'n blinde lei, sal albei in die sloot
val.*” 15 •Petrus het Hom gevra: “Verduidelik hierdie gelykenis vir
ons.”* 16 Hy het gesê: “Is ook julle nog steeds sonder begrip? 17
Verstaan julle nie dat alles wat by die mond ingaan in die maag
beland en in die privaat uitgewerp word nie? 18 Maar wat by die
mond uitgaan, kom uit die hart,* en daardie dinge maak die mens
onrein. 19 *Uit die hart kom daar immers bose gedagtes, moord,
owerspel, seksuele losbandigheid, diefstal, valse getuienis en lastering.
20 Dit is die dinge wat 'n mens onrein maak; maar om met ongewaste
hande te eet, maak die mens nie onrein nie.”

Die geloof van die Kanaänitiese vrou

(Mark 7:24-30)

21 Jesus het daarvandaan vertrek en na die streke van Tirus en

Sidon gegaan. 22 En kyk, 'n Kaänanitiese vrou uit daardie omgewing
het na vore gekom en hard uitgeroep: "Ontferm U oor my, Here, •Seun
van Dawid!* My dogter word geweldig geteister deur 'n demoon." 23
Hy het haar egter hoegenaamd nie geantwoord nie. Sy dissipels het
nader gekom en Hom versoek: "Stuur haar weg, want sy hou aan
skreeu agter ons aan." 24 Hy het geantwoord: "Ek is net gestuur na die
verlore skape van die huis van Israel.*" 25 Sy het egter nader gekom,
voor Hom neergeval en gesê: "Here, help my!" 26 Hy het geantwoord:
"Dit is nie mooi om die kinders se brood te neem en vir die hondjies te
gooi nie." 27 Maar sy het gesê: "Ja, Here, en tog eet die hondjies van
die krummels wat van hulle eienaars se tafel val.*" 28 Toe het Jesus
haar geantwoord: "Vrou, groot is jou geloof!* Laat dit vir jou wees
soos jy wil hê.*" En haar dogter was van daardie oomblik af genees.

Jesus genees baie siekes

(Mark 7:31-37)

29 Jesus het daarvandaan vertrek en al langs die See van Galilea[q]
geloop.* Daarna het Hy teen die berg opgegaan en daar gaan sit.* 30 'n
Groot skare het na Hom gekom met verlamdes, blindes, kreupeles,
doofstommes en baie ander saam met hulle. Hulle het dié mense by sy
voete neergelê, en Hy het hulle gesond gemaak, 31 sodat die skare vol
verwondering was toe hulle sien dat doofstommes praat, kreupeles
gesond word, verlamdes loop en blindes sien.* En hulle het die God
van Israel verheerlik.

Die tweede vermeerdering van die brood

(Mark 8:1-10)

32 Daarop het Jesus sy dissipels nader geroep en gesê: "Ek voel innig
jammer vir die skare,* want hulle is reeds drie dae by My en het niks
om te eet nie. En Ek wil hulle nie honger wegstuur nie, anders kan
hulle onderweg beswyk." 33 *Maar die dissipels sê vir Hom: "Waar kry
ons in hierdie verlate plek genoeg brood om so 'n groot skare te voed?
*" 34 *Jesus sê vir hulle: "Hoeveel brode het julle?" Hulle antwoord:
"Sewe, en 'n paar vissies."
35 En nadat Hy die skare beveel het om op die grond te gaan sit, 36
het Hy die sewe brode en die visse geneem, gedank, dit gebreek en vir
die dissipels gegee, en die dissipels weer vir die skare. 37 Hulle het
almal geëet en versadig geword. Hulle het van die stukke wat
oorgebly het, sewe mandjies vol opgetel. 38 *Afgesien van die vroue en
kinders, was daar vierduisend mans wat geëet het. 39 Nadat Hy die
skare weggestuur het, het Hy in die skuit geklim en na die gebied van
Magadan[r] gegaan.

Die Fariseërs en Sadduseërs vra weer 'n teken

(Mark 8:11-13; Luk 12:54-56)

16 1 Die •Fariseërs en •Sadduseërs het toe nader gekom om Hom
te toets,* en Hom gevra om vir hulle 'n teken uit die hemel te wys.* 2
Daarop het Hy hulle geantwoord: “In die laat namiddag sê julle, ‘Dit
sal mooi weer wees, want die hemel is rooi.’ 3 En vroegoggend,
‘Vandag is dit stormweer, want die hemel is rooi en dit raak betrokke.’
Julle weet dus hoe om die voorkoms van die hemel te beoordeel, maar
nie die tekens van die tye nie? 4 'n Bose en owerspelige geslag vra 'n
teken, maar geen teken sal aan hulle gegee word nie, behalwe die
teken van Jona.*” En Hy het hulle agtergelaat en weggegaan.

Die suurdeeg van die Fariseërs en die Sadduseërs

(Mark 8:14-21)

5 Toe die dissipels na die oorkant vaar, het hulle vergeet om brood
saam te neem. 6 Jesus het vir hulle gesê: “Pasop, en wees op julle
hoede vir die suurdeeg van die •Fariseërs* en •Sadduseërs.” 7 Hulle het
toe onder mekaar bespiegel en gesê: “Ons het nie brood saamgebring
nie.” 8 Jesus het dit agtergekom en gesê: “Kleingelowiges, waarom
redekawel julle daaroor dat julle nie brood het nie? 9 Verstaan julle
nog steeds nie? Onthou julle nie die vyf brode vir die vyfduisend en
hoeveel mandjies julle bymekaargemaak het nie?* 10 Of die sewe
brode vir die vierduisend, en hoeveel mandjies julle bymekaargemaak
het nie?* 11 Hoe kan julle dan nie begryp dat Ek nie oor brood met
julle gepraat het nie? Nee, wees op julle hoede vir die suurdeeg van
die Fariseërs en Sadduseërs.” 12 Toe het hulle ingesien dat Hy nie
bedoel het hulle moet vir die suurdeeg van brood op hulle hoede wees
nie, maar vir die leer van die Fariseërs en Sadduseërs.

Petrus se belydenis

(Mark 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Toe Jesus in die gebied van Sesarea-Filippi kom, het Hy sy
dissipels gevra: “Wie sê die mense is die •Seun van die Mens?” 14
*Hulle het geantwoord: “Sommige sê Johannes die Doper, ander Elia,
en ander weer Jeremia of een van die profete.” 15 Hy sê toe vir hulle:
“Maar julle, wie sê julle is Ek?” 16 Simon Petrus het geantwoord: “U is
die •Christus, die •Seun van die lewende God.”* 17 Jesus antwoord
hom: “Geseënd is jy, Simon Barjona,[s] want vlees en bloed het dit nie
aan jou bekend gemaak nie, maar my Vader in die hemele.[t]* 18 En Ek
sê vir jou, jy is •Petrus,* en op hierdie rots[u] sal Ek my •kerk bou,* en
die poorte van *Hades*[v] sal dit nie oorweldig nie. 19 Ek sal vir jou die

sleutels van die •koninkryk van die hemele gee, en wat jy ook al op
aarde toesluit, sal in die hemele toegesluit wees, en wat jy ook al op
aarde vrylaat, sal in die hemele vrygelaat wees.*” **20** *Daarop het Hy
die dissipels beveel om vir niemand te vertel dat Hy die Christus[w] is
nie.

Jesus kondig die eerste keer sy lyding, dood en opstanding aan

(Mark 8:31-33; Luk 9:22)

21 Van toe af het Jesus begin om aan sy dissipels duidelik te maak
dat Hy na Jerusalem moet gaan en baie moet ly deur die
familiehoofde, leierpriesters en skrifkenners, en doodgemaak en op die
derde dag opgewek moet word. **22** •Petrus het Hom eenkant geneem en
Hom begin teregwys: “Mag God dit verhoed, Here, dit sal beslis nie
met U gebeur nie.” **23** Maar Hy het omgedraai en vir Petrus gesê:
“Gaan weg agter My, Satan,[x]* jy is vir My 'n struikelblok, want jy
bedink nie die dinge van God nie, maar die dinge van mense.”

Hoe Jesus gevolg moet word

(Mark 8:34 — 9:1; Luk 9:23-27)

24 Toe het Jesus vir sy dissipels gesê: “As iemand My wil navolg,*
moet hy homself verloën en sy kruis opneem en My volg. **25** *Want wie
sy lewe wil red, sal dit verloor, maar wie sy lewe ter wille van My
verloor, sal dit vind. **26** Wat sal dit 'n mens dan baat as hy die hele
wêreld as wins bekom,* maar sy lewe verloor? Of wat sal 'n mens gee
as losprys vir sy lewe? **27** Want die •Seun van die Mens gaan saam met
sy engele kom, beklee met die heerlikheid van sy Vader,* en dan sal
Hy elkeen vergeld volgens wat hy gedoen het.* **28** •*Amen*, Ek sê vir
julle dat sommige van dié wat hier staan, die dood beslis nie sal
smaak voordat hulle die Seun van die Mens in sy koningsheerskappy
sien kom het nie.*”

Die verheerliking van Jesus

(Mark 9:2-13; Luk 9:28-36)

17 1 Ses dae later neem Jesus vir •Petrus en Jakobus en sy broer
Johannes saam en lei hulle teen 'n hoë berg uit, waar hulle alleen was.
2 [*]Voor hulle het Hy van gedaante verander: Sy gesig het gestraal soos
die son, en sy klere het skitterend wit geword soos die lig. 3 En kyk,
Moses en Elia het aan hulle verskyn en was met Hom in gesprek. 4
Petrus reageer toe en sê vir Jesus: "Here, dit is goed dat ons hier is. As
U wil, laat my toe om hier drie hutte te bou, een vir U, een vir Moses
en een vir Elia." 5 Terwyl hy nog praat, het 'n helder wolk skielik 'n
skaduwee oor hulle gegooi, en kyk, 'n stem uit die hemel sê: "Dit is my
geliefde Seun, oor wie Ek My verheug.[y] Luister na Hom."[z] 6 Toe die
dissipels dit hoor, het hulle op hulle gesigte neergeval, oorval deur
vrees. 7 Jesus het nader gekom, en nadat Hy hulle aangeraak het, sê
Hy: "Staan op en moenie langer bang wees nie." 8 Toe hulle opkyk,
het hulle niemand anders behalwe net Jesus gesien nie.

9 Terwyl hulle van die berg af kom, het Jesus hulle beveel: "Julle
moet vir niemand vertel wat julle gesien het voordat die •Seun van die
Mens uit die dood opgewek is nie."[*] 10 Die dissipels het Hom gevra:
"Waarom sê die skrifkenners dan dat Elia eers moet kom?" 11 Hy het
geantwoord: "Elia kom inderdaad en hy sal alles herstel.[*] 12 Maar Ek
sê vir julle, Elia het reeds gekom,[*] en hulle het hom nie erken nie,
maar met hom gemaak soos hulle wou. So moet ook die Seun van die
Mens deur hulle toedoen ly." 13 Toe het die dissipels begryp dat Hy
met hulle oor Johannes die Doper gepraat het.[*]

Jesus maak 'n seun gesond

(Mark 9:14-29; Luk 9:37-43a)

14 Toe hulle by die skare kom, het 'n man na Hom gekom, voor
Hom gekniel 15 en gesê: "Here, ontferm U oor my seun, want hy is
maansiek[a] en ly erg. Dikwels val hy in die vuur en dikwels in die
water. 16 Ek het hom na u dissipels gebring, maar hulle kon hom nie
gesond maak nie." 17 Toe antwoord Jesus: "O ongelowige en ontaarde
geslag,[*] hoe lank moet Ek nog by julle bly? Hoe lank moet Ek julle
nog verdra? Bring hom na My toe." 18 Daarop het Jesus die demoon
bestraf en hy het uit hom uitgegaan. Van daardie oomblik af was die
seun gesond.[*] 19 Jesus se dissipels het toe eenkant na Hom gekom en
gevra: "Waarom kon ons dan die demoon nie uitdryf nie?" 20 Hy het
hulle geantwoord: "Vanweë julle kleingeloof. •*Amen*, Ek sê vir julle: As
julle geloof het soos 'n mosterdsaadjie, sal julle vir hierdie berg sê,
'Verplaas jou hiervandaan daarheen,' en hy sal soontoe verskuif.[*] Ja,

niks sal vir julle onmoontlik wees nie.”[b]

Jesus kondig die tweede keer sy lyding, dood en opstanding aan

(Mark 9:30-32; Luk 9:43b-45)

22 Toe hulle in Galilea bymekaarkom, het Jesus vir hulle gesê: “Die
•Seun van die Mens gaan oorgelewer word in die hande van mense. **23**
Hulle sal Hom doodmaak, maar op die derde dag sal Hy opgewek
word.[*]” En hulle het baie bedroef geword.

Die vraag oor tempelbelasting

24 Toe hulle in Kapernaum aankom, het diegene wat die
tempelbelasting van 'n dubbel-*dragma*[c] invorder, na •Petrus gekom en
gevra: “Betaal julle leermeester nie die dubbel-*dragma* nie?” **25** Hy
antwoord: “Ja, wel.” Toe hy in die huis kom, het Jesus eerste gepraat:
“Wat dink jy, Simon? Van wie vorder die aardse konings hulle tolgeld
of belasting in? Van hulle seuns[d] of van •vreemdelinge?” **26** Toe hy
antwoord, “van vreemdelinge”, het Jesus vir hom gesê: “Dan is die
seuns mos vrygestel. **27** Maar sodat ons hulle nie aanstoot gee nie,
gaan see[e] toe en gooi die hoek in. Vat die eerste vis wat jy uittrek, en
as jy sy bek oopmaak, sal jy 'n *stater*[f] vind. Neem dit en gee dit vir
hulle namens my en jou.”

Wie is die belangrikste?

(Mark 9:33-37; Luk 9:46-48)

18 1 *In daardie tyd het die dissipels na Jesus gekom en gesê:
"Wie is nou eintlik die belangrikste in die •koninkryk van die
hemele?" 2 *Hy het toe 'n kind nader geroep, hom tussen hulle laat
staan 3 en gesê: "•*Amen,* Ek sê vir julle: As julle nie verander en soos
kinders word nie, sal julle beslis nie in die koninkryk van die hemele
ingaan nie. 4 *Wie homself dus gering ag soos hierdie kind, hy is die
belangrikste in die koninkryk van die hemele. 5 *En wie een so 'n kind
in my Naam ontvang, ontvang My."

Waarskuwing teen struikelblokke

(Mark 9:42-47; Luk 17:1-2)

6 "Wie een van hierdie geringes[g] wat in My glo laat struikel, dit is
vir hom beter dat 'n maalklip van 'n donkie[h] om sy nek gehang word
en hy wegsink in die dieptes van die see. 7 Ellende wag op die wêreld
as gevolg van die struikelblokke. Struikelblokke sal onvermydelik
kom; nogtans wag ellende op die mens deur wie die struikelblok kom.
8 *As jou hand of jou voet jou laat struikel, kap dit af en gooi dit van
jou af weg! Dit is vir jou beter om vermink of kreupel die lewe in te
gaan as om twee hande of voete te hê en in die ewige vuur gegooi te
word. 9 En as jou oog jou laat struikel, ruk dit uit en gooi dit van jou
af weg; dit is vir jou beter om met een oog die lewe in te gaan as om
twee oë te hê en in Gehenna[i] met sy vuur gegooi te word."

Die gelykenis van die verlore skaap

(Luk 15:3-7)

10 "Pasop dat julle nie neersien op een van hierdie geringes nie.
Want Ek sê vir julle dat hulle engele* in die hemele[j] voortdurend die
aangesig van my Vader in die hemele aanskou.[k] 12 Wat dink julle? As
iemand honderd skape het en een van hulle raak weg, sal hy nie die
nege-en-negentig in die berge los en die een wat weggeraak het, gaan
soek nie? 13 En as dit hom geluk om hom te kry, •*amen,* Ek sê vir julle,
is hy baie blyer oor hom as oor die nege-en-negentig wat nie
weggeraak het nie. 14 So is dit nie die wil van julle Vader in die
hemele dat een van hierdie geringes verlore raak nie."

Liefdevolle uitreik na 'n sondaar

(Luk 17:3)

15 "*As jou broer teen jou sondig, moet jy hom onder vier oë[l] gaan

teregwys. As hy na jou luister, het jy jou broer teruggewen. 16 As hy
nie luister nie, neem nog een of twee met jou saam, sodat in die mond
van twee of drie getuies elke saak bevestig mag word.* 17 As hy weier
om na hulle te luister, sê dit vir die gemeente. En as hy ook weier om
na die gemeente te luister, laat hom vir jou wees soos 'n heiden en 'n
•tollenaar.

18 *“•*Amen,* Ek sê vir julle: Wat julle ook al op aarde bind, sal in die
hemel gebonde wees, en wat julle ook al op aarde ontbind, sal in die
hemel ontbonde wees. 19 Verder, *Amen, amen,* Ek sê vir julle: As twee
van julle op aarde saamstem oor enigiets wat julle vra, sal my Vader
in die hemele[m] dit aan julle toestaan.* 20 Want waar twee of drie in
my Naam byeen is, daar is Ek in hulle midde.*”

Om herhaaldelik te vergewe

21 Toe het •Petrus nader gekom en Hom gevra: “Here, hoeveel keer
sal my broer teen my sondig en ek hom vergewe? Tot sewe keer toe?”
22 Jesus antwoord hom: “Ek sê vir jou, nie tot sewe keer nie, maar tot
sewentig maal sewe[n] keer.*

23 “Daarom is die •koninkryk van die hemele soos 'n koning wat
rekenskap van sy slawe wou eis. 24 Toe hy hulle skuld begin nagaan, is
een wat tienduisend talente[o] verskuldig was na hom gebring. 25
Omdat hy nie kon terugbetaal nie, het die heer beveel dat hy, asook sy
vrou en kinders en alles wat hy besit, verkoop word en dat die skuld
so terugbetaal moes word. 26 Die slaaf het toe voor hom op die grond
neergeval, laag voor hom gebuig en gesê, ‘Wees geduldig met my, en
ek sal u alles terugbetaal.’ 27 *Die heer van daardie slaaf het hom innig
jammer gekry, hom vrygelaat en sy skuld vir hom kwytgeskeld. 28
Maar toe daardie slaaf uitgaan, het hy een van sy medeslawe gekry
wat hom honderd *denarii*[p] geskuld het. Hy het hom aan die keel
gegryp, gewurg en gesê, ‘Betaal terug wat jy skuld.’ 29 Sy medeslaaf
val toe neer en smeek hom, ‘Wees geduldig met my, en ek sal jou
terugbetaal.’ 30 Maar hy wou nie; inteendeel, hy het weggegaan en
hom in die tronk laat gooi totdat hy die verskuldigde bedrag sou
terugbetaal.

31 “Toe sy medeslawe sien wat gebeur het, was hulle baie ontsteld
en het vir hulle heer alles gaan vertel wat gebeur het. 32 Daarop
ontbied sy heer hom en sê vir hom, ‘Jou slegte slaaf! Al daardie skuld
het ek jou kwytgeskeld omdat jy my gesmeek het. 33 Moes jy nie ook
jou medeslaaf begenadig soos ek jou begenadig het nie?’ 34 En sy heer
het kwaad geword en hom aan die folteraars oorgegee totdat hy al die
skuld sou terugbetaal.* 35 *So sal my hemelse Vader ook met julle
maak as julle nie elkeen sy broer van harte vergewe nie.”

Gesprek oor huwelik en egskeiding

(Mark 10:1-12)

19 1 Toe Jesus sy redevoering voltooi het,q het Hy van Galilea af
vertrek en na die gebied van Judea oorkant die Jordaan gegaan. 2 'n
Groot skare het Hom gevolg, en Hy het hulle daar gesond gemaak. 3
Die •Fariseërs het na Hom gekom, en om Hom te toets,* gevra: "Is dit
toelaatbaar vir 'n man om sommer om enige rede van sy vrou skei?" 4
Hy antwoord: "Het julle nie gelees dat die Skepper hulle van die begin
af man en vrou gemaak het nie?*" 5 Verder sê Hy: " 'Daarom sal 'n
man sy pa en ma verlaat en aan sy vrou verbind word, en die twee sal
een vlees wees,'** 6 sodat hulle nie meer twee is nie, maar een.
Daarom, wat God saamgevoeg het, moet 'n mens nie skei nie." 7 Toe
vra hulle Hom: "Waarom het Moses dan bepaal dat 'n man sy vrou 'n
skeibrief moet gee om sodoende van haar te skei?"* 8 Hy antwoord
hulle: "Moses het julle weens julle harde harte toegelaat om van julle
vroue te skei, maar van die begin af was dit nie so nie. 9 *Ek sê vir
julle dat wie van sy vrou skei, behalwe weens owerspel, en met 'n
ander trou, egbreuk pleeg." 10 Sy dissipels sê toe vir Hom: "As dit die
stand van sake tussen man en vrou is, is dit beter om nie te trou nie.*"
11 Hy het egter vir hulle gesê: "Nie almal kan hierdie saak begryp nie;
slegs hulle aan wie dit gegee is.* 12 Daar is inderdaad •eunugs wat so
gebore is, daar is eunugs wat deur mense so gemaak is, en daar is
eunugs wat hulleself so gemaak het ter wille van die •koninkryk van
die hemele.r Laat enigeen wat kan, dit begryp."

Jesus verwelkom die kinders

(Mark 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Toe is kinders na Jesus gebring sodat Hy hulle die hande kon
oplê en vir hulle bid. Maar die dissipels het hulle berispe. 14 Jesus het
egter gesê: "Laat die kinders begaan en moet hulle nie verhinder om
na My te kom nie, want die •koninkryk van die hemele behoort aan
mense soos hulle."* 15 Hy het hulle toe die hande opgelê en
daarvandaan vertrek.

Die ryk jongman

(Mark 10:17-31; Luk 18:18-30)

16 En kyk, iemand het na Jesus gekom en gevra: "Meester,s watter
goeie ding moet ek doen sodat ek die ewige lewe kan verkry?"* 17 Hy
het hom geantwoord: "Hoekom vra jy My uit oor wat goed is? Daar is
net Een wat goed is. As jy die lewe wil binnegaan, moet jy die gebooie
nakom.*" 18 Hy vra Hom: "Watter?" Jesus antwoord: "Jy mag nie

moord pleeg nie, jy mag nie egbreuk pleeg nie, jy mag nie steel nie, jy
mag nie vals getuig nie. 19 Eer jou vader en jou moeder."* En: "Jy
moet jou naaste liefhê soos jouself.*" 20 Die jongman sê vir Hom: "Dit
alles het ek nagekom; wat kom ek dan nog kort?" 21 Jesus het vir hom
gesê: "As jy volmaak wil wees, gaan verkoop jou besittings en gee dit
vir die armes,* en jy sal 'n skat in die hemele[t] hê.* En jy, kom hier,
volg My." 22 Toe die jongman egter hierdie antwoord hoor, het hy
bedroef weggegaan, want hy het baie besittings gehad.*

23 Jesus het toe vir sy dissipels gesê: "•*Amen,* Ek sê vir julle: 'n Ryke
sal moeilik in die •koninkryk van die hemele ingaan. 24 Ek sê weer vir
julle, dit is makliker vir 'n kameel om deur die oog van 'n naald te
gaan as vir 'n ryk mens om in die •koninkryk van God in te gaan." 25
Toe die dissipels dit hoor, was hulle heeltemal uit die veld geslaan en
het gesê: "Wie kan dan gered word?" 26 Maar Jesus het stip na hulle
gekyk en vir hulle gesê: "By mense is dit onmoontlik, maar by God is
alles moontlik."* 27 Toe vra •Petrus Hom: "Kyk, óns het alles
agtergelaat en U gevolg. Wat sal ons dan daarvoor kry?" 28 Jesus het
vir hulle gesê: "•*Amen,* Ek sê vir julle: In die nuwe bedeling, wanneer
die •Seun van die Mens op sy glansryke troon sit,* sal julle wat My
gevolg het ook op twaalf trone sit* en oor die twaalf stamme van
Israel regspreek.* 29 En elkeen wat huise of broers of susters of pa of
ma of kinders of grond agterlaat ter wille van my Naam, sal honderd
maal soveel ontvang en die ewige lewe beërf.* 30 *Maar baie wat
eerste is, sal laaste wees, en wat laaste is, eerste."

Die gelykenis van die arbeiders in die wingerd

20 1 “Die •koninkryk van die hemele is soos 'n grondeienaar wat
reeds vroegoggend uitgegaan het om arbeiders vir sy wingerd te
huur.[*] 2 Nadat hy met die arbeiders op 'n *denarius*[u] per dag
ooreengekom het, het hy hulle na sy wingerd gestuur. 3 Teen die
derde uur[v] het hy uitgegaan en ander op die markplein gesien wat
ledig staan 4 en vir hulle gesê, ‘Gaan julle ook na die wingerd en ek sal
julle 'n billike loon betaal.’ 5 En hulle het gegaan. Teen die sesde en
die negende uur[w] het hy weer uitgegaan en dieselfde gedoen. 6 Teen
die elfde uur[x] het hy uitgegaan en ander gekry wat rondstaan, en vir
hulle gesê, ‘Waarom staan julle die hele dag hier ledig rond?’ 7 Hulle
antwoord hom, ‘Omdat niemand ons gehuur het nie.’ Hy sê toe vir
hulle, ‘Gaan julle ook na die wingerd.’ 8 Teen die aand sê die eienaar
van die wingerd vir sy voorman, ‘Roep die arbeiders en betaal hulle
die loon;[*] begin by die laastes, tot by die eerstes.’ 9 Dié wat teen die
elfde uur gehuur is, het gekom en elk 'n *denarius* gekry. 10 Toe die
eerstes kom, het hulle gedink dat hulle meer sal kry, maar ook hulle
het elk 'n *denarius* gekry. 11 Hulle het dit geneem, maar by die
grondeienaar gaan mor, 12 ‘Hierdie laastes het een uur gewerk en u
het hulle dieselfde behandel as ons, wat die dag se werklas en die hitte
moes verduur.’ 13 Maar hy het een van hulle geantwoord, ‘Vriend, ek
doen jou nie 'n onreg aan nie. Het jy nie met my op 'n *denarius*
ooreengekom nie? 14 Neem wat joune is en gaan. Ek verkies om vir
hierdie laaste een dieselfde te gee as vir jou. 15 Mag ek nie met my
goed maak wat ek wil nie? Of is jy afgunstig omdat ek goed is?[*]’ 16 [*]So
sal die laastes eerste wees, en die eerstes laaste.”[y]

Jesus kondig die derde keer sy lyding, dood en opstanding aan

(Mark 10:32-34; Luk 18:31-34)

17 Jesus het opgegaan na Jerusalem. Onderweg het Hy die twaalf
dissipels opsy geneem en vir hulle gesê: 18 [*]“Kyk, ons gaan op na
Jerusalem, en die •Seun van die Mens sal oorgelewer word aan die
leierpriesters en skrifkenners. Hulle sal Hom ter dood veroordeel 19 en
Hom aan die heidene oorlewer om Hom te bespot, te gesel en te
kruisig; maar op die derde dag sal Hy opgewek word.[*]”

Die versoek oor Jakobus en Johannes

(Mark 10:35-45; Luk 22:24-27)

20 Toe het die ma van die seuns van Sebedeus met haar seuns na
Hom gekom. Sy het gekniel om Hom iets te vra. 21 Hy het vir haar
gevra: “Wat wil jy dan hê?” Sy antwoord Hom: “Beveel dat in u

•koninkryk hierdie twee seuns van my, een aan u regterhand[z] en een aan u linkerhand, sal sit."* **22** Jesus het geantwoord: "Julle besef nie wat julle vra nie. Kan julle die beker drink wat Ek moet drink?*" Hulle antwoord Hom: "Ons kan." **23** Hy sê vir hulle: "Julle sal inderdaad my beker drink, maar om aan my regterhand en my linkerhand te sit, is nie vir My om te beskik nie. Daardie plekke behoort aan hulle vir wie my Vader dit voorberei het." **24** Toe die tien hiervan te hore kom, was hulle verontwaardig oor die twee broers. **25** *Maar Jesus het hulle nader geroep en gesê: "Julle weet dat die heersers van die nasies oor hulle baasspeel, en die maghebbers oor hulle gesag uitoefen. **26** *So mag dit nie by julle wees nie, maar wie belangrik onder julle wil wees, moet julle dienaar wees, **27** en wie eerste onder julle wil wees, moet julle slaaf wees. **28** *Net so het die •Seun van die Mens nie gekom om gedien te word nie, maar om te dien* en sy lewe as losprys vir baie te gee.*"

Jesus genees twee blindes

(Mark 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 *Toe hulle uit Jerigo uitgaan, het 'n groot skare Hom gevolg. **30** Daar het twee blindes langs die pad gesit en gehoor dat Jesus verbygaan, en hulle het begin uitroep: "Ontferm U oor ons, Here, •Seun van Dawid!"* **31** Die skare het hulle berispe om stil te bly, maar hulle het nog harder uitgeroep: "Ontferm U oor ons, Here, Seun van Dawid!" **32** Jesus gaan staan toe, roep hulle en vra: "Wat wil julle hê moet Ek vir julle doen?" **33** Hulle antwoord Hom: "Here, dat ons oë geopen mag word." **34** Jesus het hulle innig jammer gekry en hulle oë aangeraak. En hulle kon onmiddellik sien[a]* en het Hom gevolg.

Die intog in Jerusalem

(Mark 11:1-11; Luk 19:28-38; Joh 12:12-19)

21 1 Toe hulle Jerusalem nader en by Betfage teen die Olyfberg
kom, stuur Jesus twee dissipels 2 met die opdrag: “Gaan na die dorpie
daar voor julle, en julle sal dadelik 'n vasgemaakte donkie vind met 'n
vul by haar. Maak haar los en bring hulle vir My. 3 En as iemand vir
julle iets sê, moet julle antwoord, ‘Die Here het hulle nodig,’ en hy sal
hulle dadelik stuur.” 4 Dit het gebeur sodat vervul sou word wat deur
die profeet gesê is:

5 “Sê vir die dogter van Sion:[b]
Kyk,[c] jou Koning kom na jou toe:
Hy is sagmoedig en Hy sit op 'n donkie,
en op 'n jong donkie, die vul van 'n pakdier.”[d]

6 Die dissipels het vertrek en gemaak soos Jesus hulle beveel het. 7
Hulle het die donkie en die vul geneem, boklere op hulle neergesit, en
Hy het toe daarop gaan sit. 8 Die groot skare het hulle boklere op die
pad oopgesprei, en ander weer het takke van die bome afgekap en op
die pad oopgesprei. 9 Die skare wat voor Hom uit geloop en dié wat
gevolg het, het uitgeroep:

“Hosanna[e] vir die •Seun van Dawid.[*]
Geseënd is Hy wat kom in die Naam van die Here.[f]
Hosanna in die hoogste.”

10 Toe Hy Jerusalem binnegaan, was die hele stad in rep en roer, en
hulle het gevra: “Wie is hierdie man?” 11 Die skare het gesê: “Dit is die
profeet Jesus van Nasaret in Galilea.”

Jesus reinig die tempelterrein

(Mark 11:15-17; Luk 19:45-46; Joh 2:13-16)

12 Jesus het die tempelterrein[g] binnegegaan en almal wat op die
tempelterrein aan die koop en verkoop was, uitgejaag. Hy het die
tafels van die geldwisselaars en die stoele van die duiweverkopers
omgegooi 13 en vir hulle gesê: “Daar staan geskryf, ‘My huis sal 'n huis
van gebed genoem word’.[*] Maar julle maak daarvan 'n
rowerspelonk.[*]”
14 Blindes en verlamdes het daar op die tempelterrein na Hom
gekom en Hy het hulle gesond gemaak. 15 Toe die leierpriesters en
skrifkenners die wonderbaarlike dinge sien wat Hy doen, en ook die

kinders wat op die tempelterrein uitroep: “Hosannah vir die •Seun van
Dawid!”* was hulle verontwaardig 16 en het vir Hom gesê: “Hoor jy
wat sê hierdie kinders?” Maar Jesus antwoord hulle: “Ja, het julle nog
nooit gelees nie, ‘Uit die mond van kleuters en suigelinge het U u lof
laat besing.’*” 17 Hy het hulle verlaat, uit die stad uit na Betanië
gegaan, en daar oornag.

Jesus vervloek die vyeboom

(Mark 11:12-14,20-24)

18 Vroegoggend, op pad terug na die stad, het Hy honger geword. 19
Toe Hy 'n enkele vyeboom langs die pad sien, het Hy daarheen geloop,
maar niks daaraan gevind nie, net blare.* Toe sê Hy vir die vyeboom:
“Mag jy tot in ewigheid nooit weer vrug dra nie!” Die vyeboom het
onmiddellik verdroog. 20 Toe die dissipels dit sien, was hulle verbaas
en vra: “Hoe het die vyeboom so skielik verdroog?” 21 *Jesus het hulle
geantwoord: “•*Amen*, Ek sê vir julle: As julle geloof het en nie twyfel
nie, sal julle nie net kan doen wat met die vyeboom gebeur het nie,
maar selfs as julle vir hierdie berg sê, ‘Tel jouself op en werp jou in die
see!’ sal dit gebeur. 22 *Alles wat julle in die gebed vra, sal julle
ontvang as julle glo.”

Die vraag oor Jesus se gesag

(Mark 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Hy het na die tempelterreini gegaan, en terwyl Hy besig was om
onderrig te gee, het die leierpriesters en die familiehoofde van die
volk na Hom gekom en gevra: “Met watter gesag doen jy hierdie
dinge? En wie het aan jou hierdie gesag gegee?” 24 Jesus het hulle
geantwoord: “Ook Ek sal julle een vraag vra, en as julle My dit kan
antwoord, sal Ek op my beurt vir julle sê met watter gesag Ek hierdie
dinge doen: 25 Die doop van Johannes, waar het dit vandaan gekom?
Van die hemel of van mense?”* Hulle het toe onder mekaar
geredeneer: “As ons sê, ‘van die hemel’, sal Hy vir ons sê, ‘Waarom het
julle hom dan nie geglo nie?’* 26 Maar as ons sê, ‘van mense ...’? Ons is
bang vir die skare, want almal beskou Johannes as 'n profeet.*” 27
Hulle het Jesus geantwoord: “Ons weet nie.” Toe sê Hy vir hulle: “Dan
sê Ek ook nie vir julle met watter gesag Ek hierdie dinge doen nie.”

Die gelykenis van die twee kinders

28 “Wat dink julle? 'n Man het twee kinders gehad.* Hy gaan toe na
die eerste een en sê, ‘My kind, gaan werk vandag in die wingerd.*’ 29
Maar hy antwoord, ‘Nee, ek wil nie.’ Later het hy egter spyt gekry en
tog gegaan. 30 Die man het toe na die ander kind gegaan en dieselfde
gesê. Hy het geantwoord, ‘Ek sal, heer,’ maar hy het nie gegaan nie. 31
Wie van die twee het die wil van die vader gedoen?” Hulle sê: “Die

eerste een." Jesus sê vir hulle: "•*Amen,* Ek sê vir julle: Die •tollenaars
en prostitute sal voor julle in die •koninkryk van God ingaan. 32 Want
Johannes het na julle toe gekom met die pad van •geregtigheid, en
julle het hom nie geglo nie,* maar die tollenaars en prostitute het hom
geglo.* En hoewel julle dit gesien het, het julle tog nie later berou
gekry en hom geglo nie.*"

Die gelykenis van die huurders en die wingerd

(Mark 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 "Luister na 'n ander gelykenis. Daar was 'n grondeienaar wat 'n
wingerd aangeplant het. Hy het dit omhein, daar 'n parskuip gegrawe
en 'n wagtoring[j] gebou.* Toe het hy dit aan boere verhuur en op reis
gegaan. 34 Toe die oestyd aanbreek, het hy sy slawe na die boere
gestuur om sy opbrengs te ontvang. 35 Maar die boere het sy slawe
gegryp, een afgeransel, 'n ander een doodgemaak,* en nog een
gestenig. 36 Hy het weer ander slawe gestuur, nog meer as die eerstes,
en hulle het dieselfde met hulle gedoen. 37 Uiteindelik het hy sy seun
na hulle gestuur met die gedagte: Hulle sal my seun met respek
behandel. 38 Maar toe die boere die seun sien, het hulle onder mekaar
gesê, 'Dit is die erfgenaam dié! Kom ons maak hom dood en kry sy
erfdeel in die hande.' 39 *Hulle het hom toe gegryp, uit die wingerd
uitgegooi en doodgemaak. 40 Wanneer die eienaar van die wingerd
kom, wat sal hy met daardie boere maak?" 41 Hulle sê vir Hom: "Hy
sal daardie slegte mense 'n aaklige dood laat sterf en die wingerd aan
ander boere verhuur, wat aan hom die opbrengs op die regte tyd sal
lewer." 42 Jesus sê vir hulle: "Het julle nog nooit in die Skrifte gelees
nie:

" 'Die klip wat die bouers afgekeur het,
juis dit het die hoeksteen geword.*
Van die Here het dit gekom
en dit is wonderlik in ons oë.'[k]

43 "Daarom sê Ek vir julle, die •koninkryk van God sal van julle
weggeneem en aan 'n volk gegee word wat die vrugte daarvan sal
lewer. 44 *Wie op hierdie klip val, sal verpletter word; en as dit op
iemand val, sal dit hom vergruis."

45 Toe die leierpriesters en die •Fariseërs Jesus se gelykenisse hoor,
het hulle besef dat Hy oor hulle praat. 46 Hulle wou Hom gevange
neem, maar was bang vir die skare, omdat hulle Hom as 'n profeet
beskou het.*

Die gelykenis van die bruilofsfees

(Luk 14:16-24)

22 1 Jesus het weer met hulle deur gelykenisse gepraat en gesê: 2
“Die •koninkryk van die hemele is soos 'n koning wat 'n bruilofsfees
vir sy seun voorberei het. 3 En hy het sy slawe gestuur om die
genooides na die bruilofsfees te roep,[l] maar hulle wou nie kom nie. 4
Nog 'n keer het hy ander slawe gestuur met die opdrag, ‘Sê vir die
genooides: Kyk, ek het my feesmaal gereed gemaak. My beeste en die
vetgemaakte vee is geslag en alles is gereed — kom na die
bruilofsfees!’ 5 Maar hulle het hulle nie daaraan gesteur nie en
weggegaan, die een na sy stuk grond, die ander na sy besigheid. 6 *Die
res van hulle het sy slawe gegryp, hulle sleg behandel en doodgemaak.
7 Die koning het kwaad geword; hy het sy soldate gestuur, daardie
moordenaars om die lewe gebring en hulle stad afgebrand. 8 Toe sê hy
vir sy slawe, ‘Die bruilofsfees is gereed, maar die genooides was dit
nie waardig nie. 9 Gaan dan uit na die kruispaaie en nooi soveel mense
na die bruilofsfees as wat julle ook al vind.’ 10 Daardie slawe het toe
uitgegaan na die paaie en almal bymekaar gemaak wat hulle
teengekom het, slegtes én goeies. En die bruilofsaal het vol gaste[m]
geword. 11 Toe die koning ingaan om die gaste te sien, sien hy daar 'n
man sonder 'n bruilofskleed aan. 12 En hy vra hom, ‘Vriend, hoe het jy
hier ingekom sonder 'n bruilofskleed?’ Hy was sprakeloos. 13 Toe sê
die koning vir die dienaars, ‘Bind sy voete en hande vas en gooi hom
uit in die duisternis daarbuite.*’ Daar sal 'n geween en 'n gekners van
tande wees.* 14 Baie is immers geroep, maar min is uitgekies.”

Die vraag oor belasting

(Mark 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Toe het die •Fariseërs gegaan en 'n plan beraam om Hom in 'n
strik te laat beland oor wat Hy sê. 16 Daarop stuur hulle dissipels saam
met die Herodiane[n] na Hom toe* en sê: “Meester,[o] ons weet dat u
opreg is en God se weg waarheidsgetrou onderrig en u aan niemand
steur nie, want u neem nie die aansien van persone in aanmerking nie.
17 Sê dan vir ons wat is u opinie: Is dit toelaatbaar om aan die keiser
belasting te betaal, of nie?” 18 Omdat Jesus egter hulle bose bedoeling
geken het, het Hy gesê: “Waarom toets julle My, julle skynheiliges? 19
Wys vir My die munt waarmee julle belasting betaal.” Hulle bring toe
vir Hom 'n *denarius*.[p] 20 Hy vra hulle toe: “Wie se afbeelding en
inskripsie is dit dié?” 21 Hulle sê vir Hom: “Die keiser s'n.” Daarop sê
Hy vir hulle: “Gee dan aan die keiser wat hom toekom en aan God wat
Hom toekom.”* 22 Toe hulle dit hoor, was hulle verbaas. Hulle het

Hom daar gelaat en weggegaan.

Die vraag oor die opstanding

(Mark 12:18-27; Luk 20:27-39)

23 Daardie selfde dag kom die •Sadduseërs, hulle wat sê dat daar nie
'n opstanding is nie,* na Hom en vra: 24 "Meester,q Moses het gesê, 'As
iemand sonder kinders sterf, moet sy broer met die vrou trou* en 'n
nageslag vir sy broer verwek.*' 25 By ons was daar sewe broers. Die
eerste het getrou en gesterf, en sonder 'n nageslag het hy sy vrou vir sy
broer agtergelaat. 26 Dieselfde het gebeur met die tweede en die derde
broer tot by die sewende een. 27 Laaste van almal het die vrou gesterf.
28 By die opstanding, wie van die sewe se vrou sal sy dan wees? Almal
het haar immers as vrou gehad." 29 Jesus het hulle egter geantwoord:
"Julle dwaal, omdat julle die Skrifte nie ken nie, en ook nie die krag
van God nie. 30 By die opstanding tree hulle nie in die huwelik nie en
word hulle ook nie in die huwelik uitgegee nie,r maar hulle is soos
engele in die hemel. 31 En wat die opstanding van die dooies betref,
het julle nie gelees wat God aan julle gesê het nie, 32 *'Ek is die God
van Abraham en die God van Isak en die God van Jakob.'* Hy is nie
die God van dooies nie, maar van lewendes." 33 Toe die skare dit hoor,
was hulle verstom oor sy onderrig.*

Die vraag oor die groot gebod

(Mark 12:28-31; Luk 10:25-28)

34 Toe die •Fariseërs hoor dat Hy die •Sadduseërs die swye opgelê
het, het hulle bymekaargekom. 35 Een van hulle, 'n wetskenner,s het
vervolgens 'n vraag gestel om Hom te toets: 36 "Meester,t wat is die
groot gebod in die wet?" 37 Hy het vir hom gesê: " 'Jy moet die Here
jou God liefhê met jou hele hart en met jou hele •siel en met jou hele
verstand.'* 38 Dit is die groot en die eerste gebod. 39 En die tweede wat
hieraan gelyk staan, is, 'Jy moet jou naaste liefhê soos jouself.'* 40 *Op
hierdie twee gebooie berus die hele Wet en die Profete.*"u

Die vraag oor die Seun van Dawid

(Mark 12:35-37; Luk 20:41-44)

41 Toe die •Fariseërs bymekaar was, het Jesus hulle gevra: 42 *"Wat
sê julle van die Christus?v Wie se Seun is Hy?" Hulle antwoord Hom:
"Dawid s'n." 43 Hy vra hulle toe: "Hoe kan Dawid Hom dan, deur die
werking van die Gees,* 'Here' noem as hy sê,

44 w" 'Die Here het vir my Here gesê:
Sit aan my regterhand,x
totdat Ek u vyande
onder u voete geplaas het.'

45 “As Dawid Hom dan ‘Here’ noem, hoe kan Hy sy seun wees?” 46
Niemand kon Hom 'n woord antwoord nie. En van daardie dag af het
niemand ooit weer gewaag om Hom te ondervra nie.*

Waarskuwing teen die skrifkenners en Fariseërs

(Mark 12:37-39; Luk 20:45-46)

23 1 Toe het Jesus vir die skare en vir sy dissipels gesê: 2 "Die
skrifkenners en •Fariseërs sit op die stoel van Moses. 3 *Alles wat hulle
dan vir julle sê, moet julle doen en onderhou. Maar moenie doen wat
hulle doen nie, want hulle praat net en doen nie. 4 Hulle bind swaar
vragte saam, ja, moeilik om te dra,y en lê dit op die mense se skouers,
maar self is hulle nie bereid om met 'n vinger aan die vrag te raak nie.
5 Al hulle dade is bedoel om deur die mense gesien te word.* Hulle
maak immers hulle gebedsrieme breër en die tossels langer.z 6 Hulle
hou van die ereplek by feesmaaltye* en die voorste sitplekke in die
•sinagoges, 7 om op die markpleine begroet en om deur die mense as
*'rabbi'*a aangespreek te word. 8 Maar júlle moet julle nie as *'rabbi'* laat
aanspreek nie; want net Een is julle Leermeester, en julle is almal
broers. 9 En moet niemand op aarde as julle 'vader' aanspreek nie;
want julle het net een Vader, Hy wat in die hemel is. 10 Julle moet
julle ook nie as 'leraar' laat aanspreek nie, omdat net een julle Leraar
is, naamlik die •Christus. 11 *Die belangrikste onder julle moet julle
dienaar wees. 12 *Wie homself verhef, sal verneder word, en wie
homself verneder, sal verhef word."

Jesus se sewe oordele

(Luk 11:39-52)

13 "Ellende wag op julle, skrifkenners en •Fariseërs, skynheiliges!
Want julle sluit die mense uit die •koninkryk van die hemele uit. Self
gaan julle nie in nie, en boonop laat julle die mense wat probeer
ingaan, nie toe om in te gaan nie.b

15 "Ellende wag op julle, skrifkenners en Fariseërs, skynheiliges!
Want julle deurkruis land en see om 'n enkele prosélietc te werf, en
wanneer dit gebeur, maak julle hom 'n kind van Gehenna,d dubbel so
erg as julleself.

16 "Ellende wag op julle, blinde leiers!* Julle sê, 'Wie by die
heiligdom van die tempel sweer, dit beteken niks nie; maar wie sweer
by die goud van die heiligdom, is gebonde.' 17 Dwase en blindes! Wat
is belangriker, die goud of die heiligdom wat die goud heilig? 18
Verder sê julle, 'Wie by die altaar sweer — dit beteken niks nie; maar
wie sweer by die offergawe daarop, is gebonde.' 19 Blindes! Wat is
belangriker, die offergawe of die altaar wat die offergawe heilig?* 20
Wie dan sweer by die altaar, sweer daarby en by alles daarop. 21 *Wie
sweer by die heiligdom, sweer daarby en by Hom wat dit bewoon. 22
*En wie by die hemel sweer, sweer by die troon van God en by Hom

wat daarop sit.
23 “Ellende wag op julle, skrifkenners en Fariseërs, skynheiliges!
Want julle gee tiendes van kruisement* en vinkel en komyn, maar julle
het die gewigtigste van die wet nagelaat — die reg en die
barmhartigheid en die trou.* Hierdie dinge moes julle gedoen het
sonder om die ander na te laat. 24 Blinde leiers!* Julle sif die muggie
uit, maar sluk die kameel in.
25 “Ellende wag op julle, skrifkenners en Fariseërs, skynheiliges!
Want julle maak die buitekant van die beker en die skottel skoon,*
maar binnekant is dit vol roofsug en onbeheersdheid. 26 Blinde
Fariseër!* Maak eers die binnekant van die beker skoon, dan sal ook
die buitekant skoon wees.
27 “Ellende wag op julle, skrifkenners en Fariseërs, skynheiliges!
Want julle is soos witgekalkte grafte* wat van buite pragtig lyk, maar
van binne is julle vol doodsbeendere en elke vorm van onreinheid. 28
*So lyk julle inderdaad ook van buite vir die mense regverdig, maar
van binne is julle vol skynheiligheid en wetteloosheid.
29 “Ellende wag op julle, skrifkenners en Fariseërs, skynheiliges!
Want julle bou die grafte vir die profete en versier die grafmonumente
van die •regverdiges. 30 En julle sê, ‘As ons in die dae van ons vaders
geleef het, sou ons nie saam met hulle deel gehad het aan die bloed
van die profete nie.’ 31 Daarmee getuig julle teen julleself dat julle
kinders is van hulle wat die profete vermoor het.* 32 Maak julle dan
maar die maat van julle vaders vol. 33 Slange, addergeslag!* Hoe sal
julle die oordeel van die Gehenna ontvlug? 34 *Daarom, kyk, Ek stuur
vir julle profete en wyses en skrifkenners. Julle sal sommige van hulle
doodmaak en kruisig, en julle sal sommige van hulle in julle
•sinagoges gesel en hulle van dorp tot dorp vervolg.* 35 So sal vir julle
toegereken word alle regverdige bloed wat op aarde vergiet is, van die
bloed van Abel* die regverdige tot by die bloed van Sagaria, die seun
van Beregja,* wat julle tussen die heiligdom en die altaar vermoor
het.* 36 •*Amen*, Ek sê vir julle: Al hierdie dinge sal op hierdie geslag
neerkom.”

Jesus se klag oor Jerusalem

(Luk 13:34-35)

37 “Jerusalem, Jerusalem, jy wat die profete doodmaak en dié stenig
wat na jou gestuur is!* Hoe dikwels wou Ek jou kinders
bymekaarmaak soos 'n hen haar kuikens onder haar vlerke
bymekaarmaak, maar julle wou nie. 38 *Kyk, julle huis word vir julle
verwoes agtergelaat. 39 Want Ek sê vir julle, van nou af sal julle My
beslis nie weer sien nie, totdat julle sal sê, ‘Geseënd is Hy wat kom in
die Naam van die Here.’ ”[e]

Die tempel sal afgebreek word

(Mark 13:1-2; Luk 21:5-6)

24 1 Jesus het uitgegaan en was besig om van die tempelterrein[f]
weg te beweeg. Sy dissipels het nader gekom om sy aandag op die
tempelgeboue te vestig. 2 Maar Hy sê vir hulle: "Sien julle al hierdie
geboue? •*Amen,* Ek sê vir julle: Hier sal beslis nie een klip op 'n ander
gelaat word nie — alles sal afgebreek word."*

Profetiese rede: Die begin van die eindtyd

(Mark 13:3-13; Luk 21:7-19)

3 Nadat Jesus op die Olyfberg gaan sit het, het die dissipels eenkant
na Hom gekom. "Sê vir ons," het hulle gevra, "wanneer sal hierdie
dinge plaasvind en wat is die teken van u koms* en van die voleinding
van die wêreld?*" 4 Jesus het hulle geantwoord: "Pasop dat niemand
julle mislei nie. 5 *Want baie mense sal in my Naam na vore tree en sê,
'Ek is die Christus!'[g] en hulle sal baie mense mislei. 6 Julle sal hoor
van oorloë en gerugte van oorloë. Pasop, moenie verskrik raak nie.
Want hierdie dinge moet gebeur,* maar dit is nog nie die einde nie. 7
Een nasie sal immers teen 'n ander nasie* optrek en een koninkryk
teen 'n ander koninkryk,* en daar sal hongersnood wees en
aardbewings op een plek na die ander. 8 Al hierdie dinge is die begin
van die smarte.[h] 9 Dan sal hulle julle oorlewer om verdruk te word* en
julle doodmaak,* en julle sal deur al die nasies gehaat word ter wille
van my Naam.* 10 Dan sal baie tot 'n val kom,* mekaar oorlewer en
mekaar haat. 11 *Baie vals profete sal verskyn en hulle sal baie mense
mislei. 12 En omdat die wetteloosheid sal toeneem, sal baie se liefde
afkoel. 13 *Wie egter volhard tot die einde, hy sal verlos word. 14
Hierdie evangelie van die koninkryk sal oor die hele wêreld verkondig
word tot getuienis vir al die nasies.* En dan sal die einde kom."

Profetiese rede: Die groot verdrukking

(Mark 13:14-20; Luk 21:20-24)

15 "Wanneer julle dan die gruwel van verwoesting waarvan die
profeet Daniël praat, op die heilige plek sien staan* — laat dié wat dit
lees, goed begryp — 16 dan moet hulle wat in Judea is na die berge
vlug, 17 *en wie op die dakstoep[i] is, moet nie ondertoe gaan om
besittings uit sy huis te gaan haal nie; 18 en wie op die landerye is,
moet nie terugdraai om sy bokleed te gaan haal nie. 19 Ellende wag op
hulle wat in daardie dae swanger is en borsvoed! 20 Bid dat julle nie in
die winter en op die Sabbat sal moet vlug nie. 21 *Want dan sal daar
groot verdrukking* wees soos daar nog nie sedert die begin van die

wêreld was tot nou toe nie, en beslis ook nooit weer sal wees nie. 22
As daardie dae nie ingekort word nie, sou geen mens gered word nie.
Maar ter wille van die uitverkorenes sal daardie dae ingekort word."

Profetiese rede: Die koms van die Seun van die Mens

(Mark 13:21-27; Luk 17:23-24,37b; 21:25-28)

23 *"As iemand dan vir julle sê, 'Kyk, hier is die Christus!'j of, 'Hier
is Hy!' moet julle dit nie glo nie. 24 *Want vals christusse en vals
profete sal na vore tree en hulle sal groot tekens en wonders doen om,
indien moontlik, selfs die uitverkorenes te mislei. 25 Kyk, Ek het dit
vooruit vir julle gesê. 26 *As hulle dan vir julle sê, 'Kyk, Hy is in die
woestyn!'k moenie daarheen gaan nie, of, 'Kyk, Hy is in die binneste
kamers!' moet dit nie glo nie. 27 Want net soos die weerlig uitslaan in
die ooste en skyn tot in die weste, so sal die koms van die •Seun van
die Mens wees.* 28 *Waar die karkas lê, daar sal die aasvoëls
versamel.
29 "Onmiddellik ná die verdrukking van daardie dae

" 'sal die son verduister word,
en die maan sal sy lig nie gee nie,*
en die sterre sal van die hemel val,
en die kragte van die hemelel sal geskud word.'*

30 "Dan sal die teken van die Seun van die Mens aan die hemel
verskyn, en dan sal al die stamme van die aarde rouklaag,* en hulle
sal die Seun van die Mens sien kom op die wolke van die hemel met
krag en groot heerlikheid.m 31 Hy sal sy engele stuur* met luide
trompetgeskal,* en hulle sal sy uitverkorenes uit die vier windrigtings
versamel, van die een uithoek van die hemele tot by die ander.*"

Profetiese rede: Die les van die vyeboom

(Mark 13:28-31; Luk 21:29-33)

32 "Leer dié les van die vyeboom: Sodra sy takke begin sag word en
blare uitstoot, weet julle dat die somer naby is. 33 So moet julle ook,
wanneer julle al hierdie dinge sien, weet dat dit naby is, voor die
deur. 34 *•*Amen*, Ek sê vir julle: Hierdie geslag sal beslis nie tot 'n einde
kom voordat al hierdie dinge gebeur het nie. 35 *Die hemel en die
aarde sal tot 'n einde kom, maar my woorde sal beslis nie tot 'n einde
kom nie."

Profetiese rede: Wees waaksaam

(Mark 13:32,35; Luk 17:26-27,30,34-35; 12:39-40)

36 *"Van daardie dag en uur dra niemand kennis nie, selfs nie die
engele van die hemelen nie en ook nie die Seun nie, net die Vader

alleen. 37 Want net soos in die dae van Noag,* so sal die koms van die
•Seun van die Mens wees.* 38 Soos hulle immers in daardie dae voor
die vloed besig was om te eet en te drink, om in die huwelik te tree en
in die huwelik uit te gee,o tot op die dag dat Noag die ark
binnegegaan het 39 en hulle niks vermoed het totdat die vloed gekom
en almal meegesleur het nie,* só sal ook die koms van die Seun van
die Mens wees.*

40 “Dan sal daar twee op die land wees;
een sal saamgeneem en die ander agtergelaat word.
41 Twee sal by die meule maal,
een word saamgeneem en die ander agtergelaat.

42 *“Bly daarom waaksaam, omdat julle nie weet op watter dag julle
Here kom nie. 43 *Dit moet julle weet: As die huiseienaar geweet het
tydens watter nagwaakp die dief kom,* sou hy gewaak het en nie by sy
huis laat inbreek het nie. 44 Daarom moet julle gereed wees, want die
Seun van die Mens kom op 'n tyd wanneer julle dit nie verwag nie.”

Profetiese rede: Die getroue en die ontroue slaaf

(Luk 12:42-46)

45 “Wie is dan die betroubare en verstandige slaaf vir wie die
eienaar aangestel het oor sy huishouding om vir hulle op tyd kos te
gee? 46 Gelukkig is daardie slaaf wie se eienaar hom so aan die werk
sal vind wanneer hy kom. 47 •*Amen,* Ek sê vir julle: Hy sal hom oor al
sy besittings aanstel.* 48 As die slegte slaaf egter in sy hart sê, ‘My heer
talm,’ 49 en hy begin sy medeslawe slaan en hy eet en drink saam met
die dronkes, 50 sal die eienaar van daardie slaaf op 'n dag kom waarop
hy dit nie verwag nie en op 'n uur wat hy nie weet nie. 51 Hy sal hom
middeldeur kap en hom deel maak van die skynheiliges. Daar sal 'n
geween wees en 'n gekners van tande.*”

Profetiese rede: Die gelykenis van die tien meisies

25 1 “Dan sal die •koninkryk van die hemele wees soos tien
jongmeisies wat hulle lampe geneem het om die bruidegom tegemoet
te gaan.* 2 Vyf van hulle was dwaas en vyf was verstandig. 3 Die
dwases het hulle lampe gevat, maar nie olyfolie met hulle
saamgeneem nie; 4 die verstandiges het egter, saam met hulle lampe,
ook olyfolie in houers geneem. 5 En omdat die bruidegom getalm het,
het almal vaak geword en aan die slaap geraak. 6 In die middel van
die nag was daar 'n geroep, ‘Kyk, hier is die bruidegom! Gaan hom
tegemoet!’ 7 Toe het al daardie jongmeisies opgestaan en hulle lampe
gereedgemaak. 8 Die dwases het vir die verstandiges gesê, ‘Gee vir ons
van julle olyfolie, want ons lampe is aan die doodgaan.’ 9 Die
verstandiges het egter geantwoord, ‘Dalk sal daar nie genoeg wees vir
ons én vir julle nie. Gaan eerder na die verkopers en koop julle eie.’ 10
Terwyl hulle die olyfolie gaan koop het, het die bruidegom opgedaag
en dié wat gereed was, het saam met hom binnegegaan na die
bruilofsfees,* en die deur is gesluit. 11 *Later kom die ander
jongmeisies toe ook daar aan en roep, ‘Meneer, Meneer, maak vir ons
oop!’ 12 *Maar hy antwoord, ‘•*Amen*, Ek sê vir julle: Ek ken julle beslis
nie.’ 13 *Wees dan waaksaam, omdat julle die dag en die uur nie ken
nie.”

Profetiese rede: Die gelykenis van die muntstukke

(Luk 19:11-27)

14 *“Want dit is net soos 'n man wat op reis gaan en sy slawe roep en
sy besittings aan hulle toevertrou. 15 Vir een het hy vyf talente[q] gegee,
vir 'n ander een twee, en vir nog 'n ander, een — vir elkeen volgens
eie vermoë. Daarop het hy vertrek. Onmiddellik 16 het die man wat
die vyf talente ontvang het met hulle gaan woeker en 'n wins van nog
vyf gemaak. 17 Net so het die man met die twee, nog twee wins
gemaak. 18 Maar die man wat een ontvang het, het 'n gat in die grond
gaan grawe en sy eienaar se geld weggesteek. 19 Ná 'n lang tyd kom
die eienaar van daardie slawe terug en eis rekenskap van hulle.* 20 Die
man wat die vyf talente ontvang het, het gekom en nog vyf gebring.
Hy sê toe, ‘Meneer, u het my vyf talente gegee; kyk, ek het 'n wins van
nog vyf talente gemaak.’ 21 Die eienaar het vir hom gesê, ‘Mooi so,
goeie en getroue slaaf, oor min was jy getrou, oor baie sal ek jou
aanstel.* Deel in jou eienaar se vreugde!’ 22 Die man met die twee
talente het gekom en gesê, ‘Meneer, twee talente het u vir my gegee;
kyk, ek het 'n wins van nog twee talente gemaak.’ 23 Sy eienaar het vir
hom gesê, ‘Mooi so, goeie en getroue slaaf, oor min was jy getrou, oor

baie sal ek jou aanstel.* Deel in jou eienaar se vreugde!' 24 Die man
wat die een talent ontvang het, het ook gekom en gesê, 'Meneer, ek
ken u; u is 'n hardvogtige man wat maai waar u nie gesaai het nie en
wat oes waar u nie saad uitgestrooi het nie.* 25 Omdat ek bang was,
het ek u talent in die grond gaan wegsteek. Hier is wat aan u behoort.'
26 Maar sy eienaar antwoord hom, 'Jou slegte en lui slaaf! Jy het
geweet dat ek maai waar ek nie gesaai het nie en oes waar ek nie
uitgestrooi het nie. 27 Daarom moes jy my geld by die bankiers belê
het, en met my terugkeer sou ek wat myne is, met rente teruggekry
het. 28 Vat dan die talent by hom en gee dit vir die een wat die tien
talente het. 29 *Want aan elkeen wat het, sal gegee word, en hy sal
oorvloed hê; maar wie nie het nie, van hom sal ook wat hy het,
weggeneem word. 30 En gooi die nuttelose slaaf uit in die duisternis
daarbuite. Daar sal 'n geween wees en 'n gekners van tande.*' "

Profetiese rede: Die gelykenis van die skape en die bokke

31 "Wanneer die •Seun van die Mens in sy heerlikheid kom en al die
engele saam met Hom,* sal Hy op sy glansryke troon gaan sit.* 32 Al
die nasies sal voor Hom byeengebring word en Hy sal hulle van
mekaar skei, soos 'n herder die skape van die bokke skei.* 33 *Die
skape sal Hy aan sy regterhand[r] laat staan en die bokke aan sy
linkerhand. 34 Dan sal die Koning vir dié aan sy regterhand sê, 'Julle,
geseëndes van my Vader, kom beërf die koninkryk wat vir julle
gereedgemaak is* van die grondlegging van die wêreld af. 35 Want Ek
was honger, en julle het vir My iets te ete gegee; Ek was dors, en julle
het vir My iets te drinke gegee; Ek was 'n •vreemdeling, en julle het
My as 'n gas verwelkom; 36 Ek was nakend, en julle het My geklee;* Ek
was siek, en julle het My versorg; Ek was in die tronk, en julle het My
besoek.' 37 Dan sal die •regverdiges Hom antwoord, 'Here, wanneer
het ons U honger gesien en gevoed, of dors en iets te drinke gegee? 38
En wanneer het ons U as 'n vreemdeling gesien, en as gas verwelkom,
of nakend, en U geklee? 39 En wanneer het ons U siek of in die tronk
gesien, en U besoek?' 40 Maar die Koning sal vir hulle sê, '•*Amen*, Ek sê
vir julle: Wat julle ook al vir een van hierdie geringste broers[s] van My
gedoen het, het julle vir My gedoen.*'

41 "Dan sal Hy vir dié aan sy linkerhand sê, 'Gaan weg van My, julle
vervloektes, in die ewige vuur* wat gereedgemaak is vir die duiwel en
sy engele. 42 Want Ek was honger, en julle het My nie iets te ete gegee
nie, dors, en julle het My nie iets te drinke gegee nie. 43 Ek was 'n
vreemdeling, en julle het My nie as gas verwelkom nie, nakend, en
julle het My nie geklee nie, siek en in die tronk, en julle het My nie
besoek nie.' 44 Dan sal hulle antwoord, 'Here, wanneer het ons U
honger gesien, of dors, of as 'n vreemdeling, of nakend, of siek, of in
die tronk, en U nie versorg nie?' 45 Dan sal Hy hulle antwoord, '*Amen,*

Ek sê vir julle: Wat julle ook al nie vir een van hierdie geringstes
gedoen het nie, het julle ook nie vir My gedoen nie.’ **46** *Hierdie mense
sal weggaan na die ewige straf, maar die regverdiges na die ewige
lewe.”

Sameswering teen Jesus

(Mark 14:1-2; Luk 22:1-2; Joh 11:47-53)

26 1 Toe Jesus al sy redevoerings voltooi het,[t] het Hy vir sy
dissipels gesê: 2 “Julle is bewus daarvan dat die Pasga[u] oor twee dae
plaasvind, en dat die •Seun van die Mens oorgelewer gaan word om
gekruisig te word.[*]” 3 In daardie tyd het die leierpriesters en die
familiehoofde van die volk in die ampswoning van die hoëpriester,
met die naam Kajafas, vergader. 4 Hulle het planne beraam om Jesus
op 'n slinkse manier gevange te neem en dood te maak. 5 Hulle het
egter gesê: “Nie tydens die fees nie, sodat daar nie 'n oproer onder die
volk ontstaan nie.”

Die salwing in Betanië

(Mark 14:3-9; Joh 12:1-8)

6 Toe Jesus in Betanië in die huis van Simon die Melaatse[v] was, 7
[*]het 'n vrou met 'n albasterfles baie kosbare reukolie na Hom gekom
en dit oor sy kop uitgegiet terwyl Hy aan tafel aangelê het.[w] 8 Toe die
dissipels dit sien, was hulle verontwaardig en vra: “Waarom hierdie
verkwisting? 9 Hierdie olie kon 'n mens vir baie geld verkoop het, wat
aan die armes gegee kon word.” 10 Toe Jesus dit merk, sê Hy vir hulle:
“Waarom maak julle dit vir haar moeilik? Sy het immers 'n goeie daad
aan My bewys. 11 Die armes het julle altyd by julle,[*] maar vir My het
julle nie altyd nie. 12 Toe sy hierdie geurige olie oor my liggaam
uitgegooi het, het sy dit gedoen met die oog op my begrafnis. 13
•*Amen*, Ek sê vir julle: Waar in die hele wêreld ook al hierdie evangelie
verkondig word, sal daar, ter herinnering aan haar, vertel word van
wat sy gedoen het.”

Judas Iskariot onderneem om Jesus te verraai

(Mark 14:10-11; Luk 22:3-6)

14 Toe het een van die twaalf, met die naam Judas Iskariot, na die
leierpriesters gegaan 15 en gesê: “Wat is julle bereid om my te betaal,
sodat ek Hom aan julle oorlewer?”[*] Hulle het met hom op dertig
silwerstukke[x] ooreengekom.[*] 16 Van toe af het hy 'n gepaste
geleentheid gesoek om Hom oor te lewer.

Die Pasga

(Mark 14:12-25; Luk 22:7-14,21-23; Joh 13:21-26)

17 Op die eerste dag van die Fees van die Ongesuurde Brood[y] het
die dissipels na Jesus gekom en gevra: “Waar wil U hê moet ons vir U

voorbereidings tref om die Pasga[z] te eet?” 18 Hy het gesê: “Gaan in die
stad na 'n sekere persoon en sê vir hom, ‘Die Leermeester sê: My tyd is
naby; Ek wil die Pasga met my dissipels by jou vier.’ ” 19 Die dissipels
het gemaak soos Jesus hulle beveel het en die Pasga voorberei. 20 Teen
die aand het Hy saam met die twaalf aan tafel aangelê.[a] 21 Terwyl
hulle geëet het, het Hy gesê: “•*Amen,* Ek sê vir julle: Een van julle sal
My verraai.” 22 Hulle was baie ontsteld en een ná die ander het Hom
begin vra: “Dit is seker nie ek nie, Here?” 23 Hy het geantwoord: “Die
een wat saam met My sy hand in die kom insteek, hy sal My verraai.[*]
24 Die •Seun van die Mens gaan wel heen soos daar oor Hom geskryf
staan,[b] maar ellende wag op daardie man deur wie die Seun van die
Mens verraai word. Dit sou vir hom beter gewees het as hy nie gebore
was nie.” 25 Judas, sy verraaier, sê toe daarop: “Dit is seker nie ek nie,
Rabbi?”[c] Hy antwoord hom: “Jý het dit gesê.”

Jesus stel die Nagmaal in

(Mark 14:22-26; Luk 22:18-20; 1 Kor 11:23-25)

26 Terwyl hulle eet, het Jesus brood geneem, en nadat Hy die
seëngebed uitgespreek het, breek Hy dit, gee dit vir die dissipels[*] en
sê: “Neem, eet, dit is my liggaam.” 27 Toe het Hy die beker geneem,
gedank, dit vir hulle gegee en gesê: “Drink almal daaruit, 28 want dit
is my bloed,[*] die bloed van die verbond[*] wat vir baie uitgegiet word
tot vergewing van sondes. 29 Ek sê vir julle: Van nou af sal Ek beslis
nie weer van hierdie vrug van die druiwestok drink nie tot daardie
dag wanneer Ek dit, nuut gemaak, saam met julle sal drink in die
•koninkryk van my Vader.” 30 Nadat hulle die lofsang gesing het,[*] het
hulle na die Olyfberg vertrek.[*]

Petrus sal Jesus verloën

(Mark 14:27-31; Luk 22:31-34; Joh 13:36-38)

31 Toe sê Jesus vir hulle: “Julle sal almal in hierdie nag oor My
struikel. Daar staan immers geskryf,

“ ‘Ek sal die herder neervel,
en die skape van die kudde
sal uitmekaar gejaag word.’[d]

32 [*]“Maar nadat Ek opgewek is, sal Ek voor julle uit gaan na Galilea.”
33 •Petrus het egter vir Hom gesê: “Selfs al sal almal oor U struikel, ék
sal nooit struikel nie.” 34 Jesus het hom geantwoord: “•*Amen,* Ek sê vir
jou: Jy sal My in hierdie nag, voor 'n haan kraai, drie maal verloën.[*]”
35 Petrus sê toe vir Hom: “Selfs al moet ek saam met U sterf,[*] ek sal U
beslis nie verloën nie.” Al die dissipels het dieselfde gesê.

Jesus in Getsemane

(Mark 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Toe gaan Jesus saam met hulle na 'n plek wat Getsemane genoem
word,* en Hy sê vir die dissipels: "Bly hier sit totdat Ek klaar gaan bid
het." 37 Hy neem toe vir •Petrus en die twee seuns van Sebedeus
saam,* en Hy het bedroef en beangs begin word. 38 Toe sê Hy vir
hulle: "My •siel is diep bedroef,* tot die dood toe.* Bly hier en waak
saam met My." 39 *Hy het toe 'n entjie verder gegaan en op sy gesig
neergeval, terwyl Hy bid: "My Vader, as dit moontlik is, laat hierdie
beker by My verbygaan. Nogtans, nie soos Ek wil nie, maar soos U
wil." 40 Hy kom toe by die dissipels en vind hulle aan die slaap, en Hy
sê vir Petrus: "Was julle dan nie in staat om een uur lank saam met
My te waak nie? 41 Waak en bid, sodat julle nie in versoeking kom
nie.* Die gees is wel gewillig, maar die vlees is swak." 42 Hy het vir 'n
tweede keer weggegaan en gebid: "My Vader, as dit nie moontlik is
dat hierdie beker verbygaan sonder dat Ek dit drink nie, laat u wil
geskied.*" 43 Toe Hy terugkom, vind Hy hulle weer aan die slaap,
want hulle oë was swaar van die slaap. 44 Hy het hulle toe gelos. Hy
het weer teruggegaan en vir die derde keer gebid,* en dieselfde
woorde herhaal. 45 Toe kom Hy by die dissipels en sê vir hulle: "Julle
slaap en rus nog steeds?[e] Kyk, die uur het aangebreek* en die •Seun
van die Mens word in die hande van sondaars oorgelewer.* 46 Staan
op, laat ons gaan.* Kyk, die een wat My verraai, is naby."

Jesus word gevange geneem

(Mark 14:43-50; Luk 22:47-53; Joh 18:3-11)

47 Terwyl Jesus nog praat, daag Judas, een van die twaalf, daar op.
Saam met hom was daar 'n groot menigte met swaarde en knuppels,
gestuur deur die leierpriesters en familiehoofde van die volk. 48 Sy
verraaier het vir hulle 'n teken gegee: "Die een wat ek soen, dit is hy.
Gryp hom." 49 Hy het dadelik na Jesus gegaan en gesê, "Gegroet,
Rabbi!"[f] en Hom gesoen. 50 Jesus het vir hom gesê: "Vriend, doen
waarvoor jy hier is."[g] Toe het hulle nader gekom, Jesus gegryp en
Hom gevange geneem. 51 *En skielik het een van dié saam met Jesus
na sy swaard gegryp en dit uitgetrek. Hy het die slaaf van die
hoëpriester getref en sy oor[h] afgekap. 52 Toe sê Jesus vir hom: "Bêre
jou swaard op sy plek. Want almal wat die swaard opneem, sal deur
die swaard omkom.* 53 Of dink jy nie Ek kan maar net my Vader vra,
en Hy sal dadelik meer as twaalf legioene[i] engele tot My beskikking
stel nie? 54 Maar hoe sal die Skrifte dan vervul word wat sê dat dit so
moet gebeur?" 55 Op daardie oomblik het Jesus vir die menigte gevra:
"Het julle soos teen 'n rower uitgetrek met swaarde en knuppels om
My gevange te neem?[j] Elke dag het Ek op die tempelterrein[k] gesit en
onderrig gegee* en julle het My nie gevange geneem nie. 56 Maar dit

alles het gebeur sodat die Skrifte van die profete vervul sou word."
Daarop het al die dissipels Hom in die steek gelaat en gevlug.[*]

Jesus voor die Sanhedrin

(Mark 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Joh 18:13-14,19-24)

57 Die mense wat Jesus gevange geneem het, het Hom weggelei na
Kajafas, die hoëpriester, waar die skrifkenners en die familiehoofde
vergader het. 58 •Petrus het Hom op 'n afstand gevolg tot in die
voorhof van die hoëpriester. Hy het na binne gegaan en by die
dienspersoneel gaan sit om te sien hoe dit sou afloop. 59 Die
leierpriesters en die hele Sanhedrin[l] het vals getuienis teen Jesus
gesoek sodat hulle Hom kon doodmaak. 60 Hulle kon egter niks vind
nie, hoewel baie vals getuies na vore gekom het. Later het twee egter
na vore gekom 61 en gesê: "Hierdie man het gesê, 'Ek kan die tempel
van God afbreek en binne drie dae weer opbou.' "[*] 62 Daarop het die
hoëpriester opgestaan en vir Hom gesê: "Antwoord jy dan niks op wat
hierdie mense teen jou getuig nie?" 63 Maar Jesus het stilgebly.[m] Die
hoëpriester sê toe vir Hom: "Ek besweer jou by die lewende God dat jy
vir ons moet sê of jy die Christus,[n] die •Seun van God is."[*] 64 Jesus
antwoord hom: "Ú het dit gesê. Maar Ek sê vir julle:

"Van nou af sal julle
die •Seun van die Mens sien sit
aan die regterhand[op] van die Magtige
en Hom op die wolke van die hemel sien kom."[q]

65 Toe het die hoëpriester sy boklere geskeur[*] en gesê: "Hy het
gelaster. Waarom het ons nog getuies nodig? Waarlik, nou het julle
die lastering gehoor. 66 Wat is julle bevinding?" Hulle het geantwoord:
"Hy verdien die dood."[*] 67 Toe het hulle in sy gesig gespoeg en Hom
geslaan. Sommige het Hom geklap[r] 68 en gesê: "Profeteer vir ons, o
Christus, wie is dit wat jou geslaan het?"

Petrus ontken dat hy Jesus ken

(Mark 14:66-72; Luk 22:56-62; Joh 18:15-18,25-27)

69 •Petrus het buite gesit in die binnehof. 'n Sekere diensmeisie het
na hom gekom en gesê: "Jy was ook saam met Jesus die Galileër." 70
Hy het dit egter voor almal ontken: "Ek weet nie waarvan jy praat
nie." 71 En 'n ander diensmeisie het hom na die poort sien loop, en sê
toe vir die mense daar: "Hierdie man was saam met Jesus die
Nasarener." 72 Weer het hy dit ontken, met 'n eed: "Ek ken die man
nie." 73 Ná 'n rukkie het die omstanders nader gekom en vir Petrus
gesê: "Jy is beslis ook een van hulle; trouens, jou uitspraak verklap
jou." 74 Daarop begin hy vloek en sweer: "Ek ken die man nie!" En

onmiddellik het 'n haan gekraai. **75** Toe het Petrus die woorde wat
Jesus gesê het, onthou: “Voordat 'n haan kraai, sal jy My drie maal
verloën.”* En hy het na buite gegaan en bitterlik geween.

Die Joodse Raad lewer Jesus oor aan Pilatus

(Mark 15:1; Luk 23:1; Joh 18:28)

27 1 Teen dagbreek het al die leierpriesters en die familiehoofde
van die volk teen Jesus 'n besluit geneem* om Hom dood te maak.* 2
Hulle het Hom toe geboei, weggelei en aan •Pilatus, die prokurator,[s]
oorgelewer.

Judas pleeg selfmoord

(Hand 1:18-19)

3 Toe Judas, sy verraaier, sien dat Hy veroordeel is, het hy spyt
gekry. Hy het toe die dertig silwerstukke[t] na die leierpriesters en
familiehoofde teruggeneem* 4 en gesê: “Ek het gesondig, want ek het
onskuldige bloed verraai.” Hulle het egter gesê: “Wat het dit met ons
te doen? Jy moet self toesien.*” 5 *Hy het toe die silwerstukke in die
tempel neergegooi en weggegaan. Toe het hy homself gaan ophang. 6
Die leierpriesters het die silwerstukke geneem en gesê: “Dit is nie
toelaatbaar om dit in die skatkis te gooi nie, aangesien dit bloedgeld
is.” 7 Hulle het toe 'n besluit geneem en met die geld die grond van die
pottebakker aangekoop as 'n begraafplaas vir •vreemdelinge. 8 Daarom
word daardie grond tot vandag toe Bloedgrond genoem. 9 Toe is die
uitspraak van die profeet Jeremia vervul: “Hulle het die dertig
silwerstukke, die prys waarteen Hy deur die kinders van Israel
gewaardeer is, geneem 10 en dit vir die grond van die pottebakker
gegee, net soos die Here my beveel het.”[u]

Jesus verskyn voor Pilatus

(Mark 15:2-5; Luk 23:3-5; Joh 18:33,37-38)

11 Jesus het voor die prokurator[v] verskyn, en hy het Hom ondervra:
“Is jy die koning van die Jode?*” Jesus sê toe: “U sê dit.” 12 Die hele
tyd wat Hy deur die leierpriesters en familiehoofde beskuldig is, het
Hy niks geantwoord nie.[w] 13 Daarop sê •Pilatus vir Hom: “Hoor jy nie
wat hulle alles teen jou getuig nie?” 14 Hy het hom egter op geen
enkele saak geantwoord nie,[x] sodat die prokurator uitermate
verwonderd was.

Pilatus veroordeel Jesus ter dood

(Mark 15:6-15; Luk 23:13-25; Joh 18:39-40; 19:6,14-16a)

15 By elke fees het die prokurator[y] die gebruik gehad om vir die
skare een gevangene van hulle eie keuse vry te laat. 16 Hulle het in
daardie stadium 'n berugte gevangene aangehou met die naam Jesus[z]

Barabbas. 17 Toe die skare byeen was, het •Pilatus vir hulle gevra:
“Wie wil julle hê moet ek vir julle vrylaat, Jesus[a] Barabbas of Jesus
wat as Christus[b] bekend staan?” 18 Hy het geweet dat hulle Hom uit
naywer oorgelewer het. 19 Terwyl hy op die regterstoel sit, het sy vrou
'n boodskap na hom gestuur: “Jy moet niks te doen hê met daardie
•regverdige man nie; want ek het vannag in 'n droom baie oor hom
verduur.” 20 Die leierpriesters en die familiehoofde het die skare egter
oorreed dat hulle op Barabbas moes aandring, en dat hulle Jesus moes
laat doodmaak. 21 *Die prokurator het hulle weer gevra: “Wie van die
twee wil julle hê moet ek vir julle vrylaat?” Hulle het geroep:
“Barabbas!” 22 *Pilatus vra hulle toe: “Wat moet ek dan maak met
Jesus, wat as Christus bekend staan?” Hulle roep toe almal uit: “Hy
moet gekruisig word!” 23 Hy het gevra: “Maar watter kwaad het hy
dan gedoen?” Hulle het egter nog harder geskreeu: “Hy moet gekruisig
word!” 24 Toe Pilatus sien dat hy niks bereik nie, maar dat daar eerder
'n oproer kom, het hy water geneem en sy hande voor die skare gewas
en gesê: “Ek is onskuldig aan die bloed van hierdie man.** Julle moet
toesien.*” 25 Die hele volk het geantwoord: “Laat sy bloed op ons en
ons kinders kom!”* 26 Daarop het hy Barabbas vir hulle vrygelaat,
maar Jesus het hy laat gesel en toe oorgelewer om gekruisig te word.

Die soldate bespot Jesus

(Mark 15:16-20; Joh 19:2-3)

27 Toe het die soldate van die prokurator[c] vir Jesus na die
pretorium[d] saamgeneem en die hele kohort[e] by Hom byeengebring. 28
*Hulle het sy klere uitgetrek en 'n helderrooi mantel om Hom gehang.
29 Nadat hulle 'n kroon van doringtakkies gevleg het, het hulle dit op
sy kop gesit en 'n riet in sy regterhand. Hulle het voor Hom gekniel en
met Hom die spot gedryf: “Gegroet, koning van die Jode!”* 30 [f]Hulle
het op Hom gespoeg en die riet geneem en Hom herhaaldelik op sy
kop geslaan. 31 Nadat hulle met Hom gespot het, het hulle die mantel
afgehaal, sy boklere vir Hom aangetrek en Hom weggelei om Hom te
kruisig.

Jesus word gekruisig

(Mark 15:21-32; Luk 23:26,32-39; Joh 19:17-19,24,39)

32 Op pad na buite het hulle 'n man van Sirene met die naam Simon
teengekom. Hulle het hierdie man gedwing om Jesus se kruis te dra. 33
Toe hulle by 'n plek kom met die naam *Golgota,* wat ‘Kopbeenplek’[g]
beteken, 34 het hulle vir Hom wyn, gemeng met gal, gegee om te
drink.[h] Toe Hy dit proe, wou Hy dit nie drink nie. 35 Nadat hulle Hom
gekruisig het, het hulle sy boklere verdeel deur daaroor te loot.[i] 36 Toe
het hulle daar gaan sit en Hom bewaak. 37 Bo sy kop het hulle die
aanklag teen Hom aangebring wat lui: “Hy is Jesus, die koning van die

Jode.*” 38 [j]Toe is twee rowers saam met Hom gekruisig, een aan sy
regterhand en een aan sy linkerhand. 39 Die verbygangers het Hom
gelaster terwyl hulle hulle koppe skud[k] 40 en sê: “Jy wat die tempel
afbreek en in drie dae opbou* — as jy die •Seun van God is,* red
jouself, en kom af van die kruis!”
41 So het ook die leierpriesters gesê, terwyl hulle saam met die
skrifkenners en familiehoofde die spot dryf: 42 “Ander het hy gered,
homself kan hy nie red nie. Hy is die koning van Israel,* laat hy nou
afkom van die kruis, en ons sal in hom glo. 43 Hy het op God vertrou,
laat Hy hom nou red as Hy wil.[l] Hy het immers gesê: Ek is die Seun
van God.*” 44 Op dieselfde manier het ook die rowers wat saam met
Hom gekruisig is, Hom beledig.

Jesus sterf

(Mark 15:33-41; Luk 23:44-49; Joh 19:25,28-30)

45 *Vanaf die sesde tot die negende uur[m] het daar duisternis oor die
hele land toegesak. 46 Teen omtrent die negende uur het Jesus met 'n
harde stem uitgeroep: *“Eli, Eli, lemá sabagtáni?”*[n] Dit beteken, ‘My God,
my God, waarom het U My verlaat?’[o] 47 Toe sommige van dié wat
daar staan dit hoor, het hulle gesê: “Hy roep na Elia.” 48 *Dadelik het
een van hulle nader gehardloop, 'n spons geneem, dit in suur wyn
geweek, op 'n riet gesit, en vir Hom gegee om te drink. 49 Maar die
ander het gesê: “Wag, laat ons sien of Elia hom kom red.” 50 Toe het
Jesus weer met 'n harde stem uitgeroep en sy asem uitgeblaas.[p] 51 En
waarlik, die voorhangsel van die heiligdom* is van bo tot onder in
twee geskeur, die aarde is geskud en die rotse is oopgebreek. 52 Die
grafte is geopen en baie liggame van ontslape •heiliges is opgewek. 53
Hulle het ná sy opstanding uit die grafte gekom,* in die Heilige Stad*
ingegaan en aan baie verskyn. 54 Toe die *hekatontarg*[q] en dié wat Jesus
saam met hom bewaak het, die skudding en die dinge wat gebeur sien,
was hulle vreesbevange en het gesê: “Waarlik, Hy was God se •Seun.”
55 *Daar was baie vroue teenwoordig wat van ver af toegekyk het. Dit
was vroue wat Jesus van Galilea af gevolg en Hom gedien het. 56
Onder hulle was Maria Magdalena,[r] Maria die moeder van Jakobus en
Josef, en die moeder van die seuns van Sebedeus.*

Jesus word begrawe

(Mark 15:42-47; Luk 23:50-56; Joh 19:38-42)

57 *Toe dit aand geword het, het 'n ryk man van Arimatea, met die
naam Josef, daar aangekom. Ook hy was 'n dissipel van Jesus. 58 Dié
man het •Pilatus genader en die liggaam van Jesus gevra. Toe het
Pilatus beveel dat dit gegee word. 59 Josef het die liggaam geneem, dit
toegedraai in 'n skoon linnedoek 60 en neergelê in die nuwe graf* wat
hy vir homself in die rots laat uitkap het. Hy het toe 'n groot klip teen

die ingang van die graf gerol* en weggegaan. **61** Maria Magdalena was daar, ook die ander Maria,* en hulle het teenoor die graf bly sit.

Die Joodse leiers laat Jesus se graf beveilig

62 Die volgende dag, dit is die dag ná Voorbereidingsdag,s het die leierpriesters en die •Fariseërs by •Pilatus byeengekom **63** en gesê: "Meneer, ons het onthou dat, toe hy nog geleef het, daardie bedrieër gesê het, 'Ná drie dae sal Ek weer opgewek word.'* **64** Beveel dan dat die graf tot op die derde dag beveilig word, sodat sy dissipels hom nie gaan steel en vir die volk sê, 'Hy is opgewek uit die dood!' nie. Die laaste dwaling sal erger wees as die eerste.*" **65** Pilatus het vir hulle gesê: "Julle kry 'n wag van soldate. Gaan beveilig die graf na goeddunke." **66** Hulle het toe gegaan en die graf beveilig deur die klip te verseël en die wagte daar te plaas.

Jesus word uit die dood opgewek

(Mark 16:2-11; Luk 24:1-11; Joh 20:1-2,14-18)

28 1 Ná die Sabbat, teen dagbreek op die eerste dag van die
week,[t] het Maria Magdalena[u] en die ander Maria[*] gegaan om na die
graf te kyk. 2 Skielik was daar 'n groot aardbewing,[*] want 'n engel van
die Here het uit die hemel neergedaal, nader gegaan, die steen
weggerol[*] en daarop gaan sit. 3 Sy voorkoms was soos weerlig en sy
klere wit soos sneeu.[*] 4 Uit vrees vir hom het dié wat die graf bewaak,
gebewe en soos dooies geword. 5 Toe wend die engel hom na die
vroue en sê: "Moenie langer bang wees nie, want ek weet julle soek
Jesus, die gekruisigde. 6 Hy is nie hier nie, want Hy is opgewek, soos
Hy gesê het.[*] Kom kyk na die plek waar Hy gelê het; 7 en haas julle en
gaan sê vir sy dissipels, 'Hy is opgewek uit die dood! Kyk, Hy gaan
voor julle uit na Galilea;[*] daar sal julle Hom sien.[*] Dit het ek vir julle
gesê.' " 8 Met vrees en groot blydskap het hulle haastig van die graf af
weggegaan en gehardloop om die boodskap aan sy dissipels oor te dra.
9 Onverwags het Jesus hulle tegemoet gekom en gesê: "Gegroet!"
Hulle gaan toe nader, gryp sy voete en aanbid Hom. 10 Daarop sê
Jesus vir hulle: "Moenie langer bang wees nie. Gaan sê vir my broers[*]
dat hulle na Galilea moet gaan; daar sal hulle My sien.[*]"

Die wagte versprei 'n leuen

11 Terwyl die vroue op pad was, het enkele van die wagte na die
stad gegaan en alles wat gebeur het aan die leierpriesters berig. 12 Die
leierpriesters het toe saam met die familiehoofde beraadslaag en
besluit om 'n groot som geld aan die soldate te gee, 13 met die opdrag:
"Julle moet sê, 'Sy dissipels het in die nag gekom en hom gesteel[*]
terwyl ons geslaap het.' 14 En as die prokurator[v] daarvan te hore kom,
sal ons hom gerusstel en sorg dat julle nie in die moeilikheid beland
nie." 15 Hulle het die geld toe geneem en gemaak soos hulle voorgesê
is. Hierdie storie word tot vandag toe onder die Jode versprei.

Jesus se laaste opdrag aan sy dissipels

(Mark 16:15; Luk 24:46-48; Joh 20:21; Hand 1:8)

16 [*]Die elf dissipels het na Galilea gegaan, na die berg waarheen
Jesus hulle ontbied het. 17 Toe hulle Hom sien, het hulle Hom aanbid,
maar sommige het getwyfel. 18 Jesus het nader gekom en vir hulle
gesê: "Aan My is gegee alle mag in die hemel en op die aarde.[w] 19
Gaan dan en maak dissipels van al die nasies,[*] doop hulle in die Naam
van die Vader en van die Seun en van die Heilige Gees, 20 en leer hulle
om alles te onderhou wat Ek julle beveel het. En kyk, Ek is met julle[x]

al die dae tot aan die voleinding van die wêreld.*”

* **1:1 geslagsregister:** Gen 5:1

a 1:1 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **1:1 Seun ... Dawid:** 1 Kron 17:11

* **1:1 Seun ... Abraham:** Gen 22:18

* **1:2** Gen 21:3,12; 25:26; 29:35; 1 Kron 1:34

* **1:3** Gen 38:29-30; 1 Kron 2:4-5,9; Rut 4:12,18-19

* **1:4-5** Rut 4:13,17-22; 1 Kron 2:10-12

* **1:6 Isai ... koning, verwek:** Rut 4:17,22; 1 Kron 2:13-15

* **1:6 Dawid ... Urija verwek:** 2 Sam 12:24

* **1:7-10** 1 Kron 3:10-14

* **1:11 wegvoering ... Babilon:** 2 Kon 24:12-16; 2 Kron 36:10; Jer 27:20

* **1:11 Josia ... verwek:** 1 Kron 3:15-16

* **1:12 Jojagin ... Serubbabel verwek:** 1 Kron 3:17,19; Esra 3:2

* **1:16 Jesus ... Christus:** Matt 27:17,22

b 1:17 die •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

c 1:18 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **1:18 Maria ... verloof was:** Luk 1:27

d 1:18 verloof ... gehad het: Volgens wet was 'n verloofde paartjie reeds as man en vrou aan mekaar verbind (Matt 1:19), alhoewel hulle voor die huweliksfees nog nie seksuele omgang gehad of in dieselfde huis gaan woon het nie.

* **1:18 swanger ... Gees:** Luk 1:35

e 1:19 in die ... verneder nie: Volgens Deut 22:20-21 moes 'n verloofde man die ontrou van sy verloofde openbaar maak en moes sy gestraf word.

f 1:20 by jou te neem: Die gebruiklike afronding van die huwelikseremonie wanneer die egpaar in dieselfde huis gaan woon.

g 1:21 Jesus: Daar is 'n verband tussen die naam "Jesus" en die Hebreeuse woord vir 'verlos'; vgl Matt 1:25; Luk 1:31; 2:21.

* **1:21 Hy … verlos:** Hand 4:12

h 1:23 Kyk … noem: Aanhaling uit Jes 7:14 as heenwysing na Jesus Christus.

* **1:23 God … ons:** Jes 8:8,10 LXX

* **1:25 En … genoem:** Matt 1:21; Luk 1:31; 2:21

* **2:1 Toe … is:** Luk 2:4-7

i 2:1 Herodes: Daar was meer as een •Herodes. Hier is dit Herodes die Grote. Hy was koning van Palestina vanaf 37 vC tot 4 vC.

* **2:1 in die dae … Herodes:** Luk 1:5; 3:1

j 2:1 sterrekenners: Iemand wat die sterre bestudeer en ook daaruit voorspellings gemaak het.

* **2:2 Want … gesien:** Num 24:17; Matt 2:9

k 2:4 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **2:5 Betlehem:** Joh 7:42

l 2:6 Aanhaling uit Miga 5:1 as heenwysing na Jesus Christus.

* **2:6 wat … lei:** 2 Sam 5:2; 1 Kron 11:2

* **2:9 die ster … gesien het:** Matt 2:2

* **2:11 hulle die huis … gesien:** Luk 2:16

m 2:11 aan … bewys: Die bronteks kan ook vertaal word "Hom aanbid"; vgl Matt 28:17. Toespeling op Ps 72:10-11,15 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Jes 60:6.

* **2:12 En … het:** Matt 2:22

* **2:13 in 'n … verskyn:** Matt 1:20; 2:19

n 2:13 Herodes: Daar was meer as een •Herodes. Hier is dit Herodes die Grote. Hy was koning van Palestina vanaf 37 vC tot 4 vC.

o 2:15 Uit … geroep: Aanhaling uit Hos 11:1 as heenwysing na Jesus Christus.

p 2:18 Aanhaling uit Jer 31:15 as heenwysing na Jesus Christus.

q 2:19 Herodes: Daar was meer as een •Herodes. Hier is dit Herodes die Grote. Hy was

koning van Palestina vanaf 37 vC tot 4 vC.

* **2:19 in 'n … verskyn:** Matt 1:20; 2:12

r 2:20 want … dood: Toespeling op Eks 4:19 as heenwysing na Jesus Christus.

s 2:22 Argelaos: Een van •Herodes die Grote se seuns. Hy het oor Samaria en Judea regeer van 4 vC tot 6 nC.

* **2:22 Nadat … ontvang het:** Matt 2:12

* **2:22-23 landstreek Galilea … woon:** Mark 1:9; Luk 1:26; 2:39; Joh 1:45-46

t 2:23 Hy … word: Hierdie profesie word nêrens presies so in die Ou Testament gevind nie. Dit is waarskynlik 'n woordspeling tussen “Nasaret” en *netser,* die Hebreeus vir ‘loot’ of ‘takkie’, wat in Jes 11:1 'n Messiaanse betekenis het en op Jesus betrek word; vgl Rig 13:5,7; Jes 53:2.

u 3:1 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **3:2 Bekeer … hande:** Matt 4:17; 10:7; Mark 1:15

v 3:3 'n Stem … reguit: Aanhaling uit Jes 40:3 as heenwysing na Johannes die Doper.

* **3:4 kleed … kameelhaar:** 2 Kon 1:8

* **3:7 addergeslag:** Matt 12:34; 23:33; Luk 3:7

* **3:7 wie … ontkom:** Matt 23:33; Luk 21:23; Rom 1:18; 2:5; 5:9; Ef 5:6; Kol 3:6; 1 Thess 1:10; Op 6:16-17

* **3:9 Ons … voorvader:** Joh 8:33,37,39; Rom 4:12

* **3:10 Elke … gegooi:** Matt 7:19; Luk 13:7,9; Joh 15:6

* **3:11 Ek … water:** Joh 1:26,31,33; Hand 1:5; 11:16

* **3:11 doop … bekering:** Hand 13:24; 19:4

* **3:11 Hy … kom:** Matt 11:3; Joh 1:15

w 3:11 aan … dra: Of “uit te trek”; vgl Hand 13:25.

* **3:11 Hy sal … doop:** Joh 1:33; Hand 1:5; 11:16

* **3:12 en sy … versamel:** Matt 13:30

x 3:16 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **3:16 Hy het die … neerdaal:** Joh 1:32

y 3:17 Dit is … verheug: Toespeling op Gen 22:2; Ps 2:7; Jes 42:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 12:18; 17:5; Mark 9:7; Luk 9:35; 2 Pet 1:17.

z 4:1 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **4:1 om … word:** Heb 2:18; 4:15

* **4:2 Vir … gevas:** Eks 34:28

* **4:3 As … is:** Matt 4:6; 27:40

* **4:4 Die mens … kom:** Deut 8:3

* **4:5 die heilige stad:** Neh 11:1; Jes 52:1; Matt 27:53; Op 11:2; 21:2,10; 22:19

* **4:6 As … is:** Matt 4:3; 27:40

* **4:6 Wat … stamp nie:** Ps 91:11-12

* **4:7 Jy … versoek nie:** Deut 6:16; 1 Kor 10:9

* **4:9 as jy … aanbid:** Dan 3:5,10,15; Matt 2:11; 18:26; 1 Kor 14:25; Op 4:10; 5:14; 7:11; 11:16; 19:4,10; 22:8

a 4:10 Satan: Die benaming "Satan" is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat 'teenstander' of 'aanklaer' beteken.

* **4:10 Die … dien:** Deut 6:13

b 4:12 Johannes: Dit is Johannes die Doper.

* **4:12 Johannes … geneem is:** Matt 14:3; Mark 6:17; Luk 3:20; Joh 3:24

* **4:13 in … woon:** Joh 2:12

c 4:15-16 Aanhaling uit Jes 8:23 — 9:1 as heenwysing na Jesus Christus.

* **4:16** Luk 1:79

* **4:17 Bekeer … hande:** Matt 3:2; 10:7

d 4:18 See van Galilea: Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

* **4:18 twee … sy broer:** Joh 1:40-41

* **4:23** Matt 9:35; Mark 1:39

* **4:24** Mark 6:55-56

e 4:24 maansiek: Dit kan na 'n geestesiekte verwys wat met epileptiese aanvalle

gepaardgaan.

* **4:25** Mark 3:7-8

f 4:25 Dekapolis: 'n Gebied oos van die Jordaan. Die naam Dekapolis beteken ‘tien dorpe’.

g 5:2 begin praat: Letterlik ‘sy mond oopgemaak’, 'n antieke uitdrukking om die begin van 'n belangrike uitspraak aan te dui.

* **5:4 die mense … word:** Jes 61:2-3

* **5:5 die sagmoediges … erf:** Ps 37:11

* **5:7 die barmhartiges … ontvang:** Matt 18:33; Jak 2:13

* **5:8** Ps 24:3-4

* **5:9 vredemakers:** Heb 12:14; Jak 3:18

h 5:9 kinders: Letterlik ‘seuns’. Volgens destydse opvatting is dogters hierby ingesluit.

* **5:10 Geseënd … geregtigheid:** 1 Pet 3:14

* **5:11** Matt 10:22; 1 Pet 4:14

i 5:12 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **5:12 Hulle … vervolg:** 2 Kron 36:16; Matt 23:30,37; Hand 7:52; Heb 11:32-38; Jak 5:10

j 5:13 sout: Sout was in die Bybelse tyd bekend vir die suiwerende en bederfwerende krag daarvan; vgl 2 Kon 2:19-22.

* **5:14 die lig … wêreld:** Joh 8:12; 9:5; Fil 2:15

* **5:15** Mark 4:21; Luk 8:16; 11:33

k 5:15 maatemmer: 'n Romeinse droë inhoudsmaat vir graan, ongeveer 8,7 liter; •Inhoudsmate.

* **5:16** Ef 5:8-9; 1 Pet 2:12

l 5:16 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **5:17** Matt 3:15; Rom 3:31

m 5:17 Wet … Profete: Dit dien as aanduiding van die geskrifte van die Ou Testament wat in Jesus se tyd deur die Jode as gesaghebbend aanvaar is.

* **5:18 Die hemel … gaan nie:** Luk 16:17; 21:33

* **5:19 Wie … afskaf:** Jak 2:10

n 5:21 dat … gesê is: Hierdie uitdrukking (vgl Matt 5:27,31,33,38,43) verwys na 'n oorlewering wat bestaan uit 'n kombinasie van Ou-Testamentiese uitsprake en Joodse uitlegtradisies.

* **5:21 Jy … pleeg nie:** Eks 20:13; Deut 5:17; Eks 21:12; Lev 24:17; Matt 19:18; Mark 10:19; Luk 18:20; Rom 13:9; Jak 2:11

o 5:22 broer: Dit verwys na 'n medegelowige; vgl 1 Joh 3:15.

p 5:22 *Raka:* Die Aramese woord vir 'nikswerd'.

q 5:22 Sanhedrin: Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

r 5:22 Gehenna: 'n Vergriekste vorm van die Hebreeuse uitdrukking *ge hinnom,* wat verwys na die Hinnomdal, wat volgens Jer 7:31-32; 19:6-7 'n plek van straf sou word.

s 5:26 *kwadrant:* Die dagloon van 'n arbeider het bestaan uit 64 *kwadrante;* •Munte.

* **5:25-26 die regter … het nie:** Matt 18:34-35; Luk 12:58-59

* **5:27 Jy … pleeg nie:** Eks 20:14; Deut 5:18; Matt 19:18; Mark 10:19; Luk 18:20; Rom 13:9; Jak 2:11

* **5:29-30** Matt 18:8-9; Mark 9:43-47

t 5:30 regterhand: Dit verwys na dié hand wat meesal die gebruikshand is en waarnaas die linkerhand 'n ondersteunende rol speel.

* **5:31 Wie … gee:** Deut 24:1; Matt 19:7; Mark 10:4

* **5:32** 1 Kor 7:10-11

* **5:33 Jy mag … nakom:** Lev 19:12; Num 30:3; Deut 23:21

* **5:34 hemel … God is:** Jes 66:1; Matt 23:22; Hand 7:49

* **5:34-35 nie by die hemel … aarde nie:** Jak 5:12

* **5:35 aarde … voete is:** Jes 66:1; Hand 7:49; Jak 5:12

* **5:35 stad … Koning is:** Ps 48:3

* **5:37** Jak 5:12

* **5:37 'ja' … 'ja' … 'nee' 'nee':** 2 Kor 1:17

* **5:38 'n oog … tand:** Eks 21:24; Lev 24:20; Deut 19:21

* **5:39 as iemand … klap:** Joh 18:22

* **5:40** Luk 6:29-30; 1 Kor 6:7

u 5:41 myl: 'n Romeinse myl, ongeveer 1½ kilometer; •Lengtemate.

v 5:41 afdwing: Romeinse soldate was daarop geregtig; vgl Luk 23:26.

* **5:43-48** Luk 6:27-28,32-36

* **5:43 Jy … liefhê:** Lev 19:18; Matt 19:19; 22:39; Mark 12:31; Luk 10:27; Rom 13:9; Gal 5:14; Jak 2:8

* **5:44 Julle moet … liefhê:** Eks 23:4-5; Spr 25:21; Rom 12:20

* **5:44 bid … vervolg:** Luk 23:34; Hand 7:60; Rom 12:14; 1 Kor 4:12

* **5:45 sodat … wees:** Ef 5:1

* **5:48** Lev 19:2; Deut 18:13

* **6:1 voor … word nie:** Matt 23:5

w 6:3 regterhand: Dit verwys na dié hand wat meesal die gebruikshand is en waarnaas die linkerhand 'n ondersteunende rol speel.

* **6:5 sodat … word:** Matt 6:16; 23:5

x 6:6 binneste kamer: Waarskynlik die stoorkamer in die destydse Palestynse huis, wat baie privaat was.

* **6:6 gaan … deur toe:** Jes 26:20

* **6:6 gaan … bid:** 2 Kon 4:33

* **6:8 want … nodig het:** Matt 6:32; Luk 12:30

* **6:9 laat … word:** Eseg 36:23

* **6:10 Laat u wil geskied:** Matt 26:42; Luk 22:42

* **6:12** Matt 18:32-33

* **6:13 bring … versoeking nie:** Matt 26:41; Luk 22:40

* **6:13 red … Bose:** Joh 17:15; 2 Thess 3:3; 2 Tim 4:18

y 6:13 maar … Bose: Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna “Aan U behoort die koninkryk en die krag en die heerlikheid tot in ewigheid. •*Amen.*” Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

* **6:14** Mark 11:25; Ef 4:32; Kol 3:13

* **6:15** Matt 18:35

* **6:16 Wanneer … gesigte:** Jes 58:5

* **6:16 sodat … sien:** Matt 6:5; 23:5

z 6:17 salf … gesig: Die normale antieke persoonshigïene.

a 6:19 roes: Letterlik 'vreting'. Dit kan slaan op insekte wat oeste opvreet of roes wat metaal vreet.

* **6:19 Moenie … verniel:** Jak 5:2-3

* **6:20 maak … bymekaar:** Matt 19:21; Mark 10:21; Luk 18:22; Kol 3:1-2

* **6:23 Maar … boos is:** Matt 20:15; Mark 7:22

b 6:24 Mammon: Afkomstig van die oorspronklike Aramese woord *mamon* wat 'besittings' of 'geld' beteken; vgl Luk 12:15.

* **6:25 moet … bekommer:** Fil 4:6

* **6:26 Kyk … vir hulle:** *Psalms van Salomo* 5:9-11 •**Pseudepigrawe**

* **6:26 Is … hulle nie:** Matt 10:31; Luk 12:7,24

c 6:27 el … lewe: Die bronteks kan ook vertaal word "el by sy lengte voeg". 'n •El kan 'n maat van tyd of lengte wees; •Lengtemate.

* **6:29 Salomo … prag:** 1 Kon 10; 2 Kron 9

* **6:32 Julle … nodig het:** Matt 6:8; Luk 12:30

* **6:33** Ps 37:4

* **6:34 Moet … homself bekommer:** Eks 16:4

* **7:1 Moenie oordeel nie:** Rom 2:1; 14:4,10; 1 Kor 5:12; Jak 4:11

* **7:2 met die maat … gemeet word:** Mark 4:24

* **7:7 Vra … gegee word:** Mark 11:24; Joh 14:13-14; 15:7; 16:23-24; Jak 1:5; 1 Joh 3:22; 5:14-15

* **7:11 julle Vader … vra:** Jak 1:17

d 7:12 Wet … Profete: Dit dien as aanduiding van die geskrifte van die Ou Testament wat in Jesus se tyd deur die Jode as gesaghebbend aanvaar is.

e 7:14 smal: Die woord in die bronteks hou verband met 'verdrukking, benouenis, noute'. Daarom kan dit ook vertaal word met "moeilik", "swaar"; vgl Hand 14:22.

* **7:15 Wees … profete:** Matt 24:11,24; Luk 6:26; 2 Pet 2:1; 1 Joh 4:1; Op 16:13

* **7:15 wolwe:** Eseg 22:27; Matt 10:16; Joh 10:12; Hand 20:29

* **7:16-17** Matt 12:33,35

* **7:16 Pluk … dissels:** Jak 3:12

* **7:19** Matt 3:10; Luk 3:9; 13:6-9; Joh 15:6

* **7:20** Matt 7:16; 12:33

* **7:21 Nie … Here:** Luk 6:46

* **7:21 diegene … Vader:** Matt 21:31; Rom 2:13; Jak 1:22,25; 1 Joh 2:17

* **7:22 in u … geprofeteer:** Jer 14:14; 27:15

* **7:22 en in u … uitgedryf:** Mark 9:38; Luk 9:49

* **7:23 Dan … geken nie:** Matt 10:33; 2 Tim 2:12

* **7:23 Gaan … bedryf:** Ps 6:9; Matt 13:41-42; 25:41

* **7:24 Daarom … handel:** Jak 1:22

* **7:26 elkeen … uitvoer nie:** Jak 1:23

* **7:27** Eseg 13:10-12

f 7:28 Toe … voltooi het: Al vyf Jesus se redevoerings in Mattheus word met dieselfde formule in Grieks afgesluit; vgl Matt 11:1; 13:53; 19:1; 26:1; Luk 7:1.

* **7:28-29 was die skare … met gesag:** Mark 1:22; Luk 4:32

g 8:2 Melaatse: Die Griekse term sluit 'n verskeidenheid velsiektes in, waarvan sommige as ongeneeslik beskou is. •Melaatses is as kulties •onrein beskou.

h 8:2 rein maak: Ernstige velsiektes het kultiese onreinheid tot gevolg gehad.

* **8:4 Sorg … vertel nie:** Matt 9:30; 12:16; Mark 7:36

* **8:4 wys … priester:** Lev 14:2; Luk 17:14

* **8:4 bring … het:** Lev 14:4-32

* **8:5-7** Joh 4:46-47

i 8:5 *hekatontarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

* **8:10 By … gevind nie:** Matt 15:28

* **8:11 uit … kom:** Ps 107:3

j 8:11 aan … aanlê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

k 8:12 kinders … koninkryk: Letterlik ‘seuns’ van die koninkryk. Dit gaan hier om 'n Semitiese idioom vir hulle wat deel van die koninkryk, afstammelinge van Abraham is.

* **8:11-12 uit … verban word:** Luk 13:28-29

* **8:12 Daar … wees:** Matt 13:42,50; 22:13; 24:51; 25:30; Luk 13:28

* **8:13 dit sal … geword:** Matt 9:29; 15:28; Joh 4:50-51

* **8:14 Petrus se huis … skoonma:** 1 Kor 9:5

l 8:17 Hy het … gedra: Aanhaling uit Jes 53:4 as heenwysing na Jesus Christus.

m 8:18 hulle: Jesus en sy dissipels.

* **8:18 het Hy … vertrek:** Mark 4:35; Luk 8:22

n 8:19 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

* **8:20 maar … neerlê nie:** 2 Kor 8:9

* **8:21 laat … begrawe:** 1 Kon 19:20

* **8:22 Jesus … My:** Matt 9:9; Joh 1:43; 21:19

o 8:24 see: Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

* **8:26 Hoekom … kleingelowiges:** Matt 14:31

p 8:28 Gadareners: Die bewoners van 'n dorp ongeveer 10 km suidoos van die •See van Galilea. Hulle word soms ook Geraseners genoem (Mark 5:1; Luk 8:26) na die stad Gerasa; •Geraseners.

q 8:28 rotsgrafte: Natuurlike grotte is dikwels ook as grafte gebruik.

* **8:29 Los … God:** 1 Kon 17:18; Mark 1:24; Luk 4:34

r 8:32 see: Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

s 9:2 slaapmat: Dit verwys na 'n ligte matras met strooi gevul, slaapmat of draagbaar.

* **9:2 verlamde … lê:** Matt 8:6; Luk 9:33

* **9:2 jou sondes … vergewe:** Luk 7:48

* **9:4 omdat … gesê:** Matt 12:25

* **9:6-8 sê Hy … geprys:** Hand 9:33-35

* **9:9 vir hom … My:** Matt 8:22; Joh 1:43; 21:19

* **9:10-11** Matt 11:19; Luk 7:34; 15:1-2; 19:7

t 9:10 aan … aanlê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **9:13 Ek … offerande nie:** Hos 6:6; Matt 12:7

* **9:14 u dissipels … nie:** Matt 11:18; Luk 18:12

* **9:15 Die bruilofsgaste … is nie:** Joh 3:29

u 9:16 nog … is nie: Die Griekse woord kan ook vertaal word "nuwe".

v 9:17 leersakke: 'n Sak waarin wyn of water gehou is.

* **9:18 lê … haar:** Matt 8:3; Mark 6:5; 7:32; 8:23,25; Luk 13:13

w 9:20 bloedvloeiing: Menstruele bloeding.

* **9:20 vrou … gely het:** Lev 15:25

* **9:20 soom … aangeraak:** Matt 14:36; Mark 6:56

* **9:22 jou geloof … gered:** Mark 10:52; Luk 7:50; 17:19; Hand 3:16

x 9:22 gered: Die Griekse woord kan ook vertaal word "gesond gemaak".

y 9:23 fluitspelers: Volgens Joodse gebruik met die oog op die begrafnis.

* **9:24 want … net:** Joh 11:11

* **9:25 haar aan … opgestaan:** Mark 1:31; 9:27

* **9:27** Matt 20:29-31

* **9:29 Laat … glo:** Matt 8:13; 15:28

* **9:29-30 het Jesus … geopen:** Matt 20:34

* **9:30-31 Sorg … versprei:** Mark 7:36

* **9:32-33 het die mense … begin praat:** Matt 12:22; Mark 7:32,35; 9:17,25; Luk 11:14

* **9:33 Die skare … gesien nie:** Mark 2:12

* **9:34** Matt 12:24; Mark 3:22; Luk 11:15

* **9:35** Matt 4:23; Mark 1:39

* **9:35 elke siekte … genees:** Matt 10:1; Mark 1:34; Luk 7:21

* **9:36 Toe … gekry:** Matt 14:14; 15:32; Mark 6:34

* **9:36 soos … herder:** Num 27:17; 1 Kon 22:17; 2 Kron 18:16; Eseg 34:5; Sag 10:2; Mark 6:34

* **9:37-38** Luk 10:2

* **9:37 Die oes … groot:** Joh 4:35

* **10:1** Mark 6:7; Luk 9:1

* **10:1 elke siekte … maak:** Matt 9:35; Mark 1:34; Luk 7:21

* **10:2 Simon … broer:** Joh 1:40-41

* **10:3 Filippus:** Joh 1:43

z 10:4 Kananeus: Die Griekse woord kan ook vertaal word "•seloot" of "•yweraar".

* **10:4 Judas … verraai het:** Matt 26:25; 27:3; Mark 14:44; Joh 6:64; 12:4; 13:11; 18:2,5

* **10:6 na … Israel:** Jer 50:6; Matt 15:24

* **10:7 Die koninkryk … hande:** Matt 3:2; 4:17; Luk 10:9,11

a 10:8 melaatses: Die Griekse term sluit 'n verskeidenheid velsiektes in, waarvan sommige as ongeneeslik beskou is. •Melaatses is as kulties •onrein beskou.

b 10:10 kledingstukke: Letterlik 'onderklede'.

* **10:10 nie 'n reissak … sandale:** Luk 10:4

* **10:10 Want … werd:** Num 18:31; Luk 10:7; 1 Kor 9:14; 1 Tim 5:18

* **10:12-13** Luk 10:5-6

* **10:14-15** Luk 10:10-12

c 10:14 skud … af: Dit was 'n teken dat mense niks verder met ander te doen wou hê nie.

* **10:15** Matt 11:24; Luk 10:12

* **10:15 Sodom en Gomorra:** Gen 18:20 — 19:28; 2 Pet 2:6; Jud vs 7

* **10:16 Kyk … wolwe:** Luk 10:3; **skape … wolwe:** Joh 10:12; Hand 20:29

* **10:16 behoedsaam … duiwe:** Rom 16:19

d 10:17 sanhedrins: Naas die •Sanhedrin in Jerusalem wat die hoogste Joodse gesagsliggaam was, was daar ook elders kleiner "sanhedrins" wat plaaslike regsaangeleenthede moes behartig.

e 10:18 prokurators: Prokurator (enkelvoud), 'n amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

* **10:18 voor die heidene:** Matt 24:12

* **10:17-18 hulle sal … getuig:** Mark 13:9; Luk 21:12-13

* **10:19-22** Mark 13:11-13; Luk 21:14-19

* **10:19-20** Luk 12:11-12

* **10:21 kinders … ouers:** Miga 7:6

* **10:22 En … Naam:** Matt 24:9

* **10:22 Maar … word:** Matt 24:13

* **10:23 voordat … kom nie:** Matt 16:27-28; 24:27,30,37,39,44; 25:31; 26:64; Mark 13:26; 14:62; Luk 9:26; 17:30; 18:8; 21:27

* **10:24** Luk 6:40; Joh 13:16; 15:20

f 10:25 Beëlsebul: •Satan, die aanvoerder van die demone (Matt 12:24). Sy naam en die naam van die Filistynse afgod Baäl-Sebub (2 Kon 2:2-4) is amper dieselfde.

* **10:26 daar … word nie:** Mark 4:22; Luk 8:17

g 10:27 dakstoepe: Die ruimte bo-op die plat dak van 'n huis wat gewoonlik van klei en plantmateriaal gemaak was en met 'n leer of kliptrap bereik kon word.

h 10:28 siel: Dit verwys hier na die mens in sy totale bestaan.

i 10:28 Gehenna: 'n Vergriekste vorm van die Hebreeuse uitdrukking *ge hinnom,* wat verwys na die Hinnomdal, wat volgens Jer 7:31-32; 19:6-7 'n plek van straf sou word.

* **10:28 wat beide … vergaan:** Jak 4:12

j 10:29 *assarion:* 'n Romeinse kopermuntstuk wat een sestiende van 'n •*denarius* werd was; •Munte.

* **10:30** 1 Sam 14:45; Hand 27:34

* **10:31 julle … mossies:** Matt 6:26; 12:12

* **10:32** Op 3:5

k 10:32 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **10:33** Mark 8:38; Luk 9:26; 2 Tim 2:12

* **10:35-36 tussen … wees:** Miga 7:6

* **10:37** Deut 33:9

* **10:38** Matt 16:24; Mark 8:34; Luk 9:23

* **10:39** Matt 16:25; Mark 8:35; Luk 9:24; 17:33; Joh 12:25

* **10:40** Mark 9:37; Luk 10:16; Joh 13:20

* **10:40 Wie … My:** Matt 18:5

* **10:40 wie My … gestuur het:** Joh 12:44; Gal 4:14

* **10:41 Wie … profeet kry:** 1 Kon 17:9-24; 2 Kon 4:8-37

* **10:42** Mark 9:41

l 10:42 geringes: 'n Naam wat in Mattheus vir dissipels van Jesus gebruik word; vgl Matt 18:6,10,14.

m 11:1 Toe … voltooi het: Al vyf Jesus se redevoerings in Mattheus word met dieselfde formule in Grieks afgesluit; vgl Matt 7:28; 13:53; 19:1; 26:1; Luk 7:1.

* **11:2 Toe … verneem:** Matt 14:3; Joh 3:24

n 11:2 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

o 11:3 Een … kom: Toespeling op Mal 3:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 3:11; Joh 1:15,27; 6:14; Hand 19:4; Heb 10:37; Op 1:4,8.

p 11:5 melaatses: Die Griekse term sluit 'n verskeidenheid velsiektes in, waarvan sommige as ongeneeslik beskou is. •Melaatses is as kulties •onrein beskou.

q 11:5 Blindes … hoor: Toespeling op Jes 35:5-6; 42:7,18 as heenwysing na Jesus Christus.

r 11:5 aan … verkondig: Toespeling op Jes 61:1 as heenwysing na Jesus Christus.

* **11:6 geseënd … neem nie:** Matt 13:57; 26:31

s 11:7 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke

soms gewei het.

* **11:7 oor Johannes … kyk:** Matt 3:5

* **11:9 kyk … Profeet:** Matt 14:5; 21:26; Luk 1:76

t 11:10 Kyk … maak: Aanhaling uit Mal 3:1 as heenwysing na Johannes die Doper; vgl Eks 23:20; Mark 1:2; Luk 1:76; 7:27; Joh 3:28.

* **11:12-13** Luk 16:16

u 11:14 hy … kom: Toespeling op Mal 4:5 as heenwysing na Johannes die Doper; vgl Matt 17:10-13; Mark 9:11-13; Luk 1:17; Joh 1:21.

* **11:15** Matt 13:9,43; Mark 4:9,23; Luk 8:8; 14:35; Op 2:7; 13:9

* **11:18 Want … gedrink nie:** Matt 3:4; 9:14; Luk 18:12

* **11:19 Die … gedrink:** Matt 9:14

* **11:19 Hy … sondaars:** Matt 9:11; Luk 15:1-2; 19:7

* **11:21 sak en as:** Est 4:1; Jona 3:6

* **11:21-22 Tirus en Sidon:** Jes 23:1-8; Eseg 26 — 28; Joël 3:4-8; Am 1:9-10; Sag 9:2-4

v 11:23 *Hades:* In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

* **11:23 Sal jy … afdaal:** Jes 14:13,15

* **11:23 Want … vandag toe:** Gen 19:24-28; 2 Pet 2:6; Jud vs 7

* **11:24** Matt 10:15; Luk 10:12

* **11:25 U … gemaak het:** 1 Kor 1:26-29

* **11:27 Alles … toevertrou:** Matt 28:18; Joh 3:35; 13:3; 17:2; Fil 2:9

* **11:27 niemand ken die Seun … behalwe die Seun:** Joh 1:18; 10:15

* **11:28** Jer 31:25

* **11:29 julle sal … gemoed:** Jer 6:16

* **11:30 my juk … lig:** 1 Joh 5:3

* **12:1 are … eet:** Deut 23:24-25

* **12:2 doen iets … is nie:** Eks 20:10; Deut 5:14

w 12:4 vertoonbrode: Brode wat in die heilige deel van die tempel geplaas is. Slegs ritueel gereinigde priesters is toegelaat om daarvan te eet; vgl Lev 24:5-8.

* **12:3-4 wat … geëet het:** 1 Sam 21:1-6

* **12:4 waarvan … priesters:** Lev 24:9

* **12:5 priesters … bly nie:** Num 28:9-10

* **12:6** Matt 12:41-42; Luk 11:31-32

* **12:7 As … offerande nie:** Hos 6:6; Matt 9:13

* **12:10 Is … maak:** Luk 14:3

* **12:11** Luk 14:5

* **12:12 Is … skaap nie:** Matt 6:26; 10:31; Luk 12:7,24

* **12:12 is dit … doen:** Luk 13:16; Joh 5:9; 7:23; 9:14

* **12:14** Matt 27:1; Mark 11:18; Luk 19:47; Joh 5:16; Joh 18

* **12:15** Mark 3:7-10; Luk 6:17-19

* **12:16** Matt 8:4; 9:30; Mark 3:12; 5:43; 7:36

x 12:18-21 Aanhaling uit Jes 42:1-4 as heenwysing na Jesus Christus.

* **12:22-23 Toe … gesê:** Matt 9:32-33

y 12:24 Beëlsebul: •Satan, die aanvoerder van die demone. Sy naam en die naam van die Filistynse afgod Baäl-Sebub (2 Kon 2:2-4) is amper dieselfde.

* **12:24 Dit … uitdryf:** Matt 9:34

z 12:26 Satan: Die benaming "Satan" is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat 'teenstander' of 'aanklaer' beteken.

a 12:27 volgelinge: Letterlik 'seuns'.

* **12:28 Maar … uitdryf:** Hand 10:38

* **12:29 hoe … vasbind nie:** Jes 49:24

* **12:30 Wie … teen My:** Mark 9:40; Luk 9:50

* **12:31 elke … word:** 1 Tim 1:13

* **12:33** Matt 7:16-20

* **12:34 Addergeslag:** Matt 3:7; 23:33; Luk 3:7

* **12:34 Want … oor:** Matt 15:18; Mark 7:21

* **12:38** Matt 16:1; Mark 8:11; Luk 11:16; Joh 6:30; 1 Kor 1:22

b 12:38 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **12:39 'n Bose … Jona nie:** Matt 16:4

c 12:40 Jona … was: Aanhaling uit Jona 1:17 as heenwysing na Jesus Christus.

* **12:41 hulle op … gekom het:** Jona 3:5,8

* **12:41 wat hier … Jona:** Matt 12:6

* **12:42 Die koningin … hoor:** 1 Kon 10:1-10; 2 Kron 9:1-12

* **12:42 wat hier … Salomo:** Matt 12:6

* **12:45 Die uiteinde … begin:** 2 Pet 2:20

* **12:46 sy … broers:** Matt 13:55; Mark 6:3; Joh 2:12; Hand 1:14

* **13:1-2** Luk 5:1,3

d 13:1 see: Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

* **13:9** Matt 11:15; 13:43; Mark 4:23; Luk 14:35; Op 2:7; 13:9

* **13:11 om … verstaan:** 1 Kor 4:1; Ef 3:3-4; 6:19; Kol 2:2; 4:3

* **13:12** Matt 25:29; Mark 4:25; Luk 8:18; 19:26

e 13:14-15 Aanhaling uit Jes 6:9-10 LXX as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 12:40; Hand 28:26-27.

* **13:16-17** Luk 10:23-24

* **13:22 verleiding … rykdom:** Luk 12:16-21; 1 Tim 6:9-10,17

* **13:30 maar maak … bymekaar:** Matt 3:12

* **13:31 mosterdsaadjie:** Matt 17:20; Luk 17:6

* **13:32 die voëls … takke:** Ps 104:12; Eseg 17:23; 31:6; Dan 4:12,21

* **13:33** Luk 13:20-21

f 13:33 ***sata:*** *Saton* (enkelvoud), 'n inhoudsmaat vir droë materiaal; 3 *sata* was ongeveer 40

liter; •Inhoudsmate.

* **13:33 suurdeeg … deursuur is:** 1 Kor 5:6; Gal 5:9

g 13:35 Ek sal deur … was: Aanhaling uit Ps 78:2 as heenwysing na Jesus Christus.

* **13:36 Verklaar … gelykenis:** Matt 15:15; Mark 4:10; 7:17; Luk 8:9

h 13:38 kinders: Letterlik 'seuns'.

i 13:38 kinders: Letterlik 'seuns'.

* **13:38 kinders van die Bose:** Joh 8:44; 1 Joh 3:10

* **13:40 bymekaar … word:** Matt 3:10; 7:19; Joh 15:6

* **13:41 Die Seun … maak:** Matt 24:31; Mark 13:27; Sef 1:3

* **13:42 hulle … gooi:** Dan 3:6; Matt 13:50

* **13:42 Daar … wees:** Matt 8:12; 13:50; 22:13; 24:51; 25:30; Luk 13:28

* **13:43 sal die regverdiges … son:** Dan 12:3

* **13:43 Wie … luister:** Matt 11:15; 13:9; Mark 4:23; Luk 14:35; Op 2:7; 13:9

* **13:44 skat … lê:** Spr 2:4

* **13:50 hulle … gooi:** Dan 3:6; Matt 13:42

* **13:50 Daar … wees:** Matt 8:12; 13:50; 22:13; 24:51; 25:30; Luk 13:28

j 13:53 Toe … voltooi het: Al vyf Jesus se redevoerings in Mattheus word met dieselfde formule in Grieks afgesluit; vgl Matt 7:28; 11:1; 19:1; 26:1; Luk 7:1.

* **13:54 sodat … wysheid:** Joh 7:15

* **13:55 Is hy … skrynwerker nie:** Luk 3:23; Joh 6:42

* **13:55 Staan … Judas nie:** Matt 12:46

* **13:57 En hulle … geneem:** Matt 11:6; 26:31

* **13:57 'n Profeet … tuisdorp:** Joh 4:44

k 14:1 Herodes: Herodes Antipas, een van •Herodes die Grote se seuns. Hy het oor Galilea en Perea regeer van 4 vC tot 39 nC.

l 14:1 *tetrarg:* Die ampstitel van iemand wat oor die kwart van 'n voorheen groter gebied regeer het. In 'n later stadium kon dit egter bloot dui op 'n heerser oor 'n relatief klein gebied; •Romeinse ampsdraers.

* **14:3** Luk 3:19-20

* **14:3 Herodes … gesit:** Matt 11:2; Joh 3:24

* **14:3-4 Herodias … hê nie:** Lev 18:16; 20:21

* **14:5 omdat … beskou het:** Matt 11:9; 21:26; Luk 1:76; 7:26

* **14:14 het Hy … gekry:** Matt 9:36; 15:32

* **14:15 Stuur … koop:** Matt 15:32; Mark 8:3

* **14:17** Matt 15:34; Mark 8:5

* **14:19-22** Matt 15:35-39; Mark 8:6-10

m 14:19 te … sit: Letterlik 'vir ete aanlê'; vgl Matt 8:11.

* **14:20** 2 Kon 4:43-44

* **14:23 het Hy … te bid:** Luk 6:12; 9:28

n 14:24 *stadioi:* *Stadion* (enkelvoud), 'n lengtemaat van ongeveer 185 meter; •Lengtemate.

o 14:25 vierde nagwaak: Dit verwys na die vierde wagbeurt waarin die nag volgens die Romeinse tydsindeling verdeel is; volgens Westerse tydsbepaling dus tussen drie-uur en sesuur in die oggend.

p 14:25 see: Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

* **14:26 het hulle … spook:** Luk 24:37

* **14:29 Petrus … afgeklim:** Joh 21:7

* **14:31 Kleingelowige … twyfel:** Matt 8:26

* **14:32 het … lê:** Mark 4:39

* **14:33 Waarlik … God:** Matt 16:16; 26:63; 27:54; Mark 14:61; 15:39; Luk 22:70; Joh 1:49

* **14:36 dat … aanraak:** Matt 9:20-21; Mark 5:27-28; Luk 8:44

* **15:2 Want … eet nie:** Luk 11:38

* **15:4 Eer … moeder:** Eks 20:12; Deut 5:16; Matt 19:19; Mark 10:19; Luk 18:20; Ef 6:2

* **15:4 Wie … word:** Eks 21:17; Lev 20:9

* **15:8-9** Jes 29:13 LXX

* **15:11 maar wat … onrein:** Matt 12:34

* **15:13 Elke … word:** Joh 15:2

* **15:14 hulle is … blindes:** Matt 23:16,24; Luk 6:39; Rom 2:19

* **15:14 en as … val:** Luk 6:39

* **15:15 Verduidelik … ons:** Matt 13:36; Mark 4:10; 7:17; Luk 8:9

* **15:18 Maar … hart:** Matt 12:34

* **15:19** Rom 1:29-31; 1 Kor 5:10-11; 6:9-10; Gal 5:19-21; Ef 5:3-5; Kol 3:5,8; 1 Tim 1:9-10; 2 Tim 3:2-4; 1 Pet 4:3; Op 21:8; 22:15

* **15:22 Ontferm … Dawid:** Matt 9:27; 20:30-31; Mark 10:47-48; Luk 18:38-39

* **15:24 net … Israel:** Matt 10:6

* **15:27 eet … val:** Luk 16:21

* **15:28 groot … geloof:** Matt 8:10

* **15:28 Laat … hê:** Matt 8:13; 9:29

q 15:29 See van Galilea: Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

* **15:29 Jesus … geloop:** Mark 7:31

* **15:29 Daarna … sit:** Matt 5:1

* **15:31 sodat … blindes sien:** Mark 7:37

* **15:32 Ek … skare:** Matt 9:36; 14:14; Mark 6:34

* **15:33** Mark 6:37; Joh 6:5

* **15:32-33 En Ek … voed:** Matt 14:15; Mark 6:36; Luk 9:12

* **15:34-37** Matt 14:17,19-20; Mark 6:38-43; Luk 9:13-17; Joh 6:9-13

* **15:38** Matt 14:21; Mark 6:44

r 15:39 Magadan: Ook bekend as Dalmanuta; vgl Mark 8:10.

* **16:1 Die Fariseërs … toets:** Matt 19:3

* **16:1 en Hom … wys:** Matt 12:38; Luk 11:16; Joh 6:30; 1 Kor 1:22

* **16:4 'n Bose … Jona:** Matt 12:39; Luk 11:29

* **16:6 Pasop … Fariseërs:** Luk 12:1

* **16:9 die vyf … het nie:** Matt 14:13-21; Mark 6:34-44; Luk 9:11-17; Joh 6:1-13

* **16:10 die sewe … het nie:** Matt 15:32-38; Mark 8:1-9

* **16:14** Mark 6:14-15; Luk 9:7-8

* **16:16 U … God:** Matt 26:63; Mark 14:61

s 16:17 Barjona: Dit beteken ‘seun van Jona’.

t 16:17 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **16:17 vlees … hemele:** Matt 17:5; Gal 1:15-16

* **16:18 jy is Petrus:** Joh 1:42

u 16:18 rots: In Grieks *petra,* 'n woordspel op die naam “Petrus”.

* **16:18 op … bou:** Ef 2:20

v 16:18 poorte … ***Hades:*** In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

* **16:19 wat jy ook … toesluit … vrygelaat wees:** Matt 18:18; Joh 20:23

* **16:20** Matt 17:9; Mark 9:9

w 16:20 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

x 16:23 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **16:23 Gaan … Satan:** Matt 4:10

* **16:24 As … navolg:** Matt 10:38; Luk 14:27

* **16:25** Matt 10:39; Luk 17:33; Joh 12:25

* **16:26 as hy … bekom:** Matt 4:8-9

* **16:27 Want … Vader:** Dan 7:14; Matt 25:31

* **16:27 sal Hy … gedoen het:** Ps 28:4; 62:13; Spr 24:12; Rom 2:6; Op 22:12

* **16:28 die Seun … het nie:** Matt 10:23; 20:21

* **17:2** 2 Pet 1:16-18

y 17:5 Dit … verheug: Toespeling op Ps 2:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 3:17; 12:18; Mark 1:11; Luk 3:22; 2 Pet 1:17.

z **17:5** **Luister na Hom:** Toespeling op Deut 18:15 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 3:22.

* **17:9** **Julle … is nie:** Matt 16:20

* **17:10-11** **Elia eers … herstel:** Mal 4:5-6

* **17:12** **Elia … gekom:** Matt 11:14

* **17:13** **Hy … gepraat het:** Luk 1:17

a **17:15** **maansiek:** Dit kan na 'n geestesiekte verwys wat met epileptiese aanvalle gepaardgaan.

* **17:17** **ongelowige … geslag:** Deut 32:5,20

* **17:18** **Van … gesond:** Matt 8:13; 9:22; 15:28; Joh 4:52-53

* **17:20** **As julle … verskuif:** Matt 21:21; Mark 11:23; Luk 17:6; 1 Kor 13:2

b **17:20** Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **21** "Maar hierdie geslag gaan nie uit, behalwe deur gebed en vas nie." Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

* **17:23** **Hulle … opgewek word:** Matt 16:21

c **17:24** **dubbel-*dragma:*** Twee *dragmas* was ongeveer gelyk aan 'n arbeider se loon vir twee dae; vgl Eks 30:13; 38:26; •Munte.

d **17:25** **seuns:** Beteken hier 'eie burgers'.

e **17:27** **see:** Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

f **17:27** ***stater:*** 'n Silwermuntstuk wat vier *dragmas* werd was; •Munte.

* **18:1** Luk 22:24

* **18:2-3** Matt 19:14; Mark 10:15; Luk 18:17

* **18:4** Matt 20:26-27; Mark 10:43-44; Luk 22:26

* **18:5** Matt 10:40; Luk 10:16; Joh 13:20

g **18:6** **geringes:** 'n Naam wat in Mattheus vir dissipels van Jesus gebruik word; vgl Matt 10:42.

h **18:6** **maalklip … donkie:** Die boonste van twee maalklippe, met 'n gat in die middel, wat deur 'n donkie in die rondte gedraai is.

* **18:8-9** Matt 5:29-30

i 18:9 Gehenna: 'n Vergriekste vorm van die Hebreeuse uitdrukking *ge hinnom,* wat verwys na die Hinnomdal, wat volgens Jer 7:31-32; 19:6-7 'n plek van straf sou word.

* **18:10 hulle engele:** Hand 12:15; Heb 1:14

j 18:10 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

k 18:10 aanskou: Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **11** “Die Seun van die Mens het gekom om te red wat verlore is.” Dit word aanvaar dat dit hier nie deel van die bronteks is nie.

* **18:15** Lev 19:17; Luk 17:3

l 18:15 onder vier oë: Letterlik ‘tussen jou en hom alleen’.

* **18:16 in die … word:** Deut 19:15; Joh 8:17; 2 Kor 13:1; 1 Tim 5:19

* **18:18** Matt 16:9; Joh 20:23

m 18:19 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **18:19 As … toestaan:** Matt 7:7; 21:22; Mark 11:24; Joh 15:7; 16:23; Jak 1:5; 1 Joh 3:22; 5:14-15

* **18:20 daar … midde:** Matt 28:20; Joh 14:23

n 18:22 sewentig maal sewe: Kan ook vertaal word “sewe-en-sewentig”.

* **18:21-22 hoeveel … maal sewe keer:** Luk 17:3-4

o 18:24 talente: Die grootste geldeenheid, gelyk aan sowat 6 000 *denarii.* 10 000 talente was dus 'n geweldige groot bedrag en verteenwoordig hier die grootste bedrag denkbaar; •Munte.

* **18:27** Luk 7:42

p 18:28 *denarii:* *Denarius* (enkelvoud), 'n Romeinse muntstuk wat ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd was; •Munte.

* **18:34 hom … terugbetaal:** Matt 5:25-26; Luk 12:58-59

* **18:35** Matt 6:15; Mark 11:25; Ef 4:32; Kol 3:13

q 19:1 Toe … voltooi het: Al vyf Jesus se redevoerings in Mattheus word met dieselfde formule in Grieks afgesluit; vgl Matt 7:28; 11:1; 13:53; 26:1.

* **19:3 Die Fariseërs … toets:** Matt 16:1

* **19:4 man … het nie:** Gen 1:27; 5:2

* **19:5 Daarom … wees:** Gen 2:24; Ef 5:31

* **19:5 en die twee … wees:** 1 Kor 6:16

* **19:7 dat … skei:** Deut 24:1; Matt 5:31

* **19:9** Matt 5:32; 1 Kor 7:10-11

* **19:10 is dit … trou nie:** 1 Kor 7:1-2,7-9

* **19:11 Nie … gegee is:** 1 Kor 7:7,9,17

r 19:12 Daar is … hemele: Omdat die woord “eunug” drie betekenisse in hierdie vers het, kan dit soos volg vertaal word: “Daar is inderdaad eunugs wat impotent gebore is, daar is eunugs wat deur mense gekastreer is, en daar is eunugs wat selibaat is ter wille van die koninkryk van die hemele.”

* **19:14 Laat … soos hulle:** Matt 18:2-3

s 19:16 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

* **19:16 Meester … verkry:** Matt 19:29; Luk 10:25

* **19:17 moet … nakom:** Lev 18:5; Luk 10:28

* **19:18-19 Jy mag nie moord … moeder:** Eks 20:12-16; Deut 5:16-20; Rom 13:9

* **19:19 Jy moet … jouself:** Lev 19:18; Matt 5:43; 22:39; Luk 10:27; Rom 13:9

* **19:21 gaan … armes:** Mark 14:5; Luk 12:33; Joh 12:5; Hand 2:45; 4:34-37

t 19:21 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **19:21 en jy … hê:** Matt 6:20

* **19:22 het hy … gehad:** Ps 62:10

* **19:26 By mense … moontlik:** Gen 18:14; Job 42:2; Sag 8:6 LXX

* **19:28 wanneer … troon sit:** Dan 7:9-10; Matt 25:31

* **19:28 wanneer … twaalf trone sit:** Matt 20:21; Mark 10:37; Op 3:21

* **19:28 sal julle … regspreek:** Luk 22:30

* **19:29 ewige … beërf:** Matt 19:16; Luk 10:25

* **19:30** Matt 20:16; Luk 13:30

* **20:1 grondeienaar … huur:** Matt 21:28,33

u 20:2 ***denarius:*** 'n Romeinse muntstuk wat ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd was; •Munte.

v 20:3 derde uur: Volgens Westerse tydsbepaling 09:00; •Tydsindeling.

w 20:5 die sesde en die negende uur: Volgens Westerse tydsbepaling 12:00 en 15:00.

x 20:6 elfde uur: Volgens Westerse tydsbepaling 17:00.

* **20:8 Teen … loon:** Lev 19:13; Deut 24:15

* **20:15 is jy … goed is:** Matt 6:23; Mark 7:22

* **20:16** Matt 19:30; Mark 10:31; Luk 13:30

y 20:16 Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna "Baie is immers geroep, maar min is uitgekies." Dit word aanvaar dat dit hier nie deel van die bronteks is nie; vgl egter Matt 22:14.

* **20:18** Matt 16:21; 17:22-23; Luk 9:22

* **20:19 maar … word:** Matt 16:21; 17:23; Luk 9:22; 24:7,46; Hand 10:40; 1 Kor 15:4

z 20:21 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

* **20:21 in u … sit:** Matt 19:28; Luk 22:30

* **20:22 die beker … moet drink:** Matt 26:39; Joh 18:11

* **20:25-26** Luk 22:25-26

* **20:26** Matt 23:11; Mark 9:35; Luk 9:48

* **20:28** Luk 22:27

* **20:28 het die … dien:** Fil 2:7

* **20:28 sy lewe … gee:** 1 Tim 2:6

* **20:29-30** Matt 9:27

* **20:30 Ontferm … Dawid:** Matt 15:22

a 20:34 sien: Die Griekse woord beteken 'sien' of 'weer sien'.

* **20:34 Jesus … sien:** Matt 9:29-30

b 21:5 dogter … Sion: In die enkelvoud 'n poëtiese personifikasie van Jerusalem.

c 21:5 Sê … Kyk: Aanhaling uit Jes 62:11 as heenwysing na Jesus Christus.

d 21:5 Kyk … pakdier: Aanhaling uit Sag 9:9 as heenwysing na Jesus Christus.

e 21:9 Hosanna: Die Hebreeuse woord wat in Ps 118:25 met "verlos ons tog" vertaal is, word uitgespreek *hosji-a na*. Dit het die uitroep "•Hosanna" geword.

* **21:9 Hosanna … Dawid:** Matt 21:15

f 21:9 Hosanna … Here: Aanhaling uit Ps 118:25-26 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 23:39; Luk 13:35.

g 21:12 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **21:13 My … word:** Jes 56:7; 60:7

* **21:13 rowerspelonk:** Jer 7:11

h 21:15 Hosanna: Die Hebreeuse woord wat in Ps 118:25 met "verlos ons tog" vertaal is, word uitgespreek *hosji-a na*. Dit het die uitroep "•Hosanna" geword.

* **21:15 Hosanna … Dawid:** Matt 21:9

* **21:16 Uit … besing:** Ps 8:3 LXX

* **21:19 Toe … blare:** Luk 13:6

* **21:21** Matt 17:20; Luk 17:6; 1 Kor 13:2

* **21:22** Matt 7:7-11; 18:19; Joh 14:13-14

i 21:23 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **21:25 Die doop … mense:** Joh 1:6,33

* **21:25 Waarom … geglo nie:** Matt 21:32; Luk 7:30

* **21:26 Ons is … profeet:** Matt 14:5; 21:46

* **21:28 'n Man … gehad:** Luk 15:11

* **21:28 gaan werk … wingerd:** Matt 20:1

* **21:32 en julle het … geglo nie:** Matt 21:25; Luk 7:30

* **21:32 tollenaars … geglo:** Luk 3:12; 7:29

* **21:32 En hoewel … geglo nie:** Luk 7:30

j 21:33 wagtoring: 'n Hoë uitkykpunt vanwaar mense kan sien of vyande of diere aankom.

* **21:33 aangeplant … gebou:** Jes 5:1-2

* **21:35 die boere … doodgemaak:** Matt 22:6

* **21:39** Heb 13:12

* **21:42 Die klip … geword:** Hand 4:11; 1 Pet 2:7

k 21:42 Die klip … oë: Aanhaling uit Ps 118:22-23 as heenwysing na Jesus Christus.

* **21:44** Dan 2:34-35,44-45

* **21:46 was … het:** Matt 14:5; 21:26; **omdat … het:** Matt 16:14; 21:11; Luk 7:16; 24:19; Joh 4:19; 9:17

l 22:3 roep: Dit was destyds die gebruik om wanneer die fees gereed is, die genooides in kennis te stel.

* **22:6** Matt 21:35

m 22:10 gaste: Letterlik 'mense wat aanlê' volgens die destydse gebruik by feesmaaltye.

* **22:13 gooi … daarbuite:** Matt 8:12; 25:30

* **22:13 Daar … wees:** Matt 8:12; 13:42,50; 24:51; 25:30; Luk 13:28

n 22:16 Herodiane: Ondersteuners van die huis van •Herodes, 'n politieke party, nie 'n godsdienstige nie. Hulle het met die •Fariseërs 'n bondgenootskap aangegaan teen Jesus.

* **22:15-16 Toe … Hom toe:** Mark 3:6

o 22:16 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

p 22:19 ***denarius:*** 'n Romeinse muntstuk wat ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd was; •Munte.

* **22:21 Gee … Hom toekom:** Rom 13:7

* **22:23 Sadduseërs … is nie:** Hand 23:8

q 22:24 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **22:24 As … trou:** Deut 25:5

* **22:24 moet … verwek:** Gen 38:8

r 22:30 tree … uitgegee nie: Verteenwoordig die destydse Joodse siening: Mans trou en vroue word deur hulle vaders uitgegee om te trou.

* **22:32** *4 Mak* 7:19 •**Pseudepigrawe**

* **22:32 Ek … Jakob:** Eks 3:6,15-16

* **22:33 Toe … onderrig:** Matt 7:28; 13:54; Mark 11:18

s 22:35 wetskenner: Volgens die manuskripgetuienis is dit nie heeltemal seker of hierdie gedeelte oorspronklik deel van die bronteks was nie.

t 22:36 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **22:37 Jy … verstand:** Deut 6:5; Jos 22:5

* **22:39 Jy … jouself:** Lev 19:18; Matt 5:43; 19:19; Rom 13:9; Gal 5:14; Jak 2:8

* **22:40** Rom 13:10

* **22:40 hele … Profete:** Matt 7:12

u 22:40 Wet … Profete: Dit dien as aanduiding van die geskrifte van die Ou Testament wat in Jesus se tyd deur die Jode as gesaghebbend aanvaar is.

* **22:42** Joh 7:42

v 22:42 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **22:43 Dawid Hom … Gees:** 2 Sam 23:2

w 22:44 Aanhaling uit Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 2:34-35; 1 Kor 15:25; Heb 1:13.

x 22:44 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

* **22:46 En van … ondervra nie:** Mark 12:34; Luk 20:40

* **23:3** Mal 2:7-8

y 23:4 ja, moeilik … dra: Volgens die manuskripgetuienis is dit nie heeltemal seker of hierdie gedeelte oorspronklik deel van die bronteks was nie.

* **23:5 Al … word:** Matt 6:1,5

z 23:5 breër … langer: Gebedsrieme en tossels was simbole om mense se toewyding aan God te demonstreer; vgl Eks 13:9; Deut 6:8; 11:18; Num 15:38-39.

* **23:6 Hulle … feesmaaltye:** Luk 14:7

a 23:7 *rabbi:* 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat 'my •Meester' beteken.

* **23:11** Matt 20:26-27; Mark 9:35; 10:43-44; Luk 9:48; 22:26

* **23:12** Job 22:29; Spr 29:23; Eseg 21:26; Luk 14:11; 18:14

b **23:13** Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **14** “Ellende wag op julle, skrifkenners en Fariseërs, skynheiliges, want julle verslind die huise van die weduwees en sê vir die skyn lang gebede op. Daarom sal julle oordeel erger wees.” Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

c **23:15** **proseliet:** Anders as 'n •godvresende was 'n proseliet 'n nie-Jood wat ten volle tot die Jodedom oorgegaan het.

d **23:15** **Gehenna:** 'n Vergriekste vorm van die Hebreeuse uitdrukking *ge hinnom,* wat verwys na die Hinnomdal, wat volgens Jer 7:31-32; 19:6-7 'n plek van straf sou word.

* **23:16** **blinde leiers:** Matt 15:14; 23:24; Rom 2:19

* **23:19** **altaar ... heilig:** Eks 29:37

* **23:21** 1 Kon 8:13; Ps 26:8

* **23:22** Jes 66:1; Matt 5:34; Hand 7:49

* **23:23** **gee tiendes ... kruisement:** Lev 27:30

* **23:23** **die gewigtigste ... trou:** Miga 6:8

* **23:24** **Blinde leiers:** Matt 15:14; 23:16; Rom 2:19

* **23:25** **julle maak ... skoon:** Mark 7:4

* **23:26** **Blinde Fariseër:** Joh 9:40

* **23:27** **witgekalkte grafte:** Hand 23:3

* **23:28** Luk 16:15

* **23:31** **julle kinders ... het:** Hand 7:52

* **23:33** **addergeslag:** Matt 3:7; 12:34; Luk 3:7

* **23:34** Hand 7:52; 1 Thess 2:15

* **23:34** **Julle sal ... vervolg:** Matt 10:23

* **23:35** **die bloed ... Abel:** Gen 4:8; Heb 11:4

* **23:35** **Sagaria ... Beregja:** Sag 1:1

* **23:35** **die bloed van Sagaria ... vermoor het:** 2 Kron 24:20-21

* **23:37** **dié … gestuur is:** Hand 7:59; 1 Thess 2:15

* **23:38** 1 Kon 9:7-8; Jer 12:7; 22:5

e **23:39** **Geseënd … Here:** Aanhaling uit Ps 118:26 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 21:9; Mark 11:10; Luk 19:38.

f **24:1** **tempelterrein:** Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **24:2** **Hier sal … afgebreek word:** Luk 19:44

* **24:3** **wat … koms:** Matt 24:27,37,39

* **24:3** **voleinding … wêreld:** Matt 13:39-40,49; 28:20

* **24:5** Matt 24:11,23-24; Joh 5:43; 1 Joh 2:18

g **24:5** **•Christus:** Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **24:6** **Want … gebeur:** Dan 2:28-29; 2:45 Theodotion

* **24:7** **Een nasie … nasie:** 2 Kron 15:6

* **24:7** **koninkryk … koninkryk:** Jes 19:2

h **24:8** **smarte:** Letterlik 'geboortepyne'.

* **24:9** **sal hulle … te word:** Matt 10:17,23

* **24:9** **julle doodmaak:** Joh 16:2

* **24:9** **julle sal deur … Naam:** Matt 10:22; Joh 15:18

* **24:10** **sal … kom:** Dan 11:41

* **24:11** Matt 24:5,24

* **24:13** Matt 10:22

* **24:14** **Hierdie … nasies:** Matt 28:19; **tot … nasies:** Matt 10:18

* **24:15** **gruwel … staan:** Dan 9:27; 11:31; 12:11

* **24:17-18** Luk 17:31

i **24:17** **dakstoep:** Die ruimte bo-op die plat dak van 'n huis wat gewoonlik van klei en plantmateriaal gemaak was en met 'n leer of kliptrap bereik kon word.

* **24:21** Dan 12:1; Joël 2:2

* **24:21 groot verdrukking:** Op 7:14

* **24:23-24** Matt 24:5,11; 1 Joh 2:18

j 24:23 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **24:24** Deut 13:1-3; 2 Thess 2:9-10; Op 13:13-14

* **24:26-27** Luk 17:23-24

k 24:26 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **24:27 die koms … wees:** Matt 24:37,39; 1 Kor 15:23; 1 Thess 2:19; 3:13; 4:15; 5:23; 2 Thess 2:1,8; Jak 5:7-8; 2 Pet 3:4,12; 1 Joh 2:28

* **24:28** Luk 17:37

* **24:29 sal die … gee nie:** Jes 13:10; Eseg 32:7; Joël 2:10,31; 3:15; Op 6:12

l 24:29 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **24:29 die kragte … word:** Jes 34:4; Hag 2:6,21; Op 6:13

* **24:30 sal al … rouklaag:** Sag 12:10,14; Op 1:7

m 24:30 die Seun van die Mens sien … heerlikheid: Aanhaling uit Dan 7:13-14 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 16:27; 26:64.

* **24:31 Hy … stuur:** Matt 13:41

* **24:31 met … trompetgeskal:** Jes 27:13; 1 Kor 15:52; 1 Thess 4:16

* **24:31 hulle … ander:** Deut 30:4; Sag 2:6

* **24:34** Matt 16:28

* **24:35** Matt 5:18; Luk 16:17

* **24:36** Hand 1:7; 1 Thess 5:1-2

n 24:36 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **24:37 in die … Noag:** Gen 6:9-12

* **24:37 die koms … wees:** Matt 24:27,39; 1 Kor 15:23; 1 Thess 2:19; 3:13; 4:15; 5:23; 2 Thess 2:1,8; Jak 5:7-8; 2 Pet 3:4,12; 1 Joh 2:28

o 24:38 in die ... gee: Verteenwoordig die destydse Joodse siening: Mans trou en vroue word deur hulle vaders uitgegee om te trou.

* **24:38-39 Noag ... het nie:** Gen 6:13 — 7:24; 2 Pet 3:6

* **24:39 die koms ... wees:** Matt 24:37,39; 1 Kor 15:23; 1 Thess 2:19; 3:13; 4:15; 5:23; 2 Thess 2:1,8; Jak 5:7-8; 2 Pet 3:4,12; 1 Joh 2:28

* **24:42** Matt 25:13; Mark 13:33,35

* **24:43-44** Luk 12:39-40

p 24:43 nagwaak: Dit verwys na een van die vier wagbeurte waarin die nag volgens die Romeinse tydsindeling verdeel is. Volgens ander verwys dit na die drie wagbeurte waarin die nag volgens die Jode en Grieke vroeër verdeel is.

* **24:43 tydens ... kom:** 1 Thess 5:2; 2 Pet 3:10; Op 3:3; 16:15

* **24:47 Hy ... aanstel:** Matt 25:21,23

* **24:51 Daar ... tande:** Matt 8:12; 13:42,50; 22:13; 25:30; Luk 13:28

* **25:1 tien ... gaan:** Luk 12:35-36

* **25:10 het die bruidegom ... bruilofsfees:** Op 19:7,9

* **25:11-12** Luk 13:25,27

* **25:12** Matt 7:23

* **25:13** Matt 24:42; Mark 13:35; Luk 12:40

* **25:14** Mark 13:34; Luk 19:12-13

q 25:15 talente: Die grootste geldeenheid, gelyk aan sowat 6 000 *denarii;* •Munte.

* **25:19 kom ... hulle:** Matt 18:23

* **25:21 oor min ... aanstel:** Matt 25:23; Luk 16:10; **oor baie ... aanstel:** Matt 24:47

* **25:23 oor min ... aanstel:** Matt 25:21; Luk 16:10; **oor baie ... aanstel:** Matt 24:47

* **25:24 wat maai ... uitgestrooi het nie:** Joh 4:37

* **25:29** Matt 13:12; Mark 4:25; Luk 8:18

* **25:30 gooi ... tande:** Matt 8:12; 22:13; **Daar ... tande:** Matt 13:42,50; 22:13; 24:51; Luk 13:28

* **25:31 Wanneer ... Hom:** Deut 33:2-3 LXX; Sag 14:5; Matt 16:27; Jud vs 14

* **25:31 sal Hy ... sit:** Matt 19:28; Op 3:21; 20:11

* **25:32 soos ... skei:** Eseg 34:17

* **25:33-34** Luk 12:32

r 25:33 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

* **25:34 kom ... is:** Luk 22:30

* **25:35-36 Ek was honger ... My geklee:** Jes 58:7

s 25:40 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **25:40 Wat julle ... vir My gedoen:** Spr 19:17; Matt 10:42; 18:5; Mark 9:41

* **25:41 Dan ... vuur:** Matt 7:23; **ewige vuur:** Mark 9:48; Jud vs 7; Op 20:10

* **25:46** Dan 12:2; Joh 5:29

t 26:1 Toe ... voltooi het: Al vyf Jesus se redevoerings in Mattheus word met dieselfde formule in Grieks afgesluit; vgl Matt 7:28; 11:1; 13:53; 19:1.

u 26:2 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **26:2 die Seun ... te word:** Matt 20:18-19; 27:26; Mark 15:15; Luk 24:7,20; Joh 19:16

v 26:6 Melaatse: Die Griekse term sluit 'n verskeidenheid velsiektes in, waarvan sommige as ongeneeslik beskou is. •Melaatses is as kulties •onrein beskou.

* **26:7** Luk 7:36-38

w 26:7 aan ... aangelê het: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **26:11 Die armes ... by julle:** Deut 15:11

* **26:14-15 het een ... oorlewer:** Joh 11:57

x 26:15 silwerstukke: Een silwer geldstuk of *denarius* was ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd; •Munte.

* **26:15 Hulle ... ooreengekom:** Sag 11:12; Eks 21:32

y 26:17 Fees ... Brood: 'n Fees wat begin het met die •Pasga en wat sewe dae lank aangehou het, van 14 tot 21 •*Nisan*. In daardie sewe dae moes die Israeliete brood eet wat nie suurdeeg in het nie; •Feeste.

z 26:17 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

a 26:20 aan … aangelê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **26:23 Die een … verraai:** Ps 41:10

b 26:24 Die Seun … staan: Toespeling op Ps 22:8-9,17-19; Jes 53:9 as heenwysing na Jesus Christus.

c 26:25 *Rabbi:* 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat 'my •Meester' beteken.

* **26:26 het Jesus … dissipels:** Matt 14:19; 15:36; Mark 6:41; 8:6; Luk 9:16

* **26:26-28 het Jesus … my bloed:** 1 Kor 10:16

* **26:28 dit is … verbond:** Eks 24:8; Jer 31:31; Sag 9:11; Heb 9:20

* **26:30 Nadat … gesing het:** Ps 113 — 118

* **26:30 het hulle … vertrek:** Luk 22:39

d 26:31 Ek … word: Aanhaling uit Sag 13:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 26:56; Joh 16:32.

* **26:32** Matt 28:7,16

* **26:34 Jy sal … verloën:** Matt 26:69-75; Mark 14:66-72; Luk 22:56-62; Joh 18:25-27

* **26:35 Selfs … sterf:** Joh 11:16

* **26:36 gaan … genoem word:** Joh 18:1

* **26:37 Hy … saam:** Matt 17:1; Mark 5:37; 14:33; Luk 8:51; 9:28

* **26:38 My … bedroef:** Ps 42:6,12; 43:5; Joh 12:27

* **26:38 My … toe:** Jona 4:9

* **26:39** Heb 5:7-8

* **26:41 bid … kom nie:** Matt 6:13; Luk 11:4

* **26:42 laat … geskied:** Matt 6:10

* **26:44 vir … gebid:** 2 Kor 12:8

e 26:45 Julle slaap … steeds: Of: "Slaap en rus verder!"

* **26:45 die uur … aangebreek:** Joh 12:23; 13:1; 17:1

* **26:45 die Seun … oorgelewer:** Matt 17:22; Mark 9:31; 10:33; Luk 9:44; 24:7

* **26:46 Staan … gaan:** Joh 14:31

f 26:49 *Rabbi:* 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat ‘my •Meester’ beteken.

g 26:50 doen … is: Of “waarvoor is jy hier?”

* **26:51** Joh 18:26

h 26:51 oor: Die Grieks gebruik hier 'n verkleinwoord (oortjie) wat daarop kan dui dat dit net 'n deel van die oor was.

* **26:52 Want … omkom:** Gen 9:6; Op 13:10

i 26:53 legioene: 'n Romeinse militêre eenheid van 6 000 voetsoldate en 'n berede mag. Die woord dui hier 'n groot getal aan; •Militêre terme.

j 26:55 Het julle … neem: Of “Julle het soos teen 'n rower uitgetrek met swaarde en knuppels om My gevange te neem.”

k 26:55 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **26:55 Elke … gegee:** Luk 19:47; 21:37; Joh 18:20

* **26:56 Daarop … gevlug:** Sag 13:7; Matt 26:31; Joh 16:32

l 26:59 Sanhedrin: Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

* **26:61 Hierdie … opbou:** Matt 27:40; Joh 2:19; Hand 6:14

m 26:63 Maar … stilgebly: Toespeling op Jes 53:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 27:12,14; Luk 23:9; Joh 19:9

n 26:63 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **26:63 Ek besweer … God is:** Matt 16:16-17

o 26:64 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

p 26:64 die Seun … regterhand: Aanhaling uit Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus.

q 26:64 die Seun … kom: Aanhaling uit Dan 7:13 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 24:30.

* **26:65 het … geskeur:** Num 14:6; 2 Sam 13:19; Esra 9:3; Job 1:20; 2:12; Jer 36:24; Hand 14:14

* **26:65-66 Hy het gelaster … die dood:** Lev 24:16; Joh 19:7

r 26:67 het hulle … geklap: Toespeling op Jes 50:6; 53:5 as heenwysing na Jesus Christus.

* **26:75 het Petrus … verloën:** Matt 26:34; Mark 14:30; Luk 22:34; Joh 13:38

* **27:1 Teen dagbreek … geneem:** Luk 22:66

* **27:1 'n besluit … maak:** Matt 12:14; Mark 3:6

s 27:2 prokurator: 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

t 27:3 silwerstukke: Een silwer geldstuk of *denarius* was ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd; •Munte.

* **27:3 Hy het toe … teruggeneem:** Matt 26:14-15

* **27:4 Jy … toesien:** Matt 27:24

* **27:5-10** Hand 1:18-19

u 27:9-10 Hulle … beveel het: Mattheus verwys na Jeremia (vgl Jer 18:2-3; 32:6-9), maar haal aan uit Sag 11:12-13.

v 27:11 prokurator: 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

* **27:11 koning … Jode:** Matt 2:2; 27:29,37; Mark 15:9,12,18,26; Luk 23:37-38; Joh 18:39; 19:3,19,21

w 27:12 het Hy … geantwoord nie: Toespeling op Jes 53:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 26:63; 27:14; Luk 23:9; Joh 19:9.

x 27:14 Hy het … geantwoord nie: Toespeling op Jes 53:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 26:63; 27:14; Luk 23:9; Joh 19:9.

y 27:15 prokurator: 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

z 27:16 Jesus: Volgens die manuskripgetuienis is dit nie heeltemal seker of hierdie woord oorspronklik deel van die bronteks was nie.

a 27:17 Jesus: Vgl Matt 27:16.

b 27:17 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **27:21** Hand 3:14

* **27:22-23** Hand 3:13; 13:28

* **27:24 het hy … man:** Deut 21:6-9; Ps 26:6

* **27:24 Ek … man:** Hand 18:6; 20:26

* **27:24 Julle … toesien:** Matt 27:4

* **27:25 Laat … kom:** Eseg 33:5; Hand 5:38

c 27:27 prokurator: 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

d 27:27 ***pretorium:*** Dit was óf die ou paleis van •Herodes, óf die vesting Antonia, waar die •prokurator gedurende feestye tuisgegaan het.

e 27:27 kohort: 'n Afdeling Romeinse soldate wat uit 200 tot 1 000, maar gewoonlik 600 man, bestaan het; •Militêre terme.

* **27:28-30** Luk 23:11

* **27:29 koning … Jode:** Matt 2:2; 27:29,37; Mark 15:9,12,18,26; Luk 23:37-38; Joh 18:39; 19:3,19,21

f 27:30 Toespeling op Jes 50:6 as heenwysing na Jesus Christus.

g 27:33 Kopbeenplek: 'n Heuwel buite Jerusalem waar teregstellings plaasgevind het.

h 27:34 het hulle … drink: Toespeling op Ps 69:22 as heenwysing na Jesus Christus.

i 27:35 het hulle … loot: Toespeling op Ps 22:19 as heenwysing na Jesus Christus.

* **27:37 die koning … Jode:** Matt 2:2; 27:11,29; Mark 15:9,12,18,26; Luk 23:37-38; Joh 18:39; 19:3,19,21

j 27:38 Toespeling op Jes 53:12 as heenwysing na Jesus Christus.

k 27:39 terwyl … skud: Toespeling op Ps 22:8; 109:25; Klaagl 2:15 as heenwysing na Jesus Christus.

* **27:40 Jy … opbou:** Matt 26:61; Mark 14:58; Joh 2:19-20

* **27:40 as … is:** Matt 4:3,6; 26:63; Luk 4:3,9

* **27:42 koning … Israel:** Joh 1:49; 12:13

l 27:43 Hy het op … wil: Toespeling op Ps 22:9 as heenwysing na Jesus Christus.

* **27:43 Hy het immers … van God:** Joh 5:18; 10:36; 19:7

* **27:45** Am 8:9

m 27:45 sesde … negende uur: Volgens Westerse tydsbepaling van 12:00 tot 15:00;

•Tydsindeling.

n 27:46 ***Eli … sabagtáni:*** Aramese aanhaling uit Ps 22:2 as heenwysing na Jesus Christus.

o 27:46 My God … verlaat: Griekse vertaling in die bronteks van die Aramees.

* **27:48** Ps 69:22

p 27:50 asem uitgeblaas: Letterlik 'die gees gegee'.

* **27:51 die voorhangsel … heiligdom:** Eks 26:31-35; Heb 10:20

* **27:52-53 baie liggame … grafte gekom:** Eseg 37:12

* **27:53 die Heilige Stad:** Matt 4:5; Op 11:2; 21:2,10; 22:19

q 27:54 ***hekatontarg:*** 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

* **27:55-56** Luk 8:2-3

r 27:56 Maria Magdalena: Die bronteks noem haar deurgaans "Maria, die Magdaleense vrou," dws 'Maria, die vrou afkomstig uit Magdala'. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea.

* **27:56 en die moeder … Sebedeus:** Matt 20:20

* **27:57-58** Deut 21:22-23

* **27:59-60 Josef … graf:** Mark 6:29; Hand 13:29

* **27:60 Hy het … gerol:** Matt 28:2; Mark 16:3-4; Luk 24:2; Joh 20:1

* **27:61 Maria … ander Maria:** Matt 27:56; 28:1; Mark 15:40,47; 16:1; Luk 24:10; Joh 19:25

s 27:62 Voorbereidingsdag: Die dag van voorbereiding voor die Sabbat, dws Vrydag.

* **27:63 Ná … word:** Matt 12:40; 16:21; 17:23; 20:19; Mark 8:31; 9:31; 10:34; Luk 9:22; 18:33; 24:7

* **27:64 Die laaste … eerste:** Matt 12:45; Luk 11:26; 2 Pet 2:20

t 28:1 eerste … week: Letterlik 'op die eerste van die Sabbatte', dws Sondag.

u 28:1 Maria Magdalena: Die bronteks noem haar deurgaans "Maria, die Magdaleense vrou," dws 'Maria, die vrou afkomstig uit Magdala'. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea.

* **28:1 Maria … ander Maria:** Matt 27:56,61; Mark 15:40,47; Joh 19:25

* **28:2 Skielik … aardbewing:** Matt 27:51

* **28:2 die steen weggerol:** Matt 27:60; Mark 15:46

* **28:3 sy klere ... sneeu:** Matt 17:2; Mark 9:3; Luk 9:29; Hand 1:10

* **28:6 want Hy ... gesê het:** Matt 12:40; 16:21; 17:23; 20:19; Mark 8:31; 9:31; 10:34; Luk 9:22; 18:33; 24:7

* **28:7 Hy is ... Galilea:** Matt 26:32; Mark 14:28

* **28:7 Hy gaan ... sien:** Matt 28:10,16; Joh 21:1-23

* **28:10 Gaan ... broers:** Joh 20:17

* **28:10 Gaan ... sien:** Matt 26:32; 28:7,16; Mark 14:28; Joh 21:1-23

* **28:13 Julle moet ... gesteel:** Matt 27:64

v 28:14 prokurator: 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

* **28:16** Matt 26:32; 28:7,10

w 28:18 Aan ... aarde: Toespeling op Dan 7:14 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 11:27; Joh 3:35; 13:3; 17:2; Ef 1:20-22; Fil 2:9-10.

* **28:19 Gaan ... nasies:** Hand 1:8

x 28:20 Ek is ... julle: Toespeling op Hag 1:13 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 18:20; Joh 14:23.

* **28:20 voleinding ... wêreld:** Matt 13:39,49; 24:3

DIE EVANGELIE VOLGENS
MARKUS

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Inleiding

Hierdie Evangelie het na alle waarskynlikheid in die tydperk rondom 65 nC ontstaan, voor die val van Jerusalem in die jaar 70 nC. Die verwagting van komende onheil wat veral in Markus 13 na vore tree, dui daarop dat die Joodse Oorlog van 66-70 nC nog nie sy hoogtepunt bereik het nie. In aansluiting by die vroeë kerklike tradisie en ook gegewens in die Evangelie self, soos taalgebruik (bv die Latynse leenwoorde), kan redelik seker aanvaar word dat hierdie Evangelie in Rome ontstaan het.

Volgens die vroeë kerklike tradisie was die skrywer Johannes Markus, en het hy Petrus se prediking in Rome opgeteken. Hy was nie een van die twaalf dissipels nie, maar hy het waarskynlik noue kontak met hulle gehad, omdat Jesus en sy dissipels by geleentheid in sy ma se huis vergader het (vgl Hand 12:12). Heel moontlik verwys hy na homself in Markus 14:51 as die jongman met 'n doek om sy lyf wat ná Jesus se gevangeneming nakend weggevlug het. Ons beskik ongelukkig nie oor genoegsame historiese inligting om hierdie aannames te bevestig nie.

Markus het sy Evangelie waarskynlik in Rome en vir Christene in Rome geskryf. Hulle was 'n bedreigde godsdienstige minderheid in die hoofstad van die Romeinse Ryk. Markus skryf sy Evangelie hoofsaaklik om sy eerste lesers aan te moedig om in moeilike omstandighede in hulle belydenis te volhard.

Die *Markusevangelie* is ons oudste Evangelie. Na aanleiding van sy openingswoorde “die begin van die evangelie” (1:1) het die Evangelie as tekssoort waarskynlik beslag gekry. 'n Evangelie is 'n besondere vorm van vertelliteratuur. Dit bestaan uit 'n vertelling van die goeie boodskap oor die koms en optrede van Jesus Christus, die Seun van God. Markus verduidelik en vertolk die betekenis en implikasies van die lewe en werk van Jesus vir die geloofsgemeenskap aan wie hy skryf.

Met die doel om die vervolgde Christene in Rome te bemoedig, beklemtoon Markus die ontsettende lyding wat Jesus ter wille van mense moes deurmaak. Hy tipeer Jesus se optrede en lyding as 'n diens van Jesus. Die Seun van die Mens het immers gekom “om te dien en sy lewe te gee as losprys vir baie” (Mark 10:45).

Markus waarsku dat iemand wat Jesus as die Christus bely, ook lyding kan verwag en bereid moet wees om te dien. Hy beskryf hoe moeilik dit vir Petrus en die ander dissipels was om gewoond te raak aan die idee van lyding en diensbaarheid (Mark 8:31 — 10:45). Jesus roep sy volgelinge egter op om moedig en waaksaam te bly. Hoewel Hy diep verneder is, is Hy ook verheerlik en sal met groot krag en majesteit terugkom. Hy sal sy uitverkorenes versamel om in sy heerlikheid te deel. Daarom moet hulle nie moed verloor nie.

Markus plaas baie klem op die lyding en kruisiging van Jesus. Hy beskryf die lydensweg wat Jesus op pad na die kruis moes volg. Reeds vroeg in sy vertelling verwys Markus na Jesus se naderende dood (bv 2:19-20 en 3:6), en dit word die fokus van die reeks aankondigings oor Jesus se lyding (8:31; 9:31; 10:33-34). Petrus se belydenis by Sesarea-Filippi “U is die Christus” (8:29) vorm 'n draaipunt in hierdie vertelling. Voor hierdie belydenis word Jesus uitgebeeld as die magtige Seun van God, en daarna word aangetoon waarom Hy tog moes ly.

Die boek kan soos volg in twee hoofdele ingedeel word:

- 1:1 — 8:26: Op pad na Sesarea-Filippi: Jesus die Seun van God, magtig in woord en daad
  - 1:1-15: Opskrif en voorbereiding vir Jesus se optrede
  - 1:16 — 8:26: Jesus tree met groot gesag in Galilea op. Hy verrig wonders en onderrig sy dissipels en die skare, hoofsaaklik deur gelykenisse.
- 8:27 — 16:8: Op pad na en in Jerusalem: Jesus as die lydende Messias; navolging en gehoorsaamheid; sy lyding, sterwe en opstanding in Jerusalem
  - 8:27 — 10:52: Petrus bely Jesus as die Christus. Jesus kondig sy lyding drie maal aan en roep sy volgelinge op tot navolging, diens en gehoorsaamheid.
  - 11:1 — 13:37: In Jerusalem: Intog, reiniging van die tempel, strydgesprekke en apokaliptiese rede
  - 14:1 — 16:8: Jesus se lyding, sterwe en opstanding

Die optrede van Johannes die Doper

(Matt 3:1-12; Luk 3:1-9,15-17; Joh 1:19-28)

1 1 Die begin van die evangelie van Jesus Christus,[a] die •Seun van
God.[b]
2 Soos daar in die profeet Jesaja geskryf staan,

“Kyk, Ek stuur my boodskapper voor jou uit —
Hy sal jou pad gereed maak.[c]
3 [d]'n Stem van iemand wat roep in die woestyn,[e]
‘Maak die pad van die Here gereed,
maak sy paaie reguit!’ ”

4 het Johannes gekom, het hy in die woestyn gedoop en 'n doop van
bekering* met die oog op die vergewing van sondes verkondig. 5 Die
hele landstreek van Judea en almal in Jerusalem het na hom gegaan
en hulle is deur hom in die Jordaanrivier gedoop, terwyl hulle hulle
sondes bely het. 6 Johannes het 'n kleed van kameelhaar gedra met 'n
leergordel om sy heupe* en hy het sprinkane en wilde heuning geëet. 7
*Hy het gepreek en gesê: “Ná my kom Hy wat sterker as ek is. Ek is
nie eers werd om te buk en die riempies van sy sandale los te maak
nie. 8 Ek het julle met water gedoop, maar Hy sal julle met die Heilige
Gees doop.”

Jesus word gedoop

(Matt 3:13-17; Luk 3:21-22)

9 In daardie dae het Jesus vanaf Nasaret, in Galilea, gekom en is Hy
deur Johannes in die Jordaan gedoop. 10 En net toe Hy uit die water
opkom, het Hy die hemel sien oopgaan en die Gees soos 'n duif op
Hom sien neerdaal. 11 En 'n stem het uit die hemel gekom: “Jy is my
geliefde Seun. Oor Jou verheug Ek My!”[f]

Jesus word versoek

(Matt 4:1-11; Luk 4:1-13)

12 Direk daarna het die Gees Hom die woestyn[g] in gedryf. 13 Hy was
vir veertig dae in die woestyn, waar Hy deur Satan[h] versoek is. Hy
was saam met wilde diere, en engele het Hom versorg.

Jesus begin met sy verkondiging

(Matt 4:12-17; Luk 4:14-15)

14 Nadat Johannes gevange geneem is,* het Jesus na Galilea gegaan,

waar Hy die evangelie van God verkondig het. 15 Hy het gesê: “Die
bestemde tyd is vervul* en die •koninkryk van God is op hande. Bekeer
julle* en glo die evangelie.”

Die roeping van die eerste dissipels

(Matt 4:18-22; Luk 5:1-11)

16 Terwyl Hy langs die See van Galileai loop, het Hy Simon en
Andreas, die broer van Simon, nette in die see sien uitgooi, want hulle
was vissers. 17 Jesus sê toe vir hulle: “Volg My, en Ek sal julle vissers
van mense laat word.” 18 Hulle het onmiddellik hulle nette gelos en
Hom gevolg. 19 Toe Hy 'n entjie verder loop, het Hy Jakobus, die seun
van Sebedeus, en Johannes, sy broer,* gesien, waar hulle in die skuit
besig was om nette heel te maak. 20 Hy het hulle dadelik geroep, en
hulle het hulle pa, Sebedeus, met die huurarbeiders, in die skuit gelos
en weggegaan agter Hom aan.

Jesus genees 'n besetene in Kapernaum

(Luk 4:31-37)

21 Hulle het in Kapernaum ingegaan, en op die Sabbat het Hy
dadelik die •sinagoge binnegegaan* en onderrig gegee. 22 *Hulle was
verwonderd oor sy onderrig, want Hy het hulle geleer soos iemand
wat gesag het en nie soos die skrifkenners nie. 23 Juis toe was daar in
hulle sinagoge 'n man in die mag van 'n onrein gees,* en hy het hard
geskreeu: 24 “Los ons uit, Jesus van Nasaret!* Het U gekom om ons te
vernietig? Ek weet wie U is. U is die Heilige van God!”* 25 Jesus het
hom skerp aangespreek: “Bly stil en gaan uit hom uit!” 26 *Die onrein
gees het die man stuiptrekkings laat kry, kliphard geskreeu en uit hom
uit gegaan. 27 Almal was verbaas, en het daarom onder mekaar
geredeneer: “Wat is dit dié — 'n nuwe gesaghebbende onderrig? Hy
beveel selfs die onrein geeste en hulle gehoorsaam Hom!” 28 *Die nuus
oor Hom het dadelik oral in die hele omgewing van Galilea versprei.

Jesus genees baie mense

(Matt 8:14-17; Luk 4:38-41)

29 Nadat hulle uit die •sinagoge gekom het, het hulle dadelik saam
met Jakobus en Johannes na die huis van Simon en Andreas gegaan.
30 Simon se skoonma het siek gelê met koors, en hulle het Hom
dadelik van haar vertel. 31 Hy het na haar gegaan, haar hand gevat en
haar opgehelp.* Die koors het haar verlaat en sy het hulle bedien.

32 Toe dit aand word en die son reeds onder was, het hulle almal
wat siek en deur demone besete was na Hom gebring.* 33 Die hele
dorp het by die deur saamgedrom. 34 Hy het baie siekes met allerlei
kwale gesond gemaak en baie demone uitgedryf. Hy het die demone
nie toegelaat om te praat nie, omdat hulle Hom geken het.*

Jesus preek in dorpies van Galilea

(Luk 4:42-44)

35 *Vroegoggend, toe dit nog stikdonker was, het Hy opgestaan en
na buite gegaan, en na 'n verlate plek vertrek. Daar het Hy gebid. 36
Simon en dié saam met hom het agter Hom aan gegaan. 37 Toe hulle
Hom kry, sê hulle vir Hom: “Almal soek U.” 38 Maar Hy sê vir hulle:
“Laat ons êrens anders heen gaan, na die naburige dorpies toe, sodat
Ek daar ook kan preek, want daarvoor het Ek gekom.”
39 *En Hy het deur die hele Galilea gegaan, in hulle •sinagoges
gepreek en demone uitgedryf.

Jesus genees 'n melaatse

(Matt 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 'n Melaatse[j] kom toe na Jesus en terwyl hy neerkniel, smeek hy
Hom en sê: “As U wil, kan U my rein maak.” 41 Jesus het hom innig
jammer gekry, sy hand uitgesteek, hom aangeraak en vir hom gesê:
“Ek wil, word rein!” 42 Die melaatsheid het hom onmiddellik verlaat
en hy het rein geword. 43 Jesus het hom ernstig gewaarsku, hom
dadelik weggestuur 44 en vir hom gesê: “Sorg dat jy vir niemand iets
vertel nie,* maar gaan wys jouself vir die priester, en bring die offer
vir jou reiniging wat Moses voorgeskryf het* as bewys vir hulle.” 45
Maar hy het weggegaan en begin om dit onophoudelik rond te vertel
en die nuus te versprei. Die gevolg was dat Jesus nie openlik in 'n dorp
kon ingaan nie, maar buite in verlate plekke gebly het. Steeds het
mense van alle kante af na Hom toe bly kom.

Jesus genees 'n verlamde

(Matt 9:1-8; Luk 5:17-26)

2 1 Toe Hy ná 'n paar dae weer in Kapernaum kom, het dit bekend
geword dat Hy by die huis was. 2 Baie mense het daar saamgedrom,
met die gevolg dat daar nie meer plek was nie, selfs nie voor die deur
nie. Hy was besig om die woord aan hulle te verkondig. 3 Toe kom
daar mense wat 'n verlamde, gedra deur vier van hulle, na Hom bring.
4 Omdat hulle hom, vanweë die skare, nie tot by Jesus kon bring nie,
het hulle 'n deel van die dak[k] bokant waar Hy was, opgelig en nadat
hulle dit oopgebreek het, het hulle die slaapmat[l] waarop die verlamde
gelê het, laat afsak. 5 Toe Jesus hulle geloof sien, sê Hy vir die
verlamde man: "Kind, jou sondes word vergewe.*"
6 Maar sommige van die skrifkenners het daar gesit en in hulle harte
geredeneer: 7 "Wie is hy dat hy so praat? Hy laster! Wie is in staat om
sondes te vergewe behalwe net Een, en dit is God?*" 8 Jesus het
onmiddellik in sy gees geweet dat hulle so by hulleself redeneer en het
vir hulle gesê: "Waarom het julle bedenkinge in julle harte hieroor?* 9
Wat is makliker, om vir die verlamde te sê, 'Jou sondes word
vergewe,' of om te sê, 'Staan op, tel jou slaapmat op en loop'? 10 Maar
sodat julle kan weet dat die •Seun van die Mens volmag het om op
aarde sondes te vergewe ..." — sê Hy toe vir die verlamde: 11 "Ek sê
vir jou, staan op, tel jou slaapmat op en gaan na jou huis." 12 Hy het
toe opgestaan, sy slaapmat dadelik opgetel en voor almal uitgeloop,
sodat almal verbaas was en God geprys en gesê het: "So iets het ons
nog nooit gesien nie!"*

Levi word 'n dissipel

(Matt 9:9-13; Luk 5:27-32)

13 Jesus het vertrek en langs die see geloop. Die hele skare het na
Hom gekom en Hy het hulle onderrig. 14 In die verbygaan sien Hy
Levi, die seun van Alfeus, by die tolhuis sit en sê vir hom: "Volg My!"*
En hy het opgestaan en Hom gevolg.* 15 Terwyl Jesus in sy huis vir ete
aangelê het,[m] het baie •tollenaars en sondaars saam met Hom en sy
dissipels vir ete kom aanlê, want daar was baie mense wat Hom
gevolg het. 16 *Toe die skrifkenners onder die •Fariseërs sien dat Hy
saam met die sondaars en tollenaars eet, het hulle vir sy dissipels
gevra: "Waarom eet hy saam met die tollenaars en sondaars?" 17 Toe
Jesus dit hoor, sê Hy vir hulle: "Gesonde mense het nie 'n dokter nodig
nie, maar wel die siekes. Ek het nie gekom om •regverdiges te roep
nie, maar sondaars."

Vastyd en feestyd

(Matt 9:14-17; Luk 5:33-39)

18 Johannes se dissipels en die •Fariseërs was besig om te vas. Hulle
kom sê toe vir Hom: “Waarom vas die dissipels van Johannes en die
dissipels van die Fariseërs, maar u dissipels vas nie?” 19 En Jesus
antwoord hulle: “Die bruilofsgaste kan tog nie vas terwyl die
bruidegom by hulle is nie? Solank hulle die bruidegom by hulle het,
kan hulle nie vas nie. 20 Daar sal 'n tyd kom wanneer die bruidegom
van hulle weggeneem sal word. Dan sal hulle vas, op daardie dag. 21
Niemand werk tog 'n stuk lap wat nog nie gekrimp is[n] op 'n ou
kledingstuk vas nie. Anders skeur die nuwe stuk van die oue af en die
skeur word net groter. 22 En niemand gooi nuwe wyn in ou leersakke[o]
nie, anders sal die wyn die leersakke laat oopbars, en sowel die wyn as
die leersakke tot niet gaan. Nee, nuwe wyn in nuwe leersakke!”

Jesus is Here oor die Sabbat

(Matt 12:1-8; Luk 6:1-5)

23 Terwyl Hy op die Sabbat deur die gesaaides loop, het sy dissipels
in die verbygaan begin om are te pluk.* 24 Die •Fariseërs sê toe vir
Hom: “Kyk, waarom doen hulle op die Sabbat iets wat nie toelaatbaar
is nie?” 25 Hy vra toe vir hulle: “Het julle nooit gelees wat Dawid en
dié saam met hom gedoen het toe hulle in nood was en honger
geword het nie? 26 Hoe hy in die tyd toe Abjater hoëpriester was,* die
huis van God binnegegaan en die vertoonbrode[p] geëet het — waarvan
niemand behalwe die priesters mag eet nie — en ook vir dié wat saam
met hom was daarvan gegee het?*” 27 Hy het ook vir hulle gesê: “Die
Sabbat is gemaak vir die mens* en nie die mens vir die Sabbat nie; 28
daarom is die •Seun van die Mens Here óók van die Sabbat.”

Genesing op die Sabbat

(Matt 12:9-14; Luk 6:6-11)

3 1 Jesus het toe weer die •sinagoge binnegegaan. Daar was 'n man
met 'n verdorde hand. 2 Hulle het Hom dopgehou om te sien of Hy
hom op die Sabbat sou gesond maak, sodat hulle Hom kon aankla. 3
Hy sê toe vir die man met die verdorde hand: "Kom staan hier tussen
hulle!" 4 *Hy vra toe vir hulle: "Is dit toelaatbaar om op die Sabbat
goed te doen of sleg te doen, om 'n lewe te red of om dood te maak?"
Hulle het egter stilgebly. 5 Nadat Hy met verontwaardiging na diegene
rondom Hom gekyk het, diep bedroef oor die hardheid van hulle
harte,* sê Hy vir die man: "Steek uit jou hand!" Die man het sy hand
uitgesteek, en dit het gesond geword. 6 Die •Fariseërs het toe
uitgegaan en dadelik saam met die Herodianeq* planne teen Hom
beraam, sodat hulle Hom om die lewe kon bring.

'n Menigte drom om Jesus saam

7 Jesus het saam met sy dissipels na die see teruggegaan, en 'n groot
menigte uit Galilea het Hom gevolg. Ook uit Judea, 8 Jerusalem,
Idumea, van oorkant die Jordaan,* en uit die omgewing van Tirus en
Sidon, het 'n groot menigte na Hom gekom toe hulle hoor wat Hy alles
doen. 9 *Hy het toe vir sy dissipels opdrag gegee om vir Hom 'n bootjie
gereed te hou om te voorkom dat die skare Hom vertrap. 10 *Hy het
immers baie mense gesond gemaak, sodat almal wat aan kwale gely
het, om Hom saamgedrom het om aan Hom te raak. 11 *En die onrein
geeste het, elke keer wanneer hulle Hom sien, voor Hom neergeval en
hard geskree: "U is die •Seun van God!" 12 Hy het hulle uitdruklik
opdrag gegee om Hom nie bekend te laat word nie.

Jesus stel die twaalf aan

(Matt 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Hy het toe teen die berg uitgeklim en hulle nader geroep op wie
sy keuse geval het, en hulle het na Hom gekom. 14 Hy het toe twaalf
aangestel, wat Hy ook •apostels genoem het, sodat hulle saam met
Hom kon wees, en sodat Hy hulle kon uitstuur om te preek, 15 en om
met volmag demone uit te dryf. 16 *Hy het hierdie twaalf aangestel:
Simon vir wie Hy die naam •Petrus gegee het, 17 Jakobus, die seun van
Sebedeus en Johannes,* die broer van Jakobus — vir hulle het Hy die
naam Boanerges, dit is, 'seuns van die donder', gegee. 18 Ook Andreas,
Filippus, Bartholomeus, Mattheus, Thomas, Jakobus die seun van
Alfeus, Taddeus, Simon Kananeus,r 19 en Judas Iskariot, wat Hom
verraai het.*

Jesus en Beëlsebul

(Matt 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

20 Hy het 'n huis binnegegaan, maar die skare het weer so om Hom
saamgedrom dat hulle selfs nie eers brood kon eet nie.[*] 21 Toe sy eie
mense hiervan hoor, het hulle gegaan om Hom met geweld weg te
neem, want hulle[s] het gesê dat Hy van sy sinne beroof was.[*] 22 Ook
die skrifkenners wat afgekom het van Jerusalem, het gesê dat Hy
Beëlsebul[t] in Hom het en dat Hy deur die demone se aanvoerder die
demone uitdryf.[*] 23 Hy het hulle toe nader geroep en deur gelykenisse
vir hulle gesê: “Hoe kan Satan[u] Satan uitdryf? 24 As 'n koninkryk teen
homself verdeeld is, kan daardie koninkryk nie staande bly nie, 25 en
as 'n huis teen homself verdeeld is, sal daardie huis nie staande kan
bly nie. 26 En as Satan[v] teen homself in opstand kom en verdeeld is,
kan hy nie staande bly nie, maar is dit sy einde. 27 Bowendien,
niemand kan in die huis van 'n sterk man ingaan om sy besittings te
steel nie, tensy hy eers die sterk man vasbind. Eers dan sal hy sy huis
beroof. 28 •*Amen*, Ek sê vir julle: Alle sondes en lasteringe wat mense
ook al uitgespreek het, sal hulle vergewe word, 29 maar wie teen die
Heilige Gees laster, kry tot in ewigheid geen vergewing nie, maar bly
skuldig aan 'n ewige sonde.[*]” 30 Want hulle het gesê: “Hy het 'n onrein
gees.”[*]

Jesus se moeder en broers

(Matt 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Sy moeder en sy broers[*] het daar aangekom, en terwyl hulle
buite bly staan, het hulle iemand na Hom gestuur om Hom te roep. 32
'n Skare het rondom Hom gesit, en hulle sê toe vir Hom: “Kyk, u
moeder en u broers[w] is daar buite en soek u.” 33 Maar Hy antwoord
hulle en vra: “Wie is my moeder en my broers?” 34 Hy het na die
mense gekyk wat rondom Hom sit, en gesê: “Kyk, hiér is my moeder
en my broers. 35 Want elkeen wat die wil van God doen,[*] is my broer
en my suster en my moeder.”

Die gelykenis van die saad

(Matt 13:1-9; Luk 8:4-8)

4 1 *Hy het weer begin om hulle langs die see te onderrig. Daar het
toe so 'n groot skare om Hom saamgedrom dat Hy op die see in 'n
skuit gaan sit het, en die hele skare was op die strand langs die see. 2
Hy het hulle dikwels deur gelykenisse geleer* en deur sy onderrig vir
hulle gesê: 3 "Luister julle! Kyk, 'n saaier het uitgegaan om te saai. 4
Tydens die saaiery het 'n deel van die saad langs die pad geval, en
voëls het gekom en dit opgepik. 5 'n Ander deel het op 'n rotsagtige
plek geval waar daar nie baie grond was nie, en dit het dadelik
opgekom, omdat die grond nie diep was nie. 6 Maar toe die son
opkom, is dit verskroei. Omdat dit nie wortel geskiet het nie, het dit
verdroog. 7 'n Ander deel het tussen die dorings geval. Die dorings het
opgekom en dit verstik en dit het nie vrug voortgebring nie. 8 En nog
ander saad het op goeie grond geval en dit het opgekom, gegroei en
opbrengs gelewer, een dertig-, 'n ander sestig- en nog 'n ander
honderdvoudig." 9 Toe het Hy gesê: "Wie ore het om te hoor, moet
luister!"*

Die doel van die gelykenisse

(Matt 13:10-17; Luk 8:9-10)

10 Toe Hy alleen was, het die omstanders saam met die twaalf Hom
uitgevra oor die gelykenisse.* 11 En Hy het vir hulle gesê: "Aan julle is
die geheimenis van die •koninkryk van God bekend gemaak, maar vir
hulle daar buite word alles in gelykenisse gegee,

12 "sodat 'hulle met oop oë kyk en tog nie sien nie,
en met oop ore hoor en tog nie verstaan nie,
en dat hulle hulle nie bekeer en vergewe word nie.'*"

Verduideliking van die gelykenis van die saad

(Matt 13:18-23; Luk 8:11-15)

13 En Hy sê vir hulle: "Begryp julle nie hierdie gelykenis nie? Hoe
sal julle dan al die gelykenisse verstaan? 14 Die saaier saai die woord.
15 Die saad langs die pad is die mense by wie die woord gesaai word
— sodra hulle dit hoor, kom Satanx dadelik en neem die woord weg
wat in hulle gesaai is. 16 En die saad wat op die rotsagtige plekke
gesaai is, is die mense wat die woord dadelik met blydskap aanneem
wanneer hulle dit hoor; 17 maar hulle het nie wortel geskiet nie en
hou net 'n rukkie. As verdrukking of vervolging vanweë die woord
plaasvind, struikel hulle dadelik.* 18 En ander weer is die saad wat

tussen die dorings gesaai is. Hulle is diegene wat die woord hoor, 19
maar die bekommernisse van hierdie wêreld, die verleiding van
rykdom* en die begeertes na allerlei dinge dring in en verstik die
woord, en dit bly sonder vrug. 20 Maar die saad wat op die goeie
grond gesaai is, is daardie mense wat die woord hoor, dit aanneem en
vrug dra, een dertig-, 'n ander sestig- en nog 'n ander
honderdvoudig."

Die gelykenis van die lamp

(Luk 8:16-18)

21 En Hy het vir hulle gesê: "'n Lamp word tog nie gebring om onder
'n maatemmery of 'n bed gesit te word nie? Is dit nie bedoel om op 'n
lampstaander geplaas te word nie?* 22 *Want niks is verborge wat nie
blootgelê sal word nie, en daar is niks weggesteek wat nie aan die lig
sal kom nie. 23 *Wie ore het om te hoor, moet luister!" 24 Hy het ook
vir hulle gesê: "Pasop wat julle hoor! Met die maat waarmee julle
meet, sal vir julle gemeet word* en daar sal vir julle nog bygevoeg
word. 25 *Want wie het, aan hom sal gegee word. En wie nie het nie,
van hom sal ook dit wat hy het, weggeneem word."

Die gelykenis van saad wat vanself groei

26 En Hy het gesê: "Die •koninkryk van God is soos 'n man wat saad
op die land uitstrooi, 27 *en nag ná nag gaan slaap, en dag ná dag
opstaan, en die saad ontkiem en groei — hoe, weet hy self nie. 28 Die
land bring die graan vanself voort: eers 'n halm, dan 'n aar en dan die
koring vol in die aar. 29 Wanneer die graan ryp is, steek hy dadelik die
sekel in, omdat die oestyd daar is.*"

Die gelykenis van die mosterdsaadjie

(Matt 13:31-32; Luk 13:18-19)

30 En Hy het gesê: "Hoe sou mens die •koninkryk van God uitbeeld,
of deur watter gelykenis sou mens dit voorstel? 31 Dit is soos die
mosterdsaadjie* wat, wanneer dit in die grond gesaai word, kleiner is
as al die soorte saad op die land. 32 Maar wanneer dit gesaai is, kom
dit op en word dit groter as al die tuinplante en maak sulke groot
takke dat die voëls van die hemel in sy skaduwee kan nes kom
maak.*"

Jesus gebruik gelykenisse

(Matt 13:34-35)

33 Deur baie sulke gelykenisse het Hy die boodskap op so 'n manier
aan hulle vertel dat hulle dit kon verstaan. 34 Sonder 'n gelykenis het
Hy nie met hulle gepraat nie, maar wanneer Hy eenkant was, het Hy
alles vir sy eie dissipels uitgelê.

Jesus laat die storm bedaar

(Matt 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Op daardie dag, toe dit aand geword het, sê Hy vir hulle: "Kom
ons gaan na die oorkant!" **36** Hulle het toe die skare agtergelaat en
Hom saamgeneem, aangesien Hy reeds in die skuit was. Daar was ook
ander skuite by Hom. **37** 'n Hewige stormwind het opgekom, en die
golwe het in die skuit geslaan, sodat die skuit reeds vol water begin
word het. **38** Hy self was egter in die agterstewe op die kussing aan die
slaap. Hulle maak Hom toe wakker en sê vir Hom: "Meester,[z] gee U
nie om dat ons vergaan nie?" **39** Toe staan Hy op, bestraf die wind en
sê vir die see:[a] "Wees stil, bedaar!" Die wind het gaan lê, en daar het
'n groot kalmte gekom. **40** Hy vra hulle toe: "Waarom is julle bang?
Het julle nog steeds nie geloof nie?" **41** Hulle is met diep ontsag vervul
en het vir mekaar gesê: "Wie is Hy tog dat selfs die wind en die see
Hom gehoorsaam?"

'n Besetene word van demone bevry

(Matt 8:28-34; Luk 8:26-39)

5 1 Hulle het aan die oorkant van die see[b] aangekom, in die gebied
van die Geraseners.[c] 2 Net toe Hy uit die skuit klim, het 'n man met 'n
onrein gees* Hom skielik uit die rotsgrafte tegemoet gekom. 3 Hierdie
man se blyplek was tussen die rotsgrafte. Niemand kon hom meer
vasbind nie, selfs nie met 'n ketting nie. 4 Hy was trouens al dikwels
met voetboeie en kettings vasgebind, maar hy het die kettings
losgeruk en die voetboeie stukkend gebreek. Niemand kon hom beheer
nie. 5 Dag en nag[d] het hy onophoudelik tussen die rotsgrafte en op die
berge geskreeu en homself met klippe geslaan.

6 Toe hy Jesus van ver af sien, het hy gehardloop en voor Hom
neergeval. 7 Hy skreeu toe met 'n harde stem: “Los my uit, Jesus, •Seun
van die allerhoogste God!* Ek besweer U by God,* moet my nie pynig
nie!” 8 Want Hy het vir hom gesê: “Onrein gees, gaan uit die man
uit!”

9 Hy vra hom toe: “Wat is jou naam?” Hy antwoord Hom: “My
naam is Legioen,[e] want ons is baie!” 10 Hy het Jesus ernstig gesmeek
om hulle nie uit die gebied uit weg te stuur nie.

11 Daar het 'n groot trop varke teen die berghang gewei. 12 Hulle het
Hom gesmeek en gesê: “Stuur ons na die varke, dat ons in hulle kan
invaar.” 13 Hy het hulle toegelaat. En die onrein geeste het uitgegaan
en in die varke ingevaar. Die trop van ongeveer tweeduisend het toe
op loop gesit teen die helling af die see in, en in die see versuip.

14 Hulle oppassers het op die vlug geslaan en dit in die dorp en op
die platteland gaan vertel. En die mense het gaan kyk wat gebeur het.
15 Hulle kom toe by Jesus en sien die besetene daar sit, die een wat
die legioen in hom gehad het, met klere aan en by sy volle verstand.
En hulle het bang geword. 16 Diegene wat dit gesien het, het vir hulle
vertel wat met die besetene en ook met die varke gebeur het. 17 Hulle
het Hom toe begin smeek om uit hulle gebied weg te gaan.

18 Toe Hy in die skuit klim, het die een wat deur 'n demoon besete
was Hom gesmeek om by Hom te bly. 19 Hy het hom nie toegelaat nie,
maar vir hom gesê: “Gaan na jou huis,* na jou mense, en vertel hulle
alles wat die Here vir jou gedoen het en dat Hy medelye aan jou
betoon het.” 20 Die man het weggegaan en begin om alles wat Jesus
vir hom gedoen het, in Dekapolis[f] bekend te maak, en almal was
verbaas daaroor.

Jesus genees 'n vrou en wek 'n dogtertjie op

(Matt 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Nadat Jesus weer met die skuit na die oorkant gevaar het, het 'n
groot skare om Hom saamgedrom waar Hy langs die see was. 22 Een
van die leiers van die •sinagoge met die naam Jaïrus kom toe daar
aan. En toe hy Hom sien, val hy voor sy voete neer 23 en smeek Hom
ernstig: “My dogtertjie lê op sterwe. Kom lê u hande op haar, sodat sy
gesond kan word[*] en leef.” 24 Jesus het saam met hom vertrek.
'n Groot skare het Hom gevolg en teen Hom aangedruk. 25 Daar was
'n vrou wat al twaalf jaar lank aan bloedvloeiing[g] gely het. 26 Sy het
erg gely onder baie dokters en sy het al haar besittings daaraan bestee.
Sy het egter geen baat daarby gevind nie; dit het eerder slegter met
haar gegaan. 27 En toe sy van Jesus hoor, het sy in die skare van agter
af gekom en aan sy bokleed geraak,[*] 28 want sy het gesê: “As ek maar
net aan sy klere kan raak, sal ek gesond word.” 29 Die oorsaak van
haar bloeding het toe dadelik opgehou, en sy het aan haar liggaam
gevoel dat sy van haar kwaal genees is. 30 Jesus het onmiddellik
agtergekom dat krag uit Hom[*] uitgegaan het. Hy het in die skare
omgedraai en gevra: “Wie het aan my klere geraak?” 31 Maar sy
dissipels het vir Hom gesê: “U sien dat die skare van alle kante af teen
U aandruk en tog vra U, ‘Wie het aan My geraak?’ ” 32 Hy het rondom
Hom gekyk om die een te sien wat dit gedoen het. 33 Toe die vrou
besef wat met haar gebeur het, het sy bewend van vrees voor Hom
kom neerval en Hom die volle waarheid vertel. 34 Hy sê toe vir haar:
“Dogter, jou geloof het jou gered.[*] Gaan in vrede[*] en bly genees van
jou kwaal.”
35 Terwyl Hy nog praat, kom daar mense van die leier van die
sinagoge af en sê: “U dogter het gesterf. Waarom val u die leermeester
nog lastig?” 36 Jesus het egter terloops gehoor toe die berig oorgedra
word, en sê toe vir die leier van die sinagoge: “Moenie ontsteld wees
nie; glo net!” 37 En Hy het niemand toegelaat om met Hom saam te
gaan nie, behalwe •Petrus, Jakobus en Johannes, die broer van
Jakobus.[*] 38 Toe hulle by die leier van die sinagoge se huis kom, sien
Hy 'n gedoente en mense wat huil en erg weeklaag. 39 Hy gaan toe in
en vra vir hulle: “Waarom gaan julle so tekere en huil julle? Die
kindjie het nie gesterf nie, maar slaap net.[*]” 40 Hulle het Hom egter
uitgelag. Maar nadat Hy almal uitgejaag het, het Hy die pa van die
kindjie, haar ma en dié wat by Hom was, saamgeneem en
binnegegaan na waar die kindjie was. 41 Hy vat toe die kindjie se hand
en sê vir haar, *“Talita koem!”,*[h] wat as dit vertaal word, beteken,
‘Dogtertjie, Ek sê vir jou: Staan op![*]’ 42 Dadelik het die dogtertjie
opgestaan en rondgeloop. Sy was twaalf jaar oud. Hulle was stom van
verbasing. 43 Hy het hulle streng opdrag gegee dat niemand dit moes
weet nie,[*] en gesê dat hulle vir haar iets te ete moes gee.

Jesus word in Nasaret verwerp

(Matt 13:53-58; Luk 4:16-30)

6 1 En Hy het van daar af vertrek en na sy tuisdorp gegaan, en sy
dissipels het Hom gevolg. 2 Toe die Sabbat aanbreek, het Hy die
mense in die •sinagoge begin leer, en baie van die wat Hom gehoor
het, was verwonderd. Hulle het gesê: “Waar kom hy aan hierdie dinge
en watter wysheid is aan hom gegee* dat sulke kragtige dade deur sy
hande plaasvind? 3 Is hy dan nie die skrynwerker, die seun van Maria*
en die broer van Jakobus, Joses, Judas en Simon nie?* Woon sy
susters dan nie hier onder ons nie?” Hulle het aan Hom aanstoot
geneem.
4 Jesus het toe vir hulle gesê: “'n Profeet is nie sonder eer nie,
behalwe in sy tuisdorp* en binne sy familiekring en in sy huis.” 5 En
Hy kon nie 'n enkele kragtige daad daar verrig nie, behalwe dat Hy 'n
paar siekes gesond gemaak het deur hulle die hande op te lê.* 6 Hy
was verbaas oor hulle ongeloof.

Jesus stuur die twaalf uit

(Matt 10:1,5-15; Luk 9:1-6)

Hy het by die dorpies in die omgewing rondgegaan en die mense
onderrig. 7 Hy het die twaalf nader geroep en begin om hulle twee-
twee uit te stuur.* Hy het hulle gesag oor die onrein geeste gegee. 8
Ook het Hy hulle beveel om niks vir die pad saam te neem nie,
behalwe net 'n wandelstok; nie brood of 'n reissak of geld in die gordel
nie. 9 Hulle kon wel sandale dra,* maar, het Hy gesê: “Julle moet nie
twee kledingstukke aantrek nie.” 10 Hy het ook vir hulle gesê: “Waar
julle in 'n huis ingaan, bly daar totdat julle weer daarvandaan
vertrek.* 11 Maar as 'n plek julle nie verwelkom nie of die mense nie
na julle luister nie, gaan daarvandaan weg en skud die stof van julle
voete af[i] as getuienis teen hulle.*” 12 Hulle het toe uitgegaan en
gepreek dat die mense hulle moet bekeer. 13 Hulle het baie demone
uitgedryf en baie siekes met olyfolie gesalf* en gesond gemaak.*

Die dood van Johannes die Doper

(Matt 14:1-12; Luk 9:7-9)

14 Koning Herodes[j] het van Jesus gehoor, want sy Naam het bekend
geword. Sommige het gesê dat Johannes die Doper uit die dood
opgewek is en die kragte daarom in hom werk. 15 Ander weer het gesê
dit is Elia. Nog ander het gesê dat Hy 'n profeet is, soos een van die
profete.* 16 Maar toe Herodes dit hoor, het hy gesê: “Johannes, wat ek
laat onthoof het — dit is hy wat opgewek is.” 17 *Herodes self het

immers vroeër mense gestuur en Johannes gevange laat neem, en hom
in die tronk laat boei, en dit vanweë Herodias, die vrou van sy broer
Filippus, omdat hy met haar getrou het. 18 Want Johannes het vir
Herodes gesê: "Dit is nie vir u toelaatbaar om u broer se vrou te vat
nie."* 19 Herodias het toe 'n wrok teen hom gekoester en wou hom laat
doodmaak, maar sy kon nie, 20 want Herodes was bang vir Johannes,
omdat hy besef het dat hy 'n •regverdige en heilige man is, en wou
hom beskerm. Nadat hy na hom geluister het, was hy in groot
vertwyfeling. Tog het hy graag na hom geluister.
21 'n Geskikte geleentheid het hom voorgedoen toe Herodes op sy
verjaardag 'n feesmaal vir sy hoë amptenare, *chiliargek* en die
vooraanstaande mense van Galilea aangebied het. 22 Herodias se
dogter het ingekom en het Herodes en sy gaste vermaak deur te dans.
Die koning sê toe vir die meisie: "Vra my net wat jy wil, en ek sal dit
vir jou gee." 23 Hy het vir haar gesweer: "Wat jy my ook al vra, sal ek
vir jou gee, selfs die helfte van my koninkryk."* 24 Sy het toe
uitgegaan en vir haar ma gesê: "Wat moet ek vra?" En sy het
geantwoord: "Die kop van Johannes die Doper." 25 Toe het sy haastig
direk na die koning gegaan en hom versoek: "Ek wil hê dat u dadelik
vir my die kop van Johannes die Doper in 'n skottel gee." 26 Die
koning het toe baie bedroef geword, maar vanweë die eed en die gaste
wou hy haar dit nie weier nie. 27 Die koning het dadelik sy laksman
gestuur en opdrag gegee om die kop te bring. Hy het gegaan en hom
in die tronk onthoof. 28 Hy het sy kop in 'n skottel gebring en dit vir
die meisie gegee, en die meisie het dit vir haar ma gegee. 29 Toe
Johannes se dissipels hiervan hoor, het hulle gekom en sy liggaam
weggeneem en dit in 'n graf neergelê.*

Die eerste vermeerdering van die brood

(Matt 14:13-21; Luk 9:10-17; Joh 6:1-14)

30 *En die •apostels het by Jesus byeengekom en Hom alles vertel
wat hulle gedoen en onderrig het. 31 Hy sê toe vir hulle: "Kom julle
saam na 'n verlate plek en rus 'n bietjie op julle eie." Want daar was
baie mense wat voortdurend gekom en gegaan het; hulle het selfs nie
kans gekry om te eet nie.* 32 En hulle het in 'n skuit vertrek na 'n
verlate plek om op hulle eie te wees. 33 Maar baie mense wat hulle
sien vertrek het, het hulle herken en te voet van al die dorpe af
daarheen gestroom en nog voor hulle daar aangekom. 34 Toe Jesus
uitklim, het Hy die groot skare gesien en hulle innig jammer gekry,*
omdat hulle soos skape sonder 'n herder was,* en Hy het begin om
hulle uitvoerig te onderrig.
35 *Toe dit al baie laat begin word, kom sy dissipels na Hom en sê:
"Dit is 'n verlate plek en dit is reeds baie laat. 36 Stuur hulle weg na
die plase in die omtrek en na die dorpies om vir hulleself iets te ete te

gaan koop.” 37 Maar Hy het hulle geantwoord: “Gee julle vir hulle iets
te ete.” Hulle sê toe vir Hom: “Moet ons dan met tweehonderd *denarii*[l]
gaan brood koop en vir hulle gee om te eet?” 38 Maar Hy vra vir hulle:
“Hoeveel brode het julle? Gaan kyk!” Hulle het gaan uitvind en kom
sê: “Vyf, en twee visse.”

39 Hy het hulle opdrag gegee om almal in groepe op die groen gras
te laat sit[m] om saam te eet. 40 Hulle het in groepe van honderd en van
vyftig gaan sit. 41 Hy het toe die vyf brode en die twee visse geneem,
na die hemel opgekyk en die seëngebed uitgespreek. Daarna het Hy
die brode in stukke gebreek en vir sy dissipels gegee om vir die mense
uit te deel. Hy het ook die twee visse onder almal verdeel. 42 Almal
het geëet en het versadig geword. 43 Hulle het twaalf mandjies vol van
die stukke brood en van die vis wat oorgebly het, opgetel. 44 Daar was
vyfduisend mans wat van die brode geëet het.

Jesus loop op die water

(Matt 14:22-23; Joh 6:15-21)

45 En onmiddellik het Jesus sy dissipels verplig om in die skuit te
klim en vooruit na die oorkant te vaar, na Betsaida toe, terwyl Hy die
skare wegstuur. 46 Nadat Hy van hulle afskeid geneem het, het Hy na
die berg gegaan om te bid.[*] 47 Toe dit aand geword het, was die skuit
in die middel van die see[n] en Hy alleen aan land. 48 Hy het gesien dat
hulle worstel met die roeiery, want die wind was teen hulle. Teen
ongeveer die vierde nagwaak[o] kom Hy op die see na hulle aangeloop,
en Hy wou by hulle verbygaan. 49 Maar toe hulle Hom op die see sien
loop, het hulle gedink dit is 'n spook[*] en hulle het hard geskreeu, 50
want hulle almal het Hom gesien en was vreesbevange. Maar Hy het
dadelik met hulle gepraat en vir hulle gesê: “Hou moed, dit is Ek!
Moenie langer bang wees nie!” 51 Hy het toe by hulle in die skuit
geklim, en die wind het gaan lê.[*] Hulle was uitermate verbaas, 52 want
hulle het nie begryp wat met die brode gebeur het nie, omdat hulle
harte verhard was.[*]

Jesus genees mense in Gennesaret

(Matt 14:34-36)

53 Nadat hulle na die oorkant gevaar het, het hulle by Gennesaret
aan wal gegaan en vasgemeer. 54 Toe hulle uit die skuit klim, het die
mense Hom dadelik herken. 55 Hulle het haastig deur die hele
landstreek gegaan en dié wat siek was op slaapmatte[p] begin aandra na
waar hulle gehoor het Hy is. 56 Waar Hy ook al in gehuggies of in
dorpe of op plase gekom het, het hulle die siekes op die markpleine
neergesit en Hom gesmeek dat die siekes selfs net die soom van sy
bokleed kon aanraak.[*] En almal wat Hom aangeraak het, is genees.

Die gebod van God teenoor menslike tradisie

(Matt 15:1-20)

7 1 Die •Fariseërs en sommige van die skrifkenners wat van
Jerusalem af gekom het, het toe by Hom byeengekom. 2 *Hulle merk
toe dat sommige van sy dissipels brood met •onrein hande, dit is met
ongewaste hande, eet. 3 Die Fariseërs en al die Jode eet immers nie
tensy hulle hulle hande deeglik was nie, omdat hulle vashou aan die
tradisie van die voorgeslagte. 4 En wanneer hulle van die markplein af
kom, eet hulle nie voordat hulle hulleself gewas het nie. Daar is nog
baie ander oorgelewerde gebruike waaraan hulle vashou: die was van
bekers, kruike, koperhouers* en eetbanke. 5 Toe vra die Fariseërs en
skrifkenners Hom: "Waarom tree u dissipels nie op in ooreenstemming
met die tradisie van die voorgeslagte nie, maar eet hulle brood met
onrein hande?" 6 En Hy antwoord hulle: "Jesaja het tereg oor julle
skynheiliges geprofeteer, soos daar geskryf staan,

" 'Hierdie volk eer My met die lippe,
maar hulle harte is ver van My af;
7 tevergeefs vereer hulle My,
want hulle onderrig as leerstellings
die voorskrifte van mense.'*

8 "Julle versaak die gebod van God en hou aan die tradisie van mense
vas."
9 Hy het ook vir hulle gesê: "Julle verstaan die kuns goed om die
gebod van God opsy te skuif en sodoende julle tradisie te handhaaf. 10
Want Moses het gesê, 'Eer jou vader en jou moeder'* en 'Wie sy vader
of moeder beledig, moet beslis doodgemaak word.'* 11 Maar julle sê,
'As 'n mens vir jou vader of moeder sê: Watter voordeel u ook al van
my sou kon ontvang, is *korban'*[q] — dit is 'n offergawe — 12 hoef hy
volgens julle hoegenaamd niks meer vir sy vader of moeder te doen
nie. 13 So ontneem julle die woord van God sy gesag deur die tradisie
wat julle oorgelewer het, en julle doen ook nog baie ander soortgelyke
dinge."
14 Hy het die skare weer nader geroep en vir hulle gesê: "Luister
julle almal na My en verstaan! 15 Daar is niks wat van buite af in 'n
mens ingaan wat jou onrein kan maak nie, maar die dinge wat uit 'n
mens uitkom, dit is wat jou onrein maak."[r]
17 En toe Hy 'n huis binnegegaan het, weg van die skare af, het sy
dissipels Hom oor die gelykenis uitgevra.* 18 Hy sê toe vir hulle: "Is
ook julle so sonder begrip? Verstaan julle nie dat niks wat van buite af

in 'n mens ingaan, jou onrein kan maak nie? 19 Die kos gaan immers nie na jou hart nie, maar na jou maag, en word dan in die privaat uitgewerp.” So het Hy alle kos rein verklaar. 20 Maar Hy het gesê: “Wat uit 'n mens uitgaan, dit maak 'n mens onrein. 21 Want van binne af, uit die hart van mense, kom slegte gedagtes, seksuele losbandigheid, diefstal, moord, 22 owerspel, hebsug, kwaadwilligheid, geslepenheid, onwelvoeglikheid, jaloesie,[s] lastering, hoogmoed, dwaasheid.* 23 Al hierdie slegte dinge kom van binne af en maak 'n mens onrein.”

Die geloof van die Siro-Fenisiese vrou

(Matt 15:21-28)

24 Hy het daarvandaan weggegaan en na die gebied van Tirus vertrek. Hy het 'n huis binnegegaan en wou nie hê dat iemand dit moes weet nie; maar Hy kon nie onopgemerk bly nie. 25 En gou het daar 'n vrou wie se dogtertjie 'n onrein gees gehad het, van Hom gehoor, en voor sy voete kom neerval. 26 Dit was 'n Griekse vrou, van Siro-Fenisiese afkoms. Sy het Hom gevra om die demoon uit haar dogter uit te dryf. 27 Hy het vir haar gesê: “Laat die kinders eers versadig word, want dit is nie mooi om die kinders se brood te neem en vir die hondjies te gooi nie.” 28 Sy antwoord Hom toe: “Here, die hondjies onder die tafel eet darem van die kindertjies se krummels.” 29 Daarop sê Hy vir haar: “Op grond van wat jy gesê het, gaan huis toe! Die demoon het reeds uit jou dogter uitgegaan.” 30 En toe sy by haar huis kom, kry sy die kindjie op die bed lê, en die demoon was reeds uit haar uit.

Jesus genees 'n doofstom man

31 Jesus het weer uit die gebied van Tirus vertrek en deur Sidon na die See van Galilea[t] gegaan, deur die gebied van Dekapolis.[u] 32 Hulle bring toe iemand wat doof was en met 'n spraakgebrek na Hom, en smeek Hom om die man die hande op te lê.* 33 *Nadat Hy die man eenkant toe geneem het, weg van die skare af, het Hy sy vingers in die man se ore gesteek, gespoeg en aan sy tong geraak. 34 Nadat Hy na die hemel opgekyk het,* het Hy gesug en vir hom gesê: *“Effata!”*,[v] dit is, ‘Gaan oop!’ 35 En dadelik is sy ore geopen, die band van sy tong is losgemaak, en kon hy normaal praat. 36 Jesus het hulle beveel om dit aan niemand te vertel nie.* Maar hoe meer Hy hulle dit beveel het, hoe meer het hulle dit uitbasuin.* 37 Hulle was uitermate verwonderd en het gesê: “Hy het alles goed gedoen. Selfs dowes laat Hy hoor en stommes laat Hy praat.”[w]

Die tweede vermeerdering van die brood

(Matt 15:32-39)

8 1 *Toe daar gedurende daardie dae weer 'n groot skare was en
hulle niks gehad het om te eet nie, het Jesus die dissipels nader geroep
en vir hulle gesê: 2 "Ek voel innig jammer vir die skare, want hulle is
reeds drie dae by My en het niks om te eet nie. 3 As Ek hulle honger
huis toe stuur, sal hulle op pad beswyk. Sommige van hulle kom
immers van ver af." 4 Sy dissipels het Hom egter geantwoord: "Waar
in hierdie verlate plek sal mens brood kan kry om hulle te versadig?" 5
Hy vra hulle toe: "Hoeveel brode het julle?" Hulle antwoord: "Sewe." 6
Toe beveel Hy die skare om op die grond te gaan sit. Nadat Hy die
sewe brode geneem en gedank het, breek Hy dit en gee vir sy dissipels
om voor te sit, en hulle het dit aan die skare voorgesit. 7 Hulle het ook
'n paar vissies gehad. Nadat Hy die seëngebed daaroor uitgespreek
het, het Hy gesê dat hulle ook dit moet voorsit. 8 Die mense het geëet
en versadig geword, en van die stukke wat oorgebly het sewe
mandjies vol opgetel. 9 Daar was ongeveer vierduisend mense. Daarna
het Hy hulle weggestuur. 10 Hy het dadelik in 'n skuit geklim en saam
met sy dissipels na die streek van Dalmanuta[x] gegaan.

Die Fariseërs vra 'n teken

(Matt 16:1-4)

11 *Die •Fariseërs het na vore getree en begin om met Hom te
redeneer. Om Hom te toets, het hulle Hom 'n teken uit die hemel
gevra. 12 Hy het in sy binneste diep gesug en gesê: "Waarom vra
hierdie geslag 'n teken?* •*Amen*, Ek sê vir julle: Aan hierdie geslag sal
beslis geen teken gegee word nie." 13 Hy het hulle verlaat, weer in die
skuit geklim en na die oorkant vertrek.

Die suurdeeg van die Fariseërs en van Herodes

(Matt 16:5-12)

14 Hulle het vergeet om brode saam te neem. Behalwe net een
brood, het hulle niks anders by hulle in die skuit gehad nie. 15 Jesus
het hulle gewaarsku: "Pasop, wees op julle hoede vir die suurdeeg van
die •Fariseërs* en die suurdeeg van Herodes."[y]
16 Hulle het toe onder mekaar bespiegel dat dit is omdat hulle nie
brood het nie. 17 Bewus hiervan, sê Hy vir hulle: "Waarom redekawel
julle daaroor dat julle nie brood het nie? Verstaan julle nie en begryp
julle nie? Het julle steeds verharde harte?*

18 "Het julle oë, en sien julle nie?

Het julle ore, en hoor julle nie?*

“En onthou julle nie 19 *toe Ek die vyf brode vir die vyfduisend
gebreek het, hoeveel mandjies vol stukke julle opgetel het nie?” Hulle
antwoord Hom: “Twaalf.” 20 *“En toe Ek die sewe brode vir die
vierduisend gebreek het, hoeveel mandjies vol stukke wat oorgebly
het, het julle toe opgetel?” Hulle antwoord Hom: “Sewe.” 21 Hy sê toe
vir hulle: “Begryp julle steeds nie?”

Jesus genees 'n blinde man in Betsaida

22 Hulle kom toe in Betsaida aan. Die mense het 'n blinde man na
Jesus gebring en Hom gesmeek om hom aan te raak. 23 Toe vat Hy die
blinde man aan die hand en lei hom uit die dorp uit weg. En nadat Hy
op sy oë gespoeg* en sy hande op hom geplaas het,* vra Hy hom:
“Sien jy iets?” 24 Die man het opgekyk en gesê: “Ek sien die mense. Ek
sien hulle rondloop soos bome.” 25 Daarop sit Jesus weer sy hande oor
die man se oë, en toe die man sy oë ooprek, was hy genees en kon hy
alles duidelik sien. 26 Jesus het hom huis toe gestuur en gesê: “Moenie
in die dorp ingaan nie.”

Petrus se belydenis

(Matt 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Jesus en sy dissipels het na die dorpe van Sesarea-Filippi vertrek.
Op pad het Hy vir sy dissipels gevra: “Wie sê die mense is Ek?” 28
*Hulle antwoord Hom: “Johannes die Doper; ander sê Elia, en nog
ander sê een van die profete.” 29 Hy vra hulle toe: “Maar julle, wie sê
julle is Ek?” •Petrus antwoord Hom: “U is die Christus.”[z] 30 *Jesus het
hulle toe opdrag gegee om niemand van Hom te vertel nie.

Jesus kondig die eerste keer sy lyding, dood en opstanding aan

(Matt 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Hy het begin om hulle te leer dat die •Seun van die Mens baie
moet ly, deur die familiehoofde, leierpriesters en skrifkenners verwerp
en doodgemaak moet word,* en ná drie dae moet opstaan. 32 Hy het
dit ronduit gesê. •Petrus het Hom eenkant toe geneem en Hom begin
teregwys. 33 Maar Hy het omgedraai, na sy dissipels gekyk en Petrus
berispe: “Gaan weg agter my, Satan,[a] want jy bedink nie die dinge van
God nie, maar die dinge van mense.”

34 Nadat Hy die skare saam met sy dissipels nader geroep het, het
Hy vir hulle gesê: “As iemand agter My wil aankom, moet hy homself
verloën, sy kruis opneem en My volg.* 35 *Want wie sy lewe wil red,
sal dit verloor; maar wie sy lewe ter wille van My en die evangelie
verloor, sal dit red. 36 Wat baat dit 'n mens immers as hy die hele
wêreld as wins bekom, maar sy lewe verloor? 37 Wat sou 'n mens gee

as losprys vir sy lewe? 38 *Want wie hom vir My en my woorde skaam in hierdie owerspelige en sondige generasie, vir hom sal die Seun van die Mens Hom skaam wanneer Hy in die heerlikheid van sy Vader kom, saam met die heilige engele.”

9 1 En Hy het vir hulle gesê: "•*Amen,* Ek sê vir julle dat daar sommige
van julle is wat hier staan, wat beslis nie die dood sal smaak voordat
hulle die koningsheerskappy van God met krag sien kom het nie.*"

Die verheerliking van Jesus

(Matt 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 *Ses dae later neem Jesus vir •Petrus, Jakobus en Johannes* saam
en lei hulle teen 'n hoë berg uit waar hulle heeltemal alleen was. Hy
het toe voor hulle van gedaante verander. 3 Sy klere het blink geword,
spierwit, so wit soos niemand op aarde iets kan bleik nie. 4 Toe het
Elia saam met Moses aan hulle verskyn, en gesprek gevoer met Jesus.
5 Petrus reageer toe en sê vir Jesus: *"Rabbi,*[b] dit is goed dat ons hier is.
Laat ons drie hutte bou; een vir U, een vir Moses en een vir Elia." 6 Hy
het immers nie geweet wat hy moet sê nie, want hulle was totaal
verskrik. 7 Daar kom toe 'n wolk wat 'n skaduwee oor hulle gooi, en
uit die wolk kom daar 'n stem: "Dit is my geliefde Seun,[c] luister na
Hom!"[d] 8 Skielik het hulle, toe hulle rondkyk, niemand anders
behalwe net Jesus by hulle gesien nie. 9 Terwyl hulle van die berg af
gaan, het Jesus hulle beveel om niemand te vertel wat hulle gesien
het* voordat die •Seun van die Mens uit die dood opgestaan het nie. 10
Hulle het dié saak vir hulleself gehou, terwyl hulle onderling bespiegel
het wat "uit die dood opstaan" beteken. 11 Hulle vra Hom toe:
"Waarom sê die skrifkenners dat Elia eers moet kom?" 12 Hy het hulle
geantwoord: "Elia kom inderdaad eers om alles te herstel.* En waarom
staan daar dan geskryf oor die Seun van die Mens dat Hy baie moet ly
en verag word?[e] 13 Maar Ek sê vir julle: Elia het reeds gekom* en hulle
het aan hom gedoen wat hulle wou, soos daar oor hom geskryf
staan."

Jesus maak 'n seun gesond

(Matt 17:14-20; Luk 9:37-43a)

14 Toe hulle by die dissipels kom, sien hulle 'n groot skare rondom
hulle en skrifkenners wat met hulle redeneer. 15 Die hele skare was
dadelik verras toe hulle Jesus sien en het nader gehardloop en Hom
gegroet. 16 Hy het hulle gevra: "Waaroor redeneer julle met hulle?" 17
Een uit die skare het Hom geantwoord: "Meester,[f] ek het my seun na
U gebring; hy het 'n gees in hom wat hom stom maak. 18 Elke keer as
die gees hom gryp, gooi hy hom neer. Die seun kry dan skuim om sy
mond, kners op sy tande en kry stuiptrekkings. Ek het u dissipels
gevra om die gees uit te dryf, maar hulle kon nie." 19 Toe antwoord
Hy hulle: "O ongelowige geslag, hoe lank moet Ek nog by julle bly?

Hoe lank moet Ek julle nog verdra? Bring hom na My toe.” 20 Hulle
het die seun na Hom gebring. Toe die gees Jesus sien, laat hy die seun
dadelik stuiptrekkings kry. Hy het op die grond geval en rondgerol
met skuim om sy mond. 21 Jesus het die pa gevra: “Hoe lank gebeur
dit al met hom?” Hy het geantwoord: “Van kleins af. 22 Baie keer het
die gees hom selfs in die vuur en in die water gegooi om hom dood te
maak. Maar as U iets kan doen, ontferm U oor ons en help ons.” 23
Jesus vra hom toe: “ ‘As U kan?’ Alle dinge is moontlik vir iemand wat
glo.*” 24 Onmiddellik roep die pa van die seun uit: “Ek glo! Kom my
ongeloof te hulp!*” 25 Toe Jesus sien dat 'n skare saamdrom, het Hy
die onrein gees bestraf en vir hom gesê: “Stom en dowe gees, Ek
beveel jou, gaan uit hom uit en moet nooit weer in hom inkom nie!”
26 Die gees het toe geskreeu en die seun baie stuiptrekkings laat kry
en uit hom uitgegaan.* Die seun het soos 'n dooie geword, sodat baie
mense gesê het: “Hy het gesterf.” 27 *Jesus het egter sy hand gevat,
hom orent gehelp, en hy het opgestaan. 28 Nadat Jesus 'n huis
binnegegaan het, en hulle alleen was, het sy dissipels Hom gevra:
“Waarom kon ons dan die gees nie uitdryf nie?” 29 Hy het vir hulle
gesê: “Hierdie soort kan met niks anders as met gebed uitgedryf word
nie.”

Jesus kondig die tweede keer sy lyding, dood en opstanding aan

(Matt 17:22-23; Luk 9:43b-45)

30 Hulle het daarvandaan vertrek en deur Galilea gereis. Jesus wou
nie hê dat iemand daarvan weet nie. 31 Hy was immers besig om sy
dissipels te leer en het vir hulle gesê: “Die •Seun van die Mens word in
die hande van mense oorgelewer en hulle sal Hom doodmaak, maar
drie dae nadat Hy doodgemaak is, sal Hy opstaan.”* 32 Hulle het
hierdie uitspraak nie verstaan nie en was bang om Hom daaroor uit te
vra.

Wie is die belangrikste?

(Matt 18:1-5; Luk 9:46-48)

33 Hulle het in Kapernaum aangekom, en toe Jesus by hulle in die
huis was, vra Hy hulle: “Waaroor het julle op pad geredeneer?” 34
Hulle het egter stilgebly, want hulle het op pad onder mekaar
geredekawel oor wie die belangrikste is.* 35 Nadat Hy gaan sit het,
roep Hy die twaalf en sê vir hulle: “As iemand eerste wil wees, moet
hy laaste van almal en almal se dienaar wees.”* 36 Hy het 'n kind
geneem en hom tussen hulle laat staan. Hy neem hom toe in sy arms
en sê vir hulle: 37 *“Wie een van hierdie kindertjies in my Naam
ontvang, ontvang My, en wie My ontvang, ontvang nie My nie, maar
Hom wat My gestuur het.”

Wie nie teen ons is nie, is vir ons

(Luk 9:49-50)

38 Johannes het vir Hom gesê: "Meester,[g] ons het iemand in u Naam
demone sien uitdryf en ons het hom probeer keer, omdat hy ons nie
volg nie." **39** Maar Jesus het gesê: "Moet hom nie keer nie, want
niemand wat in my Naam 'n kragtige daad doen, kan net daarna sleg
van My praat nie. **40** *Want wie nie teen ons is nie, is vir ons. **41** Wie
vir julle in my Naam 'n beker water te drinke gee omdat julle aan
Christus[h] behoort — •*Amen*, Ek sê vir julle: Hy sal beslis nie sy
beloning verbeur nie."

Waarskuwing teen struikelblokke

(Matt 18:6-9; Luk 17:1-2)

42 "Wie een van hierdie geringes wat in My glo, laat struikel, dit sou
vir hom beter wees as die maalklip van 'n donkie[i] om sy nek gehang
en hy in die see gegooi word. **43** As jou hand jou laat struikel, kap dit
af! Dit is vir jou beter om vermink die lewe[j] in te gaan as om met twee
hande weg te gaan tot in Gehenna,[k]* in die onblusbare vuur.[l] **45** As jou
voet jou laat struikel, kap dit af! Dit is vir jou beter om kreupel die
lewe in te gaan as om met twee voete in Gehenna gegooi te word.[m] **47**
*En as jou oog jou laat struikel, pluk dit uit! Dit is beter vir jou om
met een oog die •koninkryk van God in te gaan as om met twee oë in
Gehenna gegooi te word,[n] **48** waar die wurm in hulle nie doodgaan en
die vuur nie geblus word nie. **49** Want elkeen sal met vuur gesout
word. **50** Sout is goed, maar as sout[o] smaakloos geword het, waarmee
sal julle dit weer smaak gee?* Julle moet self sout in julle hê* en in
vrede met mekaar leef.*"

Gesprek oor huwelik en egskeiding

(Matt 19:1-12)

10 1 Jesus het gereedgemaak, daarvandaan vertrek, en in die
gebied van Judea oorkant die Jordaan aangekom. Die skares stroom
toe opnuut na Hom toe, en soos Hy gewoond was, het Hy hulle weer
onderrig.
2 Daar het ook •Fariseërs nader gekom en, om Hom te toets, gevra
of dit vir 'n man toelaatbaar is om van sy vrou te skei. 3 Hy het hulle
geantwoord: “Wat het Moses julle beveel?” 4 Hulle antwoord toe:
“Moses het 'n man toegelaat om 'n skeibrief te skryf en te skei.*” 5 Toe
sê Jesus vir hulle: “Dit is weens julle harde harte dat hy hierdie reël
vir julle neergelê het, 6 *‘maar van die begin van die skepping af het
God hulle man en vrou gemaak’. 7 Daarom sal 'n man sy pa en ma
verlaat en aan sy vrou verbind word, 8 en die twee sal een vlees wees,*
sodat hulle nie meer twee is nie, maar een. 9 Daarom, wat God
saamgevoeg het, moet 'n mens nie skei nie.”
10 Terug in die huis het die dissipels Hom hieroor uitgevra. 11 Hy
antwoord hulle toe: “Wie van sy vrou skei en met 'n ander vrou trou,
pleeg egbreuk teenoor haar; 12 en as sy van haar man skei en met 'n
ander man trou, pleeg sy egbreuk.*”

Jesus verwelkom die kinders

(Matt 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 Hulle het kinders na Jesus gebring sodat Hy hulle kon aanraak,
maar die dissipels het hulle berispe. 14 Toe Jesus dit sien, was Hy
verontwaardig en het vir hulle gesê: “Laat die kinders na My toe kom
en moet hulle nie verhinder nie, want die •koninkryk van God behoort
aan mense soos hulle. 15 *•*Amen*, Ek sê vir julle: Wie die koninkryk van
God nie soos 'n kind ontvang nie, sal beslis nie daar ingaan nie.” 16 Hy
neem hulle toe in sy arms en seën hulle, terwyl Hy sy hande op hulle
lê.

Die ryk man

(Matt 19:16-30; Luk 18:18-30)

17 Toe Hy uitgaan om sy reis te hervat, hardloop daar iemand na
Hom toe, kniel voor Hom en vra Hom: “Goeie Meester,p wat moet ek
doen sodat ek die ewige lewe kan beërf?” 18 Jesus het hom
geantwoord: “Waarom noem jy My goed? Niemand is goed nie,
behalwe Een, en dit is God! 19 Jy ken die gebooie, ‘Jy mag nie moord
pleeg nie; jy mag nie egbreuk pleeg nie; jy mag nie steel nie; jy mag
nie vals getuig nie; jy mag nie bedrog pleeg nie;* eer jou vader en jou

moeder.'*" 20 Maar hy antwoord Hom: "Meester, al hierdie dinge het
ek van jongs af nagekom." 21 Jesus het stip na hom gekyk, hom
liefgekry en vir hom gesê: "Een ding kom jy kort — gaan verkoop alles
wat jy het en gee dit vir die armes, en jy sal 'n skat in die hemel* hê.
En jy, kom hier, volg My." 22 Maar hy het terneergedruk geword oor
hierdie antwoord en bedroef weggegaan, want hy het baie besittings
gehad.

23 Jesus kyk toe rondom Hom en sê vir sy dissipels: "Hoe moeilik sal
hulle wat rykdom het in die •koninkryk van God ingaan!"* 24 Die
dissipels was verbysterd oor sy woorde. Jesus sê toe weer vir hulle:
"Kinders, hoe moeilik is dit tog om in die koninkryk van God in te
gaan!q 25 Dit is makliker vir 'n kameel om deur die oog van 'n naald te
gaan as vir 'n ryk mens om in die koninkryk van God in te gaan." 26
Die dissipels was heeltemal uit die veld geslaan en het vir mekaar
gesê: "Wie kan dan gered word?" 27 Jesus het stip na hulle gekyk en
gesê: "By mense is dit onmoontlik, maar nie by God nie, want alles is
moontlik by God.*"

28 •Petrus het vir Hom gesê: "Kyk, óns het alles agtergelaat en U
gevolg." 29 Jesus het geantwoord: "•*Amen*, Ek sê vir julle: Daar is
niemand wat huis, broers of susters, ma, pa of kinders of grond ter
wille van My en ter wille van die evangelie agterlaat 30 en nie nou in
hierdie tyd honderd maal soveel sal ontvang nie: huise, broers en
susters, ma's en kinders, en grond — en boonop vervolgings — en in
die bedeling wat kom, die ewige lewe. 31 *Maar baie wat eerste is, sal
laaste wees en wat laaste is, eerste."

Jesus kondig die derde keer sy lyding, dood en opstanding aan

(Matt 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Terwyl hulle op pad was om na Jerusalem op te gaan, het Jesus
hulle vooruit geloop. Die dissipels was verbaas, en dié wat hulle
gevolg het, was bang. Hy het die twaalf weer opsy geneem en begin
om hulle te vertel van die dinge wat met Hom gaan gebeur. 33 *"Kyk,
ons gaan op na Jerusalem, en die •Seun van die Mens sal aan die
leierpriesters en skrifkenners oorgelewer word, en hulle sal Hom ter
dood veroordeel en aan die heidene oorlewer. 34 Hulle sal Hom
bespot, op Hom spoeg, Hom gesel en doodmaak, maar ná drie dae sal
Hy opstaan."

Jakobus en Johannes se versoek

(Matt 20:20-28)

35 Jakobus en Johannes, die seuns van Sebedeus,* het na Hom
gekom en gevra: "Meester,r ons wil hê dat wat ons ook al van U vra, U
vir ons moet doen." 36 Jesus vra hulle: "Wat wil julle hê moet Ek vir
julle doen?"* 37 Hulle antwoord Hom: "Beskik dat, in u heerlikheid,

een van ons aan u regterhand[s] en een aan u linkerhand mag sit."[*] 38
Maar Jesus antwoord hulle: "Julle besef nie wat julle vra nie. Kan julle
die beker drink wat Ek drink[*] of met die doop gedoop word waarmee
Ek gedoop word?[*]" 39 Hulle sê vir Hom: "Ons kan." Jesus sê toe vir
hulle: "Die beker wat Ek drink, sal julle drink, en met die doop
waarmee Ek gedoop word, sal julle gedoop word.[*] 40 Maar om aan my
regterhand of linkerhand te sit, is nie vir My om te beskik nie, maar
vir hulle vir wie dit voorberei is."

41 Toe die tien dit hoor, het hulle verontwaardig geword oor
Jakobus en Johannes. 42 [*]Jesus het hulle na Hom toe geroep en vir
hulle gesê: "Julle weet dat hulle wat as heersers oor die nasies beskou
word, oor hulle baasspeel en dat hulle maghebbers oor hulle gesag
uitoefen. 43 By julle is dit egter nie so nie, maar wie belangrik onder
julle wil wees, moet julle dienaar wees, 44 en wie eerste onder julle wil
wees, moet almal se slaaf wees.[*] 45 [*]Want ook die •Seun van die Mens
het nie gekom om gedien te word nie, maar om te dien en sy lewe te
gee as losprys vir baie."

Jesus genees die blinde Bartimeus

(Matt 20:29-34; Luk 18:35-43)

46 Hulle het in Jerigo aangekom. En toe Hy met sy dissipels en 'n
groot skare uit Jerigo vertrek, het 'n blinde bedelaar, Bartimeus, die
seun van Timeus, langs die pad gesit. 47 Toe hy hoor dat dit Jesus van
Nasaret is, begin hy uitroep: "•Seun van Dawid, Jesus, ontferm U oor
my!"[*] 48 Baie mense het hom berispe om stil te bly, maar hy het net al
hoe harder uitgeroep: "Seun van Dawid, ontferm U oor my!" 49 Jesus
het gaan staan en gesê: "Roep hom!" Hulle roep die blinde man toe en
sê vir hom: "Hou moed! Staan op! Hy roep jou." 50 Hy gooi toe sy
bokleed af, spring op en kom na Jesus toe. 51 Jesus vra hom: "Wat wil
jy hê moet Ek vir jou doen?"[*] Die blinde man antwoord Hom:
"Rabboeni,[t] dat ek kan sien."[u] 52 Jesus sê toe vir hom: "Gaan! Jou
geloof het jou gered.[*]" En dadelik kon hy sien en het Jesus op sy pad
gevolg.

Die intog in Jerusalem

(Matt 21:1-11; Luk 19:28-40; Joh 12:12-19)

11 1 Toe hulle naby Jerusalem kom, by Betfage en Betanië teen
die Olyfberg, stuur Jesus twee van sy dissipels 2 met die opdrag:
"Gaan na die dorpie daar voor julle, en sodra julle in die dorpie
ingaan, sal julle 'n vasgemaakte donkievul vind waarop niemand nog
ooit gesit het nie. Maak hom los en bring hom. 3 As iemand julle vra,
'Waarom doen julle dit?' sê dan, 'Die Here het hom nodig, en Hy sal
hom dadelik hierheen terugstuur.' " 4 Hulle het gegaan en 'n donkievul
gevind, vasgemaak by 'n deur buite op die straat, en hom losgemaak. 5
Van die mense wat daar gestaan het, het vir hulle gevra: "Waarom
maak julle die donkievul los?" 6 Hulle het hulle toe geantwoord soos
Jesus gesê het, en die mense het hulle laat begaan. 7 Hulle bring toe
die donkievul na Jesus en gooi hulle boklere oor hom, en Jesus het op
hom gaan sit. 8 Baie mense het hulle boklere op die pad oopgesprei, en
ander weer takke met blare wat hulle in die veld afgekap het. 9 Dié
wat voor geloop het en dié wat gevolg het, het uitgeroep: "Hosanna![v]
Geseënd is Hy wat kom in die Naam van die Here![w] 10 Geseënd is die
koninkryk wat kom, dié van ons vader Dawid![*] Hosanna in die
hoogste!" 11 Jesus het in Jerusalem die tempelterrein[x] binnegegaan.
En nadat Hy na alles rondom Hom gekyk het, het Hy, omdat dit reeds
aand was, na Betanië vertrek met die twaalf.

Jesus vervloek die vyeboom

(Matt 21:18-19)

12 Toe hulle die volgende dag van Betanië af vertrek, het Hy honger
geword. 13 Hy het van ver af 'n vyeboom met blare gesien, en gaan
kyk of Hy nie miskien iets daaraan sou vind nie. Toe Hy by die boom
kom, het Hy niks gevind nie, net blare,[*] want dit was nie vyetyd nie.
14 Hy sê toe vir die vyeboom: "Mag niemand tot in ewigheid ooit weer
'n vrug van jou af eet nie!"[*] Sy dissipels het dit gehoor.

Jesus reinig die tempelterrein

(Matt 21:12-17; Luk 19:45-48; Joh 2:13-22)

15 Hulle het in Jerusalem aangekom. Jesus het toe die
tempelterrein[y] binnegegaan en die mense wat op die tempelterrein
aan die koop en verkoop was, begin uitjaag. Hy het ook die tafels van
die geldwisselaars en die stoele van die duiweverkopers omgegooi, 16
en niemand toegelaat om enige voorwerp oor die tempelterrein te dra
nie. 17 Hy het hulle onderrig en gesê: "Staan daar nie geskryf nie,

“ ‘My huis sal 'n huis van gebed vir al die nasies genoem word’?*
Maar julle het daarvan 'n rowerspelonk* gemaak.”

18 Die leierpriesters en die skrifkenners het dit gehoor en wou Hom
om die lewe bring,* want hulle was bang vir Hom omdat die hele
skare verwonderd was oor sy onderrig. 19 Toe dit aand geword het,
het Jesus en sy dissipels[z] uit die stad uitgegaan.

Die vyeboom het verdroog

(Matt 21:20-22)

20 *Toe hulle vroegoggend daar verbygaan, het hulle die vyeboom
gesien, verdroog van sy wortels af. 21 •Petrus het onthou, en sê vir
Hom: *“Rabbi,*[a] kyk, die vyeboom wat U vervloek het, is verdroog!” 22
Jesus antwoord hulle toe: “Julle moet geloof in God hê. 23 *•*Amen,* Ek
sê vir julle: Wie vir hierdie berg sê, ‘Lig jouself op en gooi jouself in
die see,’ en nie in sy hart twyfel nie, maar glo dat wat hy sê, gaan
gebeur, vir hom sal dit gebeur. 24 Daarom sê Ek vir julle, alles
waarvoor julle bid en vra, glo dat julle dit al ontvang het, en dit sal vir
julle so gebeur. 25 En wanneer julle staan en bid — as julle iets teen
iemand het,* vergeef hom, sodat ook julle Vader in die hemele[b] julle
julle oortredinge kan vergeef.*”[c]

Die vraag oor Jesus se gesag

(Matt 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Hulle het toe weer in Jerusalem aangekom. En terwyl Hy op die
tempelterrein[d] rondstap, kom die leierpriesters, die skrifkenners en die
familiehoofde* na Hom 28 en vra: “Met watter gesag doen jy hierdie
dinge? Of wie het aan jou dié gesag gegee dat jy hierdie dinge kan
doen?” 29 Jesus het hulle geantwoord: “Ek sal julle een vraag vra.
Antwoord My, en dan sal Ek julle vertel met watter gesag Ek hierdie
dinge doen. 30 Die doop van Johannes, was dit van die hemel[e]* of van
mense? Antwoord My!” 31 *Hulle het onder mekaar geredeneer: “As
ons sê, ‘van die hemel’, sal Hy sê, ‘Waarom het julle hom dan nie
geglo nie?’ 32 Maar as ons sê, ‘van mense ...’?” Hulle was bang vir die
skare, want almal het Johannes inderdaad as 'n profeet beskou.* 33
Daarom het hulle Jesus geantwoord: “Ons weet nie.” Jesus sê toe vir
hulle: “Dan sê Ek ook nie vir julle met watter gesag Ek hierdie dinge
doen nie.”

Die gelykenis van die huurders en die wingerd

(Matt 21:33-46; Luk 20:9-19)

12 1 Hy het toe met hulle in gelykenisse gepraat: “'n Man het 'n
wingerd aangeplant. Hy het dit omhein, 'n parskuip gegrawe en 'n
wagtoring[f] gebou.[*] Toe het hy dit aan boere verhuur en op reis
gegaan. 2 Op die regte tyd het hy 'n slaaf na die boere gestuur sodat hy
van hulle die opbrengs van die wingerd kon ontvang. 3 Maar hulle het
hom gegryp, afgeransel en met leë hande teruggestuur. 4 Daarna het
hy weer 'n ander slaaf na hulle gestuur, en hierdie een het hulle oor
die kop geslaan en verneder. 5 Hy stuur toe nog een. En hierdie een
het hulle doodgemaak. Hy het ook baie ander gestuur, van wie hulle
sommige geslaan en ander doodgemaak het. 6 Hy het nog net een
oorgehad om te stuur, sy geliefde seun.[g] Heel laaste het hy hom na
hulle gestuur met die gedagte: Hulle sal my seun met respek behandel.
7 Daardie boere het egter onder mekaar gesê, ‘Dit is die erfgenaam
dié. Kom ons maak hom dood en die erfdeel sal ons s'n wees.’ 8 [*]Hulle
het hom toe gegryp en doodgemaak en hom uit die wingerd uitgegooi.
9 Wat sal die eienaar van die wingerd dan doen? Hy sal kom, die
boere doodmaak en die wingerd vir ander gee. 10 Julle het tog hierdie
Skrifgedeelte gelees,

“ ‘Die klip wat die bouers afgekeur het,
juis dit het die hoeksteen geword.[*]
11 Van die Here het dit gekom,
en dit is wonderlik in ons oë.’ ”[h]

12 Hulle wou Hom gevange neem, maar hulle was bang vir die
skare.[*] Hulle het immers besef dat Hy die gelykenis met hulle in
gedagte vertel het. Hulle het Hom met rus gelaat en weggegaan.

Die vraag oor belasting

(Matt 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Hulle stuur toe sommige van die •Fariseërs en Herodiane[i][*] na
Hom sodat hulle Hom op 'n woord kon uitvang. 14 Hulle kom toe en sê
vir Hom: “Meester,[j] ons weet dat u opreg is en u aan niemand steur
nie, want u neem nie die aansien van persone in aanmerking nie, maar
onderrig die weg van God waarheidsgetrou. Is dit toelaatbaar om
belasting aan die keiser te betaal, of nie? Behoort ons te betaal, of
behoort ons nie te betaal nie?”

15 Maar Jesus was bewus van hulle skynheiligheid en sê vir hulle:
“Waarom toets julle My? Bring vir My 'n *denarius*[k] sodat Ek daarna

kan kyk." 16 Hulle bring toe een. Hy vra hulle: "Wie se afbeelding en
inskripsie is dit dié?" Hulle antwoord Hom: "Die keiser s'n." 17 Daarop
sê Jesus vir hulle: "Gee dan aan die keiser wat hom toekom[*] en aan
God wat Hom toekom." Hulle was stomverbaas hieroor.[l]

Die vraag oor die opstanding

(Matt 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Die •Sadduseërs kom toe na Hom, hulle wat sê dat daar nie 'n
opstanding is nie,[*] en vra Hom: 19 "Meester,[m] Moses het vir ons
voorgeskryf dat 'as iemand se broer sterf' en 'n vrou agterlaat, 'maar
nie 'n kind nalaat nie, sy broer die vrou moet neem en 'n nageslag vir
sy broer moet verwek'.[*] 20 Daar was sewe broers. Die eerste het 'n
vrou geneem en by sy dood nie 'n nageslag agtergelaat nie. 21 Die
tweede het haar toe geneem en gesterf sonder om 'n nageslag agter te
laat. Die derde net so. 22 Nie een van die sewe het 'n nageslag
agtergelaat nie. Laaste van almal het ook die vrou gesterf. 23 By die
opstanding, wanneer hulle opstaan, wie van hulle se vrou sal sy wees?
Al sewe het haar immers as vrou gehad."
24 Jesus sê vir hulle: "Is dít nie die rede waarom julle dwaal nie:
omdat julle die Skrifte nie ken nie, en ook nie die krag van God nie? 25
Want wanneer hulle uit die dood opstaan, tree hulle nie in die huwelik
nie en word hulle ook nie in die huwelik uitgegee nie,[n] maar hulle is
soos engele in die hemele.[o] 26 En wat die opwekking van die dooies
betref, julle het tog in die boek van Moses, in die gedeelte oor die
doringbos,[*] gelees hoe God vir hom gesê het, 'Ek is die God van
Abraham, die God van Isak en die God van Jakob.'[*] 27 Hy is nie die
God van dooies nie, maar van lewendes. Julle dwaal erg!"

Die vraag oor die belangrikste gebod

(Matt 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Een van die skrifkenners wat hulle hoor redeneer het, het nader
gekom. Toe hy sien dat Jesus hulle goed geantwoord het, vra hy Hom:
"Watter gebod is die belangrikste van almal?" 29 Jesus het
geantwoord: "Die eerste is,'Luister, Israel, die Here ons God is die
enigste Here.[p] 30 Jy moet die Here jou God liefhê met jou hele hart en
met jou hele •siel' en met jou hele verstand en 'met al jou krag'.[*] 31
Die tweede is dit, 'Jy moet jou naaste liefhê soos jouself.'[*] Geen ander
gebod is groter as dié nie."
32 Die skrifkenner het vir Hom gesê: "Uitstekend, Meester,[q][*] dit is
waar wat u sê, dat 'Hy Een is[*] en dat daar geen ander is as Hy nie'.[*] 33
'Om Hom lief te hê met jou hele hart, jou hele verstand en met al jou
krag,[*] en jou naaste lief te hê soos jouself[*]', is belangriker as al die
brandoffers en diereoffers."[*] 34 Toe Jesus sien dat hy verstandig
geantwoord het, sê Hy vir hom: "Jy is nie ver van die •koninkryk van

God nie." Niemand het dit toe meer gewaag om Hom iets te vra nie.[*]

Die vraag oor die Seun van Dawid

(Matt 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Ná hierdie antwoord van Jesus het Hy op die tempelterrein[r]
onderrig gegee en gesê: "Hoe is dit dat die skrifkenners sê dat die
Christus[s] die •Seun van Dawid is? 36 Dawid self het deur die Heilige
Gees gesê:

> " 'Die Here het vir my Here gesê:
> Sit aan my regterhand[t]
> totdat Ek u vyande onder u voete geplaas het.'[u][*]

37 "Dawid self noem Hom 'Here'. Hoe kan Hy dan sy seun wees?" Die
groot skare het graag na Hom geluister.[*]

Jesus waarsku teen die skrifkenners

(Matt 23:1-36; Luk 20:45-47)

38 In sy onderrig het Jesus gesê: "Pasop vir die skrifkenners! Hulle
hou daarvan om met *stolas*[v] rond te loop, op die markpleine begroet te
word, 39 en die voorste sitplekke in die •sinagoges en ereplekke by die
feesmaaltye in te neem. 40 Hulle verslind die huise van die weduwees
en vir die skyn bid hulle lang gebede. Hulle sal 'n swaarder oordeel
ontvang."

Die arm weduwee se offergawe

(Luk 21:1-4)

41 Jesus het oorkant die offergawekis gesit[*] en kyk hoe die skare
kopergeld in die offergawekis gooi.[*] Baie rykes het baie ingegooi. 42 'n
Arm weduwee het gekom en twee *lepta,*[w] wat saam 'n *kwadrant*[x] werd
is, ingegooi. 43 Hy het sy dissipels nader geroep en vir hulle gesê:
"•*Amen,* Ek sê vir julle dat hierdie weduwee, wat brandarm is, meer
ingegooi het as almal wat geld in die offergawekis gegooi het. 44 Want
almal het uit hulle oorvloed ingegooi, maar sy het ten spyte van haar
behoeftigheid, alles ingegooi wat sy gehad het, haar hele
lewensonderhoud.[*]"

Die tempel sal afgebreek word

(Matt 24:1-2; Luk 21:5-6)

13 1 Toe Hy die tempelterrein[y] verlaat, sê een van sy dissipels vir
Hom: "Meester,[z] kyk net watter indrukwekkende klippe en geboue!" 2
Jesus sê toe vir hom: "Sien jy hierdie groot geboue? Hier sal beslis nie
een klip op 'n ander gelaat word nie — alles sal afgebreek word.*"

Profetiese rede: Die begin van die eindtyd

(Matt 24:3-14; Luk 21:7-19)

3 Toe Jesus op die Olyfberg, regoor die tempel, gaan sit, het •Petrus,
Jakobus, Johannes en Andreas Hom eenkant gevra: 4 "Sê vir ons,
wanneer sal hierdie dinge gebeur en wat sal die teken wees dat al
hierdie dinge volbring sal word?"
5 Jesus het hulle toe geantwoord: "Pasop dat niemand julle mislei
nie. 6 *Baie sal in my Naam kom en sê, 'Dit is ek!' en hulle sal baie
mense mislei. 7 Wanneer julle van oorloë en gerugte van oorloë hoor,
moet julle nie verskrik raak nie. Dit moet gebeur, maar dit is nog nie
die einde nie. 8 Want nasie sal teen nasie in opstand kom, en
koninkryk teen koninkryk.* Daar sal aardbewings op een plek ná die
ander voorkom en daar sal hongersnood wees. Hierdie dinge is die
begin van die smarte.
9 *"Maar wat julle betref, wees op julle hoede! Hulle sal julle aan
sanhedrins[a] oorlewer, julle sal in •sinagoges geslaan word en voor
prokurators[b] en konings teregstaan ter wille van My, sodat julle voor
hulle kan getuig. 10 En die evangelie moet eers aan al die nasies
verkondig word. 11 *Wanneer hulle julle gevange neem en julle
oorlewer, moet julle julle nie vooraf bekommer oor wat julle moet sê
nie, maar wat ook al op daardie oomblik aan julle gegee word, dit
moet julle sê; want dit is nie julle wat praat nie, maar die Heilige
Gees. 12 Broer sal broer aan die dood oorlewer, en 'n pa sy kind.
Kinders sal teen hulle ouers in opstand kom* en hulle doodmaak. 13
Julle sal deur almal gehaat word ter wille van my Naam. Maar wie
volhard tot aan die einde, dié sal verlos word."

Profetiese rede: Die groot verdrukking

(Matt 24:15-22; Luk 21:20-24)

14 "Wanneer julle die gruwel van verwoesting[c] sien staan waar dit
nie hoort nie — laat dié wat dit lees, goed begryp — dan moet hulle
wat in Judea is na die berge vlug. 15 *Wie op die dakstoep[d] is, moet
nie ondertoe gaan of ingaan om iets uit sy huis te gaan haal nie; 16 en
wie op sy landerye is, moet nie terugdraai om sy bokleed te gaan haal

nie. 17 *Ellende wag op hulle wat in daardie dae swanger is en
borsvoed! 18 Bid dat dit nie in die winter gebeur nie. 19 In daardie dae
sal daar 'n verdrukking wees soos daar nog nie sedert die begin van
die skepping, wat God geskep het, tot nou toe was,* en beslis ook nie
sal wees nie. 20 As die Here daardie dae nie ingekort het nie, sou geen
mens gered word nie, maar ter wille van die uitverkorenes, wat Hy
uitverkies het, het Hy die dae ingekort."

Profetiese rede: Die koms van die Seun van die Mens

(Matt 24:23-31; Luk 17:23-24,37b; 21:25-28)

21 "As iemand dan vir julle sê, 'Kyk, hier is die Christus!'e of 'Kyk,
daar!', moet julle dit nie glo nie. 22 *Want vals christusse en vals
profete sal na vore tree en hulle sal tekens en wonders doen om,
indien moontlik, die uitverkorenes te laat afdwaal. 23 Maar julle moet
op julle hoede wees. Ek het alles vir julle vooruit gesê."
24 "Maar in daardie dae, ná daardie verdrukking,

" 'sal die son verduister word,
en die maan sal sy lig nie gee nie;
25 en die sterre sal uit die hemel val,
en die kragte in die hemelef sal geskud word.'*

26 "Dan sal hulle die •Seun van die Mens met groot krag en
heerlikheid op die wolke sien kom.g 27 Hy sal dan die engele uitstuur
en sy uitverkorenes versamel uit die vier windstreke, van die verste
hoek van die aarde tot die verste hoek van die hemel."*

Profetiese rede: Die les van die vyeboom

(Matt 24:32-35; Luk 21:29-33)

28 *"Leer dié les van die vyeboom: Sodra sy takke begin sag word en
blare uitstoot, weet julle dat die somer naby is. 29 So moet julle ook,
wanneer julle hierdie dinge sien gebeur, weet dat dit naby is, voor die
deur. 30 •*Amen*, Ek sê vir julle: Hierdie geslag sal beslis nie tot 'n einde
kom voordat al hierdie dinge gebeur het nie. 31 *Die hemel en die
aarde sal tot 'n einde kom, maar my woorde sal beslis nie tot 'n einde
kom nie."

Profetiese rede: Wees waaksaam

(Matt 24:36-44)

32 *"Van daardie dag en uur dra niemand kennis nie, selfs nie die
engele in die hemel nie, en ook nie die •Seun nie — net die Vader. 33
*Let op en wees waaksaam, want julle weet nie wanneer die
vasgestelde tyd daar is nie.
34 *"Dit is soos 'n man op reis wat sy huis agterlaat en die beheer

oordra aan sy slawe, elkeen met sy eie taak, en die deurwag beveel om
waaksaam te bly. **35** *Bly daarom waaksaam, want julle weet nie
wanneer die eienaar van die huis kom nie — teen die aand, om
middernag, teen hanekraai of vroegoggend[h] nie. **36** Moenie dat
wanneer hy onverwags kom, hy julle aan die slaap kry nie. **37** Wat Ek
vir julle sê, sê Ek vir almal: Bly waaksaam!”

Sameswering teen Jesus

(Matt 26:1-5; Luk 22:1-2; Joh 11:45-53)

14 1 Die Pasga[i] en die Fees van die Ongesuurde Brood[j] sou twee
dae later plaasvind. Die leierpriesters en skrifkenners het 'n manier
gesoek om Jesus met slinksheid gevange te neem en dood te maak.[*] 2
Hulle het gesê: "Nie tydens die fees nie, sodat daar nie oproer onder
die volk ontstaan nie."

Die salwing in Betanië

(Matt 26:6-13; Joh 12:1-8)

3 [*]Terwyl Hy in Betanië in die huis van Simon die Melaatse[k] aan
tafel aangelê[l] het, het 'n vrou met 'n albasterfles met baie duur, egte
nardusolie[m] gekom, die albasterfles gebreek en die olie oor sy kop
uitgegiet. 4 Sommige het verontwaardig onder mekaar gesê: "Waarom
het hierdie verkwisting van die kosbare olie plaasgevind? 5 Hierdie
olie kon vir meer as driehonderd *denarii*[n] verkoop word en dit kon aan
die armes gegee word." En hulle het teen haar uitgevaar. 6 Jesus het
egter gesê: "Laat haar begaan! Waarom maak julle dit vir haar
moeilik? Sy het 'n goeie daad aan My bewys. 7 Die armes het julle
immers altyd by julle;[*] en wanneer julle wil, kan julle aan hulle goed
doen, maar vir My het julle nie altyd nie. 8 Wat sy kon doen, het sy
gedoen. Sy het vooruit my liggaam gesalf met die oog op my
begrafnis.[*] 9 •*Amen,* Ek sê vir julle: Waar in die hele wêreld ook al die
evangelie verkondig word, sal daar, ter herinnering aan haar, vertel
word van wat sy gedoen het."

Judas Iskariot onderneem om Jesus te verraai

(Matt 26:14-16; Luk 22:3-6)

10 Judas Iskariot, een van die twaalf, het na die leierpriesters
gegaan met die doel om Hom aan hulle oor te lewer. 11 Hulle was bly
toe hulle dit hoor en het beloof om vir hom geld te gee. Daarop het hy
na 'n manier gesoek om Hom op 'n gepaste geleentheid oor te lewer.

Die Pasga

(Matt 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Joh 13:21-30)

12 Op die eerste dag van die Fees van die Ongesuurde Brood,[o]
wanneer hulle gewoonlik die Pasgalam geslag het,[*] het Jesus se
dissipels vir Hom gesê: "Waar wil U hê moet ons gaan voorbereidings
tref sodat U die Pasga[p] kan eet?" 13 Hy stuur toe twee van sy dissipels
en sê vir hulle: "Gaan in die stad in, en 'n man wat 'n kruik water dra,

sal julle tegemoetkom. Volg hom. 14 Waar hy ook mag ingaan, sê vir
die eienaar van die huis, 'Die Leermeester vra: Waar is my gastekamer
waar Ek die Pasga saam met my dissipels moet eet?' 15 Hy sal vir julle
'n groot bokamer wys wat reeds ingerig en gereed gemaak is. Daar
moet julle vir ons voorbereidings tref." 16 Die dissipels het vertrek en
die stad ingegaan. Hulle het dit net so aangetref soos Hy vir hulle gesê
het. En hulle het die Pasga voorberei.
17 Teen die aand kom Jesus toe met die twaalf. 18 Terwyl hulle aan
tafel aanlêq en besig was om te eet, het Jesus gesê: "•*Amen*, Ek sê vir
julle: Een van julle sal My verraai, een wat saam met My eet.*" 19
Hulle het bedroef geword en een vir een vir Hom gevra: "Tog seker
nie ek nie?" 20 Hy het vir hulle gesê: "Dit is een van die twaalf, die een
wat saam met My sy hand in die kom insteek. 21 Die •Seun van die
Mens gaan wel heen soos daar oor Hom geskryf staan, maar ellende
wag op daardie man deur wie die Seun van die Mens verraai word. Dit
sou vir hom beter gewees het as hy nie gebore was nie."

Jesus stel die Nagmaal in

(Matt 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Kor 11:23-25)

22 Terwyl hulle eet, het Hy brood geneem en nadat Hy die
seëngebed uitgespreek het, breek Hy dit en gee dit vir hulle* en sê:
"Neem, dit is my liggaam." 23 Toe het Hy die beker geneem, gedank,
dit vir hulle gegee, en hulle almal het daaruit gedrink. 24 Hy het vir
hulle gesê: "Dit is my bloed,* die bloed van die •verbond* wat vir baie
uitgegiet word. 25 •*Amen*, Ek sê vir julle: Ek sal beslis nie meer van die
vrug van die druiwestok drink tot daardie dag wanneer Ek dit, nuut
gemaak, in die •koninkryk van God sal drink nie." 26 Nadat hulle die
lofsang gesing het,* het hulle na die Olyfberg vertrek.

Petrus sal Jesus verloën

(Matt 26:31-35; Luk 22:31-34; Joh 13:36-38)

27 Toe sê Jesus vir hulle: "Julle sal almal struikel, want daar staan
geskryf:

" 'Ek sal die herder neervel,
en die skape sal uitmekaar gejaag word.'r

28 *"Maar nadat Ek opgewek is, sal Ek voor julle uit gaan na Galilea."
29 •Petrus sê daarop vir Hom: "Selfs al sal almal struikel, ek sal nie." 30
Jesus antwoord hom: "•*Amen*, Ek sê vir jou: Jý sal vandags — vannag
nog — voor die haan twee maal kraai, My drie maal verloën." 31 Maar
Petrus het uitdruklik gesê: "Selfs al moet ek saam met U sterf,* ek sal
U beslis nie verloën nie." Almal het dieselfde gesê.

Jesus in Getsemane

(Matt 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Toe kom hulle by 'n plek met die naam Getsemane,[*] en Jesus sê
vir sy dissipels: “Bly hier sit totdat Ek klaar gebid het.” 33 Hy neem toe
vir •Petrus, Jakobus en Johannes[*] saam met Hom. Hy het erg ontsteld
en beangs begin word 34 en sê toe vir hulle: “My •siel is diep bedroef,[*]
tot die dood toe.[*] Bly hier en waak.” 35 Hy het 'n entjie verder gegaan,
op die grond neergeval en gebid dat, as dit moontlik is, die uur by
Hom moet verbygaan. 36 Hy het gesmeek: *“Abba,*[t] Vader, alle dinge is
vir U moontlik. Neem hierdie beker van My af weg, maar nie wat Ek
wil nie, maar wat U wil.[*]” 37 Hy kom toe, vind hulle aan die slaap en
sê vir Petrus: “Simon, slaap jy? Was jy nie in staat om een uur lank te
waak nie? 38 Waak en bid sodat julle nie in versoeking kom nie.[*] Die
gees is wel gewillig, maar die vlees is swak.” 39 Hy het weer gaan bid
en dieselfde woorde gesê. 40 Toe Hy terugkom, vind Hy hulle weer aan
die slaap, want hulle oë het swaar geword. Hulle het nie geweet wat
om Hom te antwoord nie. 41 Hy kom toe 'n derde keer en sê vir hulle:
“Slaap en rus julle nog steeds? Genoeg! Die uur het gekom. Kyk, die
•Seun van die Mens word in die hande van sondaars oorgelewer. 42
Staan op! Laat ons gaan! Kyk, die een wat My verraai, is naby!”

Jesus word gevange geneem

(Matt 26:47-56; Luk 22:47-53; Joh 18:3-12)

43 En dadelik, terwyl Jesus nog praat, daag Judas, een van die
twaalf, daar op. En saam met hom was daar 'n menigte, met swaarde
en knuppels, gestuur deur die leierpriesters, skrifkenners en
familiehoofde.[*] 44 Sy verraaier het vir hulle 'n teken gegee: “Die een
wat ek soen, dit is hy. Gryp hom en vat hom weg onder bewaking.” 45
Toe Judas daar aankom, het hy dadelik na Jesus gegaan en gesê,
“Rabbi”[u] en Hom gesoen. 46 Hulle het Hom gegryp en Hom gevange
geneem. 47 Een van dié wat naby gestaan het, het sy swaard getrek,
die slaaf van die hoëpriester geslaan en sy oor[v] afgekap. 48 Jesus sê
toe vir hulle: “Het julle soos teen 'n rower met swaarde en knuppels
uitgetrek om My gevange te neem? 49 Daagliks was Ek by julle op die
tempelterrein[w] besig om onderrig te gee,[*] en julle het My nie gevange
geneem nie. Maar laat die Skrifte vervul word!” 50 [*]Almal het Hom in
die steek gelaat en weggevlug. 51 Ook 'n sekere jongman met net 'n
linnedoek om sy naakte lyf het Hom gevolg. Hulle het hom ook
gegryp, 52 maar hy het die linnedoek laat los en naak weggevlug.

Jesus voor die Sanhedrin

(Matt 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Joh 18:13-14,19-24)

53 Hulle het Jesus weggelei na die hoëpriester, en al die
leierpriesters, familiehoofde en skrifkenners[*] het daar saamgekom. 54

•Petrus het Hom op 'n afstand gevolg tot in die voorhof van die
hoëpriester. Hy het saam met die dienspersoneel gesit en hom by die
vuur warm gemaak.

55 Die leierpriesters en die hele Sanhedrin[x] het getuienis teen Jesus
gesoek om Hom dood te maak. Hulle kon egter niks vind nie. 56 Baie
het vals teen Hom getuig, en die getuienisse het nie met mekaar
ooreengestem nie. 57 Sommige het toe opgestaan en valse getuienis
teen Hom afgelê deur te sê: 58 "Ons het Hom hoor sê, 'Ek sal hierdie
tempel, wat met hande gemaak is, afbreek en in drie dae 'n ander bou
wat nie met hande gemaak is nie.'[*]" 59 Maar ook hieroor was hulle
getuienis nie eenders nie. 60 Die hoëpriester staan toe in hulle midde
op en vra vir Jesus: "Antwoord jy niks oor wat hierdie mense teen jou
getuig nie?" 61 Maar Hy het stilgebly en niks geantwoord nie. Die
hoëpriester vra Hom toe weer: "Is jy die Christus,[y] die Seun van die
Lofwaardige?" 62 Jesus antwoord: "Ek is!

"Julle sal die •Seun van die Mens
sien sit aan die regterhand[z] van die Magtige,[*]
en sien kom met die wolke van die hemel.[*]"

63 Die hoëpriester skeur toe sy klere[*] en sê: "Waarom het ons nog
getuies nodig? 64 [*]Julle het die godslastering gehoor. Wat is julle
bevinding?" Hulle almal het geoordeel dat Hy die dood verdien. 65
Sommige het begin om op Hom te spoeg, sy gesig te bedek en Hom te
slaan, en vir Hom gesê: "Profeteer!" Die dienaars het Hom geneem en
Hom geslaan.

Petrus ontken dat hy Jesus ken

(Matt 26:69-75; Luk 22:56-62; Joh 18:15-18,25-27)

66 Terwyl •Petrus onder in die binnehof was, kom een van die
diensmeisies van die hoëpriester, 67 en toe sy vir Petrus sien, besig om
homself warm te maak, kyk sy na hom en sê: "Ook jy was saam met
Jesus, die Nasarener." 68 Hy het dit ontken deur te sê: "Ek weet nie en
verstaan nie waarvan jy praat nie." Hy het buitentoe gegaan na die
voorhof toe, en 'n haan het gekraai.[a] 69 Toe die diensmeisie hom sien,
het sy weer vir die mense wat daar naby gestaan het, begin sê:
"Hierdie man is een van hulle." 70 En weer het hy dit ontken. Ná 'n
kort rukkie het die mense wat daar naby gestaan het, weer vir Petrus
gesê: "Sowaar, jy is een van hulle, want jy is ook 'n Galileër." 71 Hy
begin toe vloek en sweer: "Ek ken nie hierdie man van wie julle praat
nie." 72 En onmiddellik het 'n haan 'n tweede keer gekraai. Toe het
Petrus die woorde onthou wat Jesus vir hom gesê het: "Voor 'n haan
twee maal kraai, sal jy my drie keer verloën."[*] En hy het bitterlik
begin huil.

Jesus verskyn voor Pilatus

(Matt 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Joh 18:28-38)

15 1 En dadelik, vroeg die oggend, het die leierpriesters met die
familiehoofde, skrifkenners[*] en die hele Sanhedrin[b] 'n plan beraam.[*]
Hulle het Jesus geboei, weggeneem en aan •Pilatus oorgelewer. 2
Pilatus vra Hom toe: "Is jy die koning van die Jode?" Hy antwoord
hom: "U sê dit." 3 Die leierpriesters het Hom van baie dinge beskuldig.
4 Pilatus vra Hom toe weer: "Antwoord jy niks nie? Kyk hoeveel
beskuldigings bring hulle teen jou in!" 5 Maar Jesus het steeds niks
geantwoord nie,[c] sodat Pilatus verwonderd was.

Pilatus veroordeel Jesus ter dood

(Matt 27:15-26; Luk 23:13-15; Joh 18:39 — 19:16)

6 Tydens elke fees het hy vir hulle op hulle versoek een gevangene
vrygelaat. 7 Daar was 'n man met die naam Barabbas, wat saam met
die rebelle wat moord gepleeg het tydens 'n opstand gevange geneem
is. 8 Die skare het na •Pilatus gegaan en gereed gemaak om te vra dat
hy soos gewoonlik sal optree. 9 Pilatus vra hulle toe: "Wil julle hê dat
ek vir julle die koning van die Jode vrylaat?" 10 Hy het immers geweet
dat die leierpriesters Hom uit afguns oorgelewer het. 11 [*]Die
leierpriesters het die skare egter opgestook dat hy eerder Barabbas vir
hulle moet vrylaat. 12 [*]Pilatus het hierop gereageer en weer vir hulle
gevra: "Wat wil julle dan hê moet ek doen met hom wat julle die
koning van die Jode noem?" 13 Hulle het opnuut geskreeu: "Kruisig
hom!" 14 Pilatus vra toe vir hulle: "Watter kwaad het hy dan gedoen?"
Maar hulle het nog harder geskreeu: "Kruisig hom!" 15 Pilatus wou die
skare tevrede stel en het Barabbas vir hulle vrygelaat. Maar Jesus het
hy laat gesel en oorgelewer om gekruisig te word.

Die soldate bespot Jesus

(Matt 27:27-31; Joh 19:2-3)

16 Die soldate het Hom weggelei die paleis, naamlik die *pretorium*,[d]
binne, en die hele kohort[e] byeengeroep. 17 [*]Toe trek hulle vir Hom 'n
purperrooi mantel aan en sit 'n doringkroon wat hulle gevleg het vir
Hom op, 18 en begin Hom spottend groet: "Gegroet, koning van die
Jode!" 19 Hulle het Hom herhaaldelik met 'n riet oor die kop geslaan,
op Hom gespoeg, en knielend aan Hom eer bewys. 20 En nadat hulle
Hom bespot het, het hulle die purperrooi mantel afgehaal en sy
boklere vir Hom aangetrek. Hulle lei Hom toe weg om Hom te
kruisig.

Jesus word gekruisig

(Matt 27:32-44; Luk 23:26-43; Joh 19:17-27)

21 Hulle het 'n verbyganger, 'n sekere Simon van Sirene wat van die
platteland gekom het, die pa van Aleksander en Rufus, gedwing om sy
kruis te dra. 22 Hulle bring Jesus toe na die plek *Golgota,* wat, as dit
vertaal word, 'Kopbeenplek'[f] beteken. 23 Hulle wou Hom wyn gemeng
met mirre gee,[g] maar Hy het dit nie geneem nie. 24 Toe kruisig hulle
Hom

> en verdeel sy klere
> deur te loot oor wie wat sou neem.[h]

25 Dit was die derde uur[i] toe hulle Hom gekruisig het. 26 Die opskrif
van die aanklag teen Hom is geskryf: "Die koning van die Jode." 27
Saam met Hom het hulle ook twee rowers gekruisig, een aan sy
regterhand en een aan sy linkerhand.[j] 29 Die verbygangers het Hom
gelaster terwyl hulle hulle koppe skud[k] en sê: "Ha! Jy wat die tempel
afbreek en in drie dae opbou, 30 red jouself, kom af van die kruis!" 31
Op dieselfde manier het ook die leierpriesters saam met die
skrifkenners spottend vir mekaar gesê: "Ander het hy gered, homself
kan hy nie red nie! 32 Laat die Christus,[l] die Koning van Israel, nou
van die kruis afkom, sodat ons kan sien en glo!" Ook hulle wat saam
met Hom gekruisig is, het Hom beledig.

Jesus sterf

(Matt 27:45-56; Luk 23:44-49; Joh 19:28-30)

33 Toe die sesde uur aanbreek, het dit oor die hele aarde donker
geword tot die negende uur[m] toe. 34 Op die negende uur het Jesus met
'n harde stem uitgeroep: *"Elo-i, Elo-i, lemá sabagtáni?"* wat, as dit
vertaal word, beteken, 'My God, my God, waarom het U My verlaat?'[n]
35 Toe sommige van die omstanders dit hoor, sê hulle: "Kyk, hy roep
Elia." 36 Iemand het gehardloop, 'n spons met suur wyn deurweek, dit
op 'n riet gesit en vir Hom gehou om te drink, met die woorde: "Wag,
laat ons sien of Elia kom om hom af te haal." 37 Jesus het met 'n harde
stem uitgeroep en sy asem uitgeblaas. 38 Die voorhangsel van die
heiligdom is in twee geskeur, van bo tot onder. 39 Toe die *centurio,*[o]
wat reg oorkant Hom gestaan het, Hom sy asem so sien uitblaas, sê
hy: "Waarlik, hierdie man was die •Seun van God!" 40 Daar was ook
vroue wat op 'n afstand gekyk het, onder wie Maria Magdalena,[p]
Maria, die ma van die jong Jakobus en Joses, en Salome. 41 Dit is die
vroue wat Hom, toe Hy in Galilea was, gevolg en bedien het. Baie
ander vroue, wat saam met Hom na Jerusalem gegaan het, was ook
daar.

Jesus word begrawe

(Matt 27:57-61; Luk 23:50-56; Joh 19:38-42)

42 Toe dit reeds aand was, en aangesien dit die Voorbereidingsdag,[q]
die dag voor die Sabbat was, **43** het Josef van Arimatea, 'n
vooraanstaande lid van die Raad, wat ook uitgesien het na die
•koninkryk van God, na •Pilatus gegaan. Hy het moed bymekaar
geskraap en die liggaam van Jesus gevra. **44** Pilatus was verbaas dat
Hy al dood was, en het die *centurio*[r] laat roep en hom gevra of Hy
reeds 'n geruime tyd dood was. **45** Toe hy dit wel by die *centurio*
verneem het, het hy die lyk vir Josef gegee. **46** Josef het toe 'n
linnedoek gekoop en nadat hy Hom van die kruis afgehaal het, Hom in
die linnedoek toegedraai, Hom neergelê in 'n graf wat in 'n rots
uitgekap was, en 'n klip teen die ingang van die graf gerol. **47** Maria
Magdalena[s] en Maria, die ma van Joses, het gesien waar Hy neergelê
is.

Jesus word uit die dood opgewek

(Matt 28:1-8; Luk 24:1-12; Joh 20:1-10)

16 1 Toe die Sabbat verby was, het Maria Magdalena,[t] Maria, die
ma van Jakobus, en Salome geurige speserye gekoop sodat hulle Hom
kon gaan salf. 2 Baie vroeg op die eerste dag van die week,[u] kom hulle
net ná sonop by die graf. 3 Hulle sê toe vir mekaar: “Wie sal vir ons
die klip van die ingang van die graf af wegrol?” 4 Maar toe hulle
opkyk, sien hulle dat die klip reeds weggerol is — dit was 'n baie groot
klip. 5 Toe hulle in die graf ingaan, het hulle 'n jongman, met 'n wit
stola[v] om, aan die regterkant sien sit, en hulle was uit die veld geslaan.
6 Maar hy sê vir hulle: “Moenie verbaas wees nie. Julle soek Jesus van
Nasaret, wat gekruisig is. Hy is uit die dood opgewek. Hy is nie hier
nie. Kyk, hier is die plek waar hulle Hom neergelê het. 7 Maar gaan sê
vir sy dissipels en vir •Petrus, ‘Hy gaan voor julle uit na Galilea. Daar
sal julle Hom sien, soos Hy vir julle gesê het.’ ” 8 Hulle het uitgegaan
en van die graf af weggehardloop, want bewing en verbystering het
hulle oorval. Hulle het vir niemand iets gesê nie, want hulle was
bang.[wx]

Jesus verskyn aan Maria Magdalena

(Matt 28:9-10,16-20; Luk 24:13-53; Joh 20:11-29; Hand 1:6-11)

9 Nadat Jesus vroeg die oggend op die eerste dag van die week[y]
opgestaan het, het Hy eerste verskyn aan Maria Magdalena,[z] uit wie
Hy voorheen sewe demone uitgedryf het. 10 Sy het dit gaan vertel vir
die mense wat by Hom was, terwyl hulle treur en huil. 11 Toe hulle
hoor dat Hy leef en sy Hom gesien het, het hulle dit nie geglo nie.

Jesus verskyn aan die dissipels

(Luk 24:13-35)

12 Hierna het Hy in 'n ander gestalte aan twee van hulle verskyn
terwyl hulle op pad was na die platteland. 13 Hulle het dit vir die res
gaan vertel, maar dié het hulle ook nie geglo nie.

14 Later het Hy aan die elf verskyn terwyl hulle aan tafel aangelê
het.[a] Hy het hulle verwyt oor hulle ongeloof en hardheid van hart,
omdat hulle die mense wat gesien het dat Hy opgewek is, nie geglo
het nie. 15 Hy sê toe vir hulle: “Gaan die hele wêreld in en verkondig
die evangelie aan die hele mensdom. 16 Wie tot geloof gekom het en
gedoop is, sal verlos word, maar wie nie tot geloof gekom het nie, sal
veroordeel word. 17 Hierdie tekens sal hulle wat tot geloof gekom het,
vergesel: In my Naam sal hulle demone uitdryf, in nuwe tale praat, 18
en slange met hulle hande optel; as hulle iets dodeliks sou drink, sal

dit hulle nie kwaad aandoen nie, en op siekes sal hulle die hande lê en hulle sal gesond word."

Jesus vaar op na die hemel

19 Nadat die Here Jesus met hulle gepraat het, is Hy in die hemel
opgeneem en het Hy aan die regterhand[b] van God gaan sit. **20** Hulle
het toe uitgegaan en oral gepreek. Die Here het met hulle meegewerk
en die prediking bevestig met wondertekens wat daarop gevolg het.
•*Amen*.

a 1:1 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

b 1:1 Jesus … God: Ander manuskripte lui net "Jesus Christus".

c 1:2 Kyk … maak: Aanhaling uit Mal 3:1 as heenwysing na Johannes die Doper; vgl Eks 23:20; Matt 11:10; Luk 1:76; 7:27; Joh 3:28.

d 1:3 Aanhaling uit Jes 40:3 as heenwysing na Johannes die Doper; vgl Joh 1:23.

e 1:3 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **1:4 het Johannes … bekering:** Hand 13:24; 19:4

* **1:6 leergordel … heupe:** 2 Kon 1:8; Sag 13:4

* **1:7** Hand 13:25

f 1:11 Jy is … Ek My: Toespeling op Gen 22:2; Ps 2:7; Jes 42:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 12:18; 17:5; Mark 9:7; Luk 9:35; 2 Pet 1:17.

g 1:12 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

h 1:13 Satan: Die benaming "Satan" is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat 'teenstander' of 'aanklaer' beteken.

* **1:14 gevange … is:** Mark 6:17-18; Joh 3:24

* **1:15 Die bestemde … vervul:** Gal 4:4; Ef 1:10

* **1:15 die koninkryk … Bekeer julle:** Matt 3:2

i 1:16 See van Galilea: Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

* **1:19 Jakobus … broer:** Matt 10:2; Mark 3:17; 10:35; Luk 5:10

* **1:21 op die Sabbat … binnegegaan:** Mark 6:2; Luk 4:16; 6:6; 13:10

* **1:22** Matt 7:28-29

* **1:23 'n man … gees:** Mark 5:2

* **1:24 Los … Nasaret:** Matt 8:29; Mark 5:7; Luk 4:34; 8:28

* **1:24 die Heilige … God:** Joh 6:69

* **1:26** Mark 9:26

* **1:28** Matt 4:24

* **1:31 haar hand … opgehelp:** Matt 9:25; Mark 5:41; 9:27; Luk 8:54

* **1:32 het hulle … gebring:** Matt 4:24

* **1:34 Hy het die … geken het:** Mark 3:12

* **1:35** Matt 14:23; Mark 6:46; Luk 5:16; 6:12

* **1:39** Matt 4:23; 9:35

j 1:40 Melaatse: Die Griekse term sluit 'n verskeidenheid velsiektes in, waarvan sommige as ongeneeslik beskou is. •Melaatses is as kulties •onrein beskou.

* **1:43-44 Jesus het … vertel nie:** Matt 9:30

* **1:44 gaan wys … voorgeskryf het:** Lev 14:2-32

k 2:4 dak: Eenvoudige huise het gewoonlik 'n plat dak gehad wat van klei en plantmateriaal gemaak was.

l 2:4 slaapmat: Dit verwys na 'n ligte matras met strooi gevul.

* **2:5 jou sondes … vergewe:** Luk 7:48

* **2:7 Wie is in … God:** Ps 103:3; Jes 43:25; 1 Joh 1:9

* **2:8 Waarom … hieroor:** Matt 16:8

* **2:12 So iets … gesien nie:** Matt 9:33

* **2:14 Volg My:** Matt 8:22; 19:21; Mark 10:21; Luk 9:59; 18:22; Joh 1:43; 21:19,22

* **2:14 hy het … gevolg:** Matt 4:20,22

m 2:15 vir … aangelê het: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **2:16** Matt 11:19; Luk 7:34; 15:1-2

n 2:21 nog … gekrimp is: Die Griekse woord kan ook vertaal word “nuwe”.

o 2:22 leersakke: 'n Sak waarin wyn of water gehou is.

* **2:23 het sy dissipels … pluk:** Deut 23:25

* **2:26 in die tyd … hoëpriester was:** 2 Sam 15:35

p 2:26 vertoonbrode: Brode wat in die heilige deel van die tempel geplaas is. Slegs ritueel gereinigde priesters is toegelaat om daarvan te eet; vgl Lev 24:5-8.

* **2:25-26 wat Dawid … gegee het:** 1 Sam 21:1-6

* **2:27 Die Sabbat … mens:** Eks 20:8-10; Deut 5:12-14

* **3:4** Luk 14:3

* **3:5 die hardheid … harte:** Mark 6:52; 8:17; Joh 12:40; Rom 11:25; Ef 4:18

q 3:6 Herodiane: Ondersteuners van die huis van •Herodes, 'n politieke party, nie 'n godsdienstige nie. Hulle het met die •Fariseërs 'n bondgenootskap aangegaan teen Jesus.

* **3:6 Die Fariseërs … Herodiane:** Matt 22:15-16; Mark 12:13

* **3:7-8 'n groot menigte uit … Jordaan:** Matt 4:25

* **3:9** Mark 4:1; Luk 5:3

* **3:10** Matt 14:36; Mark 6:56

* **3:11-12** Mark 1:34; Luk 4:41

* **3:16** Matt 16:17-18; Joh 1:42

* **3:17 Jakobus … Johannes:** Luk 9:54

r 3:18 Kananeus: Die Griekse woord kan ook vertaal word "•seloot" of "•yweraar".

* **3:19 Judas … verraai het:** Matt 26:25; 27:3; Joh 18:2,5

* **3:20 die skare … eet nie:** Mark 6:31

s 3:21 hulle: Kan ook vertaal word "die mense".

* **3:21 want hulle … beroof was:** Joh 10:20

t 3:22 Beëlsebul: •Satan, die aanvoerder van die demone (Matt 12:24). Sy naam en die naam van die Filistynse afgod Baäl-Sebub (2 Kon 2:2-4) is amper dieselfde.

* **3:22 deur die … uitdryf:** Matt 9:34

u 3:23 Satan: Die benaming "Satan" is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat 'teenstander' of 'aanklaer' beteken.

v 3:26 Satan: Satan verwys hier na die koninkryk van Satan.

* **3:29 kry tot … sonde:** 1 Joh 5:16

* **3:30 hulle het … gees:** Joh 7:20; 8:48,52; 10:20

* **3:31 Sy moeder … broers:** Mark 6:3; Joh 2:12; Hand 1:14

w 3:32 u broers: Sommige manuskripte lui “jou broers en jou susters”.

* **3:35 Want … doen:** Joh 7:17; 9:31

* **4:1** Mark 3:7-9; Luk 5:1-3

* **4:2 Hy het … geleer:** Matt 13:34; Mark 4:33-34

* **4:9 Wie ore … luister:** Matt 11:15; 13:43; Mark 4:23; Luk 14:35; Op 2:7,11,17,29; 3:6,13,22

* **4:10 het die … gelykenisse:** Matt 15:15; Mark 7:17

* **4:12 hulle met … word nie:** Jes 6:9-10; Joh 12:40; Hand 28:26-27

x 4:15 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **4:17 As verdrukking … dadelik:** Matt 26:31; Mark 14:27

* **4:19 verleiding … rykdom:** Matt 19:23-24; Mark 10:23-24; Luk 12:15-21; 18:24-25

y 4:21 maatemmer: 'n Romeinse droë inhoudsmaat vir graan, ongeveer 8,7 liter; •Inhoudsmate.

* **4:21 'n Lamp … word nie:** Matt 5:15; Luk 11:33

* **4:22** Matt 10:26; Luk 12:2

* **4:23** Matt 11:15; 13:43; Mark 4:9; Luk 14:35; Op 2:7,11,17,29; 3:6,13,22

* **4:24 Met die … gemeet word:** Matt 7:2; Luk 6:38

* **4:25** Matt 13:12; 25:29; Luk 19:26

* **4:27** Jak 5:7

* **4:29 steek … daar is:** Joël 3:13; Op 14:15

* **4:31 soos … mosterdsaadjie:** Matt 17:20; Luk 17:6

* **4:32 die voëls … maak:** Eseg 17:23; 31:6; Dan 4:12,21

z 4:38 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

a 4:39 see: Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

b 5:1 see: Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

c 5:1 Geraseners: Ander manuskripte lui “•Gadareners” of “Gergeseners”. Die Geraseners was

inwoners van Gerasa, 'n dorp ongeveer 50 km suidoos van die •See van Galilea; vgl Matt 8:28.

* **5:2 'n man … gees:** Mark 1:23

d 5:5 dag en nag: •Nag en dag.

* **5:7 Los … God:** 1 Kon 17:18; Mark 1:24; Luk 4:34; **Seun … God:** Luk 1:32; 6:35

* **5:7 Ek … God:** Matt 26:63

e 5:9 Legioen: 'n Romeinse militêre eenheid van 6 000 voetsoldate en 'n berede mag. Die woord dui hier 'n groot getal aan; •Militêre terme.

* **5:19 Gaan … huis:** Matt 9:6; Mark 8:26; Luk 5:24; 8:39

f 5:20 Dekapolis: 'n Gebied oos van die Jordaan. Die naam Dekapolis beteken 'tien dorpe'.

* **5:23 Kom … kan word:** Matt 8:3; Mark 6:5; 7:32; 8:23,25; Luk 4:40; 13:13; Hand 9:12,17; 28:8

g 5:25 bloedvloeiing: Menstruele bloeding.

* **5:27 aan sy … geraak:** Matt 14:36; Mark 6:56

* **5:30 Jesus … uit Hom:** Luk 6:19

* **5:34 jou geloof … gered:** Mark 10:52; Luk 7:50; 17:19

* **5:34 Gaan … vrede:** 1 Sam 1:17; 20:42; 2 Sam 15:9; 2 Kon 5:19; Luk 7:50; Hand 16:36; Jak 2:16

* **5:37 Petrus … van Jakobus:** Matt 10:2; 17:1; Mark 1:29; 3:16-17; 9:2; 13:3; 14:33; Luk 6:14; 9:28; Hand 1:13

* **5:39 Die kindjie … net:** Joh 11:1

h 5:41 *Talita koem:* Dit is Aramees wat Jesus hier gebruik.

* **5:41 Ek … op:** Luk 7:14

* **5:43 Hy het … weet nie:** Mark 1:44; 7:36

* **6:2 watter … hom gegee:** Joh 7:15

* **6:3 Is hy … Maria:** Joh 6:42

* **6:3 die seun … Simon nie:** Mark 3:31

* **6:4 'n Profeet … tuisdorp:** Joh 4:44

* **6:5 'n paar … te lê:** Matt 14:14; Mark 6:13; **gesond … te lê:** Matt 9:18; Mark 5:23; 7:32;

8:23,25; Luk 4:40; 13:13; Hand 9:12,17; 28:8

* **6:7 begin … stuur:** Luk 10:1

* **6:8-9 het Hy hulle … sandale dra:** Luk 10:7

* **6:10 Waar … vertrek:** Luk 10:7

i 6:11 skud … af: Dit was 'n teken dat mense niks verder met ander te doen wou hê nie; vgl Matt 10:14; Luk 9:5; 10:11; Hand 13:51; 18:6.

* **6:11 as getuienis … hulle:** Matt 8:4; 10:18; Mark 1:44; 13:9; Luk 5:14

* **6:13 baie siekes … gesalf:** Jak 5:14

* **6:13 baie siekes … gemaak:** Matt 14:14; Mark 6:5

j 6:14 Herodes: Herodes Antipas, een van die seuns van •Herodes die Grote. Nadat sy pa gesterf het, het hy oor Galilea en Perea regeer van 4 vC tot 39 nC.

* **6:14-15 Sommige … profete:** Matt 16:14; Mark 8:28; Luk 9:19

* **6:17-18** Luk 3:19-20

* **6:18 Dit is … vat nie:** Lev 18:16

k 6:21 *chiliarge:* *Chiliarg* (enkelvoud), 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 1 000; •Romeinse ampsdraers.

* **6:23 Wat jy … koninkryk:** Est 5:3,6; 7:2

* **6:29 sy liggaam … neergelê:** Matt 27:59-60; Luk 23:52-53; Joh 19:38,41

* **6:30** Luk 10:17

* **6:31 hulle het selfs … eet nie:** Mark 3:20

* **6:34 het Hy die … gekry:** Matt 9:36; 15:32; Mark 8:2

* **6:34 hulle soos … herder was:** Num 27:17; 1 Kon 22:17; 2 Kron 18:16; Eseg 34:8; Sag 10:2; Matt 9:36

* **6:35-44** Matt 15:32-38; Mark 8:1-9

l 6:37 tweehonderd *denarii:* Dit was 'n groot bedrag geld. 'n *Denarius* (enkelvoud) was 'n Romeinse muntstuk wat ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd was; •Munte.

m 6:39 te … sit: Letterlik ‘vir ete aanlê’; vgl Matt 8:11.

* **6:46 het Hy na … bid:** Mark 1:35; Luk 5:16; 6:12; 9:28

n 6:47 see: Dit is 'n binnelandse meer, ook bekend as die •See van Galilea.

o 6:48 vierde nagwaak: Dit verwys na die vierde wagbeurt waarin die nag volgens die Romeinse tydsindeling verdeel is; volgens Westerse tydsbepaling dus tussen 03:00 en 06:00.

* **6:49 het hulle … spook:** Luk 24:37

* **6:51 die wind … lê:** Mark 4:39

* **6:52 hulle harte … was:** Mark 8:17

p 6:55 slaapmatte: Dit verwys na 'n ligte matras met strooi gevul.

* **6:56 dat die … aanraak:** Matt 9:20; Mark 5:27; Luk 8:44

* **7:2** Luk 11:38

* **7:4 was van … koperhouers:** Matt 23:25; Luk 11:39

* **7:6-7 Hierdie … van mense:** Jes 29:13 LXX

* **7:10 Eer … moeder:** Eks 20:12; Deut 5:16; Mark 10:19; Ef 6:2

* **7:10 Wie sy … doodgemaak word:** Eks 21:17; Lev 20:9

q 7:11 *korban:* 'n Hebreeuse woord wat iets aandui wat deur 'n gelofte vir die diens van die Here afgesonder is. Omdat dit nie noodwendig na die tempel gebring moes word nie, maar in besit van die gewer kon bly, was dit 'n gerieflike uitweg vir enigiemand wat wou verhoed dat iemand daarop aanspraak sou maak.

r 7:15 maak: Ander manuskripte en ouer vertalings bevat ook nog hierna **16** “Wie ore het om te hoor, moet luister.” Dit word aanvaar dat dit hier nie deel van die bronteks is nie.

* **7:17 het sy … uitgevra:** Matt 13:36; Mark 4:10; Luk 8:9

s 7:22 jaloesie: Letterlik ‘bose oog’.

* **7:21-22 slegte gedagtes … dwaasheid:** Rom 1:29-31; 1 Kor 5:11; 6:9-10; Gal 5:19-21; Ef 5:3-4; Kol 3:5; 1 Tim 1:9-10; 2 Tim 3:2-4; 1 Pet 4:3; Op 21:8; 22:15

t 7:31 See van Galilea: Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

u 7:31 Dekapolis: 'n Gebied oos van die Jordaan. Die naam Dekapolis beteken ‘tien dorpe’.

* **7:32 smeek … te lê:** Matt 9:18; Mark 5:23; 8:23,25; Luk 4:40; 13:13; Hand 9:12,17; 28:8

* **7:33** Mark 8:23

* **7:34 Nadat Hy … opgekyk het:** Matt 14:19; Mark 6:41

v 7:34 *Effata:* Dit is Aramees wat Jesus hier gebruik.

* **7:36 Jesus … vertel nie:** Mark 1:44; 5:43

* **7:36 hoe meer … uitbasuin:** Mark 1:45

w 7:37 dowes … praat: Toespeling op Jes 35:5-6 as heenwysing na Jesus Christus.

* **8:1-10** Matt 14:14-21; Mark 6:35-44; Luk 9:12-17; Joh 6:5-13

x 8:10 Dalmanuta: Ook bekend as Magadan; vgl Matt 15:39.

* **8:11** Matt 12:38; 16:1; Luk 11:16; Joh 6:30

* **8:12 Waarom … teken:** Matt 12:39; Luk 11:29

* **8:15 Pasop … Fariseërs:** Luk 12:1

y 8:15 Herodes: Herodes Antipas, een van die seuns van •Herodes die Grote. Nadat sy pa gesterf het, het hy oor Galilea en Perea regeer van 4 vC tot 39 nC.

* **8:17 Waarom … harte:** Mark 6:52

* **8:18 Het julle oë … hoor julle nie:** Jer 5:21; Eseg 12:2; Mark 4:12; Hand 28:26

* **8:19** Matt 14:15-21; Mark 6:35-44; Luk 9:12-17; Joh 6:5-13

* **8:20** Matt 15:32-38; Mark 8:1-9

* **8:23 nadat Hy … gespoeg:** Joh 9:6

* **8:22-23 Die mense … geplaas het:** Mark 7:32-33

* **8:28** Mark 6:14-15; Luk 9:7-8

z 8:29 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **8:30** Mark 9:9

* **8:31 die Seun … moet word:** Matt 17:12; Mark 9:12; Luk 17:25

a 8:33 Satan: Die benaming "Satan" is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat 'teenstander' of 'aanklaer' beteken.

* **8:34 As iemand … My volg:** Matt 10:38; Luk 14:27

* **8:35** Matt 10:39; Luk 17:33; Joh 12:25

* **8:38** Matt 10:33; Luk 12:9

* **9:1 sommige … het nie:** Mark 13:30

* **9:2-8** 2 Pet 1:17-18

* **9:2 Petrus ... Johannes:** Matt 10:2; Mark 1:29; 3:16-17; 5:37; 13:3; 14:33; Luk 5:10; 6:14; 8:51; Hand 1:13

b 9:5 ***Rabbi:*** 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat ‘my •Meester’ beteken.

c 9:7 Dit ... Seun: Toespeling op Ps 2:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 3:17; 12:18; Mark 1:11; Luk 3:22; 2 Pet 1:17.

d 9:7 luister ... Hom: Toespeling op Deut 18:15 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 3:22.

* **9:9 het Jesus ... gesien het:** Matt 12:16; Mark 8:30

* **9:11-12 sê die ... herstel:** Mal 4:5-6

e 9:12 staan ... verag word: Toespeling op Ps 22:1-18; Jes 53:3 as heenwysing na Jesus Christus.

* **9:13 Elia ... gekom:** Matt 11:14

f 9:17 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

* **9:23 Alle ... glo:** Matt 21:21; Mark 11:23-24; Luk 17:6

* **9:24 Kom ... hulp:** Luk 17:5

* **9:26 Die gees ... uitgegaan:** Mark 1:26

* **9:27** Matt 9:25; Mark 1:31; 5:41; Luk 8:54; Hand 3:7

* **9:31 Die Seun ... opstaan:** Matt 16:21; 20:18-19; Mark 8:31; 10:33-34; Luk 18:32-33; 24:7

* **9:34 want ... belangrikste is:** Luk 22:24

* **9:35 As iemand ... dienaar wees:** Matt 20:26-27; 23:11; Mark 10:43-44; Luk 22:26

* **9:37** Matt 10:40; Luk 10:16; Joh 13:20

g 9:38 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

* **9:40** Matt 12:30; Luk 11:23

h 9:41 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

i 9:42 maalklip ... donkie: Die boonste van twee maalklippe, met 'n gat in die middel, wat deur 'n donkie in die rondte gedraai is.

j 9:43 lewe: Gestel teenoor "•Gehenna", verwys dit na die ewige lewe.

k 9:43 Gehenna: 'n Vergriekste vorm van die Hebreeuse uitdrukking *ge hinnom,* wat verwys na die Hinnomdal, wat volgens Jer 7:31-32; 19:6-7 'n plek van straf sou word.

* **9:43 As jou … Gehenna:** Matt 5:30

l 9:43 vuur: Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **44** "Waar die wurm in hulle nie doodgaan en die vuur nie geblus word nie." Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

m 9:45 te word: Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **46** "Waar die wurm in hulle nie doodgaan en die vuur nie geblus word nie." Daar word algemeen aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

* **9:47** Matt 5:29

n 9:47 te word: Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **48** "En elke offerande sal met sout gesout word"; vgl Jes 66:24.

o 9:50 sout: Sout was in die Bybelse tyd bekend vir die suiwerende en bederfwerende krag daarvan; vgl 2 Kon 2:19-22.

* **9:50 maar as … smaak gee:** Matt 5:13; Luk 14:34

* **9:50 Julle moet … julle hê:** Kol 4:6

* **9:50 in vrede … leef:** Rom 12:18; 1 Thess 5:13

* **10:4 om 'n … skei:** Deut 24:1,3; Matt 5:31; 19:7

* **10:6** Gen 1:27; 5:2

* **10:7-8 Daarom … vlees wees:** Gen 2:24; Ef 5:31

* **10:11-12 Wie van … pleeg sy egbreuk:** Matt 5:32; Luk 16:18; 1 Kor 7:10-11

* **10:15** Matt 18:3

p 10:17 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **10:19 jy mag nie bedrog pleeg nie:** Deut 24:14; Jak 5:4

* **10:19 Jy mag nie moord … moeder:** Eks 20:12-16; Deut 5:16-20

* **10:21 'n skat … hemel:** Matt 6:20; Luk 12:33

* **10:23 Hoe … ingaan:** Mark 4:19

q 10:24 gaan: Sommige Griekse manuskripte lui verder "vir hulle wat op hulle rykdom vertrou".

* **10:27 want alles … God:** Gen 18:14; Job 42:2; Sag 8:6 LXX; Mark 14:36

* **10:31** Matt 20:16; Luk 13:30

* **10:33-34** Matt 16:21; 17:22-23; Mark 8:31; 9:31; Luk 24:7

* **10:35 Jakobus … Sebedeus:** Matt 4:21; 10:2; 17:1; Mark 1:19,29; 3:17; 5:37; 9:2; 10:41; 13:3; 14:33; Luk 5:10; 6:14; 8:51; 9:28,54; Hand 1:13

r 10:35 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **10:36 Wat … doen:** Matt 20:32; Mark 10:51; Luk 18:41

s 10:37 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

* **10:37 Beskik … sit:** Matt 19:28; Luk 22:30

* **10:38 die beker … Ek drink:** Joh 18:11

* **10:38 met die doop … Ek gedoop word:** Luk 12:50

* **10:39 Die beker … julle gedoop word:** Hand 12:2

* **10:42** Luk 22:25

* **10:43-44 maar wie belangrik … slaaf wees:** Matt 23:11; Mark 9:35; Luk 22:26

* **10:45** 1 Tim 2:5-6

* **10:47 Seun … my:** Matt 9:27; 15:22

* **10:51 Wat … doen:** Mark 10:36

t 10:51 *Rabboeni:* 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Aramees wat 'my •Meester' beteken.

u 10:51 sien: Die Griekse woord beteken 'sien' of 'weersien'.

* **10:52 Jou geloof … gered:** Matt 9:22; Mark 5:34; Luk 7:50; 8:48; 17:19

v 11:9 Hosanna: Die Hebreeuse woord wat in Ps 118:25 met "verlos ons tog" vertaal is, word uitgespreek *hosji-a na.* Dit het die uitroep "•Hosanna" geword.

w 11:9 Hosanna … Here: Aanhaling uit Ps 118:25-26 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 21:15; 23:39.

* **11:10 Geseënd … Dawid:** Luk 1:32-33; Hand 2:29

x 11:11 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **11:13 Hy het van … blare:** Luk 13:6

* **11:14 Mag … eet nie:** Mark 11:20

y **11:15 tempelterrein:** Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **11:17 My huis … genoem word:** Jes 56:7

* **11:17 rowerspelonk:** Jer 7:11

* **11:18 Die leierpriesters … bring:** Mark 14:1; Luk 20:19; 22:2

z **11:19 Jesus … dissipels:** Letterlik 'hulle'. Sommige manuskripte lui "Hy".

* **11:20-21** Mark 11:14

a **11:21** ***Rabbi:*** 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat 'my •Meester' beteken.

* **11:23** Matt 17:20; Luk 17:6; 1 Kor 13:2

* **11:25 as julle … iemand het:** Matt 5:23; Op 2:4,14,20

b **11:25 hemele:** Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **11:25 vergeef hom … kan vergeef:** Matt 6:14

c **11:25 kan vergeef:** Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **26** "Maar as julle nie vergewe nie, sal julle Vader in die hemele ook nie julle oortredinge vergewe nie." Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

d **11:27 tempelterrein:** Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **11:27 leierpriesters … familiehoofde:** Matt 16:21; 27:41; Mark 8:31; 14:43,53; 15:1; Luk 9:22; 22:66

e **11:30 hemel:** 'n Verwysing na God.

* **11:30 Die doop … hemel:** Joh 1:33

* **11:31** Matt 21:32; Luk 7:30

* **11:32 Hulle was … beskou:** Matt 14:5; 21:46

f **12:1 wagtoring:** 'n Hoë uitkykpunt vanwaar mense kan sien of vyande of diere aankom.

* **12:1 'n Man … gebou:** Jes 5:1-2

g 12:6 geliefde seun: Toespeling op Gen 22:2 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 3:17; 17:5; Mark 1:11; 9:7; Luk 3:22; 2 Pet 1:17.

* **12:8** Heb 13:12

* **12:10 Die klip … geword:** Hand 4:11; 1 Pet 2:7

h 12:10-11 Die klip … oë: Aanhaling uit Ps 118:22-23 as heenwysing na Jesus Christus.

* **12:12 Hulle wou … skare:** Matt 14:5; Luk 22:2

i 12:13 Herodiane: Ondersteuners van die huis van •Herodes, 'n politieke party, nie 'n godsdienstige nie. Hulle het met die Fariseërs 'n bondgenootskap teen Jesus aangegaan.

* **12:13 Hulle stuur … Herodiane:** Mark 3:6

j 12:14 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

k 12:15 *denarius:* 'n Romeinse muntstuk wat ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd was; •Munte.

* **12:17 Gee … hom toekom:** Rom 13:7

l 12:17 hieroor: Letterlik 'oor Hom'.

* **12:18 Die Sadduseërs … is nie:** Hand 23:8

m 12:19 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **12:19 as iemand … verwek:** Gen 38:8; Deut 25:5

n 12:25 tree hulle … uitgegee nie: Verteenwoordig die destydse Joodse siening: Mans trou en vroue word deur hulle vaders uitgegee om te trou.

o 12:25 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **12:26 in die boek … doringbos:** Eks 3:2

* **12:26 Ek is … Jakob:** Eks 3:6,15-16

p 12:29 enigste Here: Of "is een Here".

* **12:29-30 Luister … krag:** Deut 6:4-5; Jos 22:5; Luk 10:27

* **12:31 Jy moet … jouself:** Lev 19:18; Rom 13:9; Gal 5:14; Jak 2:8

q 12:32 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **12:32 Die skrifkenner … Meester:** Luk 20:39

* **12:32 Hy Een is:** Deut 6:4

* **12:32 dat daar … Hy nie:** Deut 4:35; Jes 45:21

* **12:33 Om Hom … krag:** Deut 6:5; Jos 22:5; Luk 10:27

* **12:33 jou naaste … jouself:** Lev 19:18; Rom 13:9; Gal 5:14; Jak 2:8

* **12:33 belangriker … diereoffers:** 1 Sam 15:22; Hos 6:6

* **12:34 Niemand … vra nie:** Matt 22:46; Luk 20:40

r 12:35 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

s 12:35 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

t 12:36 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

u 12:36 Die Here … geplaas het: Aanhaling uit Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 2:34-35; 1 Kor 15:25; Heb 1:13.

* **12:36 vyande … geplaas het:** Ps 110:1

* **12:37 Die groot … geluister:** Luk 19:48; 21:38

v 12:38 *stolas:* *Stola* (enkelvoud), 'n lang toga wat ooreenstem met die Joodse *talliet.* Dit strek tot op die voete en is 'n simbool van hoë status en waardigheid; •Kleredrag.

* **12:41 Jesus … gesit:** Joh 8:20

* **12:41 kyk … gooi:** 2 Kon 12:9

w 12:42 *lepta:* *Lepton* (enkelvoud), die kleinste Romeinse muntstuk; •Munte.

x 12:42 *kwadrant:* Die dagloon van 'n arbeider het bestaan uit 64 *kwadrante;* •Munte.

* **12:43-44 hierdie weduwee … lewensonderhoud:** 2 Kor 8:12

y 13:1 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

z 13:1 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

* **13:2 Hier … afgebreek word:** Luk 19:44

* **13:6** Joh 5:43

* **13:8 Want … teen koninkryk:** Jes 19:2; 2 Kron 15:6

* **13:9** Matt 10:17-18

a 13:9 sanhedrins: Naas die •Sanhedrin in Jerusalem wat die hoogste Joodse gesagsliggaam was, was daar ook elders kleiner "sanhedrins" wat plaaslike regsaangeleenthede moes behartig.

b 13:9 prokurators: Prokurator (enkelvoud), 'n amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

* **13:11** Matt 10:19-20; Luk 12:11-12

* **13:12 Kinders … kom:** Miga 7:6

* **13:13** Matt 10:22

* **13:13 Julle … Naam:** Joh 15:18-21

c 13:14 gruwel … verwoesting: 'n Toespeling op die beeld van Zeus wat in 167 vC in die tempel op die brandofferaltaar opgerig is; vgl Dan 9:27; 11:31; 12:11.

* **13:15-16** Luk 17:31

d 13:15 dakstoep: Die ruimte bo-op die plat dak van 'n huis wat gewoonlik van klei en plantmateriaal gemaak was en met 'n leer of kliptrap bereik kon word.

* **13:17** Luk 23:29

* **13:19 In daardie … toe was:** Dan 12:1; Op 7:14

e 13:21 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **13:22** Deut 13:1-3; Op 13:13

f 13:25 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **13:24-25 sal die … geskud word:** Jes 13:10; 34:4; Eseg 32:7-8; Joël 2:10,31; 3:15; Op 6:12-14; 8:12

g 13:26 die Seun … sien kom: Toespeling op Dan 7:13-14 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Mark 8:38; Op 1:7.

* **13:27 sy uitverkorenes … hemel:** Deut 30:4; Sag 2:6,10

* **13:28** Matt 21:19; Mark 11:13

* **13:31** Matt 5:18; Luk 16:17

* **13:32** Hand 1:7

* **13:33** Matt 25:13

* **13:34** Matt 25:14

* **13:35** Luk 12:36-38

h 13:35 vroegoggend: Volgens Westerse tydsbepaling tussen 03:00 en 06:00.

i 14:1 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

j 14:1 Fees ... Brood: 'n Fees wat begin het met die •Pasga en wat sewe dae lank aangehou het, van 14 tot 21 •*Nisan*. In daardie sewe dae moes die Israeliete brood eet wat nie suurdeeg in het nie; •Feeste.

* **14:1 Die leierpriesters ... maak:** Mark 11:18; Luk 19:47

* **14:3** Luk 7:37-38

k 14:3 Melaatse: Die Griekse term sluit 'n verskeidenheid velsiektes in, waarvan sommige as ongeneeslik beskou is. •Melaatses is as kulties •onrein beskou.

l 14:3 aan ... aangelê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

m 14:3 nardusolie: Geurige olie afkomstig van die nardusplant, wat in Noord-Indië gegroei het. Dit het meegebring dat hierdie olie uiters duur was, ongeveer die ekwivalent van 'n gemiddelde arbeider se loon vir 'n volle jaar; vgl Mark 14:5.

n 14:5 *denarii:* 300 *denarii* is ongeveer die ekwivalent van 'n arbeider se loon vir een jaar (minus Sabbatte); •Munte.

* **14:7 Die armes ... by julle:** Deut 15:11

* **14:8 Sy het ... begrafnis:** Joh 19:40

o 14:12 Fees ... Brood: 'n Fees wat begin het met die •Pasga en wat sewe dae lank aangehou het, van 14 tot 21 •*Nisan*. In daardie sewe dae moes die Israeliete brood eet wat nie suurdeeg in het nie; •Feeste.

* **14:12 Op die ... geslag het:** Eks 12:6,14-20

p 14:12 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

q 14:18 aan ... aanlê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **14:18 Een van ... eet:** Ps 41:10

* **14:22 het Hy brood … vir hulle:** Matt 14:19; 15:36; Mark 6:41; 8:6; Luk 9:16

* **14:23-24 Toe het Hy … my bloed:** 1 Kor 10:16

* **14:24 my bloed … verbond:** Eks 24:8; Sag 9:11; Heb 9:20

* **14:26 Nadat … gesing het:** Ps 113 — 118

r 14:27 Ek … word: Aanhaling uit Sag 13:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 26:56; Mark 14:50.

* **14:28** Mark 16:7

s 14:30 vandag: Die Joodse dag begin met sononder.

* **14:31 Selfs … sterf:** Joh 11:16

* **14:32 Toe … Getsemane:** Joh 18:1

* **14:33 Petrus … Johannes:** Matt 17:1; Mark 5:37; 9:2; 13:3; Luk 5:10; 6:14; 8:51; 9:28; Hand 1:13

* **14:34 My siel … bedroef:** Ps 42:5,11; 43:5; Joh 12:27

* **14:34 My siel … dood toe:** Jona 4:9

t 14:36 *Abba:* Die Aramese woord vir 'Vader', waarmee Jesus God in die gebed aangespreek het; Rom 8:15; Gal 4:5-6.

* **14:36 maar nie … U wil:** Joh 5:30; 6:38

* **14:38 bid … kom nie:** Matt 6:13; Luk 11:4

* **14:43 leierpriesters … familiehoofde:** Matt 16:21; 27:41; Mark 8:31; 11:27; 14:53; 15:1; Luk 9:22; 20:1

u 14:45 *Rabbi:* 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat 'my •Meester' beteken.

v 14:47 oor: Die Grieks gebruik hier 'n verkleinwoord (oortjie) wat daarop kan dui dat dit net 'n deel van die oor was.

w 14:49 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **14:49 Daagliks … te gee:** Luk 19:47; 21:37; Joh 18:20

* **14:50** Sag 13:7; Matt 26:31; Mark 14:27

* **14:53 leierpriesters … skrifkenners:** Matt 16:21; 27:41; Mark 8:31; 11:27; 14:43; 15:1; Luk 9:22; 20:1

x 14:55 Sanhedrin: Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

* **14:58 Ek sal ... is nie:** Mark 15:29; Joh 2:19

y 14:61 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

z 14:62 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

* **14:62 sien sit ... Magtige:** Ps 110:1; Matt 22:44; Luk 20:42; Hand 2:34; Ef 1:20; Kol 3:1; Heb 1:3,13; 10:12; 12:2

* **14:62 sien kom ... hemel:** Dan 7:13; Matt 24:30; Mark 13:26; Luk 21:27; Op 1:7; 14:14

* **14:63 Die hoëpriester ... klere:** Num 14:6; Hand 14:14

* **14:64** Lev 24:16; Joh 19:7

a 14:68 'n haan ... gekraai: Sommige manuskripte bevat nie hierdie woorde nie.

* **14:72 Voor ... verloën:** Matt 26:34; Mark 14:30; Luk 22:34; Joh 13:38

* **15:1 leierpriesters ... skrifkenners:** Matt 16:21; 27:41; Mark 8:31; 11:27; 14:43,53; Luk 9:22; 20:1

b 15:1 Sanhedrin: Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

* **15:1 vroeg ... beraam:** Luk 22:66

c 15:4-5 Pilatus ... geantwoord nie: Toespeling op Jes 53:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Mark 14:60-61; Luk 23:9.

* **15:11** Hand 3:14

* **15:12-14** Hand 3:13; 13:28

d 15:16 *pretorium:* Dit was óf die ou paleis van •Herodes, óf die vesting Antonia, waar die •prokurator gedurende feestye tuisgegaan het.

e 15:16 kohort: 'n Afdeling Romeinse soldate wat uit 200 tot 1 000, maar gewoonlik 600 man, bestaan het; •Militêre terme.

* **15:17-19** Luk 23:11

f 15:22 Kopbeenplek: 'n Heuwel buite Jerusalem waar teregstellings plaasgevind het.

g 15:23 Hulle wou ... gee: Toespeling op Ps 69:22 as heenwysing na Jesus Christus.

h 15:24 verdeel … neem: Toespeling op Ps 22:19 as heenwysing na Jesus Christus.

i 15:25 derde uur: Volgens Westerse tydsbepaling 09:00; •Tydsindeling.

j 15:27 linkerhand: Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **28** "En die Skrifte is vervul wat lui, 'Hy is saam met die misdadigers gereken.' " Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

k 15:29 terwyl … skud: Toespeling op Ps 22:8; 109:25; Klaagl 2:15 as heenwysing na Jesus Christus.

l 15:32 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

m 15:33 sesde uur … tot … negende uur: Volgens Westerse tydsbepaling vanaf 12:00 tot 15:00.

n 15:34 My God … verlaat: Aanhaling uit Ps 22:1 as heenwysing na Jesus Christus.

o 15:39 *centurio:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor honderd; •Romeinse ampsdraers.

p 15:40 Maria Magdalena: Die bronteks noem haar deurgaans "Maria, die Magdaleense vrou," dws 'Maria, die vrou afkomstig uit Magdala'. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea.

q 15:42 Voorbereidingsdag: Die dag van voorbereiding voor die Sabbat, dws Vrydag.

r 15:44 *centurio:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor honderd; •Romeinse ampsdraers.

s 15:47 Maria Magdalena: Die bronteks noem haar deurgaans "Maria, die Magdaleense vrou," dws 'Maria, die vrou afkomstig uit Magdala'. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea.

t 16:1 Maria Magdalena: Die bronteks noem haar deurgaans "Maria, die Magdaleense vrou," dws 'Maria, die vrou afkomstig uit Magdala'. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea.

u 16:2 eerste … week: Letterlik 'op die eerste van die Sabbatte', dws Sondag.

v 16:5 *stola:* 'n Lang toga wat ooreenstem met die Joodse *talliet*. Dit strek tot op die voete en is 'n simbool van hoë status en waardigheid; •Kleredrag.

w 16:8 bang: In sommige manuskripte is benewens of in die plek van vs 9-20 die volgende bygevoeg: "En hulle het alles wat aan hulle vertel is kortliks aan dié saam met Petrus berig. Hierna het Jesus self deur hulle die heilige en onverganklike verkondiging van die ewige verlossing uitgestuur. •*Amen.*" Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

x 16:8 bang: Ander manuskripte en ouer vertalings bevat ook ná vs 8 nog vs 9-20. Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

y 16:9 eerste … week: Letterlik 'op die eerste van die Sabbatte', dws Sondag; vgl Joh 20:19; Hand 20:7.

z 16:9 **Maria Magdalena:** Die bronteks noem haar deurgaans “Maria, die Magdaleense vrou,” dws ‘Maria, die vrou afkomstig uit Magdala’. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea.

a 16:14 **aan … aangelê het:** Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

b 16:19 **regterhand:** 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

DIE EVANGELIE VOLGENS
LUKAS

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

Inleiding

Lukas het waarskynlik die *Markusevangelie* as een van sy bronne gebruik. *Die Evangelie volgens Lukas* is dus ná *Markus* geskryf, iewers tussen 70 en 80 nC. Daar word gespekuleer dat dit êrens in Klein-Asië, miskien in Efese, ontstaan het.

Reeds van vroeg af het die skrywer van hierdie Evangelie as Lukas bekend gestaan. Lukas is die enigste evangelis wat sy Evangelie met 'n tweede vertelling oor Jesus, naamlik *Handelinge,* opvolg. Soos blyk uit sy voorwoord, algemeen bekend as die "Proloog" (1:1-4), was hy nie self 'n ooggetuie van die Jesusgebeure nie, maar het hy sy Evangelie geskryf nadat hy deeglik navorsing gedoen het. Hy was klaarblyklik 'n goed opgevoede man en skryf goeie Grieks. Ons kan aanneem dat hy van Griekse afkoms was — heel waarskynlik die enigste nie-Jood onder die evangeliste. Tog beskik hy oor genoeg kennis van die Joodse kultuur en hulle godsdienstige gebruike en verwagtings om die optrede van Jesus oortuigend te kan beskryf. Of hy wel Lukas, die mediese dokter, was waarna Kolossense 4:14 (vgl Filem vs 24; 2 Tim 4:11) verwys, is onbekend.

Theofilus, aan wie hierdie Evangelie gerig word, was waarskynlik 'n sosiaal hoog aangeskrewe persoon wat reeds goed aangaande die Christelike boodskap ingelig was (1:4). Lukas wil hom oortuig wie Jesus eintlik is, en hy hoop dat Theofilus sy Evangelie sal kan help versprei. Op hierdie manier wil Lukas die Christelike boodskap ook vir lesers uit die nie-Joodse wêreld toeganklik maak.

Lukas skryf 'n waardige, dikwels verhewe Grieks. Hy beklemtoon in sy Evangelie dat God 'n heilsplan het wat die hele mensdom insluit en dat Jesus Christus die middelpunt en die vervulling daarvan uitmaak. Lukas wil deur sy vertelling sy lesers oorreed om in hierdie Jesus te glo en hulle so met God se heilsplan te vereenselwig. Hy veranker hierdie heilsplan van God doelbewus in die wêreldgeskiedenis. Daarom verwys hy pertinent na die Romeinse en die plaaslike regeerders van sy tyd. Die Heilige Gees en gebed is by hom ooglopende temas. Verder gee Lukas besondere aandag aan die verontregtes en veragtes van die destydse samelewing: vroue en kinders, armes, tollenaars, Samaritane. Hy beklemtoon God se genade teenoor berouvolle sondaars, onder andere deur saam met hulle te eet. Daarom bevat sy Evangelie belangrike materiaal wat by die ander evangeliste ontbreek, soos die gelykenis van die verlore seun, die gebed van die tollenaar en Jesus se belofte aan een van die misdadigers wat saam met Hom gekruisig is. Blydskap speel ook 'n besondere rol in hierdie Evangelie.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

- 1:1-4 Die proloog
- 1:5 — 2:52 Die geboorte van Johannes; geboorte en kinderjare van Jesus
- 3:1 — 4:13 Die voorbereiding vir Jesus se taak
- 4:14 — 9:50 Jesus se werk in Galilea
- 9:51 — 19:28 Jesus op reis na Jerusalem
- 19:29 — 21:38 Gebeure by die tempel
- 22:1 — 23:56a Die laaste dae in Jerusalem; Jesus se verhoor en lyding
- 23:56b — 24:53 Jesus se opstanding en hemelvaart

Die proloog[a]

1 1 Baie mense het reeds hulle hand daaraan gewaag om 'n verhaal
saam te stel oor alles wat onder ons tot vervulling gekom het, 2 soos
die mense wat van die begin af ooggetuies[*] en dienaars van die Woord
was, dit aan ons oorgelewer het. 3 Daarom, geagte Theofilus,[*] het ook
ek dit goedgedink om self alles stap vir stap van voor af noukeurig te
ondersoek en dit in volgorde vir u neer te skryf, 4 sodat u vir seker kan
weet dat die onderrig wat u oor hierdie gebeure ontvang het,
betroubaar is.

Die geboorte van Johannes word aangekondig

5 In die tyd toe Herodes[b] koning van Judea was, was daar 'n sekere
priester uit die diensgroep van Abia[*] met die naam Sagaria. Sy vrou
was uit Aäron se nageslag, en haar naam was Elisabet. 6 Hulle was
albei regverdig in die oë van God en het onberispelik volgens al die
gebooie en voorskrifte van die Here geleef. 7 Hulle was kinderloos
omdat Elisabet onvrugbaar was en albei van hulle al op ver
gevorderde leeftyd was. 8 Toe Sagaria op 'n keer tydens sy diensgroep
se beurt voor God tempeldiens gedoen het, 9 is hy volgens priesterlike
gebruik deur die lot aangewys om die heiligdom van die Here[c] binne
te gaan en die wierookoffer te bring.[d] 10 En die hele menigte van die
volk was besig om op die uur van die wierookoffer[e] buite te bid. 11 'n
Engel van die Here het toe aan hom verskyn en aan die regterkant van
die wierookaltaar gestaan. 12 Sagaria was ontsteld toe hy hom sien en
vrees het hom oorval, 13 maar die engel het vir hom gesê:

“Moenie bang wees nie, Sagaria,
want jou gebed is verhoor.
Jou vrou, Elisabet, sal vir jou 'n seun in die lewe bring,
en jy moet hom Johannes noem.
14 Hy sal vir jou 'n bron van vreugde en blydskap wees,
en baie mense sal bly wees oor sy geboorte.
15 Inderdaad, hy sal groot wees in die oë van die Here.
Hy sal glad nie wyn of ander gegiste drank drink nie[*]
en hy sal reeds van voor sy geboorte af
met die Heilige Gees vervul wees.
16 Hy sal baie van die kinders van Israel
na die Here hulle God laat terugkeer.
17 Hy sal met die gees en krag van Elia
voor die Here uitgaan[*]
om die harte van vaders na hulle kinders

terug te bring[*]
en ongehoorsames na die denkwyse van regverdiges,
en so 'n goed toegeruste volk
vir die Here voor te berei.[*]”

18 Sagaria sê toe vir die engel: “Hoe sal ek dit weet? Want ek is al
oud en my vrou is al op ver gevorderde leeftyd.[*]” 19 Daarop antwoord
die engel hom: “Ek is Gabriël[*] wat in die teenwoordigheid van God
staan. Ek is gestuur om met jou te praat en hierdie goeie boodskap vir
jou te bring.[*] 20 Ek sê vir jou: Omdat jy my woorde, wat op hulle
vasgestelde tyd in vervulling sal gaan, nie geglo het nie sal jy stom
wees.[*] Jy sal nie kan praat nie, tot op die dag waarop hierdie dinge
gebeur.”
21 Die volk het ondertussen vir Sagaria gestaan en wag en was
verbaas dat hy so lank in die heiligdom talm. 22 Maar toe hy uitkom,
kon hy nie met hulle praat nie. Hulle besef toe dat hy 'n visioen in die
heiligdom gesien het. Hy het aanhoudend vir hulle beduie en stom
gebly. 23 Toe sy tempeldiens verby was, het hy huis toe gegaan.
24 Hierna het sy vrou Elisabet swanger geraak. Sy het haar vyf
maande lank afgesonder en gesê: 25 “Dit is wat die Here in hierdie dae
vir my gedoen het: Hy het na my omgesien deur die minagting van die
mense van my weg te neem.”[*]

Die geboorte van Jesus word aangekondig

26 In die sesde maand[f] is die engel Gabriël deur God gestuur na
Nasaret, 'n dorp in Galilea, 27 [*]na 'n maagd wat verloof was aan 'n man
met die naam Josef, uit die nageslag van Dawid. Die maagd se naam
was Maria. 28 Die engel het na haar gegaan en gesê: “Gegroet,
begenadigde vrou! Die Here is met jou!”
29 Sy was verward oor die woorde en het gewonder wat hierdie
groet tog kon beteken. 30 Die engel het vir haar gesê:

“Moenie bang wees nie, Maria,
want jy het genade by God gevind.
31 Kyk, jy sal swanger word
en aan 'n seun geboorte skenk.
Jy moet Hom Jesus noem.[g]
32 Hy sal magtig wees
en die Seun van die Allerhoogste genoem word.
En die Here God sal aan Hom die troon van sy voorvader Dawid gee.
33 [h]Hy sal vir ewig oor die nageslag van Jakob regeer.
Aan sy heerskappy sal daar geen einde kom nie.”[i]

34 Maar Maria het vir die engel gesê: “Hoe kan so iets moontlik
wees, aangesien ek nie gemeenskap met 'n man het nie?” 35 Die engel
het haar geantwoord: “Die Heilige Gees sal oor jou kom en die krag
van die Allerhoogste sal jou oorskadu.* Daarom sal die kind wat
gebore word, heilig genoem word, die •Seun van God. 36 Kyk, Elisabet,
'n familielid van jou, is ook swanger en sy verwag 'n seun ten spyte
van haar hoë ouderdom. Alhoewel sy vroeër as onvrugbaar beskou is,
is sy reeds ses maande swanger, 37 *want vir God is niks onmoontlik
nie.” 38 Toe sê Maria: “Kyk, ek is die diensmeisie van die Here. Laat
met my gebeur soos u gesê het.” En die engel het van haar af
weggegaan.

Maria besoek Elisabet

39 In daardie tyd het Maria gereedgemaak en haastig na die
bergstreek vertrek, na 'n dorp in Juda. 40 Sy het Sagaria se huis
binnegegaan en Elisabet gegroet. 41 Toe Elisabet Maria se begroeting
hoor, het die kindjie in haar van vreugde gespring,* sy is met die
Heilige Gees vervul* 42 en het hardop uitgeroep:

“Geseënd is jy onder die vroue.*
Geseënd is die kind aan wie jy geboorte sal gee.*
43 Wie is ek dat die moeder van my Here na my toe kom?
44 Kyk, net toe jy inkom en ek jou stem hoor,
het die kindjie in my van uitbundige blydskap gespring.
45 En geseënd is sy wat geglo het
dat die Here se beloftes aan haar vervul sal word.”*

Die loflied van Maria

46 Maria het toe gesê:

“My •siel loof die Here,
47 my gees jubel oor God my Verlosser,
48 want Hy het die nederigheid van sy diensmeisie raakgesien.*
Kyk, van nou af sal alle geslagte my geseënd noem,
49 want die Almagtige het groot dinge vir my gedoen —
ja, heilig is sy Naam.*
50 *Hy bewys ontferming van geslag tot geslag
aan hulle wat vir Hom ontsag het.
51 *Kragtige dade het Hy met sy arm verrig.
Hy het die denke verwar van diegene wat te veel van hulleself dink,*
52 magtiges het Hy van hulle trone afgeruk,*
en geringes het Hy verhoog.*
53 *Hongeres het Hy met goeie gawes versadig*

en rykes het Hy met leë hande weggestuur.
54 *Sy dienskneg Israel het Hy bygestaan*
deur sy ontferming in gedagte te hou
55 *soos Hy dit aan ons voorvaders beloof het,
aan Abraham en sy nageslag, vir ewig."*

56 Maria het omtrent drie maande by Elisabet gebly en daarna teruggegaan huis toe.

Die geboorte van Johannes die Doper

57 Toe die tyd aanbreek dat Elisabet geboorte moes gee, het sy 'n
seun in die wêreld gebring. 58 Haar bure en familie het gehoor dat die
Here Hom uitsonderlik oor haar ontferm het en hulle was saam met
haar bly.
59 *Op die agtste dag[j] het mense gekom om die kindjie te besny.*
Hulle wou hom sy pa se naam, Sagaria, gee. 60 Maar sy ma het gesê:
"Nee, hy moet Johannes genoem word."* 61 Hulle sê toe vir haar:
"Maar daar is niemand in jou familie met dié naam nie." 62 Hulle het
ook met behulp van gebare aan sy pa gevra wat hy wou hê die kindjie
genoem moet word. 63 Hy het 'n skryfbordjie gevra en geskryf:
"Johannes, dit is sy naam." En almal was verbaas. 64 Skielik kon
Sagaria sy mond en sy tong weer onbelemmerd gebruik en hy het God
begin prys.
65 Almal wat in die omgewing woon, is met ontsag vervul en in die
hele bergstreek van Judea het die mense oor al hierdie gebeure
gepraat. 66 Almal wat hiervan gehoor het, het in hulle harte daaroor
bly nadink en gewonder: "Waarvoor is hierdie kind bestem?" Die hand
van die Here was werklik met hom.

Die loflied van Sagaria

67 Sagaria, sy pa, is hierna met die Heilige Gees vervul en het geprofeteer en gesê:

68 "Lofwaardig is die Here, die God van Israel,*
want Hy het omgesien na sy volk*
en hulle bevryding bewerkstellig.
69 'n Kragtige verlossing[k] het Hy vir ons bewerk
uit die nageslag van Dawid, sy dienskneg,
70 soos Hy reeds lank gelede
by monde van sy heilige profete beloof het —
71 *verlossing van ons vyande
en uit die hand van almal wat ons haat.
72 *Dit het Hy gedoen om ontferming
aan ons voorvaders te bewys

en sy heilige verbond in gedagte te hou,
73 *die eed wat Hy teenoor ons vader Abraham gesweer het*
sodat ons, 74 gered uit die hand van ons vyande,
Hom sonder vrees sou dien
75 *en al ons dae voor Hom
in heiligheid en •geregtigheid kan leef.
76 En jy, kindjie, profeet van die Allerhoogste
sal jy genoem word,
want jy sal voor die Here uitloop
om sy paaie gereed te maak[l]
77 en om sy volk in te lig dat hulle verlos kan word
deur die vergewing van hulle sondes,
78 danksy ons God se innige ontferming
waardeur die môreson uit die hoogte oor ons sal opkom,[m]
79 om te skyn oor diegene wat hulle in die duisternis
en in die skaduwee van die dood bevind,[n]
en om ons voete op die pad van vrede te plaas."

80 Die kindjie het gegroei en deur die Gees[o] sterk geword.* Hy het
in die woestyn[p] gewoon totdat hy in die openbaar voor Israel begin
optree het.*

Die geboorte van Jesus

(Matt 1:18-25)

2 1 In daardie tyd het keiser Augustus 'n dekreet afgekondig dat die
bevolking van die hele ryk geregistreer moet word. 2 Hierdie eerste
volkstelling is gehou toe Sirenius prokurator[q] van Sirië was. 3 Almal
het gegaan om hulle te laat registreer, elkeen na sy eie dorp. 4 Josef
het ook gegaan. Hy het van die dorp Nasaret in Galilea na Judea
gegaan, na die stad van Dawid, wat Betlehem genoem word, omdat hy
uit die huis en nageslag van Dawid afkomstig was. 5 Hy het saam met
sy verloofde, Maria,* wat swanger was, gegaan om hom te laat
registreer. 6 Terwyl hulle daar was, het die tyd aangebreek dat haar
kind gebore moes word 7 en sy het geboorte geskenk aan haar eerste
kind, 'n seun.* Sy het Hom in doeke toegedraai en in 'n krip neergelê,
omdat daar nie vir hulle plek in die herberg was nie.

Skaapwagters hoor die goeie boodskap

8 Daar was skaapwagters in daardie omgewing wat in die oop veld
gebly en snags hulle skaaptroppe opgepas het. 9 'n Engel van die Here
het aan hulle verskyn en die hemelse glans van die Here het rondom
hulle geskyn. Hulle het geweldig groot geskrik. 10 Toe sê die engel vir
hulle: “Moenie bang wees nie. Kyk, ek bring vir julle 'n goeie
boodskap wat vir die hele volk 'n bron van groot vreugde sal wees: 11
Vandag is daar vir julle in die stad van Dawid as Verlosser gebore,
Christus[r] die Here. 12 Dit sal vir julle die teken wees: Julle sal 'n
pasgebore kind vind wat in doeke toegedraai is en in 'n krip lê.” 13
Skielik was daar saam met die engel 'n hemelse menigte wat God loof:

> 14 “Eer aan God in die hoogste hemel
> en vrede op aarde*
> vir die mense in wie God 'n welbehae het!”

15 Nadat die engele van hulle af na die hemel weggegaan het, sê die
skaapwagters vir mekaar: “Kom ons gaan reguit na Betlehem en gaan
kyk na wat gebeur het en wat die Here aan ons bekend gemaak het.”
16 Hulle het toe haastig daarheen vertrek en Maria en Josef en die
Kindjie wat in die krip lê, daar aangetref. 17 Nadat hulle Hom gesien
het, het hulle aan almal gaan vertel wat oor hierdie Kindjie* aan hulle
gesê is.
18 Almal wat hiervan gehoor het, was verwonderd oor wat die
skaapwagters aan hulle vertel het, 19 *maar Maria het al hierdie
woorde in haar hart bewaar en daaroor bly nadink. 20 Die

skaapwagters het teruggekeer terwyl hulle God verheerlik en prys oor
alles wat hulle gehoor en gesien het — presies soos dit aan hulle
meegedeel is.

Jesus word besny

21 Ná verloop van agt dae moes die Kindjie besny word.* En Hy is
Jesus genoem,* die naam wat deur die engel gegee is voordat Hy in
die moederskoot ontvang is.*

Jesus word aan die Here gewy

22 Ná afloop van die reinigingstyd* wat die Wet van Moses
voorskryf, het hulle Hom na Jerusalem geneem om Hom aan die Here
te wy. 23 Soos daar in die Wet van die Here geskryf staan: "Elke
eerstelingseun wat gebore word, moet aan die Here gewy word."* 24
Hulle het ook, soos die Wet van die Here voorskryf, 'n offer gebring:
"twee tortelduiwe, of twee jong duiwe".*

Simeon en Anna by die tempel

25 En kyk, in Jerusalem was daar 'n man met die naam Simeon.
Hierdie man was wetsgehoorsaam en toegewyd en het uitgesien na die
herstel van Israel.* Die Heilige Gees was met hom. 26 Hy het deur die
Heilige Gees 'n openbaring ontvang dat hy nie die dood sou sien
voordat hy die Gesalfde van die Here gesien het nie. 27 Gelei deur die
Gees het hy na die tempel gegaan. Toe Jesus se ouers die Kindjie
inbring sodat hulle ten opsigte van Hom die gebruiklike voorskrif van
die Wet kon nakom, 28 het Simeon Hom in sy arms geneem en God
geloof:

29 "Here, nou laat U toe dat u dienskneg in vrede sterf,
soos U gesê het.
30 *My oë het inderdaad u verlossing gesien
31 wat U ten aanskoue van al die volke bewerk het,
32 'n lig wat vir die nasies[s] tot openbaring dien
en eer bring aan u volk Israel."*

33 Sy pa en ma was verstom oor die dinge wat oor Hom gesê is.
34 Simeon het hulle geseën en vir Maria, sy ma, gesê: "Kyk, hierdie
Kindjie is bestem vir die val en die opstaan van baie mense[t] in Israel,
as 'n teken wat betwis word, 35 sodat die bedoelinge van baie mense
aan die lig kan kom. En wat jou betref, 'n swaard sal deur jou •siel
gaan."
36 Daar was ook 'n profetes, Hanna,[u] 'n dogter van Fanuel uit die
stam van Aser. Sy was al op ver gevorderde leeftyd. Sy is as jong
meisie getroud, het sewe jaar lank saam met haar man geleef, 37 en

was nou 'n weduwee van byna vier-en-tagtig jaar oud. Sy het nie van
die tempel af weggebly nie en God dag en nag[v] gedien deur te vas en
te bid.[*] 38 Juis op daardie oomblik het sy nader gekom en God gedank
en met almal wat na die bevryding van Jerusalem[*] uitgesien het, oor
die Kindjie gepraat.

39 Toe Josef-hulle alles nagekom het wat die Wet van die Here van
hulle verwag, het hulle na Galilea teruggegaan, na hulle tuisdorp
Nasaret.[*] 40 Die Kindjie het gegroei en sterk geword[*] en vol wysheid,
en die genade van God was met Hom.

Jesus by die tempel

41 Jesus se ouers het elke jaar vir die Pasga[w] na Jerusalem gegaan.
42 Toe Hy twaalf jaar oud was, het hulle oudergewoonte vir die fees
daarheen gegaan. 43 Ná afloop van die fees het hulle teruggekeer huis
toe, maar Jesus het sonder sy ouers se medewete in Jerusalem
agtergebly.

44 Omdat hulle gedink het dat Hy elders in die reisgeselskap was,
het hulle eers 'n dag lank gereis[x] voordat hulle Hom onder die familie
en bekendes begin soek het. 45 Toe hulle Hom nie kry nie, het hulle
teruggedraai na Jerusalem om Hom te soek. 46 Ná drie dae het hulle
Hom in die tempel gekry waar Hy tussen die leermeesters sit en na
hulle luister en hulle uitvra. 47 Almal wat na Hom geluister het, was
verstom oor sy insig en sy antwoorde. 48 Toe sy ouers Hom sien, was
hulle baie ontsteld. Sy ma sê toe vir Hom: "Kind, hoe kon jy so iets
aan ons doen? Jou pa en ek het angstig na jou gesoek." 49 Maar Hy
antwoord hulle: "Waarom het julle na My gesoek? Het julle nie geweet
dat Ek met die dinge van my Vader[y] besig moet wees nie?" 50 Hulle
het egter nie verstaan wat Hy vir hulle gesê het nie.

51 Toe het Hy saam met sy ouers vertrek en in Nasaret aangekom,
en Hy was gehoorsaam aan hulle. Maar sy ma het al hierdie dinge in
haar hart bewaar.[*]

52 Jesus het steeds wyser en al hoe meer volwasse geword en
toegeneem in guns by God en onder die mense.[*]

Die optrede van Johannes die Doper

(Matt 3:1-12; Mark 1:1-8; Joh 1:19-28)

3 1 In die vyftiende regeringsjaar van keiser Tiberius was Pontius
•Pilatus prokurator[z] van Judea. Herodes[a] was *tetrarg*[b] van Galilea, en
Filippus, sy broer, was *tetrarg* van Iturea en Tragonitis, en Lisanias was
tetrarg van Abilene. 2 In die tyd toe Annas[c] en Kajafas die hoëpriesters
was, het daar 'n woord gekom van God na Johannes, seun van Sagaria,
wat in die woestyn[d] was.[*] 3 Hierna het hy in die hele omgewing van
die Jordaan rondbeweeg en 'n doop van bekering[*] met die oog op die
vergewing van sondes verkondig, 4 soos geskryf staan in die boek met
die uitsprake van die profeet Jesaja:

“'n Stem van iemand wat roep in die woestyn,
‘Maak die pad vir die Here gereed,
maak sy paaie vir Hom reguit.
5 Elke kloof moet opgevul
en elke berg en heuwel platgemaak word.
Maak die krom paaie reguit
en die hobbelrige paaie gelyk.
6 [*]Dan sal die ganse mensdom sien
hoe God verlossing bring.’ ”[e]

7 Vir die skare wat in groot getalle na Johannes gestroom het om
deur hom gedoop te word, het hy gesê: “Julle addergeslag,[*] wie het
julle wysgemaak dat julle aan die dreigende oordeel kan ontkom?[*] 8
Dra liewer vrugte wat by die bekering pas. Moenie vir julleself begin
sê, ‘Ons het Abraham as voorvader’[*] nie, want ek sê vir julle, God kan
uit hierdie klippe kinders vir Abraham verwek. 9 Die byl lê reeds
gereed teen die wortel van die boom. Elke boom wat nie goed vrug
dra nie, word uitgekap en in die vuur gegooi.”[*]
10 Die skare vra hom toe: “Wat moet ons dan doen?”
11 En hy het hulle geantwoord: “Wie twee kledingstukke[f] het, moet
dit deel met iemand wat niks het nie; en wie kos het, moet dieselfde
doen.”
12 Daar het ook •tollenaars gekom om gedoop te word[*] en hulle het
hom gevra: “Meester,[g] wat moet ons doen?”
13 Hy het hulle geantwoord: “Moenie meer invorder as wat vir julle
voorgeskryf is nie.”
14 Ook soldate het hom gevra: “En óns, wat moet ons doen?” Vir
hulle het hy gesê: “Moenie geld van mense afpers nie en moet hulle
nie vals aankla nie, maar wees tevrede met julle lone.”

15 Omdat die volk allerhande verwagtings gehad het, het almal in
hulle harte gewonder of Johannes nie dalk die Christus[h] is nie. 16
Johannes het hulle egter geantwoord: “Ek doop julle wel met water,
maar daar kom iemand wat sterker as ek is en ek is nie eers werd om
die riempies van sy sandale los te maak nie.* Hy sal julle met die
Heilige Gees en met vuur doop. 17 Hy het sy hooivurk in sy hand om
sy dorsvloer deeglik skoon te maak en om die koring in sy skuur te
versamel, maar die kaf sal Hy met 'n onblusbare vuur verbrand.”
18 Johannes het die volk ook oor baie ander dinge vermaan, en die
goeie boodskap aan hulle verkondig.
19 *Hy het ook die *tetrarg* Herodes tereggewys oor Herodias, sy broer
se vrou, en oor al die booshede wat Herodes gepleeg het. 20 Herodes
het boonop ook nog Johannes in die tronk laat opsluit.

Jesus word gedoop

(Matt 3:13-17; Mark 1:9-11; Joh 1:29-34)

21 Terwyl die hele volk gedoop is, is Jesus ook gedoop. En terwyl
Hy besig was om te bid, het die hemel oopgegaan 22 en die Heilige
Gees het in 'n sigbare vorm soos 'n duif op Hom neergedaal.* Daar het
ook 'n stem uit die hemel gekom: “Jy is my geliefde •Seun. Oor jou
verheug Ek My.”[i]

Die geslagsregister van Jesus

(Matt 1:1-17)

23 Jesus was omtrent dertig jaar oud toe Hy met sy werk begin het.
Hy is beskou as die seun van Josef,* seun van Eli, 24 seun van Mattat,
seun van Levi, seun van Melgi, seun van Jannai, seun van Josef, 25
seun van Mattatias, seun van Amos, seun van Nahum, seun van Hesli,
seun van Naggai, 26 seun van Mahat, seun van Mattatias, seun van
Semeïn, seun van Josek, seun van Joda, 27 seun van Johanan, seun
van Resa, seun van Serubbabel, seun van Sealtiël,* seun van Neri, 28
seun van Melgi, seun van Addi, seun van Kosam, seun van Elmadam,
seun van Er, 29 seun van Josua, seun van Eliëser, seun van Jorim, seun
van Mattat, seun van Levi, 30 seun van Simeon, seun van Juda, seun
van Josef, seun van Jonam, seun van Eljakim, 31 seun van Melea, seun
van Menna, seun van Mattata, seun van Natan,* seun van Dawid, 32
seun van Isai,* seun van Obed, seun van Boas, seun van Sala, seun van
Nagson, 33 seun van Amminadab, seun van Admin, seun van Arni,
seun van Gesron, seun van Peres, seun van Juda,** 34 seun van Jakob,*
seun van Isak,* seun van Abraham, seun van Tera, seun van Nahor, 35
seun van Serug, seun van Rehu, seun van Peleg, seun van Heber, seun
van Sala, 36 seun van Kenan, seun van Arpagsad, seun van Sem,* seun
van Noag, seun van Lameg, 37 seun van Metusalag, seun van Henog,
seun van Jered, seun van Mahalalel, seun van Kenan, 38 seun van

Enos, seun van Set, seun van Adam, die seun van God.*

Jesus word versoek

(Matt 4:1-11; Mark 1:12-13)

4 1 Vol van die Heilige Gees het Jesus van die Jordaan teruggekeer
en is deur die Gees die woestynj in gelei 2 waar Hy vir veertig dae
deur die duiwel versoek is.* Die hele tyd het Hy niks geëet nie, en aan
die einde van die tyd was Hy honger.
3 Die duiwel het vir Hom gesê: “As jy die •Seun van God is, sê vir
hierdie klip dit moet brood word.” 4 Maar Jesus antwoord hom: “Daar
staan geskryf, ‘Die mens leef nie net van brood nie.’*”
5 Hierop het die duiwel Hom na 'n hoë plek geneem en in 'n
oogwink vir Hom al die koninkryke van die wêreld gewys, 6 en die
duiwel sê vir Hom: “Ek sal jou al hierdie mag gee en hulle prag, want
dit is aan my gegee* en ek gee dit aan wie ek wil. 7 As jy my aanbid,
sal dit alles joune wees.” 8 Maar Jesus antwoord hom: “Daar staan
geskryf, ‘Die Here jou God moet jy aanbid en Hóm alleen dien.’*”
9 En die duiwel het Hom na Jerusalem geneem en Hom op die
hoogste punt van die tempel laat staan. Toe sê hy vir Hom: “As jy die
Seun van God is, spring hier af! 10 Daar staan immers geskryf,

“ ‘Wat jou betref, Hy sal sy engele opdrag gee om jou te beskerm,’*

11 en ook,

“ ‘Op hulle hande sal hulle jou dra
sodat jy nie dalk jou voet teen 'n klip stamp nie.’*”

12 Maar Jesus antwoord hom: “Die Skrif sê ook, ‘Jy mag die Here jou
God nie versoek nie.’*” 13 Die duiwel het, nadat hy met al hierdie
versoekings klaar was,* vir 'n tyd lank van Jesus weggebly.

Jesus begin met sy verkondiging

(Matt 4:12-17; Mark 1:14-15; Joh 4:1-3,43-46)

14 Vol van die krag van die Gees het Jesus na Galilea teruggegaan
en die nuus oor Hom het deur die hele omgewing versprei. 15 Hy het
die mense in hulle •sinagoges onderrig en almal het met lof van Hom
gepraat.

Jesus se preek in Nasaret

(Matt 13:53-58; Mark 6:1-6)

16 Toe Jesus in Nasaret kom, waar Hy grootgeword het, het Hy op

die Sabbat na die •sinagoge gegaan, soos sy gewoonte was. Toe Hy
opstaan om voor te lees, 17 is die boek van die profeet Jesaja vir Hom
aangegee en Hy het dit oopgerol[k] en die plek gevind waar geskryf
staan:

18 [l]"Die Gees van die Here is op My;
want Hy het My gesalf
om die goeie boodskap aan arm mense te verkondig.
Hy het My gestuur om vir gevangenes aan te kondig dat hulle vrygelaat sal word,
en vir blindes dat hulle weer sal sien;
om onderdruktes te bevry,
19 en om die genadejaar van die Here aan te kondig."

20 Hierna het Jesus die boek opgerol, dit aan die amptenaar
teruggegee en gaan sit. Almal in die sinagoge se oë was stip op Hom
gerig. 21 Toe het Hy met hulle begin praat: "Hierdie gedeelte uit die
Skrif is vandag vervul terwyl julle daarna geluister het."
22 Almal het hulle instemming met Hom betuig en was verwonderd
oor die woorde van genade wat uit sy mond gevloei het. En hulle het
gesê: "Hy is tog maar net die seun van Josef?"*
23 Toe sê Jesus vir hulle: "Julle sal seker die spreekwoord aan My
wil voorhou, 'Geneesheer, genees jouself. Ons het gehoor wat alles in
Kapernaum gebeur het.* Doen daardie dinge nou ook hier in jou
tuisdorp.' " 24 En Hy het gesê: "•*Amen*, Ek sê vir julle: Geen profeet is
welkom in sy tuisdorp nie.* 25 Wat Ek vir julle sê, is die waarheid: In
Elia se tyd, toe die hemel vir drie jaar en ses maande* gesluit gebly en
'n groot hongersnood in die land geheers het,* was daar baie
weduwees in Israel. 26 Tog is Elia nie na een van hulle gestuur nie,
maar wel na 'n weduwee in Sarfat, in die omgewing van Sidon.* 27
*Daar was ook in die tyd van die profeet Elisa baie melaatses[m] in
Israel. Tog is nie één van hulle gereinig nie, maar wel Naäman, die
Siriër."
28 Toe hulle hierdie dinge hoor, het almal in die sinagoge woedend
geword. 29 Hulle het opgespring en Hom uit die stad gedryf. En hulle
het Hom geneem tot op die rand van die berg waarop hulle stad gebou
was, om Hom daar af te gooi. 30 Maar Hy het tussen hulle deur geloop
en weggegaan.

Jesus genees 'n besetene in Kapernaum

(Mark 1:21-28)

31 Hierna het Hy na Kapernaum afgegaan,[n] 'n dorp in Galilea, waar
Hy die mense gereeld op die Sabbatdag onderrig het. 32 *Hulle was
verbaas oor sy onderrig, omdat Hy met gesag gepraat het.

33 In die •sinagoge was daar 'n man in wie daar die gees van 'n
onrein demoon was. Hy het kliphard geskreeu: 34 "Ag! Los ons uit,
Jesus van Nasaret! Het U gekom om ons te vernietig?* Ek weet wie U
is: Die •Heilige van God!*"
35 Maar Jesus het hom skerp aangespreek: "Bly stil en gaan uit hom
uit!" En die demoon het die man tussen hulle op die grond laat
neerslaan en uit hom uitgegaan sonder om hom te beseer. 36 Almal
was baie verbaas en hulle het vir mekaar gesê: "Wat is besonders
omtrent hierdie man se woorde dat Hy die onrein geeste met soveel
gesag en mag gebied, en hulle dan die mense verlaat?" 37 Die nuus oor
Hom het na elke plek in die omgewing versprei.

Jesus genees baie mense

(Matt 8:14-17; Mark 1:29-34)

38 Nadat Jesus die •sinagoge verlaat het, is Hy na Simon se huis en
het daar binnegegaan. Simon se skoonma was siek met 'n hoë koors en
daarom het hulle Hom gevra om iets vir haar te doen. 39 Hy het oor
haar gebuk en die koors bestraf en dit het haar verlaat. Sy het
onmiddellik opgestaan en hulle bedien.
40 Teen sononder het almal hulle siekes, wat aan allerhande kwale
gely het, na Hom gebring. Hy het hulle een vir een die hande opgelê
en hulle gesond gemaak. 41 Daar het ook demone uit baie mense
gegaan, terwyl hulle skreeu: "U is die •Seun van God!"* Maar Hy het
hulle skerp aangespreek en hulle nie toegelaat om te praat nie. Hulle
het immers geweet dat Hy die Christuso is.*

Jesus verlaat Kapernaum

(Mark 1:35-39)

42 Teen dagbreek het Hy vertrek en na 'n verlate plek gegaan. Die
skares het Hom egter gesoek en toe hulle Hom kry, het hulle Hom
probeer verhinder om van hulle af weg te gaan. 43 Maar Hy het vir
hulle gesê: "Ek moet ook in die ander dorpe die evangelie van die
•koninkryk van God verkondig,* want daarvoor is Ek gestuur."
44 En Hy het voortgegaan om in die •sinagoges van Judea te preek.*

Die roeping van die eerste dissipels

(Matt 4:18-22; Mark 1:16-20; Joh 21:1-11)

5 1 [*]Op 'n dag toe Jesus langs die Meer van Gennesaret[p] staan en
die skare Hom verdring om die woord van God te hoor, 2 sien Hy twee
skuite langs die meer lê. Die vissermanne het al uitgeklim en was
besig om hulle nette uit te spoel. 3 Jesus het in een van die skuite
geklim, die een wat aan Simon behoort, en hom gevra om 'n klein
entjie van die land af weg te roei. Hy het gaan sit en die skare van die
skuit af onderrig.

4 Toe Jesus klaar gepraat het, sê Hy vir Simon: “Gaan uit na die
diep water en laat sak julle nette daar om vis te vang.”

5 “Meester,”[q] antwoord Simon, “ons het die hele nag deur geswoeg
en niks gevang nie, maar op u bevel sal ek die nette weer laat sak.”

6 En toe hulle dit doen, het hulle soveel vis gevang dat die nette
wou skeur. 7 Hulle het vir die makkers in die ander skuit beduie om
hulle te kom help. Toe hulle daar aankom, het hulle albei skuite so vol
gemaak dat hulle amper gesink het.

8 Toe Simon •Petrus dit sien, buig hy by die knieë van Jesus neer en
sê: “Gaan weg van my, Here, want ek is 'n sondige mens.”

9 Verwondering het hom en almal saam met hom aangegryp oor die
groot klomp vis wat hulle gevang het. 10 Jakobus en Johannes,
Sebedeus se seuns wat saam met Simon gewerk het, was net so
verbaas.[*] Jesus het egter vir Simon gesê: “Moenie bang wees nie. Van
nou af sal jy mense vang.” 11 Nadat hulle die skuite op die strand
getrek het, het hulle alles gelos en Hom gevolg.[*]

Jesus genees 'n melaatse

(Matt 8:1-4; Mark 1:40-45)

12 En toe Jesus in een van die dorpe kom, staan daar skielik 'n man
vol melaatse[r] swere. Toe hy Jesus sien, val hy plat op sy gesig neer en
smeek Hom: “Here, as U wil, kan U my rein maak.”

13 Hy het sy hand uitgesteek, hom aangeraak en gesê: “Ek wil, word
rein!” En sy melaatsheid het onmiddellik verdwyn. 14 Jesus het hom
beveel om dit vir niemand te vertel nie[*] en gesê: “Gaan wys jouself vir
die priester en bring die offer vir jou reiniging soos Moses voorgeskryf
het,[*] as bewys vir hulle.”

15 Die nuus oor Jesus het egter nog verder versprei. Groot skares het
om Hom saamgedrom om na Hom te luister en van hulle kwale genees
te word. 16 Hy het Hom egter gereeld teruggetrek na afgeleë plekke
om te bid.[*]

Jesus genees 'n verlamde

(Matt 9:1-8; Mark 2:1-12)

17 Op 'n dag, terwyl Jesus besig was om die mense te leer, het daar
ook •Fariseërs en wetgeleerdes gesit, wat uit elke dorpie van Galilea
en Judea en van Jerusalem gekom het. Die krag van die Here het in
Hom gewerk om mense te genees.
18 Net toe kom daar mense aan wat 'n verlamde man op 'n
slaapmat[s] dra. Hulle wou hom in die huis indra en voor Jesus neersit,
19 maar as gevolg van die skare kon hulle geen manier vind om hom
in te dra nie, en het toe op die dakstoep[t] geklim en hom met
slaapmat[u] en al tussen die dakteëls deur laat afsak tot tussen die
mense, reg voor Jesus. **20** Toe Hy hulle geloof sien, sê Hy: "Vriend, jou
sondes is jou vergewe."[*]
21 Die skrifkenners en die Fariseërs het hulleself begin afvra: "Wie is
hy dat hy so laster? Wie anders as net God kan sondes vergewe?"[*]
22 Maar Jesus het geweet wat hulle dink[*] en vir hulle gesê:
"Waarom het julle bedenkinge in julle harte?[*] **23** Wat is makliker, om
te sê, 'Jou sondes is jou vergewe,' of om te sê, 'Staan op en loop'? **24**
Maar sodat julle kan weet dat die •Seun van die Mens volmag het om
op aarde sondes te vergewe ..." — sê Hy toe vir die verlamde: "Ek sê
vir jou, staan op, tel jou slaapmat op en gaan[*] na jou huis."
25 Onmiddellik het hy daar voor hulle opgestaan, die slaapmat
waarop hy gelê het, gevat en na sy huis gegaan terwyl hy God prys. **26**
Almal was verwonderd en het God geprys. Hulle is met diep ontsag
vervul en het gesê: "Vandag het ons iets ongeloofliks gesien."

Levi word 'n dissipel

(Matt 9:9-13; Mark 2:13-17)

27 Hierna het Jesus buitentoe gegaan en 'n •tollenaar met die naam
Levi by die tolhuis sien sit en vir hom gesê: "Volg My!" **28** En hy het
alles net so gelos, opgestaan en Hom gevolg.
29 Levi het 'n groot feesmaal vir Hom in sy huis gehou waar 'n
klomp tollenaars en ook ander mense saam met hulle aan tafel aangelê
het.[v] **30** Die •Fariseërs, en veral die skrifkenners onder hulle, het by sy
dissipels gemor: "Waarom eet en drink julle saam met tollenaars en
sondaars?"[*]
31 Jesus het hulle geantwoord: "Gesonde mense het nie 'n dokter
nodig nie, maar wel die siekes. **32** Ek het nie gekom om •regverdiges te
roep nie, maar sondaars tot bekering."

Vastyd en feestyd

(Matt 9:14-17; Mark 2:18-22)

33 Die mense het vir Hom gesê: "Johannes se dissipels vas en bid
gereeld, en die •Fariseërs se dissipels ook, maar u dissipels eet en drink

maar voort.”
34 Jesus het hulle geantwoord: “Julle kan tog nie die bruilofsgaste
laat vas terwyl die bruidegom by hulle is nie?* 35 Maar daar kom 'n
tyd wanneer die bruidegom van hulle weggeneem sal word. Dan, in
daardie dae, sal hulle vas.”
36 Hy het vir hulle nog 'n gelykenis vertel: “Niemand skeur 'n stuk
materiaal uit 'n nuwe kledingstuk en werk dit op 'n ou kledingstuk vas
nie. As mens dit doen, sal die nuwe kledingstuk skeur en boonop sal
die nuwe stuk nie by die ou kledingstuk pas nie.
37 “En niemand gooi nuwe wyn in ou leersakke[w] nie; anders sal die
nuwe wyn die leersakke laat oopbars. Dan sal die wyn uitloop en die
sakke sal tot niet gaan. 38 Nee, nuwe wyn behoort in nuwe leersakke
gegooi te word. 39 Boonop het niemand wat ou wyn gedrink het lus vir
nuwe wyn nie. ‘Die oue smaak goed,’ sê hy.”

Jesus is Here oor die Sabbat

(Matt 12:1-8; Mark 2:23-28)

6 1 Op 'n keer het Jesus op die Sabbat deur die gesaaides geloop.
Sy dissipels het are gepluk en met hulle hande uitgevryf en geëet.[*] 2
Sommige van die •Fariseërs sê toe: "Waarom doen julle iets wat op die
Sabbat nie toelaatbaar is nie?"[*]
3 Maar Jesus het hulle geantwoord: "Het julle nie gelees wat Dawid
gedoen het toe hy en dié saam met hom honger geword het nie? 4 Hoe
hy die huis van God binnegegaan en van die vertoonbrode[x] gevat en
geëet het en ook daarvan aan dié wat saam met hom was, gegee het,[*]
alhoewel niemand behalwe die priesters daarvan mag eet nie?[*]" 5
Verder sê Hy vir hulle: "Die •Seun van die Mens is Here van die
Sabbat."

Genesing op die Sabbat

(Matt 12:9-14; Mark 3:1-6)

6 Op 'n ander Sabbat, toe Hy weer na die •sinagoge gegaan en daar
onderrig gegee het, was daar 'n man wie se regterhand[y] verdor was. 7
Die skrifkenners en die •Fariseërs het Hom dopgehou[*] om te sien of Hy
op die Sabbat iemand gesond sou maak, sodat hulle iets kon hê
waarvan hulle Hom kon aankla. 8 Maar Hy het geweet wat in hulle
gedagtes aangaan[*] en vir die man met die gebreklike hand gesê: "Kom
staan hier tussen ons." Die man het opgestaan en daar gaan staan.
9 Toe sê Jesus vir hulle: "Ek vra julle, is dit toelaatbaar om op die
Sabbat goed te doen of sleg te doen, om 'n lewe te red of dit ten
gronde te laat gaan?" 10 Nadat Hy na hulle almal rondom Hom gekyk
het, sê Hy vir die man: "Steek uit jou hand!" Hy het dit gedoen en sy
hand het gesond geword. 11 Maar buite hulleself van woede het hulle
onder mekaar beraadslaag oor wat hulle met Jesus kon doen.

Jesus kies twaalf apostels

(Matt 10:1-4; Mark 3:13-19)

12 In dié tyd het Jesus uitgegaan na die berg om te bid en Hy het
die nag deurgebring in gebed met God.
13 Teen dagbreek het Hy sy dissipels nader geroep en twaalf van
hulle uitgekies,[*] en Hy het hulle •apostels genoem.
14 Hulle was Simon, wat Hy ook •Petrus genoem het, en sy broer
Andreas, Jakobus en Johannes, Filippus en Bartholomeus, 15 Mattheus
en Thomas, Jakobus, seun van Alfeus,[*] Simon met die naam "Seloot",[z]
16 en Judas, die seun van Jakobus, en Judas Iskariot, wat 'n verraaier
geword het.

Jesus genees baie mense

(Matt 4:23-25; Mark 3:7-10)

17 Nadat Hy saam met hulle van die berg af gekom het, het Hy op 'n
gelykte gaan staan. Daar was 'n groot groep van sy dissipels en ook 'n
menigte mense uit die volk — van oor die hele Judea en Jerusalem, en
ook uit die kusstreke rondom Tirus en Sidon. 18 Hulle het gekom om
na Hom te luister en van hulle siektes genees te word. Ook mense wat
deur onrein geeste gepla is, is daarvan genees. 19 En die hele skare het
Hom probeer aanraak, omdat daar krag van Hom uitgegaan en Hy
almal genees het.

Die geseëndes en die ellendiges

(Matt 5:1-12)

20 Toe het Hy sy oë op sy dissipels gevestig en gesê:

"Geseënd is julle wat arm is,
want die •koninkryk van God behoort aan julle.
21 Geseënd is julle wat nou honger ly,
want julle sal versadig word.*
Geseënd is julle wat nou huil,
want julle sal lag.*
22 *Geseënd is julle wanneer die mense julle haat en verstoot en uitskel
en julle name deur die modder sleep
ter wille van die •Seun van die Mens.

23 "Wees bly op daardie dag, en spring op van vreugde, want kyk,
julle beloning in die hemel is groot. Hulle voorvaders het immers die
profete net so behandel.*

24 "Maar ellende wag op julle wat ryk is,*
want julle het reeds julle troos weg.
25 Ellende wag op julle wat nou versadig is,
want julle sal honger ly.
Ellende wag op julle wat nou lag,
want julle sal treur en huil.
26 Ellende wag op julle wanneer al die mense net goed van julle praat,*
want hulle voorvaders het immers die vals profete net so behandel."

Wees lief vir julle vyande

(Matt 5:38-48; 7:12a)

27 "Maar vir julle wat na My luister, sê Ek: Julle moet julle vyande

liefhê.[*] Doen goed aan diegene wat julle haat. 28 Seën die mense wat
julle vervloek.[*] Bid vir diegene wat julle sleg behandel. 29 As iemand
jou op die een wang slaan, draai vir hom ook die ander een.[*] En as
iemand jou bokleed[a] vat, moet hom ook jou onderkleed[b] nie weier
nie. 30 Gee aan elkeen wat iets van jou vra, en wanneer iemand vat
wat aan jou behoort, moet jy dit nie terugeis nie. 31 [*]Soos julle wil hê
dat die mense vir julle moet doen, doen ook so vir hulle. 32 As julle
diegene liefhet wat vir julle liefhet, hoe kan julle enige dank verwag?
Want ook die sondaars het diegene lief wat vir hulle lief is. 33 En as
julle net goeie dinge doen vir die mense wat goeie dinge vir julle
doen, hoe kan julle enige dank verwag? Die sondaars doen dieselfde.
34 En as julle net geld uitleen aan mense van wie julle hoop om dit
terug te kry, hoe kan julle enige dank verwag? Sondaars leen ook aan
sondaars, solank hulle maar net dieselfde bedrag kan terugkry. 35 Nee,
wees lief vir julle vyande, doen goeie dade, en leen uit sonder om iets
terug te verwag.[*] Dan sal julle 'n groot beloning ontvang en kinders
van die Allerhoogste wees, omdat Hy self goed is vir die ondankbares
en slegtes. 36 Julle moet barmhartig wees soos julle Vader barmhartig
is."

Moenie oordeel nie

(Matt 7:1-5)

37 "Moenie oordeel nie, dan sal julle ook beslis nie geoordeel word
nie. Moenie veroordeel nie, dan sal julle ook nie veroordeel word nie.
Vergeef, dan sal julle ook vergewe word.[*] 38 Gee, en aan julle sal
gegee word — 'n goeie maat, saamgepers, ingeskud en tot oorlopens
toe vol, sal in julle skoot[c] val. Want met die maat waarmee julle meet,
sal vir julle gemeet word.[*]"
39 Hy het ook 'n gelykenis vir hulle vertel: "Een blinde kan tog nie 'n
ander blinde rondlei nie? Sal hulle dan nie al twee in 'n sloot val nie?[*]
40 [*]'n Dissipel is nie belangriker as sy leermeester nie; maar as hy sy
opleiding voltooi het, sal hy sy leermeester se gelyke wees.
41 "Waarom sien jy die splinter in jou broer se oog raak, maar die
balk in jou eie oog merk jy nie op nie? 42 Hoe kan jy vir jou broer sê,
'Broer, laat my toe om die splinter uit jou oog te haal,' terwyl jy nie
die balk in jou eie oog raaksien nie? Skynheilige! Haal eers die balk
uit jou eie oog, dan sal jy goed kan sien om die splinter uit jou broer
se oog te haal."

'n Boom word aan sy vrugte geken

(Matt 7:17-20; 12:34b-35)

43 "'n Goeie boom dra nie slegte vrugte nie en 'n slegte boom dra
weer nie goeie vrugte nie. 44 Elke boom word aan sy eie vrug geken.[*]
Van 'n doringstruik pluk 'n mens tog nie vye of van 'n doringbos 'n tros

druiwe nie. 45 'n Goeie mens bring die goeie te voorskyn uit die goeie skatkamer van sy hart, en 'n slegte mens bring die slegte voort uit die slegtheid wat in hom is; want waar die hart van vol is, loop die mond van oor."

Bou op die regte fondament

(Matt 7:24-27)

46 *"Waarom noem julle My 'Here, Here!' maar julle doen nie wat Ek sê nie?

47 "Elkeen wat na My toe kom en my woorde hoor en daarvolgens
handel — Ek sal vir julle verduidelik soos wie hy is: 48 Hy is soos 'n
man wat besig was om 'n huis te bou. Hy het gespit en diep gegrawe en die fondament op die rotsbodem gelê. Toe daar 'n oorstroming kom en die vloedwater die huis tref, kon dit die huis nie laat ineenstort nie, omdat dit goed gebou was.

49 "Maar wie hoor en nie doen nie, is soos 'n man wat 'n huis sonder 'n fondament op die grond bou. As die vloedwaters dit tref, stort dit onmiddellik ineen. Daardie huis is totaal verwoes."

Jesus genees 'n *hekatontarg* se slaaf

(Matt 8:5-13; Joh 4:46b-54)

7 1 Nadat Jesus ten aanhore van die volk al hierdie woorde
uitgespreek het, het Hy Kapernaum binnegegaan.
2 'n Slaaf van 'n sekere *hekatontarg,*[d] wat vir hom baie werd was,
was tot die dood toe siek.[*] 3 Toe hy van Jesus hoor, het hy 'n paar van
die Joodse familiehoofde na Hom gestuur met die versoek dat Hy kom
om sy slaaf se lewe te red. 4 Toe hulle by Jesus kom, het hulle Hom
dringend versoek en gesê: “Hy verdien dit dat U dit vir hom doen, 5
want hy gee om vir ons volk en het uit sy eie die •sinagoge vir ons
gebou.”
6 Jesus het saam met hulle gegaan. Hy was nie meer ver van die
huis af nie, toe stuur die *hekatontarg* vriende om vir Hom te sê:
“Meneer, moenie verder moeite doen nie, want ek is nie werd dat U
onder my dak inkom nie. 7 Daarom het ek my ook nie waardig geag
om self na U te gaan nie, maar sê net 'n woord, en laat my slaaf
gesond word. 8 Ek is ook 'n man wat onder gesag staan, met soldate
onder my bevel. Vir die een sê ek, ‘Gaan!’ en hy gaan, en vir 'n ander,
‘Kom!’ en hy kom. Vir my slaaf sê ek, ‘Doen dit!’ en hy doen dit.”
9 Toe Hy dit hoor, was Jesus verwonderd. Hy het omgedraai na die
skare wat Hom gevolg het, en gesê: “Ek sê vir julle, selfs in Israel het
Ek nie so 'n groot geloof gevind nie.” 10 En toe die mense wat gestuur
is, by die huis terugkom, het hulle die slaaf gesond aangetref.

Die opwekking van die weduwee se seun

11 Kort daarna het Jesus na 'n dorp met die naam Nain gegaan. Sy
dissipels en 'n groot skare het saam met Hom gereis. 12 Net toe Hy
naby die poort van die dorp kom, word daar 'n dooie uitgedra — die
enigste seun[*] van sy moeder. Sy was nog 'n weduwee ook. Daar was
heelwat mense van die dorp saam met haar. 13 Toe die Here haar sien,
het Hy haar innig jammer gekry en vir haar gesê: “Moenie huil nie!”[*]
14 Hy het nader gegaan en aan die draagbaar[e] geraak en die draers het
gaan staan. Toe sê Hy: “Jongman, Ek sê vir jou, staan op!”[*] 15 Die
dooie het regop gesit en begin praat. En Jesus het hom aan sy moeder
teruggegee.[*] 16 Vrees het almal beetgepak en hulle het God geloof met
die woorde: “'n Groot profeet het onder ons opgestaan!” en “God het
omgesien na sy volk!”[*] 17 Hierdie nuus oor Hom het deur die hele
Judea en al die omliggende gebiede versprei.

Jesus antwoord Johannes die Doper

(Matt 11:2-19)

18 Johannes se dissipels het hom van al hierdie dinge vertel.
Johannes het twee van sy dissipels laat roep 19 en hulle na die Here
gestuur om te vra: "Is U die Een wat sou kom,f of moet ons iemand
anders verwag?" 20 Toe die manne by Hom aankom, sê hulle:
"Johannes die Doper het ons na U gestuur om te vra, 'Is U die Een wat
sou kom, of moet ons iemand anders verwag?' " 21 Op daardie
oomblik was Jesus besig om baie mense van hulle siektes en kwale en
bose geeste te genees en om baie blindes weer te laat sien. 22 Hy het
hulle geantwoord: "Gaan vertel vir Johannes wat julle gesien en
gehoor het:

"Blindes sien weer, verlamdes loop,
melaatsesg word gereinig, dowes hoor,
dooies word opgewek, aan armes word
die goeie boodskap verkondig.h

23 "En geseënd is elkeen wat nie aan My aanstoot neem nie." 24 Nadat
Johannes se gesante vertrek het, het Hy met die skare oor Johannes
begin praat:i "Toe julle na die woestynj gegaan het, waarna het julle
gaan kyk? 'n Riet wat deur die wind rondgewaai word? 25 Maar
waarna het julle dan gaan kyk? 'n Man met deftige klere aan? Nee,
kyk, mense met swierige klere, wat in weelde leef, woon in koninklike
paleise. 26 Maar waarna het julle dan gaan kyk? 'n Profeet? Ja, •*Amen*,
Ek sê vir julle, selfs meer as 'n profeet.* 27 Hy is die een oor wie
geskryf staan,

" 'Kyk, Ek stuur my boodskapper voor jou uit;
hy sal jou pad voor jou gereed maak.'*

28 "Ek sê vir julle: Onder hulle wat uit vroue gebore is, is daar
niemand groter as Johannes nie* en tog is die geringste in die
•koninkryk van God groter as hy."
29 *Die hele volk wat na Hom geluister het, ook die •tollenaars, het
saamgestem dat God reg gehandel het, en hulle met die doop van
Johannes laat doop. 30 Maar die •Fariseërs en die wetskenners het God
se plan vir hulle verwerp en hulle nie deur Johannes laat doop nie.
31 "Met wie kan ek dan hierdie geslag mense vergelyk? Soos wie is
hulle? 32 Hulle is soos kinders wat op die markplein sit en na mekaar
roep,

" 'Ons het vir julle fluit gespeel,
maar julle wou nie dans nie;
ons het vir julle 'n treurlied gesing,
maar julle wou nie huil nie!'

33 “Want Johannes die Doper het gekom
en nie brood geëet of wyn gedrink nie,

“en julle sê,

“ ‘Hy is van 'n demoon besete.’

34 “En die •Seun van die Mens het gekom
en geëet en gedrink,

“en julle sê,

“ ‘Kyk, Hy is 'n vraat en 'n suiplap,
'n vriend van tollenaars en sondaars.*’

35 “Maar wysheid word deur al haar kinders reg bewys.”

Vergewing vir 'n sondige vrou

(Matt 26:6-13; Mark 14:3-9; Joh 12:1-8)

36 Een van die •Fariseërs het Hom genooi om by hom te kom eet. Hy
het die Fariseër se huis binnegegaan en aan tafel aangelê.[k]
37 En kyk, daar was 'n slegte vrou in die dorp wat gehoor het dat Hy
by die Fariseër se huis aan tafel was. Sy het 'n albasterfles vol geurige
olie* gevat 38 en agter Jesus, by sy voete, gaan staan. Sy het gehuil en
begin om sy voete met haar trane nat te maak. Sy het sy voete met
haar hare afgedroog, dit gesoen, en met die geurige olie ingevryf.* 39
Toe die Fariseër wat Hom uitgenooi het, dit sien, het hy in sy hart
gedink: “As hierdie man 'n profeet was, sou hy tog geweet het wie dit
is wat hom aanraak en watter soort vrou sy is, dat sy 'n sondige vrou
is.” 40 Maar Jesus het vir hom gesê: “Simon, Ek het iets om vir jou te
sê.” “Sê maar, Meester!”[l] antwoord hy. 41 “Twee mense was by 'n
sekere geldskieter in die skuld. Die een het vyfhonderd *denarii*[m]
geskuld en die ander vyftig. 42 Omdat hulle hom nie kon terugbetaal
nie, het hy albei se skuld kwytgeskeld. Wie van hulle sal hom dan die
meeste liefhê?” 43 Simon het geantwoord: “Ek veronderstel die een vir
wie hy die meeste kwytgeskeld het.” En Jesus sê vir hom: “Jy het reg
geoordeel.” 44 Toe het Hy omgedraai na die vrou en vir Simon gesê:
“Sien jy hierdie vrou? Toe Ek by jou huis ingestap het, het jy nie eers
vir my water vir my voete gegee nie,* maar sy het my voete met haar
trane nat gemaak en met haar hare afgedroog. 45 Jy het My nie 'n soen
gegee nie,* maar sy het, vandat Ek hier aangekom het, nie opgehou
om my voete te soen nie. 46 Jy het my kop nie met olyfolie gesalf nie,*
maar sy het my voete met geurige olie ingevryf. 47 Daarom sê Ek vir

jou, haar sondes, en dit was baie, is vergewe, omdat sy baie liefde
betoon het. Maar die een vir wie min vergewe word, het min liefde."
48 *En vir haar het Hy gesê: "Jou sondes is vergewe." **49** Toe begin die
mense aan tafel onder mekaar sê: "Wie is hierdie man dat hy selfs
sondes vergewe?" **50** Maar Jesus het vir die vrou gesê: "Jou geloof het
jou gered. Gaan in vrede."*

Die vroue wat Jesus gevolg het

8 1 Kort daarna het Jesus die land van die een dorp na die ander
deurkruis om te preek en die evangelie van die •koninkryk van God te
verkondig.* Die twaalf het saam met Hom gereis, 2 *en ook 'n aantal
vroue wat van bose geeste en siektes genees is, naamlik Maria, wat
bekend was as Magdalena,n uit wie sewe demone uitgegaan het, 3 en
Johanna, die vrou van Gusa, 'n bestuurder van Herodes,o en Susanna
en baie ander wat uit hulle eie bronne vir Jesus en die twaalf gesorg
het.

Die gelykenis van die saad

(Matt 13:1-9; Mark 4:1-9)

4 Uit die een dorp na die ander het mense na Jesus gestroom, en toe
'n groot skare van hulle bymekaar was, het Hy vir hulle 'n gelykenis
vertel:
5 “'n Saaier het uitgegaan om saad te saai. Tydens die saaiery het 'n
deel van die saad langs die pad geval; dit is vertrap en die voëls van
die hemel het dit kom oppik. 6 'n Ander deel het op 'n klipbank geval,
en toe dit opkom, het dit verdor omdat daar geen vogtigheid was nie.
7 Nog 'n deel het tussen die dorings geval en die dorings het saam met
die saad gegroei en dit verstik. 8 En nog 'n deel het in vrugbare grond
geval en dit het gegroei en 'n honderdvoudige opbrengs gelewer.”
Nadat Jesus hierdie gelykenis vertel het, roep Hy uit: “Wie ore het om
te hoor, moet luister!”*

Die doel van die gelykenisse

(Matt 13:10-17; Mark 4:10-12)

9 Sy dissipels het Hom gevra wat die gelykenis beteken. 10 Hy het
geantwoord: “Aan julle is gegee om die geheimenisse van die
•koninkryk van God te verstaan, maar vir ander bly dit bloot
gelykenisse, sodat hulle

> “ ‘selfs al kyk hulle, nie sal sien nie,
> en selfs al hoor hulle, nie sal verstaan nie.’*”

Verduideliking van die gelykenis van die saad

(Matt 13:18-23; Mark 4:13-20)

11 “Dit is wat die gelykenis beteken: Die saad is die woord van
God.* 12 Die saad langs die pad is die mense wat die woord wel hoor,
maar dan kom die duiwel en neem die woord uit hulle harte weg,
sodat hulle nie tot geloof kom en verlos word nie.* 13 Die saad wat op

die klipbank val, is daardie mense wat die woord met blydskap aanneem wanneer hulle dit hoor, maar hulle het nie wortel geskiet nie. Hulle glo net 'n rukkie, en wanneer hulle op die proef gestel word,
sak hulle uit. 14 Die saad wat tussen die dorings val, is diegene wat die woord hoor; maar hulle word deur bekommernisse en rykdom en die plesiere van hierdie lewe verstik, en lewer geen oes nie. 15 Die saad
wat in die vrugbare grond val, is daardie mense wat die woord met 'n goeie en opregte hart aanhoor, daaraan vashou en met volharding vrug dra."

Die gelykenis van die lamp

(Mark 4:21-25)

16 *"Niemand steek 'n lamp op en maak dit toe met 'n houer of sit dit onder 'n bed nie. Inteendeel, mens sit dit op 'n lampstaander sodat die mense wat binnekom, die lig kan sien. 17 *Daar is niks verborge
wat nie blootgelê sal word nie, en niks weggesteek wat nie bekend sal word en aan die lig sal kom nie.

18 "Let daarom op hoe julle luister. Wie het, aan hom sal gegee word. En wie nie het nie, van hom sal selfs wat hy dink hy het, weggeneem word.*"

Jesus se moeder en broers

(Matt 12:46-50; Mark 3:31-35)

19 Jesus se moeder en broers het na Hom gekom, maar as gevolg van die skare kon hulle Hom nie bereik nie. 20 Iemand sê toe vir Hom:
"U moeder en broers staan buite en wil u graag sien." 21 Maar Jesus
antwoord hulle: "Wie na die woord van God luister en dit gehoorsaam, hulle is my moeder en my broers."

Jesus laat die storm bedaar

(Matt 8:23-27; Mark 4:35-41)

22 Op 'n ander dag het Jesus en sy dissipels in 'n skuit geklim en Hy het vir hulle gesê: "Kom ons gaan na die oorkant van die meer," en
hulle het uitgevaar. 23 Tydens die vaart het Hy aan die slaap geraak. 'n Hewige stormwind het op die meer neergeswiep.[p] Die skuit het vol water begin word en hulle was in lewensgevaar.

24 Hulle het Jesus gaan wakker maak en uitgeroep: "Meester,[q] Meester, ons vergaan!" Hy het opgestaan en die wind en die stormsee
bestraf. Dit het bedaar, en alles het kalm geword. 25 Toe sê Hy vir hulle: "Waar is julle geloof?" Hulle was met ontsag vervul en verwonderd, en het vir mekaar gesê: "Wie is Hy tog dat Hy die winde en die water bestraf en hulle Hom gehoorsaam?"

Jesus bevry 'n besetene van demone

(Matt 8:28-34; Mark 5:1-20)

26 Hierna het hulle verder gevaar na die land van die Geraseners,[r]
wat oorkant Galilea geleë is. 27 Toe Jesus aan wal stap, het 'n man wat
in die mag van demone was, Hom uit die dorp tegemoet gekom. Hy
het al vir 'n hele ruk nie meer klere gedra nie, en ook nie in 'n huis
gebly nie, maar tussen die rotsgrafte.

28 Toe hy Jesus sien, het hy hard geskreeu en voor Hom neergeval
en luidkeels uitgeroep: "Los my uit,[*] Jesus, •Seun van God, die
Allerhoogste! Ek smeek U, moet my nie pynig nie!" 29 Want Jesus was
op die punt om die onrein gees wat hom al baie kere beetgepak het, te
beveel om uit die man uit te gaan. Hulle het hom voortdurend met
hand- en voetboeie geboei om hom in bedwang te hou, maar hy het
die boeie uitmekaar geruk en is deur die demoon na verlate plekke toe
gedryf.

30 Jesus het hom gevra: "Wat is jou naam?" "Legioen,"[s] het hy
geantwoord, want baie demone het in hom ingevaar. 31 Hulle het
Jesus gesmeek om hulle nie na die bodemlose diepte[t] te laat weggaan
nie.

32 Daar het 'n redelike groot trop varke teen die berghang gewei.
Hulle het Hom gesmeek om hulle toe te laat om in die varke in te
vaar, en Hy het hulle toegelaat. 33 Die demone het uit die man
uitgegaan en in die varke ingevaar. Die trop het op loop gesit teen die
helling af, die see in, en versuip.

34 Toe die oppassers dit sien gebeur, het hulle op die vlug geslaan
en dit in die dorp en op die platteland gaan vertel. 35 Die mense het
gaan kyk na wat gebeur het en toe hulle by Jesus aankom, kry hulle
die man uit wie die demone gegaan het, waar hy by Jesus se voete sit,
met klere aan en by sy volle verstand. En hulle het bang geword. 36
Diegene wat dit gesien het, het vir hulle vertel hoe die besetene gered
is. 37 Toe het al die inwoners van die omgewing van Gerasa Jesus
versoek om van hulle af weg te gaan, omdat hulle deur groot angs
oorval is. Hy het toe in die skuit geklim en teruggekeer.

38 Die man uit wie die demone gegaan het, het Jesus gesmeek om
by Hom te bly. Maar Hy het hom weggestuur en gesê: 39 "Gaan terug
na jou huis en vertel daar wat God alles vir jou gedoen het."

Hy het toe weggegaan en dwarsdeur die dorp bekend gemaak wat
Jesus vir hom gedoen het.

Jesus genees 'n vrou en wek 'n dogter op

(Matt 9:18-26; Mark 5:21-43)

40 Met Jesus se terugkoms het die skare Hom verwelkom, omdat
almal vir Hom gewag het. 41 Daar kom toe 'n man met die naam Jaïrus
aan. Hy was 'n leier van die •sinagoge. Hy het voor Jesus se voete
neergeval en Hom gesmeek om na sy huis te kom, 42 [*]omdat dit sy

enigste dogter was. Sy was ongeveer twaalf jaar oud en het op sterwe
gelê.
Op pad daarheen het die skares Jesus verdring. 43 Onder hulle was
daar 'n vrou wat al twaalf jaar lank aan bloedvloeiing[u] gely het en
reeds alles wat sy besit aan dokters bestee het,[v] maar sy kon deur
niemand genees word nie. 44 Sy het van agter af nader gekom en die
soom van sy bokleed aangeraak — en haar bloedvloeiing het
onmiddellik opgehou. 45 “Wie het My aangeraak?” het Jesus gevra.
Toe almal dit ontken, het •Petrus gesê: “Meneer, die skare dring tog
rondom U saam en druk teen U aan.” 46 Maar Jesus het gesê: “Iemand
het My aangeraak, want Ek het agtergekom dat daar krag uit My
vloei.”
47 Toe die vrou besef dat haar optrede nie ongemerk verbygegaan
het nie, het sy bewend voor Hom kom neerval. Sy het toe voor die
hele volk vertel waarom sy Hom aangeraak het en hoe sy onmiddellik
gesond geword het. 48 Toe sê Hy vir haar: “Dogter, jou geloof het jou
gered.[w] Gaan in vrede![*]”
49 Terwyl Hy nog praat, kom daar iemand van die leier van die
sinagoge af en sê: “U dogter is nou net dood. Moenie die leermeester
langer lastig val nie.” 50 Maar Jesus het dit gehoor en vir hom gesê:
“Moenie ontsteld wees nie. Glo net, en sy sal gered word.”
51 Toe Jesus by die huis aankom, het Hy niemand toegelaat om
saam met Hom in te gaan nie, behalwe Petrus, Johannes, Jakobus, en
die kind se pa en ma. 52 Almal het gehuil en gerou[x] oor haar. Maar
Jesus het gesê: “Moenie huil nie,[*] want sy het nie gesterf nie, maar
slaap net.” 53 Hulle het Hom egter uitgelag omdat hulle geweet het dat
sy gesterf het. 54 Maar Jesus het haar aan die hand gegryp en
uitgeroep: “Meisie, word wakker!”[*]
55 Haar gees het teruggekeer en sy het dadelik opgestaan. Jesus het
beveel dat hulle vir haar iets te ete moet gee. 56 Haar ouers was
oorstelp van blydskap, maar Jesus het hulle opdrag gegee om vir
niemand te vertel wat gebeur het nie.[*]

Jesus stuur die twaalf uit

(Matt 10:1,7-11,14; Mark 6:7-13)

9 1 Jesus het die twaalf bymekaar geroep en aan hulle mag en
gesag oor alle demone gegee en om siektes te genees. 2 Toe het Hy
hulle uitgestuur om die •koninkryk van God te verkondig en om die
siekes gesond te maak, 3 en vir hulle gesê: "Moet niks vir die pad
saamneem nie, nie 'n wandelstok of 'n reissak of brood of geld of twee
kledingstukke[y] nie. 4 [*]Watter huis julle ook al binnegaan, bly daar
totdat julle weer daarvandaan vertrek. 5 En wie ook al julle nie
verwelkom nie — wanneer julle daardie dorp verlaat, skud die stof
van julle voete af[z] as getuienis teen hulle." 6 Hulle het toe vertrek en
die land van een dorpie na die ander deurreis terwyl hulle die
evangelie verkondig en oral siekes gesond maak.

Herodes wonder wie Jesus is

(Matt 14:1-2; Mark 6:14-16)

7 Herodes,[a] die *tetrarg,*[b] het van al hierdie gebeurtenisse gehoor en
was verward omdat party mense sê dat Johannes uit die dood
opgewek is, 8 terwyl ander beweer dat Elia verskyn het, en nog ander
dat een van die profete van ouds opgestaan het.[*] 9 Herodes het gesê:
"Johannes het ek onthoof, maar wie is hierdie persoon van wie ek
sulke dinge hoor?" En hy het probeer om Hom te siene te kry.[*]

Die vermeerdering van die brood

(Matt 14:13-21; Mark 6:30-44; Joh 6:1-13)

10 Die •apostels het teruggekeer en vir Jesus vertel wat hulle alles
gedoen het. Toe het Hy, met net hulle by Hom, na 'n dorp gegaan wat
Betsaida genoem word. 11 Maar die skare het dit agtergekom en Hom
daarheen gevolg. Hy het hulle verwelkom en met hulle gepraat oor die
•koninkryk van God, en diegene wat genesing nodig gehad het, het Hy
gesond gemaak. 12 Dit het al skemer begin raak. Toe het die twaalf
nader gekom en vir Hom gesê: "Stuur die skare weg na die dorpies en
plase in die omtrek om slaapplek en kos te gaan soek, want ons is hier
op 'n verlate plek." 13 Hy sê toe vir hulle: "Gee julle vir hulle iets te
ete." Maar hulle antwoord: "Ons het niks meer nie as net vyf brode en
twee visse, tensy ons gaan kos koop vir al hierdie mense." 14 Die mans
alleen was omtrent vyfduisend. Hy sê toe vir sy dissipels: "Laat sit[c]
hulle in groepe van ongeveer vyftig." 15 Hulle het so gemaak en almal
laat sit. 16 Hy het die vyf brode en die twee visse geneem, na die
hemel opgekyk en die seëngebed uitgespreek. Hy het dit toe in stukke
gebreek en vir sy dissipels gegee om aan die skare uit te deel. 17

*Almal het geëet en het versadig geword, en van die stukke wat
oorgebly het, is daar twaalf mandjies vol opgetel.

Petrus se belydenis

(Matt 16:13-20; Mark 8:27-31)

18 Op 'n keer toe Jesus alleen gebid het, met slegs sy dissipels by
Hom, het Hy hulle gevra: “Wie sê die mense is Ek?” 19 *En hulle het
geantwoord: “Johannes die Doper, maar ander sê Elia, en ander weer
dat een van die profete van ouds opgestaan het.” 20 Hy sê toe vir
hulle: “Maar julle, wie sê julle is Ek?” •Petrus het geantwoord: “Die
Christus[d] van God.”*

Jesus kondig die eerste keer sy lyding, dood en opstanding aan

(Matt 16:21-23; Mark 8:31-33)

21 Jesus het hulle opdrag gegee om dit aan niemand te vertel nie, 22
“want,” het Hy gesê, “die •Seun van die Mens moet baie ly, deur die
familiehoofde, leierpriesters en die skrifkenners verwerp en
doodgemaak en op die derde dag opgewek word.”*

Hoe Jesus gevolg moet word

(Matt 16:24-28; Mark 8:34 — 9:1)

23 Toe het Hy vir almal gesê: “As iemand My wil navolg, moet hy
homself verloën en elke dag sy kruis opneem en My volg;* 24 *want
wie sy lewe wil red, sal dit verloor, maar wie sy lewe ter wille van My
verloor, sal dit red. 25 Want wat help dit 'n mens as hy die hele wêreld
as wins bekom, maar homself verloor of skade aandoen? 26 *Wie hom
vir My en my woorde skaam, vir hom sal die •Seun van die Mens Hom
ook skaam wanneer Hy kom in sy heerlikheid en dié van die Vader en
die heilige engele. 27 Ek verseker julle: Sommige van dié wat hier
staan, sal beslis nie die dood smaak voordat hulle die
koningsheerskappy van God gesien het nie.”

Die verheerliking van Jesus

(Matt 17:1-8; Mark 9:2-8)

28 Ongeveer agt dae nadat Hy dit gesê het, het Hy •Petrus en
Johannes en Jakobus saamgeneem en teen die berg op gegaan om te
gaan bid. 29 En terwyl Hy besig was om te bid, het die voorkoms van
sy gesig verander en sy klere het helderwit geskitter. 30 Skielik was
daar twee manne wat met Hom gesprek voer. Dit was Moses en Elia.
31 Hulle het in hemelse glans verskyn en met Hom gepraat oor sy
uittog wat Hy in Jerusalem tot vervulling sou bring.* 32 Maar Petrus
en die ander twee wat saam met hom was, is deur slaap oorval, en toe
hulle wakker word, sien hulle sy glansende heerlikheid* en die twee
manne wat by Hom staan. 33 Toe die manne van Hom afskeid neem,

sê Petrus vir Jesus: “Meester,[e] dit is goed dat ons hier is. Laat ons drie
hutte bou, een vir U en een vir Moses en een vir Elia.” Hy het nie
besef wat hy sê nie. 34 Terwyl hy nog praat, kom daar 'n wolk en gooi
'n skaduwee oor hulle. En terwyl hulle in die wolk in verdwyn, het
hulle bang geword.

35 Daar kom toe 'n stem uit die wolk wat sê: “Dit is my •Seun, die
Uitverkorene.[f] Luister na Hom.”

36 Nadat die stem gepraat het, het hulle Jesus alleen aangetref.
Hulle het stilgebly en vir niemand in daardie tyd vertel wat hulle
gesien het nie.

Jesus maak 'n seun gesond

(Matt 17:14-18; Mark 9:14-27)

37 Nadat hulle die volgende dag van die berg afgekom het, het 'n
groot skare mense Hom tegemoet gekom. 38 En skielik het 'n man uit
die skare hard uitgeroep: “Meester,[g] ek smeek U, kyk asseblief na my
seun, want hy is my enigste kind. 39 Dikwels pak 'n gees hom beet en
dan gaan hy skielik aan die skreeu. Hy gee hom stuiptrekkings met
skuim om die mond, en verniel hom en wil hom beswaarlik los. 40 Ek
het u dissipels gesmeek om hom uit te dryf, maar hulle kon nie.” 41
Toe antwoord Jesus: “O ongelowige en ontaarde geslag! Hoe lank
moet Ek nog by julle bly en julle verdra? Bring jou seun hier.” 42 En
terwyl die seun nader kom, laat die demoon hom val en stuiptrekkings
kry. Maar Jesus het die onrein gees bestraf en die kind gesond gemaak
en hom aan sy pa teruggegee. 43 Almal was verstom oor die grootheid
van God.

Jesus kondig die tweede keer sy lyding aan

(Matt 17:22-23; Mark 9:30-32)

Terwyl almal nog verbaas was oor al die dinge wat Hy gedoen het,
sê Hy vir sy dissipels: 44 “Luister goed na hierdie woorde: Die •Seun
van die Mens gaan in die hande van mense oorgelewer word.*” 45
*Hulle het hierdie uitspraak egter nie verstaan nie. Die betekenis
daarvan was vir hulle verborge sodat hulle dit nie kon begryp nie,
maar hulle was te bang om Hom oor hierdie uitspraak uit te vra.

Wie is die belangrikste?

(Matt 18:1-5; Mark 9:33-37)

46 *'n Argument het onder hulle ontstaan oor wie van hulle die
belangrikste is. 47 Jesus het geweet wat hulle in hulle harte dink, en
trek toe 'n kind nader en laat hom langs Hom staan. 48 Toe sê Hy vir
hulle: “Wie hierdie kind in my Naam ontvang, ontvang My. En wie My
ontvang, ontvang Hom wat My gestuur het.* Die kleinste onder julle
almal, hy is groot.”

Wie nie teen julle is nie, is vir julle

(Mark 9:38-40; Matt 12:30; Luk 11:23)

49 Hierop het Johannes gesê: "Meester,[h] ons het iemand in u Naam
demone sien uitdryf, en ons het hom probeer keer, omdat hy U nie
saam met ons volg nie." 50 Maar Jesus het vir hom gesê: "Moet hom
nie keer nie, want wie nie teen julle is nie, is vir julle.*"

Die Samaritane verwerp Jesus

51 *Toe die tyd vir Jesus se hemelvaart nader kom, was Hy
vasberade om die reis na Jerusalem te onderneem. 52 Hy het
boodskappers voor Hom uitgestuur. En hulle het vertrek en by 'n
Samaritaanse dorpie aangekom om daar vir Hom voorbereidings te
tref. 53 *Maar die Samaritane het Hom nie verwelkom nie, omdat Hy
vasbeslote op pad na Jerusalem was. 54 Toe die dissipels Jakobus en
Johannes dit sien, sê hulle: "Here, wil U hê ons moet vuur uit die
hemel laat neerkom om hulle te vernietig?*" 55 Maar Hy het
omgedraai en hulle tereggewys. 56 Hulle het toe na 'n ander dorpie
gegaan.

Hoe Jesus gevolg moet word

(Matt 8:19-22)

57 Terwyl hulle op pad was, het iemand vir Hom gesê: "Ek sal U
volg waar U ook al gaan." 58 Maar Jesus het hom geantwoord: "Die
jakkalse het gate en die voëls van die hemel neste, maar die •Seun van
die Mens het geen plek waar Hy sy kop kan neerlê nie."

59 Vir 'n ander een het Hy gesê: "Volg My!" Maar hy het
geantwoord: "Here, laat my toe om eers my pa te gaan begrawe." 60
En Jesus het vir hom gesê: "Laat die dooies hulle eie dooies begrawe,
maar jy, gaan verkondig jy die •koninkryk van God."

61 Nog 'n ander een het gesê: "Ek sal U volg, Here, maar laat my toe
om net eers van my huismense afskeid te neem.*" 62 En Jesus het vir
hom gesê: "Niemand wat sy hand aan die ploeg slaan en dan omkyk,
is geskik vir die koninkryk van God nie."

Jesus stuur twee-en-sewentig dissipels uit

(Matt 9:37-38; 10:7-15)

10 1 Hierna het die Here nog twee-en-sewentig[i] ander aangewys
en hulle twee-twee voor Hom uitgestuur* na elke dorp en plek wat Hy
nog wou besoek. 2 *Hy het vir hulle gesê: “Die oes is groot,* maar die
werkers min. Daarom moet julle bid tot die Here aan wie die oes
behoort om werkers uit te stuur vir sy oes. 3 Gaan nou! Kyk, Ek stuur
julle soos lammers tussen wolwe in.
4 *“Moenie 'n beursie of 'n reissak of sandale saamdra nie, en moet
niemand langs die pad groet nie.* 5 Watter huis julle ook al binnegaan,
sê eers, ‘Vrede vir hierdie huis!’ 6 As daar 'n vredeliewende mens
woon, sal julle vrede op hom rus, anders sal dit na julle terugkeer. 7
*Bly in dieselfde huis, en eet en drink wat hulle aanbied, want die
arbeider is sy loon werd.* Moenie van huis tot huis rondtrek nie. 8 As
julle in 'n dorp kom en die mense verwelkom julle, eet wat aan julle
voorgesit word.* 9 Maak die siekes wat daar is gesond en sê vir hulle,
‘Vir julle is die •koninkryk van God op hande.’ 10 *Maar as julle in 'n
dorp kom waar hulle julle nie verwelkom nie, gaan dan uit in die
strate en sê, 11 ‘Selfs die stof van julle dorp wat aan ons voete kleef,
vee ons af[j] as aanklag teen julle. Maar dit moet julle weet: Die
koninkryk van God is op hande!’ 12 *Ek sê vir julle: Vir die mense van
Sodom sal dit op daardie dag draagliker* wees* as vir daardie dorp.”

Ellende vir die onboetvaardige dorpe

(Matt 11:21-23)

13 “Ellende wag op jou, Gorasin! Ellende wag op jou, Betsaida!
Want as die kragtige dade wat in julle plaasgevind het, in Tirus en
Sidon gebeur het, sou hulle lankal in sak en as[k] gesit en hulle bekeer
het. 14 Maar vir Tirus en Sidon* sal dit op die oordeelsdag draagliker
wees as vir julle. 15 En jy, Kapernaum,

> “Sal jy tot die hemel verhoog word?
> Nee, jy sal na *Hades*[l] afdaal!*

16 *“Wie na julle luister, luister na My, en wie julle verwerp,
verwerp My. En wie My verwerp, verwerp Hom wat My gestuur het.”

Die terugkeer van die twee-en-sewentig

17 Die twee-en-sewentig het vol blydskap teruggekeer en gesê:
“Here, selfs die demone onderwerp hulle aan ons op grond van u
Naam.” 18 Toe sê Hy vir hulle: “Ek het Satan[m] soos 'n weerligstraal uit

die hemel sien val.* 19 Kyk, Ek het aan julle twaalf gesag gegee om op slange en skerpioene te trap,* en ook oor al die mag van die vyand. Niks sal julle enige skade kan aandoen nie.* 20 En tog moet julle nie bly wees net omdat die geeste hulle aan julle onderwerp nie.* Wees eerder bly dat julle name reeds in die hemel opgeskryf is.*”

Jesus loof die Vader vir sy openbaring

(Matt 11:25-27; 13:16-17)

21 Op daardie oomblik het Jesus deur die Heilige Gees dit uitgejubel en gesê: “Ek loof U, Vader, Here van hemel en aarde, dat U hierdie dinge vir slim en geleerde mense verberg en dit aan kindertjies bekend gemaak het.* Ja, Vader, want so het U dit goedgevind. 22 Alles is deur my Vader aan My toevertrou.* En niemand ken die •Seun nie, behalwe die Vader, en niemand ken die Vader nie, behalwe die Seun* en elkeen aan wie die Seun Hom bekend wil maak.” 23 Toe hulle op hulle eie was, het Jesus na sy dissipels gedraai en vir hulle gesê: “Geseënd is die oë wat sien wat julle sien,* 24 *want Ek sê vir julle, baie profete en konings sou graag wou sien wat julle sien, maar het dit nie gesien nie, en sou graag wou hoor wat julle hoor, en hulle het nie gehoor nie.”

Die barmhartige Samaritaan

(Matt 22:35-40; Mark 12:28-31)

25 'n Sekere wetskenner het opgestaan om Jesus te toets,* en Hom gevra: “Meester,n wat moet ek doen om die ewige lewe te beërf?”* 26 Jesus sê toe vir hom: “Wat staan in die Weto geskryf? Wat lees jy daar?” 27 Hy het geantwoord: “Jy moet die Here jou God liefhê met jou hele hart en met jou hele •siel en met al jou krag* en met jou hele verstand, en jou naaste soos jouself.*” 28 “Jy het reg geantwoord,” het Jesus vir hom gesê. “Doen dit en jy sal lewe!”* 29 Maar hy wou homself regverdig en het toe vir Jesus gevra: “En wie is my naaste?”

30 Hierop het Jesus geantwoord: “'n Man het van Jerusalem afgegaan na Jerigo en is deur rowers oorval. Hulle het sy klere uitgetrek, hom geslaan en toe weggegaan en hom half dood agtergelaat. 31 Toevallig het 'n priester met daardie pad langs afgegaan en toe hy hom sien, het hy aan die ander kant verbygegaan. 32 En net so het ook 'n Leviet by die plek aangekom en toe hy hom sien, het ook hy aan die ander kant verbygegaan. 33 Maar 'n Samaritaan wat op reis was, het op hom afgekom; en toe hy hom sien, het hy hom innig jammer gekry. 34 Hy het na hom gegaan, sy wonde verbind en olyfolie en wyn daaroor gegiet. Toe help hy hom op sy eie rydier, neem hom na 'n herberg en versorg hom daar. 35 Die volgende oggend haal hy twee *denarii*p uit, gee dit vir die herbergier en sê, ‘Versorg hom, en wat jy ook al bestee, sal ek jou betaal as ek terugkom.’ 36 Wie van hierdie drie, dink jy, was 'n naaste vir die man wat deur die rowers oorval is?”

37 En hy het geantwoord: “Die een wat ontferming aan hom betoon
het.” Toe sê Jesus vir hom: “Gaan doen jy ook so.”

Martha en Maria

38 Terwyl hulle op reis was, het Hy by 'n sekere dorpie gekom waar
'n vrou met die naam Martha Hom as gas ontvang het. 39 Sy het 'n
suster met die naam Maria gehad,* wat by die Here se voete gaan sit
het om na sy woorde te luister. 40 Maar Martha was besig met al die
voorbereidings. Sy kom toe daar staan en sê: “Here, pla dit U nie dat
my suster my alleen los om te bedien nie? Sê tog vir haar om my te
help!” 41 Maar die Here antwoord haar: “Martha, Martha, jy kwel en
ontstel jou oor so baie dinge, 42 maar net een ding is noodsaaklik, en
Maria het die regte keuse gemaak; dit sal nie van haar af weggeneem
word nie.”

Jesus leer sy dissipels hoe om te bid

(Matt 6:9-13; 7:7-11)

11 1 Op 'n keer het Jesus op 'n sekere plek gebid, en toe Hy klaar
was, het een van sy dissipels vir Hom gesê: "Here, leer ons bid soos
Johannes sy dissipels geleer het.*"
2 Hy het vir hulle gesê: "Wanneer julle bid, moet julle sê,

" 'Vader,q laat u Naam geheilig word.
Laat u •koninkryk kom.
3 Gee ons elke dag ons daaglikse brood
4 en vergeef ons ons sondes,
want ook ons vergeef elkeen
wat teenoor ons skuldig staan.
En bring ons nie in versoeking nie.' "

5 Hierna het Hy vir hulle gesê: "Gestel een van julle het 'n vriend, en
hy gaan om middernag na hom en sê vir hom, 'Vriend, leen tog vir my
drie brode, 6 want 'n vriend van my wat op reis is, het by my
aangekom en ek het niks om vir hom voor te sit nie.' 7 En daardie man
antwoord van binne af, 'Moenie my pla nie!* Die deur is al gesluit en
ek en my kinders is al in die bed. Ek kan nie opstaan om dit vir jou te
gee nie.' 8 Ek sê vir julle, selfs al staan hy nie op om dit vir hom te gee
omdat hy sy vriend is nie, sal hy tog opstaan en vir hom gee wat hy
nodig het omdat die man so onbeskaamd aanhou.* 9 Ek sê vir julle,

"vra, en vir julle sal gegee word;
soek, en julle sal vind;
klop, en vir julle sal oopgemaak word.
10 Want elkeen wat vra, ontvang;
en wie soek, vind;
en vir wie klop, sal oopgemaak word.

11 "Watter pa onder julle sal, as sy seun hom 'n vis vra, hom 'n slang in
plaas van 'n vis gee? 12 Of as hy 'n eier vra, vir hom 'n skerpioen gee?
13 As julle wat sleg is, dan weet om goeie geskenke aan julle kinders te
gee, hoeveel te meer sal die hemelse Vader die Heilige Gees gee vir
hulle wat Hom vra."

Jesus en Beëlsebul

(Matt 12:22-30; Mark 3:22-27)

14 Op 'n dag het Jesus 'n demoon wat stom was uit 'n man gedryf.

Nadat die demoon hom verlaat het, het die stomme begin praat. Die
skare was verwonderd, **15** maar sommige van hulle het beweer: “Dit is
deur Beëlsebul,[r] die aanvoerder van die demone, dat hy die demone
uitdryf.”[*] **16** Ander weer het van Hom 'n teken uit die hemel gevra om
Hom te toets.[*] **17** Maar Hy het hulle gedagtes geken en vir hulle gesê:
“Elke koninkryk wat teen homself verdeeld is, gaan ten gronde en 'n
huis wat verdeeld is, kom tot 'n val. **18** As ook Satan[s] teen homself
verdeeld is, hoe sal sy koninkryk dan staande bly? Tog beweer julle
dat Ek deur Beëlsebul demone uitdryf. **19** As Ek wel deur Beëlsebul
demone uitdryf, deur wie dryf julle volgelinge[t] hulle dan uit? Daarom
sal hulle regters oor julle wees. **20** Maar as Ek deur die vinger van
God[u] demone uitdryf, dan het die •koninkryk van God julle bereik. **21**
[*]Wanneer 'n sterk, goed bewapende man sy eie huis bewaak, is sy
besittings veilig. **22** Maar as daar iemand aankom wat sterker as hy is
en hom oorrompel, neem so iemand die volle wapenrusting af waarop
die sterk man vertrou het en verdeel die buit. **23** Wie hulle nie by My
skaar nie, is teen My[*] en wie nie saam met My bymekaar maak nie,
verstrooi.”

Die terugkeer van 'n onrein gees

(Matt 12:43-45)

24 “Wanneer 'n onrein gees 'n mens verlaat, swerf hy deur waterlose
streke op soek na rus sonder om dit te vind. Dan sê hy, ‘Ek sal
terugkeer na my huis wat ek verlaat het.’ **25** En by sy terugkeer kry hy
dit uitgevee en aan die kant gemaak. **26** Dan gaan haal hy sewe ander
geeste, slegter as hyself, trek in en woon daar. Die uiteinde van
daardie mens is erger as sy begin.[*]”

Wie werklik geseënd is

27 Terwyl Hy dit sê, het 'n vrou in die skare haar stem verhef en
Hom toegeroep: “Geseënd is die moederskoot wat U gedra het[*] en die
borste wat U gevoed het!” **28** Maar Hy antwoord: “Ja, maar nog meer
geseënd is hulle wat die woord van God hoor en dit onderhou.”

Die teken van Jona

(Matt 12:38-42; Mark 8:12)

29 Toe die skare om Hom saamdrom, het Jesus met hulle begin
praat:[v] “Hierdie geslag is 'n slegte geslag. Hulle vra 'n teken,[*] maar
geen teken sal aan hulle gegee word nie, behalwe die teken van Jona.[*]
30 Net soos Jona vir die mense van Nineve 'n teken was, so sal die
•Seun van die Mens 'n teken wees vir hierdie geslag. **31** Die koningin
van die Suide sal in die oordeel saam met die mense van hierdie
geslag opgewek word en hulle veroordeel, want sy het van die eindes
van die aarde gekom om die wysheid van Salomo aan te hoor,[*] en

waarlik, wat hier is, is meer as Salomo. 32 Die mense van Nineve sal in
die oordeel saam met hierdie geslag opstaan en dit veroordeel, omdat
hulle op grond van die prediking van Jona tot bekering gekom het,*
en waarlik, wat hier is, is meer as Jona."

Die lamp van die liggaam

(Matt 5:15; 6:22-23)

33 *"Niemand steek 'n lamp op en plaas dit dan in 'n versteekte
hoekie of onder 'n maatemmer[w] nie, maar op 'n lampstaander sodat
die mense wat binnekom, die lig kan sien. 34 Die oog is die lamp van
die liggaam. As jou oog suiwer is, is jou hele liggaam ook verlig, maar
as dit boos is, is jou liggaam ook donker. 35 Pas dus op dat die lig in
jou nie duisternis is nie. 36 As jou hele liggaam verlig is en daar nie 'n
enkele donker plekkie is nie, sal dit heeltemal verlig wees soos
wanneer 'n lamp jou met sy strale verlig."

Jesus waarsku teen die Fariseërs en die wetskenners

(Matt 23:1-36; Mark 12:38-40; Luk 20:45-47)

37 Tydens Jesus se redevoering het 'n •Fariseër Hom genooi om by
hom te kom eet. Hy het daar aangekom en aan tafel aangelê.[x] 38 Die
Fariseër was verbaas om te sien dat Jesus nie voor die maaltyd sy
hande gewas het nie.* 39 Maar die Here sê vir hom: "Ja, julle Fariseërs,
julle maak die buitekant van die beker en die skottel skoon, maar van
binne is julle vol inhaligheid en boosheid. 40 Dwase! Het Hy wat die
buitekant gemaak het, nie ook die binnekant gemaak nie? 41 Gee
liewer die inhoud as aalmoes, dan sal alles vir julle skoon wees. 42
Maar ellende wag vir julle, Fariseërs, want julle gee tiendes van
kruisement en wynruit en allerhande soorte kruie,* maar julle
verwaarloos die reg en die liefde vir God. Julle moet die een doen
sonder om die ander na te laat. 43 Ellende wag vir julle, Fariseërs,
want julle hou van die ereplekke in die •sinagoges en om op die
markpleine begroet te word. 44 Ellende wag vir julle, want julle is soos
ongemerkte grafte waaroor die mense loop sonder om dit te besef."
45 Een van die wetskenners het Hom geantwoord: "Meester,[y] as u
dit sê, beledig u ons ook." 46 Daarop het Hy gesê: "Julle wetskenners,
ellende wag ook vir julle, want julle belas die mense met ondraaglike
vragte, en self raak julle nie met 'n vinger aan die vrag nie. 47 Ellende
wag vir julle, want julle bou grafmonumente vir die profete, maar
julle voorvaders het hulle vermoor. 48 Julle is dus getuies wat die dade
van julle voorvaders goedkeur, want hulle het die profete vermoor en
julle bou hulle grafmonumente. 49 Om hierdie rede het die Wysheid
van God[z] gesê, 'Ek sal profete en •apostels na hulle stuur, maar hulle
sal sommige doodmaak en vervolg.' 50 Daarom sal vir die bloed van al
die profete wat sedert die skepping van die wêreld vergiet is,

vergelding van hierdie geslag geëis word — 51 van die bloed van Abel*
tot by die bloed van Sagaria, wat tussen die altaar en die heiligdom
om die lewe gebring is.* Ja, Ek sê vir julle, dit sal van hierdie geslag
geëis word. 52 Ellende wag op julle, wetskenners, want julle het die
sleutel van kennis weggeneem. Self het julle nie ingegaan nie, en
diegene wat wou ingaan, het julle verhinder.”

53 Nadat Hy daarvandaan vertrek het, het die skrifkenners en die
Fariseërs erg vyandiggesind teenoor Hom geraak, Hom uitgelok oor
allerhande onderwerpe 54 *en Hom fyn dopgehou of Hy iets sou sê op
grond waarvan hulle Hom kon vastrek.

Waarskuwing teen skynheiligheid

(Matt 16:6; 10:26-27)

12 1 Terwyl die skare in hulle duisende saamgedrom het, sodat
hulle mekaar byna vertrap, het Jesus eerste met sy dissipels gepraat:
"Wees op julle hoede vir die suurdeeg van die •Fariseërs, dit is, hulle
skynheiligheid.[*] 2 [*]Daar is niks bedek wat nie openbaar sal word nie,
en niks verborge wat nie bekend sal word nie. 3 Daarom sal alles wat
julle in die donker sê, in die lig gehoor word; en wat julle vir mekaar
in julle slaapkamers in die oor fluister, sal van die dakstoepe[a] af
verkondig word."

Wie 'n mens eintlik moet vrees

(Matt 10:28-31)

4 "My vriende, Ek sê vir julle: Moenie hulle vrees wat die liggaam
doodmaak en daarna niks verder kan doen nie. 5 Maar Ek sal julle sê
wie julle moet vrees: Vrees Hom wat nadat Hy doodgemaak het,[b] die
mag het om iemand in Gehenna[c] te werp. Ja, Ek sê vir julle, Hom
moet julle vrees. 6 Word vyf mossies nie vir twee *assaria*[d] verkoop nie?
En nie een van hulle is vergete voor God nie. 7 Selfs die hare op julle
kop is almal getel. Moenie bang wees nie:[*] julle is meer werd as baie
mossies.[*]"

Aanmoediging om Christus te bely

(Matt 10:32-33; 12:32; Mark 3:28-29; Matt 10:19-20; Mark 13:11)

8 "Ek sê vir julle, elkeen wat My voor die mense bely, hom sal die
•Seun van die Mens ook bely voor die engele van God. 9 [*]Maar wie My
voor die mense verloën, sal voor die engele van God verloën word. 10
[*]Elkeen wat iets teen die Seun van die Mens sê, dit sal hom vergewe
word; maar wie teen die Heilige Gees laster, sal nie vergewe word nie.
11 [*]En wanneer hulle julle voor die •sinagoges en die owerhede en die
maghebbers bring, moet julle nie bekommerd wees oor wat julle ter
verdediging moet sê nie, 12 want die Heilige Gees sal julle op daardie
oomblik leer wat julle moet sê."

Die gelykenis van die ryk dwaas

13 Iemand uit die skare het vir Hom gesê: "Meester,[e] sê vir my broer
om die erfenis met my te deel." 14 Maar Hy antwoord hom: "Mens,
wie het My as regter of bemiddelaar oor julle aangestel?[*]" 15 Toe sê
Hy vir hulle: "Pas op en wees op julle hoede vir elke vorm van
gierigheid,[*] want 'n mens se lewe word nie bepaal deur die oorvloed
van sy besittings nie."

16 Daarna het Hy vir hulle die volgende gelykenis vertel: "'n Sekere
ryk man se plaas het 'n goeie oes opgelewer. 17 Hy het homself toe
afgevra, 'Wat moet ek doen? Want ek het nie plek waar ek my oes kan
opgaar nie.' 18 Toe sê hy, 'Dit is wat ek sal doen. Ek sal my skure
afbreek en groter skure bou. Daarin sal ek al my graan en my goedere
opgaar. 19 Dan sal ek vir myself sê: Mens,[f] jy het baie goed opgegaar
vir baie jare. Ontspan, eet, drink en wees vrolik.' 20 Maar God het vir
hom gesê, 'Jou dwaas! Vannag nog sal jou lewe opgeëis word. En wat
jy bymekaar gemaak het, aan wie sal dit dan behoort?' 21 *So gaan dit
met iemand wat vir homself skatte bymekaar maak en nie in God ryk
is nie."

Die sorge van die lewe

(Matt 6:25-34; 6:19-21)

22 Hy het toe vir sy dissipels gesê: "Daarom sê Ek vir julle, moet
julle nie bekommer oor julle lewe, oor wat julle sal eet, of oor julle
liggaam, wat julle sal aantrek nie. 23 Die lewe is tog belangriker as kos
en die liggaam as klere. 24 Kyk na die kraaie: Hulle saai nie en hulle
maai nie, hulle het nie 'n stoorkamer of 'n skuur nie. Tog sorg God vir
hulle.* Hoeveel meer is julle nie werd as die voëls nie!* 25 Wie van
julle kan deur hom te bekommer een el by sy lewe[g] voeg? 26 As julle
nie eers so 'n klein dingetjie kan regkry nie, waarom bekommer julle
julle oor die res?

27 "Kyk na die veldblomme — hoe hulle groei! Hulle swoeg nie en
hulle spin nie. Maar Ek sê vir julle, selfs Salomo in al sy prag* was nie
soos een van hulle geklee nie. 28 En as God die gras in die veld wat
vandag nog daar staan en môre in 'n oond gegooi word, so klee,
hoeveel te meer vir julle, kleingelowiges!

29 "Moet ook nie soek na dit wat julle moet eet of drink en daaroor
besorg wees nie. 30 Dit is immers alles dinge waarna die nasies van
hierdie wêreld soek; maar julle Vader weet wat julle nodig het. 31
Soek eerder na sy •koninkryk, en hierdie dinge sal vir julle bygevoeg
word. 32 Moenie bang wees nie, klein kuddetjie, want julle Vader het
dit goedgevind om die koninkryk aan julle te gee.* 33 Verkoop julle
besittings en gee aalmoese.* Maak vir julle beursies wat nie vergaan
nie, 'n onuitputlike skat in die hemel, waar 'n dief nie kan bykom en
geen mot kan verniel nie. 34 Want waar julle skat is, daar sal julle hart
ook wees."

Die gelykenis van die waaksame slaaf

(Matt 24:45-51; Mark 13:33-37)

35 "Laat julle heupe omgord[h] wees en julle lampe aan die brand.* 36
En wees soos mense wat vir hulle eienaar wag om van die bruilof
terug te kom, sodat hulle, wanneer hy tuiskom en klop, dadelik vir

hom kan oopmaak.* **37** Gelukkig is daardie slawe vir wie die eienaar
wakker aantref wanneer hy terugkom. •*Amen*, Ek sê vir julle: Hy sal sy
gordel vasmaak, hulle aan tafel laat aanlê[i] en hulle kom bedien.* **38** En
as hy in die tweede of derde nagwaak[j] kom en hulle só aantref —
gelukkig is daardie slawe. **39** *Maar dit moet julle weet, as die
huiseienaar geweet het op watter tydstip die dief kom,* sou hy nie by
sy huis laat inbreek het nie. **40** Ook julle moet gereed wees, want die
•Seun van die Mens kom op 'n tyd wanneer julle dit nie verwag nie."
41 Toe het •Petrus gevra: "Here, vertel U hierdie gelykenis vir ons, of
vir almal?" **42** En die Here het geantwoord: "Wie is die betroubare en
verstandige bestuurder vir wie die eienaar oor sy dienaars sal aanstel
om hulle rantsoene op tyd te gee? **43** Gelukkig is daardie slaaf wie se
eienaar hom so aan die werk sal vind wanneer hy kom. **44** Waarlik, Ek
sê vir julle: Hy sal hom oor al sy besittings aanstel.* **45** Maar as daardie
slaaf in sy hart sê, 'My heer talm om te kom', en hy begin die dienaars
en diensmeisies slaan, en begin eet en drink en dronk word, **46** sal die
eienaar van daardie slaaf op 'n dag kom wat hy nie verwag nie en op
'n uur wat hy nie weet nie. Hy sal hom middeldeur kap en hom met
die lot van die ontroues tref. **47** *Daardie slaaf wat weet wat sy eienaar
wil hê, en nie gereed is of gedoen het wat sy eienaar van hom verwag
nie, sal swaar gestraf word. **48** Maar die een wat dit nie weet nie, en
dinge gedoen het wat straf verdien, sal net liggies gestraf word. Van
elkeen aan wie baie gegee is, sal baie geëis word, en aan wie baie
toevertrou is, van hom sal meer gevra word."

Jesus veroorsaak verdeeldheid

(Matt 10:34-36)

49 "Ek het gekom om 'n vuur op die aarde aan te steek, en hoe wens
Ek dat dit al aan die brand was! **50** Ek het 'n doop waarmee Ek gedoop
moet word,* en hoe swaar lê dit nie op My totdat dit afgehandel is
nie! **51** Dink julle dat Ek gekom het om vrede op die aarde te bring?*
Nee, sê Ek vir julle, eerder verdeeldheid, **52** want van nou af sal vyf
mense in een huis verdeeld wees, drie teen twee en twee teen drie.

53 *"Daar sal verdeeldheid wees:
pa teen seun
en seun teen pa,
ma teen dogter
en dogter teen ma,
skoonma teen haar skoondogter
en skoondogter teen skoonma."

Hoe die tekens beoordeel moet word

(Matt 16:2-3)

54 *Toe sê Hy vir die skare: "Wanneer julle 'n wolk in die weste sien
opkom, sê julle dadelik, 'Daar kom reën!' en dit gebeur so. 55 En
wanneer die suidewind waai, sê julle, 'Dit gaan baie warm word!' en
dit gebeur ook. 56 Skynheiliges, julle weet hoe om die voorkoms van
die aarde en die lug te beoordeel, maar hoe is dit dat julle nie weet
hoe om hierdie beslissende tyd te beoordeel nie?"

Vroegtydige versoening

(Matt 5:25-26)

57 "Hoekom kan julle nie self oordeel oor wat reg is nie? 58 As jy
saam met jou teenstander owerheid toe gaan, doen moeite om die
saak onderweg met hom te skik, sodat hy jou nie voor die regter sleep
en die regter jou aan die hofbeampte oorgee en die hofbeampte jou in
die tronk gooi nie. 59 Ek sê vir jou: Jy sal nie daar uitkom voordat jy
die laaste *lepton*[k] betaal het nie."

Bekeer julle

13 1 Juis in daardie tyd was daar mense teenwoordig wat vir Hom
vertel het van die Galileërs wie se bloed •Pilatus met dié van hulle
offerdiere gemeng het.* 2 Hy het hulle geantwoord en gesê: “Dink julle
daardie Galileërs was groter sondaars as al die ander Galileërs omdat
hulle hierdie dinge gely het?* 3 Beslis nie, sê Ek vir julle, maar as julle
julle nie bekeer nie, sal julle almal net so omkom!* 4 Of daardie
agttien wat dood is toe die toring van Siloam op hulle geval het, dink
julle dat hulle skuldiger was as al die inwoners van Jerusalem? 5 Beslis
nie, sê Ek vir julle, maar as julle julle nie bekeer nie, sal julle almal
net so omkom.*”

Die gelykenis van die vyeboom

6 Hy het toe die volgende gelykenis vertel: “Iemand het 'n vyeboom
gehad wat in sy wingerd geplant was. Hy het vrugte daaraan gaan
soek en niks gevind nie.* 7 Toe het hy vir die tuinier gesê, ‘Kyk, dis al
drie jaar wat ek vrugte aan hierdie vyeboom kom soek en niks kry nie.
Kap dit uit. Waarom moet dit die grond langer uitput?’ 8 Maar hy
antwoord en sê vir hom, ‘Meneer, laat dit nog hierdie jaar bly staan,*
totdat ek rondom gespit en mis gegee het. 9 En as dit dan volgende
jaar vrugte dra, goed. Maar as dit nie gebeur nie, kan u dit uitkap.’ ”

Jesus genees 'n vrou op die Sabbat

10 Op die Sabbat het Hy in een van die •sinagoges onderrig gegee. 11
Daar was 'n vrou wat al vir agttien jaar gely het onder 'n gees wat haar
siek gemaak het. Sy was kromgetrek en kon glad nie regop kom nie. 12
Toe Jesus haar sien, het Hy haar nader geroep en vir haar gesê:
“Mevrou, jy is van jou siekte verlos.” 13 Daarna het Hy sy hande op
haar gelê en sy het dadelik regop gekom en God geloof. 14 Maar die
leier van die sinagoge was verontwaardig omdat Jesus iemand op die
Sabbat gesond gemaak het,* en vir die skare gesê: “Daar is ses dae
waarop 'n mens moet werk. Kom dan op daardie dae om genees te
word en nie op die Sabbat nie.”* 15 Maar die Here het hom
geantwoord: “Skynheiliges! Maak elkeen van julle nie op die Sabbat sy
os of sy donkie los van die krip en lei hom uit om te drink nie?* 16 En
hierdie vrou, 'n dogter van Abraham,* vir wie Satan[1] al agttien jaar
lank gevange hou, moes sy dan nie op die Sabbat van hierdie boeie
verlos word nie?” 17 Toe Hy dit gesê het, het al sy teenstanders
beskaamd gestaan, maar die hele skare was verheug oor al die
wonderlike dinge wat deur Hom verrig is.

Die gelykenisse van die mosterdsaadjie en die suurdeeg

(Matt 13:31-33; Mark 4:30-32)

18 Daarop het Hy gesê: "Waaraan is die •koninkryk van God gelyk
en waarmee sal Ek dit vergelyk? 19 Dit is soos 'n mosterdsaadjie wat
iemand geneem en in sy tuin gesaai het. Dit het gegroei en 'n boom
geword en die voëls van die hemel het in sy takke nes kom maak.*" 20
Hy vra toe weer: "Waarmee sal Ek die koninkryk van God vergelyk? 21
Dit is soos suurdeeg wat 'n vrou geneem en in drie *sata*m koringmeel
ingewerk het totdat dit heeltemal deursuur is."

Die smal deur

(Matt 7:13-14,21-23)

22 Onderweg na Jerusalem het Hy deur groot en klein dorpe gereis
en die mense geleer. 23 Iemand het vir Hom gevra: "Meneer, is
diegene wat verlos word, min?" En Hy het vir hulle gesê: 24 "Beywer
julle om by die smal deur in te gaan,* want baie, sê Ek vir julle, sal
probeer om in te gaan, maar sal dit nie regkry nie. 25 As die huisbaas
eers opgestaan en die deur gaan sluit het, en julle staan buite en klop
aan die deur en roep, 'Meneer, maak vir ons oop!' sal hy julle
antwoord, 'Ek weet nie waar julle vandaan kom nie.'* 26 Dan sal julle
begin sê, 'Ons het saam met u geëet en gedrink, en u het in ons strate
onderrig gegee.' 27 Maar hy sal vir julle sê, 'Ek weet nie waar julle
vandaan kom nie. Gaan weg van my af, julle almal wat onreg pleeg.*'
28 *Daar sal 'n geween en 'n gekners van tande wees wanneer julle
Abraham en Isak en Jakob en al die profete in die •koninkryk van God
sien, maar julle uitgewerp word na buite. 29 Mense sal uit die ooste en
die weste, die noorde en die suide* aan tafel kom aanlên in die
koninkryk van God.* 30 *En let wel, wie laaste is, sal eerste wees, en
wie eerste is, sal laaste wees."

Jesus se klag oor Jerusalem

(Matt 23:37-39)

31 Juis op dié tydstip het sommige •Fariseërs vir Hom kom sê: "Gaan
weg, gaan hiervandaan weg, want Herodeso wil u doodmaak." 32 Maar
Hy antwoord hulle: "Gaan sê vir daardie jakkals, 'Kyk, Ek dryf vandag
en môre nog demone uit en maak mense gesond, en op die derde dag
sal Ek my doel bereik. 33 Maar Ek moet nog vandag en môre en die
volgende dag verder gaan, want dit kan nie gebeur dat 'n profeet buite
Jerusalem omkom nie.*' 34 Jerusalem, Jerusalem, jy wat die profete
doodmaak en dié stenig wat na jou gestuur is! Hoe dikwels wou Ek
jou kinders bymekaarmaak soos 'n hen haar kuikens onder haar
vlerke, maar julle wou nie! 35 Kyk, julle huis word vir julle verwoes
agtergelaat.* Ek sê vir julle, julle sal My beslis nie weer sien nie, totdat
die tyd aanbreek dat julle sal sê, 'Geseënd is Hy wat kom in die Naam

van die Here.’ ”p

Die vraag oor genesing op die Sabbat

14 1 Toe Hy op 'n Sabbat na die huis van een van die leiers van
die •Fariseërs gegaan het vir 'n maaltyd,* het hulle Hom fyn dopgehou.
2 Reg voor Hom was daar iemand wat aan watersug gely het. 3 *Jesus
het vir die wetskenners en Fariseërs gevra: “Is dit toelaatbaar om op
die Sabbat te genees of nie?” 4 Maar hulle het stilgebly. Toe het Hy die
man geneem, hom gesond gemaak en hom laat gaan. 5 *Daarop sê Hy
vir hulle: “Wie van julle sal, as sy seun of os in 'n put val, hom nie
dadelik uithaal nie — selfs al is dit op die Sabbat?” 6 *Hierop kon hulle
nie antwoord nie.

Beskeidenheid en gasvryheid

7 Toe Hy opmerk hoe die genooides die ereplekke aan die tafel
uitsoek,* het Hy die volgende gelykenis vir hulle vertel: 8 *“Wanneer jy
deur iemand na 'n bruilof uitgenooi word, moet jy nie op die ereplek
gaan sit nie, ingeval iemand van groter aansien as jy deur hom
uitgenooi is, 9 en hy wat hom en jou uitgenooi het, dan vir jou kom sê,
‘Maak plek vir hierdie man.’ Dan sal jy met skaamte die verste plek
gaan inneem. 10 Nee, wanneer jy uitgenooi word, gaan na die verste
plek, sodat die man wat jou uitgenooi het, kan kom en vir jou sê,
‘Vriend, skuif nader.’q Dan sal jy aansien kry by almal wat saam met
jou aan tafel aanlê.r 11 *Want elkeen wat homself verhoog, sal
verneder word, en wie homself verneder, sal verhoog word.”
12 Jesus het ook vir die man wat Hom genooi het, gesê: “Wanneer jy
'n ligte ete of 'n groot maaltyd gee, moenie jou vriende of broers of
familie of ryk bure nooi, met die doel dat hulle jou weer op hulle
beurt uitnooi, en jy dan vergoed word nie. 13 Nee, wanneer jy 'n
feesmaal aanbied, nooi die armes, kreupeles, verlamdes, en blindes. 14
Dan sal jy geseënd wees omdat hulle niks het om jou mee te vergoed
nie; want jy sal beloon word by die opstanding van die •regverdiges.*”

Die gelykenis van die groot feesmaal

(Matt 22:1-10)

15 Toe een van diegene wat saam aan tafel aangelê het,s dit hoor, sê
hy vir Hom: “Geseënd is die een wat aan die maaltyd in die
•koninkryk van God sal deelneem.*”
16 Toe sê Jesus vir hom: “'n Man het 'n groot feesmaal gehou en baie
mense uitgenooi. 17 Toe dit tyd was vir die feesmaal, stuur hy sy slaaf
om vir die genooides te sê, ‘Kom, alles is gereed!’ 18 Maar een ná die
ander het almal verskonings begin aanbied. Die eerste een het vir hom
gesê, ‘Ek het 'n stuk grond gekoop en dit is noodsaaklik dat ek daarna

gaan kyk. Ek vra u, verskoon my tog.’ 19 'n Ander een het gesê, ‘Ek het vyf paar osse gekoop en ek gaan hulle uittoets. Ek vra u, verskoon my tog.’ 20 Nog 'n ander een het gesê, ‘Ek is pas getroud en daarom kan ek nie kom nie.’* 21 Met sy terugkeer het die slaaf hierdie dinge aan sy eienaar gerapporteer. Toe het die eienaar van die huis kwaad geword en vir sy slaaf gesê, ‘Gaan dadelik uit in die strate en stegies van die stad en bring die armes en kreupeles en blindes en verlamdes hierheen.’ 22 En die slaaf het kom sê, ‘Meneer, die opdrag wat u gegee het, is uitgevoer, en daar is nog plek.’ 23 Toe sê die eienaar vir die slaaf, ‘Gaan uit na die paaie en lanings, en dwing hulle om in te kom, sodat my huis vol kan word. 24 Want ek verseker julle, nie een van daardie mense wat aanvanklik genooi is, sal hulle mond aan my maaltyd sit nie.’ ”

Die eise van dissipelskap

(Matt 10:37-38; Mark 10:29-30)

25 Groot skares mense het saam met Hom gereis. Hy het na hulle gedraai en gesê: 26 *“As iemand na My kom en My nie méér liefhet[t] as sy pa en ma en vrou en kinders en broers en susters, ja, selfs as sy eie lewe nie,* kan hy my dissipel nie wees nie. 27 *Wie nie sy eie kruis dra en My volg nie, kan my dissipel nie wees nie. 28 Want wie van julle wat 'n toring wil bou, gaan nie eers sit en bereken die koste om te sien of hy genoeg geld het om dit te voltooi nie? 29 Sodat dit nie gebeur dat as hy die fondament lê en nie in staat is om dit te voltooi nie, almal wat dit sien, met hom begin spot 30 en sê, ‘Hierdie man het begin bou, maar kon nie klaarmaak nie.’ 31 Of watter koning trek op om met 'n ander koning oorlog te voer, en gaan nie eers sit en oorweeg of hy met tienduisend man opgewasse sal wees teen die ander een wat met twintigduisend teen hom optrek nie? 32 Indien nie, stuur hy, terwyl die ander een nog ver is, 'n afvaardiging en vra voorwaardes vir vrede. 33 Net so kan nie een van julle wat nie van al sy besittings afstand doen, my dissipel wees nie.”

Smaaklose sout

(Matt 5:13; Mark 9:50)

34 “Sout[u] is goed, maar as sout sy smaak verloor het, waarmee sal dit weer smaaklik gemaak word? 35 Dit is nie eers geskik vir die grond of vir die mishoop nie. Hulle gooi dit buitekant weg. Wie ore het om te hoor, moet luister!*”

Die gelykenis van die verlore skaap

(Matt 18:12-14)

15 1 Al die •tollenaars en die sondaars het dikwels nader gekom
om na Hom te luister. 2 *Die •Fariseërs en die skrifkenners het onder
mekaar gemor: “Hierdie man ontvang sondaars en eet saam met
hulle.”
3 Toe het Hy vir hulle hierdie gelykenis vertel: 4 “Wie van julle wat
honderd skape het en hy verloor een van hulle, laat nie die nege-en-
negentig in die woestyn[v] agter en gaan agter die verlore een aan
totdat hy hom kry nie?* 5 En as hy hom gekry het, tel hy hom met
blydskap op sy skouers, 6 en gaan huis toe en roep sy vriende en bure
bymekaar en sê vir hulle, ‘Wees saam met my bly, want ek het my
skaap wat verlore was, weer gekry.’ 7 Ek sê vir julle, net so sal daar in
die hemel blydskap wees oor een sondaar wat hom bekeer het, eerder
as oor die nege-en-negentig •regverdiges wat nie nodig het om tot
bekering te kom nie.”

Die gelykenis van die verlore muntstuk

8 “Of watter vrou wat tien *dragmas* het en een *dragma*[w] verloor,
steek nie 'n lamp op, vee die huis uit en soek deeglik totdat sy dit kry
nie? 9 En as sy dit gekry het, roep sy haar vriendinne en bure
bymekaar en sê, ‘Wees saam met my bly omdat ek die *dragma* wat ek
verloor het, weer gekry het.’ 10 Net so, sê Ek vir julle, is daar blydskap
onder God se engele oor een sondaar wat hom bekeer.”

Die gelykenis van die verlore seun

11 Verder het Hy gesê: “'n Man het twee seuns gehad. 12 Die jongste
een van hulle het vir sy pa gesê, ‘Pa, gee my die deel van die eiendom
wat my toekom.’ Hy het toe die besittings tussen hulle verdeel. 13 Nie
lank daarna nie het die jongste seun al sy goed in geld omgesit en na
'n ver land gereis, en daar alles wat hy besit het deur sy losbandige
leefwyse verkwis.* 14 Teen die tyd dat hy alles uitgegee het, het daar
'n baie ernstige hongersnood in daardie land uitgebreek en hy het
begin gebrek ly. 15 Hy gaan werk toe by een van daardie land se
inwoners, wat hom na sy boerdery gestuur het om sy varke op te pas.
16 Hy het gewens dat hy sy honger kon stil met die peule[x] wat die
varke gewoonlik gevreet het, maar niemand het vir hom daarvan
gegee nie.
17 “Toe het hy egter tot sy sinne gekom en gesê, ‘Hoeveel dagloners
van my pa het oorgenoeg kos, en hier vergaan ek van die honger! 18
Ek sal opstaan en na my pa gaan en vir hom sê: Pa, ek het gesondig

teen die hemel en in u oë.* 19 Ek is nie langer werd om u seun genoem
te word nie. Behandel my soos een van u dagloners.' 20 Hy het toe
opgestaan en na sy pa gegaan. Hy was nog ver weg, toe het sy pa hom
al gesien. Hy het hom innig jammer gekry, na hom gehardloop, hom
om die nek geval* en hom gesoen. 21 Die seun sê toe vir sy pa, 'Pa, ek
het gesondig teen die hemel en in u oë. Ek is nie meer werd om u seun
genoem te word nie.' 22 Maar sy pa het sy bediendes opdrag gegee,
'Bring gou die beste *stola*[y] en trek dit vir hom aan. Gee vir hom 'n ring
vir sy vinger en sandale vir sy voete. 23 Bring vir ons die vetgemaakte
kalf, slag dit en laat ons eet en feesvier, 24 want hierdie seun van my
was dood en het weer lewendig geword,* hy was verlore en is weer
gevind.' Toe het hulle begin feesvier.
25 "Die oudste seun was in die veld, en toe hy terugkeer en naby die
huis kom, hoor hy musiek en 'n gedans. 26 Hy roep toe een van die
dienaars en verneem by hom wat aan die gang is. 27 'Jou broer het
teruggekom!' het hy hom geantwoord, 'en jou pa het die vetgemaakte
kalf geslag omdat hy hom gesond teruggekry het.' 28 Hy het briesend
kwaad geword en wou nie ingaan nie, maar sy pa het uitgekom en
mooi met hom gepraat. 29 Maar hy het vir sy pa gesê, 'Kyk, ek sloof
my al soveel jare vir Pa af en het nog nooit 'n opdrag van Pa
verontagsaam nie, en vir my het Pa nooit eers 'n bokkie gegee sodat ek
saam met my vriende kon feesvier nie. 30 Maar toe hierdie seun van
Pa terugkom, wat Pa se besittings op prostitute uitgemors het, slag Pa
vir hom die vetgemaakte kalf!' 31 Toe sê sy pa vir hom, 'My kind, jy is
altyd by my, en alles wat myne is, is joune.* 32 Ons moet feesvier en
bly wees, want jou broer was dood en hy het lewendig geword. Hy
was verlore en is weer gevind!' "

Die gelykenis van die oneerlike bestuurder

16 1 Jesus het ook vir sy dissipels gesê: “Daar was 'n ryk man wat
'n bestuurder gehad het, en dié is by hom daarvan aangekla dat hy sy
besittings verkwis. 2 Hy het hom toe ingeroep en vir hom gesê, ‘Wat is
dit wat ek van jou hoor? Doen verslag van jou bestuur van sake, want
jy kan nie langer my bestuurder wees nie.’ 3 Die bestuurder het by
homself gedink, ‘Wat moet ek doen noudat my eienaar my
bestuurderskap van my wegneem? Spit kan ek nie en ek is te skaam
om te bedel. 4 Ek weet wat ek gaan doen sodat die mense my in hulle
huise sal ontvang wanneer ek as bestuurder ontslaan is.’ 5 Hy het toe
sy eienaar se skuldenaars een vir een ingeroep. Vir die eerste een het
hy gevra, ‘Hoeveel skuld jy my eienaar?’ 6 En hy het geantwoord,
‘Honderd *bat*[z] olyfolie.’ Hy sê toe vir hom, ‘Vat jou skuldbrief en gaan
sit en skryf gou vyftig.’ 7 Hierna het hy vir 'n ander een gevra, ‘En jy,
hoeveel skuld jy?’ Hy antwoord, ‘Honderd *kor*[a] koring.’ Vir hom sê hy,
‘Vat jou skuldbrief en skryf tagtig.’ 8 Die eienaar het die oneerlike
bestuurder toe geprys omdat hy verstandig opgetree het, want die
kinders van hierdie wêreld tree verstandiger teenoor mekaar op as die
kinders van die lig.* 9 *Ek sê vir julle, ‘Maak vir julle vriende deur die
oneerlike Mammon[b] sodat, wanneer dit tot 'n einde kom, hulle julle in
die ewige wonings mag ontvang.’ 10 *Wie in die geringste betroubaar
is, is ook betroubaar waar dit om baie gaan, en wie in die geringste
oneerlik is, is ook oneerlik waar dit om baie gaan. 11 As julle dan nie
betroubaar was wat die oneerlike Mammon betref nie, wie sal julle
met die ware rykdom vertrou? 12 En as julle onbetroubaar was met 'n
ander se goed, wie sal vir julle gee wat julle eie is? 13 *Geen huiskneg
kan twee base dien nie, want hy sal óf die een haat en die ander een
liefhê, óf hy sal aan die een lojaal wees en die ander een verag. Julle
kan nie God én Mammon dien nie.”

14 Die •Fariseeërs, wat geldgierig was, het na al hierdie dinge
geluister en smalend oor Hom gepraat. 15 Hy sê toe vir hulle: “Dit is
julle wat julleself voor die mense regverdig voordoen,* maar God ken
julle harte.* Want dit wat deur mense hoog aangeskryf word, is 'n
gruwel voor God. 16 *Tot en met Johannes het die Wet en die Profete[c]
gegeld, maar van toe af word die evangelie van die •koninkryk van
God verkondig en elkeen probeer met alle mag daar ingaan. 17 *Maar
dit is makliker vir die hemel en die aarde om tot niet te gaan as dat
een strepie[d] van die Wet wegval.

18 *“Elkeen wat van sy vrou skei en met 'n ander een trou, pleeg
egbreuk en hy wat met 'n vrou trou wat van haar man geskei is, pleeg
egbreuk.”

Die ryk man en Lasarus

19 “Daar was 'n ryk man wat klere van purper en fyn linne gedra en
elke dag swierig feesgevier het. 20 Voor die ingang van sy huis het 'n
bedelaar met die naam Lasarus gelê. Hy was oortrek van swere 21 en
het daarna gesmag om iets van die oorskiet van die ryk man se tafel te
ete te kry,[*] maar slegs die honde het sy swere kom lek. 22 Toe die
bedelaar sterf, is hy deur die engele weggedra om teen die bors van
Abraham te rus. Die ryk man het ook gesterf en is begrawe. 23 En toe
hy, van waar hy in *Hades*[e] gefolter word, sy oë ophef, sien hy
Abraham van ver af, en Lasarus teen sy bors. 24 Hy het geroep, ‘Vader
Abraham, wees my genadig en stuur Lasarus om die punt van sy
vinger in water te doop en my tong af te koel, want ek ly vreeslik in
hierdie vlam.’ 25 Maar Abraham antwoord, ‘Kind, onthou dat jy
gedurende jou lewe die goeie ontvang het, soos wat Lasarus die slegte
ontvang het. Nou word hy hier getroos, maar jy word gepynig. 26 En
buitendien is daar 'n groot kloof tussen ons en julle gevestig, sodat
diegene wat hiervandaan na julle wil oorgaan, nie kan nie, en diegene
wat daar is, ook nie na ons kan oorkom nie.’ 27 Toe sê die ryk man,
‘Dan smeek ek u, vader, stuur hom na my pa se huis, 28 want ek het
nog vyf broers. Hy kan hulle dan waarsku sodat hulle nie ook in
hierdie plek van pyniging beland nie.’ 29 Maar Abraham sê, ‘Hulle het
Moses en die Profete.[f] Laat hulle na dié luister.’ 30 ‘Nee, vader
Abraham,’ antwoord hy, ‘maar as iemand uit die dood na hulle gaan,
sal hulle hulle bekeer.’ 31 Maar hy het vir hom gesê, ‘As hulle na
Moses en die Profete nie luister nie, sal hulle ook nie oortuig word nie,
selfs al sou iemand uit die dood opstaan.’[*]”

Uitsprake van Jesus

(Matt 18:6-7,21-22; Mark 9:42)

17 1 Jesus het vir sy dissipels gesê: "Dit is onvermydelik dat daar
struikelblokke kom, maar ellende wag op die een deur wie dit kom. 2
Dit is beter vir hom dat 'n maalklip[g] om sy nek gehang en hy in die
see gegooi word, as dat hy een van hierdie geringes laat struikel. 3
*Wees dus op julle hoede. As jou broer sondig, wys hom tereg, en as
hy berou het, vergewe hom. 4 En as hy sewe maal op een dag teen jou
sondig, en sewe maal na jou terugkom en sê, 'Ek het berou', moet jy
hom vergewe."

5 Toe sê die •apostels vir die Here: "Gee ons meer geloof!"* 6 *En die
Here antwoord: "As julle geloof soos 'n mosterdsaadjie gehad het, sou
julle vir hierdie moerbeiboom gesê het, 'Trek jou wortels uit die grond
en gaan plant jouself in die see' en hy sou na julle geluister het.

7 "Wie van julle sal, as hy 'n slaaf het wat besig is om te ploeg of
skape op te pas, en hy van die veld af kom, vir hom sê, 'Kom lê
dadelik aan tafel aan!'[h] 8 Sal hy nie eerder vir hom sê, 'Maak vir my
iets gereed om te eet, omgord jou heupe[i] en bedien my totdat ek geëet
en gedrink het; en daarna kan jy eet en drink!' nie? 9 Hy bedank tog
nie die slaaf net omdat hy sy opdragte uitgevoer het nie! 10 Dieselfde
geld vir julle: Wanneer julle alles gedoen het wat aan julle opgedra is,
sê dan, 'Ons is nikswerd slawe. Ons het net gedoen wat ons moes
doen.' "

Jesus genees tien melaatse mans

11 Dit het so gebeur dat Jesus op pad na Jerusalem* deur die
grensgebied tussen Samaria* en Galilea gereis het. 12 Toe Hy 'n sekere
dorpie binnegaan, het tien melaatse[j] mans Hom tegemoet gekom.
Hulle het op 'n afstand bly staan* 13 en uitgeroep: "Jesus, Meester,[k]
ontferm U tog oor ons!"* 14 Toe Hy hulle sien, sê Hy vir hulle: "Gaan
wys julleself vir die priesters."* Op pad daarheen is hulle gereinig. 15
Een van hulle het, toe hy sien dat hy gesond geword het, omgedraai
terwyl hy God met 'n harde stem loof. 16 Hy het op sy gesig aan Jesus
se voete neergeval en Hom gedank. Hy was 'n Samaritaan. 17 Jesus
antwoord hom toe: "Is daar dan nie tien gereinig nie? Waar is die
ander nege? 18 Was daar niemand onder hulle te vinde wat omgedraai
het om God te loof behalwe hierdie •vreemdeling nie?" 19 Toe sê Hy
vir die man: "Staan op en gaan. Jou geloof het jou gered."*

Die koninkryk van God

(Matt 24:23-28,37-41; Mark 13:19-23; 13:14-16)

20 Toe Jesus op 'n keer deur die •Fariseërs gevra is wanneer die
•koninkryk van God kom, het Hy hulle geantwoord: “Die koninkryk
van God kom nie met duidelik waarneembare tekens nie.* 21 Mense sal
nie sê, ‘Kyk, hier is dit!’ of ‘Daar is dit!’* nie, want kyk, die koninkryk
van God is in julle midde.” 22 Hy het aan sy dissipels gesê: “Daar kom
'n tyd wanneer julle sal begeer om maar één van die dae van die •Seun
van die Mens te sien, maar julle sal dit nie sien nie. 23 Dan sal die
mense vir julle sê, ‘Kyk daar!’ of ‘Kyk hier!’* Moenie gaan nie en
moenie agter hulle aanloop nie.* 24 Want soos 'n weerligstraal die
hemel van die een kant tot die ander kant verlig, só sal die Seun van
die Mens op sy dag verskyn. 25 *Maar eers moet Hy baie lyding
verduur en deur hierdie geslag verwerp word. 26 Net soos in die dae
van Noag* gebeur het, so sal dit ook wees in die dae van die Seun van
die Mens. 27 Hulle het geëet, gedrink, in die huwelik getree en in die
huwelik uitgegee tot op die dag dat Noag die ark binnegegaan en die
vloed gekom en almal vernietig het.* 28 Net so het dit ook in die dae
van Lot* gegaan — hulle het geëet, gedrink, gekoop, verkoop, geplant
en gebou; 29 *maar op die dag dat Lot uit Sodom weggetrek het, het
daar vuur en swael uit die hemel gereën en almal vernietig. 30 Dit sal
net so wees op die dag wanneer die Seun van die Mens geopenbaar
word. 31 *Wie op daardie dag op sy dakstoep[l] is, met sy besittings nog
in die huis, moet nie ondertoe gaan om dit te gaan haal nie. Net so
moet hulle wat op die landerye is, nie terugdraai na wat agter is nie.
32 Onthou Lot se vrou!* 33 *Wie probeer om sy lewe te beveilig, sal dit
verloor, maar wie dit verloor, sal dit behou. 34 Ek sê vir julle:

“daardie nag sal daar twee mense op een bed wees,
die een sal saamgeneem en die ander agtergelaat word.
35 Daar sal twee vroue besig wees om by dieselfde meul te maal,
die een sal saamgeneem en die ander agtergelaat word.”[m]

37 Hulle vra toe vir Hom: “Waar, Here?” Hy antwoord hulle: “Waar
die karkas lê, daar sal die aasvoëls ook versamel.”*

Die gelykenis van die weduwee en die regter

18 1 Hy het vir hulle 'n gelykenis vertel oor hoe nodig dit is om
altyd te bid* en nie moed te verloor nie. 2 Hy het gesê: “Daar was 'n
sekere regter in 'n bepaalde stad wat nie ontsag vir God gehad het nie
en hom aan geen mens gesteur het nie. 3 Daar was ook 'n weduwee in
daardie stad, wat hom bly opsoek het met die versoek, ‘Laat reg aan
my geskied in my saak teen my opponent.’ 4 'n Tyd lank wou hy nie,
maar naderhand het hy by homself gedink, ‘Al het ek geen ontsag vir
God en steur ek my aan geen mens nie, 5 *sal ek, omdat hierdie
weduwee my moeite gee, tog maar reg aan haar laat geskied; anders
gaan sy my nog gedaan maak.’ ” 6 Toe sê die Here: “Luister na wat die
onregverdige regter sê. 7 Sal God dan nie reg laat geskied aan sy
uitverkorenes wat dag en nag na Hom roep nie? Sal Hy hulle lank laat
wag? 8 Ek sê vir julle, Hy sal baie gou aan hulle reg laat geskied. Die
vraag is net: Sal die •Seun van die Mens, wanneer Hy kom, geloof op
aarde vind?”

Die gelykenis van die Fariseër en die tollenaar

9 Met die oog op sommige mense wat oortuig was van hulle eie
regverdigheid en op ander neergesien het, het Jesus hierdie gelykenis
vertel: 10 “Twee mense het opgegaan na die tempel om te bid. Die een
was 'n •Fariseër en die ander 'n •tollenaar. 11 Die Fariseër het gaan
staan en só oor homself gebid, ‘God, ek dank U dat ek nie soos die
ander mense is, wat roof, onreg doen en egbreuk pleeg, en ook nie
soos hierdie tollenaar nie. 12 Ek vas twee keer per week en ek gee 'n
tiende van alles wat ek verdien.*’ 13 Die tollenaar het egter op 'n
afstand bly staan en wou selfs nie eers na die hemel opkyk nie, maar
het op sy bors geslaan[n] en gesê, ‘O God, wees my, die sondaar,
genadig!’* 14 Ek sê vir julle, hierdie man, eerder as die ander een, het
na sy huis gegaan as iemand wie se saak met God reggestel is. Want
elkeen wat homself verhoog, sal verneder word, maar hy wat homself
verneder, sal verhoog word.*”

Jesus verwelkom die kinders

(Matt 19:13-15; Mark 10:13-16)

15 Hulle het ook kindertjies na Jesus gebring sodat Hy hulle kon
aanraak. Toe die dissipels dit sien, het hulle die mense berispe. 16
Jesus het hulle egter nader geroep en gesê: “Laat die kinders na My
toe kom, en moet hulle nie verhinder nie, want die •koninkryk van
God behoort aan mense soos hulle. 17 *•*Amen*, Ek sê vir julle: Wie die
koninkryk van God nie soos 'n kind ontvang nie, sal beslis nie daar

ingaan nie."

Die ryk maghebber

(Matt 19:16-30; Mark 10:17-31)

18 'n Sekere maghebber het Hom gevra: "Goeie Meester,[o] wat moet
ek doen sodat ek die ewige lewe kan beërf?"* 19 Jesus het hom
geantwoord: "Waarom noem jy My goed? Niemand is goed nie,
behalwe Een, en dit is God! 20 Jy ken die gebooie: Jy mag nie egbreuk
pleeg nie, jy mag nie moord pleeg nie, jy mag nie steel nie, jy mag nie
vals getuig nie.* Eer jou vader en jou moeder.*" 21 Hy antwoord: "Dit
alles het ek van jongs af nagekom." 22 Toe Jesus dit hoor, sê Hy vir die
man: "Een ding ontbreek jy nog: Verkoop alles wat jy het en deel dit
onder die armes uit, en jy sal 'n skat in die hemele[p] hê.* En jy, kom
hier, volg My." 23 Toe die man dit egter hoor, het hy baie bedroef
geword, want hy was skatryk.
24 Toe Jesus sien hoe bedroef die man word, het Hy gesê: "Hoe
moeilik is dit tog vir hulle wat rykdom het om in te gaan in die
•koninkryk van God, 25 want dit is makliker vir 'n kameel[q] om deur
die oog van 'n naald te gaan as vir 'n ryk mens om in die koninkryk
van God in te gaan." 26 Die mense wat dit gehoor het, sê toe: "Wie kan
dan gered word?" 27 En Hy antwoord: "Wat onmoontlik is by mense,
is moontlik by God."* 28 Daarop sê •Petrus: "Kyk, óns het ons
besittings agtergelaat en U gevolg." 29 Jesus het hulle geantwoord:
"•*Amen*, Ek sê vir julle: Daar is niemand wat ter wille van die
koninkryk van God huis of vrou of broers of ouers of kinders
agtergelaat het, 30 wat nie in hierdie tyd veel meer sal ontvang nie —
én in die bedeling wat kom, die ewige lewe."

Jesus kondig die derde keer sy lyding, dood en opstanding aan

(Matt 20:17-19; Mark 10:32-34)

31 Hy het die twaalf opsy geneem en vir hulle gesê: "Kyk, ons gaan
op na Jerusalem, en alles wat deur die profete oor die •Seun van die
Mens geskryf is,* sal vervul word. 32 *Want Hy sal aan die heidene
oorgelewer word, Hy sal bespot en beledig word en daar sal op Hom
gespuug word. 33 En nadat hulle Hom gegesel het, sal hulle Hom
doodmaak, maar op die derde dag sal Hy opstaan." 34 *Hulle het egter
niks hiervan verstaan nie. Die betekenis van hierdie uitspraak was vir
hulle verborge en hulle het nie begryp wat Hy gesê het nie.

Jesus genees 'n blinde man

(Matt 20:29-34; Mark 10:46-52)

35 Toe Jesus in die omgewing van Jerigo kom, sit daar langs die pad
'n blinde man en bedel. 36 Toe hy die skare hoor verbyloop, het hy
gevra wat aan die gang is. 37 Hulle het vir hom gesê dat Jesus, die

Nasarener, daar verbyloop. 38 Toe roep hy hardop uit: "Jesus, •Seun
van Dawid, ontferm U oor my!"* 39 Die mense wat voor geloop het,
het hom berispe dat hy moet stilbly, maar hy het net al hoe harder
uitgeroep: "Seun van Dawid, ontferm U oor my!" 40 Jesus het gaan
staan en beveel dat hy na Hom gebring word. Toe hy nader kom, vra
Jesus hom: 41 "Wat wil jy hê moet Ek vir jou doen?"* En hy het
geantwoord: "Here, dat ek weer kan sien." 42 Jesus het vir hom gesê:
"Sien weer! Jou geloof het jou gered.*"r 43 En onmiddellik kon hy
sien.s Hy het Jesus gevolg en God geprys. Die hele volk wat dit gesien
het, het God geloof.

Jesus en Saggeus

19 1 Jesus het Jerigo binnegegaan en deur die stad gestap. 2 Daar
was 'n man met die naam Saggeus. Hy was 'n hooftollenaar[t] en 'n ryk
man. 3 Hy het probeer om te sien watter soort mens Jesus is, maar
weens die skare kon hy nie, omdat hy kort was. 4 Hy hardloop toe
vooruit en klim in 'n wildevy sodat hy Jesus kon sien, omdat Hy daar
sou verbygaan. 5 Toe Jesus by die plek kom, kyk Hy op en sê vir hom:
“Saggeus, klim gou af, want Ek moet vandag in jou huis oorbly.” 6
Saggeus het toe vinnig afgeklim en Jesus met blydskap in sy huis
ontvang. 7 *Almal wat dit gesien het, het gemor en gesê: “Hy gaan by
'n sondige man tuis.” 8 Maar Saggeus het gaan staan en vir die Here
gesê: “Kyk, Here, ek gee die helfte van my besittings aan die armes, en
as ek van iemand iets afgepers het, gee ek dit viervoudig terug.*” 9
Jesus het vir hom gesê: “Vandag het daar verlossing vir hierdie huis
gekom,* want ook hy is 'n seun van Abraham.* 10 Die •Seun van die
Mens het gekom om diegene wat verlore is, te soek en te verlos.”*

Die gelykenis van die muntstukke

(Matt 25:14-30)

11 Terwyl die mense hierna luister, het Jesus nog 'n gelykenis vertel,
omdat Hy naby Jerusalem was en die mense gedink het dat die
•koninkryk van God nou skielik sou aanbreek. 12 Hy het gesê: “'n Man
van hoë afkoms het na 'n ver land gereis* om vir homself 'n
koningskap te bekom en weer terug te keer. 13 Hy het tien van sy
slawe geroep en aan hulle tien *minas*[u] gegee en vir hulle gesê, ‘Gaan
woeker daarmee totdat ek terugkeer.’ 14 Sy burgers het hom egter
gehaat en het 'n afvaardiging agter hom aangestuur om te sê, ‘Ons wil
nie hê dat hierdie man oor ons heers nie.’

15 “By sy terugkeer het hy, nadat hy die koningskap ontvang het,
die slawe aan wie hy die geld gegee het, ontbied om uit te vind watter
wins hulle gemaak het. 16 Die eerste een het kom sê, ‘Meneer, u *mina*
het 'n wins van tien *minas* opgelewer.’ 17 Hy het hom geantwoord,
‘Mooi so, goeie slaaf! Omdat jy betroubaar was met iets wat baie
gering is, moet jy nou gesag voer oor tien stede.*’ 18 Toe het die
tweede slaaf gekom en gesê, ‘Meneer, u *mina* het vyf *minas* opgelewer.’
19 Vir hierdie man het hy gesê, ‘Jy moet vyf stede bestuur.’ 20 Toe het
die derde een gekom en gesê, ‘Meneer, kyk, hier is u *mina* wat ek in 'n
sweetdoek weggebêre het. 21 Ek was bang vir u omdat u 'n streng man
is; u vorder in wat u nie belê het nie, en u oes wat u nie gesaai het
nie.’ 22 Toe sê die man vir hom, ‘Met jou eie woorde sal ek jou
veroordeel, jou slegte slaaf! Jy het geweet dat ek 'n streng man is, wat

invorder wat ek nie belê het nie, en oes wat ek nie gesaai het nie. 23
Waarom het jy nie my geld by die bank belê nie? Dan sou ek met my
terugkeer dit met rente kon kry.’ 24 Hy beveel toe die omstanders, ‘Vat
die *mina* by hom weg en gee dit vir die een wat tien *minas* het.’ 25
Hulle sê vir hom, ‘Meneer, hy het dan al tien *minas!*’ 26 ‘Ek sê vir julle,
aan elkeen wat het, sal gegee word, en van die wat nie het nie, sal ook
dit wat hy het, weggeneem word.* 27 En daardie vyande van my wat
nie wou gehad het dat ek koning oor hulle moes wees nie, bring hulle
hierheen en maak hulle hier voor my dood.’ ”

28 Nadat Jesus hierdie dinge gesê het, het Hy voor hulle uit geloop
op pad na Jerusalem.

Die intog in Jerusalem

(Matt 21:1-9; Mark 11:1-10; Joh 12:12-19)

29 Toe Jesus naby Betfage en Betanië teen die Olyfberg kom, stuur
Hy twee van sy dissipels 30 met die opdrag: “Gaan na die dorpie daar
oorkant. By die ingang sal julle 'n vasgemaakte donkievul vind waarop
niemand nog ooit gesit het nie. Maak hom los en bring hom hierheen.
31 As iemand julle vra, ‘Waarom maak julle hom los?’ moet julle só
antwoord, ‘Die Here het hom nodig.’ ” 32 *Die twee wat gestuur is, het
daarheen gegaan en dit gevind net soos Hy vir hulle gesê het. 33 Toe
hulle die donkievul losmaak, vra sy eienaars vir hulle: “Waarom maak
julle die donkievul los?” 34 Hulle het geantwoord: “Die Here het hom
nodig.” 35 Hulle het toe die donkievul na Jesus geneem. Hulle het
hulle boklere oor die donkievul gegooi en Jesus laat opklim. 36 Terwyl
Hy aanry, het hulle hulle boklere op die pad voor Hom oopgesprei.*

37 Toe Hy al naby die afdraande teen die Olyfberg kom, het die hele
skare dissipels God vol vreugde hardop begin prys oor al die kragtige
dade wat hulle gesien het. 38 Hulle het uitgeroep:

“Geseënd is die Koning,
Hy wat kom in die Naam van die Here![v]
Vrede in die hemel
en heerlikheid in die hoogste!*”

39 Sommige van die •Fariseërs in die skare het egter vir Jesus gesê:
“Meester,[w] berispe jou dissipels!” 40 Maar Hy het geantwoord: “Ek sê
vir julle, as hulle stilbly, sal die klippe dit uitroep!”

41 Toe Hy naby kom en die stad sien, het Hy oor haar gehuil* 42 en
gesê: “As jy maar op hierdie dag dié dinge besef het wat vir jou vrede
kan bring! Maar nou is dit vir jou oë verberg.* 43 Want daar sal dae vir
jou aanbreek wanneer jou vyande skanse teen jou sal oprig, jou sal
omsingel en jou van alle kante af sal beleër. 44 Hulle sal jou en jou
kinders met die grond gelyk maak.* Hulle sal nie een klip in jou op die

ander laat bly staan nie,* omdat jy nie hierdie beslissende tyd toe God
jou besoek het,* herken het nie."

Jesus reinig die tempelterrein

(Matt 21:12-13; Mark 11:15-18; Joh 2:13-16)

45 Hy het die tempelterreinx binnegegaan en die handelaars begin
uitjaag. **46** Hy het vir hulle gesê: "Daar staan geskryf,

" 'My huis sal 'n huis van gebed wees'.*
Maar julle het daarvan 'n rowerspelonk gemaak!*"

47 Hy het daagliks in die tempel onderrig gegee.* Die leierpriesters,
die skrifkenners en die volksleiers wou Hom om die lewe bring, **48**
maar hulle kon nie 'n manier vind om dit te doen nie, omdat die hele
volk aan sy lippe gehang het.*

Die vraag oor Jesus se gesag

(Matt 21:23-27; Mark 11:27-33)

20 1 Op een van die dae waarop Jesus die volk op die
tempelterreiny onderrig en die evangelie verkondig het, het die
leierpriesters en skrifkenners saam met die familiehoofde nader
gestaan 2 en vir Hom gevra: "Sê vir ons, met watter gesag doen jy
hierdie dinge? Wie het aan jou hierdie gesag gegee?" 3 Hy het
geantwoord: "Ek sal julle ook 'n vraag vra. Sê My: 4 Was die doop van
Johannes* van die hemel of van mense?" 5 Hulle het toe onder mekaar
geredeneer: "As ons sê, 'van die hemel', sal Hy sê, 'Waarom het julle
hom dan nie geglo nie?'* 6 En as ons sê, 'van mense', sal die hele volk
ons stenig, omdat hulle daarvan oortuig is dat Johannes 'n profeet is."
7 Hulle antwoord toe dat hulle nie weet waar dit vandaan kom nie. 8
Daarop sê Jesus vir hulle: "Dan sê Ek ook nie vir julle met watter
gesag Ek hierdie dinge doen nie."

Die gelykenis van die huurders en die wingerd

(Matt 21:33-46; Mark 12:1-12)

9 Hy het die volgende gelykenis aan die volk vertel: "Daar was 'n
man wat 'n wingerd aangeplant het.* Toe het hy dit aan boere verhuur
en vir 'n lang tyd op reis gegaan. 10 *Teen oestyd het hy 'n slaaf na die
boere gestuur, sodat hulle vir hom van die opbrengs van die wingerd
kon gee. Maar die boere het hom afgeransel en met leë hande
teruggestuur. 11 Daarna het hy weer 'n ander slaaf gestuur, maar ook
hom het hulle afgeransel, verneder en met leë hande teruggestuur. 12
Die eienaar het nog 'n derde een gestuur, maar hulle het hom erg
verwond en uit die wingerd gegooi.

13 "Toe sê die eienaar van die wingerd, 'Wat sal ek doen? Ek sal my
geliefde seun stuur; dalk sal hulle hom met respek behandel.' 14 Toe
die boere hom egter sien, het hulle onder mekaar beraadslaag en gesê,
'Dit is die erfgenaam dié! Kom ons maak hom dood, sodat die erfdeel
ons s'n kan word.' 15 Hulle het hom toe uit die wingerd uitgegooi en
doodgemaak. Wat sal die eienaar van die wingerd met hulle doen? 16
Hy sal kom en die boere doodmaak en die wingerd aan ander gee."

Toe die mense dit hoor, sê hulle: "Mag dit nooit gebeur nie!" 17
Jesus het hulle stip aangekyk en gesê: "Wat beteken dit dan wat
geskryf staan:

" 'Die klip wat die bouers afgekeur het,
juis dit het die hoeksteen geword.' "z

18 “Elkeen wat op daardie klip val, sal verpletter word, en as dit op
iemand val, sal dit hom vergruis.”
19 *Die skrifkenners en die leierpriesters wou Hom onmiddellik
gevange neem omdat hulle besef het dat Hy met hulle in gedagte die
gelykenis vertel het. Hulle was egter bang vir die volk.

Die vraag oor belasting

(Matt 22:15-22; Mark 12:13-17)

20 *Hulle het sake fyn dopgehou en spioene gestuur wat voorgegee
het dat hulle opreg is, sodat hulle Hom op grond van een of ander
uitspraak kon vastrek en Hom sodoende aan die owerheid en die
gesag van die prokurator[a] kon oorlewer. 21 Hulle vra Hom toe:
“Meester,[b] ons weet dat wat u sê en onderrig reg is. U neem nie die
aansien van persone in aanmerking nie, maar onderrig die weg van
God waarheidsgetrou.* 22 Is dit toelaatbaar dat ons belasting aan die
keiser betaal,* of nie?” 23 Maar Jesus het deur hulle listigheid gesien
en vir hulle gesê: 24 “Wys vir My 'n *denarius*.[c] Wie word daarop
afgebeeld en wie se inskripsie staan daarop?” Hulle antwoord: “Die
keiser s'n.” 25 Toe sê Hy vir hulle: “Gee dan aan die keiser wat hom
toekom en aan God wat Hom toekom.” 26 Hulle kon Hom glad nie
vastrek op grond van wat Hy voor die volk gesê het nie. Verbaas oor
sy antwoord, het hulle stilgebly.

Die vraag oor die opstanding

(Matt 22:23-33; Mark 12:18-27)

27 Sommige van die •Sadduseërs, wat sê dat daar nie 'n opstanding
is nie,* kom toe en vra Hom: 28 “Meester,[d] Moses het vir ons
voorgeskryf dat ‘as iemand se broer getroud is en kinderloos sterf, sy
broer die vrou moet neem en vir sy broer 'n nageslag verwek.’* 29 So
was daar eenmaal sewe broers. Die eerste een het 'n vrou geneem,
maar kinderloos gesterf. 30 Ook die tweede 31 en die derde broer het
met haar getrou. En net so, sonder dat hulle kinders nagelaat het, het
al sewe broers gesterf. 32 Ten laaste het ook die vrou gesterf. 33
Hierdie vrou, wie van hulle se vrou is sy dan met die opstanding? Al
sewe het haar immers as vrou gehad.” 34 Jesus het hulle geantwoord:
“Die mense van hierdie bedeling tree in die huwelik en word in die
huwelik uitgegee, 35 maar diegene wat waardig geag word om die
toekomstige bedeling en die opstanding uit die dood te verkry, tree
nie in die huwelik nie en word ook nie in die huwelik uitgegee nie.[e] 36
Hulle kan nie meer sterf nie, want hulle is soos engele en kinders van
God,* omdat hulle aan die opstanding deel het. 37 Dat die dooies
opgewek word, het selfs Moses in die gedeelte oor die doringbos*
uitgewys, waar hy die Here ‘die God van Abraham en die God van
Isak en die God van Jakob’* noem. 38 Hy is nie 'n God van dooies nie,

maar van lewendes. Wat Hom betref, is hulle immers almal lewendes."* 39 Sommige van die skrifkenners het hierop gereageer met die woorde: "Meester, u het 'n goeie antwoord gegee." 40 Hierna het hulle dit nie meer gewaag om Hom iets te vra nie.

Die vraag oor die Seun van Dawid

(Matt 22:41-46; Mark 12:35-37)

41 Jesus het hulle gevra: "Hoe kan daar gesê word dat die Christus[f]
die •Seun van Dawid is? 42 Dawid sê dan self in die boek van die
Psalms,

" 'Die Here het vir my Here gesê:
Sit aan my regterhand[g]
43 totdat Ek u vyande
'n voetbank vir u voete[h] gemaak het.'[i]

44 "Dawid noem Hom dus 'Here'. Hoe kan Hy dan sy seun wees?"

Jesus waarsku teen die skrifkenners

(Matt 23:1-36; Mark 12:38-40; Luk 11:37-54)

45 Terwyl die hele volk luister, het Hy vir sy dissipels gesê: 46 "Wees
op julle hoede vir die skrifkenners! Hulle hou daarvan om met lang *stolas*[j] rond te loop en is lief daarvoor om op die markpleine begroet te word, en die voorste sitplekke in die •sinagoges en die ereplekke by
die feesmaaltye in te neem. 47 Hulle verslind die huise van die
weduwees en vir die skyn bid hulle lang gebede. Hulle sal 'n swaarder oordeel ontvang."

Die arm weduwee se offergawe

(Mark 12:41-44)

21 1 Jesus het opgekyk en gesien hoe die rykes hulle bydraes in die offergawekis gooi. 2 Hy sien toe ook hoe 'n arm weduwee twee *lepta*k ingooi, 3 en sê: "Waarlik, Ek sê vir julle: Hierdie weduwee, wat brandarm is, het meer ingegooi as hulle almal. 4 Want hulle het almal uit hulle oorvloed by die bydraes ingegooi, maar sy het, ten spyte van haar behoeftigheid, alles ingegooi wat sy gehad het, haar hele lewensonderhoud."*

Profetiese rede: Die tempel sal afgebreek word

(Matt 24:1-2; Mark 13:1-2)

5 Terwyl sommige praat oor die tempelterrein,l oor die mooi stene en die gewyde geskenke waarmee dit versier is, het Jesus gesê: 6 "Dit wat julle hier sien — daar sal dae kom wanneer nie een klip op 'n ander gelaat word nie — alles sal afgebreek word."*

Profetiese rede: Misleiding en oorloë

(Matt 24:3-14; Mark 13:3-13)

7 Hulle het Hom toe gevra: "Meester,m wanneer sal hierdie dinge dan gebeur en wat is die teken wat sal aandui wanneer dit gaan gebeur?" 8 Hy het geantwoord: "Pasop dat julle nie mislei word nie, want daar sal baie mense in my Naam na vore tree en sê, 'Dit is ek!' of 'Die tyd is op hande!'* Moenie agter hulle aanloop nie. 9 Wanneer julle hoor van oorloë en opstande, moenie vreesbevange raak nie, want hierdie dinge moet eers gebeur,* maar dit sal nie onmiddellik die einde wees nie."

10 Verder het Hy ook vir hulle gesê: "Een nasie sal teen 'n ander nasie optrek en een koninkryk teen 'n ander koninkryk.* 11 Daar sal hewige aardbewings wees en op een plek na die ander sal daar hongersnood en epidemies uitbreek. Daar sal uit die hemel groot en skrikwekkende tekens kom. 12 Maar voor al hierdie dinge oor julle kom, sal hulle julle gevange neem en julle vervolg. Hulle sal julle aan die •sinagoges oorlewer en in die tronke opsluit; hulle sal julle voor konings en prokuratorsn sleep* ter wille van my Naam. 13 Dit sal vir julle 'n geleentheid wees om te getuig. 14 *Neem julle dan voor om nie vooraf na te dink oor julle verdediging nie, 15 *want Ek sal julle die woorde en wysheid gee wat nie een van julle teenstanders sal kan weerstaan of weerlê nie. 16 *Julle sal selfs deur julle ouers, broers, familie en vriende uitgelewer word en hulle sal sommige van julle doodmaak. 17 Julle sal ook deur almal gehaat word ter wille van my

Naam. 18 *Daar sal beslis geen haar van julle koppe val nie. 19 Red
julle lewens deur te volhard.”

Profetiese rede: Die groot verdrukking

(Matt 24:15-22; Mark 13:14-20)

20 “Wanneer julle sien dat Jerusalem deur leërs omsingel is, moet
julle weet dat haar verwoesting naby is. 21 Dan moet hulle wat in
Judea is, na die berge vlug, en hulle wat binne die stad self is, moet
uitgaan en hulle wat op die platteland is, moet die stad nie binnegaan
nie; 22 want daardie dae is dae van vergelding,* sodat alles wat geskryf
is, vervul sal word. 23 Ellende wag op hulle wat in daardie dae
swanger is en borsvoed, want daar sal groot nood* in die land wees en
straf vir hierdie volk. 24 Hulle sal val deur die skerpte van die swaard*
en as gevangenes na al die nasies weggevoer word,* en Jerusalem sal
deur die nasies vertrap word* totdat die bestemde tyd van die nasies
vervul is.*”

Profetiese rede: Die koms van die Seun van die Mens

(Matt 24:23-31; Mark 13:21-27)

25 “Dan sal daar tekens wees in die son en die maan en die sterre,*
en op die aarde sal die nasies beangs en verward wees oor die gedreun
en hoë golwe van die see.* 26 Mense sal flou val van vrees en
vermoedens oor wat die wêreld gaan tref, want die kragte van die
hemeleo sal geskud word.* 27 En dan sal hulle ‘die •Seun van die Mens
op 'n wolk sien kom’* met krag en groot heerlikheid.p 28 Wanneer
hierdie dinge begin gebeur, staan dan op en lig julle koppe, want julle
bevryding is naby.”*

Profetiese rede: Die les van die vyeboom

(Matt 24:32-35; Mark 13:28-31)

29 Hy het ook aan hulle 'n gelykenis vertel: “Kyk na die vyeboom en
al die ander bome. 30 Wanneer hulle reeds bot, sien julle dit self en
weet dat die somer naby is. 31 So moet julle ook, wanneer julle hierdie
dinge sien gebeur, weet dat die •koninkryk van God naby is. 32 •*Amen*,
Ek sê vir julle: Hierdie geslag sal beslis nie tot 'n einde kom voordat al
hierdie dinge gebeur het nie. 33 *Die hemel en die aarde sal tot 'n
einde kom, maar my woorde sal beslis nie tot 'n einde kom nie.

34 *“Wees op julle hoede dat julle harte nie belas word deur
oormatige feesvierdery en dronkenskap en die bekommernisse van die
lewe, en daardie dag julle onverwags betrap* 35 *soos 'n valstrik nie.
Want dit sal oor almal kom wat op die hele aarde woon. 36 Wees te
alle tye waaksaam* en bid, sodat julle krag kan hê om aan al hierdie
dinge wat gaan gebeur te ontkom en voor die •Seun van die Mens te
staan.”*

37 Jesus het bedags in die tempel onderrig gegee,* maar snags het
Hy uitgegaan om op die Olyfberg te oornag.* **38** En die hele volk het
vroeg opgestaan om in die tempel na Hom te gaan luister.

Sameswering teen Jesus

(Matt 26:2-5,14-16; Mark 14:1-2,10-11; Joh 11:47-53)

22 1 Dit was amper tyd vir die Fees van die Ongesuurde Brood,[q]
bekend as die Pasga.[r] 2 *Die leierpriesters en die skrifkenners het bly
soek na 'n geskikte manier om Hom dood te maak, omdat hulle bang
was vir die volk.
3 *Satan[s] het in Judas, wat Iskariot genoem is, een van die twaalf,*
ingevaar. 4 Hy het weggegaan en met die leierpriesters en die
bevelvoerders van die tempelwag onderhandel oor hoe hy Hom aan
hulle kon oorlewer. 5 Hulle was bly en het afgespreek om hom geld te
gee. 6 Hy het ingestem en aanhou soek na 'n gepaste geleentheid om
Hom aan hulle oor te lewer in die afwesigheid van die skare.

Die Pasga word voorberei

(Matt 26:17-19; Mark 14:12-16)

7 Die dag van die Ongesuurde Brood,[t] waarop die Pasgalam geslag
moes word,* het aangebreek. 8 Jesus stuur toe vir •Petrus en Johannes
met die woorde: "Gaan berei vir ons die Pasga[u] voor sodat ons dit kan
eet."* 9 Hulle het vir Hom gevra: "Waar wil U hê moet ons
voorbereidings tref?" 10 En Hy antwoord hulle: "Kyk, sodra julle die
stad binnegaan, sal 'n man julle tegemoetkom wat 'n kruik water dra.
Volg hom na die huis waar hy ingaan 11 en sê vir die eienaar van die
huis die Leermeester vra jou, 'Waar is die gastekamer waar Ek die
Pasga saam met my dissipels moet eet?' 12 Hy sal vir julle 'n groot
bokamer wys wat reeds ingerig is. Daar moet julle voorbereidings
tref." 13 Hulle het vertrek en dit net so aangetref soos Hy vir hulle gesê
het.* En hulle het die Pasga voorberei.

Die Pasga en die instelling van die Nagmaal

(Matt 26:20,23-28; Mark 14:17,20-25; Joh 13:21-26; 1 Kor 11:23-25)

14 Toe die tyd aanbreek, het Hy en die •apostels saam met Hom vir
die maaltyd aangelê.[v] 15 Toe sê Hy vir hulle: "Ek het van harte begeer
om hierdie Pasga[w] saam met julle te eet voordat Ek ly. 16 Want Ek sê
vir julle, Ek sal dit beslis nie weer eet totdat dit vervul is in die
•koninkryk van God nie.*" 17 Daarna het Hy 'n beker geneem en nadat
Hy gedank het, gesê: "Neem dit en deel dit onder mekaar. 18 Want Ek
sê vir julle, van nou af sal Ek beslis nie weer van die vrug van die
druiwestok drink totdat die koninkryk van God gekom het nie." 19 En
Hy het brood geneem en nadat Hy die seëngebed uitgespreek het,
breek Hy dit en gee dit vir hulle,* en sê: "Dit is my liggaam wat vir
julle gegee word. Doen dit ter herinnering aan My." 20 So ook met die

beker ná die ete, met die woorde: “Hierdie beker wat ter wille van
julle uitgegiet word, is die nuwe verbond deur my bloed.x* 21 Maar
kyk, die hand van die een wat My gaan oorlewer, is saam met My aan
tafel.* 22 Want met die •Seun van die Mens sal dit gaan soos wat dit
bepaal is, maar ellende wag op daardie man deur wie Hy verraai
word.” 23 *Hulle het mekaar toe begin afvra wie van hulle dit tog sou
wees wat so iets sou doen.

Die ware grootheid

(Matt 20:24-28; 19:28; Mark 10:41-45; 9:35; Joh 13:4-5,12-17)

24 Daar het toe 'n twis onder hulle ontstaan oor wie van hulle as die
belangrikste beskou moet word.* 25 *Maar Hy sê vir hulle: “Die
konings van die nasies heers oor hulle, en diegene wat gesag oor hulle
het, word weldoeners genoem. 26 Maar julle is nie so nie. Die
belangrikste onder julle moet soos die geringste wees, en die een wat
leiding gee soos iemand wat dien.* 27 *Want wie is belangriker, die een
wat aan tafel aanlêy of die een wat bedien? Is dit nie die een aan tafel
nie? Tussen julle is Ek egter soos iemand wat dien.
28 “Julle is die mense wat deur al my beproewinge steeds by My
gebly het. 29 *Ek bemaak aan julle 'n koninkryk, net soos my Vader dit
aan My bemaak het, 30 sodat julle in my koninkryk aan my tafel kan
eet en drink, en op trone kan sit om reg te spreek oor die twaalf
stamme van Israel.*”

Petrus sal Jesus verloën

(Matt 26:31-35; Mark 14:27-31; Joh 13:36-38)

31 “Simon, Simon! Kyk, Satanz het daarop aangedring om julle* soos
koring te sif.* 32 Maar Ek het vir jou gebid sodat jou geloof nie sal
wankel nie. En wanneer jy eendag tot inkeer gekom het, moet jy jou
broers versterk.” 33 •Petrus het egter vir Hom gesê: “Here, ek is bereid
om saam met U die tronk en die dood binne te gaan.”* 34 Maar Jesus
sê: “Ek sê vir jou, Petrus, die haan sal vandag nie kraai voordat jy My
drie maal verloën het nie.*”
35 Daarna het Hy vir hulle gesê: “Toe Ek julle uitgestuur het sonder
beursie, reissak en sandale,* het julle iets kortgekom?” “Niks nie!”
antwoord hulle. 36 Toe sê Hy vir hulle: “Wie nou egter 'n beursie besit,
moet dit saamneem, en so ook 'n reissak. En wie nie 'n swaard het nie,
moet sy bokleed verkoop en een koop.* 37 Want Ek sê vir julle, hierdie
Skrifwoord moet in My vervulling vind, ‘Hy is saam met die
wetteloses gereken.’a Want die woorde wat op My betrekking het,
word inderdaad nou voltrek.” 38 Hulle sê toe: “Here, kyk hier is twee
swaarde.” Hy sê vir hulle: “Dit is genoeg.”

Jesus in Getsemane

(Matt 26:36-41; Mark 14:32-38)

39 *Hy het vertrek en soos gewoonlik na die Olyfberg gegaan.* En
die dissipels het Hom gevolg. **40** Toe Hy by die plek aankom, sê Hy vir
hulle: “Bid sodat julle nie in versoeking kom nie.”* **41** Hy het toe 'n
entjie van hulle af weggestap, ongeveer 'n klipgooi ver, gekniel en
gebid: **42** “Vader, as U wil, neem hierdie beker van My af weg. Laat
nogtans nie my wil nie, maar u wil geskied.*” **43** Daar het 'n engel uit
die hemel aan Hom verskyn en Hom versterk. **44** Hy is deur angs
oorval en het nog ernstiger gebid. Sy sweet het soos groot druppels
bloed op die grond geval.b **45** Toe Hy ná sy gebed opstaan, gaan Hy na
sy dissipels, en vind hulle van droefheid aan die slaap. **46** En Hy het
vir hulle gesê: “Waarom slaap julle? Staan op en bid, sodat julle nie in
versoeking kom nie.*”

Jesus word gevange geneem

(Matt 26:47-56; Mark 14:43-49; Joh 18:3-11)

47 Terwyl Jesus nog praat, kom daar skielik 'n menigte aan, en die
man wat Judas genoem word, een van die twaalf, het voor hulle uit
geloop en nader gekom na Jesus om Hom te soen. **48** Maar Jesus sê vir
hom: “Judas, lewer jy die •Seun van die Mens oor met 'n soen?” **49** Toe
diegene wat saam met Hom was, sien wat gaan gebeur, sê hulle:
“Here, moet ons hulle met die swaard aanval?*” **50** *En een van hulle
het die slaaf van die hoëpriester getref en sy regteroor afgekap. **51**
Maar Jesus het gesê: “Hou op daarmee!” Hy het die oor aangeraak en
die man genees. **52** Jesus het toe vir die leierpriesters en die
bevelvoerders van die tempelwag en die familiehoofde wat teen Hom
opgetrek het, gesê: “Het julle met swaarde en knuppels uitgetrek soos
teen 'n rower?* **53** Ek was daagliks saam met julle in die tempel,* en
tog het julle nie 'n hand op My gelê nie;* maar dit is julle uur — nou
regeer die duisternis.”*

Petrus ontken dat hy Jesus ken

(Matt 26:57-58,67-75; Mark 14:53-54,65-72; Joh 18:13-18,25-27)

54 Nadat hulle Jesus gevange geneem het, het hulle Hom weggelei
en na die hoëpriester se ampswoning gebring. •Petrus het op 'n afstand
gevolg.* **55** Hulle het 'n vuur in die middel van die voorhof aangesteek
en daar by mekaar gaan sit, met Petrus tussen hulle. **56** Toe 'n sekere
diensmeisie hom daar in die lig van die vuur sien sit, het sy stip na
hom gekyk en gesê: “Hý was ook saam met hom.” **57** Maar hy het dit
ontken: “Ek ken Hom nie, vrou!” **58** 'n Rukkie later het iemand anders
hom opgemerk en gesê: “Jý is ook een van hulle.” Maar Petrus sê:
“Man, ek is nie!” **59** Ná ongeveer 'n uur het iemand anders daarop
aangedring en gesê: “Sowaar, ook hy was saam met hom, hy is ook 'n
Galileër!” **60** Maar Petrus sê: “Man, ek weet nie waarvan jy praat nie.”

En dadelik, terwyl hy nog besig was om te praat, het 'n haan gekraai.
61 Die Here het omgedraai en stip na Petrus gekyk, en Petrus het die
woorde van die Here onthou, dat Hy vir hom gesê het: "Voordat 'n
haan vandag kraai, sal jy My drie maal verloën."* **62** En hy het na
buite gegaan en bitterlik geween.
63 Die manne wat Hom gevange gehou het, was besig om die spot
met Hom te dryf en Hom te slaan. **64** Hulle het Hom geblinddoek en
vir Hom gesê: "Profeteer, wie is dit wat jou geslaan het?" **65** En hulle
het aangehou om Hom nog baie ander beledigende dinge toe te voeg.

Jesus voor die Sanhedrin

(Matt 27:1; 26:63-65; Mark 15:1; 14:61-64; Joh 18:19-24)

66 Teen dagbreek het die Raad van Familiehoofde byeengekom, die
leierpriesters en skrifkenners, en hulle het Hom na hulle Sanhedrin[c]
weggelei. **67** Hulle het gesê: "As jy die Christus[d] is, sê dit vir ons."*
Maar Hy sê vir hulle: "As Ek dit vir julle sê, sal julle My beslis nie glo
nie.* **68** En as Ek 'n vraag vra, sal julle beslis nie antwoord nie. **69** Maar
van nou af sal 'die •Seun van die Mens aan die regterhand[e] van God
die Magtige sit'."[f] **70** Toe vra hulle almal: "Is jy dus die •Seun van
God?"* En Hy antwoord hulle: "Dit is julle wat sê dat Ek is." **71** Daarop
sê hulle: "Waarom het ons enige verdere getuienis nodig? Want ons
het dit self uit sy mond gehoor!"

Jesus verskyn voor Pilatus

(Matt 27:1-2,11-14; Mark 15:1-5; Joh 18:28,33-38)

23 1 Toe het die hele menigte opgestaan en Hom na •Pilatus gelei.
2 Hulle het begin met hulle aanklag teen Hom en gesê: "Ons het vasgestel dat hierdie man ons volk op 'n dwaalweg lei en hulle daarvan weerhou om belasting aan die keiser* te betaal, terwyl hy beweer dat hy self 'n gesalfde koning is."
3 *Pilatus vra toe vir Hom: "Is u die koning van die Jode?" En Hy
antwoord: "U sê dit." 4 Daarop sê Pilatus aan die leierpriesters en die
skare: "Ek vind geen skuld in hierdie mens nie." 5 Maar hulle het
aangedring: "Hy sweep die volk dwarsdeur die hele Judea op met sy onderrig, vandat hy in Galilea begin het tot hier."

Jesus verskyn voor Herodes

6 Toe •Pilatus dit hoor, vra hy of die man 'n Galileër is 7 en toe hy
besef dat Hy afkomstig is uit die magsgebied van Herodes,[g]* het hy Hom na Herodes gestuur, wat self juis in daardie tyd in Jerusalem
was. 8 Toe Herodes Jesus sien, was hy baie bly, want hy wou Hom al 'n geruime tyd lank te siene kry, omdat hy van Hom gehoor het en gehoop het om een of ander teken te sien wat deur Hom gedoen
word.* 9 Hy het Hom uitvoerig ondervra, maar Jesus het hom glad nie
geantwoord nie. 10 Die leierpriesters en die skrifkenners het daar
gestaan en Hom heftig beskuldig. 11 Herodes, en ook sy soldate, het Hom met minagting behandel en Hom bespot. Hulle het vir Hom 'n deftige kleed aangetrek en Hom na Pilatus teruggestuur. 12 Juis op dié
dag het Herodes en Pilatus, wat vroeër vyandiggesind teenoor mekaar was, vriende geword.

Pilatus veroordeel Jesus ter dood

(Matt 27:15-23,26; Mark 15:6-15; Joh 18:39-40; 19:15-16)

13 •Pilatus het die leierpriesters, die volksleiers en die volk
bymekaargeroep 14 en vir hulle gesê: "Julle het hierdie man voor my gebring as iemand wat die volk op 'n dwaalweg lei. En kyk, ek het hom in julle teenwoordigheid verhoor en kon hierdie man nie skuldig bevind op enige van die aanklagte wat julle teen hom inbring nie. 15
En Herodes[h] kon ook nie, want hy het hom na ons teruggestuur. Hy
het inderdaad niks gedoen wat die dood verdien nie. 16 Ek gaan hom
dus laat gesel en dan vrylaat."[i] 18 Maar hulle het almal saam geskreeu:
"Weg met hom! Laat Barabbas vir ons vry!" 19 Hy was in die tronk
gegooi as gevolg van 'n oproer in die stad en vir moord. 20 Pilatus het
hulle weer aangespreek, omdat hy Jesus wou vrylaat. 21 Maar hulle

het aanhou skreeu: “Kruisig, kruisig hom!” 22 Vir 'n derde maal het hy
vir hulle gesê: “Watter kwaad het hy dan gedoen? Ek het niks gevind
waarvoor hy die dood verdien nie. Ek gaan hom dus laat gesel en dan
vrylaat.” 23 Maar hulle het luidkeels aangehou om te eis dat Hy
gekruisig word en hulle geskreeu het die oorhand gekry. 24 Pilatus het
daarom besluit om aan hulle eis te voldoen. 25 Hy het die man laat
gaan wat vir oproer en moord in die tronk gegooi is, die een vir wie se
vrylating hulle gevra het. Maar Jesus het hy aan hulle wil oorgelewer.

Jesus word gekruisig

(Matt 27:32-44; Mark 15:21-32; Joh 19:17-27)

26 Toe die soldate Jesus weglei, het hulle 'n sekere Simon van Sirene
gegryp wat van die platteland af gekom het. Hulle het die kruis op sy
rug gesit om dit agter Jesus aan te dra. 27 'n Groot menigte van die
volk het Hom gevolg, en ook vroue wat aanhoudend op hulle bors
slaan[j] en oor Hom weeklaag. 28 Jesus het na hulle toe gedraai en gesê:
“Dogters van Jerusalem, moenie oor My huil nie. Huil liewer oor
julleself en oor julle kinders, 29 want kyk, daar kom dae wanneer
mense sal sê, ‘Geseënd is diegene wat onvrugbaar is en die
moederskoot wat nie 'n kind in die wêreld gebring het nie en die
borste wat nie kinders gevoed het nie.’[*]

30 “Dan sal hulle aan die berge begin sê,
‘Val op ons!’
en aan die heuwels,
‘Bedek ons!’[*]

31 “Want as hulle dit aan die groen hout doen, wat sal nie met die
droë hout gebeur nie?”

32 Saam met Jesus is ook twee ander misdadigers weggelei om
tereggestel te word. 33 Toe hulle by die plek kom wat •Kopbeen
genoem word, het hulle Hom daar gekruisig, so ook die misdadigers,
een aan sy regterhand en een aan sy linkerhand.[k] 34 Toe sê Jesus:
“Vader, vergeef hulle, want hulle weet nie wat hulle doen nie.”[l] Hulle
het sy boklere verdeel deur daaroor te loot.[m] 35 Die volk het gestaan
en toekyk. Die volksleiers het aangehou om smalend te sê: “Ander het
hy gered, laat hy homself red as hy die Christus[n] van God, die
Uitverkorene, is!” 36 Ook die soldate het met Hom die spot gedryf[o]
terwyl hulle naderstaan en vir Hom suur wyn aanbied[p] 37 met die
woorde: “As jy die koning van die Jode is, red jouself!” 38 Bokant Hom
was daar ook 'n opskrif:

“Hy is die koning van die Jode.”

39 Een van die misdadigers wat daar gehang het, het Hom
aanhoudend gelaster en gesê: "Jy is mos die Christus, of hoe? Red
jouself én ons!" 40 Die ander een het hom egter bestraf en gesê: "Het jy
nie ontsag vir God nie? Jy ondergaan per slot van sake dieselfde straf!
41 In ons geval is dit regverdig, ons word tereg gestraf vir wat ons
gedoen het. Maar hierdie man het niks verkeerds gedoen nie." 42 Hy sê
toe: "Jesus, dink aan my wanneer U in u koninkryk kom."* 43 Jesus
het hom geantwoord: "•*Amen*, Ek sê vir jou: Jy sal vandag nog saam
met My in die paradys wees."

Jesus sterf

(Matt 27:45,50-51,54-55; Mark 15:33,37-40; Joh 19:25,28-30)

44 Dit was ongeveer die sesde uur en duisternis het oor die hele land
toegesak tot die negende uur.q 45 Die son is verduister* en die
voorhangsel van die heiligdom* is middeldeur geskeur. 46 Met 'n harde
stem het Jesus uitgeroep: "Vader, in u hande gee Ek my gees oor!"r
Nadat Hy dit gesê het, het Hy sy asem uitgeblaas. 47 Die *hekatontarg*s
het gesien wat gebeur het en God geloof en gesê: "Waarlik, hierdie
man was onskuldig!" 48 Die hele skare wat vir hierdie skouspel
bymekaar gekom en gesien het wat gebeur, het teruggegaan terwyl
hulle op hulle bors slaan.t 49 Al sy kennisse en ook die vroue wat Hom
van Galilea af gevolg het,* het op 'n afstand bly staanu en hierdie
dinge gesien.

Jesus word begrawe

(Matt 27:57-61; Mark 15:42-47; Joh 19:38-42)

50 En kyk, daar was ook 'n man met die naam Josef. Hy was 'n lid
van die Raad, 'n goeie en •regverdige man 51 wat nie met hulle besluit
en optrede saamgestem het nie. Hy was afkomstig van die Joodse dorp
Arimatea en het uitgesien na die •koninkryk van God.* 52 Hy het na
•Pilatus gegaan en Jesus se liggaam gevra. 53 Nadat hy die liggaam
afgehaal het, het hy dit in linnedoeke toegedraai en Hom neergelê in
'n rotsgraf waarin daar nog nooit iemand neergelê is nie.* 54 Dit was
die Voorbereidingsdagv en die Sabbat het al begin aanbreek. 55 Die
vroue wat saam met Hom uit Galilea gekom het,* het hom gevolg en
die graf gesien, en ook hoe sy liggaam neergelê is. 56 Daarna het hulle
teruggekeer huis toe en geurige speserye en salf gaan voorberei. Op
die Sabbat het hulle gerus soos die gebod voorskryf.*

Jesus word uit die dood opgewek

(Matt 28:1-10; Mark 16:1-8; Joh 20:1-10)

24 1 Teen dagbreek, op die eerste dag van die week,w het hulle na
die graf gegaan met die geurige speserye wat hulle voorberei het. 2
Hulle het ontdek dat die klip van die graf weggerol was; 3 en toe hulle
ingaan, het hulle die Here Jesus se liggaam nie gekry nie. 4 Hulle was
verward hieroor, maar skielik het daar twee mans met glansende klere
by hulle gestaan.* 5 Hulle was verskrik* en het hulle gesigte na die
grond toe gedraai, en die mans het vir hulle gesê: "Waarom soek julle
die lewende by die dooies? 6 Hy is nie hier nie, maar is opgewek.
Onthou wat Hy vir julle gesê het toe Hy nog in Galilea was, 7 *'Die
•Seun van die Mens moet oorgelewer word in die hande van sondige
mense, gekruisig word en op die derde dag opstaan.' " 8 Hulle het toe
sy woorde onthou* 9 en van die graf af teruggedraai, en al hierdie
dinge aan die elf en al die ander gaan vertel. 10 Dit was Maria
Magdalenax en Johanna en Maria, die moeder van Jakobus, en 'n paar
ander vroue saam met hulle.* Hulle het hierdie dinge aan die •apostels
vertel, 11 maar vir die apostels het hierdie woorde na leë praatjies
geklink en hulle het die vroue nie geglo nie. 12 •Petrus egter het
opgestaan en na die graf gehardloop. Toe hy vooroor buk, sien hy net
die linnedoeke. En hy het teruggegaan huis toe, vol verwondering oor
wat gebeur het.

Jesus verskyn op pad na Emmaus

13 En kyk, juis op dié dag was twee van hulle op pad na 'n dorp met
die naam Emmaus, sestig *stadioi*y van Jerusalem af. 14 Hulle het met
mekaar gepraat oor al hierdie dinge wat gebeur het. 15 *Terwyl hulle
so praat en bespiegel, kom Jesus self nader en loop saam met hulle, 16
maar hulle oë is verhinder om Hom te herken. 17 Hy sê toe vir hulle:
"Waaroor loop julle so met mekaar en redeneer?" Hulle het gaan
staan, hulle gesigte somber. 18 Een van hulle, met die naam Kleopas,
het Hom geantwoord: "Is u die enigste •vreemdeling in Jerusalem wat
nie weet van die dinge wat in hierdie dae in die stad gebeur het nie?"
19 Hy vra hulle: "Watter dinge?" En hulle antwoord Hom: "Dit wat
gebeur het met Jesus van Nasaret, 'n profeet,* magtig in woord en
daad in die oë van God en die hele volk; 20 en hoe die leierpriesters en
ons volksleiers Hom oorgelewer het om ter dood veroordeel te word
en Hom laat kruisig het. 21 Ons het bly hoop dat dit Hy is wat Israel
gaan verlos.* Maar intussen is dit nou al die derde dag vandat dit
gebeur het. 22 *Sommige vroue uit ons geledere het ons bowendien
ontstel. Hulle was vanoggend vroeg by die graf, 23 en toe hulle sy

liggaam nie vind nie, het hulle kom vertel dat hulle 'n visioen gesien
het van engele wat sê dat Hy leef. 24 [*]'n Paar van ons het na die graf
gegaan en dit net so aangetref soos die vroue gesê het, maar Hom het
hulle nie gesien nie.” 25 Toe sê Hy vir hulle: “O, hoe sonder begrip en
traag van hart is julle, dat julle nie alles wat die profete gesê het,[*] glo
nie! 26 Moes die Christus[z] nie hierdie dinge ly[*] en in sy heerlikheid
ingaan nie?[*]” 27 [a]Hierna het Hy begin om al die Skrifte oor Hom,
vanaf Moses en die Profete,[b] vir hulle uit te lê.
28 Toe hulle nader kom aan die dorpie waarheen hulle op pad was,
het Jesus voorgegee dat Hy verder wil reis. 29 Maar hulle het sterk by
Hom aangedring: “Bly by ons, want dit is amper aand en die dag is
reeds verby.” Hy het toe ingedraai om by hulle oor te bly. 30 [*]Terwyl
Hy saam met hulle aan tafel aangelê het,[c] het Hy brood geneem, die
seëngebed uitgespreek, dit gebreek en vir hulle gegee. 31 Toe is hulle
oë geopen en hulle het Hom herken. Hy het egter uit hulle sig
verdwyn. 32 En hulle het vir mekaar gesê: “Het ons harte nie in ons[d]
gebrand toe Hy met ons langs die pad gepraat en die Skrifte vir ons
uitgelê het nie?”
33 Hulle het onmiddellik opgestaan en na Jerusalem teruggekeer,
waar hulle die elf, en die ander saam met hulle, bymekaar gevind het.
34 [*]En hulle het gesê: “Die Here is werklik uit die dood opgewek en
het aan Simon verskyn!” 35 Hulle verduidelik toe wat op die pad
gebeur het en hoe Hy met die breek van die brood aan hulle bekend
geword het.

Jesus verskyn aan die dissipels

(Mark 16:14-15,19; Joh 20:19-23)

36 Terwyl hulle nog besig was om oor hierdie dinge te praat, staan
Hy tussen hulle[*] en sê vir hulle: “Vrede vir julle!” 37 [*]Verskrik en
beangs, het hulle gedink dat hulle 'n gees sien. 38 Maar Hy sê vir hulle:
“Waarom is julle ontsteld, en waarom kom daar twyfel in julle harte
op? 39 Kyk na my hande en my voete, dit is Ek self! Vat aan my en
kyk, 'n gees het nie vleis en bene soos julle sien dat Ek het nie.” 40
Nadat Hy dit gesê het, wys Hy hulle sy hande en voete. 41 Omdat hulle
dit van vreugde steeds nie kon glo nie en verbaas was, sê Hy vir hulle:
“Het julle iets te ete hier?”[*] 42 [*]En hulle het Hom 'n stuk geroosterde
vis gegee. 43 Hy het dit geneem en dit voor hulle geëet.
44 Daarna het Hy vir hulle gesê: “Dit was my woorde wat Ek tot
julle gerig het toe Ek nog by julle was, alles wat in die Wet van Moses
en die Profete en die Psalms[e] oor My geskryf is, moet vervul word.[*]”
45 Daarop het Hy hulle verstand daarvoor geopen om die Skrifte te
verstaan 46 en vir hulle gesê: “Daar staan immers geskryf dat die
Christus[f] moet ly[g] en op die derde dag uit die dood opstaan[h] 47 en dat
in sy Naam bekering tot die vergewing van sondes aan alle nasies

verkondig moet word.* Julle moet by Jerusalem begin 48 *en getuies
van hierdie dinge wees. 49 *En kyk, Ek sal die belofte van my Vader na
julle stuur. Julle moet in die stad bly totdat julle met krag uit die
hoogte toegerus word."

Jesus vaar op na die hemel

(Mark 16:15,19; Hand 1:4-11)

50 Daarna het Jesus hulle uit die stad gelei, tot by Betanië. Hy het sy
hande opgehef en hulle geseën. 51 *Terwyl Hy hulle seën, het Hy van
hulle af weggegaan en is in die hemel opgeneem.[i] 52 Hulle het Hom
aanbid en met groot blydskap* na Jerusalem teruggekeer.* 53 En hulle
was voortdurend in die tempel, besig om God te prys.

a 1:0 Die proloog: In sy proloog of voorwoord (1:1-4) gebruik Lukas die stylvorm en die woordeskat wat destyds onder goeie Griekse geskiedskrywers gebruiklik was. In vs 5 slaan hy oor na 'n meer “Hebreeuse” Grieks.

* **1:2 die mense ... ooggetuies:** Joh 15:17

* **1:3 Theofilus:** Hand 1:1

b 1:5 Herodes: Daar was meer as een •Herodes. Hier is dit Herodes die Grote. Hy was koning van Palestina vanaf 37 vC tot 4 vC.

* **1:5 diensgroep van Abia:** 1 Kron 24:10

c 1:9 heiligdom ... Here: Die heilige deel van die tempel waar die wierookaltaar gestaan het.

d 1:9 binne ... bring: Omdat daar destyds so baie priesters was, was hierdie voorreg iemand net een keer in sy lewe beskore; vgl Eks 30:7.

e 1:10 uur ... wierookoffer: Hierdie offer is om 09:00 en weer om 15:00 gebring.

* **1:15 wyn ... drink nie:** Num 6:3; Rig 13:4; 1 Sam 1:11 LXX

* **1:17 Hy ... uitgaan:** Matt 17:11-13

* **1:17 om ... te bring:** Mal 4:5-6

* **1:17 en so ... berei:** Mal 3:1

* **1:18 Want ... leeftyd:** Gen 18:11

* **1:19 Ek ... Gabriël:** Dan 8:16; 9:21

* **1:19 Ek is gestuur ... bring:** Heb 1:14

* **1:20 Omdat ... wees:** Luk 1:45

* **1:25 minagting ... neem:** Gen 30:23

f 1:26 In ... maand: Dws van Elisabet se swangerskap.

* **1:27** Luk 2:5; Matt 1:16,18

g 1:31 jy sal ... noem: Toespeling op Jes 7:14 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Gen 16:11; Rig 13:3; Matt 1:21-23.

h 1:33 Toespeling op Miga 4:7; Dan 7:14 as heenwysing na Jesus Christus.

i 1:32-33 En die Here ... kom nie: Toespeling op Jes 9:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl 2 Sam 7:12-13,16.

* **1:35 Die Heilige … oorskadu:** Matt 1:20

* **1:37** Gen 18:14

* **1:41 het … gespring:** Gen 25:22 LXX

* **1:41 het … vervul:** Luk 1:15

* **1:42 Geseënd is jy … vroue:** Rig 5:24

* **1:42 Geseënd is die … gee:** Deut 28:4

* **1:45 geseënd … word:** Luk 1:20

* **1:48 Hy … raakgesien:** 1 Sam 1:11

* **1:49 heilig … Naam:** Ps 111:9

* **1:50** Ps 103:13,17

* **1:51** Ps 89:11

* **1:51 Hy het … dink:** 2 Sam 22:28

* **1:52 magtiges … afgeruk:** Job 12:19

* **1:52 geringes … verhoog:** Job 5:11

* **1:53** 1 Sam 2:5

* **1:53 Hongeres … versadig:** Ps 107:9

* **1:54** Ps 98:3

* **1:54 Sy … bygestaan:** Jes 41:8

* **1:55** Miga 7:20; Gen 17:7; 22:17

* **1:46-55 My siel … vir ewig:** 1 Sam 2:1-10

* **1:59** Luk 2:21

j 1:59 agtste dag: Dws vanaf Johannes se geboorte.

* **1:59 Op … besny:** Gen 17:12; Lev 12:3

* **1:59-60 Hulle wou … genoem word:** Luk 1:13

* **1:68 Lofwaardig … Israel:** Ps 41:13; 72:18; 106:48

* **1:68 Hy … volk:** Ps 111:9; Luk 7:16

k 1:69 'n Kragtige verlossing: Letterlik ''n horing van verlossing'. 'n Dier se horings is beskou as 'n simbool van krag; vgl Ps 18:2.

* **1:71** Ps 106:10

* **1:72** Ps 106:45-46

* **1:73-74** Gen 22:16-17

* **1:72-73 sy heilige verbond … gesweer het:** Ps 105:8-9; Gen 17:7; Lev 26:42

* **1:75** Tit 2:12

l 1:76 jy sal voor … maak: Toespeling op Jes 40:3; Mal 3:1 as heenwysing na Johannes die Doper; vgl Matt 3:3.

m 1:78 die môreson … opkom: Toespeling op Mal 4:2 as heenwysing na Jesus Christus.

n 1:78-79 die môreson … bevind: Toespeling op Jes 9:2; 58:8; 60:1-2 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 4:16.

o 1:80 deur … Gees: Die bronteks kan ook vertaal word "in die gees".

* **1:80 Die kindjie … geword:** Luk 2:40

p 1:80 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **1:80 Hy het … optree het:** Matt 3:1

q 2:2 prokurator: 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

* **2:5 sy … Maria:** Luk 1:27

* **2:7 sy … seun:** Matt 1:25

r 2:11 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **2:14 Eer … aarde:** Luk 19:38

* **2:17 oor … Kindjie:** Luk 2:10-12

* **2:19** Luk 2:51

* **2:21 Ná verloop … word:** Gen 17:12; Lev 12:3

* **2:21 Ná verloop … genoem:** Luk 1:59

* **2:21 En Hy … ontvang is:** Luk 1:31

* **2:22 Ná … reinigingstyd:** Lev 12:3,6

* **2:23 Elke … gewy word:** Eks 13:2,12,15

* **2:24 twee tortelduiwe … duiwe:** Lev 5:11; 12:8

* **2:25 herstel … Israel:** Jes 40:1; 49:13

* **2:30-31** Jes 40:5 LXX; 52:10; Luk 3:6; Tit 2:11

s 2:32 'n lig … nasies: Aanhaling uit Jes 42:6; 49:6 as heenwysing na Jesus Christus.

* **2:32 eer … Israel:** Jes 46:13

t 2:34 val … mense: Toespeling op Jes 8:14 as heenwysing na Jesus Christus; vgl 1 Kor 1:23; 1 Pet 2:8.

u 2:36 Hanna: 'n Bekende Joodse naam; vgl 1 Sam 1:2. Sommige vertalings lui "Anna", maar die bronteks lui "Hanna".

v 2:37 dag en nag: •Nag en dag.

* **2:37 God … bid:** 1 Tim 5:5

* **2:38 bevryding … Jerusalem:** Jes 52:9

* **2:39 na Galilea … Nasaret:** Matt 2:23

* **2:40 Die Kindjie … geword:** Luk 1:80

w 2:41 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

x 2:44 dag … gereis: Die afstand wat in 'n dag te voet afgelê kon word, tussen 32 en 40 km.

y 2:49 met … Vader: Letterlik 'in die dinge van my Vader'. Sommige vertalings verstaan hierdie frase in die sin van 'in die huis van my Vader'; vgl Joh 2:16.

* **2:51 Maar … bewaar:** Luk 2:19

* **2:52 steeds … mense:** 1 Sam 2:26; Spr 3:4; Luk 1:80

z 3:1 prokurator: 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

a 3:1 Herodes: Herodes Antipas, een van die seuns van •Herodes die Grote. Nadat sy pa gesterf het, het hy oor Galilea en Perea regeer van 4 vC tot 39 nC.

b 3:1 *tetrarg:* Die ampstitel van iemand wat oor die kwart van 'n voorheen groter gebied

regeer het. In 'n later stadium kon dit egter bloot dui op 'n heerser oor 'n relatief klein gebied; •Romeinse ampsdraers.

c 3:2 Annas: Die bronteks lui “Hannas”.

d 3:2 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **3:2 Johannes … woestyn was:** Luk 1:80

* **3:3 doop … bekering:** Hand 13:24; 19:4

* **3:6** Luk 2:30-31; Hand 28:28; Tit 2:11

e 3:4-6 'n Stem … bring: Aanhaling uit Jes 40:3-5 as heenwysing na Johannes die Doper.

* **3:7 Julle addergeslag:** Matt 3:7; 12:34; Luk 3:7

* **3:7 Julle addergeslag … ontkom:** Matt 23:33

* **3:8 Ons … voorvader:** Joh 8:39

* **3:9 Elke … gegooi:** Matt 7:19; Joh 15:6

f 3:11 kledingstukke: Letterlik ‘onderklede’.

* **3:12 Daar … word:** Luk 7:29

g 3:12 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

h 3:15 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **3:16 maar … maak nie:** Hand 13:25

* **3:19-20** Matt 14:3-4; Mark 6:17-18

* **3:22 die Heilige … neergedaal:** Joh 1:32

i 3:22 Jy is … Ek My: Toespeling op Jes 42:1; Ps 2:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Gen 22:2; Matt 12:18; 17:5; Mark 9:7; Luk 9:35; 2 Pet 1:17.

* **3:23 Hy is … Josef:** Luk 4:22; Joh 6:42

* **3:27 Serubbabel … Sealtiël:** 1 Kron 3:17; Esra 3:2

* **3:31 Natan:** 2 Sam 5:14

* **3:31-32 Dawid … Isai:** 1 Sam 16:1,13

* **3:33 Juda:** Gen 29:35

* **3:31-33 Dawid … Juda:** Rut 4:17-22; 1 Kron 2:1-14

* **3:34 Jakob:** Gen 25:26; 1 Kron 1:34

* **3:34 Isak:** Gen 21:3; 1 Kron 1:28,34

* **3:34-36 Abraham … Sem:** Gen 11:10-26; 1 Kron 1:24-27

* **3:36-38 Sem … God:** Gen 4:25 — 5:32; 1 Kron 1:1-4

j 4:1 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **4:2 versoek is:** Heb 4:15

* **4:4 Die … brood nie:** Deut 8:3

* **4:6 en die duiwel … my gegee:** Matt 28:18

* **4:8 Die Here … dien:** Deut 6:13-14

* **4:10 Wat … beskerm:** Ps 91:11

* **4:11 Op … stamp nie:** Ps 91:12

* **4:12 Jy … versoek nie:** Deut 6:16; 1 Kor 10:9

* **4:13 nadat … was:** Heb 4:15

k 4:17 oopgerol: Boeke was in daardie tyd in die vorm van •boekrolle wat vir leesdoeleindes oopgerol moes word.

l 4:18-19 Aanhaling uit Jes 61:1-2; 58:6 as heenwysing na Jesus Christus.

* **4:22 Hy is … Josef:** Luk 3:23; Joh 6:42

* **4:23 Ons het … gebeur het:** Matt 4:13; Joh 2:12

* **4:24 Geen … tuisdorp nie:** Joh 4:44

* **4:25 Elia … maande:** Jak 5:17

* **4:25 die hemel … geheers het:** 1 Kon 17:1,7; 18:1

* **4:26 na 'n … Sidon:** 1 Kon 17:1,9

* **4:27** 2 Kon 5:1-14

m 4:27 melaatses: Die Griekse term sluit 'n verskeidenheid velsiektes in, waarvan sommige

as ongeneeslik beskou is. •Melaatses is as kulties •onrein beskou.

n 4:31 afgegaan: Kapernaum het langs die •See van Galilea gelê, terwyl Nasaret suidwes daarvan tussen heuwels geleë was; vgl Matt 4:13; Joh 2:12.

* **4:32** Matt 7:28-29; Joh 7:46

* **4:33-34 Hy het … vernietig:** Matt 8:29; Mark 1:23-24; 5:7; Luk 8:28

* **4:34 Die Heilige … God:** Joh 6:69

* **4:41 U … God:** Matt 8:29; Mark 3:11; Luk 4:34

o 4:41 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **4:41 hulle nie … Christus is:** Mark 3:12

* **4:43 Ek … verkondig:** Luk 8:1

* **4:44 Hy … preek:** Matt 4:23

* **5:1-3** Matt 13:1-2; Mark 3:9-10; 4:1

p 5:1 Meer van Gennesaret: Dit is 'n binnelandse meer, ook bekend as die •See van Galilea.

q 5:5 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **5:4-10 laat sak julle … net so verbaas:** Joh 21:3-8

* **5:11 het hulle … gevolg:** Matt 19:27

r 5:12 melaatse: Die Griekse term sluit 'n verskeidenheid velsiektes in, waarvan sommige as ongeneeslik beskou is. •Melaatses is as kulties •onrein beskou.

* **5:14 Jesus … vertel nie:** Mark 7:36; Luk 8:56

* **5:14 Gaan … het:** Lev 14:2-32

* **5:16 Hy … bid:** Mark 1:35

s 5:18 slaapmat: Dit verwys na 'n ligte matras met strooi gevul.

t 5:19 dakstoep: Die ruimte bo-op die plat dak van 'n huis wat gewoonlik van klei en plantmateriaal gemaak was en met 'n leer of kliptrap bereik kon word.

u 5:19 slaapmat: Dit verwys na 'n ligte matras met strooi gevul.

* **5:20 jou sondes … vergewe:** Luk 7:48

* **5:21 Wie is ... vergewe:** Jes 43:25; Luk 7:49

* **5:22 Maar ... dink:** Luk 6:8; 9:47

* **5:22 Waarom ... harte:** Matt 16:8

* **5:24 staan ... gaan:** Joh 5:8

v 5:29 aan ... aangelê het: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **5:29-30 klomp tollenaars ... sondaars:** Luk 15:1-2

* **5:34 Julle ... is nie:** Joh 3:29

w 5:37 leersakke: 'n Sak waarin wyn of water gehou is.

* **6:1 het Jesus ... geëet:** Deut 23:25

* **6:2 Waarom ... is nie:** Joh 5:10

x 6:4 vertoonbrode: Brode wat in die heilige deel van die tempel geplaas is. Slegs ritueel gereinigde priesters is toegelaat om daarvan te eet; vgl Lev 24:5-8.

* **6:3-4 Het julle ... gegee het:** 1 Sam 21:1-6

* **6:4 alhoewel ... eet nie:** Lev 24:5-9

y 6:6 regterhand: Dit verwys na dié hand wat meesal die gebruikshand is en waarnaas die linkerhand 'n ondersteunende rol speel.

* **6:7 Die skrifkenners ... dopgehou:** Luk 14:1

* **6:8 Maar ... aangaan:** Luk 5:22; 9:47

* **6:13 twaalf ... uitgekies:** Joh 6:70

* **6:14-15 Simon, wat ... Jakobus, seun van Alfeus:** Hand 1:13

z 6:15 Seloot: Iemand wat hom in die besonder vir 'n saak beywer het. Sommige sien hierin 'n moontlike verwysing na die party van die Selote.

* **6:21 julle wat ... versadig word:** Jer 31:25

* **6:21 julle wat ... lag:** Ps 126:5-6; Jes 61:3; Op 7:16-17

* **6:22** Joh 15:19; 16:2; 1 Pet 4:14

* **6:23 Hulle ... behandel:** 2 Kron 36:16; Matt 23:30-31; Luk 11:47

* **6:24 ellende ... ryk is:** Jak 5:1

* **6:26 Ellende … praat:** Jak 4:4

* **6:27 Julle moet … liefhê:** Spr 25:21; Rom 12:20

* **6:28 Seën … vervloek:** Rom 12:14

* **6:29 As … ander een:** Joh 18:22-23; Hand 23:3

a 6:29 bokleed: 'n Soort mantel of oorjas.

b 6:29 onderkleed: Die gewone lang rok wat mense bedags gedra en waarin hulle gewerk het.

* **6:31** Matt 7:12

* **6:35 leen … verwag:** Lev 25:35-36

* **6:37 Vergeef … word:** Matt 6:14

c 6:38 skoot: Die skootholte van 'n kleed wat dikwels as 'n houer of sak gebruik is.

* **6:38 Want … gemeet word:** Matt 4:24

* **6:39 Een blinde … val nie:** Matt 15:14; 23:16,24

* **6:40** Matt 10:24-25; Joh 13:16; 15:20

* **6:44 Elke … geken:** Matt 12:33

* **6:46** Mal 1:6; Matt 7:21

d 7:2 ***hekatontarg:*** 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

* **7:2 was tot … siek:** Joh 4:47

* **7:12 'n dooie … seun:** 1 Kon 17:17; Luk 8:42

* **7:13 Moenie … nie:** Luk 8:52

e 7:14 draagbaar: Dit verwys na 'n draagbaar of plank waarop die lyk vervoer is.

* **7:14 Jongman … op:** Luk 8:54

* **7:15 En Jesus … teruggegee:** 1 Kon 17:23; 2 Kon 4:36

* **7:16 God het … volk:** Luk 1:68; 19:44

f 7:19 die Een … kom: Toespeling op Ps 40:8; Mal 3:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Op 1:4,8; 4:8.

g 7:22 melaatses: Die Griekse term sluit 'n verskeidenheid velsiektes in, waarvan sommige as

ongeneeslik beskou is. •Melaatses is as kulties •onrein beskou.

h 7:22 Blindes … verkondig: Toespeling op Jes 35:5; 61:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Luk 4:18.

i 7:24 begin praat: Letterlik 'sy mond oopgemaak', 'n uitdrukking om die begin van 'n belangrike uitspraak aan te dui.

j 7:24 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **7:26 'n Profeet … meer as 'n profeet:** Luk 1:76

* **7:27 Kyk … maak:** Mal 3:1; Eks 23:20

* **7:28 Onder … Johannes nie:** Luk 1:15

* **7:29-30** Luk 3:7,12; Matt 21:32

* **7:34 vriend … sondaars:** Luk 15:2

k 7:36 aan … aangelê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **7:37 albasterfles … olie:** Matt 26:7; Mark 14:3

* **7:37-38 Sy het 'n albasterfles … ingevryf:** Joh 12:3

l 7:40 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

m 7:41 *denarii:* 500 *denarii* is ongeveer die dagloon vir 500 dae se arbeid; •Munte.

* **7:44 het jy nie … gegee nie:** Gen 18:4

* **7:45 Jy … gegee nie:** Rom 16:16; 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Thess 5:26; 1 Pet 5:14

* **7:46 Jy … gesalf nie:** Ps 23:5

* **7:48-49** Luk 5:20-21

* **7:50 Jou geloof … vrede:** Luk 8:48; 17:19; 18:42

* **8:1 het Jesus … verkondig:** Luk 4:43

* **8:2-3** Matt 27:55-56; Mark 15:40-41; Luk 23:49

n 8:2 Maria … Magdalena: Die bronteks noem haar deurgaans "Maria, die Magdaleense vrou," dws 'Maria, die vrou afkomstig uit Magdala'. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea.

o 8:3 Herodes: Herodes Antipas, een van die seuns van •Herodes die Grote. Nadat sy pa

gesterf het, het hy oor Galilea en Perea regeer van 4 vC tot 39 nC.

* **8:8 Wie ... luister:** Matt 11:15; 13:43; Mark 4:23; Luk 14:35

* **8:10 selfs al kyk ... verstaan nie:** Jes 6:9-10

* **8:11 Die saad ... God:** 1 Pet 1:23

* **8:12 sodat ... word nie:** 1 Kor 1:21

* **8:16** Matt 5:15; Luk 11:33

* **8:17** Matt 10:26; Luk 12:2

* **8:18 Wie het ... weggeneem word:** Matt 25:29; Luk 19:26

p 8:23 op ... neergeswiep: Letterlik 'op die meer afgekom'. Die •Meer van Gennesaret word dikwels deur onverwagse stormwinde vanaf die omringende hoogland getref.

q 8:24 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

r 8:26 Geraseners: Ander manuskripte lui "•Gadareners" of "Gergeseners". Die Geraseners was inwoners van Gerasa, 'n dorp ongeveer 50 km suidoos van die •See van Galilea; vgl Matt 8:28.

* **8:28 het hy hard ... uit:** Matt 8:29; Mark 1:23-24; 5:7; Luk 4:34

s 8:30 Legioen: 'n Romeinse militêre eenheid van 6 000 voetsoldate en 'n berede mag. Die woord dui hier 'n groot getal aan; •Militêre terme.

t 8:31 bodemlose diepte: Onderaardse diepte of baie diep onderaardse woonplek van die bose geeste en demone wat daar gevange gehou word. Ook "plek van straf" genoem.

* **8:42** Luk 7:12

u 8:43 bloedvloeiing: Menstruele bloeding.

v 8:43 alles ... bestee het: Volgens die manuskripgetuienis is dit nie heeltemal seker of hierdie gedeelte oorspronklik deel van die bronteks was nie. Dit stem egter grootliks ooreen met Mark 5:26.

w 8:48 gered: Die Griekse woord kan ook vertaal word "genees".

* **8:48 jou geloof ... vrede:** Luk 7:50; 17:19; 18:42

x 8:52 gerou: Letterlik 'op die bors geslaan'. 'n Destydse gebaar om rou uit te druk.

* **8:52 Moenie huil nie:** Luk 7:13

* **8:54 Meisie ... wakker:** Luk 7:14

* **8:56 maar Jesus … het nie:** Mark 7:36; Luk 5:14

y **9:3 kledingstukke:** Letterlik ‘onderklede’.

* **9:4** Luk 10:5-7

z **9:5 skud … af:** Dit was 'n teken dat mense niks verder met ander te doen wou hê nie.

a **9:7 Herodes:** Herodes Antipas, een van die seuns van •Herodes die Grote. Nadat sy pa gesterf het, het hy oor Galilea en Perea regeer van 4 vC tot 39 nC.

b **9:7 *tetrarg:*** Die ampstitel van iemand wat oor die kwart van 'n voorheen groter gebied regeer het. In 'n later stadium kon dit egter bloot dui op 'n heerser oor 'n relatief klein gebied; •Romeinse ampsdraers.

* **9:7-8 party mense … opgestaan het:** Matt 16:14; Mark 8:28; Luk 9:19

* **9:9 En … kry:** Luk 23:8

c **9:14 Laat sit:** Letterlik ‘vir ete aanlê’.

* **9:17** 2 Kon 4:44

* **9:19** Luk 9:7-8

d **9:20 •Christus:** Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **9:20 Maar … God:** Joh 6:68-69

* **9:22 die Seun … word:** Matt 16:21; 20:18-19; Mark 8:31; 10:33-34

* **9:23 As … volg:** Matt 10:38; Luk 14:27

* **9:24** Matt 10:39; Luk 17:33; Joh 12:25

* **9:26** Matt 10:33; Luk 12:9; 2 Tim 2:12

* **9:31 sy uittog … bring:** Luk 9:22; 13:33

* **9:32 sien … heerlikheid:** Joh 1:14; 2 Pet 1:16

e **9:33 Meester:** Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

f **9:35 Dit … Uitverkorene:** Toespeling op Ps 2:7; Jes 42:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 3:17; 12:18; Mark 1:11; Luk 3:22; 2 Pet 1:17.

g **9:38 Meester:** Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

* **9:44 Die Seun … word:** Luk 18:32

* **9:45** Mark 9:32; Luk 18:34

* **9:46** Luk 22:24

* **9:48 Wie hierdie … gestuur het:** Matt 10:40; Luk 10:16; Joh 13:20

h 9:49 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **9:50 want … julle:** Luk 11:23

* **9:51** Mark 10:32

* **9:53** Joh 4:9

* **9:54 vuur … vernietig:** 2 Kon 1:10,12

* **9:61 maar … neem:** 1 Kon 19:20

i 10:1 twee-en-sewentig: Sommige manuskripte lui "sewentig".

* **10:1 twee-twee … uitgestuur:** Mark 6:7

* **10:2** Matt 9:37-38

* **10:2 Die … groot:** Joh 4:35

* **10:4-11** Matt 10:7-14

* **10:4 moet niemand … groet nie:** 2 Kon 4:29; Luk 9:3

* **10:7** Luk 9:4

* **10:7 want … werd:** 1 Tim 5:18; 1 Kor 9:6-14

* **10:8 eet … word:** 1 Kor 10:27

* **10:10-11** Luk 9:5

j 10:11 stof … af: Dit was 'n teken dat mense niks verder met ander te doen wou hê nie.

* **10:12** Matt 10:15

* **10:12 Vir … draagliker:** Gen 19:24-25

* **10:12 Ek … wees:** Matt 11:24

k 10:13 sak en as: As teken van rou, het hulle growwe klere van bokhare aangetrek en as op hulle koppe gegooi.

* **10:13-14 Tirus en Sidon:** Jes 23; Eseg 26 — 28; Joël 3:4-8; Am 1:9-10; Sag 9:2-4

l **10:15** ***Hades:*** In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

* **10:15 Sal … afdaal:** Jes 14:13,15

* **10:16** Matt 10:40; Joh 5:23; 15:23

m **10:18 Satan:** Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **10:18 Satan … val:** Jes 14:12; Joh 12:31; Op 12:8-9

* **10:19 om op … te trap:** Gen 3:15; Ps 91:13; Mark 16:18

* **10:19 Niks … aandoen nie:** Matt 16:18

* **10:20 geeste … onderwerp nie:** Matt 7:22

* **10:20 julle name … is:** Eks 32:32; Fil 4:3; Op 3:5

* **10:21 dat U … gemaak het:** 1 Kor 1:26-28

* **10:22 Alles … toevertrou:** Joh 3:35

* **10:22 niemand ken die Seun … behalwe die Seun:** Joh 10:15

* **10:23 Geseënd … julle sien:** Matt 13:16

* **10:24** 1 Pet 1:10

* **10:25 'n Sekere … toets:** Matt 22:35

n **10:25 Meester:** Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

* **10:25 Meester … beërf:** Matt 19:16; Mark 10:17; Luk 18:18

o **10:26 Wet:** Dit verwys na die Wet van Moses.

* **10:27 Jy … krag:** Deut 6:5; 10:12; Jos 22:5; Matt 22:37; Mark 12:33

* **10:27 jou naaste … jouself:** Lev 19:18; Matt 19:19; 22:39; Mark 12:31; Rom 13:9; Gal 5:17; Jak 2:8

* **10:28 Doen … lewe:** Lev 18:5; Rom 10:5; Gal 3:12

p **10:35** ***denarii:*** 'n *Denarius* (enkelvoud) was 'n Romeinse muntstuk wat ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd was; •Munte.

* **10:38-39 'n vrou … Maria gehad:** Joh 11:1; 12:2-3

* **11:1 bid … geleer het:** Luk 5:33

q 11:2 Vader: Sommige manuskripte lui “Ons Vader wat in die hemel is”.

* **11:7 Moenie … pla nie:** Matt 26:10; Luk 18:5; Gal 6:17

* **11:8 sal hy … aanhou:** Luk 18:5

r 11:15 Beëlsebul: •Satan, die aanvoerder van die demone (Matt 12:24). Sy naam en die naam van die Filistynse afgod Baäl-Sebub (2 Kon 2:2-4) is amper dieselfde.

* **11:15 het beweer … uitdryf:** Matt 9:34

* **11:16 het van … toets:** Matt 12:38; 16:1; Mark 8:11; 1 Kor 1:22

s 11:18 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

t 11:19 volgelinge: Letterlik ‘seuns’.

u 11:20 vinger … God: Dit is 'n beeld van die krag van God; vgl Eks 8:19.

* **11:21-22** *Psalms van Salomo* 5:4 •**Pseudepigrawe**

* **11:23 Wie … teen My:** Mark 9:40; Luk 9:50

* **11:26 Die uiteinde … begin:** Joh 5:14

* **11:27 Geseënd … gedra het:** Luk 1:28,42,48

v 11:29 begin praat: Letterlik ‘sy mond oopgemaak’, 'n uitdrukking om die begin van 'n belangrike uitspraak aan te dui.

* **11:29 vra 'n teken:** 1 Kor 1:22

* **11:29 Hierdie geslag … Jona:** Matt 16:4

* **11:31 Die koningin … hoor:** 1 Kon 10:1-10; 2 Kron 9:1-12

* **11:32 Die mense … gekom het:** Jona 3:8,10

* **11:33** Mark 4:21; Luk 8:16

w 11:33 maatemmer: 'n Romeinse droë inhoudsmaat vir graan, ongeveer 8,7 liter; •Inhoudsmate.

x 11:37 aan … aangelê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **11:38 nie voor ... het nie:** Matt 15:2

* **11:42 julle gee ... kruie:** Lev 27:30

y 11:45 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

z 11:49 Wysheid van God: Dit is óf die titel van 'n onbekende boek óf verwys na 'n plek in 'n onbekende boek waarin die wysheid van God as 'n persoon voorgestel word.

* **11:51 bloed ... Abel:** Gen 4:8

* **11:51 bloed van Sagaria ... gebring is:** 2 Kron 24:20-21

* **11:54** Luk 20:20

* **12:1 Wees ... skynheiligheid:** Matt 16:6; 8:15

* **12:2** Matt 10:26; Mark 4:22; Luk 8:17

a 12:3 dakstoepe: Die ruimte bo-op die plat dak van 'n huis wat gewoonlik van klei en plantmateriaal gemaak was en met 'n leer of kliptrap bereik kon word.

b 12:5 nadat ... doodgemaak het: Die bronteks kan ook vertaal word “ná die doodmaak”.

c 12:5 Gehenna: 'n Vergriekste vorm van die Hebreeuse uitdrukking *ge hinnom,* wat verwys na die Hinnomdal, wat volgens Jer 7:31-32; 19:6-7 'n plek van straf sou word.

d 12:6 *assaria: Assarion* (enkelvoud), 'n Romeinse kopermuntstuk wat een sestiende van 'n *denarius* werd was; •Munte.

* **12:7 die hare ... wees nie:** Luk 21:18; Hand 27:34

* **12:7 julle ... mossies:** Luk 12:24

* **12:9** Luk 9:26

* **12:10** Mark 3:28-29

* **12:11-12** Mark 13:11; Luk 21:12-15

e 12:13 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

* **12:14 wie … aangestel:** Eks 2:14; Hand 7:27

* **12:15 Pas op … gierigheid:** 1 Tim 6:9-10

f 12:19 myself … Mens: Letterlik ‘my •siel … siel’.

* **12:21** Matt 6:20

* **12:24 Kyk … vir hulle:** Ps 147:9

* **12:24 Hoeveel … voëls nie:** Luk 12:7

g 12:25 el … lewe: Die bronteks kan ook vertaal word “el by sy lengte”. 'n •El kan 'n maat van tyd of lengte wees; •Lengtemate.

* **12:27 Salomo … prag:** 1 Kon 10:4-7; 2 Kron 9:3-6

* **12:32 julle Vader … gee:** Luk 22:29; Op 1:6

* **12:33 Verkoop … aalmoese:** Matt 19:21; Mark 10:21; Luk 18:22

h 12:35 heupe omgord: Die lang mantels moes met gordels om die heupe vasgetrek word sodat mense gereed kon wees om te werk en gemaklik te beweeg; Eks 12:11; 1 Kon 18:46; 2 Kon 4:29; 9:1; Job 38:3; 40:7; Spr 31:17; Jer 1:17; Ef 6:14; 1 Pet 1:13.

* **12:35 julle lampe … brand:** Matt 25:1,7

* **12:36 mense … oopmaak:** Mark 13:35-37; Matt 25:6

i 12:37 aan … aanlê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **12:37 Hy sal … bedien:** Luk 17:7-8; Joh 13:4

j 12:38 nagwaak: Dit verwys na een van die vier wagbeurte waarin die nag volgens die Romeinse tydsindeling verdeel is. Volgens ander verwys dit hier na die drie wagbeurte waarin die nag volgens die Jode en Grieke vroeër verdeel is.

* **12:39-40** Matt 24:43-44

* **12:39 op … kom:** 1 Thess 5:2

* **12:44 Hy sal ... aanstel:** Matt 25:21,23

* **12:47** Jak 4:17

* **12:50 Ek ... word:** Mark 10:38-39

* **12:51 Dink ... bring:** Luk 2:14

* **12:53** Miga 7:6

* **12:54-56** Matt 16:2-3

k 12:59 ***lepton:*** Die kleinste Romeinse muntstuk; •Munte.

* **13:1 Galileërs ... gemeng het:** Hand 5:37

* **13:2 Dink ... gely het:** Joh 9:2

* **13:3 as ... omkom:** Ps 7:13

* **13:5 as ... omkom:** Ps 7:13

* **13:6 Iemand ... gevind nie:** Hab 3:17; Matt 21:19; Mark 11:13

* **13:8 laat dit ... staan:** 2 Pet 3:9,15

* **13:14 was verontwaardig ... gemaak het:** Matt 12:10; Mark 3:2; Luk 6:7; Joh 5:16; 7:23; 9:14,16

* **13:14 Daar ... Sabbat nie:** Eks 20:9-10; Deut 5:13-14

* **13:15 Maak ... drink nie:** Luk 14:5

* **13:16 'n dogter ... Abraham:** Luk 19:9

l 13:16 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **13:19 voëls ... maak:** Dan 4:12,21; Eseg 17:23; 31:6; Ps 104:12 (103:12 LXX)

m 13:21 ***sata:*** *Saton* (enkelvoud), 'n inhoudsmaat vir droë materiaal; 3 *sata* was ongeveer 40 liter; •Inhoudsmate.

* **13:24 Beywer ... gaan:** Mark 10:25; 1 Tim 6:12

* **13:25 die deur gaan ... kom nie:** Matt 25:10-12

* **13:27 Gaan weg ... pleeg:** Ps 6:9

* **13:28-29** Matt 8:11-12

* **13:29 Mense ... suide:** Ps 107:3

n 13:29 aan ... aanlê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **13:29 kom aanlê ... God:** Luk 14:15

* **13:30** Matt 19:30; 20:16; Mark 10:31

o 13:31 Herodes: Herodes Antipas, een van die seuns van •Herodes die Grote. Nadat sy pa gesterf het, het hy oor Galilea en Perea regeer van 4 vC tot 39 nC.

* **13:33 'n profeet ... omkom nie:** 2 Kron 24:20-22; Jer 26:20-23; 38:4-6

* **13:35 julle huis ... agtergelaat:** 1 Kon 9:7-8; Jer 12:7; 22:5

p 13:35 Geseënd ... Here: Aanhaling uit Ps 118:26 as heenwysing na Jesus Christus.

* **14:1 Hy ... maaltyd:** Luk 11:37

* **14:3** Luk 6:9

* **14:5** Matt 12:11; Luk 13:15

* **14:6** Matt 22:46

* **14:7 ereplekke ... uitsoek:** Matt 23:6

* **14:8-10** Spr 25:6-7

q 14:10 nader: Letterlik 'hoër op', nader aan die gasheer.

r 14:10 aan ... aanlê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **14:11** Matt 23:12; Luk 18:14

* **14:14 opstanding ... regverdiges:** Joh 5:29

s 14:15 aan ... het: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **14:15 aan die ... deelneem:** Luk 13:29

* **14:20 Ek ... kom nie:** 1 Kor 7:33

* **14:26-27** Matt 10:37-38

t 14:26 nie méér liefhet: Letterlik 'haat'; vgl Mal 1:2-3; Matt 10:37; Rom 9:13.

* **14:26 nie méér ... lewe nie:** Deut 33:9; Matt 16:24; Mark 8:34; Luk 9:23; 18:29; Joh 12:25

* **14:27** Matt 10:38; 16:24; Mark 8:34; Luk 9:23

u 14:34 Sout: Sout was in die Bybelse tyd bekend vir die suiwerende en bederfwerende krag daarvan; vgl 2 Kon 2:19-22.

* **14:35 Wie … luister:** Matt 11:15; 13:9,43; Mark 4:9,23; Luk 8:8

* **15:2** Luk 5:30

v 15:4 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **15:4 gaan agter … kry nie:** Eseg 34:11,16; Luk 19:10

w 15:8 ***dragma:*** 'n Griekse silwermuntstuk, gelyk aan 'n Romeinse *denarius,* wat ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd was; •Munte.

* **15:13 alles … verkwis:** Spr 29:3

x 15:16 peule: Dit verwys na die karobboom se peule (ceratonia siliqua) wat in daardie tyd net kos vir die armes was.

* **15:18 ek het … oë:** Ps 51:6

* **15:20 na hom gehardloop … geval:**

y 15:22 ***stola:*** 'n Lang toga wat ooreenstem met die Joodse *talliet.* Dit strek tot op die voete en is 'n simbool van hoë status en waardigheid, •Kleredrag.

* **15:24 was dood … geword:** Ef 2:1,4-5; 5:14

* **15:31 alles … joune:** Joh 17:10

z 16:6 bat: 100 *bat* was ongeveer 2 200 liter; •Inhoudsmate.

a 16:7 ***kor:*** 'n Inhoudsmaat vir droë materiaal. 100 *kor* was ongeveer 2 200 liter; •Inhoudsmate.

* **16:8 kinders van die lig:** Ef 5:8; 1 Thess 5:5

* **16:9** *Henog* 63:10 •**Pseudepigrawe**

b 16:9 Mammon: Afkomstig van die oorspronklike Aramese woord *mamon* wat ‘besittings’ of ‘geld’ beteken; vgl Luk 12:15.

* **16:10-12** Matt 25:20-30; Luk 19:17-26

* **16:13** Matt 6:24

* **16:15 wat … voordoen:** Matt 23:28; Luk 18:9-14

* **16:15 God … harte:** Spr 24:12 LXX

* **16:16** Matt 11:12-13

c 16:16 Wet … Profete: Dit dien as aanduiding van die geskrifte van die Ou Testament wat in Jesus se tyd deur die Jode as gesaghebbend aanvaar is.

* **16:17** Matt 5:18

d 16:17 strepie: Letterlik 'horinkie'. 'n Skryfteken wat as onderskeidingsteken in die antieke tale gebruik word.

* **16:18** Matt 5:32; 19:9; Mark 10:11-12; 1 Kor 7:10-11

* **16:21 het daarna … kry:** Matt 15:27; Mark 7:28; Luk 15:16

e 16:23 ***Hades:*** In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

f 16:29 Profete: Dit verwys na die groep profetiese boeke in die Ou Testament.

* **16:31 As hulle … opstaan:** Joh 11:44-48

g 17:2 maalklip: Die boonste van twee maalklippe, met 'n gat in die middel, wat in die rondte gedraai is.

* **17:3** Matt 18:15

* **17:5 Gee … geloof:** Mark 9:24

* **17:6** Matt 17:20; 21:21

h 17:7 lê … aan: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

i 17:8 omgord … heupe: Letterlik 'maak vas jou gordel'. Dit verwys na die manier waarop klere met behulp van 'n gordel opgebind is om makliker te kan werk.

* **17:11 op … Jerusalem:** Luk 9:51; 13:22

* **17:11 deur … Samaria:** Luk 9:52; Joh 4:4

j 17:12 melaatse: Die Griekse term sluit 'n verskeidenheid velsiektes in, waarvan sommige as ongeneeslik beskou is. •Melaatses is as kulties •onrein beskou.

* **17:12 melaatse … staan:** Lev 13:46

k 17:13 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **17:13 Jesus … ons:** Matt 9:27; 15:22; Luk 18:38

* **17:14 Gaan … priesters:** Lev 14:2-4; Luk 5:14

* **17:19 Staan … gered:** Luk 7:50; 18:42

* **17:20 Die koninkryk … tekens nie:** Joh 3:3; 18:36

* **17:21 Kyk … Daar is dit:** Mark 13:21; Luk 17:23

* **17:23 Kyk daar … hier:** Mark 13:21; Luk 17:21

* **17:23 Moenie … aanloop nie:** Luk 21:8

* **17:25** Matt 16:21; 17:22-23; 20:18-19; Mark 8:31; 9:31; 10:33-34; Luk 9:22; 18:32-33

* **17:26 in … Noag:** Gen 6:5-12

* **17:27 Noag … vernietig het:** Gen 7:6-23

* **17:28 in … Lot:** Gen 18:20-21; 19:1-14

* **17:29** Gen 19:15-29

* **17:31** Matt 24:17-18; Mark 13:15-16

l 17:31 dakstoep: Die ruimte bo-op die plat dak van 'n huis wat gewoonlik van klei en plantmateriaal gemaak was en met 'n leer of kliptrap bereik kon word.

* **17:31-32 nie terugdraai … vrou:** Gen 19:17,26

* **17:33** Matt 10:39; 16:25; Mark 8:35; Luk 9:24; Joh 12:25

m 17:35 Daar sal … agtergelaat word: Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **36** "Twee mense sal op die land werk, die een sal saamgeneem word en die ander agtergelaat word." Vgl Matt 24:40. Dit word aanvaar dat dit hier nie deel van die bronteks is nie.

* **17:37 Waar die … versamel:** Job 39:30

* **18:1 hoe nodig … bid:** Rom 12:12; Kol 4:2; 1 Thess 5:17

* **18:5** Luk 11:7-8

* **18:12 ek gee … verdien:** Gen 14:20; Matt 23:23

n 18:13 het op … geslaan: As teken van berou; vgl Luk 23:48.

* **18:13 O God … genadig:** Ps 51:3

* **18:14 Want … verhoog word:** Matt 23:12; Luk 14:11

* **18:17** Matt 18:3

o 18:18 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **18:18 Goeie ... beërf:** Luk 10:25

* **18:20 Jy mag nie egbreuk ... getuig nie:** Eks 20:13-16; Deut 5:17-20

* **18:20 Eer ... jou moeder:** Eks 20:12; Deut 5:16

p 18:22 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **18:22 en jy ... hê:** Matt 6:20

q 18:25 kameel: Enkele manuskripte gebruik hier die woord "skeepskabel".

* **18:27 Wat ... God:** Mark 14:36

* **18:31 alles ... geskryf is:** Luk 24:25-27,44

* **18:32-33** Luk 9:22,44

* **18:34** Mark 9:32

* **18:38 Jesus ... my:** Matt 9:27; 15:22; Luk 17:13

* **18:41 Wat ... doen:** Mark 10:36

* **18:42 Jou ... gered:** Luk 7:50; 17:19

r 18:42 gered: Die Griekse woord kan ook vertaal word "gesond gemaak".

s 18:43 sien: Die Griekse woord beteken 'sien' of 'weer sien'.

t 19:2 hooftollenaar: Die woord kom slegs hier in die Nuwe Testament voor. Die "hooftollenaar" het waarskynlik ander tollenaars in sy diens gehad en die tolhekke van 'n groot gebied beheer; •Tollenaar.

* **19:7** Luk 5:30; 15:2

* **19:8 gee ek dit ... terug:** Eks 22:1

* **19:9 Vandag ... gekom:** Hand 16:31-34

* **19:9 seun ... Abraham:** Luk 13:16

* **19:10 om ... verlos:** Eseg 34:16; Luk 15:4,6,9

* **19:12 'n Man ... gereis:** Mark 13:34

u 19:13 *minas: Mina* (enkelvoud), 'n Griekse muntstuk wat ongeveer gelyk was aan 100

dragmas. Dit was ongeveer die ekwivalent van vier maande se loon; •Munte.

* **19:17 Omdat … stede:** Luk 16:10

* **19:26 aan elkeen … weggeneem word:** Matt 13:12; Mark 4:25; Luk 8:18

* **19:32** Luk 22:13

* **19:36 het hulle … oopgesprei:** 2 Kon 9:13

v 19:38 Geseënd … Here: Aanhaling uit Ps 118:26 as heenwysing na Jesus Christus.

* **19:38 Vrede … hoogste:** Luk 2:14

w 19:39 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **19:41 het … gehuil:** Joh 11:35

* **19:42 As … verberg:** Deut 32:29; **Maar … verberg:** Jes 6:9-10; Matt 13:14; Mark 4:12; Luk 8:10; Hand 28:26-27; Rom 11:8,10

* **19:44 Hulle sal jou … maak:** Ps 137:9

* **19:44 Hulle sal nie … staan nie:** Matt 24:2; Mark 13:2; Luk 21:6

* **19:44 hierdie … besoek het:** Luk 1:68

x 19:45 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **19:46 My … wees:** Jes 56:7

* **19:46 Maar … gemaak:** Jer 7:11

* **19:47 Hy … gegee:** Luk 21:37; 22:53; Joh 18:20

* **19:47-48 Die leierpriesters … gehang het:** Matt 21:46; Mark 12:12; 14:1-2; Luk 20:19; 22:2; Joh 5:18; 7:30

y 20:1 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **20:4 doop … Johannes:** Matt 3:6,11; Mark 1:4-5,8; Luk 3:3,16; Joh 1:25-26; Hand 1:22; 10:37; 13:24; 18:25; 19:3-4

* **20:5 Waarom … geglo nie:** Matt 21:32

* **20:9 Daar … aangeplant het:** Jes 5:1

* **20:10-12** 2 Kron 36:15-16

z 20:17 Die klip ... geword: Aanhaling uit Ps 118:22 as heenwysing na Jesus Christus.

* **20:19** Matt 21:46; Mark 12:12; 14:1-2; Luk 19:47-48; 22:2; Joh 5:18; 7:30

* **20:20** Luk 11:54

a 20:20 prokurator: 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

b 20:21 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **20:21 Meester ... waarheidsgetrou:** Joh 3:2

* **20:22 belasting ... betaal:** Rom 13:6-7

c 20:24 *denarius:* 'n Romeinse muntstuk wat ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd was; •Munte.

* **20:27 Sadduseërs ... is nie:** Hand 23:8

d 20:28 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **20:28 as ... verwek:** Deut 25:5; Gen 38:8

e 20:35 tree ... uitgegee nie: Verteenwoordig die destydse Joodse siening: Mans trou en vroue word deur hulle vaders uitgegee om te trou.

* **20:36 kinders ... God:** Gal 4:5-7

* **20:37 in ... doringbos:** Eks 3:2

* **20:37 die God van Abraham ... Jakob:** Eks 3:6,15-16

* **20:38 Wat Hom ... lewendes:** Rom 14:8-9

f 20:41 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

g 20:42 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

h 20:43 voetbank ... voete: Dit dui op die onderwerping van die vyand.

i 20:42-43 Die Here ... gemaak het: Aanhaling uit Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus.

j 20:46 *stolas:* *Stola* (enkelvoud), 'n lang toga wat ooreenstem met die Joodse *talliet.* Dit strek tot op die voete en is 'n simbool van hoë status en waardigheid; •Kleredrag.

k 21:2 *lepta:* *Lepton* (enkelvoud), die kleinste Romeinse muntstuk; •Munte.

* **21:3-4 Waarlik … lewensonderhoud:** 2 Kor 8:12

l 21:5 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **21:6 nie een … afgebreek word:** Luk 19:44

m 21:7 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **21:8 Die tyd … hande:** Dan 7:22; Fil 4:5

* **21:9 want … gebeur:** Dan 2:28

* **21:10 Een … ander koninkryk:** Jes 19:2; 2 Kron 15:6

n 21:12 prokurators: Prokurator (enkelvoud), 'n amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

* **21:12 Hulle sal julle … sleep:** Matt 10:18; Luk 12:11

* **21:14-15** Matt 10:19; Luk 12:11-12; Hand 6:10

* **21:15** Hand 6:10

* **21:16-18** Matt 10:21-22

* **21:18** 1 Sam 14:45; Luk 12:7

* **21:22 dae … vergelding:** Deut 32:35; Hos 9:7; Jer 46:10

* **21:23 groot nood:** 1 Kor 7:26

* **21:24 Hulle … swaard:** Jer 21:7

* **21:24 Hulle … weggevoer word:** Esra 9:7

* **21:24 Jerusalem … vertrap word:** Sag 12:3 LXX; Ps 79:1; Jes 63:18; Dan 9:26

* **21:24 totdat … vervul is:** Dan 12:7; Rom 11:26; Op 11:2

* **21:25 tekens … sterre:** Jes 13:10; 34:4; Eseg 32:7; Joël 2:30-31; Op 6:2-13

* **21:25 nasies … see:** Ps 46:3-4; 65:8; Jes 24:19 LXX

o 21:26 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **21:26 kragte … geskud word:** Hag 2:6,21

* **21:27 Seun … kom:** Dan 7:13; Matt 26:64; Op 1:7

p 21:27 Seun … heerlikheid: Aanhaling uit Dan 7:13 as heenwysing na Jesus Christus.

* **21:28 julle bevryding … naby:** Rom 13:11; *Henog* 51:2 •**Pseudepigrawe**

* **21:33** Luk 16:17

* **21:34** Matt 24:48-50; Luk 17:27

* **21:34 daardie … betrap:** 1 Thess 5:3

* **21:35** Jes 24:17

* **21:36 Wees … waaksaam:** Mark 13:33

* **21:36 voor … staan:** Op 6:17

* **21:37 Jesus … gegee:** Luk 19:47

* **21:37 maar … oornag:** Luk 22:39

q 22:1 Fees … Brood: 'n Fees wat begin het met die •Pasga en wat sewe dae lank aangehou het, van 14 tot 21 •*Nisan*. In daardie sewe dae moes die Israeliete brood eet wat nie suurdeeg in het nie; •Feeste.

r 22:1 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **22:2** Matt 21:46; Mark 12:12; 14:1-2; Luk 19:47-48; 20:19; Joh 5:18; 7:30

* **22:3** Joh 13:2,27

s 22:3 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **22:3 Judas … twaalf:** Hand 1:17

t 22:7 Ongesuurde Brood: 'n Fees wat begin het met die •Pasga en wat sewe dae lank aangehou het, van 14 tot 21 •*Nisan*. In daardie sewe dae moes die Israeliete brood eet wat nie suurdeeg in het nie; •Feeste.

* **22:7 Die dag … word:** Eks 12:6,14-15

u 22:8 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **22:8 Gaan … eet:** Eks 12:8-11

* **22:13 Hulle … gesê het:** Luk 19:32

v 22:14 aangelê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel gelê om te eet.

w 22:15 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **22:16 Ek sal … God nie:** Luk 13:29

* **22:19 Hy het … vir hulle:** Luk 24:30; Hand 27:35

x 22:19-20 Doen dit … bloed: Sommige manuskripte laat vs 19b-20 weg, maar daar is sterker teksgetuienis vir die behoud daarvan.

* **22:20 nuwe … bloed:** Eks 24:8; Jer 31:31; 32:40; Sag 9:11

* **22:21 die hand … tafel:** Ps 41:10; Joh 13:21

* **22:23** Joh 13:22

* **22:24 wie … word:** Matt 18:1; Mark 9:34; Luk 9:46

* **22:25-27** Matt 20:25-27; Mark 10:42-44

* **22:26 Die belangrikste … dien:** Matt 23:11; Mark 9:35

* **22:27** Joh 13:4-16

y 22:27 aan … aanlê: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **22:29** Luk 19:32

* **22:30 op trone … Israel:** Matt 19:28

z 22:31 Satan: Die benaming "Satan" is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat 'teenstander' of 'aanklaer' beteken.

* **22:31 Satan … julle:** 2 Kor 2:11

* **22:31 soos … sif:** Am 9:9

* **22:33 Here … gaan:** Luk 22:54

* **22:34 die haan … het nie:** Luk 22:61

* **22:35 Toe … sandale:** Matt 10:9-10; Mark 6:8-9; Luk 9:3; 10:4

* **22:36 En wie nie … koop:** Luk 22:49

a 22:37 Hy is … gereken: Aanhaling uit Jes 53:12 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Luk 12:50.

* **22:39** Joh 18:1

* **22:39 Hy … gegaan:** Luk 21:37

* **22:40 Bid … kom nie:** Luk 22:46

* **22:42 Laat … geskied:** Matt 6:10

b 22:43-44 Daar het 'n … grond geval: Baie manuskripte laat vs 43-44 weg maar die teks word behou in erkenning van die hoë ouderdom en die waarde daarvan vir die tekstradisie.

* **22:46 bid … kom nie:** Luk 22:40

* **22:49 moet … aanval:** Luk 22:36

* **22:50** Joh 18:26

* **22:52 Het julle … rower:** Luk 22:37

* **22:53 Ek … tempel:** Luk 19:47; 21:37

* **22:53 en tog … gelê nie:** Joh 7:30; 8:20

* **22:53 regeer … duisternis:** Kol 1:13

* **22:54 Petrus … gevolg:** Luk 22:33

* **22:61 Voordat … verloën:** Luk 22:34

c 22:66 Sanhedrin: Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

d 22:67 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **22:67 As jy … ons:** Joh 10:24

* **22:67 As Ek … glo nie:** Joh 3:12; 8:45

e 22:69 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

f 22:69 die Seun … sit: Aanhaling uit Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 7:56.

* **22:70 Is … God:** Matt 4:3,6; Luk 4:3,9

* **23:2 belasting … keiser:** Luk 20:25

* **23:3** 1 Tim 6:13

g 23:7 Herodes: Herodes Antipas, een van die seuns van •Herodes die Grote. Nadat sy pa

gesterf het, het hy oor Galilea en Perea regeer van 4 vC tot 39 nC.

* **23:7 uit … Herodes:** Luk 3:1

* **23:8 want hy wou … gedoen word:** Luk 9:9

h 23:15 Herodes: Herodes Antipas, een van die seuns van •Herodes die Grote. Nadat sy pa gesterf het, het hy oor Galilea en Perea regeer van 4 vC tot 39 nC.

i 23:16 en dan vrylaat: Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **17** "Die prokurator was verplig om by die fees vir hulle een gevangene los te laat"; vgl Matt 27:15; Mark 15:6. Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

j 23:27 op … slaan: As teken van rou.

* **23:29 Geseënd … het nie:** Luk 21:33

* **23:30 sal hulle … Bedek ons:** Hos 10:8; Op 6:16

k 23:33 het hulle Hom … linkerhand: Toespeling op Jes 53:12 as heenwysing na Jesus Christus.

l 23:34 Vader … doen nie: Toespeling op Jes 53:12 as heenwysing na Jesus Christus. Baie manuskripte laat hierdie woorde weg maar dit word behou in erkenning van die hoë ouderdom en die waarde daarvan vir die tekstradisie; vgl Matt 5:44; Hand 7:60.

m 23:34 Hulle het … loot: Toespeling op Ps 22:19 as heenwysing na Jesus Christus.

n 23:35 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

o 23:35-36 Die volk … spot gedryf: Toespeling op Ps 22:8-9 as heenwysing na Jesus Christus.

p 23:36 vir … aanbied: Toespeling op Ps 69:22 as heenwysing na Jesus Christus.

* **23:42 wanneer … kom:** Matt 16:28

q 23:44 sesde uur … negende uur: Volgens Westerse tydsbepaling vanaf 12:00 tot 15:00; •Tydsindeling.

* **23:44-45 ongeveer … verduister:** Am 8:9

* **23:45 die voorhangsel … heiligdom:** Eks 26:31-33; 36:35

r 23:46 in u … oor: Aanhaling uit Ps 31:6 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 7:59.

s 23:47 *hekatontarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

t 23:48 op … slaan: As teken van rou; vgl Luk 18:13.

* **23:49 vroue … gevolg het:** Luk 8:2; 23:55

u 23:49 Al sy … staan: Toespeling op Ps 38:12; 88:9 as heenwysing na Jesus Christus.

* **23:51 het uitgesien … God:** Luk 2:25,38

* **23:53 waarin … is nie:** Luk 19:30

v 23:54 Voorbereidingsdag: Die dag van voorbereiding voor die Sabbat, dws Vrydag.

* **23:55 Die vroue … gekom het:** Luk 8:2; 23:49

* **23:56 Op die … voorskryf:** Eks 12:16; 20:10; Deut 5:14

w 24:1 eerste … week: Letterlik 'op die eerste van die Sabbatte', dws Sondag; vgl Joh 20:19; Hand 20:7; 1 Kor 16:2.

* **24:4 maar skielik … gestaan:** Hand 1:10

* **24:5 Hulle … verskrik:** Luk 2:9

* **24:7** Matt 16:21; 17:22-23; 20:18-19; Mark 8:31; 9:31; 10:33-34; Luk 9:22; 17:25; 18:32-33; Hand 17:3

* **24:8 Hulle … onthou:** Joh 2:22

x 24:10 Maria Magdalena: Die bronteks noem haar deurgaans "Maria, die Magdaleense vrou," dws 'Maria, die vrou afkomstig uit Magdala'. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea.

* **24:10 Maria Magdalena … met hulle:** Luk 8:2-3

y 24:13 *stadioi:* 60 *stadioi* is ongeveer 11 kilometer; •Lengtemate.

* **24:15** Matt 18:20; Mark 16:12

* **24:19 Jesus … profeet:** Matt 21:11

* **24:21 Hy … verlos:** Luk 1:68; 2:38

* **24:22-23** Matt 28:1-8; Mark 16:1-8; Luk 24:1-11

* **24:24** Joh 20:3-8

* **24:25 alles … gesê het:** Luk 24:44

z 24:26 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **24:26 Moes … ly:** Matt 16:21; Mark 8:31; Luk 9:22; 17:25; Hand 17:3

* **24:26 in sy … ingaan nie:** Joh 7:39; 12:16,23; 13:31-32; 17:1,5; Hand 3:13

a 24:27 Toespeling op Deut 18:15; Ps 22:2-19; Jes 53 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Luk 24:44.

b 24:27 Moses ... Profete: Dit verwys waarskynlik na die eerste twee hoofdele van die Ou Testament; vgl Luk 16:16.

* **24:30** Luk 22:19

c 24:30 aan ... het: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

d 24:32 in ons: Volgens die manuskripgetuienis is dit nie heeltemal seker of hierdie woorde oorspronklik deel van die bronteks was nie.

* **24:34** 1 Kor 15:4-5

* **24:36 staan ... hulle:** 1 Kor 15:5

* **24:37** Matt 14:26

* **24:41 Het ... hier:** Joh 21:5

* **24:42** Joh 21:9-10

e 24:44 Wet ... Psalms: Dit dien as aanduiding van die drie hoofdele van die geskrifte van die Ou Testament wat in Jesus se tyd deur die Jode as gesaghebbend aanvaar is.

* **24:44 alles ... vervul word:** Luk 18:31; 24:27

f 24:46 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

g 24:46 Daar ... ly: Toespeling op Jes 53 as heenwysing na Christus.

h 24:46 op die derde ... opstaan: Toespeling op Hos 6:2 as heenwysing na Christus.

* **24:47 dat ... word:** 1 Tim 3:16

* **24:48** Joh 15:27; Hand 1:8

* **24:49** Joh 14:16; 15:26; 16:7; Hand 1:4

* **24:51** Hand 1:9

i 24:51 en is ... opgeneem: Hierdie woorde kom nie voor in sekere ou manuskripte nie maar verskyn wel in die meeste manuskripte.

* **24:52 met ... blydskap:** Joh 14:28; 16:22

* **24:52 na ... teruggekeer:** Hand 1:12

DIE EVANGELIE VOLGENS
JOHANNES

Inleiding

Die Evangelie volgens Johannes is die jongste van die vier Evangelies. Dit is in ongeveer 90-100 nC voltooi. Oor waar hierdie Evangelie ontstaan het, is daar onsekerheid. Die kerklike tradisie lui dat dit in Efese geskryf is. Antiogië in Sirië is egter ook 'n moontlikheid, aangesien die Evangelie reeds vroeg in die Siriese omgewing bekend was.

Volgens kerklike oorlewering het die apostel Johannes hierdie Evangelie geskryf. Daar kan egter nie met sekerheid vasgestel word wie vir *Die Evangelie volgens Johannes* verantwoordelik was nie. Dit kan wel aanvaar word dat die wesenlike inhoud van die Evangelie teruggaan op die getuienis van 'n nabye volgeling van Jesus Christus. Volgens Johannes 21:24 berus hierdie Evangelie op die getuienis en skryfwerk van die “geliefde dissipel”, van wie ons elders nog drie keer lees (Joh 13:23; 19:26; 20:2). Hierdie dissipel kon die apostel Johannes of moontlik selfs iemand anders gewees het.

Dit is onmoontlik om die eerste lesers van *Die Evangelie volgens Johannes* met sekerheid te bepaal. Uit Johannes 20:30-31 blyk dat dit ten doel het om sy lesers te laat glo “dat Jesus die Christus is, die Seun van God”. Die waarskynlikste verklaring van hierdie woorde is dat die Evangelie aan reeds bestaande Christusvolgelinge gerig was met die doel om hulle verder in hulle geloof te versterk — ook te midde van afwykende strominge. Dit is egter moontlik dat die Evangelie ook op nie-gelowiges gerig was.

Die Evangelie volgens Johannes getuig van diepgaande besinning oor Jesus Christus se persoon en optrede. Klemens van Aleksandrië het met goeie reg klem gelê op die geestelike karakter van hierdie Evangelie. Belangrike teologiese temas soos lig, lewe, heerlikheid, waarheid, getuienis, geloof, die teenstelling tussen die wêreld daarbo en die wêreld hier onder, die Vader-Seun-verhouding en die liefde word beklemtoon. Jesus se Goddelikheid word sterk belig, onder meer in die tipiese “Ek is”-uitsprake.

Hierdie temas word aangebied in tipies Johannese taal en styl soos die fyn gestruktureerde proloog, dubbele woordbetekenis, spiraalvormige gedagtegange en simboliek. Kenmerkend is dat Johannes Jesus se wonders in die eerste helfte van die Evangelie gebruik as simboliese aanduiding van wie Jesus werklik is.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

- 1:1-18 Proloog: Jesus die mensgeworde Woord
- 1:19 — 12:50 Jesus maak Homself deur sy openbare optrede bekend
  - 1:19-51 Johannes die Doper en Jesus se eerste dissipels
  - 2 — 12 Jesus se wondertekens en gesaghebbende uitsprake oor wie Hy is
- 13 — 17 Jesus in eie kring: Die laaste maaltyd en afskeidsgesprekke
- 18 — 19 Jesus se lyding en sterwe
- 20 Jesus se opwekking uit die dood en verskynings; doel van die Evangelie
- 21 Epiloog: Jesus verskyn aan 'n aantal dissipels by die See van Tiberias.

1 1 *In die begin was die Woord,*
en die Woord was by God,
en die Woord was God.
2 Hy was in die begin by God.
3 *Alles het deur Hom ontstaan,
en sonder Hom het selfs nie een ding
wat bestaan, ontstaan nie.
4 In Hom was lewe,*
en dié lewe was die lig vir die mense.
5 *En die lig skyn in die duisternis,
en die duisternis kon dit nie uitdoof nie.

6 *Daar was 'n man, gestuur deur God, wie se naam Johannes was. 7
Hy het tot 'n getuienis gekom om van die lig te getuig, sodat almal
deur hom kon glo. 8 Hy was nie die lig nie,* maar hy moes van die lig
getuig.

9 *Die ware lig wat elke mens verlig,
was aan die kom na die wêreld.
10 Hy was in die wêreld,*
en die wêreld het deur Hom ontstaan,*
en tog het die wêreld Hom nie erken nie.*
11 Hy het gekom na wat syne was,
en tog het sy eie mense Hom nie aanvaar nie.

12 *Maar aan almal wat Hom aanvaar het, hulle wat in sy Naam glo,
het Hy die reg gegee om kinders van God te word, 13 *dié wat nie uit
bloed, of liggaamlike drang, of volgens die wil van 'n man nie, maar
uit God gebore is.

14 En die Woord het mens geword*
en onder ons kom woon,
en ons het sy heerlikheid aanskou,[a]
'n heerlikheid soos dié van die enigste Seun van die Vader,
vol genade en waarheid.

15 *Johannes getuig oor Hom en roep uit: “Hý is die Een van Wie ek
gesê het, ‘Hy wat ná my kom,* is my voor,[b] omdat Hy die eerste was.’
”

16 Uit sy volheid het ons almal genade ontvang* — ja, genade op
genade. 17 Want die wet is deur Moses gegee;* die genade en die

waarheid het deur Jesus Christus[c] gekom. 18 Niemand het God nog
ooit gesien nie;[*] die enigste Seun, self God,[d] wat teen die bors[e] van die
Vader is, Hy het Hom bekend gemaak.[*]

Getuienis van Johannes die Doper

(Matt 3:1-12; Mark 1:2-8; Luk 3:15-17)

19 En dit is die getuienis van Johannes toe die Jode priesters en
Leviete uit Jerusalem na hom gestuur het om hom te vra: "Wie is jy?"
20 [*]Hy het verklaar, dit nie ontken nie, maar openlik verklaar: "Ek is
nie die Christus[f] nie." 21 Hulle vra hom toe: "Wat dan? Is jy Elia?" En
hy sê: "Ek is nie."[*] "Is jy die Profeet?"[*] En hy antwoord: "Nee!" 22
Hulle sê toe vir hom: "Wie is jy? Ons moet 'n antwoord verskaf aan
hulle wat ons gestuur het. Wat het jy oor jouself te sê?" 23 Hy
antwoord toe: "Ek is

> " 'die stem van een wat uitroep in die woestyn:[g]
> "Maak die pad van die Here reguit!" '[h] —

"soos die profeet Jesaja gesê het."
24 Daar was ook afgevaardigdes uit die geledere van die •Fariseërs 25
en hulle het hom gevra: "Waarom doop jy dan as jy nie die Christus of
Elia of die Profeet is nie?" 26 Johannes het hulle geantwoord: "Ek
doop met water,[*] maar onder julle staan Iemand vir wie julle nie ken
nie. 27 [*]Hy is die Een wat ná my kom[*] en ek is nie werd om die
riempies van sy sandale los te maak nie." 28 [*]Dit het oorkant die
Jordaan in Betanië gebeur, waar Johannes besig was om te doop.

Jesus die Lam van God

29 Die volgende dag sien Johannes Jesus na hom toe kom, en hy sê:
"Kyk, daar is die Lam van God[*] wat die sonde van die wêreld
wegneem![i] 30 [*]Hy is die Een van wie ek gesê het, 'Ná my kom 'n man
wat my voor is, omdat Hy die eerste was.' 31 Ook ek het Hom nie
geken nie, maar juis daarom het ek gekom en doop ek met water,
sodat Hy aan Israel bekend gemaak kan word." 32 En Johannes het
getuig: "Ek het die Gees soos 'n duif uit die hemel sien neerdaal, en Hy
het op Hom gebly.[*] 33 Ook ek het Hom nie geken nie, maar Hy wat my
gestuur het om met water te doop, Hy het vir my gesê, 'Op wie ook al
jy die Gees sien neerdaal en op Hom bly, dit is Hy wat met die Heilige
Gees doop.' 34 En ek het gesien en getuig, 'Hy is die •Seun van God.'[*]"

Die eerste dissipels

35 Die volgende dag het Johannes en twee van sy dissipels weer
daar gestaan. 36 Toe Jesus verbyloop, het hy stip na Jesus gekyk en
gesê: "Kyk, daar is die Lam van God!" 37 Die twee dissipels het hom

dit hoor sê, en hulle het Jesus gevolg. 38 Toe Jesus omdraai en hulle
Hom sien volg, vra Hy hulle: "Wat wil julle hê?" En hulle het Hom
geantwoord: *"Rabbi",*[j] — wat, as dit vertaal word, beteken, 'Meester',
"waar bly U?" 39 Hy sê toe vir hulle: "Kom kyk!" Hulle het toe gegaan
en gesien waar Hy tuisgaan, en hulle het dié dag by Hom gebly. Dit
was omstreeks die tiende uur.[k]

40 Andreas, die broer van Simon •Petrus, was een van die twee wat
gehoor het wat Johannes sê en Jesus gevolg het. 41 Hy het eers sy eie
broer Simon teengekom en vir hom gesê: "Ons het die Messias gevind"
— dit is, as dit vertaal word, Christus.[l] 42 Hy het hom na Jesus
gebring.[*] Jesus het stip na hom gekyk en gesê: "Jy is Simon, die seun
van Johannes. Jy sal 'Sefas'[m] genoem word" — wat vertaal word as
"Petrus".[*]

Die roeping van Filippus en Natanael

43 Die volgende dag het Jesus besluit om na Galilea te gaan, en toe
Hy Filippus teenkom, sê Hy vir hom: "Volg My!" 44 Filippus was
afkomstig van Betsaida,[*] die tuisdorp van Andreas en Petrus. 45
Filippus loop toe vir Natanael raak en sê vir hom: "Ons het Hom
gevind van wie Moses in die Wet en die Profeten[n] geskryf het,[o] Jesus
wat van Nasaret kom, die seun van Josef." 46 En Natanael vra hom:
"Kan daar uit Nasaret iets goeds kom?" Filippus sê vir hom: "Kom
kyk!" 47 Jesus het Natanael na Hom sien aankom en sê toe van hom:
"Kyk, hy is waarlik 'n Israeliet in wie daar geen bedrog is nie." 48
Natanael vra Hom: "Waarvandaan ken U my?" Jesus het hom
geantwoord: "Nog voordat Filippus jou geroep het, toe jy onder die
vyeboom was, het Ek jou gesien." 49 Toe antwoord Natanael Hom:
"Rabbi,[p] U is die •Seun van God;[q] U is die Koning van Israel!"[r] 50 Jesus
antwoord hom: "Glo jy omdat Ek jou gesê het dat Ek jou onder die
vyeboom gesien het? Jy sal nog groter dinge sien." 51 En Hy sê vir
hom: *"Amen, amen,*[s] Ek sê vir julle: Julle sal die hemel oop sien en die
engele van God wat opstyg en neerdaal[*] op die •Seun van die Mens."

Die bruilof by Kana

2 1 *Op die derde dag was daar 'n bruilof by Kana in Galilea, en Jesus se moeder was daar. 2 Ook Jesus en sy dissipels is na die bruilof genooi. 3 Toe die wyn opraak, sê Jesus se moeder vir Hom: "Hulle het nie meer wyn nie." 4 Maar Jesus sê vir haar: "Vrou, waarom pla u My? My uur het nog nie aangebreek nie.*" 5 Sy moeder sê vir die dienaars: "Doen wat Hy ook al vir julle sê."* 6 Daar het volgens die reinigingsgebruike van die Jode* ses klipkanne gestaan wat elk tussen twee en drie *metretai*[t] bevat. 7 Jesus sê toe vir hulle: "Maak die kanne vol water." En hulle het dit tot bo toe volgemaak. 8 Daarop sê Hy vir hulle: "Skep nou daarvan uit en neem dit vir die hoofkelner." Hulle het dit geneem. 9 Toe die hoofkelner die water proe wat wyn geword het — hy het nie geweet waar dit vandaan kom nie, hoewel die dienaars wat die water uitgeskep het, geweet het — roep hy die bruidegom 10 en sê vir hom: "'n Mens sit eers die goeie wyn voor en eers wanneer hulle begin dronk word, dié van swakker gehalte; maar jy het die goeie wyn tot nou teruggehou."

11 Dit het Jesus by Kana in Galilea gedoen,* die eerste van sy tekens. Hy het sy heerlikheid geopenbaar* en sy dissipels het in Hom geglo.

12 *Hierna het Hy, sy moeder, sy broers en sy dissipels na Kapernaum afgegaan, maar nie baie lank daar gebly nie.

Jesus reinig die tempelterrein

(Matt 21:12-13; Mark 11:15-17; Luk 19:45-46)

13 Die Pasga[u] van die Jode was op hande, en Jesus het opgegaan na Jerusalem. 14 Op die tempelterrein[v] het Hy verkopers van beeste, skape en duiwe aangetref, en ook die geldwisselaars wat daar sit. 15 Daarop het Hy 'n sweep van toue gemaak en almal van die tempelterrein weggejaag, ook die skape en die beeste, en die munte van die geldwisselaars het Hy uitgegooi en die tafels omgekeer. 16 Vir dié wat duiwe verkoop, het Hy gesê: "Vat hierdie goed hier weg! Hou op om die huis van my Vader* 'n huis te maak waar handel gedryf word!" 17 Sy dissipels het onthou dat daar geskryf staan: "Die hartstog vir u huis sal My verteer."[w] 18 Die Jode vra Hom toe: "Met watter teken kan u vir ons bewys dat u hierdie dinge mag doen?" 19 *Jesus het hulle geantwoord: "Breek hierdie tempel af en binne drie dae sal Ek dit opbou." 20 Daarop het die Jode gesê: "Ses-en-veertig jaar lank is aan hierdie tempel gebou, en u sal dit binne drie dae opbou?" 21 Maar Hy het van die tempel van sy liggaam* gepraat. 22 *Toe Hy later uit die dood opgewek is, het sy dissipels onthou dat Hy dit gesê het, en hulle

het die Skrif en die woord wat Jesus gespreek het, geglo.

Jesus se mensekennis

23 Toe Jesus tydens die Pasga[x] in Jerusalem was, het talle die tekens
gesien wat Hy doen en in sy Naam geglo.* **24** Maar Jesus het Hom nie
op hulle verlaat nie, omdat Hy alle mense ken. **25** Hy het nie nodig
gehad dat iemand van die mens getuig nie; want Hy het self geweet
wat daar in die mens is.

Jesus se gesprek met Nikodemus

3 1 Daar was 'n man uit die geledere van die •Fariseërs met die
naam Nikodemus, 'n leier van die Jode. 2 Hy het in die nag na Jesus
gekom[*] en vir Hom gesê: *"Rabbi,*[y] ons weet dat U 'n leermeester is wat
van God gekom het,[*] want niemand kan hierdie tekens verrig wat U
verrig as God nie met hom is nie.[*]" 3 Jesus het hom geantwoord:
"Amen, amen,[z] Ek sê vir jou: As iemand nie van bo weer gebore[a] word
nie, kan hy die •koninkryk van God nie sien nie." 4 Nikodemus sê vir
Hom: "Hoe kan 'n mens weer gebore word as hy reeds oud is? Hy kan
tog nie 'n tweede keer in die moederskoot ingaan en gebore word
nie?" 5 Jesus antwoord: *"Amen, amen,* Ek sê vir jou: As iemand nie uit
water én Gees gebore word nie,[*] kan hy die koninkryk van God nie
binnegaan nie. 6 Wat uit die mens gebore is, is menslik; en wat uit die
Gees gebore is, is geestelik. 7 Moenie daaroor verbaas wees dat Ek vir
jou gesê het, 'Julle moet van bo weer gebore word' nie. 8 Die wind
waai waar hy wil en jy hoor sy geluid, maar jy weet nie waarvandaan
hy kom en waarheen hy gaan nie.[*] So is elkeen wat uit die Gees
gebore is." 9 Hierop vra Nikodemus Hom: "Hoe kan hierdie dinge
gebeur?" 10 En Jesus het hom geantwoord: "Jy is 'n leermeester van
Israel en jy begryp hierdie dinge nie? 11 *Amen, amen,* Ek sê vir jou:
Ons praat oor wat ons weet, en ons getuig oor wat ons gesien het, en
tog aanvaar julle ons getuienis nie![*] 12 [*]As Ek julle van die aardse
dinge vertel en julle glo nie, hoe sal julle dan glo as Ek julle van die
hemelse vertel? 13 En niemand het na die hemel opgevaar nie behalwe
Hy wat uit die hemel neergedaal het,[*] dit is die •Seun van die Mens. 14
En net soos Moses die slang in die woestyn[b] verhoog het,[*] so moet die
Seun van die Mens verhoog word,[*] 15 [*]sodat elkeen wat in Hom glo,
die ewige lewe kan hê.

16 "Want so lief het God die wêreld gehad dat Hy sy enigste Seun
gegee het,[*] sodat elkeen wat in Hom glo, nie verlore gaan nie, maar
die ewige lewe kan hê.[*] 17 [*]God het immers nie sy Seun na die wêreld
gestuur om die wêreld te oordeel nie,[*] maar sodat die wêreld deur
Hom verlos kan word. 18 Wie in Hom glo, word nie veroordeel nie,[*]
maar wie nie glo nie, staan reeds veroordeel omdat hy nie in die
Naam van die enigste •Seun van God geglo het nie. 19 En dit is die
oordeel: Die lig het in die wêreld gekom,[*] maar die mense het die
duisternis liefgehad bo die lig, omdat hulle dade boos was. 20 [*]Want
elkeen wat kwaad doen, haat die lig en kom nie na die lig nie, sodat
sy dade nie aan die kaak gestel kan word nie. 21 Maar wie volgens die
waarheid leef, kom na die lig, sodat sy dade bekend kan word, dat
hulle in God gedoen is."

Jesus en Johannes die Doper

22 [*]Hierna het Jesus en sy dissipels na die landstreek Judea gegaan
en daar 'n rukkie saam met hulle vertoef, en mense gedoop. 23
Johannes was ook besig om te doop, by Enon naby Salim, omdat daar
baie water was en mense gekom het om hulle te laat doop. 24 [*]Want
Johannes was immers nog nie in die tronk gegooi nie.

25 Daar het toe 'n woordestryd tussen sommige van Johannes se
dissipels en 'n Jood oor die seremoniële reiniging ontstaan. 26 Hulle
kom toe na Johannes en sê vir hom: *"Rabbi,*[c] Hy wat oorkant die
Jordaan by u was, die een van wie u getuig het — kyk, Hy doop,[*] en
almal gaan na Hom toe." 27 Johannes het geantwoord: "'n Mens kan
niks ontvang as dit nie uit die hemel aan hom gegee is nie.[*] 28 Julle
kan self getuig dat ek gesê het, 'Ek is nie die Christus[d] nie,'[*] maar 'Ek
is voor Hom uitgestuur.'[e] 29 Dit is die brúidegom aan wie die bruid
behoort, maar die vriend van die bruidegom wat daar staan en na
hom luister, is baie bly oor die stem van die bruidegom.[*] Daarom is
hierdie blydskap van my volkome. 30 Hy moet meer word, maar ek
minder."

Hy wat uit die hemel kom

31 "Hy wat van bo af kom, is bo almal; hy wat uit die aarde is, ís uit
die aarde en praat uit die aarde.[*] Hy wat uit die hemel kom, is bo
almal. 32 Wat Hy gesien en gehoor het, dit getuig Hy,[*] maar niemand
aanvaar sy getuienis nie. 33 Wie sy getuienis aanvaar het, het plegtig
bevestig dat God waaragtig is. 34 Want die Een wat God gestuur het,
spreek die woorde van God; Hy gee immers nie die Gees in geringe
mate nie. 35 Die Vader het die Seun lief[*] en het alles in sy hand
gegee.[*] 36 Wie in die Seun glo, het die ewige lewe,[*] maar wie aan die
Seun ongehoorsaam is, sal die lewe nie sien nie; inteendeel, die toorn
van God bly op hom.[*]"

Jesus en die Samaritaanse vrou

4 1 Toe Jesus verneem die •Fariseërs het gehoor dat Hy meer
dissipels werf en doop as Johannes — 2 hoewel Jesus self nie gedoop
het nie, maar sy dissipels* — 3 het Hy Judea verlaat en weer na
Galilea vertrek. 4 *Hy moes egter deur Samaria gaan.
5 *Hy kom toe by 'n dorp in Samaria met die naam Sigar,[f] naby die
stuk grond wat Jakob aan sy seun Josef gegee het. 6 Dit is waar die
fontein van Jakob was.* Uitgeput van die reis, het Jesus net daar by
die fontein gaan sit. Dit was omtrent die sesde uur.[g]
7 Daar kom toe 'n vrou uit Samaria om water te skep, en Jesus sê vir
haar: “Gee vir My water om te drink.” 8 Sy dissipels was reeds weg
dorp toe om kos te koop. 9 Die Samaritaanse vrou sê toe vir Hom:
“Hoe is dit moontlik dat u wat 'n Jood is, vir my, 'n Samaritaanse
vrou, water vra om te drink?” Jode meng immers nie met Samaritane
nie.* 10 Jesus het haar geantwoord: “As jy van die gawe van God
geweet het, en wie dit is wat vir jou vra,* ‘Gee vir My water om te
drink,’ sou jy Hom gevra het, en Hy sou vir jou lewende water gegee
het.*” 11 Die vrou sê vir Hom: “Meneer, u het nie eers 'n skepding nie,
en die put is diep. Waarvandaan kry u dan die lewende water? 12 U is
tog nie groter as ons vader Jakob nie,* hy wat die put aan ons gegee
het en self daaruit gedrink het, en ook sy seuns en sy vee?” 13 Jesus
het haar geantwoord: “Elkeen wat van hierdie water drink, sal weer
dors word, 14 maar wie van die water drink wat Ek hom gee, sal tot in
ewigheid nooit dors word nie.* Die water wat Ek hom gee, sal in hom
'n fontein van water word wat opborrel tot die ewige lewe.*” 15 Die
vrou sê vir Hom: “Meneer, gee vir my van daardie water, sodat ek nie
dors word en hierheen hoef te kom om te skep nie.”
16 Hy sê vir haar: “Gaan roep jou man en kom terug hierheen.” 17
Die vrou het Hom geantwoord: “Ek het nie 'n man nie.” Jesus sê vir
haar: “Jy sê tereg, ‘Ek het nie 'n man nie,’ 18 want jy het vyf mans
gehad en die een wat jy nou het, is nie jou man nie. Jy het die
waarheid gepraat.” 19 Die vrou sê vir Hom: “Meneer, ek sien dat u 'n
profeet is.* 20 Ons voorvaders het op hierdie berg[h] aanbid,* maar julle
sê, ‘Jerusalem is die plek waar ons moet aanbid.’*” 21 Jesus sê vir haar:
“Vrou, glo My, daar kom 'n tyd dat julle die Vader nóg op hierdie
berg, nóg in Jerusalem sal aanbid. 22 Julle weet nie wat julle aanbid
nie; óns weet wat ons aanbid, want die verlossing kom uit die Jode.*
23 Daar kom egter 'n tyd, en dit is nou, dat die ware aanbidders die
Vader in Gees en waarheid sal aanbid, want die Vader wil juis sulke
aanbidders hê. 24 God is Gees,* en wie Hom aanbid, moet in Gees en
waarheid aanbid.*” 25 Die vrou sê vir Hom: “Ek weet die Messias[i] kom

wat Christus[j] genoem word.[*] Wanneer Hy kom, sal Hy alles aan ons
bekend maak.[*]" 26 Jesus sê vir haar: " 'Ek is' die Een wat met jou
praat."[*]

Die Samaritane glo in Jesus

27 Juis op daardie oomblik het sy dissipels teruggekom, en hulle
was verbaas dat Hy met 'n vrou praat. Tog het niemand gevra: "Wat
wil U van haar hê?" of "Waarom praat U met haar?" nie. 28 Die vrou
het toe haar waterkruik laat staan, na die dorp gegaan en vir die
mense gesê: 29 "Kom kyk, hier is 'n man wat my alles vertel het wat ek
gedoen het. Hierdie man is tog nie die Christus[k] nie, of hoe?[*]" 30 Hulle
het uit die dorp gegaan en was op pad na Hom toe. 31 Intussen het sy
dissipels by Hom aangedring en gesê: *"Rabbi,*[l] eet iets." 32 Maar Hy het
vir hulle gesê: "Ek het voedsel om te eet waarvan julle nie weet nie."
33 Die dissipels sê toe vir mekaar: "Iemand het tog nie vir Hom iets te
ete gebring nie?" 34 En Jesus sê vir hulle: "My voedsel is om die wil te
doen van Hom wat My gestuur het,[*] en om sy werk te voltooi.[*] 35 Sê
julle dan nie, 'Dit is nog vier maande, dan kom die oes' nie? Kyk, Ek
sê vir julle, kyk op, en aanskou die lande; hulle is reeds wit vir die
oes.[m][*] 36 Hy wat oes, ontvang sy loon en samel die oes in vir die
ewige lewe, sodat die een wat saai en die een wat oes, saam bly kan
wees. 37 [*]Want in hierdie opsig is die gesegde waar, 'Die een saai, en
die ander maai.' 38 Ek het julle gestuur om 'n oes in te samel waarvoor
julle nie geswoeg het nie. Ander het geswoeg en julle het voordeel
getrek uit hulle harde arbeid."
39 Baie van die Samaritane uit daardie dorp het in Hom geglo op
grond van die woord van die vrou wat getuig het: "Hy het my alles
vertel wat ek gedoen het." 40 Toe die Samaritane by Hom kom, het
hulle by Hom aangedring om by hulle te bly, en Hy het twee dae daar
gebly. 41 En nog baie meer van hulle het op grond van sy woorde tot
geloof gekom 42 en vir die vrou gesê: "Ons glo nie meer op grond van
wat jy gesê het nie, want ons het Hom self gehoor en ons weet dat Hy
waarlik die Verlosser van die wêreld is.[*]"

Jesus genees die amptenaar se seun

(Matt 8:5-13; Luk 7:1-10)

43 Ná die twee dae[*] het Jesus daarvandaan na Galilea vertrek. 44
[*]Hy het immers self getuig dat 'n profeet nie in sy eie vaderland eer
ontvang nie. 45 Toe Hy in Galilea aankom, het die Galileërs Hom
ontvang, omdat hulle alles gesien het wat Hy gedurende die
feesviering in Jerusalem gedoen het.[*] Hulle het immers self ook die
fees bygewoon.
46 Hy het toe weer vertrek na Kana in Galilea, waar Hy die water
wyn gemaak het.[*] In Kapernaum was daar 'n sekere koninklike

amptenaar wie se seun siek was. 47 Toe hy hoor dat Jesus van Judea af na Galilea gekom het, het hy na Hom gegaan en gesmeek dat Hy moet kom en sy seun gesond maak, want hy het op sterwe gelê.* 48 Jesus het toe vir hom gesê: “As julle nie tekens en wonders sien nie, sal julle nooit glo nie.”* 49 Die koninklike amptenaar sê vir Hom: “Meneer, kom tog, voordat my kindjie sterf.” 50 Jesus sê vir hom: “Gaan, jou seun leef.”* Die man het Jesus se woorde geglo en gegaan. 51 En terwyl hy nog op pad was, het sy dienaars hom tegemoet gekom en vertel dat sy kind leef. 52 Hy doen toe by hulle navraag oor wanneer hy beter begin word het. Hulle sê toe vir hom: “Gister, teen die sewende uur,n het die koors hom verlaat.” 53 Die pa het toe besef dat dit op daardie tydstip was waarop Jesus vir hom gesê het: “Jou seun leef.” En hy en sy hele huishouding het tot geloof gekom.* 54 *Hierdie tweede teken het Jesus gedoen ná sy vertrek van Judea na Galilea.

Die genesing by die bad van Betesda

5 1 Hierna was daar 'n fees van die Jode, en Jesus het na Jerusalem
opgegaan. 2 By die Skaappoort in Jerusalem is daar 'n bad, in
Hebreeus Betesda[o] genoem, met vyf pilaargange. 3 In die pilaargange
het 'n groot aantal siekes gelê: blindes, lammes en gebreklikes.[p] 5 Daar
was 'n man wat agt-en-dertig jaar aan sy siekte gely het. 6 Toe Jesus
hom daar sien lê, terwyl Hy weet dat hy reeds lank siek is, sê Hy vir
hom: "Wil jy gesond word?" 7 Die sieke het Hom geantwoord:
"Meneer, ek het niemand om my in die bad te sit wanneer die water
geroer word nie; en terwyl ek nader gaan, gaan iemand anders voor
my in." 8 *Jesus sê vir hom: "Staan op, tel jou slaapmat[q] op en loop." 9
En dadelik het die man gesond geword, sy slaapmat opgetel en begin
loop.*

Daardie dag was egter 'n Sabbat.* 10 Die Jode sê toe vir die man wat
genees is: "Dit is die Sabbat; dit is nie vir jou toelaatbaar om jou
slaapmat te dra nie."* 11 Maar hy het hulle geantwoord: "Die man wat
my gesond gemaak het, het vir my gesê, 'Tel jou slaapmat op en loop.'
" 12 Hulle het hom gevra: "Wie is die man wat vir jou gesê het, 'Tel
jou slaapmat op en loop'?" 13 Die man wat gesond geword het, het
egter nie geweet wie dit was nie, want Jesus het ongemerk weggeglip,
aangesien daar op die plek 'n skare byeen was.* 14 Hierna kry Jesus
hom op die tempelterrein[r] en sê vir hom: "Kyk, jy het gesond geword;
moenie langer sondig nie, sodat daar nie iets ergers met jou gebeur
nie." 15 *Die man het weggegaan en die Jode vertel dat dit Jesus was
wat hom gesond gemaak het. 16 Hieroor wou die Jode Hom vervolg,
omdat Hy dit op 'n Sabbat gedoen het. 17 Maar Jesus het hulle
geantwoord: "My Vader is tot nou toe steeds aan die werk, en Ek is
ook aan die werk." 18 Om hierdie rede het die Jode nog harder
probeer om Hom dood te maak* — omdat Hy nie net die
Sabbatsgebod verbreek het nie, maar boonop God sy eie Vader
genoem en Hom so aan God gelyk gestel het.*

Die Seun maak lewend

19 Hierop het Jesus vir hulle gesê: *"Amen, amen,*[s] Ek sê vir julle: Die
Seun kan niks uit sy eie doen nie,* behalwe wat Hy sien die Vader
doen; want wat die Vader ook al doen, doen die Seun net so. 20 Die
Vader het immers die Seun lief* en wys Hom alles wat Hy self doen;
en Hy sal Hom groter dade as dit wys, sodat julle verwonderd sal
staan. 21 Want soos die Vader die dooies opwek en lewend maak,* so
maak die Seun ook lewend wie Hy wil.* 22 Die Vader oordeel ook
niemand nie, maar het die volle oordeel aan die Seun oorgegee,* 23

sodat almal die Seun kan eer net soos hulle die Vader eer.* Wie nie die
Seun eer nie, eer nie die Vader wat Hom gestuur het nie.* 24 *Amen,
amen,* Ek sê vir julle: Wie my woord hoor en Hom glo wat My gestuur
het, het die ewige lewe* en vir hom is daar geen veroordeling nie,
maar hy het uit die dood na die lewe oorgegaan.* 25 **Amen, amen,* Ek
sê vir julle: Daar kom 'n tyd, en dit is nou, wanneer die dooies die
stem van die •Seun van God sal hoor, en dié wat hoor, sal lewe. 26
Want soos die Vader lewe in Homself het, so het Hy dit ook aan die
Seun gegee om lewe in Homself te hê.* 27 Hy het aan Hom ook volmag
gegee om te oordeel, omdat Hy die •Seun van die Mens is. 28 Moenie
julle hieroor verwonder nie, want daar kom 'n tyd wanneer almal in
die grafte sy stem sal hoor 29 *en sal uitkom,* dié wat goed gedoen het,
tot die opstanding van die lewe, maar dié wat verkeerd gedoen het,
tot die opstanding van veroordeling.

30 "Uit Myself kan Ek niks doen nie.* Ek oordeel volgens wat Ek
hoor, en my oordeel is regverdig, omdat Ek nie mý wil nastreef nie,
maar die wil van Hom wat My gestuur het."*

Getuienis oor Jesus

31 *"As Ek oor Myself getuig, is my getuienis nie waar nie. 32 Daar is
'n ander Een wat oor My getuig,* en Ek weet dat die getuienis wat Hy
oor My aflê, waar is.* 33 *Julle het gesante na Johannes gestuur, en hy
het vir die waarheid getuig. 34 Ek aanvaar egter nie die getuienis wat
van 'n mens afkomstig is nie,* maar Ek sê hierdie dinge sodat julle
verlos kan word. 35 Hy was die lamp wat brand en lig gee, en julle was
gretig om julle vir 'n tydjie in sy lig te verbly. 36 Maar Ek het 'n groter
getuienis as dié van Johannes:* Die werke wat die Vader My gegee het
om te voltooi, ja, die werke self wat Ek doen, getuig van My* dat die
Vader My gestuur het. 37 En die Vader wat My gestuur het, Hy het van
My getuig.* Julle het nog nooit sy stem gehoor of sy gestalte gesien
nie. 38 En julle het sy woord nie blywend in julle nie,* omdat julle
Hom wat Hy gestuur het, nie glo nie.* 39 *Julle ondersoek die Skrifte,
omdat julle dink dat die ewige lewe daarin te vinde is. En dit is juis
hulle wat oor My getuig. 40 Maar julle wil nie na My toe kom sodat
julle die lewe kan hê nie.

41 *"Ek aanvaar nie verering deur mense nie, 42 maar Ek ken julle —
julle het nie die liefde van God in julle nie.* 43 Ek het in die Naam van
my Vader gekom, maar julle aanvaar My nie. As iemand anders in sy
eie naam kom, sal julle hóm aanvaar. 44 Hoe kan julle glo terwyl julle
van mekaar eer wil ontvang, maar nie die eer soek wat van die enigste
God kom nie?* 45 Moenie dink dat Ek julle by die Vader sal aankla nie;
dit is Moses, die een op wie julle julle hoop gevestig het, wat julle
aankla.* 46 As julle Moses geglo het, sou julle My geglo het; hy het tog
oor My geskryf.t 47 *Maar as julle sy geskrifte nie glo nie, hoe sal julle

my woorde glo?”

Die vermeerdering van die brood

(Matt 14:13-21; Mark 6:30-44; Luk 9:10-17)

6 1 Hierna het Jesus na die oorkant van die See van Galilea,u
oftewel Tiberias, vertrek. 2 'n Groot skare het agter Hom aangekom,*
omdat hulle die tekens gesien het wat Hy vir die siekes verrig het.* 3
*Jesus het toe teen die berg opgegaan en daar met sy dissipels gaan
sit. 4 *Dit was kort voor die Joodse fees van die Pasga.v
5 Toe Jesus opkyk en sien dat daar 'n groot skare na Hom op pad is,
sê Hy vir Filippus: "Waar sal ons brood te koop kry om hierdie mense
te laat eet?" 6 Hy het dit egter net gesê om hom te toets, want self het
Hy reeds geweet wat Hy wou doen. 7 Filippus het Hom geantwoord:
"Tweehonderd *denarii*w se brood is nie genoeg om vir elkeen 'n stukkie
te laat kry nie."
8 Een van sy dissipels, Andreas, die broer van Simon •Petrus,* sê vir
Hom: 9 "Hier is 'n seun wat vyf garsbrode en twee visse* het, maar wat
is dit vir so baie mense?" 10 Jesus het gesê: "Laat die mense sit."x Daar
was baie gras op die plek. Die mans het toe gaan sit, omtrent
vyfduisend in getal. 11 Toe het Jesus die brode geneem, en nadat Hy
die seëngebed uitgespreek het, het Hy dit laat uitdeel aan dié wat daar
gesit het, en ook van die visse laat uitdeel, soveel as hulle wou hê. 12
En toe almal versadig was, sê Hy vir sy dissipels: "Maak die
brokstukke wat oorgebly het bymekaar, sodat niks vermors word nie."
13 Hulle het dit toe bymekaargemaak en twaalf mandjies volgemaak
met die brokstukke wat van die vyf garsbrode oorgebly het nadat
hulle klaar geëet het.
14 Toe die mense die teken sien wat Jesus gedoen het, het hulle
gesê: "Hy is waarlik die Profeet wat na die wêreld sou kom."y 15 Toe
Jesus besef dat hulle op die punt staan om Hom met geweld te kom
gryp met die doel om Hom koning te maak,* het Hy weer die berg
opgegaan, net Hy alleen.*

Jesus loop op die water

(Matt 14:22-27; Mark 6:45-52)

16 Toe dit aand geword het, het sy dissipels na die see afgegaan, 17
en nadat hulle in die skuit geklim het, het hulle na Kapernaum aan die
oorkant van die seez gevaar. Dit was reeds donker, maar Jesus het nog
steeds nie by hulle uitgekom nie. 18 En die see het onstuimig geword,
omdat 'n sterk wind gewaai het. 19 Toe hulle sowat vyf-en-twintig tot
dertig *stadioi*a ver geroei het, sien hulle Jesus op die see loop en tot
naby die skuit kom, en hulle het bang geword. 20 Maar Hy sê vir hulle:
"Dit is Ek; moenie langer bang wees nie."* 21 Toe wou hulle Hom in

die skuit saamneem, maar skielik was die skuit by die plek waarheen
hulle gevaar het.

Jesus die brood van die lewe

22 Die volgende dag het die skare wat oorkant die see[b] bly staan
het, agtergekom dat daar, behalwe dié een, geen ander bootjie was nie
en dat Jesus nie saam met sy dissipels in die skuit gegaan het nie,
maar dat sy dissipels alleen weggevaar het. 23 Daar het egter bootjies
vanaf Tiberias aangekom naby die plek waar hulle die brood geëet het
nadat die Here die seëngebed uitgespreek het.* 24 Toe die skare sien
dat Jesus nie daar is nie, en ook nie sy dissipels nie, het hulle self in
die bootjies geklim en na Kapernaum gevaar op soek na Jesus. 25 Toe
hulle Hom aan die oorkant van die see aantref, het hulle vir Hom
gevra: *“Rabbi,*[c] wanneer het u hier aangekom?” 26 Jesus het hulle
geantwoord: *“Amen, amen,*[d] Ek sê vir julle: Julle soek My, nie omdat
julle tekens gesien het nie, maar omdat julle van die brode geëet en
versadig geword het.* 27 Julle moet nie werk vir die voedsel wat
vergaan nie, maar vir die voedsel wat hou tot in die ewige lewe.* Dit
sal die •Seun van die Mens vir julle gee, want op Hom het God die
Vader sy seël geplaas.” 28 Hulle het Hom gevra: “Wat moet ons doen
sodat ons die werke kan verrig wat God wil hê?” 29 En Jesus het hulle
geantwoord: “Dít is die werk van God: Dat julle glo in die Een wat Hy
gestuur het.” 30 Hulle sê toe vir Hom: “Watter teken sal u doen* sodat
ons kan sien en u glo? Wat gaan u doen? 31 Ons vaders het die manna
in die woestyn[e] geëet,* soos daar geskryf staan, ‘Hy het aan hulle
brood uit die hemel gegee om te eet.’*” 32 Jesus sê toe vir hulle:
“Amen, amen, Ek sê vir julle: Dit is nie Moses wat vir julle die brood
uit die hemel gegee het nie; nee, my Vader gee vir julle die ware
brood uit die hemel. 33 Want die brood van God is Hy wat uit die
hemel neerdaal* en aan die wêreld lewe gee.”

34 *Hulle sê toe vir Hom: “Here, gee ons altyd hierdie brood.*” 35
Jesus het vir hulle gesê: “Ek is die brood van die lewe.* Wie na My toe
kom, sal nooit honger word nie, en wie in My glo, sal nooit weer dors
word nie.* 36 Maar Ek het vir julle gesê, ‘Julle het My gesien, en tog
glo julle nie.’* 37 Elkeen wat die Vader vir My gee,* sal na My toe kom,
en Ek sal die een wat na My toe kom, nooit verstoot nie;* 38 want Ek
het uit die hemel neergedaal, nie om mý wil uit te voer nie, maar die
wil van Hom wat My gestuur het.* 39 En dít is die wil van Hom wat
My gestuur het: Dat Ek van almal wat Hy My gegee het, nie 'n enkele
een verlore sal laat gaan nie,* maar hulle op die laaste dag sal opwek.
40 Want dít is die wil van my Vader: Dat elkeen wat die Seun sien en
in Hom glo die ewige lewe sal hê, en Ek sal elkeen van hulle op die
laaste dag laat opstaan.*”

41 Toe het die Jode oor Hom gemor omdat Hy gesê het: “Ek is die

brood wat uit die hemel neergedaal het.”* 42 En hulle het gesê: “Is hy
nie Jesus, die seun van Josef,* wie se vader en moeder ons ken nie?
Hoe kan hy nou sê, ‘Ek het uit die hemel neergedaal?’ ” 43 Jesus het
hulle geantwoord: “Hou op om onder mekaar te mor. 44 Niemand kan
na My kom as die Vader, wat My gestuur het, hom nie na My toe trek
nie,* en Ek sal hom op die laaste dag laat opstaan.* 45 In die Profete
staan daar geskryf, ‘En hulle sal almal deur God onderrig wees.’*
Elkeen wat na die Vader geluister en van Hom geleer het, kom na My
toe. 46 *Nie dat iemand die Vader gesien het nie; net die Een wat van
God af kom, Hý het die Vader gesien. 47 *Amen, amen,* Ek sê vir julle:
Hy wat glo, het die ewige lewe.* 48 *Ek is die brood van die lewe. 49
*Julle vaders het in die woestyn die manna geëet en gesterf. 50 Maar
die brood wat uit die hemel neerdaal, sodat iemand daarvan kan eet
en nie sterf nie, is dít: 51 Ek is die lewende brood wat uit die hemel
neergedaal het. As iemand van hierdie brood eet, sal hy vir ewig leef.*
En die brood wat Ek sal gee, is my liggaam wat Ek gee vir die lewe
van die wêreld.”

52 Die Jode het toe onder mekaar gestry en gesê: “Hoe kan hy sy
liggaam vir ons gee om te eet?” 53 Daarop sê Jesus vir hulle: *“Amen,
amen,* Ek sê vir julle: As julle nie die liggaam van die Seun van die
Mens eet en sy bloed drink nie, het julle geen lewe in julle nie. 54 Wie
my liggaam eet en my bloed drink, het die ewige lewe, en Ek sal hom
op die laaste dag laat opstaan.* 55 Want my liggaam is ware voedsel,
en my bloed is ware drank. 56 Wie my liggaam eet en my bloed drink,
bly in My en Ek in hom.* 57 Soos die lewende Vader My gestuur het,
en Ek deur die Vader leef, so sal die een wat My eet, ook deur My leef.
58 Dít is die brood wat uit die hemel neergedaal het; nie soos die
manna wat die vaders geëet het en gesterf het nie. Wie hierdie brood
eet, sal vir ewig leef.”

59 Dit het Hy in 'n •sinagoge gesê terwyl Hy in Kapernaum onderrig
gegee het.

Twyfel onder Jesus se dissipels

60 Baie van sy dissipels het, toe hulle dit hoor, gesê: “Hierdie woord
is erg; wie kan daarna luister?” 61 Maar Jesus, innerlik bewus daarvan
dat sy dissipels hieroor mor, het vir hulle gesê: “Gee dit julle aanstoot?
62 *Wat dan as julle die •Seun van die Mens sou sien opvaar na waar
Hy voorheen was? 63 Dit is die Gees wat lewend maak;* die vlees is
van geen nut nie. Die woorde wat Ek tot julle gespreek het, is Gees en
is lewe. 64 Maar daar is sommige van julle wat nie glo nie.” Jesus het
immers van die begin af geweet wie dit is wat nie glo nie, en wie Hom
sou verraai.* 65 *Verder het Hy gesê: “Daarom het Ek vir julle gesê:
Niemand kan na My toe kom as dit nie deur die Vader aan hom gegee
is nie.”

66 Hieroor het baie van sy dissipels teruggedraai en nie meer saam
met Hom rondgegaan nie. 67 Daarop het Jesus vir die twaalf gesê:
“Julle wil tog seker nie ook weggaan nie?” 68 Simon •Petrus het Hom
geantwoord: “Here, na wie toe sal ons gaan? U het woorde van die
ewige lewe.* 69 En ons glo en weet dat U die •Heilige van God is.*” 70
Jesus het hulle geantwoord: “Het Ek nie julle twaalf uitgekies nie? En
tog is een van julle 'n duiwel!” 71 *Hy het Judas, die seun van Simon
Iskariot, bedoel, want hy sou Hom uitlewer, hy wat een van die twaalf
was.

Die ongeloof van Jesus se broers

7 1 Hierna het Jesus in Galilea rondgegaan. Hy wou nie in Judea
rondgaan nie, omdat die Jode Hom wou doodmaak.* 2 *En die
Huttefees[f] van die Jode was op hande. 3 Sy broers het toe vir Hom
gesê: "Vertrek hiervandaan en gaan na Judea, sodat jou dissipels ook
die dade wat jy verrig, kan sien. 4 Want niemand doen iets in die
geheim én wil dan tog in die openbaar bekend wees nie. Indien jy
hierdie dinge wil doen, maak dan jouself aan die wêreld bekend." 5
Selfs sy broers het immers nie in Hom geglo nie. 6 Jesus sê toe vir
hulle: "My bestemde tyd is nog nie hier nie,* maar julle tyd is altyd op
hande. 7 Die wêreld kan julle nie haat nie,* maar hy haat My, omdat
Ek van hom getuig dat sy dade boos is.* 8 Gaan julle op na die fees. Ek
gaan nie op na hierdie fees nie, omdat my tyd nog nie aangebreek het
nie." 9 Nadat Hy dit gesê het, het Hy in Galilea gebly.

Jesus gee onderrig by die Huttefees

10 Maar nadat sy broers na die fees opgegaan het, het Hy toe ook
opgegaan — nie openlik nie, maar in die geheim. 11 *Die Jode het toe
op die fees na Hom gesoek en gesê: "Waar is daardie man?" 12 En daar
was 'n groot geredekawel oor Hom onder die skare. Sommige het gesê:
"Hy is 'n goeie mens." Ander het weer gesê: "Nee, maar hy mislei die
skare." 13 Tog het niemand openlik oor Hom gepraat nie, uit vrees vir
die Jode.*
14 Toe die fees reeds halfpad verby was, het Jesus na die
tempelterrein[g] opgegaan en begin onderrig gee. 15 *Die Jode was
verwonderd en het gesê: "Hoe ken hy die Skrifte sonder dat hy dit
bestudeer het?" 16 *Jesus antwoord hulle toe: "Wat Ek leer, is nie my
eie nie, maar kom van Hom wat My gestuur het. 17 As iemand bereid
is om sy wil te doen, sal hy, wat hierdie leer betref, weet of dit van
God is en of Ek uit my eie praat. 18 Hy wat uit sy eie praat, soek sy eie
eer,* maar Hy wat die eer soek van die Een wat Hom gestuur het —
Hy is geloofwaardig en daar is geen onreg in Hom nie. 19 Het Moses
nie vir julle die wet gegee nie?* En nie een van julle voer die wet uit
nie.* Waarom probeer julle My dan doodmaak?*" 20 Die skare het
geantwoord: "Jy het 'n demoon!* Wie probeer jou doodmaak?" 21
*Jesus het hulle geantwoord: "Een daad het Ek gedoen en julle is
almal verbaas. 22 Omdat Moses vir julle die besnydenis gegee het* —
nie dat dit van Moses kom nie, maar van die vaders — besny julle
iemand ook op die Sabbat. 23 As iemand op die Sabbat die besnydenis
ontvang sodat die wet van Moses nie verbreek word nie, is julle dan
vir Mý kwaad omdat Ek op die Sabbat 'n mens in sy geheel gesond

gemaak het?* 24 Moenie op die oog af oordeel nie,* maar oordeel
regverdig.*"

Jesus is die Christus

25 Daarop het sommige van Jerusalem se inwoners gesê: "Is hy nie
die een wat hulle wil doodmaak nie?* 26 Kyk nou, hy praat openlik, en
hulle sê niks teen hom nie. Die volksleiers het tog nie regtig ingesien
dat hy die Christus[h] is nie? 27 *Hierdie man — ons weet tog waar hy
vandaan kom; maar wanneer die Christus kom, weet niemand
waarvandaan Hy is nie." 28 Jesus het toe, terwyl Hy op die
tempelterrein[i] onderrig gee, uitgeroep en gesê: "Julle ken My, en julle
weet ook waar Ek vandaan kom. Tog het Ek nie uit my eie gekom nie,
maar Hy wat My gestuur het, vir wie julle nie ken nie, is
geloofwaardig. 29 Ek ken Hom,* omdat Ek van Hom af kom en Hy My
gestuur het." 30 *Hulle wou Hom arresteer; tog het niemand 'n hand op
Hom gelê nie,* omdat sy uur nog nie aangebreek het nie.* 31 Maar baie
uit die skare het in Hom begin glo* en gesê: "Wanneer die Christus
kom, sal Hy tog seker nie meer tekens doen as wat hierdie man
gedoen het nie?"

Die tempelwag moet Jesus arresteer

32 Die •Fariseërs het gehoor dat die skare hierdie dinge onderlangs
oor Hom fluister, en hulle en die leierpriesters het die tempelwag
gestuur om Hom te arresteer. 33 Daarop het Jesus gesê: "Nog net 'n
kort tydjie is Ek by julle,* en dan gaan Ek na Hom wat My gestuur het.
34 *Julle sal My soek en My nie vind nie, en waar Ek is, kan julle nie
kom nie.*" 35 Toe het die Jode onder mekaar gesê: "Waarheen is hy
van plan om te gaan dat ons hom nie sal vind nie? Hy is tog nie van
plan om na die *Diaspora*[j] onder die Grieke te gaan en die Grieke te
onderrig nie? 36 Wat beteken hierdie uitspraak wat hy gemaak het,
'Julle sal My soek en My nie vind nie; en waar Ek is, kan julle nie kom
nie?' "

Jesus beloof lewende water

37 En op die laaste dag, die groot dag van die fees,*[k] het Jesus gaan
staan en uitgeroep: "As iemand dors het, laat hy na My toe kom, en
drink!* 38 Hy wat in My glo, soos wat die Skrif sê, 'Strome lewende
water sal uit sy binneste vloei.' "* 39 *Dit het Hy van die Gees gesê,
wat dié wat in Hom glo, sou ontvang. Die Gees was immers nog nie
daar nie, omdat Jesus nog nie verheerlik was nie.

Meningsverskil oor Jesus

40 Sommige uit die skare wat hierdie woorde gehoor het, het toe
gesê: "Hy is waarlik die Profeet."[l] 41 Ander het gesê: "Hy is die

Christus."[m][*] Nog ander het gesê: "Die Christus kom tog nie uit Galilea
nie?[*] 42 Het die Skrif nie gesê die Christus is uit die nageslag van
Dawid[n] en kom uit Betlehem,[o] die tuisdorp van Dawid nie?" 43 [*]Daar
het toe oor Hom verdeeldheid onder die skare gekom. 44 [*]En sommige
van hulle wou Hom arresteer, maar niemand het 'n hand op Hom gelê
nie.

Die ongeloof van die Joodse leiers

45 Toe het die tempelwag teruggegaan na die leierpriesters en
•Fariseërs, en dié het vir hulle gevra: "Waarom het julle hom nie
gebring nie?" 46 Die tempelwag het geantwoord: "Nog nooit het 'n
mens só gepraat nie." 47 Die Fariseërs sê toe vir hulle: "Julle is tog nie
ook mislei nie? 48 [*]Nie een van die leierpriesters of van die Fariseërs
het tog in hom geglo nie? 49 Maar hierdie spul wat die wet nie ken
nie, vervloek is hulle!" 50 [*]Nikodemus, die een wat voorheen na Hom
gekom het, en een uit hulle geledere, sê toe vir hulle: 51 [*]"Ons wet
oordeel tog nie 'n persoon tensy hy eers aangehoor is en daar verneem
is wat hy doen nie?" 52 Hulle het hom geantwoord: "Jy is tog nie ook
uit Galilea nie? Gaan dit maar na, jy sal sien: Geen profeet is
afkomstig uit Galilea nie![*]"

Die owerspelige vrou[p]

53 Elkeen het na sy eie huis teruggekeer,

8 1 *maar Jesus het na die Olyfberg gegaan. 2 Vroeg die oggend het
Hy weer by die tempelterrein[q] aangekom. Die hele volk het na Hom
gekom, en Hy het gaan sit en hulle onderrig.* 3 Die skrifkenners en die
•Fariseërs bring toe 'n vrou wat op owerspel betrap is en laat haar in
die middel staan. 4 Hulle sê toe vir Hom: “Meester,[r] hierdie vrou is op
heterdaad betrap terwyl sy egbreuk pleeg. 5 In die wet het Moses ons
beveel om sulke vroue te stenig.* Maar u, wat sê u?” 6 Dit het hulle
gesê om Hom te toets, sodat hulle iets kon hê waarvan hulle Hom kon
aankla. Maar Jesus het afgebuk en met sy vinger op die grond geskryf.
7 Toe hulle egter volhou met hulle vrae aan Hom, het Hy regop gekom
en vir hulle gesê: “Laat die een wat sonder sonde is, eerste 'n klip na
haar gooi.”* 8 Hy het weer afgebuk en op die grond geskryf. 9 Dié wat
dit gehoor het, het een vir een, van die oudste af, weggegaan;* net Hy
het oorgebly en die vrou daar in die middel. 10 Jesus het toe regop
gekom en vir haar gevra: “Vrou, waar is hulle? Het niemand jou
veroordeel nie?” 11 Sy antwoord: “Niemand nie, meneer.” Jesus sê toe:
“Ek veroordeel jou ook nie. Gaan, en moet van nou af nie meer sondig
nie.*”

Jesus die lig vir die wêreld

12 Toe het Jesus weer met hulle gepraat en gesê: “Ek is die lig vir
die wêreld.[s] Wie My volg, sal beslis nie in die duisternis leef nie, maar
sal die lig van die lewe hê.” 13 Die •Fariseërs het toe vir Hom gesê: “U
getuig van uself; u getuienis is nie geloofwaardig nie.”* 14 Jesus het
hulle geantwoord: “Selfs as Ek ook van Myself getuig, is my getuienis
geloofwaardig, omdat Ek weet waar Ek vandaan gekom het en
waarheen Ek gaan.* Maar julle weet nie waar Ek vandaan kom* of
waarheen Ek gaan nie. 15 Julle oordeel volgens die vlees.* Ek oordeel
niemand nie.* 16 En al oordeel Ek, is my oordeel geloofwaardig,*
omdat dit nie Ek alleen is nie, maar Ek en die Vader wat My gestuur
het.* 17 *En ook in julle wet staan daar geskryf dat die getuienis van
twee mense geloofwaardig is. 18 ‘Ek is’ die Een wat van Myself getuig,
en die Vader wat My gestuur het, getuig van My.*” 19 Hulle vra Hom
toe: “Waar is u vader?” Jesus antwoord: “Julle ken My nie en ook nie
my Vader nie.* As julle My geken het, sou julle ook my Vader geken
het.*” 20 Hierdie woorde het Hy gesê by die offergawekis terwyl Hy op
die tempelterrein[t] onderrig het. Niemand het Hom egter gevange
geneem nie, omdat sy uur nog nie aangebreek het nie.*

Die Jode ken Jesus nie

21 *Jesus het toe weer vir hulle gesê: “Ek gaan weg, en julle sal My
soek, en in julle sonde sterf. Waarheen Ek gaan, kan julle nie kom

nie.” 22 *Die Jode het toe gesê: “Hy gaan homself tog nie doodmaak
nie — omdat hy sê, ‘Waarheen Ek gaan, kan julle nie kom nie?’ ” 23
*Hy het vir hulle gesê: “Julle is van hier benede; Ek is van daarbo.
Julle is van hierdie wêreld; Ek is nie van hierdie wêreld nie. 24
Daarom het Ek vir julle gesê dat julle in julle sondes sal sterf, want as
julle nie glo dat ‘Ek is’ nie,* sal julle in julle sondes sterf.” 25 Hulle het
toe vir Hom gevra: “Wie is u?” Jesus het hulle geantwoord: “Wat het
Ek van die begin af vir julle gesê?u 26 Ek het baie dinge om van julle
te sê waaroor Ek julle kan oordeel; maar Hy wat My gestuur het, is
geloofwaardig,* en wat Ek by Hom gehoor het, dit spreek Ek tot die
wêreld.*” 27 Hulle het nie begryp dat Hy met hulle oor die Vader
gepraat het nie. 28 Toe sê Jesus vir hulle: “Wanneer julle die •Seun van
die Mens verhoog het,* dan sal julle begryp dat ‘Ek is’, en dat Ek niks
uit my eie doen nie, maar hierdie dinge spreek net soos die Vader My
geleer het.* 29 En Hy wat My gestuur het, is met My. Hy het My nie
alleen gelaat nie,* omdat Ek altyd doen wat vir Hom aanneemlik is.”
30 Terwyl Hy hierdie dinge sê, het baie in Hom begin glo.*

God is nie hulle Vader nie

31 Toe het Jesus vir die Jode wat Hom geglo het, gesê: “As julle in
my woord bly,* is julle waarlik my dissipels, 32 en julle sal die
waarheid ken, en die waarheid sal julle vry maak.” 33 Hulle het Hom
geantwoord: “Ons is die nageslag van Abraham* en was nog nooit
iemand se slawe nie;* hoe kan u sê, ‘Julle sal vry word?’ ” 34 Jesus het
hulle geantwoord: *“Amen, amen,v* Ek sê vir julle: Elkeen wat sonde
doen, is 'n slaaf van die sonde.* 35 En die slaaf bly nie vir altyd in die
huis nie,* maar die seun bly vir altyd. 36 As die •Seun julle dan
vrygemaak het, sal julle werklik vry wees. 37 Ek weet dat julle die
nageslag van Abraham is, maar julle probeer My doodmaak* omdat
julle geen ruimte vir my woord in julle laat nie. 38 Ek praat oor wat Ek
by my Vader gesien het, maar julle tree op volgens dit wat julle by
julle vader gehoor het.”

Die duiwel is hulle vader

39 Hulle het Hom geantwoord: “Ons vader is Abraham.”* Jesus sê
vir hulle: “As julle werklik kinders van Abraham was, sou julle die
dade van Abraham gedoen het. 40 Maar nou probeer julle My
doodmaak — vir My, wat die waarheid wat Ek by God gehoor het aan
julle verkondig. Dit het Abraham nie gedoen nie. 41 Julle doen die
dade van júlle vader.” Hulle het toe vir Hom gesê: “Ons is nie uit
owerspel gebore nie. Ons het een Vader, naamlik God.*” 42 Jesus het
vir hulle gesê: “As God julle Vader was, sou julle My liefgehad het,*
want Ek het van God af uitgegaan* en nou is Ek hier. Ek het ook nie
uit my eie gekom nie, maar Hy het My gestuur.* 43 Waarom begryp

julle nie wat Ek sê nie? Omdat julle my woorde nie werklik kan hoor
nie. 44 Julle kom van julle vader, die duiwel, en julle wil die begeertes
van julle vader uitvoer.* Hy was van die begin af 'n mensemoordenaar
en hy staan nie by die waarheid nie, omdat daar geen waarheid in
hom is nie. Wanneer hy 'n leuen vertel, vertel hy dit uit sy eie, omdat
hy 'n leuenaar en die vader daarvan is.* 45 Maar omdat Ek die
waarheid praat, glo julle My nie. 46 Wie van julle kan sonde by My
uitwys?* As Ek die waarheid praat, waarom glo julle My nie? 47 Hy
wat uit God is, luister na die woorde van God.* Om hierdie rede
luister julle nie: omdat julle nie uit God is nie."

Christus het voor Abraham bestaan

48 Die Jode het Hom geantwoord: "Het ons nie met reg gesê dat jy
'n Samaritaan is* en 'n demoon het nie?*" 49 Daarop sê Jesus: "Ek het
nie 'n demoon nie, maar Ek eer my Vader, en julle doen My oneer aan.
50 Ek is nie op soek na eie verheerliking nie;* daar is Een wat dit wel
vereis, en Hy beslis daaroor. 51 **Amen, amen,*[w] Ek sê vir julle: As
iemand my woord bewaar, sal hy die dood tot in ewigheid nie sien
nie." 52 Die Jode het toe vir Hom gesê: "Nou weet ons vir seker dat jy
'n demoon het. Abraham het gesterf en ook die profete, en tog sê jy,
'As iemand my woord bewaar, sal hy die dood tot in ewigheid nie
smaak nie.*' 53 Jy is tog nie groter as ons voorvader Abraham* wat
gesterf het nie? En die profete het gesterf. Vir wie gee jy jou uit?" 54
Jesus het geantwoord: "As Ek Myself verheerlik, is my heerlikheid niks
werd nie. Dit is my Vader wat My verheerlik, Hy van wie julle sê, 'Hy
is ons God.' 55 Julle ken Hom nie, maar Ek ken Hom.* En as Ek sê Ek
ken Hom nie, sal Ek net soos julle 'n leuenaar wees. Maar Ek ken Hom,
en Ek bewaar sy woord. 56 Abraham, julle vader, het daaroor gejubel
dat hy die dag van my koms sou sien, en hy het dit gesien en was bly."
57 Die Jode het toe vir Hom gesê: "Jy is nog nie vyftig jaar oud nie, en
jy het Abraham gesien?" 58 Jesus het hulle geantwoord: *"Amen, amen,*
Ek sê vir julle, 'Ek is' al van voordat Abraham gebore is.*" 59 Hulle het
toe klippe opgetel om Hom te stenig,* maar Jesus het hulle ontduik en
die tempelterrein[x] verlaat.

Jesus genees 'n blind gebore man

9 1 En in die verbygaan het Jesus 'n man gesien wat van sy
geboorte af blind was. 2 Sy dissipels vra Hom toe: *"Rabbi,*y wie het
gesondig, hierdie man of sy ouers, dat hy blind gebore is?*" 3 Jesus het
geantwoord: "Nóg hy, nóg sy ouers het gesondig; maar dit het gebeur
sodat die dade van God in hom geopenbaar kan word.* 4 Ons moet die
dade doen van Hom wat My gestuur het terwyl dit nog dag is;* die nag
kom wanneer niemand kan werk nie. 5 So lank as wat Ek in die wêreld
is, is Ek die lig vir die wêreld." 6 *Nadat Hy dit gesê het, het Hy op die
grond gespoeg en modder van die speeksel gemaak, die modder aan sy
oë gesmeer 7 en vir hom gesê: "Gaan was jou in die bad van *Siloam"**
— wat, as dit vertaal word, 'gestuurde' beteken. Hy het toe gegaan en
hom gewas; en toe hy terugkom, kon hy sien. 8 *Die bure en die mense
wat hom voorheen gesien het toe hy 'n bedelaar was, sê toe: "Is dit tog
nie hy wat gesit en bedel het nie?" 9 Ander het gesê: "Dit is hy!" Nog
ander het gesê: "Nee, dit lyk maar net soos hy." Hy self het
geantwoord: "Dit ís ek!" 10 Hulle vra hom toe: "Hoe is jou oë dan
oopgemaak?" 11 Hy antwoord: "Die man wat Jesus genoem word, het
modder gemaak en dit aan my oë gesmeer en vir my gesê, 'Gaan na
Siloam, en was jou.' Ek het toe gegaan en my gewas, en ek het begin
sien." 12 Hulle het hom gevra: "Waar is hy nou?" Hy sê toe: "Ek weet
nie."

Die Fariseërs ondervra die man en sy ouers

13 Hulle neem toe die man wat voorheen blind was na die
•Fariseërs. 14 *Die dag waarop Jesus die modder gemaak en sy oë
oopgemaak het, was 'n Sabbat. 15 Die Fariseërs het hom toe weer
gevra hoe hy begin sien het. Hy het hulle geantwoord: "Hy het
modder op my oë gesit en ek het my gewas, en nou sien ek." 16
Sommige van die Fariseërs sê toe: "Hierdie man kom nie van God nie,*
want hy hou nie die Sabbat nie."* Ander het egter gesê: "Hoe kan 'n
sondige mens sulke tekens doen?"* En hulle was verdeeld.* 17 Hulle sê
toe weer vir die blinde man: "Wat sê jý van hom, aangesien hy jou oë
oopgemaak het?" En hy antwoord: "Hy is 'n profeet."*

18 Die Jode het egter nie geglo dat hy blind was en begin sien het
nie — totdat hulle die man wat begin sien het, se ouers geroep het 19
en vir hulle gevra het: "Is hierdie man julle seun van wie julle sê dat
hy blind gebore is? Hoe sien hy dan nou?" 20 Sy ouers antwoord toe:
"Ons weet dat hy ons seun is en dat hy blind gebore is. 21 Maar hoe hy
nou sien, weet ons nie. En wie sy oë oopgemaak het, weet ons nie. Vra
hom — hy is oud genoeg; hy sal vir homself praat." 22 Dit het sy ouers

gesê omdat hulle vir die Jode bang was;* want die Jode het reeds
ooreengekom dat as iemand Hom openlik as die Christus[z] sou bely, hy
uit die •sinagoge geban sou word.* 23 Daarom het sy ouers gesê: "Hy is
oud genoeg — vra hom."

Die man word uitgeban

24 Hulle het toe die man wat blind was 'n tweede keer laat roep en
vir hom gesê: "Gee aan God die eer;* ons weet dat hierdie man 'n
sondaar is." 25 Hy het toe geantwoord: "Of hy 'n sondaar is, weet ek
nie. Een ding weet ek, dat ek blind was, en nou sien ek." 26 Hulle het
toe vir hom gesê: "Wat het hy met jou gedoen? Hoe het hy jou oë
oopgemaak?" 27 Hy antwoord hulle: "Ek het reeds vir julle gesê, maar
julle het nie geluister nie. Wat wil julle weer hoor? Julle wil tog nie
ook sy dissipels word nie?" 28 Hulle het hom toe uitgeskel en gesê: "Jy
is 'n dissipel van daardie man, maar ons is dissipels van Moses. 29 Ons
weet dat God met Moses gepraat het, maar hierdie man — ons weet
nie waar hy vandaan kom nie.*" 30 Die man het hulle geantwoord:
"Wel, die verbasende hiervan is, julle weet nie waarvandaan hy is nie,
en tog het hy my oë oopgemaak. 31 Ons weet dat God sondaars nie
verhoor nie,* maar as iemand godvresend is en sy wil doen, verhoor
Hy hom.* 32 Van die begin van die wêreld af het niemand nog ooit
daarvan gehoor dat iemand die oë van 'n blind gebore persoon
oopgemaak het nie. 33 *As hierdie man nie van God was nie, sou hy
niks kon doen nie." 34 Hulle het hom geantwoord: "Jy is heeltemal in
sonde gebore* en probeer jy óns leer?" En hulle het hom uitgeban.

Geestelike blindheid

35 Jesus het gehoor dat hulle hom uitgeban het, en toe Hy hom
raakloop, het Hy gevra: "Glo jy in die •Seun van die Mens?" 36 Hy het
geantwoord: "Wie is Hy, Meneer, sodat ek in Hom kan glo?" 37 *Jesus
het vir hom gesê: "Jy kyk na Hom. Hy wat met jou praat, dit is Hy." 38
Toe sê hy: "Ek glo, Here!" En hy het Hom aanbid. 39 En Jesus het gesê:
"Ter wille van 'n beslissing het Ek na hierdie wêreld gekom,* sodat dié
wat nie sien nie, kan sien, en dié wat sien, blind kan word."
40 *Van die •Fariseërs wat by Hom was, het dit gehoor en vir Hom
gesê: "Ons is tog nie ook blindes nie?" 41 Jesus het vir hulle gesê: "As
julle blind was, sou julle geen sonde hê nie,* maar nou sê julle, 'Ons
sien.' Daarom bly julle in julle sonde."

Gelykenis van die skape en die kraal

10 1 *“Amen, amen,*[a] Ek sê vir julle: Wie nie by die hek van die
kraal ingaan nie, maar van 'n ander kant af inklim — daardie man is 'n
dief en 'n rower. 2 Maar hy wat by die hek ingaan, is 'n herder van die
skape; 3 vir hom maak die hekwagter oop, en die skape luister na sy
stem. Hy roep sy eie skape op hulle naam en lei hulle uit. 4 Wanneer
hy al sy eie skape uitgelei het, gaan hy voor hulle uit, en hulle volg
hom,* omdat hulle sy stem ken. 5 Hulle sal 'n vreemde nooit volg nie,
maar van hom wegvlug, omdat hulle die stem van vreemdes nie ken
nie.” 6 *Hierdie gelykenis het Jesus aan hulle vertel, maar hulle het nie
begryp wat Hy vir hulle sê nie.

Jesus is die Goeie Herder

7 Jesus het toe weer gesê: *“Amen, amen,*[b] Ek sê vir julle: Ek is die
deur vir die skape. 8 *Almal wat voor My gekom het, is diewe en
rowers, en die skape het nie na hulle geluister nie. 9 *Ek is die deur; as
iemand deur My ingaan, sal hy gered word en hy sal ingaan en
uitgaan en weiding vind. 10 'n Dief kom net steel en slag en uitroei; Ek
het gekom sodat hulle lewe kan hê, en dit in oorvloed. 11 Ek is die
goeie herder.[c] Die goeie herder lê sy lewe af vir die skape.* 12 Die
huurarbeider, wat nie 'n herder is nie, en aan wie die skape nie
behoort nie, sien die wolf kom, los die skape en vlug — en die wolf
vang en verjaag hulle —* 13 omdat die man 'n huurarbeider is en nie
vir die skape omgee nie. 14 Ek is die goeie herder en Ek ken my eie,*
en my eie ken My, 15 net soos die Vader My ken en Ek die Vader ken.*
En Ek lê my lewe af vir die skape.* 16 Ek het ook ander skape wat nie
van hierdie kraal is nie. Hulle moet Ek ook lei,* en hulle sal na my
stem luister, en daar sal een kudde wees, en een herder.* 17 Om
hierdie rede het die Vader My lief — omdat Ek my lewe aflê, sodat Ek
dit weer kan opneem.* 18 Niemand neem dit van My weg nie, maar Ek
lê dit uit Myself af. Ek het volmag om dit af te lê, en Ek het volmag
om dit weer op te neem. Hierdie opdrag het Ek van my Vader
ontvang.*”

19 *Oor hierdie woorde het daar toe weer verdeeldheid onder die
Jode ontstaan. 20 Baie van hulle het gesê: “Hy het 'n demoon en is
kranksinnig;* waarom luister julle na hom?” 21 Ander het gesê:
“Hierdie woorde is nie van iemand wat van 'n demoon besete is nie. 'n
Demoon kan tog nie blindes se oë oopmaak nie?”

Die Jode verwerp Jesus

22 In daardie tyd het die Fees van die Tempelwyding[d] in Jerusalem

plaasgevind. Dit was winter, 23 en Jesus het op die tempelterreine[e]
rondbeweeg, in die Pilaargang van Salomo.* 24 Die Jode het toe om
Hom saamgedrom en vir Hom gesê: “Hoe lank gaan u ons nog in
onsekerheid hou?[f] As u die Christus[g] is, sê dit openlik vir ons.*” 25
Jesus het hulle geantwoord: “Ek het dit vir julle gesê, maar julle glo
nie. Die dade wat Ek in die Naam van my Vader doen, dit getuig van
My.* 26 Maar julle glo nie,* omdat julle nie van my skape is nie. 27 My
skape luister na my stem,* en Ek ken hulle, en hulle volg My. 28 Ek gee
hulle die ewige lewe,* en hulle sal tot in ewigheid nooit verlore gaan
nie* en niemand sal hulle uit my hand ruk nie.* 29 My Vader wat hulle
aan My gegee het, is groter as almal, en niemand kan hulle uit die
hand van die Vader ruk nie. 30 *Ek en die Vader is een.”
31 *Die Jode het weer klippe opgetel om Hom te stenig. 32 Jesus het
hulle geantwoord: “Baie goeie dade van die Vader het Ek aan julle
gewys. Oor watter een van daardie dade wil julle My stenig?” 33 Die
Jode het Hom geantwoord: “Dit is nie oor 'n goeie daad dat ons jou
wil stenig nie, maar oor godslastering,* en omdat jy, wat net 'n mens
is, jouself God maak.*” 34 Jesus het hulle geantwoord: “Staan daar nie
in julle wet geskryf, ‘Ek het gesê julle is gode’* nie? 35 As Hy hulle tot
wie die woord van God gekom het, gode genoem het — en die Skrif
kan nie verbreek word nie — 36 hoe sê julle dan van Hom wat die
Vader geheilig en na die wêreld gestuur het, ‘Jy laster,’ omdat Ek gesê
het, ‘Ek is die •Seun van God’?* 37 As Ek nie die dade van my Vader
doen nie, moet julle My nie glo nie. 38 *Maar as Ek dit doen en julle
My tog nie glo nie, glo dan my dade, sodat julle kan besef en weet dat
die Vader in My en Ek in die Vader is.*” 39 Hulle het toe weer probeer
om Hom te arresteer,* maar Hy het uit hulle hande ontglip.*
40 Daarop het Hy weer teruggegaan na die plek oorkant die Jordaan
waar Johannes tevore gedoop het,* en daar vertoef. 41 En baie het na
Hom gekom; hulle het gesê: “Johannes het wel geen teken gedoen nie,
maar alles wat Johannes oor Hom gesê het, is waar.*” 42 *En talle het
daar in Hom begin glo.

Die dood van Lasarus

11 1 Daar was 'n man met die naam Lasarus wat siek was. Hy was
van Betanië, die dorp van Maria en haar suster Martha.* 2 Dit was die
Maria wat die Here met geurige olie gesalf en wat sy voete met haar
hare afgedroog het,* wie se broer Lasarus siek was. 3 Die susters het
toe iemand na Jesus gestuur om te sê: "Here, kyk, hy vir wie U lief is,*
is siek." 4 En toe Jesus dit hoor, het Hy gesê: "Hierdie siekte lei nie tot
die dood nie, maar tot die verheerliking van God, sodat die •Seun van
God daardeur verheerlik kan word.*" 5 Jesus het Martha en haar suster
en Lasarus liefgehad. 6 Toe Hy hoor van Lasarus se siekte, het Hy nog
twee dae op die plek vertoef waar Hy was. 7 Eers daarna sê Hy vir sy
dissipels: "Kom ons gaan terug na Judea." 8 Die dissipels sê toe vir
Hom: *"Rabbi,* *h* onlangs nog het die Jode U probeer stenig,* en U gaan
weer daarheen?" 9 En Jesus het geantwoord: "Is daar nie twaalf ure in
die dag nie? As iemand in die dag loop, struikel hy nie, omdat hy die
lig van hierdie wêreld sien. 10 Maar as iemand in die nag loop, struikel
hy, omdat die lig nie by hom is nie.*" 11 Nadat Hy dit gesê het, sê Hy
vir hulle: "Ons vriend Lasarus slaap,* maar Ek gaan om hom wakker te
maak." 12 Die dissipels sê toe vir Hom: "Here, as hy slaap, sal hy
gesond word." 13 Maar Jesus het van sy dood gepraat, terwyl hulle
gedink het dat Hy van die rus van gewone slaap praat. 14 Toe sê Jesus
openlik vir hulle: "Lasarus het gesterf, 15 en ter wille van julle is Ek
bly dat Ek nie daar was nie, sodat julle kan glo. Maar kom ons gaan na
hom toe." 16 Thomas, wat bekend staan as Didimus, het toe vir sy
mededissipels gesê: "Kom ons gaan ook, sodat ons saam met Hom kan
sterf.*"

Jesus die opstanding en die lewe

17 Toe Jesus daar aankom, het Hy gevind dat Lasarus reeds vier dae
in die graf was. 18 *Betanië was naby Jerusalem, omtrent vyftien
stadioi *i* ver, 19 en baie van die Jode het na Martha en Maria gekom om
hulle oor hulle broer te troos. 20 Toe Martha hoor dat Jesus op pad is,
het sy Hom tegemoetgegaan, maar Maria het in die huis bly sit. 21
Martha sê toe vir Jesus: "Here, as U hier was, sou my broer nie gesterf
het nie.* 22 Maar selfs nou weet ek dat wat U ook al van God vra, God
vir U sal gee." 23 Jesus sê vir haar: "Jou broer sal opstaan." 24 Martha
sê toe vir Hom: "Ek weet dat hy sal opstaan met die opstanding op die
laaste dag."* 25 Jesus het vir haar gesê: "Ek is die opstanding en die
lewe. Wie in My glo, sal leef, al het hy ook gesterf; 26 en elkeen wat
leef en in My glo, sal tot in ewigheid nooit sterf nie.* Glo jy dit?" 27 Sy
sê vir Hom: "Ja, Here, ek glo dat U die Christus *j* is, die •Seun van

God,** Hy wat na die wêreld kom.*”

Jesus is diep bedroef

28 En nadat Martha dit gesê het, het sy gegaan, haar suster Maria
eenkant toe geroep, en vir haar gesê: “Die Leermeester is hier, en Hy
roep jou.” 29 En toe Maria dit hoor, het sy haastig opgestaan en na
Hom gegaan. 30 *Jesus het egter nog nie in die dorpie aangekom nie,
maar was op die plek waar Martha Hom ontmoet het. 31 Toe die Jode
wat by haar in die huis was en haar vertroos het, sien dat Maria
haastig opstaan en uitgaan, het hulle haar gevolg, omdat hulle gedink
het sy gaan na die graf om daar te huil. 32 Toe Maria aankom waar
Jesus was en Hom sien, het sy by sy voete neergeval en vir Hom gesê:
“Here, as U hier was, sou my broer nie gesterf het nie.*” 33 Toe Jesus
haar sien huil, en dat ook die Jode wat saam met haar gekom het,
huil, het dit Hom hewig ontstel en Hy het diep bewoë geword. 34 Hy
sê toe: “Waar het julle hom neergelê?” Hulle sê vir Hom: “Here, kom
kyk.” 35 *Jesus het gehuil. 36 Daarop het die Jode gesê: “Kyk hoe lief
het Hy hom gehad!”* 37 Maar sommige van hulle het gesê: “Kon Hy
wat die oë van die blinde man oopgemaak het,* tog nie voorkom het
dat hierdie man sterf nie?”

Jesus wek Lasarus uit die dood op

38 Jesus het toe, opnuut hewig ontsteld, na die graf gegaan. Dit was
'n rotsgraf en 'n groot klip het daarteen gelê.* 39 Jesus het gesê: “Vat
die klip weg.” Martha, die suster van die oorledene, sê toe vir Hom:
“Here, hy ruik reeds, want dit is al die vierde dag.” 40 Jesus sê vir
haar: “Het Ek dan nie vir jou gesê dat as jy glo, jy die heerlikheid van
God sal sien nie?” 41 Hulle het toe die klip weggeskuif. Jesus het sy oë
opgehef na bo en gesê: “Vader, Ek dank U dat U My verhoor het. 42 Ek
weet dat U My altyd verhoor, maar Ek het dit gesê ter wille van die
skare wat hier rondom staan,* sodat hulle kan glo dat U My gestuur
het.*” 43 En nadat Hy dit gesê het, roep Hy met 'n harde stem:
“Lasarus, kom uit!” 44 Die oorledene het uitgekom. Sy voete en hande
was met grafdoeke vasgebind en sy gesig met 'n kopdoek toegedraai.*
Jesus sê vir hulle: “Maak hom los en laat hom gaan.”

Sameswering teen Jesus

(Matt 26:1-5; Mark 14:1-2; Luk 22:1-2)

45 *Baie van die Jode wat na Maria toe gekom en gesien het wat
Jesus gedoen het, het in Hom geglo. 46 Maar sommige van hulle het na
die •Fariseërs gegaan en vir hulle vertel wat Jesus gedoen het. 47
Gevolglik het die leierpriesters en die Fariseërs die Sanhedrin[k]
byeengeroep en gesê: “Wat gaan ons maak? Want hierdie man doen
baie tekens. 48 As ons hom so laat aangaan, sal almal in hom glo, en

sal die Romeine kom en ons plek en ons volk vernietig.” 49 *En een
van hulle, Kajafas, wat daardie jaar hoëpriester was, het vir hulle gesê:
“Julle verstaan niks nie. 50 Julle besef nie dat dit tot julle voordeel is
dat een man vir die volk sterf en die hele volk nie ondergaan nie.” 51
En dit het hy nie uit sy eie gesê nie, maar, omdat hy daardie jaar
hoëpriester was, het hy geprofeteer dat Jesus vir die volk sou sterf —
52 *en nie net vir die volk nie, maar ook om die kinders van God wat
oral verstrooi is, te verenig.* 53 Van daardie dag af het hulle saam
beraadslaag om Hom dood te maak.*

54 Daarom het Jesus nie meer openlik onder die Jode rondgegaan
nie,* maar daarvandaan na die streek naby die woestyn[l] vertrek, na 'n
dorp met die naam Efraim. En daar het Hy saam met sy dissipels
vertoef.*

55 Die Pasga[m] van die Jode was naby,* en baie mense het voor die
Pasga van die platteland na Jerusalem opgegaan om hulleself te
reinig.* 56 *Hulle was op die uitkyk vir Jesus; en waar hulle op die
tempelterrein[n] gestaan het, het hulle vir mekaar gesê: “Wat dink julle?
Dat Hy glad nie na die fees sal kom nie?” 57 Die leierpriesters en die
Fariseërs het reeds opdrag gegee dat as enigiemand weet waar Hy is,
hy dit moes rapporteer, sodat hulle Hom kon arresteer.

Die salwing in Betanië

(Matt 26:6-13; Mark 14:3-9)

12 1 Ses dae voor die Pasga[o] het Jesus na Betanië gegaan. Dit was
die tuiste van Lasarus, vir wie Hy uit die dood opgewek het.[*] 2 Daar
het hulle vir Hom toe 'n maaltyd voorberei en Martha het hulle
bedien.[*] Lasarus was een van dié wat saam met Hom aan tafel was. 3
Toe het Maria 'n *litra*[p] egte, uiters kosbare nardusolie[q] geneem, die
voete van Jesus gesalf en met haar hare sy voete afgedroog.[*] En die
huis is deurtrek met die geur van die olie. 4 Toe sê Judas Iskariot, een
van sy dissipels, die een wat Hom sou verraai:[*] 5 "Waarom is hierdie
reukolie nie vir driehonderd *denarii*[r] verkoop en die geld aan die
armes gegee nie?"[*] 6 Hy het dit gesê, nie omdat hy vir die armes
omgegee het nie, maar omdat hy 'n dief was — hy het die geldbeurs
gedra en het van die bydraes gevat. 7 Daarop het Jesus gesê: "Laat
haar begaan — sy het dit vir die dag van my begrafnis bewaar.[*] 8
Want die armes het julle altyd by julle,[*] maar vir My het julle nie
altyd nie."

Sameswering teen Lasarus

9 'n Groot skare Jode het verneem dat Jesus daar was, en hulle het
gekom, nie ter wille van Jesus alleen nie, maar sodat hulle ook vir
Lasarus kon sien wat Hy uit die dood opgewek het.[*] 10 En die
leierpriesters het planne beraam om Lasarus ook dood te maak, 11
[*]omdat deur hom baie van die Jode oorgeloop en in Jesus geglo het.

Die intog in Jerusalem

(Matt 21:1-11; Mark 11:1-11; Luk 19:28-40)

12 Die volgende dag het die groot skare wat vir die fees gekom het,
en wat gehoor het dat Jesus na Jerusalem kom, 13 palmtakke gevat en
Hom tegemoetgegaan en uitgeroep:

> "Hosanna![s]
> Geseënd is Hy wat kom in die Naam van die Here!"[t]

en:

> "Die Koning van Israel!"[*]

14 En Jesus het 'n jong donkie gekry en daarop gaan sit, soos daar
geskryf staan:

15 [u]“Moenie vrees nie, dogter van Sion![v]
Kyk, jou Koning kom,
Hy sit op 'n donkievul.”

16 Hierdie dinge het sy dissipels eers nie verstaan nie, maar toe
Jesus verheerlik is, het hulle onthou dat hierdie dinge oor Hom
geskryf staan, en dat hulle dit vir Hom gedoen het.* 17 Die skare wat
by Hom was toe Hy Lasarus uit die graf geroep en hom uit die dood
opgewek het,* het daarvan getuig. 18 Die rede waarom die skare Hom
tegemoetgegaan het, was omdat hulle gehoor het dat Hy hierdie teken
gedoen het. 19 Daarop het die •Fariseërs vir mekaar gesê: “Sien julle
dat julle niks bereik nie! Kyk, die hele wêreld loop agter hom aan!*”

Sommige Grieke wil Jesus sien

20 Daar was 'n aantal Grieke onder die mense wat gekom het om op
die fees te aanbid. 21 Hulle het toe na Filippus gegaan, wat van
Betsaida* in Galilea was, en hom gevra: “Meneer, ons wil Jesus sien.*”
22 Filippus het dit toe vir Andreas gaan vertel, en toe gaan sê Andreas
en Filippus dit weer vir Jesus. 23 Maar Jesus antwoord hulle: “Die uur
het gekom dat die •Seun van die Mens verheerlik moet word.* 24
**Amen, amen,*[w] Ek sê vir julle: As 'n koringkorrel nie in die grond val
en sterf nie, bly dit net een enkele korrel; maar as dit sterf, dra dit
baie vrug. 25 *Wie sy lewe liefhet, verloor dit; maar wie sy lewe in
hierdie wêreld as gering ag, sal dit vir die ewige lewe behou. 26 As
iemand My wil dien, moet hy My volg; en waar Ek is, daar sal my
dienskneg ook wees.* As iemand My dien, sal die Vader hom eer.”

Verhoging van die Seun van die Mens

27 “Nou is my •siel ontsteld.* Wat sal Ek sê? Vader, red My uit
hierdie uur? Maar Ek het tog juis met die oog op hierdie uur gekom!
28 Vader, verheerlik u Naam!” Daar het toe 'n stem uit die hemel
gekom:* “Ek het dit verheerlik, en Ek sal dit weer verheerlik.” 29 En
die skare wat daar gestaan en dit gehoor het, het gesê dat daar 'n
donderslag was. Ander het gesê: “'n Engel het met hom gepraat.”* 30
Jesus het geantwoord: “Hierdie stem het nie ter wille van My gekom
nie, maar ter wille van julle.* 31 Nou het die oordeel oor hierdie
wêreld aangebreek;* nou sal die heerser van hierdie wêreld* uitgedryf
word. 32 En as Ek van die aarde af verhoog word,* sal Ek almal na My
toe trek.” 33 *Dit het Hy gesê om aan te dui watter dood Hy sou sterf.
34 Die skare het Hom toe geantwoord: “Ons het uit die wet gehoor dat
die Christus[x] vir ewig bly,[y] en hoe sê u dat die •Seun van die Mens
verhoog moet word? Wie is hierdie Seun van die Mens?” 35 Jesus het
toe vir hulle gesê: “Nog 'n kort tydjie is die lig by julle.* Terwyl julle
die lig het, leef daarvolgens, sodat die duisternis julle nie oorval nie.*

Wie in die duisternis leef, weet nie waarheen hy gaan nie.* 36 Terwyl
julle die lig het, glo in die lig, sodat julle kinders van die lig kan
wees.*”

Toe Jesus dit gesê het, het Hy weggegaan en Hom van hulle onttrek.

Ongeloof van die Jode

37 Hoewel Jesus so baie tekens in hulle teenwoordigheid gedoen
het, het hulle nie in Hom geglo nie, 38 sodat die woord wat die profeet
Jesaja uitgespreek het, vervul kon word:

“Here, wie het ons boodskap geglo?*
En die arm van die Here,
aan wie is dit geopenbaar?”z

39 Hulle kon nie tot geloof kom nie, want Jesaja het ook gesê:

40 a“Hy het hulle oë verblind
en hulle harte verhard
sodat hulle nie met hulle oë kon sien
en met hulle harte kon verstaan
en hulle kon bekeer,
en Ek hulle genees nie.”

41 Dit het Jesaja gesê, omdat hy sy heerlikheid gesienb en oor Hom
gepraat het. 42 Nogtans het ook baie van hulle leiers in Hom begin
glo;** maar vanweë die •Fariseërs het hulle dit nie openlik bely nie,
sodat hulle nie uit die •sinagoge geban sou word nie;* 43 *want hulle
het die eer van mense meer liefgehad as die eer van God.

Jesus se woorde bring oordeel

44 Jesus het uitgeroep en gesê: “Wie in My glo, glo nie net in My nie
maar ook in Hom wat My gestuur het.* 45 *En wie My sien, sien Hom
wat My gestuur het. 46 Ek het as 'n lig na die wêreld gekom,* sodat
elkeen wat in My glo, nie in die duisternis sou bly nie.* 47 En as
iemand my woorde hoor en dit nie bewaar nie,* veroordeel Ek hom
nie, want Ek het nie gekom om die wêreld te veroordeel nie, maar om
die wêreld te verlos.* 48 Wie My verwerp en nie my woorde aanneem
nie, het iets wat hom veroordeel: die woord wat Ek gespreek het, dit
sal hom op die laaste dag veroordeel. 49 *Ek het immers nie uit my eie
gepraat nie, maar die Vader wat My gestuur het, het self vir My 'n
opdrag gegee oor wat Ek moet sê en wat Ek moet verkondig. 50 En Ek
weet dat sy opdrag die ewige lewe is. Wat Ek dus sê, sê Ek presies net
soos die Vader dit vir My gesê het.*”

Jesus was sy dissipels se voete

13 1 Voor die Fees van die Pasga[c] het Jesus reeds geweet dat sy
uur aangebreek het* dat Hy van hierdie wêreld na die Vader sou
oorgaan.* Daarom, omdat Hy sy eie mense in die wêreld liefgehad het,
het Hy hulle liefgehad tot aan die einde.[d] 2 Gedurende die aandete het
die duiwel dit reeds in die hart van Judas, seun van Simon Iskariot,
gelê om Jesus te verraai.* 3 Jesus het geweet dat die Vader alles in sy
hande gegee het* en dat Hy van God gekom het en weer na God
terugkeer.* 4 Daarom het Hy van die tafel opgestaan, sy boklere
uitgetrek, 'n linnedoek geneem en dit om Hom vasgebind. 5 *Toe gooi
Hy water in die waskom en begin om die voete van die dissipels te
was en dit met die linnedoek wat om Hom gebind was, af te droog. 6
Toe Hy by Simon •Petrus kom, sê hy vir Hom: “Here, gaan U my voete
was?” 7 Jesus het hom geantwoord: “Wat Ek doen, verstaan jy nie nou
nie, maar hierna sal jy verstaan.*” 8 Petrus sê toe vir Hom: “U sal
beslis nie my voete was nie — tot in ewigheid nie!” Jesus het hom
geantwoord: “As Ek jou nie was nie, het jy nie deel aan My nie.” 9 Toe
sê Simon Petrus vir Hom: “Here, dan nie net my voete nie, maar ook
my hande en my kop.” 10 Maar Jesus sê vir hom: “Iemand wat gebad
is, het nie nodig dat iets anders as sy voete gewas word nie, omdat hy
reeds heeltemal skoon is. En julle is skoon,* maar nie almal nie.” 11
Want Jesus het geweet wie Hom sou verraai,* en daarom het Hy gesê:
“Julle is nie almal skoon nie.”

12 Toe Hy hulle voete klaar gewas het en weer sy boklere aangetrek
en aan tafel gaan aanlê het,[e] sê Hy vir hulle: “Verstaan julle wat Ek vir
julle gedoen het? 13 *Julle noem my Meester[f] en Here, en julle sê dit
tereg, want Ek is dit. 14 *As Ek, julle Here en Leermeester, dan julle
voete gewas het,* behoort julle ook mekaar se voete te was.* 15 *Ek het
immers vir julle 'n voorbeeld gegee sodat julle ook kan maak soos wat
Ek gemaak het. 16 *Amen, amen,*[g] Ek sê vir julle: 'n Slaaf is nie
belangriker as sy eienaar nie en 'n gesant nie belangriker as die een
wat hom gestuur het nie.* 17 *As julle dit begryp, geseënd is julle as
julle dit doen. 18 Ek sê dit nie van julle almal nie; Ek weet wie Ek
uitgekies het, maar die Skrif moet vervul word, ‘Die een wat my brood
geëet het, het sy hakskeen teen my gelig.’[h] 19 *Ek sê dit nou reeds vir
julle, voor dit gebeur, sodat julle, wanneer dit gebeur, kan glo dat dit
‘Ek is’.* 20 *Amen, amen,* Ek sê vir julle: Wie iemand wat Ek stuur
ontvang, ontvang My en wie My ontvang, ontvang Hom wat My
gestuur het.*”

Jesus wys sy verraaier aan

(Matt 26:20-25; Mark 14:17-21; Luk 22:21-23)

21 Nadat Jesus dit gesê het, was Hy diep ontroerd en het Hy getuig
en gesê: “*Amen, amen,*[i] Ek sê vir julle: Een van julle sal My verraai.” 22
Die dissipels het na mekaar gekyk, onseker van wie Hy praat. 23 Een
van sy dissipels, hy vir wie Jesus liefgehad het,[*] het teen Jesus se bors
geleun. 24 Simon •Petrus het vir hom geknik om uit te vind wie dit sou
kon wees van wie Jesus praat. 25 [*]Hy het toe teruggeleun teen Jesus se
bors en vir Hom gevra: “Here, wie is dit?” 26 Jesus het hom
geantwoord: “Dit is die een vir wie Ek 'n stukkie brood sal indoop en
aangee.” Toe Hy die stukkie brood ingedoop het, het Hy dit geneem
en aan Judas, seun van Simon Iskariot, gegee. 27 Nadat Judas die
stukkie brood geneem het, het Satan[j] in hom ingevaar.[*] Toe sê Jesus
vir hom: “Wat jy wil doen, moet jy gou doen.” 28 Niemand van dié wat
daar aan tafel aangelê het,[k] het verstaan waarom Hy dit aan Judas
gesê het nie. 29 Omdat Judas die geldbeurs gedra het,[*] het sommige
gedink dat Jesus aan hom gesê het: “Gaan koop wat ons vir die fees
nodig het,” of dat hy iets aan die armes moes gee. 30 Nadat Judas die
stukkie brood geneem het, het hy onmiddellik buitentoe gegaan. En
dit was nag.

Ek gee julle 'n nuwe opdrag

31 [*]Nadat Judas uitgegaan het, het Jesus gesê: “Nou is die •Seun van
die Mens verheerlik en God is deur[l] Hom verheerlik. 32 As God deur
Hom verheerlik is, sal God Hom ook in Homself verheerlik, en Hy sal
Hom dadelik verheerlik. 33 [*]My kinders, Ek is nog net 'n kort tydjie by
julle. Julle sal My soek, maar soos Ek vir die Jode gesê het, sê Ek ook
nou vir julle: Waarheen Ek gaan, kan julle nie gaan nie. 34 [*]Ek gee
julle 'n nuwe opdrag:[*] Julle moet mekaar liefhê. Net soos Ek julle
liefgehad het, moet julle ook mekaar liefhê. 35 [*]Dit is hoe almal sal
weet dat julle my dissipels is — as julle liefde teenoor mekaar het.”

Petrus sal Jesus verloën

(Matt 26:31-35; Mark 14:27-31; Luk 22:31-34)

36 Simon •Petrus vra Hom toe: “Here, waarheen gaan U?”[*] Jesus het
hom geantwoord: “Waarheen Ek gaan, kan jy My nie nou volg nie,[*]
maar later sál jy volg.” 37 Maar Petrus sê vir Hom: “Here, waarom kan
ek U nie nou volg nie? Ek sal my lewe vir U aflê.” 38 Toe antwoord
Jesus: “Sal jy jou lewe vir My aflê? *Amen, amen,*[m] Ek sê vir jou: Die
haan sal beslis nie kraai nie voordat jy My drie keer verloën het.”

Jesus die weg na die Vader

14 1 “Moenie dat julle harte ontsteld wees nie.* Glo in God, glo
ook in My. 2 In die huis van my Vader is daar baie woonplek. As dit
nie so was nie, sou Ek vir julle gesê het dat Ek gaan om vir julle plek
voor te berei? 3 En as Ek gegaan en vir julle plek voorberei het, kom
Ek weer en sal julle na My toe neem, sodat julle ook kan wees waar Ek
is.* 4 Julle ken die weg na die plek waarheen Ek gaan.” 5 Thomas sê
vir Hom: “Here, ons weet nie waarheen U gaan nie; hoe kan ons dan
die weg ken?” 6 Jesus sê vir hom: “Ek is die weg* en die waarheid en
die lewe; niemand kom na die Vader behalwe deur My nie. 7 As julle
My leer ken het, sal julle ook my Vader ken.* En van nou af ken julle
Hom en het Hom reeds gesien.” 8 Filippus sê toe vir Hom: “Here, wys
ons die Vader, en dit is vir ons genoeg.” 9 Jesus sê vir hom: “Ek is al so
'n lang tyd by julle en het jy My nie leer ken nie, Filippus? Wie My
gesien het, het die Vader gesien.* Waarom sê jy dan, ‘Wys ons die
Vader?’ 10 Glo jy dan nie dat Ek in die Vader is en die Vader in My*
nie? Die woorde wat Ek vir julle sê, sê Ek nie uit Myself nie,* maar dit
is die Vader wat in My bly en sy werke doen. 11 Glo My dat Ek in die
Vader en die Vader in My is; of glo dan op grond van die werke self.*
12 *Amen, amen,*[n] Ek sê vir julle: Wie in My glo, hy sal ook die werke
doen wat Ek doen, en hy sal nog groter dinge as dit doen, omdat Ek na
die Vader gaan.* 13 En wat julle in my Naam vra, sal Ek doen,* sodat
die Vader deur[o] die Seun verheerlik mag word.* 14 As julle My iets in
my Naam vra, sal Ek dit doen.”

Belofte van die Heilige Gees

15 *“As julle My liefhet, sal julle my opdragte gehoorsaam. 16 En Ek
sal die Vader vra en Hy sal vir julle 'n ander Parakleet[p] gee* sodat Hy
vir ewig by julle kan wees. 17 Hy is die Gees van die waarheid* wat
die wêreld nie kan ontvang nie, omdat die wêreld Hom nie sien nie en
ook nie ken nie. Julle ken Hom egter, omdat Hy by julle bly en in julle
sal wees. 18 Ek sal julle nie as weeskinders agterlaat nie; Ek kom weer
na julle toe.* 19 *Nog 'n kort tydjie, en die wêreld sien My nie meer
nie;* maar julle sien My, omdat Ek leef en julle sal leef.* 20 *Op
daardie dag sal julle weet: Ek is in my Vader en julle in My en Ek in
julle. 21 Wie my opdragte het en dit gehoorsaam, hy is die een wat My
liefhet.* En wie My liefhet, my Vader sal hom liefhê,* en Ek sal hom
liefhê en Myself aan hom bekend maak.” 22 Judas, nie Judas Iskariot
nie, vra Hom toe: “Here, hoe is dit dat U Uself aan ons gaan bekend
maak en nie aan die wêreld nie?*” 23 Jesus antwoord hom: “As iemand
My liefhet, sal hy ter harte neem wat Ek sê, en my Vader sal hom

liefhê en Ons sal na hom toe kom en by hom woon. 24 Wie My egter
nie liefhet nie, neem nie my woorde ter harte nie. Die woorde wat
julle hoor, is nie myne nie, maar dié van die Vader wat My gestuur
het.*

25 "Dit het Ek vir julle gesê terwyl Ek by julle gebly het. 26 Die
Parakleet, die Heilige Gees, wat die Vader in my Naam sal stuur,* Hy
sal julle in alles onderrig en julle aan alles herinner wat Ek vir julle
gesê het. 27 Vrede laat Ek julle na — my vrede gee Ek julle.* Ek gee dit
nie vir julle soos die wêreld dit gee nie. Moenie dat julle harte ontsteld
en bang wees nie.* 28 Julle het gehoor dat Ek vir julle gesê het: Ek
gaan weg, maar Ek kom weer na julle toe.* As julle My liefgehad het,
sou julle bly gewees het dat Ek na die Vader gaan,* omdat die Vader
groter as Ek is. 29 *En nou het Ek dit vir julle gesê voordat dit gebeur,
sodat julle, wanneer dit gebeur, kan glo. 30 Ek sal nie meer baie met
julle praat nie, want die heerser van die wêreld[q] is aan die kom, en hy
het nie mag oor My nie. 31 Maar sodat die wêreld kan weet dat Ek die
Vader liefhet en doen soos wat die Vader aan My opgedra het,* staan
op, laat ons hiervandaan weggaan!*"

Julle moet in die egte druiwestok bly

15 1 “Ek is die egte druiwestok en my Vader is die boer. 2 Elke
loot aan My wat nie vrug dra nie, sny Hy af,* maar elkeen wat vrug
dra, snoei Hy skoon sodat dit meer vrug kan dra. 3 Julle is egter reeds
skoongesnoei* deur die woorde wat Ek vir julle gesê het. 4 *Bly in My,
soos Ek in julle.* Net soos die loot uit sy eie nie vrug kan dra as dit nie
in die druiwestok bly nie, so julle ook nie as julle nie in My bly nie. 5
Ek is die druiwestok, julle die lote.* Wie in My bly en Ek in hom, hy
dra baie vrug,* want sonder My kan julle niks doen nie.* 6 As iemand
nie in My bly nie, word hy soos 'n loot buite uitgegooi, en verdroog.
Hulle maak dit bymekaar en gooi dit in die vuur,* en dit verbrand. 7
As julle in My bly, en my woorde in julle bly, vra dan wat julle wil, en
dit sal met julle gebeur.* 8 Hierdeur word my Vader verheerlik, dat
julle baie vrug dra* en my dissipels kan wees.”

Julle moet in die liefde bly

9 “Net soos die Vader My liefgehad het, het Ek julle ook liefgehad.
Bly dan in my liefde. 10 As julle my opdragte gehoorsaam, sal julle in
my liefde bly,* net soos Ek die opdragte van my Vader gehoorsaam het
en in sy liefde bly. 11 *Dit het Ek vir julle gesê, sodat my blydskap in
julle kan wees, en julle blydskap volkome kan wees. 12 *Dit is my
opdrag: Julle moet mekaar liefhê, net soos Ek julle liefgehad het. 13
*Groter liefde as dit het niemand nie, dat iemand sy lewe aflê vir sy
vriende. 14 Julle is my vriende* as julle doen wat Ek julle beveel. 15 Ek
noem julle nie meer slawe nie, omdat 'n slaaf nie weet wat sy eienaar
doen nie. Ek het julle egter vriende genoem, omdat Ek alles wat Ek by
my Vader gehoor het aan julle bekend gemaak het. 16 Julle het My nie
uitgekies nie, maar Ek het julle uitgekies* en julle aangestel om uit te
gaan en vrug te dra,* vrug wat blywend is, sodat, wat julle die Vader
in my Naam vra, Hy dit aan julle mag gee.* 17 *Dit is my opdrag aan
julle — dat julle mekaar moet liefhê.”

Die haat van die wêreld

18 “As die wêreld julle haat,* moet julle weet dat hy My voor julle
gehaat het.* 19 As julle van die wêreld was, sou die wêreld julle as sy
eie liefhê.* Omdat julle egter nie van die wêreld is nie, maar Ek julle
uit die wêreld uitgekies het, daarom haat die wêreld julle.* 20 Onthou
die woorde wat Ek vir julle gesê het: 'n Slaaf is nie belangriker as sy
eienaar nie.* As hulle My vervolg het, sal hulle julle ook vervolg. As
hulle my woorde gehoorsaam het, sal hulle ook julle woorde
gehoorsaam. 21 *Hulle sal julle al hierdie dinge aandoen, ter wille van

my Naam,* omdat hulle Hom wat My gestuur het, nie ken nie. 22 As
Ek nie gekom en met hulle gepraat het nie, sou hulle nie sonde gehad
het nie;* maar nou het hulle nie 'n verskoning vir hulle sonde nie. 23
*Wie My haat, haat ook my Vader. 24 As Ek nie by hulle die werke
gedoen het wat niemand anders gedoen het nie, sou hulle nie sonde
gehad het nie.* Nou het hulle dit egter gesien, en tog haat hulle My én
my Vader. 25 Maar die uitspraak wat in hulle wet opgeteken staan,
moet in vervulling gaan, 'Hulle het My sonder rede gehaat.'[r]

26 "Wanneer die Parakleet[s] kom wat Ek van die Vader af aan julle
sal stuur, die Gees van die waarheid wat van die Vader kom,* sal Hy
oor My getuig. 27 En julle moet ook getuig,* omdat julle van die begin
af by My is.*

16 1 “Hierdie dinge het Ek vir julle gesê sodat julle nie sal struikel
nie. 2 Hulle sal julle uit die •sinagoges ban.* Daar kom 'n tyd dat
elkeen wat julle doodmaak, sal dink dat hy 'n diens aan God bewys. 3
*En hulle sal dit doen omdat hulle die Vader nie ken nie en My ook
nie. 4 Maar hierdie dinge het Ek vir julle gesê,* sodat wanneer hulle
tyd aanbreek, julle kan onthou dat Ek dit vir julle gesê het.”

Die werk van die Heilige Gees

“Ek het hierdie dinge nie van die begin af vir julle gesê nie, omdat
Ek nog by julle was. 5 Maar nou gaan Ek na Hom wat My gestuur het,*
en nie een van julle vra My, ‘Waarheen gaan U?’ nie.* 6 *Maar omdat
Ek hierdie dinge vir julle gesê het, is julle harte vol droefheid. 7 Ek
vertel julle egter die waarheid. Dit is voordelig vir julle dat Ek
weggaan. As Ek nie weggaan nie, sal die Parakleet[t] nie na julle kom
nie. As Ek egter weggaan, sal Ek Hom na julle stuur.* 8 En wanneer Hy
kom, sal Hy die wêreld oortuig van sonde en van •geregtigheid en van
oordeel:*

9 “Van sonde, omdat hulle nie in My glo nie;*
10 van geregtigheid, omdat Ek na die Vader gaan*
en julle My nie meer sal sien nie;
11 van oordeel, omdat die heerser van hierdie wêreld[u]
reeds geoordeel is.

12 *“Ek het nog baie dinge om vir julle te sê, maar julle kan dit nie
nou verwerk nie. 13 Maar wanneer Hy kom, die Gees van die
waarheid,* sal Hy julle in die volle waarheid lei;* want Hy sal nie uit
Homself praat nie, maar Hy sal net sê wat Hy hoor, en Hy sal die
toekomstige dinge aan julle bekend maak. 14 Hy sal My verheerlik
omdat Hy dit wat Hy van My sal ontvang, aan julle sal bekend maak.
15 Alles wat die Vader het, is ook myne.* Daarom het Ek gesê: Wat Hy
van My ontvang, sal Hy ook aan julle bekend maak.”

Julle hartseer sal in blydskap verander

16 *“Nog net 'n kort tydjie, dan sien julle My nie meer nie, en weer
'n kort tydjie, en dan sal julle My weer sien.” 17 Van sy dissipels het
toe vir mekaar gesê: “Wat beteken dit wat Hy vir ons sê, ‘Nog net 'n
kort tydjie, dan sien julle My nie meer nie, en weer 'n kort tydjie, en
dan sal julle My weer sien’ en, ‘Ek gaan na die Vader’?” 18 Hulle het
daarom bly sê: “Wat is hierdie kort tydjie waarvan Hy praat? Ons
verstaan nie wat Hy sê nie.” 19 Jesus het geweet dat hulle dit vir Hom
wou vra, en sê toe vir hulle: “Is dit waaroor julle mekaar uitvra,

omdat Ek gesê het: Nog net 'n kort tydjie, dan sien julle My nie meer
nie, en weer 'n kort tydjie, en dan sal julle My weer sien? 20 *Amen,
amen,*[v] Ek sê vir julle: Julle sal huil en treur maar die wêreld sal bly
wees; julle sal hartseer wees, maar julle hartseer sal in blydskap
verander. 21 'n Vrou ervaar pyn wanneer sy kraam,* omdat haar tyd
aangebreek het. Maar wanneer sy aan die kind geboorte skenk, onthou
sy nie meer die swaarkry nie — uit blydskap dat 'n mens in die wêreld
gekom het. 22 Daarom ervaar julle nou ook pyn; maar Ek sal julle weer
sien, en dan sal julle harte bly wees,* en niemand sal julle blydskap
wegneem nie. 23 En op daardie dag sal julle My niks meer vra nie.
Amen, amen, Ek sê vir julle: Wat julle die Vader in my Naam vra, sal
Hy aan julle gee.* 24 Tot nou toe het julle niks in my Naam gevra nie.
Vra, en julle sal ontvang, sodat julle blydskap volkome kan wees.*"

Ek het die wêreld oorwin

25 "Hierdie dinge het Ek deur gelykenisse vir julle gesê.* Daar kom
'n tyd dat Ek nie meer deur gelykenisse met julle sal praat nie, maar
julle openlik van die Vader sal vertel. 26 Op daardie dag sal julle in my
Naam bid. Daarmee sê Ek nie vir julle dat Ek tot die Vader vir julle sal
bid nie; 27 want die Vader self het julle lief,* omdat julle My liefhet en
glo dat Ek van God gekom het.* 28 *Ek het van die Vader af gekom en
in die wêreld ingegaan. Ek verlaat weer die wêreld en gaan terug na
die Vader." 29 Sy dissipels sê toe: "Kyk, nou praat U openlik en vertel
nie gelykenisse nie. 30 Nou weet ons dat U alles weet en dat niemand
U nog hoef uit te vra nie.* Daarom glo ons dat U van God af gekom
het." 31 Jesus het hulle geantwoord: "Glo julle nou? 32 Kyk, daar kom
'n uur, en dit het reeds aangebreek, dat julle uitmekaar gejaag sal
word, elkeen na sy eie huis, en My alleen sal agterlaat.* Ek is egter nie
alleen nie, omdat die Vader by My is.* 33 Dit het Ek vir julle gesê,
sodat julle in My vrede mag vind.* In die wêreld ervaar julle
swaarkry;* maar hou moed, Ek het reeds die wêreld oorwin.*"

Jesus bid tot sy Vader

17 1 Jesus het hierdie dinge gesê en toe sy oë na die hemel
opgerig* en gesê: “Vader, die uur het aangebreek.* Verheerlik u Seun,
sodat die Seun U kan verheerlik* — 2 net soos U aan Hom gesag oor
die hele mensdom gegee het,* sodat Hy aan elkeen wat U aan Hom
gegee het, die ewige lewe kan gee. 3 En dit is die ewige lewe, dat hulle
U ken, die enigste ware God,* en ook Hom wat U gestuur het — Jesus
Christus.w 4 Ek het U op die aarde verheerlik* deur die werk te voltooi
wat U aan My gegee het om te doen.* 5 En nou, Vader, verheerlik My
by U, met die heerlikheid wat Ek by U gehad het voordat die wêreld
bestaan het.*
6 “Ek het u Naam bekend gemaak aan die mense wat U My uit die
wêreld gegee het.* Hulle het aan U behoort, en U het hulle aan My
gegee, en hulle het u woord gehoorsaam. 7 Nou weet hulle dat alles
wat U My gegee het, van U kom. 8 Die woorde wat U My gegee het,
het Ek aan hulle gegee, en hulle het dit aanvaar en werklik besef dat
Ek van U af gekom het.* En hulle het geglo dat U My gestuur het.
9 “Ek bid vir hulle. Ek bid nie vir die wêreld nie, maar vir hulle wat
U aan My gegee het, omdat hulle aan U behoort. 10 En alles wat myne
is, behoort aan U,* en wat aan U behoort, is myne,* en in hulle is Ek
verheerlik. 11 Ek is nie meer in die wêreld nie, maar hulle is nog in die
wêreld,* en Ek kom na U toe.* Heilige Vader, bewaar hulle wat U aan
My gegee het in u Naam, sodat hulle, net soos Ons, een kan wees.* 12
Toe Ek by hulle was, het Ek hulle wat U aan my gegee het, in u Naam
bewaar. Ek het hulle ook beskerm; en niemand van hulle het verlore
gegaan nie,* behalwe die seun van die verderf,* sodat die Skrif vervul
sou word.* 13 Maar nou kom Ek na U toe. Ek sê hierdie dinge terwyl
Ek in die wêreld is, sodat hulle my blydskap volkome in hulle kan hê.*
14 Ek het aan hulle u woorde gegee; maar die wêreld het hulle gehaat,
omdat hulle nie van die wêreld is nie,* net soos Ek nie van die wêreld
is nie.* 15 Ek bid nie dat U hulle uit die wêreld moet wegneem nie,
maar dat U hulle van die Bose bewaar.* 16 Hulle is nie van die wêreld
nie, net soos Ek nie van die wêreld is nie. 17 Heilig hulle deur die
waarheid — u woorde is die waarheid. 18 *Net soos U My in die
wêreld ingestuur het, so het Ek ook hulle in die wêreld ingestuur. 19
En ter wille van hulle heilig Ek Myself, sodat hulle ook deur die
waarheid geheilig kan wees.
20 “Ek bid egter nie net vir hulle nie,* maar ook vir dié wat deur
hulle woorde in My glo — 21 dat hulle almal een kan wees,* net soos
U, Vader, in My is en Ek in U;* en dat hulle ook in Ons kan wees,
sodat die wêreld kan glo dat U My gestuur het. 22 En Ek het die

heerlikheid wat U aan My gegee het, aan hulle gegee, sodat hulle een
kan wees, net soos Ons een is:* **23** Ek in hulle en U in My, sodat hulle
volledig een kan wees en die wêreld kan weet dat U My gestuur het en
hulle liefgehad het, net soos U My liefgehad het. **24** Vader, Ek wil hê
dat waar Ek is, hulle wat U My gegee het, ook saam met My kan
wees,* sodat hulle my heerlikheid kan sien,* die heerlikheid wat U My
gegee het, omdat U My van voor die grondlegging van die wêreld
liefgehad het.* **25** Regverdige Vader, die wêreld ken U nie,* maar Ek
ken U,* en hulle weet dat U My gestuur het. **26** En Ek het u Naam aan
hulle bekend gemaak* en Ek sal dit verder bekend maak, sodat die
liefde waarmee U My liefgehad het in hulle kan wees, en Ek in hulle.”

Jesus word gevange geneem

(Matt 26:47-56; Mark 14:43-50; Luk 22:47-53)

18 1 [*]Nadat Jesus hierdie dinge gesê het, het Hy saam met sy
dissipels na die oorkant van die Kedronspruit vertrek, waar 'n tuin
was. Hy en sy dissipels het toe daar ingegaan. 2 Judas, sy verraaier,
het ook die plek geken, omdat Jesus en sy dissipels dikwels daar
bymekaar gekom het.[*] 3 Judas het toe met die kohort[x] soldate, en die
tempelwagte van die leierpriesters en die •Fariseërs,[*] met fakkels en
lampe en wapens, daar aangekom. 4 Jesus het geweet van al die dinge
wat met Hom sou gebeur en het uitgegaan en vir hulle gevra: "Wie
soek julle?" 5 Hulle antwoord Hom: "Jesus, die Nasarener." Hy sê toe
vir hulle: "Dit is Ek." Judas, sy verraaier, het ook daar by hulle
gestaan. 6 Toe Hy vir hulle sê, "Dit is Ek," het die soldate teruggedeins
en op die grond neergeval. 7 Hy het weer vir hulle gevra: "Wie soek
julle?" En hulle sê: "Jesus, die Nasarener." 8 Jesus het geantwoord:
"Ek het vir julle gesê dat dit Ek is. As julle dan na My soek, laat
hierdie mense gaan." 9 [*]Sodoende sou die woorde wat Hy gesê het,
vervul word: "Hulle wat U aan My gegee het, van hulle het Ek nie een
verlore laat gaan nie." 10 Simon •Petrus het toe 'n swaard wat hy gedra
het,[*] getrek en daarmee na die hoëpriester se slaaf geslaan en sy
regteroor[y] afgekap. Die slaaf se naam was Malgus. 11 Toe sê Jesus vir
Petrus: "Steek die swaard terug in sy skede. Die beker wat die Vader
My gegee het, sal Ek dit dan nie drink nie?[*]"

Jesus verskyn voor Annas

(Matt 26:57-58; Mark 14:53-54; Luk 22:54)

12 Toe het die kohort[z] soldate en die *chiliarg*[a] en die tempelwagte
van die Jode Jesus gevange geneem en Hom geboei. 13 [*]En hulle het
Hom eerste na Annas[b] geneem. Hy was die skoonpa van Kajafas, wat
daardie jaar die hoëpriester was. 14 Dit was Kajafas wat die raad aan
die Jode gegee het dat dit voordelig is dat een man vir die volk sterf.[*]

Petrus ontken die eerste keer dat hy Jesus ken

(Matt 26:69-70; Mark 14:66-68; Luk 22:55-57)

15 Simon •Petrus en 'n ander dissipel[*] het Jesus gevolg. Daardie
dissipel was aan die hoëpriester bekend, en hy het saam met Jesus by
die hoëpriester se voorhof ingegaan. 16 Petrus het egter buite by die
deur bly staan. Toe het die ander dissipel, die een wat aan die
hoëpriester bekend was, uitgestap en met die deurwag gaan praat en
Petrus na binne gebring.[*] 17 Die diensmeisie wat die deurwag was, sê
toe vir Petrus: "Is jy nie ook een van hierdie man se dissipels nie?" Hy

antwoord: “Ek is nie!”* 18 Die slawe en die tempelwagte het hulle
gestaan en warm maak by 'n koolvuur wat hulle gemaak het, omdat
dit koud was. Ook Petrus het hom daar by hulle gestaan en warm
maak.

Jesus voor die Sanhedrin

(Matt 26:59-66; Mark 14:55-64; Luk 22:66-71)

19 Die hoëpriester het Jesus toe ondervra oor sy dissipels en sy
lering. 20 Jesus antwoord hom toe: “Ek het openlik met die wêreld
gepraat.* Ek het altyd in die •sinagoge en op die tempelterrein, waar al
die Jode saamkom, onderrig gegee,* en Ek het niks in die geheim gesê
nie. 21 Waarom ondervra u My? Ondervra hulle wat gehoor het wat Ek
vir hulle gesê het. Hulle weet wat Ek gesê het.” 22 *Toe Jesus dit sê,
het een van die tempelwagte wat daar naby gestaan het, Hom 'n klap
gegee* en gesê: “Antwoord jy die hoëpriester so?” 23 Jesus het hom
geantwoord: “As Ek iets verkeerds gesê het, bring dan getuienis dat dit
verkeerd is; maar as Ek reg is, waarom slaan jy My?” 24 *Annas[c] het
Hom toe geboeid na die hoëpriester Kajafas weggestuur.

Petrus ontken weer dat hy Jesus ken

(Matt 26:71-75; Mark 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Simon •Petrus het hom nog daar staan en warm maak. Hulle sê
toe vir hom: “Is jy nie ook een van sy dissipels nie?” Petrus het dit
ontken en gesê: “Ek is nie!”* 26 Een van die hoëpriester se slawe, 'n
familielid van die een wie se oor[d] Petrus afgekap het,* het gesê: “Ek
het jou mos in die tuin by hom gesien, dan nie?”* 27 *Petrus het dit
weer ontken. En onmiddellik het 'n haan gekraai.

Jesus verskyn voor Pilatus

(Matt 27:1-2,11-14; Mark 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 Van Kajafas af het hulle Jesus na die *pretorium*[e] geneem. Dit was
vroegoggend.[f] Hulle het nie self die *pretorium* binnegegaan nie, sodat
hulle nie onrein sou word nie, maar die Pasga[g] sou kon eet. 29 •Pilatus
het uitgegaan na hulle toe en gevra: “Watter aanklag lê julle teen
hierdie man?” 30 Hulle het hom geantwoord: “As hy nie 'n
kwaaddoener was nie, sou ons hom nie aan u uitgelewer het nie.” 31
Pilatus sê toe vir hulle: “Vat julle hom en oordeel hom volgens julle
wet.”* Die Jode sê vir hom: “Ons word nie toegelaat om iemand om
die lewe te bring nie,” 32 *sodat die woorde wat Jesus gesê het om aan
te toon watter dood Hy sou sterf, vervul sou word. 33 Pilatus het toe
weer 'n keer die *pretorium* binnegegaan en Jesus geroep en Hom gevra:
“Is jy die koning van die Jode?” 34 Jesus antwoord: “Sê u dit uit u eie,
of het ander mense dit aan u van My vertel?” 35 Pilatus antwoord toe:
“Is ek miskien 'n Jood? Dit is jou volk en leierpriesters wat jou aan my

uitgelewer het.* Wat het jy gedoen?" **36** Jesus het geantwoord: "My
koningskap is nie van hierdie wêreld nie. As my koningskap van
hierdie wêreld was, sou my dienaars geveg het, sodat Ek nie aan die
Jode uitgelewer word nie. Maar nou is my koningskap nie van hierdie
wêreld nie." **37** "Is jy dan tog 'n koning?" het Pilatus gevra. Jesus
antwoord hom: "U sê dat Ek 'n koning is. Hiervoor is Ek gebore en
hiervoor het Ek na die wêreld gekom: om oor die waarheid te getuig.*
Elkeen wie se bestaan in die waarheid gegrond is, luister na my
stem.**" **38** Pilatus sê toe vir Hom: "Wat is waarheid?" Nadat hy dit
gesê het, het hy weer na die Jode uitgegaan en vir hulle gesê: "Ek vind
geen skuld in hom nie."

Pilatus veroordeel Jesus ter dood

(Matt 27:15-31; Mark 15:6-20; Luk 23:13-25)

39 "Maar dit is by julle gebruiklik dat ek vir julle een persoon
vrylaat gedurende die Pasga.[h] Wil julle hê dat ek vir julle die koning
van die Jode vrylaat?" **40** *Hulle het toe weer geskreeu: "Beslis nie vir
hom nie, maar vir Barabbas!" Barabbas was 'n misdadiger.[i]

19 1 Toe het •Pilatus Jesus geneem en Hom laat gesel. 2 Die soldate
het 'n kroon van doringtakkies gevleg en dit op sy kop gesit. Hulle het
ook 'n purperrooi mantel vir Hom omgehang[*] en 3 na Hom gegaan en
gesê: “Gegroet, koning van die Jode!” En hulle het Hom herhaaldelik
geklap.[*] 4 [*]Pilatus het weer buitentoe gegaan en vir hulle gesê: “Kyk,
ek bring hom vir julle na buite, sodat julle kan weet dat ek geen skuld
in hom vind nie.” 5 Jesus het uitgegaan na buite, met die doringkroon
op sy kop en met die purperrooi mantel om. Pilatus sê toe vir hulle:
“Kyk, daar is die mens!” 6 Toe die leierpriesters en die tempelwagte
Hom sien, het hulle geskreeu: “Kruisig, kruisig!” Pilatus het vir hulle
gesê: “Vat julle hom[*] en kruisig hom, want ek vind geen skuld in hom
nie.” 7 [*]Die Jode antwoord hom toe: “Ons het 'n wet, en volgens die
wet moet hy sterf,[*] omdat hy homself •Seun van God gemaak het.[*]” 8
Toe Pilatus hierdie woorde hoor, het hy nog meer beangs geword. 9
Hy het die *pretorium*[j] weer binnegegaan en vir Jesus gesê: “Van waar
is jy?” Jesus het hom egter nie 'n antwoord gegee nie.[*] 10 Pilatus sê toe
vir Hom: “Praat jy nie met my nie? Weet jy nie dat ek volmag het om
jou vry te laat, maar ook volmag om jou te laat kruisig nie?” 11 Jesus
het hom geantwoord: “U sou geen volmag oor My gehad het as dit nie
van bo aan u gegee is nie.[*] Daarom is hy wat My aan u oorgelewer
het, aan 'n groter sonde skuldig.” 12 Van dié oomblik af het Pilatus
aanhoudend probeer om Hom vry te laat, maar die Jode het geskreeu:
“As u hierdie man vrylaat, is u nie 'n vriend van die keiser nie. Elkeen
wat homself koning maak,[*] verset hom teen die keiser.”

13 Toe Pilatus hierdie woorde hoor, het hy Jesus na buite gebring en
op die regterstoel gaan sit op die plek wat Klipplaveisel[k] genoem word
— in Hebreeus[l] *Gabbata*.[m] 14 Dit was die Voorbereidingsdag[n] vir die
Pasga,[o] ongeveer die sesde uur.[p] Toe sê Pilatus vir die Jode: “Kyk,
daar is julle koning!” 15 Hulle het egter geskreeu: “Vat weg! Vat weg!
Kruisig hom!” Pilatus sê vir hulle: “Moet ek julle koning kruisig?” Die
leierpriesters het geantwoord: “Ons het nie 'n koning nie, slegs die
keiser.” 16 Toe lewer hy Hom aan hulle uit om gekruisig te word. En
hulle het Jesus weggelei.

Jesus word gekruisig

(Matt 27:32-44; Mark 15:21-32; Luk 23:26-43)

17 Jesus het self die kruis gedra en het uitgegaan na die sogenaamde
‘Kopbeenplek’,[q] in Hebreeus[r] *Golgota* genoem. 18 Daar het hulle Hom
gekruisig, en saam met Hom twee ander, een aan elke kant, met Jesus
in die middel. 19 •Pilatus het ook 'n kennisgewing laat skryf en dit aan
die kruis vasgeheg. Daarop het geskryf gestaan: “Jesus, die Nasarener,

die koning van die Jode.” 20 Baie van die Jode het hierdie
kennisgewing gelees, omdat die plek waar Jesus gekruisig is, naby die
stad geleë was. Dit was geskryf in Hebreeus, Latyn[s] en Grieks. 21 Die
leierpriesters van die Jode sê toe vir Pilatus: “Moenie skryf, ‘Die
koning van die Jode’ nie, maar dat daardie man gesê het, ‘Ek is koning
van die Jode.’ ” 22 Pilatus het geantwoord: “Wat ek geskryf het, het ek
geskryf.”

23 Toe die soldate Jesus gekruisig het, het hulle sy klere geneem en
dit in vier dele verdeel, vir elke soldaat 'n deel, en so ook sy
onderkleed. Maar die onderkleed was naatloos, van bo tot onder
aaneen geweef. 24 Hulle sê toe vir mekaar, “laat ons dit nie skeur nie,
maar loot wie dit moet kry,” sodat die Skrif vervul sou word wat sê:
“Hulle het my boklere onder mekaar gedeel en oor my klere het hulle
die lot gewerp.”[t] Dit is wat die soldate toe gedoen het. 25 [*]By die kruis
van Jesus het sy moeder en sy moeder se suster en Maria, die vrou van
Klopas, en ook Maria Magdalena[u] gestaan. 26 Toe Jesus sy moeder
sien, asook die dissipel vir wie Hy lief was wat by haar staan,[*] sê Hy
vir sy moeder: “Vrou, kyk, daar is u seun!” 27 Daarna sê Hy vir die
dissipel: “Kyk, daar is jou moeder!” En van daardie oomblik af het die
dissipel haar in sy huis geneem.

Jesus sterf

(Matt 27:45-56; Mark 15:33-41; Luk 23:44-49)

28 Hierna het Jesus, omdat Hy geweet het dat alles reeds volbring
is, en sodat die Skrif vervul sou word, gesê: “Ek is dors.”[v] 29 [*]Daar het
'n kruik vol suur wyn gestaan. Hulle sit toe 'n spons vol suur wyn op 'n
marjoleintak[w] en bring dit na sy mond. 30 Toe Jesus die suur wyn
geneem het, sê Hy: “Dit is volbring!”[*] En Hy het sy kop vooroor
gebuig en sy gees oorgegee.

Bevestiging van Jesus se dood

31 Aangesien dit die Voorbereidingsdag[x] was, en sodat die liggame
nie aan die kruis sou bly op die Sabbat nie[*] — want daardie Sabbat
was 'n belangrike dag[y] — het die Jode vir •Pilatus gevra dat hulle
bene gebreek en hulle verwyder moet word. 32 Die soldate het toe
gekom en die eerste een se bene gebreek en ook dié van die ander een
wat saam met Jesus gekruisig is. 33 Maar toe hulle by Jesus kom en
sien dat Hy reeds dood was, het hulle nie sy bene gebreek nie. 34 Een
van die soldate het egter met 'n spies in Jesus se sy gesteek, en
onmiddellik het daar bloed en water[*] uitgekom. 35 Hy wat dit gesien
het, het daarvan getuig, en sy getuienis is waar. Hy weet dat hy die
waarheid praat[*] — sodat ook julle tot geloof kan kom. 36 Want hierdie
dinge het plaasgevind sodat die Skrif vervul sou word: “Geen been van
Hom sal gebreek word nie.”[z] 37 En 'n ander Skrifdeel sê weer: “Hulle

sal Hom sien vir wie hulle deurboor het."[a]

Jesus word begrawe

(Matt 27:57-61; Mark 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Hierna het Josef van Arimatea, wat uit vrees vir die Jode* in die
geheim 'n dissipel van Jesus was, •Pilatus gaan vra of hy die liggaam
van Jesus mag wegneem. Pilatus het dit toegestaan. Josef het toe
gegaan en sy liggaam weggeneem. 39 Nikodemus, wat voorheen
gedurende die nag na Jesus gegaan het, het ook gekom* en 'n mengsel
van ongeveer 'n honderd *litra*[b] mirre en aalwyn gebring. 40 Hulle het
toe Jesus se liggaam geneem en dit saam met geurige speserye in
linnedoeke toegedraai, soos dit die Jode se gebruik is by 'n begrafnis.
41 By die plek waar Hy gekruisig is, was daar 'n tuin, en in die tuin 'n
nuwe graf waarin niemand nog ooit neergelê is nie. 42 Daar het hulle
Jesus toe neergelê, omdat dit die Voorbereidingsdag[c] van die Jode
was en die graf daar naby was.

Jesus word uit die dood opgewek

(Matt 28:1-8; Mark 16:1-8; Luk 24:1-12)

20 1 En vroegoggend op die eerste dag van die week,[d] terwyl dit
nog donker was, kom Maria Magdalena[e] by die graf en sien dat die
klip van die graf verwyder is. 2 Sy hardloop toe en gaan na Simon
•Petrus en na die ander dissipel vir wie Jesus liefgehad het,[*] en sê vir
hulle: "Hulle het die Here uit die graf weggevat, en ons weet nie waar
hulle Hom neergelê het nie."[*] 3 Petrus en die ander dissipel het toe
vertrek en na die graf toe gegaan. 4 Die twee het saam gehardloop,
maar die ander dissipel het vooruit gehardloop, vinniger as Petrus, en
eerste by die graf aangekom. 5 Toe hy vooroor buk,[f] sien hy die
linnedoeke lê; hy het egter nie binnegegaan nie. 6 Maar toe Simon
Petrus wat hom gevolg het, daar aankom, het hy die graf binnegegaan
en die linnedoeke daar sien lê, 7 en die doek wat op sy kop was.[*] Dié
doek het nie by die linnedoeke gelê nie, maar was eenkant afsonderlik
opgerol. 8 Ook die ander dissipel, die een wat eerste by die graf gekom
het, het binnegegaan, en hy het gesien en geglo. 9 Hulle het nog nie
die Skrif verstaan dat Hy uit die dood moes opstaan nie.[g] 10 Daarna
het die dissipels weer huis toe gegaan.

Jesus verskyn aan Maria Magdalena

(Matt 28:9-10; Mark 16:9-11)

11 Maar Maria het buitekant by die graf staan en huil. Terwyl sy
huil, het sy vooroor na die graf toe gebuk, 12 en twee engele met wit
klere aan daar sien sit waar die liggaam van Jesus gelê het — een
waar sy kop en een waar sy voete was. 13 Hulle sê toe vir haar: "Vrou,
waarom huil jy?" Sy antwoord hulle: "Hulle het my Here weggevat en
ek weet nie waar hulle Hom neergelê het nie."[*] 14 Nadat sy dit gesê
het, het sy omgedraai en Hom daar sien staan, maar nie besef dat dit
Jesus was nie.[*] 15 Jesus sê vir haar: "Vrou, waarom huil jy? Wie soek
jy?" Sy het gedink Hy is die tuinier en sê toe vir Hom: "Meneer, as u
Hom verwyder het, sê vir my waar u Hom neergelê het, en ek sal Hom
wegneem." 16 Jesus sê vir haar: "Maria!" Sy draai toe om en sê vir
Hom in Hebreeus:[h] *"Rabboeni!"*[i] Dit beteken Leermeester. 17 Jesus sê
vir haar: "Moet My nie aanraak nie, want Ek het nog nie na die Vader
opgevaar nie. Maar gaan na my broers[j] en sê vir hulle, 'Ek vaar op na
my Vader, en julle Vader, en na my God en julle God.' " 18 Maria
Magdalena[k] gaan vertel toe aan die dissipels: "Ek het die Here gesien,"
en dat Hy hierdie dinge vir haar gesê het.

Jesus verskyn aan sy dissipels

(Matt 28:16-20; Mark 16:14-18; Luk 24:36-49)

19 Dit was al laat die aand op daardie eerste dag van die week.[1] Die
deure waar die dissipels vergader het, was uit vrees vir die Jode*
gesluit. Jesus het toe gekom en tussen hulle gaan staan en vir hulle
gesê: “Vrede vir julle!”* **20** En nadat Hy dit gesê het, wys Hy hulle sy
hande en sy sy.* Die dissipels was verheug toe hulle die Here sien.* **21**
Jesus sê toe weer vir hulle: “Vrede vir julle! Soos die Vader My
gestuur het, stuur Ek julle ook.*” **22** Nadat Hy dit gesê het, blaas Hy op
hulle en sê vir hulle: “Ontvang die Heilige Gees! **23** *As julle mense se
sondes vergewe, is dit hulle vergewe; as julle dit van hulle weerhou,
bly dit van hulle weerhou.”

Thomas se belydenis

24 Maar Thomas, een van die twaalf, wat bekend staan as Didimus,*
was nie by hulle toe Jesus gekom het nie. **25** Die ander dissipels sê toe
vir hom: “Ons het die Here gesien!” Maar hy het vir hulle gesê: “As ek
nie die merke van die spykers in sy hande sien en my vinger in die
spykermerke kan steek en my hand in sy sy kan steek nie,* sal ek nooit
glo nie.” **26** Agt dae later was sy dissipels weer binne, en Thomas saam
met hulle. Terwyl die deure gesluit was, het Jesus gekom en in hulle
midde gaan staan en gesê: “Vrede vir julle!”* **27** Daarna sê Hy vir
Thomas: “Bring jou vinger hier en kyk na my hande, en bring jou
hand en steek dit in my sy;* en moenie langer ongelowig wees nie,
maar gelowig.” **28** Thomas het Hom geantwoord: “My Here en my
God!” **29** Jesus sê vir hom: “Glo jy omdat jy My gesien het? Geseënd is
hulle wat nie gesien het nie en tog geglo het.*”

Die doel van die Evangelie

30 *Jesus het nog baie ander tekens voor sy dissipels gedoen wat nie
in hierdie boek geskryf staan nie. **31** Hierdie dinge is egter neergeskryf
sodat julle kan glo dat Jesus die Christus[m] is, die •Seun van God, en
dat julle deur te glo die lewe in sy Naam kan hê.*

Jesus verskyn nog 'n keer aan sy dissipels

21 1 Hierna het Jesus Hom by die See van Tiberias[n] weer aan sy
dissipels geopenbaar; Hy het Hom soos volg geopenbaar. 2 Saam daar
bymekaar was Simon •Petrus en Thomas, wat bekend staan as
Didimus,* Natanael van Kana in Galilea, die seuns van Sebedeus en
nog twee ander van sy dissipels. 3 Toe sê Simon Petrus vir hulle: "Ek
gaan visvang." Hulle sê vir hom: "Ons gaan saam met jou." Hulle het
uitgegaan en in die skuit geklim, maar daardie nag het hulle niks
gevang nie. 4 Teen dagbreek het Jesus daar op die strand gestaan,
maar die dissipels het nie geweet dat dit Jesus is nie.* 5 Jesus vra hulle
toe: "My kinders, julle het seker niks om te eet nie?*" Hulle antwoord
Hom: "Nee." 6 *Hy sê toe vir hulle: "Gooi die visnet uit aan die
regterkant van die skuit, en julle sal kry." Hulle het dit toe gegooi, en
vanweë die groot klomp vis was hulle nie in staat om dit in te trek nie.
7 Daarop sê die dissipel — die een vir wie Jesus liefgehad het* — vir
Petrus: "Dit is die Here!" Toe Simon Petrus hoor dat dit die Here is,
het hy sy bokleed omgebind — want sy bolyf was kaal — en in die see
gespring.* 8 Maar die ander dissipels het met die bootjie gekom en die
net met die visse gesleep, want hulle was nie ver van die land af nie,
net omtrent tweehonderd el.[o] 9 En toe hulle aan land kom, sien hulle
daar 'n koolvuur gereed en vis wat daarop lê, en ook brood. 10 Jesus sê
vir hulle: "Bring van die visse wat julle nou net gevang het." 11 Simon
Petrus het toe aan boord gegaan en die net vol groot visse op die land
getrek, honderd drie-en-vyftig; en hoewel daar so baie was, het die net
nie geskeur nie.* 12 Jesus sê vir hulle: "Kom eet ontbyt." Niemand van
die dissipels het egter gewaag om Hom te vra, "Wie is U?" nie, want
hulle het geweet dit is die Here. 13 *Jesus kom toe, neem die brood en
gee dit vir hulle, en so ook die vis.

14 *Dit was reeds die derde keer dat Jesus aan die dissipels verskyn
het nadat Hy uit die dood opgewek is.

Petrus word in sy amp herstel

15 Toe hulle klaar was met ontbyt, vra Jesus vir Simon •Petrus:
"Simon, seun van Johannes, het jy My werklik lief, meer as hulle?" Hy
sê vir Hom: "Ja, Here, U weet dat ek U liefhet." Hy sê vir hom: "Laat
my lammers wei." 16 Hy vra hom weer 'n tweede keer: "Simon, seun
van Johannes, het jy My werklik lief?" Hy sê vir Hom: "Ja, Here, U
weet dat ek U liefhet." Hy sê vir hom: "Pas my skape op."* 17 Hy vra
hom die derde keer: "Simon, seun van Johannes, het jy My lief?"
Petrus het bedroef geword omdat Hy hom die derde keer gevra het,
"Het jy My lief?" en hy antwoord Hom: "Here, U weet alles.* U weet

dat ek U liefhet." Jesus sê vir hom: "Laat my skape wei. 18 *Amen, amen,p* Ek sê vir jou: Toe jy jonger was, het jy self jou gordel vasgemaak en gegaan waar jy wou, maar wanneer jy oud word, sal jy jou hande uitsteek, en iemand anders sal jou gordel vasmaak en jou bring waar jy nie wil wees nie.*" 19 Hy het dit gesê om aan te dui deur watter soort dood Petrus God sou verheerlik.* En nadat Hy dit gesê het, sê Hy vir Petrus: "Volg My!"

Jesus en die geliefde dissipel

20 Toe •Petrus omdraai, sien hy dat die dissipel vir wie Jesus liefgehad het,* hulle volg, die een wat ook by die maaltyd teen sy bors geleun* en gevra het: "Here, wie is dit wat U gaan verraai?" 21 Toe Petrus hom sien, vra hy vir Jesus: "Here, maar wat van hom?" 22 Jesus sê vir hom: "As Ek wil hê dat hy bly totdat Ek kom,* wat het dit met jou te maak? Volg jy My!" 23 Die gerug het toe onder die broersq versprei dat daardie dissipel nie sou sterf nie. Jesus het egter nie vir hom gesê dat hy nie sou sterf nie, maar: "As Ek wil hê hy moet bly totdat Ek kom, wat het dit met jou te maak?"

Slotopmerkings

24 *Dit is daardie dissipel wat van hierdie dinge getuig en hierdie dinge geskryf het, en ons weet dat sy getuienis geloofwaardig is.

25 *Daar is nog baie ander dinge wat Jesus gedoen het. As dit een vir een neergeskryf sou word, sou die wêreld self, dink ek, die boeke wat geskryf sou word, nie kon bevat nie.

* **1:1-2** Joh 17:5; 1 Joh 1:1-2

* **1:1 Woord:** Op 19:13

* **1:3** Joh 1:10; 1 Kor 8:6; Kol 1:16-17; Heb 1:2

* **1:4 In ... lewe:** Joh 5:26

* **1:5** Joh 3:19

* **1:6** Matt 3:1; Mark 1:4; Luk 1:13,17,76; 3:2

* **1:8 Hy ... lig nie:** Joh 1:20

* **1:9** 1 Joh 2:8

* **1:10 Hy ... wêreld:** Joh 1:14

* **1:10 en die ... ontstaan:** Joh 1:3; 1 Kor 8:6; Kol 1:16; Heb 1:2

* **1:10 en tog ... erken nie:** Joh 17:25

* **1:12** Gal 3:26

* **1:13** Joh 3:3,5-6; Jak 1:18; 1 Pet 1:23; 1 Joh 3:9; 5:18

* **1:14 die Woord ... geword:** Rom 1:3; Gal 4:4; Fil 2:7; 1 Tim 3:16; Heb 2:14; 1 Joh 4:2; *Psalms van Salomo* 7:6 •**Pseudepigrawe**

a 1:14 en ons ... aanskou: Toespeling op Jes 60:1-2 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Luk 9:32; Joh 2:11.

* **1:15** Joh 1:30

* **1:15 Hy wat ... kom:** Matt 3:11; Mark 1:7; Joh 1:27

b 1:15 is my voor: Dit het 'n dubbele betekenis, nl ‘Hy het voor my bestaan’ of ‘Hy is belangriker as ek’.

* **1:16 Uit ... ontvang:** Kol 2:10

* **1:17 Want ... gegee:** Eks 31:18; 34:28; Joh 7:19

c 1:17 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **1:18 Niemand ... gesien nie:** Eks 33:20; Joh 6:46; 1 Tim 6:16; 1 Joh 4:12

d 1:18 enigste … God: Die lesing van ou en betroubare manuskripte word hier gevolg. Latere manuskripte lui "die eniggebore Seun van God".

e 1:18 teen … bors: 'n Beeld wat noue verbondenheid aandui.

* **1:18 die enigste Seun … gemaak:** Matt 11:27; Luk 10:22

* **1:20** Joh 3:28

f 1:20 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **1:21 Is jy Elia … is nie:** Matt 11:14; 17:11-13

* **1:21 Is jy die Profeet:** Deut 18:15; Joh 6:14; 7:40; Hand 3:22; 7:37

g 1:23 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

h 1:23 Maak … reguit: Aanhaling uit Jes 40:3 as heenwysing na Johannes die Doper; vgl Matt 3:3; Mark 1:3; Luk 3:4.

* **1:25-26 Waarom … water:** Matt 21:25; Mark 11:30; Luk 20:4; Joh 1:33

* **1:27** Hand 13:25

* **1:27 Hy … kom:** Joh 1:15

* **1:28** Matt 3:13; Joh 10:40

* **1:29 Die volgende … God:** Joh 1:36

i 1:29 Lam … wegneem: Toespeling op Jes 53:6-7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 8:32; 1 Pet 1:18-19.

* **1:30** Joh 1:15

* **1:32 Ek het … gebly:** Matt 3:16; Mark 1:10; Luk 3:22

* **1:34 Hy is … God:** Matt 3:17; 17:5; 27:54; Mark 9:7; 15:39; Luk 9:35; Joh 20:31; Hand 9:20

j 1:38 *Rabbi:* 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees.

k 1:39 tiende uur: Volgens Westerse tydsbepaling 16:00; •Tydsindeling.

l 1:41 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **1:40-42 Andreas … gebring:** Matt 4:18-20; Mark 1:16-18

m 1:42 Sefas: •Petrus se Aramese naam.

* **1:42 Jy is ... Petrus:** Matt 10:2; 16:18; Mark 3:16; Luk 6:14

* **1:44 Filippus ... Betsaida:** Joh 12:21

n 1:45 Wet ... Profete: Dit dien as aanduiding van die geskrifte van die Ou Testament wat in Jesus se tyd deur die Jode as gesaghebbend aanvaar is; vgl Matt 7:12; Rom 3:21.

o 1:45 Hom ... geskryf het: Toespeling op Deut 18:18; Jes 7:14; 9:6; Eseg 34:23 as heenwysing na Jesus Christus.

p 1:49 *Rabbi:* 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat ‘my •Meester’ beteken.

q 1:49 U ... Seun van God: Toespeling op Ps 2:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 3:17; 14:33; 16:16; Mark 1:11; 3:11; Luk 3:22; 4:41; Joh 11:27; Hand 13:33.

r 1:49 Koning ... Israel: Toespeling op Sef 3:15 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 27:42; Mark 15:32; Joh 12:13.

s 1:51 *Amen, amen:* Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **1:51 die engele ... neerdaal:** Gen 28:12

* **2:1** Joh 4:46

* **2:4 My ... aangebreek nie:** Joh 7:30; 8:20

* **2:5 Doen ... sê:** Gen 41:55

* **2:6 volgens ... Jode:** Mark 7:3-4; Joh 3:25

t 2:6 *metretai:* 'n Inhoudsmaat vir vloeistof. Een *metretes* (enkelvoud) was ongeveer 40 liter; •Inhoudsmate.

* **2:11 Dit ... gedoen:** Joh 4:54; 20:30

* **2:11 Hy het ... geopenbaar:** Luk 9:32; Joh 1:14; 12:41

* **2:12** Matt 4:13

u 2:13 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

v 2:14 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **2:16 die huis ... Vader:** Luk 2:49

w 2:17 Die hartstog ... verteer: Aanhaling uit Ps 69:10 as heenwysing na Jesus Christus.

* **2:19** Matt 26:61; 27:40; Mark 14:58; 15:29; Hand 6:14

* **2:21 die tempel ... liggaam:** 1 Kor 6:19

* **2:22** Luk 24:6-8; Joh 12:16; 14:26

x 2:23 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **2:23 het talle ... geglo:** Joh 7:31; 11:47-48

* **3:1-2 Daar ... Jesus gekom:** Joh 7:50; 19:39

y 3:2 ***Rabbi:*** 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat 'my •Meester' beteken.

* **3:2 Rabbi ... gekom het:** Matt 22:16

* **3:2 want ... is nie:** Joh 9:16; Hand 10:38

z 3:3 ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

a 3:3 van bo ... gebore: In die bronteks word 'n dubbelsinnige woord gebruik wat sowel 'van bo' as 'weer' kan beteken.

* **3:5 As ... word nie:** Tit 3:5

* **3:8 Die wind ... gaan nie:** Pred 11:4

* **3:11 Ons praat ... getuienis nie:** Joh 3:32; 8:26

* **3:12** Luk 22:67

* **3:13 niemand ... neergedaal het:** Spr 30:4; Rom 10:6

b 3:14 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **3:14 Moses ... verhoog het:** Num 21:9

* **3:14 moet die ... verhoog word:** Joh 8:28; 12:34

* **3:15** Joh 20:31

* **3:16 Want ... gegee het:** Rom 8:32; 1 Joh 4:9-10

* **3:16 sodat ... kan hê:** Joh 3:36; 10:28; 1 Joh 5:13

* **3:17** Joh 12:47

* **3:17 God ... oordeel nie:** Joh 5:22,30; 8:15-16; Hand 17:31

* **3:18 Wie … veroordeel nie:** Joh 5:24

* **3:19 Die lig … gekom:** Joh 1:5,9; 8:12; 9:5

* **3:20** Ef 5:11-13

* **3:22** Joh 3:26; 4:1-2

* **3:24** Matt 4:12; 14:3; Mark 1:14; 6:17; Luk 3:20

c 3:26 ***Rabbi:*** 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat ‘my •Meester’ beteken.

* **3:26 Hy wat … doop:** Joh 3:22; 4:1-2

* **3:27 'n Mens … is nie:** Joh 19:11; 1 Kor 4:7; Heb 5:4

d 3:28 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **3:28 Ek is nie … Christus nie:** Joh 1:20

e 3:28 Ek is voor … uitgestuur: Toespeling op Mal 3:1 as heenwysing na Johannes die Doper; vgl Matt 11:10; Mark 1:2.

* **3:29 maar die … stem van die bruidegom:** Matt 9:15; Mark 2:19

* **3:31 hy wat uit … praat uit die aarde:** 1 Joh 4:5

* **3:32 Wat Hy … getuig Hy:** Joh 8:26

* **3:35 Die Vader … lief:** Joh 5:20; 10:17; 15:9

* **3:35 het alles … gegee:** Matt 11:27; Luk 10:22; Joh 13:3

* **3:36 Wie in … ewige lewe:** Joh 3:16; 1 Joh 5:13

* **3:36 maar wie … op hom:** Ef 5:6

* **4:1-2 die Fariseërs … sy dissipels:** Joh 3:22,26

* **4:4** Matt 10:5; Luk 9:52; 17:11

* **4:5** Gen 33:19; 48:22; Jos 24:32

f 4:5 Sigar: Sigar is waarskynlik die dorpie wat in die Ou Testament as Sigem bekend staan; vgl Gen 33:19; 48:22; Jos 24:32.

* **4:6 Dit … was:** Joh 4:12

g 4:6 sesde uur: Volgens Westerse tydsbepaling 12:00; •Tydsindeling.

* **4:9 Jode … Samaritane nie:** Esra 4:3; 9:1 — 10:44; Luk 9:52-53

* **4:10 wie … vra:** Joh 4:26

* **4:10 sou jy … gegee het:** Joh 7:37-38; Op 21:6; 22:17

* **4:12 U … Jakob nie:** Joh 8:53

* **4:14 maar … word nie:** Joh 6:35

* **4:14 Die water … lewe:** Joh 7:38

* **4:19 Meneer … profeet is:** Matt 21:46; Joh 7:40; 9:17

h 4:20 hierdie berg: Verwys na die berg Gerisim, waarop daar 'n Samaritaanse tempel gestaan het.

* **4:20 Ons … berg aanbid:** Deut 11:29; Jos 8:33

* **4:20 julle … moet aanbid:** Deut 12:5-14; Ps 122:1-5

* **4:22 die verlossing … Jode:** Jes 2:3; Rom 9:3-4

* **4:24 God is Gees:** 2 Kor 3:17

* **4:24 wie … waarheid aanbid:** Fil 3:3

i 4:25 Messias: Die Samaritane het nie 'n messiaanse koning uit die huis van Dawid verwag nie, maar 'n profeet soos Moses (Deut 18:15). Die verwagting van die Samaritane word hier in Joodse terme uitgedruk.

j 4:25 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **4:25 Ek weet … word:** Joh 1:41

* **4:25 Wanneer … maak:** Joh 14:26

* **4:26 Ek is … praat:** Mark 14:61-62; Joh 9:37

k 4:29 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **4:29 Hierdie … hoe:** Matt 12:23; Joh 7:26

l 4:31 *Rabbi:* 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat 'my •Meester' beteken.

* **4:34 My voedsel … gestuur het:** Joh 5:30; 6:38

* **4:34 om sy … voltooi:** Joh 5:36; 17:4

m 4:35 wit … oes: Dit beteken ‘ryp om geoes te word’.

* **4:35 kyk op … vir die oes:** Matt 9:37; Luk 10:2

* **4:37** Miga 6:15

* **4:42 want … wêreld is:** 1 Joh 4:14

* **4:43 Ná … dae:** Joh 4:40

* **4:44** Matt 13:57; Mark 6:4; Luk 4:24

* **4:45 omdat … gedoen het:** Joh 2:23

* **4:46 Kana … gemaak het:** Joh 2:1-11

* **4:46-47 In Kapernaum … gelê:** Matt 8:5-6; Luk 7:1-3

* **4:48 As … glo nie:** Dan 4:2,37; Mark 13:22; 1 Kor 1:22

* **4:50 Gaan … leef:** Matt 8:13; Mark 7:29

n 4:52 sewende uur: Volgens Westerse tydsbepaling 13:00; •Tydsindeling.

* **4:53 hy en sy … gekom:** Hand 11:14; 16:14-15,31

* **4:54** Joh 2:11

o 5:2 Betesda: In manuskripte word die naam van die bad ook aangedui as Betsata, Betsaida of Belseta.

p 5:3 gebreklikes: 'n Aantal minder betroubare manuskripte voeg hierna die volgende by: “Hulle het gewag vir die water om te beweeg, **4** want 'n engel van die Here het van tyd tot tyd na die bad afgedaal en die water geroer. Gevolglik is die een wat eerste in die bewegende water ingeklim het, van sy siekte genees.” Dit word aanvaar dat hierdie woorde nie deel van die bronteks is nie.

* **5:8** Matt 9:6; Mark 2:11; Luk 5:24

q 5:8 slaapmat: Dit verwys na 'n ligte matras met strooi gevul.

* **5:9 sy slaapmat … loop:** Mark 2:12; Luk 5:25

* **5:9 Daardie … Sabbat:** Luk 13:14; Joh 9:14

* **5:10 Dit is … dra nie:** Jer 17:21

* **5:13 Jesus … byeen was:** Matt 8:18; 13:36; Mark 4:36; 7:17; Joh 6:2-3,15

r 5:14 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **5:15** Joh 9:11

* **5:18 het die ... maak:** Matt 14:5; 26:4; Mark 14:1; Joh 7:1,25; 8:37,40; 11:53

* **5:18 Hom so ... gestel het:** Joh 10:30,33

s 5:19 ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **5:19 Die Seun ... doen nie:** Joh 5:30; 8:28

* **5:20 Die Vader ... lief:** Joh 3:35; 10:17; 15:9; 17:23-24

* **5:21 die Vader ... lewend maak:** Rom 4:17; Ef 2:4-5

* **5:21 maak die Seun ... Hy wil:** Joh 11:25

* **5:22 het die ... oorgegee:** Joh 3:17; 5:27; 9:39; 12:47; Hand 10:42; 17:31; *Henog* 69:27 •**Pseudepigrawe**

* **5:23 sodat ... Vader eer:** Fil 2:10-11

* **5:23 Wie nie ... het nie:** Luk 10:16

* **5:24 Wie my ... ewige lewe:** Joh 3:15-16; 8:51; 12:44

* **5:24 vir hom is ... oorgegaan:** Joh 3:18; 1 Joh 3:14

* **5:25** Mark 5:41; Luk 7:14; 8:54; Joh 5:28; 11:43

* **5:26 aan die ... te hê:** Joh 1:4

* **5:29** Dan 12:2; Hand 24:15

* **5:28-29 daar kom ... uitkom:** Joh 5:25; 11:23

* **5:30 Uit ... doen nie:** Joh 5:19

* **5:30 Ek nie ... gestuur het:** Luk 22:42; Joh 4:34; 6:38

* **5:31** Joh 8:13-14

* **5:32 Daar ... getuig:** Joh 1:15,34; 3:26; 5:36-37,39; 8:18; 10:25; 15:26; 1 Joh 5:6-9

* **5:32 die getuienis ... waar is:** Joh 19:35; 21:24

* **5:33** Joh 1:19-27

* **5:34 Ek aanvaar ... is nie:** 1 Joh 5:9

* **5:36 Maar Ek ... Johannes:** 1 Joh 5:9

* **5:36 Die werke wat … van My:** Joh 10:25,38; 14:11

* **5:37 En die … getuig:** Matt 3:17; Mark 1:11; Luk 3:22; Joh 5:32; 8:18; 1 Joh 5:9

* **5:38 julle het … julle nie:** 1 Joh 2:14

* **5:38 julle Hom … glo nie:** Joh 6:29

* **5:39** Luk 24:27,44; Hand 13:27; 1 Pet 1:10-11

* **5:41** Joh 12:43

* **5:42 julle het … julle nie:** 1 Joh 3:17

* **5:44 terwyl julle … kom nie:** Joh 12:43

* **5:45 dit is … julle aankla:** Deut 31:26-27

t 5:46 As julle … geskryf: Toespeling op Deut 18:15 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Luk 24:27; Hand 3:22; 7:37.

* **5:47** Luk 16:29-31

u 6:1 See van Galilea: Dit is 'n binnelandse meer, bekend as die •See van Galilea.

* **6:2 'n Groot … aangekom:** Matt 4:25; 8:1; 12:15; 19:2; 20:29; Mark 5:24; Luk 9:11

* **6:2 hulle … verrig het:** Joh 2:23; 6:14

* **6:3** Matt 5:1; 24:3; Mark 3:13; Luk 22:39

* **6:4** Luk 22:1; Joh 2:13; 11:55

v 6:4 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

w 6:7 *denarii:* 200 *denarii* is ongeveer die dagloon vir 200 dae se arbeid; •Munte.

* **6:8 Andreas … Petrus:** Matt 4:18; 10:2; Mark 1:16; Luk 6:14; Joh 1:40

* **6:9 garsbrode … visse:** Joh 21:9,13

x 6:10 sit: Letterlik 'vir ete aanlê'.

y 6:14 die Profeet … sou kom: Toespeling op Deut 18:15,18 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 3:22; 7:37.

* **6:15 op die … te maak:** Joh 18:36

* **6:15 het Hy … alleen:** Matt 14:23; 15:29; Mark 6:46; Luk 6:12

z **6:17** **see:** Dit is 'n binnelandse meer, ook bekend as die •See van Galilea.

a **6:19** ***stadioi:*** 25-30 *stadioi* is ongeveer 5 kilometer; •Lengtemate.

* **6:20** **Dit ... wees nie:** Matt 14:27

b **6:22** **see:** Dit is 'n binnelandse meer, ook bekend as die •See van Galilea.

* **6:23** **naby ... uitgespreek het:** Joh 6:11

c **6:25** ***Rabbi:*** 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat 'my •Meester' beteken.

d **6:26** ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **6:26** **julle van ... geword het:** Joh 6:11-12

* **6:27** **die voedsel wat hou ... lewe:** Joh 4:14; 6:50-51,54,58

* **6:30** **Hulle ... sal u doen:** Joh 2:18

e **6:31** **woestyn:** Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **6:31** **Ons ... geëet:** Eks 16:15; Num 11:7-9; Neh 9:15; Joh 6:49,59

* **6:31** **Hy het ... te eet:** Ps 78:24; 105:40

* **6:33** **Want ... neerdaal:** Joh 6:41,51

* **6:34** Joh 4:15

* **6:34** **gee ... brood:** Matt 6:11; Luk 11:3

* **6:35** **Ek is ... lewe:** Joh 6:48,51,58

* **6:35** **wie in My ... word nie:** Joh 4:14

* **6:36** **Julle het ... julle nie:** Joh 6:11

* **6:37** **Elkeen ... gee:** Joh 17:2,7,24

* **6:37** **Ek sal ... verstoot nie:** Matt 11:28

* **6:38** **nie om ... gestuur het:** Matt 26:39; Mark 14:36; Luk 22:42; Joh 4:34; 5:30

* **6:39** **Dat Ek ... gaan nie:** Joh 10:28-29; 17:12; 18:9

* **6:40** **Ek ... opstaan:** Joh 6:44,54; 11:24

* **6:41 Ek … neergedaal het:** Joh 6:33,35,51,58

* **6:42 Is hy … Josef:** Matt 13:55; Mark 6:3; Luk 4:22

* **6:44 Niemand … trek nie:** Joh 6:65

* **6:44 en Ek … opstaan:** Joh 6:39-40,54; 11:24

* **6:45 En hulle … wees:** Jes 54:13; 1 Thess 4:9

* **6:46** Joh 1:18

* **6:47 Hy wat … lewe:** Joh 3:15-16,36

* **6:48** Joh 6:35,41,51,58

* **6:49** Joh 6:31,58

* **6:50-51 Maar die brood … ewig leef:** Joh 6:33,58

* **6:54 en Ek … opstaan:** Joh 6:39-40,44; 11:24

* **6:56 bly in … in hom:** Joh 15:5; 1 Joh 3:24

* **6:62** Hand 1:9-11

* **6:63 Dit … maak:** 2 Kor 3:6

* **6:64 Jesus … verraai:** Joh 13:11

* **6:65** Joh 6:44

* **6:68 U het … lewe:** Joh 6:63

* **6:69 U die … God is:** Mark 1:24; Luk 4:34

* **6:71** Joh 12:4

* **7:1 die Jode … doodmaak:** Joh 5:18; 7:19,25; 8:37,40

* **7:2** Lev 23:43

f 7:2 Huttefees: Ook genoem die “Fees van die insameling”, was 'n sewedaagse oesfees wat op 15-22 •*Tisri*, die sewende maand, ook genoem •*Etanim*, gevier is. Verskillende seremonies het later deel van die fees geword. Een hiervan was die uitgiet van water uit die Siloamfontein op die altaar; •Feeste.

* **7:6 My bestemde … hier nie:** Joh 2:4; 7:30; 8:20

* **7:7 Die wêreld … haat nie:** Joh 15:18

* **7:7 sy dade … is:** Joh 3:19

* **7:11** Joh 11:56

* **7:13 uit … Jode:** Joh 9:22; 19:38; 20:19

g 7:14 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **7:15** Matt 13:54; Luk 2:47

* **7:16** Joh 12:49; 14:10

* **7:18 Hy wat … eie eer:** Joh 8:50

* **7:19 Het … gegee nie:** Joh 1:17

* **7:19 En nie … uit nie:** Hand 7:53; Rom 2:21-24

* **7:19 Waarom … doodmaak:** Joh 5:18; 7:1,25; 8:37,40

* **7:20 Jy … demoon:** Joh 8:48,52; 10:20

* **7:21** Joh 5:16

* **7:22 Omdat … gegee het:** Gen 17:10-13; Lev 12:3

* **7:23 is julle … gemaak het:** Joh 5:8-9,16

* **7:24 Moenie … oordeel nie:** Jes 11:3; Joh 8:15

* **7:24 oordeel regverdig:** Lev 19:15; Jes 11:4

* **7:25 Is hy … doodmaak nie:** Joh 5:18; 7:1,19; 8:37,40

h 7:26 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **7:27** Joh 9:29

i 7:28 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **7:28-29 Hy wat My … ken Hom:** Joh 8:55; 17:25

* **7:30** Joh 8:20

* **7:30 Hulle … gelê nie:** Joh 7:44

* **7:30 sy uur … het nie:** Joh 2:4; 7:6

* **7:31 baie uit … glo:** Joh 2:23; 8:30; 10:42; 11:45; 12:11,42

* **7:33 Nog … julle:** Joh 13:33; 16:5

* **7:34** Joh 8:21; 13:33

* **7:34 waar … kom nie:** Joh 13:36; 17:24

j 7:35 *Diaspora:* Dit beteken 'verstrooiing'. Dit is die term waarmee Jode na hulle volksgenote buite Palestina verwys het.

* **7:37 En op … fees:** Lev 23:36

k 7:37 fees: Die Huttefees; vgl Joh 7:2; •Feeste.

* **7:37 As … drink:** Joh 4:10,14

* **7:38 Strome … vloei:** Spr 18:4; Jes 58:11

* **7:39** Joh 16:7; 20:22; Hand 2:4

l 7:40 Hy … Profeet: Toespeling op Deut 18:15 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 6:14; Hand 3:22; 7:37.

m 7:41 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **7:41 Hy … Christus:** Joh 4:29; 7:26; Hand 9:22

* **7:41 Die Christus … Galilea nie:** Joh 7:52

n 7:42 uit die … Dawid: Toespeling op 2 Sam 7:12; Ps 89:4-5 as heenwysing na Jesus Christus.

o 7:42 uit Betlehem: Toespeling op Miga 5:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 2:5-6.

* **7:43** Joh 9:16; 10:19

* **7:44** Joh 7:30

* **7:48** Joh 12:42

* **7:50** Joh 3:1-2; 19:39

* **7:51** Deut 1:16

* **7:52 Geen … Galilea nie:** Joh 1:46; 7:41

p 7:53 — 8:11 Die owerspelige vrou: Volgens teksgetuienis was hierdie gedeelte nie aanvanklik deel van die bronteks nie. Dit bevat egter so 'n outentieke getuienis oor Jesus dat

dit mettertyd in baie manuskripte opgeneem is en sodoende deel van *Die Evangelie volgens Johannes* geword het.

* **8:1** Luk 21:37

q **8:2** **tempelterrein:** Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **8:2** **Hy het ... onderrig:** Matt 26:55

r **8:4** **Meester:** Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

* **8:5** **In die ... stenig:** Lev 20:10; Deut 22:22

* **8:7** **Laat ... gooi:** Deut 17:7

* **8:9** **Dié wat ... weggegaan:** Matt 22:22

* **8:11** **moet ... sondig nie:** Joh 5:14

s **8:12** **Ek is ... wêreld:** Toespeling op Jes 49:6 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 1:4-5,9; 9:5; 12:46.

* **8:13** **U getuig ... geloofwaardig nie:** Joh 5:31

* **8:14** **Ek weet ... gaan:** Joh 13:3; 16:28

* **8:14** **Maar julle ... vandaan kom:** Joh 7:28; 9:29

* **8:15** **Julle ... vlees:** 1 Sam 16:7; Joh 7:24

* **8:15** **Ek ... niemand nie:** Joh 12:47

* **8:16** **is my ... geloofwaardig:** Joh 5:30

* **8:16** **dit nie Ek ... gestuur het:** Joh 5:37; 8:29

* **8:17** Deut 17:6; 19:15

* **8:18** **die Vader ... van My:** 1 Joh 5:9

* **8:19** **Julle ken ... Vader nie:** Joh 16:3

* **8:19** **As julle ... geken het:** Joh 14:7

t **8:20** **tempelterrein:** Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **8:20** **Niemand ... het nie:** Joh 7:30

* **8:21** Joh 7:34,36; 13:33

* **8:22** Joh 7:35

* **8:23** Joh 3:31; 17:14

* **8:24 want as … is' nie:** Joh 13:19

u 8:25 Wat … gesê: Kan ook vertaal word "Ek is wat Ek van die begin af vir julle gesê het."

* **8:26 Hy wat … geloofwaardig:** Joh 7:28

* **8:26 en wat … wêreld:** Joh 12:49

* **8:28 Wanneer … verhoog het:** Joh 3:14; 12:32

* **8:28 dat Ek niks … geleer het:** Joh 5:19

* **8:29 Hy wat … gelaat nie:** Joh 8:16; 16:32

* **8:30 het baie … glo:** Joh 2:23; 7:31; 10:42; 11:45; 12:11,42

* **8:31 As … bly:** Joh 15:7

* **8:33 Ons … Abraham:** Matt 3:9; Luk 3:8; Joh 8:39,56

* **8:33 was nog … slawe nie:** Neh 9:36

v 8:34 ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **8:34 Elkeen … die sonde:** Rom 6:16,20; 2 Pet 2:19

* **8:35 En die … huis nie:** Eks 21:2; Deut 15:12

* **8:37 julle probeer … doodmaak:** Joh 5:18; 7:19,25

* **8:39 Ons … Abraham:** Matt 3:9; Joh 8:33

* **8:41 Ons het … God:** Deut 32:6; Jes 63:16; 64:8

* **8:42 As … liefgehad het:** 1 Joh 5:1

* **8:42 want Ek … uitgegaan:** Joh 13:3; 16:28; 17:8

* **8:42 Ek het ook … gestuur:** Joh 7:28; 17:8

* **8:44 Julle kom … vader uitvoer:** 1 Joh 3:8

* **8:44 Wanneer hy … daarvan is:** Gen 3:4

* **8:46 Wie … uitwys:** 2 Kor 5:21; 1 Pet 2:22; 1 Joh 3:5

* **8:47 Hy wat … van God:** Joh 18:37; 1 Joh 4:6

* **8:48 Het ons … Samaritaan is:** Joh 4:9

* **8:48 'n demoon het nie:** Mark 3:21-22; Joh 7:20

* **8:50 Ek … verheerliking nie:** Joh 5:41

* **8:51** Joh 5:24

w 8:51 *Amen, amen:* Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **8:52 sal hy … smaak nie:** Mark 9:1

* **8:53 Jy is … Abraham:** Joh 4:12

* **8:55 Julle … ken Hom:** Matt 11:27; Luk 10:22; Joh 7:28-29

* **8:58 'Ek is' … gebore is:** Joh 1:1

* **8:59 Hulle het … stenig:** Joh 10:31; 11:8

x 8:59 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

y 9:2 *Rabbi:* 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat 'my •Meester' beteken.

* **9:2 wie … gebore is:** Eks 20:5; Eseg 18:20; Luk 13:2,4

* **9:3 sodat … kan word:** Joh 11:4

* **9:4 Ons … dag is:** Joh 5:17

* **9:6** Mark 8:23

* **9:7 Gaan … *Siloam:*** 2 Kon 5:10

* **9:8** Hand 3:10

* **9:14** Luk 13:14; Joh 5:9

* **9:16 Hierdie … God nie:** Joh 3:2; 9:33

* **9:16 hy hou … Sabbat nie:** Joh 5:16,18

* **9:16 Hoe … doen:** Joh 9:31

* **9:16 hulle was verdeeld:** Joh 7:43; 10:19

* **9:17 Hy … profeet:** Matt 21:46; Joh 4:19; 7:40

* **9:22 hulle vir … bang was:** Joh 7:13; 19:38; 20:19

z 9:22 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **9:22 want … sou word:** Joh 12:42

* **9:24 Gee … eer:** Jos 7:19; Op 1:13

* **9:29 maar hierdie … kom nie:** Joh 7:27-28; 8:14

* **9:31 Ons … verhoor nie:** Ps 66:18; Jes 1:15

* **9:31 as … Hy hom:** Ps 34:16; Spr 15:29

* **9:33** Joh 3:2

* **9:34 Jy … gebore:** Ps 51:7; Joh 9:2

* **9:37** Joh 4:26

* **9:39 Ter wille … gekom:** Joh 3:17; 5:22,27,30; 8:15-16; 12:47

* **9:40** Matt 15:14; 23:26

* **9:41 sou … hê nie:** Joh 15:22

a 10:1 ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **10:4 hulle volg hom:** Joh 10:27

* **10:6** Joh 16:25

b 10:7 ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **10:8** Jer 23:1-2; Eseg 34:2-3

* **10:9** Ps 118:20; Joh 14:6

c 10:11 Ek is … herder: Toespeling op Ps 23:1; Jes 40:11; Eseg 34:15 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Heb 13:20; Op 7:17.

* **10:11 lê … skape:** Joh 15:13; 1 Joh 3:16

* **10:12 die wolf vang … hulle:** Hand 20:29

* **10:14 Ek ken my eie:** Joh 10:27; 2 Tim 2:19

* **10:15 net soos … Vader ken:** Matt 11:27

* **10:15 Ek lê … skape:** Joh 15:13; 1 Joh 3:16

* **10:16 Ek het … lei:** Jes 56:8; Joh 11:52; 1 Pet 2:25

* **10:16 een herder:** Eseg 34:23; 37:24

* **10:17 Ek my … opneem:** Fil 2:8-9

* **10:18 Hierdie … ontvang:** Joh 14:31; 15:10

* **10:19** Joh 7:43; 9:16

* **10:20 Hy het … kranksinnig:** Mark 3:21-22; Joh 7:20; 8:48

d 10:22 Fees … Tempelwyding: 'n Joodse fees ter herdenking van die herwyding van die tempel op 25 •*Kislef* (ongeveer Desember) in 164 vC; •Feeste.

e 10:23 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

* **10:23 die Pilaargang … Salomo:** Hand 3:11; 5:12

f 10:24 in … hou: Letterlik 'lig u ons siele op'?

g 10:24 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **10:24 As … ons:** Luk 22:67

* **10:25 dade … van My:** Joh 5:36; 10:38

* **10:26 julle glo nie:** Joh 6:64; 8:45

* **10:27 My skape … stem:** Joh 8:47; 10:3

* **10:28 Ek gee … lewe:** Joh 17:2

* **10:28 Ek gee … gaan nie:** Joh 3:16

* **10:28 hulle sal … ruk nie:** Joh 6:39; 17:12; 18:9

* **10:30** Joh 17:21

* **10:31** Joh 8:59

* **10:33 Dit is nie … godslastering:** Lev 24:16; Matt 26:65; Mark 14:64

* **10:33 jy, wat … maak:** Joh 5:18

* **10:34 Ek het … gode:** Ps 82:6

* **10:36 hoe sê … God:** Joh 5:17-20

* **10:38** Joh 14:10-11

* **10:38 die Vader in … Vader is:** Joh 17:21

* **10:39 Hulle het … arresteer:** Joh 7:30; 8:20

* **10:39 Hy het … ontglip:** Luk 4:30; Joh 7:30

* **10:40 na die plek … gedoop het:** Joh 1:28

* **10:41 maar alles … waar:** Joh 1:29,34; 3:27

* **10:42** Joh 2:23; 7:31; 8:30; 11:45; 12:11,42

* **11:1 Maria … Martha:** Luk 10:38-39

* **11:2 Maria … afgedroog het:** Joh 12:3

* **11:3 hy vir … lief is:** Joh 11:36

* **11:4 tot die verheerliking … kan word:** Joh 9:3

h 11:8 ***Rabbi:*** 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat ‘my •Meester’ beteken.

* **11:8 onlangs … stenig:** Joh 8:59; 10:31

* **11:9-10 As iemand in die dag … hom is nie:** Joh 12:35

* **11:11 Ons vriend … slaap:** Matt 9:24; 27:52; Mark 5:39; Luk 8:52; Hand 7:60; 1 Kor 11:30

* **11:16 sodat … sterf:** Mark 14:31; Rom 6:8

* **11:18** Matt 21:17

i 11:18 ***stadioi:*** 15 *stadioi* is ongeveer 2,8 kilometer; •Lengtemate.

* **11:21 Here … het nie:** Joh 11:32

* **11:24 Ek weet … dag:** Dan 12:2; Joh 5:28-29; 6:39-40; Hand 24:15

* **11:26 sal tot … sterf nie:** Joh 8:51

j 11:27 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **11:27 ek glo … God:** Joh 6:69

* **11:27 U die Christus … God:** Matt 16:16

* **11:27 Hy wat … kom:** Joh 6:14

* **11:30** Joh 11:20

* **11:32 Here … het nie:** Joh 11:21

* **11:35** Luk 19:41

* **11:36 Kyk … gehad:** Joh 11:3

* **11:37 Hy wat … oopgemaak het:** Joh 9:6

* **11:38 na die … gelê:** Matt 27:60; Mark 15:46; Luk 23:53; 24:2; Joh 20:1

* **11:42 Ek het dit … staan:** Joh 12:30

* **11:42 sodat … gestuur het:** Joh 6:29; 17:8,21

* **11:44 Sy voete … toegedraai:** Joh 20:6-7

* **11:45** Luk 16:31; Joh 2:23; 7:31; 8:30; 10:42; 12:11,42

k 11:47 Sanhedrin: Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

* **11:49-50** Joh 18:14

* **11:52** Joh 10:16

* **11:52 ook om … verenig:** Joh 17:21

* **11:53 het hulle … te maak:** Matt 14:5; Joh 5:18; 7:1,25; 8:37,40

* **11:54 Daarom … rondgegaan nie:** Joh 7:1

l 11:54 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **11:54 En daar … vertoef:** Joh 2:12; 3:22

m 11:55 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **11:55 Die Pasga … naby:** Joh 2:13; 6:4

* **11:55 baie … reinig:** 2 Kron 30:17

* **11:56** Joh 7:11

n 11:56 tempelterrein: Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem met al die geboue, stoorkamers en voorhowe.

o 12:1 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **12:1 het Jesus … opgewek het:** Joh 11:1,43-44

* **12:2 Martha … bedien:** Joh 10:40

p 12:3 *litra:* 'n Inhoudsmaat vir vloeistof. 1 *litra* was ongeveer ⅓ liter; •Inhoudsmate.

q 12:3 nardusolie: Geurige olie afkomstig van die nardusplant, wat in Noord-Indië gegroei het. Dit het meegebring dat hierdie olie uiters duur was, ongeveer die ekwivalent van 'n gemiddelde arbeider se loon vir 'n volle jaar; vgl vs 4.

* **12:3 'n *litra* … afgedroog:** Luk 7:37-38

* **12:4 Judas … verraai:** Joh 6:71

r 12:5 *denarii:* 300 *denarii* is ongeveer die ekwivalent van 'n arbeider se loon vir 300 dae, een jaar (minus Sabbatte); •Munte.

* **12:5 Waarom … gegee nie:** Matt 19:21; Mark 10:21; Luk 18:22

* **12:7 sy het … bewaar:** Joh 19:40

* **12:8 Want … by julle:** Deut 15:11

* **12:9 sodat … opgewek het:** Joh 11:43-44

* **12:11** Joh 11:45

s 12:13 Hosanna: Die Hebreeuse woord wat in Ps 118:25 met "verlos ons tog" vertaal is, word uitgespreek *hosji-a na.* Dit het die uitroep "•Hosanna" geword; vgl Matt 21:9.

t 12:13 Hosanna … Here: Aanhaling uit Ps 118:25-26 as heenwysing na Jesus Christus.

* **12:13 Die … Israel:** Matt 27:42; Mark 15:32; Joh 1:49

u 12:15 Aanhaling uit Sag 9:9 as heenwysing na Jesus Christus.

v 12:15 dogter … Sion: In die enkelvoud 'n poëtiese personifikasie van Jerusalem.

* **12:16 toe … gedoen het:** Joh 2:22

* **12:17 toe Hy … opgewek het:** Joh 11:43-44

* **12:19 Kyk … aan:** Joh 11:48

* **12:21 Filippus … Betsaida:** Joh 1:44

* **12:21 ons … sien:** Luk 19:3; 23:8

* **12:23 Die uur … moet word:** Joh 13:31-32; 17:1

* **12:24** 1 Kor 15:36

w 12:24 *Amen, amen:* Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **12:25** Matt 10:39; 16:25; Mark 8:35; Luk 9:24; 17:33

* **12:26 waar … wees:** Joh 14:3; 17:24

* **12:27 is my … ontsteld:** Ps 6:4; 42:6,12; Matt 26:38; Mark 14:34

* **12:28 'n stem … gekom:** Matt 3:17; 17:5; Mark 1:11; 9:7; Luk 3:22; 9:35

* **12:29 'n Engel … gepraat:** Hand 23:9

* **12:30 Hierdie … julle:** Joh 11:42

* **12:31 het die … aangebreek:** Joh 9:39

* **12:31 die heerser … wêreld:** Joh 14:30; 16:11

* **12:32 En as … word:** Joh 3:14; 8:28

* **12:33** Joh 18:32; 21:19

x 12:34 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

y 12:34 Ons … bly: Toespeling op Ps 89:5,37; 110:4; Jes 9:6; Dan 7:14 as heenwysing na Jesus Christus.

* **12:35 Nog … by julle:** Joh 7:33

* **12:35 Terwyl … oorval nie:** Joh 8:12; 9:4; 12:46

* **12:35 Wie … gaan nie:** Joh 11:10; 1 Joh 2:11

* **12:36 Terwyl … wees:** Ef 5:8

* **12:38 Here … geglo:** Rom 10:16

z 12:38 Here … geopenbaar: Aanhaling uit Jes 53:1 as heenwysing na Jesus Christus.

a 12:40 Aanhaling uit Jes 6:10 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 13:15; Mark 4:12.

b 12:41 hy sy … gesien: Toespeling op Jes 6:1 as heenwysing na Jesus Christus.

* **12:42 het ook … glo:** Joh 7:48

* **12:42 baie van … glo:** Joh 2:23; 7:31; 8:30; 10:42; 11:45; 12:11

* **12:42 vanweë … word nie:** Joh 9:22

* **12:43** Joh 5:44

* **12:44 Wie … gestuur het:** Matt 10:40; Joh 5:24

* **12:45** Joh 14:9

* **12:46 Ek … gekom:** Joh 3:19; 8:12; 9:5

* **12:46 sodat … bly nie:** Joh 12:35

* **12:47 as iemand … bewaar nie:** Matt 7:26

* **12:47 veroordeel Ek … verlos:** Joh 3:17; 8:15

* **12:49** Joh 7:17

* **12:50 Wat Ek … gesê het:** Joh 8:26,28

c 13:1 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **13:1 sy uur aangebreek het:** Matt 26:45; Mark 14:41; Joh 12:23; 17:1

* **13:1 dat Hy van … oorgaan:** Joh 16:28

d 13:1 tot … einde: Kan ook vertaal word met “tot die uiterste toe” of “intens”.

* **13:2 het die duiwel … verraai:** Luk 22:3; Joh 13:27

* **13:3 die Vader … gegee het:** Matt 11:27; Luk 10:22; Joh 3:35

* **13:3 Hy van … terugkeer:** Joh 16:28

* **13:5** Luk 7:44; Joh 12:3

* **13:7 maar … verstaan:** Joh 13:2

* **13:10 julle is skoon:** Joh 15:3

* **13:11 Want … verraai:** Joh 6:64,70-71

e 13:12 aan … aanlê het: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **13:13** Matt 23:8,10

f 13:13 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. "Meester" is die aanspreekvorm vir "Leermeester" in Afrikaans.

* **13:14** Luk 22:27

* **13:14 As Ek … gewas het:** Matt 20:28

* **13:14 behoort … te was:** 1 Tim 5:10

* **13:15** Fil 2:5; 1 Pet 2:21

g 13:16 ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **13:16 'n Slaaf … het nie:** Matt 10:24; Luk 6:40; Joh 15:20

* **13:17** Jak 1:25

h 13:18 Die een … gelig: Dit is 'n idiomatiese uitdrukking wat beteken 'om My in die rug te steek', of 'om teen My te draai'. Aanhaling uit Ps 41:10 as heenwysing na Jesus Christus.

* **13:19** Joh 14:29; 16:4

* **13:19 sodat … Ek is:** Joh 8:24,28

* **13:20 Wie iemand … gestuur het:** Matt 10:40; Mark 9:37; Luk 9:48; 10:16

i 13:21 ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **13:23 Een … liefgehad het:** Joh 19:26; 20:2; 21:7,20

* **13:25** Joh 21:20

j 13:27 Satan: Die benaming "Satan" is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat 'teenstander' of 'aanklaer' beteken.

* **13:27 het Satan … ingevaar:** Luk 22:3; Joh 13:2

k 13:28 aan … aangelê het: Mense het destyds met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê om te eet.

* **13:29 Omdat … gedra het:** Joh 12:6

* **13:31-32** Joh 12:23; 17:1,5

l 13:31 deur: Die Griekse woord kan ook vertaal word "in".

* **13:33** Joh 7:33-34; 8:21

* **13:34** Joh 15:12,17; 1 Joh 3:23

* **13:34 Ek gee … opdrag:** 1 Joh 2:8; 2 Joh vs 5

* **13:35** 1 Joh 3:14

* **13:36 Here … gaan U:** Joh 7:35

* **13:36 Waarheen … volg nie:** Joh 7:34,36

m 13:38 ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **14:1 Moenie … wees nie:** Joh 14:27

* **14:3 julle ook … is:** Joh 12:26; 17:24

* **14:6 Ek … weg:** Heb 10:20

* **14:7 As … Vader ken:** Joh 8:19

* **14:9 Wie … Vader gesien:** Joh 12:45; Kol 1:15; Heb 1:3

* **14:10 Ek in … Vader in My:** Joh 10:38; 14:20; 17:21

* **14:10 Die woorde … Myself nie:** Joh 12:49; 14:24

* **14:11 glo dan … self:** Joh 10:37-38

n 14:12 ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **14:12 Ek na … gaan:** Joh 7:33; 13:1; 14:28

* **14:13 wat … doen:** Joh 15:16; 16:23

o 14:13 deur: Die Griekse woord kan ook vertaal word "in".

* **14:13 sodat … word:** Joh 13:31-32; 17:1

* **14:15** Joh 15:10; 1 Joh 5:3; 2 Joh vs 6

p 14:16 Parakleet: Die Griekse woord verwys na iemand wat geroep is om bystand te verleen — 'n voorspraak, 'n pleitbesorger, 'n trooster, 'n helper.

* **14:16 En Ek … gee:** Joh 14:26; 15:26; 16:7

* **14:17 die Gees … waarheid:** Joh 15:26; 16:13

* **14:18 Ek kom … toe:** Joh 14:3,28

* **14:19** Joh 16:16

* **14:19 Nog … meer nie:** Joh 7:33-34,36

* **14:19 omdat … sal leef:** Joh 6:57

* **14:20** Joh 10:38; 14:10-11; 17:21-23

* **14:21 Wie my opdragte … wat My liefhet:** Joh 15:10; 1 Joh 5:3; 2 Joh vs 6

* **14:21 En wie … Vader sal hom liefhê:** Joh 16:27

* **14:22 dat U … wêreld nie:** Hand 10:40-41

* **14:24 Die woorde … het:** Joh 7:16; 14:10

* **14:26 Die Parakleet … stuur:** Joh 14:16; 15:26; 16:7

* **14:27 Vrede laat … gee Ek julle:** Joh 16:33

* **14:27 Moenie … wees nie:** Joh 14:1

* **14:28 Ek gaan … toe:** Joh 14:3; 16:16,17

* **14:28 Ek na … Vader gaan:** Joh 13:1; 14:12; 16:10,17,28; 20:17

* **14:29** Joh 13:19

q 14:30 die heerser … wêreld: Tegniese term wat Johannes gebruik vir die aanduiding van •Satan; vgl Joh 12:31; 16:11.

* **14:31 doen … het:** Joh 12:49; 15:10

* **14:31 staan … weggaan:** Matt 26:46; Mark 14:42

* **15:2 Elke … af:** Matt 3:10; 15:13

* **15:3 Julle is … skoongesnoei:** Joh 13:10

* **15:4** Rom 11:17-18; 2 Kor 3:5

* **15:4 Bly in ... in julle:** Joh 6:56

* **15:5 Ek is ... lote:** 1 Kor 12:12,27

* **15:5 hy ... vrug:** Joh 15:16

* **15:5 sonder ... nie:** 2 Kor 3:5

* **15:6 gooi ... vuur:** Matt 3:10; 7:19; 13:42

* **15:7 vra ... gebeur:** Mark 11:24; Joh 14:13; 16:23

* **15:8 Hierdeur ... dra:** Matt 5:16

* **15:10 As ... my liefde bly:** Joh 14:15; 1 Joh 2:5; 5:3

* **15:11** Joh 17:13; 1 Joh 1:4

* **15:12** Joh 13:34; 1 Joh 3:11,23; 2 Joh vs 5

* **15:13** Joh 10:11; Rom 5:8; 1 Joh 3:16

* **15:14 Julle is my vriende:** Luk 12:4

* **15:16 Ek ... uitgekies:** Joh 6:70; 13:18

* **15:16 om ... dra:** Joh 15:5

* **15:16 sodat ... gee:** Joh 14:13-14; 16:23

* **15:17** Joh 13:34; 1 Joh 3:11,23; 2 Joh vs 5

* **15:18 As ... haat:** Matt 10:22; 24:9; Mark 13:13; Luk 6:22; Joh 17:14; 1 Joh 3:13

* **15:18 hy My ... het:** Joh 7:7

* **15:19 As ... liefhê:** 1 Joh 4:5

* **15:19 Omdat ... haat die wêreld julle:** Joh 17:14

* **15:20 'n Slaaf ... eienaar nie:** Matt 10:24; Luk 6:40; Joh 13:16

* **15:21** Joh 16:3

* **15:21 Hulle sal ... Naam:** Matt 5:11

* **15:22 sou ... gehad het nie:** Joh 9:41

* **15:23** Luk 10:16; Joh 5:23; 1 Joh 2:23

* **15:24 As Ek … gehad het nie:** Joh 14:11; **sou … gehad het nie:** Joh 9:41

r 15:25 Hulle het … gehaat: Aanhaling uit Ps 35:19; 69:5 as heenwysing na Jesus Christus.

s 15:26 Parakleet: Die Griekse woord verwys na iemand wat geroep is om bystand te verleen — 'n voorspraak, 'n pleitbesorger, 'n trooster, 'n helper.

* **15:26 die Parakleet … kom:** Joh 14:26

* **15:27 julle moet … getuig:** Hand 1:8; 5:32; 1 Joh 4:14

* **15:27 julle van … is:** Luk 1:2; Hand 1:21-22

* **16:2 Hulle … ban:** Joh 9:22

* **16:3** Joh 15:21

* **16:4 hierdie … Ek vir julle gesê:** Joh 13:19; 16:25

* **16:5 Maar … gestuur het:** Joh 7:33

* **16:5 nie een … nie:** Joh 13:36; 14:5

* **16:6** Joh 16:22

t 16:7 Parakleet: Die Griekse woord verwys na iemand wat geroep is om bystand te verleen — 'n voorspraak, 'n pleitbesorger, 'n trooster, 'n helper.

* **16:7 sal Ek … stuur:** Joh 14:16,26; 15:26

* **16:8 van sonde … oordeel:** Hand 24:25

* **16:9 omdat … glo nie:** Joh 5:38; 6:36,63; 7:5; 10:26; 12:37

* **16:10 Ek … gaan:** Joh 13:1; 14:12,28; 16:28; 20:17

u 16:11 die heerser … wêreld: Tegniese term wat Johannes gebruik vir die aanduiding van •Satan; vgl Joh 12:31.

* **16:12** 1 Kor 3:1

* **16:13 die Gees … die waarheid:** Joh 14:17; 15:26

* **16:13 sal Hy … lei:** Joh 14:26; 1 Joh 2:27

* **16:15 Alles … myne:** Joh 17:10

* **16:16** Joh 14:19

v 16:20 ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **16:21 'n Vrou … kraam:** Jes 13:8; 21:3; 26:17; Miga 4:9; 1 Thess 5:3

* **16:22 en dan … wees:** Jes 66:14

* **16:23 Wat … gee:** Joh 14:13-14; 15:16; 1 Joh 5:14-15

* **16:24 sodat … wees:** Joh 15:11; 1 Joh 1:4

* **16:25 Hierdie … julle gesê:** Matt 13:34; Mark 4:33-34; Joh 16:4

* **16:27 want … lief:** Joh 14:21,23

* **16:27 Ek … gekom het:** Joh 3:2; 8:42; 13:3; 17:8

* **16:28** Joh 13:3

* **16:30 weet ons … vra nie:** Joh 2:24-25

* **16:32 dat julle … agterlaat:** Sag 13:7; Matt 26:31,56; Mark 14:27,50

* **16:32 Ek is … My is:** Joh 8:29

* **16:33 Dit … vind:** Joh 14:27

* **16:33 In die … swaarkry:** 2 Tim 3:12

* **16:33 Ek het … oorwin:** 1 Joh 5:4

* **17:1 toe sy … opgerig:** Joh 11:41

* **17:1 die uur … aangebreek:** Matt 26:45; Mark 14:41; Joh 12:23; 13:1

* **17:1 Verheerlik … kan verheerlik:** Joh 13:31-32

* **17:2 net … mensdom gegee het:** Matt 28:18

* **17:3 dat … God:** 1 Thess 1:9; 1 Joh 5:20

w 17:3 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **17:4 Ek … verheerlik:** Joh 13:31-32; 14:13

* **17:4 deur … doen:** Joh 4:34

* **17:5 by U gehad … bestaan het:** Joh 1:1-2; 8:58; 17:24

* **17:6 Ek … gegee het:** Joh 17:26

* **17:8 werklik … gekom het:** Joh 3:2; 16:30

* **17:10 alles … behoort aan U:** Luk 15:31

* **17:10 wat aan U … is myne:** Joh 16:15

* **17:11 hulle is … wêreld:** Joh 13:1

* **17:11 en Ek … toe:** Joh 13:1,3; 16:28

* **17:11 sodat … wees:** Joh 10:30; 17:21; Gal 3:28

* **17:12 niemand … gegaan nie:** Joh 6:39; 18:9

* **17:12 die seun … verderf:** 2 Thess 2:3

* **17:12 niemand … word:** Ps 41:9; 109:4-5,7-8

* **17:13 Ek sê … hê:** Joh 15:11; 1 Joh 1:4

* **17:14 die wêreld het hulle … hulle nie van die wêreld is nie:** Joh 15:18-19

* **17:14 Ek nie van die wêreld is nie:** Joh 8:23

* **17:15 dat … bewaar:** Matt 6:13; 2 Thess 3:3; 1 Joh 5:18

* **17:18** Joh 20:21

* **17:20 Ek … hulle nie:** Joh 17:9

* **17:21 dat hulle almal een kan wees:** Gal 3:28

* **17:21 net soos … in U:** Joh 10:38

* **17:22 sodat … een is:** Joh 17:11

* **17:24 Ek wil … kan wees:** Joh 12:26

* **17:24 sodat … kan sien:** Joh 1:14

* **17:24 my heerlikheid … liefgehad het:** Joh 17:5

* **17:25 die wêreld … nie:** Joh 1:10; 8:55

* **17:25 maar Ek ken U:** Matt 11:27; Luk 10:22; Joh 8:55

* **17:26 Ek het … gemaak:** Joh 17:6

* **18:1** Matt 26:36; Mark 14:32

* **18:2 Jesus … gekom het:** Luk 21:37; 22:39

x 18:3 kohort: 'n Afdeling Romeinse soldate wat uit 200 tot 1 000, maar gewoonlik 600 man, bestaan het; •Militêre terme.

* **18:3 en die tempelwagte … Fariseërs:** Joh 7:32,45

* **18:9** Joh 6:39; 10:28; 17:12

* **18:10 Simon … gedra het:** Luk 22:36,38

y 18:10 regteroor: Die Grieks gebruik hier 'n verkleinwoord (oortjie) wat daarop kan dui dat dit net 'n deel van die oor was.

* **18:11 Die beker … drink nie:** Matt 20:22; 26:39; Mark 10:38; 14:36; Luk 22:42

z 18:12 kohort: 'n Afdeling Romeinse soldate wat uit 200 tot 1 000, maar gewoonlik 600 man, bestaan het; •Militêre terme.

a 18:12 *chiliarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 1 000; •Romeinse ampsdraers.

* **18:13** Luk 3:2; Joh 18:24

b 18:13 Annas: Die bronteks lui “Hannas”.

* **18:13-14 Kajafas … sterf:** Joh 11:49-51

* **18:15 Simon … dissipel:** Joh 20:3

* **18:15-16 hy het saam … gebring:** Matt 26:58; Mark 14:54; Luk 22:54-55

* **18:17 Is jy … Ek is nie:** Joh 18:25

* **18:20 Ek het openlik … gepraat:** Joh 7:26

* **18:20 Ek het altyd … gegee:** Matt 4:23; 26:55; Joh 6:59; 7:14

* **18:22** Hand 23:2

* **18:22 Hom … gegee:** Joh 19:3

* **18:24** Luk 3:2; Joh 18:13

c 18:24 Annas: Die bronteks lui “Hannas”.

* **18:25 Hulle … Ek is nie:** Joh 18:17

d 18:26 oor: Die Grieks gebruik hier 'n verkleinwoord (oortjie) wat daarop kan dui dat dit net 'n deel van die oor was.

* **18:26 'n familielid … afgekap het:** Matt 26:51; Mark 14:47; Luk 22:49-50; Joh 18:10

* **18:26 Ek … dan nie:** Joh 18:1

* **18:27** Matt 26:34; Mark 14:30; Luk 22:34; Joh 13:38

e 18:28 ***pretorium:*** Dit was óf die ou paleis van •Herodes, óf die vesting Antonia, waar die •prokurator gedurende feestye tuisgegaan het.

f 18:28 vroegoggend: Volgens Westerse tydsbepaling tussen 03:00 en 06:00.

g 18:28 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **18:31** Joh 19:6-7

* **18:31 Vat julle hom:** Joh 19:6

* **18:31 Vat … wet:** Hand 18:15

* **18:32** Matt 20:19; 26:2; Joh 3:14; 8:28; 12:33

* **18:35 Dit … uitgelewer het:** Joh 1:11

* **18:37 om oor … getuig:** Joh 3:32-33

* **18:37 Hiervoor is … my stem:** 1 Tim 6:13

* **18:37 Elkeen wie … my stem:** Joh 8:47; 1 Joh 4:6

h 18:39 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **18:40** Hand 3:14

i 18:40 misdadiger: 'n Oproermaker wat waarskynlik by 'n mislukte rebellie teen Rome betrokke was.

* **19:2 'n purperrooi … omgehang:** Luk 23:11

* **19:3 hulle … geklap:** Joh 18:22

* **19:4** Luk 23:4; Joh 18:38

* **19:6 Vat julle hom:** Joh 18:31

* **19:7** Lev 24:16

* **19:7 Ons … sterf:** Joh 18:31

* **19:7 hy homself … gemaak het:** Joh 5:18; 10:33

j 19:9 ***pretorium:*** Dit was óf die ou paleis van •Herodes, óf die vesting Antonia, waar die

•prokurator gedurende feestye tuisgegaan het.

* **19:9 Jesus het … gegee nie:** Matt 26:62-63; 27:12,14; Mark 14:61; Luk 23:9

* **19:11 U … is nie:** Joh 10:18; Rom 13:1

* **19:12 Elkeen … maak:** Luk 23:2; Joh 18:37; Hand 17:7

k 19:13 Klipplaveisel: 'n Geplaveide binnehof van klipteëls.

l 19:13 Hebreeus: Volgens Hand 21:40 is Aramees 'n Hebreeuse dialek.

m 19:13 *Gabbata:* 'n Aramese woord wat verwys na 'n hooggeleë plek.

n 19:14 Voorbereidingsdag: Die dag van Voorbereiding voor die Sabbat, dws Vrydag. Die uitdrukking "Voorbereiding vir die •Pasga" kan hier beteken dat die Sabbatdag in hierdie geval saamgeval het met die Pasga en dat die Voorbereiding vir die Sabbat en vir die Pasga op dieselfde dag geval het, dws op Vrydag.

o 19:14 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

p 19:14 sesde uur: Volgens Westerse tydsbepaling 12:00; •Tydsindeling.

q 19:17 Kopbeenplek: 'n Heuwel buite Jerusalem waar teregstellings plaasgevind het.

r 19:17 Hebreeus: Volgens Hand 21:40 is Aramees 'n Hebreeuse dialek.

s 19:20 Latyn: Letterlik 'in Romeins'. Latyn was die amptelike taal van die Romeinse Ryk.

t 19:24 Hulle … gewerp: Aanhaling uit Ps 22:19 as heenwysing na Jesus Christus.

* **19:25** Matt 27:55-56; Mark 15:40-41; Luk 23:49

u 19:25 Maria Magdalena: Die bronteks noem haar deurgaans "Maria, die Magdaleense vrou," dws 'Maria, die vrou afkomstig uit Magdala'. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea.

* **19:26 die dissipel … staan:** Joh 13:23; 20:2; 21:7,20

v 19:28 Ek … dors: Toespeling op Ps 69:22; 22:16 as heenwysing na Jesus Christus.

* **19:29** Ps 69:22

w 19:29 marjoleintak: 'n Bossie wat teen mure groei en waarmee reinigingswater gesprinkel is. Die volksnaam *hisop* is 'n transliterasie van die Hebreeuse/Griekse woord.

* **19:30 sê … volbring:** Job 19:26-27 LXX

x 19:31 Voorbereidingsdag: Die dag van voorbereiding voor die Sabbat, dws Vrydag. Die uitdrukking "voorbereiding vir die •Pasga" in Joh 19:14 kan beteken dat die Sabbatdag in hierdie geval saamgeval het met die Pasga en dat die voorbereiding vir die Sabbat en die

voorbereiding vir die Pasga op dieselfde dag geval het, dws op Vrydag. Dit kan egter ook die 'Vrydag van die Pasga' beteken, dws die Vrydag van die week wat die Pasga geduur het. Dan is die Pasgamaal die vorige aand geëet, dws Donderdagaand.

* **19:31 sodat … Sabbat nie:** Deut 21:22-23

y 19:31 belangrike dag: In Jesus se sterfjaar het die vyftiende •*Nisan*, die dag van die •Pasga, op die Sabbat geval. Dit het aan die betrokke Sabbat nog groter betekenis gegee.

* **19:34 bloed en water:** 1 Joh 5:6,8

* **19:35 Hy wat … praat:** Joh 21:24

z 19:36 Geen … word nie: Aanhaling uit Eks 12:46; Num 9:12; Ps 34:21 as heenwysing na Jesus Christus.

a 19:37 Hulle … deurboor het: Aanhaling uit Sag 12:10 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Op 1:7.

* **19:38 uit … Jode:** Joh 7:13; 9:22; 20:19

* **19:39 Nikodemus … gekom:** Joh 3:1-2; 7:50

b 19:39 *litra:* 'n Inhoudsmaat vir vloeistof. 1 *litra* was ongeveer ⅓ liter; •Inhoudsmate.

c 19:42 Voorbereidingsdag: Die dag van voorbereiding voor die Sabbat, dws Vrydag.

d 20:1 eerste … week: Letterlik 'op die eerste van die Sabbatte', dws Sondag; vgl Joh 20:19; Hand 20:7.

e 20:1 Maria Magdalena: Die bronteks noem haar deurgaans "Maria, die Magdaleense vrou," dws 'Maria, die vrou afkomstig uit Magdala'. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea.

* **20:2 na die ander … liefgehad het:** Joh 13:23; 19:26; 21:7,20

* **20:2 Hulle het … het nie:** Joh 20:13

f 20:5 vooroor buk: Baie van die destydse rotsgrafte was nie 'n volle meter hoog nie, met die gevolg dat 'n persoon vooroor moes buk om in te kyk of in te gaan.

* **20:6-7 die linnedoeke … kop was:** Joh 11:44

g 20:9 Hulle het … opstaan nie: Toespeling op Ps 16:10 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Luk 24:26-27; Hand 2:27,31; 1 Kor 15:4.

* **20:13 Hulle het … het nie:** Joh 20:2

* **20:14 nie besef … was nie:** Luk 24:16; Joh 21:4

h 20:16 Hebreeus: Volgens Hand 21:40 is Aramees 'n Hebreeuse dialek.

i 20:16 *Rabboeni:* 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Aramees wat ‘my •Meester’ beteken.

j 20:17 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit; vgl Rom 8:29; Heb 2:11-12.

k 20:18 Maria Magdalena: Die bronteks noem haar deurgaans “Maria, die Magdaleense vrou,” dws ‘Maria, die vrou afkomstig uit Magdala’. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea.

l 20:19 eerste … week: Letterlik ‘op die eerste van die Sabbatte’, dws Sondag; vgl Joh 20:1; Hand 20:7.

* **20:19 uit vrees … Jode:** Joh 7:13; 9:22; 19:38

* **20:19 Die deure … vir julle:** Joh 20:26

* **20:20 wys … en sy sy:** Joh 19:34; 20:25,27

* **20:20 Die dissipels … sien:** Joh 16:20,22

* **20:21 Soos … julle ook:** Joh 17:18

* **20:23** Matt 16:19; 18:18

* **20:24 Thomas … Didimus:** Joh 11:16; 21:2

* **20:25 As ek … steek nie:** Joh 19:34; 20:20

* **20:26 Terwyl … vir julle:** Joh 20:19

* **20:27 Bring … in my sy:** Joh 19:34; 20:20,25

* **20:29 Geseënd … geglo het:** 1 Pet 1:8

* **20:30** Joh 21:25

m 20:31 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **20:31 sodat julle kan … kan hê:** Joh 3:15; 1 Joh 5:13

n 21:1 See van Tiberias: Dit is 'n binnelandse meer, ook bekend as die •See van Galilea.

* **21:2 Thomas … Didimus:** Joh 11:16; 20:24

* **21:4 maar … is nie:** Luk 24:16; Joh 20:14

* **21:5 julle het … eet nie:** Luk 24:41

* **21:6** Luk 5:4-7

* **21:7 die dissipel … liefgehad het:** Joh 13:23; 19:26; 20:2; 21:20

* **21:7 Toe Simon … gespring:** Matt 14:29

o 21:8 el: 200 el is ongeveer 90 meter; •Lengtemate.

* **21:11 vol … geskeur nie:** Luk 5:6

* **21:13** Matt 14:19; 15:36; Mark 6:41; 8:6; Luk 9:16; Joh 6:11

* **21:14** Joh 20:19,26

* **21:16 Pas … op:** Hand 20:28; 1 Pet 5:2

* **21:17 U … alles:** Joh 16:30

p 21:18 ***Amen, amen:*** Die Hebreeuse woord •*Amen* word hier gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid. Die herhaling daarvan is tipies van Johannes.

* **21:18 maar wanneer … wees nie:** 2 Pet 1:14

* **21:19 Hy het … verheerlik:** Joh 12:33; 18:32

* **21:20 die dissipel … liefgehad het:** Joh 13:23; 19:26; 20:2; 21:7

* **21:20 die een … geleun:** Joh 13:25

* **21:22 As Ek … kom:** Matt 16:28

q 21:23 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **21:24** Joh 19:35

* **21:25** Joh 20:30

DIE HANDELINGE
VAN DIE APOSTELS

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

Inleiding

Lukas is die enigste evangelis wat ook vir ons 'n opvolgwerk, naamlik *Die Handelinge van die Apostels,* geskryf het (Hand 1:1-2). Indien *Lukas* iewers tussen 70 en 80 nC geskryf is (vgl die Inleiding op *Lukas),* het *Handelinge* waarskynlik kort daarna ontstaan, ook in Klein-Asië, moontlik in Efese.

Lukas was 'n goed opgevoede man en skryf van die beste Grieks in die Nuwe Testament. Alhoewel hy waarskynlik nie 'n Jood was nie, toon albei sy werke dat hy goeie kennis van die Joodse kultuur en godsdienstige gebruike gehad het. Op grond van sy gebruik van die eerste persoon “ons” in die latere hoofstukke van *Handelinge* (16:10-17; 20:5-15; 21:1-18; 27:1 — 28:16), aanvaar baie ondersoekers dat hy in 'n stadium 'n reisgenoot van Paulus en daarom goed op die hoogte van die apostel se doen en late was.

Soos sy *Evangelie,* rig Lukas hierdie boek ook aan Theofilus in die hoop dat hy sal help om die Christelike boodskap wyer in die Grieks-Romeinse wêreld te versprei.

Tesame met *Die Evangelie volgens Lukas* beslaan *Handelinge* meer as 'n kwart (27%) van die Nuwe Testament. Hierdie twee werke was as 'n twee-eenheid bedoel, maar is in 'n later stadium, toe die vier Evangelies saamgegroepeer is, deur *Die Evangelie van Johannes* van mekaar geskei.

In hierdie boek vertel Lukas ons wat verder gebeur het met die goeie boodskap wat deur Jesus verkondig is. Die verhaal van *Handelinge* kan saamgevat word as die oorwinningsgang van die evangelie. Alhoewel hierdie werk se titel *Die Handelinge van die Apostels* is, handel dit hoofsaaklik oor Petrus en Paulus. Aan die ander kant speel ook sekere nie-apostels 'n rol in *Handelinge* — soos Stefanus, Filippus, Barnabas, Apollos, Akwila en Priscilla. 'n Meer toepaslike titel sou egter wees *Die Handelinge van die Heilige Gees*. Die boek se sentrale tema word reeds in Handelinge 1:8 aangekondig: “Maar julle sal krag ontvang wanneer die Heilige Gees oor julle kom en julle sal my getuies wees in Jerusalem, in die hele Judea en Samaria en tot aan die einde van die aarde.” *Die Evangelie volgens Lukas* het op Jesus se optrede gekonsentreer; in *Handelinge* gaan dit om die wyse waarop die evangelie van Jesus deur die werking van die Heilige Gees oor die destydse wêreld versprei het.

Op grond van die sentrale tema van *Handelinge* kan die boek volgens die geografiese uitbreiding van die evangelie soos volg ingedeel word:

- 1:1-14 Proloog, hemelvaart
- 1:15 — 8:3 Eerste hoofdeel
  - Vestiging van die kerk in Jerusalem
- 8:4 — 11:18 Tweede hoofdeel
  - 8:4-40 Verspreiding van die evangelie na Samaria
  - 9:1-31 Paulus se bekering
  - 9:32 — 11:18 Petrus se optrede
- 11:19 — 15:35 Derde hoofdeel
  - 11:19 — 12:25 Verspreiding van die evangelie na Antiogië
  - 13:1 — 14:28 Eerste sendingreis van Paulus
  - 15:1-35 Eerste kerkvergadering in Jerusalem

- 15:36 — 21:26 Vierde hoofdeel
    - 15:36 — 21:26 Tweede en derde sendingreis (die evangelie na Griekeland)
- 21:27 — 28:31 Vyfde hoofdeel
    - 21:27 — 22:29 Paulus in Jerusalem gevange geneem
    - 22:30 — 26:32 Verskillende verhore van Paulus
    - 27:1 — 28:16 Reis na Rome
    - 28:17-31 Die evangelie in Rome

1 1 *Die eerste berig, o Theofilus, het ek geskryf oor alles wat Jesus
begin doen en waaroor Hy onderrig gegee het 2 *tot die dag dat Hy
opgeneem is — nadat Hy deur die Heilige Gees opdrag gegee het aan
die •apostels wat Hy uitgekies het. 3 Aan hulle het Hy, ná sy lyding,
deur vele tekens getoon dat Hy leef,* toe Hy oor 'n tydperk van veertig
dae aan hulle verskyn en met hulle oor die sake van die •koninkryk
van God gepraat het.*
4 Terwyl Hy saam met hulle was, het Hy hulle beveel: "Moenie uit
Jerusalem weggaan nie, maar bly wag op die Vader se belofte[a]* wat
julle van My gehoor het.* 5 *Want Johannes het wel met water gedoop,
maar oor nie baie dae nie sal julle met die Heilige Gees gedoop
word."

Jesus vaar op na die hemel

6 Toe hulle bymekaar was, het hulle vir Hom gevra: "Here, gaan U
in hierdie tyd die koninkryk vir Israel weer oprig?"* 7 Maar Hy het
hulle geantwoord: "Dit is nie vir julle om die tye en spesifieke
geleenthede te ken wat die Vader in sy eie mag bepaal het nie.* 8 Maar
julle sal krag ontvang wanneer die Heilige Gees oor julle kom* en julle
sal my getuies wees* in Jerusalem, in die hele Judea en Samaria en tot
aan die einde van die aarde." 9 Toe Hy dit gesê het, is Hy opgeneem
terwyl hulle toekyk,* en 'n wolk het Hom uit hulle gesigsveld
weggeneem. 10 Terwyl hulle, soos Hy weggaan, stip na die hemel bly
kyk, staan daar meteens twee mans in wit klere by hulle* 11 en vra:
"Galileërs, waarom staan en staar julle na die hemel? Hierdie Jesus
wat van julle na die hemel weggeneem is, sal net so terugkom soos
wat julle Hom na die hemel sien weggaan het.*" 12 *Daarna het hulle
van die berg wat as die Olyfberg bekend staan en wat digby Jerusalem
was — 'n Sabbatsreis[b] ver — teruggekeer na Jerusalem. 13 Toe hulle
daar aankom, het hulle opgegaan na die bovertrek waar hulle gebly
het: •Petrus en Johannes, Jakobus en Andreas, Filippus en Thomas,
Bartholomeus en Mattheus, Jakobus, seun van Alfeus, Simon die
Seloot[c] en Judas, die seun van Jakobus.* 14 Hulle het almal eensgesind
in gebed volhard — saam met die vroue, en ook saam met Maria, die
moeder van Jesus, en sy broers.

Mattias word in Judas se plek gekies

15 In daardie dae het •Petrus tussen die broers[d] opgestaan — daar
was ongeveer 120 mense bymekaar — en gesê: 16 "Broers, die
Skrifwoord moes vervul word wat die Heilige Gees vroeër by monde
van Dawid oor Judas uitgespreek het. Hy het vir die mense wat Jesus
gearresteer het as gids opgetree[e] 17 aangesien hy een uit ons geledere

was en deel gehad het aan ons bediening. 18 *Hy het mos 'n stuk grond
aangeskaf uit die geld wat hy as beloning vir sy bose daad ontvang
het. Hy het egter vooroor geval, in die middel oopgebars en al sy
ingewande het uitgepeul. 19 Dit het onder al die inwoners van
Jerusalem bekend geword, met die gevolg dat daardie stuk grond in
hulle eie taal as *Akeldama* bekend staan, dit is: 'Bloedgrond'. 20 Want
daar staan in die boek van die Psalms geskryf:

" 'Laat sy woonplek verlate word
en laat geen inwoner daarin bly nie.'*

"En:

" 'Laat 'n ander sy amp as opsiener oorneem.'*

21 "Daarom moet nou een van daardie manne wat die hele tyd saam
met ons onderweg was terwyl die Here Jesus onder ons gekom en
gegaan het, 22 van die begin af, van die doop van Johannes af,** tot op
die dag dat Hy van ons opgeneem is,* saam met ons as 'n getuie van sy
opstanding optree." 23 Hulle het toe twee voorgestel: Josef, bekend as
Barsabbas, wat ook Justus genoem is, en Mattias. 24 Daarop het hulle
soos volg gebid: "U, Here, wat almal se harte ken, wys U uit hierdie
twee die een aan wat U gekies het 25 om die taak van hierdie diens
van •apostel oor te neem waarvan Judas afvallig geraak het om na die
plek te gaan wat hom toekom." 26 *Toe het hulle geloot en die lot het
op Mattias geval. Hy is daarop by die elftal apostels gevoeg.

Die uitstorting van die Heilige Gees

2 1 Toe die dag van die Pinksterfees aanbreek,[*] was hulle almal op
een plek bymekaar. 2 Onverwags het daar uit die hemel 'n geluid soos
dié van 'n kragtige stormwind opgeklink en dit het die hele huis gevul
waar hulle gesit het. 3 Tonge, asof van vuur, het aan hulle verskyn,
verdeel en op elkeen van hulle neergedaal. 4 En almal is vervul met
die Heilige Gees[**] en het in ander tale begin spreek[*] soos wat die Gees
dit aan hulle gegee het om uit te spreek.
5 Destyds het daar vroom Jode uit elke nasie onder die hemel in
Jerusalem gewoon. 6 Toe daardie geluid opklink, het die menigte
saamgedrom en was verward, omdat elkeen gehoor het hoe daar in sy
eie taal gepraat word. 7 Verstom en verbaas het hulle gevra: “Kyk, is
almal wat daar praat dan nie Galileërs nie?[*] 8 Hoe hoor ons hulle dan
praat in die taal waarmee elkeen van ons grootgeword het? 9 Ons —
Parte[f] en Mede en Elamiete, inwoners van Mesopotamië, Judea en
Kappadosië, Pontus en Asië,[g] 10 Frigië en Pamfilië, Egipte en streke
van Libië in die omgewing van Sirene, en Romeine wat hier vertoef, 11
Jode en proseliete,[h] mense van Kreta en Arabiere — ons hoor hulle in
ons eie taal oor die groot dade van God praat.” 12 Almal was verstom
en verward en het mekaar gevra: “Wat beteken dit tog?” 13 Ander
weer het spottend gesê: “Hulle is vol soetwyn.”

Petrus se toespraak

14 Daarop staan •Petrus op, verhef sy stem en spreek hulle toe:
“Jode en julle almal wat in Jerusalem woon — dit moet julle weet,
luister goed na my woorde: 15 Hierdie mense is nie dronk soos julle
dink nie; dit is immers nog net die derde uur[i] van die dag. 16 Wat hier
gebeur, is deur die profeet Joël aangekondig:

17 [*]“ ‘En dit sal in die laaste dae gebeur,’ sê God:
‘Ek sal my Gees op alle mense uitstort —
julle seuns en julle dogters sal profeteer,
en julle jongmense sal visioene sien,
en julle ou mense sal drome droom.
18 Ja, ook oor my diensknegte en diensmaagde
sal Ek in daardie dae my Gees uitstort
en hulle sal profeteer.
19 En Ek sal bo in die hemel wonders bewerk
en tekens onder op die aarde:
bloed en vuur en rookwolke.
20 Die son sal verander in duisternis

en die maan in bloed
voordat die groot, stralende dag van die Here kom.
21 *Dán sal elkeen wat die Naam van die Here aanroep, verlos
word.’

22 “Israeliete, luister na hierdie woorde! Jesus van Nasaret was 'n man
wat deur God aan julle bekend gemaak is deur kragtige dade en die
wonders en tekens wat God deur Hom in julle midde verrig het* —
soos julle self ook weet. 23 Julle het hierdie man, wat deur die vaste
plan en voorkennis van God uitgelewer is,* deur die hande van
wettelose mense gekruisig en doodgemaak.* 24 God het Hom egter
opgewek* en van die lyding van die dood[j] bevry, omdat dit
onmoontlik was dat Hy deur die dood vasgehou word. 25 Dawid sê
immers oor Hom:

“ ‘Ek het die Here gedurig voor my gesien,
want Hy is aan my regterkant,[k]
sodat ek nie wankel nie.
26 Daarom juig my hart
en jubel my tong,
ja, ook my liggaam sal in hoop voortleef,
27 want U sal my •siel nie aan *Hades*[l] oorlaat,
en u Heilige nie ontbinding laat beleef nie.*
28 U het vir my die paaie na die lewe bekend gemaak,
deur u teenwoordigheid
sal U my met blydskap vervul.’[m]

29 “Broers, wat die stamvader Dawid betref, kan ek vir julle met
sekerheid sê dat hy gesterf het en begrawe is,* en sy graf is tot vandag
toe by ons. 30 Omdat hy 'n profeet was en geweet het dat ‘God met 'n
eed aan hom beloof het om iemand uit sy nageslag op sy troon te
plaas,’[n] 31 het hy, in vooruitskouing oor die opstanding van die
Christus[o] gesê dat

“ ‘Hy nie aan *Hades* oorgelaat sou word
of dat sy liggaam ontbinding sou beleef nie.’[p]

32 “God het hierdie Jesus laat opstaan — daarvan is ons almal
getuies.* 33 Nadat Hy tot aan die regterhand[q] van God verhoog is* en
die belofte van die Heilige Gees van die Vader ontvang het,* het Hy
die Gees uitgestort, en dit is wat julle sien en hoor. 34 Dawid het
immers nie na die hemele[r] opgevaar nie, maar sê self:

“ ‘Die Here het vir my Here gesê:

Sit aan my regterhand,
35 totdat Ek u vyande
'n voetbank vir u voetes[s] gemaak het.'[t]

36 *"Laat die hele huis van Israel dan vir seker weet dat God Hom Here
en Christus gemaak het — hierdie Jesus wat julle gekruisig het."
37 Toe hulle dit hoor, is hulle diep in die hart getref en het vir
•Petrus en die ander •apostels gevra: "Wat moet ons doen,* broers?" 38
Petrus antwoord hulle: "Bekeer julle, en laat elkeen van julle in die
Naam van Jesus Christus tot vergewing van julle sondes gedoop
word,* en julle sal die gawe van die Heilige Gees ontvang. 39 Want die
belofte geld vir julle, en ook vir julle kinders, en vir almal daar ver,*
almal wat die Here ons God na Hom toe roep.*" 40 Met nog baie ander
woorde het hy getuig en hulle aangespoor: "Laat julle uit hierdie
korrupte geslag* red." 41 *Diegene wat sy boodskap aangeneem het, is
gedoop en op daardie dag is ongeveer drieduisend mense toegevoeg.

Die eerste gemeente

42 Hulle het bly volhard in die onderrig van die •apostels, die
onderlinge verbondenheid, die breek van die brood* en in gebed. 43
Almal is met ontsag vervul* en baie wonders en tekens het deur die
apostels plaasgevind.* 44 *Al die gelowiges was bymekaar en het alles
gemeenskaplik besit. 45 *Hulle het hulle eiendom en besittings verkoop
en aan almal uitgedeel volgens elkeen se behoefte. 46 Saam het hulle
volhard om die tempel daagliks te besoek,* aan huis die brood te
breek* en hulle maaltye met blydskap en met opregte harte te geniet.
47 Hulle het God bly prys en die hele volk was hulle goedgesind. En
die Here het daagliks verlostes by hulle getal gevoeg.*

Genesing van die verlamde

3 1 Op die negende uur,[u] die uur van gebed,* was •Petrus en
Johannes na die tempel op pad. 2 'n Man, verlam van sy geboorte af,*
is daarheen gedra. Hulle het hom elke dag neergesit by die
tempelpoort bekend as die Mooi Poort om van die mense wat die
tempel binnegaan om 'n aalmoes te vra. 3 Toe hy sien dat Petrus en
Johannes op die punt was om die tempel binne te gaan, het hy 'n
aalmoes gevra. 4 Petrus, vergesel van Johannes, het stip na hom
gekyk* en gesê: “Kyk na ons!” 5 Hy het toe na hulle gekyk in die
verwagting om iets van hulle te ontvang. 6 Maar Petrus het gesê:
“Silwer en goud het ek nie, maar wat ek het, dit gee ek vir jou: In die
Naam van Jesus Christus[v] van Nasaret, staan op en loop!*” 7 Hy het
hom aan sy regterhand gegryp en opgehelp. Onmiddellik het sy voete
en enkels sterk geword. 8 Hy het opgespring, regop bly staan,
rondgestap* en toe saam met hulle die tempel binnegegaan,* terwyl hy
loop en spring en God prys. 9 Die hele volk het gesien hoe hy God loop
en prys. 10 Hulle het hom herken as die een wat vir 'n aalmoes by die
tempel se Mooi Poort gesit het,* en hulle was vol verwondering en
verbasing oor wat met hom gebeur het.

Petrus se toespraak by die tempel

11 Terwyl die man aan •Petrus en Johannes bly vashou, het die hele
volk stomgeslaan om hulle saamgedrom in die pilaargang, wat bekend
was as die Pilaargang van Salomo.* 12 Toe Petrus dit sien, het hy die
volk toegespreek: “Israeliete, waarom is julle hieroor verwonderd?
Waarom staar julle ons aan asof ons hom deur ons eie krag of
vroomheid laat loop het? 13 Die God van Abraham en die God van Isak
en die God van Jakob, die God van ons vaders,* het sy Dienskneg
Jesus verheerlik,[w] Hom wat julle oorgelewer en verloën het voor
•Pilatus, al het hy beslis om Hom vry te laat.* 14 *Julle, egter, het die
Heilige en Regverdige[x] verloën en geëis dat 'n moordenaar vir julle
begenadig word; 15 maar julle het die Leidsman tot die lewe
doodgemaak. God het Hom uit die dood opgewek;* daarvan is ons
getuies.* 16 Dit was op grond van geloof in die Naam van Jesus dat sy
Naam hierdie man wat julle sien en ken, sterk gemaak het. En die
geloof wat deur Jesus kom, het in julle almal se teenwoordigheid
hierdie volkome genesing aan hom gegee. 17 *En nou, broers, ek weet
dat julle uit onkunde opgetree het, soos ook julle leiers, 18 *maar op
hierdie manier het God in vervulling laat gaan wat Hy vroeër by
monde van al sy profete aangekondig het, naamlik dat sy Christus[y]
sou ly. 19 *Bekeer julle en draai terug, sodat julle sondes uitgewis kan

word, 20 en dat deur die teenwoordigheid van die Here tye van
verkwikking kan aanbreek en Hy die Christus wat vir julle aangewys
is, kan stuur, naamlik Jesus. 21 Die hemel moet Hom verwelkom tot op
die tyd van die herstel van alle dinge, waarvan God lank gelede by
monde van sy heilige profete gepraat het. 22 Moses het immers gesê,
‘Die Here julle God sal vir julle net so 'n profeet soos ek uit julle broers
laat opstaan. Na Hom moet julle luister, na alles wat Hy vir julle sê.[z]
23 *Elkeen wat nie na daardie profeet luister nie, sal onder die volk
uitgedelg word.’ 24 *Ook al die profete wat sedert Samuel en sy
opvolgers geprofeteer het, het hierdie dae aangekondig. 25 Julle is
kinders van die profete en van die verbond wat God met julle vaders
gesluit het toe Hy vir Abraham gesê het, ‘In jou nageslag sal al die
nasies van die aarde geseën word.’* 26 God het, nadat Hy sy Dienskneg
Jesus laat opstaan het, Hom heel eerste na julle gestuur* om julle te
seën, deurdat Hy elkeen van julle sal laat wegdraai van julle
booshede.”

Petrus en Johannes voor die Raad

4 1 Terwyl hulle nog besig was om die volk toe te spreek, het die
priesters en die bevelvoerder van die tempelwag[*] en die •Sadduseërs
op hulle afgekom, 2 hewig ontsteld omdat hulle die volk onderrig en
in Jesus die opstanding uit die dood verkondig.[**] 3 Hulle het hulle toe
gevange geneem en onder bewaking geplaas[*] tot die volgende môre,
omdat dit reeds aand was.[*] 4 [*]Baie van die mense wat die toespraak
gehoor het, het egter tot geloof gekom sodat die getal manne tot
ongeveer vyfduisend aangegroei het.
5 Die volgende dag het hulle leiers en familiehoofde en skrifkenners
in Jerusalem bymekaar gekom — 6 ook Annas,[a] die hoëpriester, en
Kajafas en Johannes en Aleksander en almal wat tot die
hoëpriesterlike familie behoort het. 7 Hulle het •Petrus en Johannes in
die middel laat staan en vir hulle gevra: "Deur watter krag of deur
watter naam het julle dit gedoen?"[*] 8 Toe het Petrus, vervul met die
Heilige Gees,[*] vir hulle gesê:[*] "Leiers van die volk en familiehoofde, 9
as ons vandag verhoor word oor 'n goeie daad aan 'n siek man
waardeur hy gesond geword het, 10 moet julle almal en die hele volk
van Israel weet dat dit deur die Naam van Jesus Christus[b] van
Nasaret,[*] wat julle gekruisig het,[*] maar wat God uit die dood opgewek
het,[*] dat dit deur Hóm is dat hierdie man gesond voor julle staan. 11
Hy is:

> " 'die klip wat deur julle, die bouers, geminag is,
> en hoeksteen geword het.'[c]

12 "Daar is ook deur niemand anders verlossing nie, en daar is geen
ander naam onder die hemel aan mense gegee waardeur ons verlos
kan word nie.[*]" 13 Toe hulle Petrus en Johannes se vrymoedigheid
sien en besef dat hulle ongeleerd en leke is, was hulle verbaas en het
hulle hulle herken as mense wat saam met Jesus was. 14 Maar omdat
hulle die man wat gesond gemaak is, by hulle sien staan het, kon hulle
niks daarteen sê nie. 15 [*]Hulle het hulle toe beveel om die raadsaal[d] te
verlaat, en met mekaar beraadslaag: 16 "Wat gaan ons met hierdie
mense doen? Dit is immers vir al die inwoners van Jerusalem duidelik
dat 'n onmiskenbare teken deur hulle toedoen plaasgevind het.[*] Ons
kan dit nie ontken nie. 17 [*]Maar om te verhoed dat dit verder onder
die volk versprei, laat ons hulle dreig, sodat hulle nie meer met enige
mens in hierdie Naam praat nie." 18 Hulle het hulle toe teruggeroep en
hulle beveel om hoegenaamd nie meer in die Naam van Jesus te praat
of onderrig te gee nie. 19 [*]Petrus en Johannes het hulle egter

geantwoord en gesê: “Of dit reg is voor God om eerder na julle te
luister as na God, moet julle self oordeel; 20 want ons kan nie swyg oor
wat ons gesien en gehoor het nie.” 21 Nadat hulle Petrus en Johannes
nog meer gedreig het, het hulle hulle vrygelaat omdat hulle as gevolg
van die volk se houding nie 'n manier kon vind om hulle te straf nie;
want almal het God verheerlik oor wat gebeur het. 22 Die man oor wie
hierdie teken van genesing gekom het, was immers ouer as veertig
jaar.

Gebed om vrymoedigheid

23 Ná hulle vrylating het Petrus en Johannes na hulle eie mense
gegaan en hulle vertel wat die leierpriesters en die familiehoofde alles
vir hulle gesê het. 24 Toe hulle dit hoor, het hulle God eensgesind
aangeroep en gesê: “Here, U is die Een wat die hemel en die aarde en
die see en alles daarin geskep het,* 25 wat by monde van ons vader
Dawid, u dienskneg, deur die Heilige Gees gesê het:

> “ ‘Waarom gaan die nasies te kere
> en bedink die volke nietige dinge?
> 26 Die konings van die aarde neem stelling in
> en die leiers span saam
> teen die Here en teen sy Gesalfde.’[e]

27 “Want inderdaad, hulle het saamgespan in hierdie stad teen u
heilige Dienskneg Jesus,* wat U gesalf het[f] — naamlik Herodes[g] en
Pontius •Pilatus, saam met die heidene en die volke van Israel[h] — 28
*om alles te doen wat U deur u hand en u plan vooruit beskik het dat
dit gebeur. 29 En nou, Here, slaan ag op hulle dreigemente en gee dat
u diensknegte u boodskap met alle vrymoedigheid verkondig,* 30 deur
u hand uit te strek tot genesing en deurdat tekens en wonders deur die
Naam van u heilige Dienskneg Jesus[i] plaasvind.” 31 Terwyl hulle gebid
het, is die plek waar hulle bymekaar was, geskud en almal is vervul
met die Heilige Gees* en het die woord van God met vrymoedigheid
verkondig.

Gemeenskaplike besit

32 Die menigte wat gelowig geword het, was een van hart en •siel,
en niemand het na enige van sy besittings as sy eie verwys nie, maar
hulle het alles gemeenskaplik besit.* 33 Die •apostels het ook kragtig
getuig oor die opstanding van die Here Jesus,* en groot genade het
oor hulle almal gekom.* 34 *Daar was inderdaad niemand onder hulle
wat gebrek gely het nie, aangesien almal wat grond of huise besit het,
dit verkoop het en die opbrengs van die verkope gebring 35 en aan die
voete van die apostels neergelê het. En aan elkeen is dan uitgedeel in

ooreenstemming met wat hy nodig gehad het. **36** Josef, 'n Leviet
afkomstig uit Siprus, wat by die apostels die bynaam Barnabas gekry
het — as dit vertaal word beteken dit Seun van Vertroosting — **37** het
'n stuk grond besit en dit verkoop en die geld gebring en aan die voete
van die apostels neergelê.

Ananias en Saffira

5 1 'n Man met die naam Ananias het saam met sy vrou Saffira 'n
stuk grond verkoop, 2 maar hy het, met sy vrou se medewete, van die
geld vir homself teruggehou en net 'n gedeelte gebring en aan die
voete van die •apostels neergelê.* 3 •Petrus het toe gesê: “Ananias,
waarom het Satan[j] jou hart vervul* sodat jy vir die Heilige Gees gelieg
en vir jouself van die geld vir die grond teruggehou het? 4 Toe dit
onverkoop bly lê het, was dit nie joune nie? En toe dit verkoop is, was
die geld nie tot jou beskikking nie? Waarom het jy hierdie daad in jou
hart bedink? Jy het nie vir mense gelieg nie, maar vir God.” 5 By die
aanhoor van hierdie woorde, het Ananias inmekaargesak en gesterf —
en groot vrees het almal oorval wat hiervan gehoor het.* 6 Die
jongmanne het toe nader gekom, hom in linne toegedraai, na buite
gedra en begrawe.

7 Ongeveer drie uur later het sy vrou ook binnegekom — onbewus
van wat gebeur het. 8 Petrus het vir haar gevra: “Sê my, het julle die
grond vir sóveel verkoop?” En sy het geantwoord: “Ja, vir soveel.” 9
Daarop sê Petrus vir haar: “Waarom het julle ooreengekom om die
Gees van die Here te tart?* Kyk, die voete van hulle wat jou man
begrawe het, is by die deur; hulle gaan jou ook uitdra.” 10 Op daardie
oomblik het sy by sy voete inmekaargesak en gesterf. Toe die
jongmanne inkom, het hulle haar dood aangetref, uitgedra en by haar
man begrawe. 11 *En groot vrees het die hele gemeente en almal wat
hiervan gehoor het, oorval.

12 Deur die hande van die apostels het daar baie tekens en wonders
onder die volk plaasgevind.* Hulle was almal eensgesind bymekaar in
die Pilaargang van Salomo.* 13 Van die res van die volk het niemand
dit egter gewaag om by die gelowiges aan te sluit nie, alhoewel die
volk hoë agting vir hulle gehad het.* 14 *Tog is baie mense wat in die
Here glo, algaande by hulle getal gevoeg — 'n menigte mans sowel as
vroue. 15 *Die gevolg was dat die mense die siekes op die strate bly
uitdra en op bedmatjies en slaapmatte neergelê het, sodat wanneer
Petrus verbykom, selfs net sy skaduwee op een van hulle kon val. 16
Ook uit die dorpe in die omgewing van Jerusalem het skares
saamgestroom en hulle siekes en mense wat deur onrein geeste
geteister is, gebring — en hulle is almal genees.

Die apostels word weer vervolg

17 *Maar die hoëpriester het opgestaan en al sy ondersteuners, die
party van die •Sadduseërs, het afgunstig geraak. 18 *Hulle het die
•apostels gevange geneem en hulle in die openbare tronk gegooi. 19

Maar 'n engel van die Here het in die nag die tronkdeure oopgemaak, hulle uitgelei en gesê: 20 “Gaan staan in die tempel en verkondig aan die volk die volle boodskap van hierdie lewe.” 21 Hulle het gehoor gegee en teen ongeveer dagbreek die tempel binnegegaan en die mense onderrig. Toe die hoëpriester en sy ondersteuners opdaag, het hulle die Sanhedrin,k die hele Raad van Familiehoofde van Israel, ontbied en hulle by die tronk laat haal. 22 Maar toe die dienaars daar aankom, het hulle hulle nie in die tronk gekry nie. Hulle het teruggegaan en berig: 23 “Ons het die tronk sorgvuldig toegesluit gevind met die wagte wat voor die deure staan, maar nadat ons oopgesluit het, het ons niemand daarbinne gevind nie.” 24 Toe die bevelvoerder van die tempelwag en die leierpriesters* hierdie woorde hoor, was hulle daaroor verward, oor wat dit kon beteken. 25 Maar iemand het hulle kom inlig: “Luister, die manne wat julle in die tronk gegooi het, staan die volk in die tempel en onderrig.” 26 Die bevelvoerder en die dienaars het hulle toe gaan haal — sonder geweld, omdat hulle bang was dat hulle deur die volk* gestenig sou word.

27 Hulle bring toe die apostels en laat hulle voor die Sanhedrin staan. Die hoëpriester het hulle begin ondervra: 28 “Het ons julle nie ten strengste verbied om in hierdie Naam onderrig te gee nie?* En kyk, julle het julle lering deur die hele Jerusalem versprei; en julle wil die bloed van hierdie man op ons bring.*” 29 *Maar •Petrus en die apostels het geantwoord: “Ons moet eerder gehoorsaam wees aan God as aan mense. 30 Die God van ons vaders het Jesus opgewek,* wat julle doodgemaak het deur Hom aan 'n kruishout te hang.* 31 Hom het God as Leidsman en Verlosser* tot aan sy regterhandl verhoog* om aan Israel bekering en vergewing van sondes te skenk.* 32 Ons is die getuies van hierdie gebeure,* en so ook die Heilige Gees* wat God gegee het aan hulle wat aan Hom gehoorsaam is.”

33 *Toe hulle dit hoor, was hulle rasend van woede en wou hulle doodmaak. 34 Maar toe staan iemand in die Sanhedrin op, 'n •Fariseër met die naam Gamaliël, 'n wetgeleerde met hoë aansien by die hele volk,* en gee opdrag dat hulle die mense vir 'n oomblik na buite neem.* 35 Daarop sê hy vir hulle: “Israeliete, dink goed na oor wat julle met hierdie mense gaan doen, 36 *want 'n ruk gelede het Teudas opgestaan en daarop aanspraak gemaak dat hy iets besonders is en omtrent vierhonderd manne het by hom aangesluit. Hy is doodgemaak, en almal wat na hom geluister het, is uitmekaargejaag en het in die niet verdwyn. 37 *Ná hom het Judas, die Galileër, in die dae van die volkstelling na vore getree en die volk agter hom aan tot opstand aangehits. Ook hy het omgekom, en almal wat na hom geluister het, het uitmekaar gespat. 38 Maar nou sê ek vir julle: Los hierdie mense uit en laat hulle gaan, want as hierdie plan of

onderneming die werk van mense is, sal dit tot niet gaan; 39 maar as
dit van God af kom, sal julle hulle nie kan keer nie — moenie dat dit
blyk dat julle teen God veg nie!” Hulle het toe na hom geluister. 40 En
nadat hulle die apostels ontbied het, het hulle hulle laat gesel, hulle
beveel om nie in die Naam van Jesus te praat nie,* en hulle vrygelaat.
41 *Daarna het hulle van die Sanhedrin weggegaan, bly dat hulle
waardig bevind is om ter wille van sy Naam skandelik behandel te
word. 42 Boonop het hulle nie opgehou om elke dag in die tempel en
van huis tot huis* onderrig te gee nie, en om die evangelie te
verkondig dat Jesus die Christus[m] is.*

Verkiesing van sewe medewerkers

6 1 Maar in dié dae, toe die aantal dissipels al hoe meer geword
het, het 'n gemor onder die Hellenisten[n] teen die Hebreërs[o] ontstaan
omdat hulle weduwees in die daaglikse versorging* oor die hoof
gesien word. 2 Die twaalf het daarop die hele groep dissipels
bymekaargeroep en gesê: “Dit is nie goed dat ons die woord van God
verwaarloos om by die tafels diens te verrig nie. 3 Broers, soek dan
sewe mans onder julle van goeie getuienis* en vol van die Gees en van
wysheid,* wat ons vir hierdie taak kan aanstel. 4 En ons sal ons dan
toelê op gebed en die bediening van die woord.” 5 Die voorstel het by
die hele groep byval gevind en hulle het vir Stefanus, vol van geloof
en die Heilige Gees,* en ook Filippus, Progorus, Nikanor, Timon,
Parmenas en Nikolaus, 'n proseliet[p] uit Antiogië, gekies. 6 Hulle het
hierdie manne aan die •apostels voorgestel, en die apostels het vir
hulle gebid en hulle die hande opgelê.*
7 En die woord van God het versprei* en die aantal dissipels in
Jerusalem het aansienlik vermeerder,* en 'n groot menigte priesters
het aan die geloof gehoorsaam geword.

Stefanus word gevange geneem

8 En Stefanus, vol genade en krag, het groot wonders en tekens
onder die volk verrig.* 9 Sommige van die Sinagoge van die
Libertyne,[q] soos dit bekend gestaan het, Sireneërs en Aleksandryne,
asook sommige mense uit Silisië en Asië,[r] het na vore getree en met
Stefanus geredeneer, 10 *maar hulle was nie opgewasse teen die
wysheid en die Gees waarmee hy gespreek het nie.* 11 *Toe het hulle
mans aangehits om te verklaar: “Ons het hom lasterlike dinge oor
Moses en God hoor sê.” 12 Hierdeur het hulle die volk, die
familiehoofde en die skrifkenners opgesweep. Toe het hulle na hom
gegaan, hom gegryp en voor die Sanhedrin[s] gebring. 13 Hulle het ook
vals getuies na vore laat kom wat verklaar het: “Hierdie man hou nie
op om teen hierdie heilige plek en die wet te praat nie.* 14 *Ons het
hom hoor sê, ‘Hierdie Jesus van Nasaret, sal hierdie plek afbreek en
die gebruike verander wat Moses aan ons oorgelewer het.’ ” 15 Almal
wat in die Sanhedrin gesit het, het stip na hom gekyk en gesien dat sy
gesig soos dié van 'n engel lyk.

Stefanus se toespraak

7 1 Die hoëpriester het toe gevra: “Is dit regtig so?” 2 En Stefanus
het geantwoord: “Broers en vaders, luister!* Die God van heerlikheid*
het verskyn aan ons vader Abraham toe hy in Mesopotamië was, nog
voordat hy hom in Haran gevestig het,* 3 *en vir hom gesê, ‘Verlaat
jou land en jou familie, en gaan na die land wat Ek jou sal wys.’ 4 *Toe
het hy die land van die Galdeërs verlaat en hom in Haran gaan vestig,
en vandaar het Hy hom, ná sy pa se dood, na hierdie land laat verhuis
waarin julle nou woon. 5 Hy het nie vir hom 'n erfdeel daarin gegee
nie, nie eers 'n voetbreedte nie,* maar Hy het beloof ‘om dit as
besitting te gee aan hom en sy nageslag ná hom’,* al het hy toe nog
nie 'n kind gehad nie.* 6 God het dit so gestel, ‘Sy nageslag sal
•vreemdelinge wees in 'n land wat aan ander behoort en die inwoners
sal hulle slawe maak en vir vierhonderd jaar laat swaarkry. 7 Maar Ek
sal die nasie straf wat hulle as slawe aanhou,’ het God gesê, ‘en daarna
sal hulle vertrek en My in hierdie plek dien.’** 8 En Hy het met hom
die verbond van besnydenis gesluit,* en so het hy Isak verwek en hom
op die agtste dag besny;* en so ook Isak vir Jakob, en Jakob die twaalf
stamvaders.
9 “En omdat die stamvaders op Josef afgunstig was,* het hulle hom
verkoop om na Egipte geneem te word.* Maar God was met hom* 10
en het hom uit al sy beproewings gered en aan hom guns en wysheid
in die oë van Farao, die koning van Egipte, geskenk,* en hy het hom
as bestuurder oor Egipte en oor sy hele huishouding aangestel.* 11 Toe
het hongersnood en groot ellende oor die hele Egipte en Kanaän
gekom,* en ons vaders kon geen kos kry nie. 12 *Maar toe Jakob hoor
dat daar graan in Egipte is, het hy ons vaders die eerste keer daarheen
gestuur. 13 Met die tweede besoek het Josef hom aan sy broers bekend
gemaak;* en sy herkoms het ook aan die farao bekend geraak.* 14
*Josef het toe mense gestuur en sy vader Jakob, en ook die hele
familie van vyf-en-sewentig mense,* laat haal. 15 Jakob het na Egipte
afgegaan* en daar gesterf, hy en ons vaders,* 16 *en hulle is oorgeplaas
na Sigem en neergelê in die graf wat Abraham met 'n bedrag silwer by
die seuns van Hemor in Sigem gekoop het.
17 “Maar namate die tyd van die belofte wat God aan Abraham
gemaak het, nader gekom het, het die volk in Egipte in getal
toegeneem en vermeerder, 18 totdat daar 'n ander koning oor Egipte
aan bewind gekom het wat nie van Josef geweet het nie.* 19 Hy het
ons volk uitgebuit* en ons vaders wreed gedwing om hulle babas buite
neer te sit sodat hulle nie sou oorleef nie.* 20 *In dié tyd is Moses
gebore, en hy was uitsonderlik mooi in God se oë. Hy is drie maande

lank in sy pa se huis versorg. 21 *Toe hy daarna buite neergesit is, het
die farao se dogter hom aangeneem en hom as haar eie seun laat
versorg. 22 Moses is ook in al die wysheid van die Egiptenare opgelei
en was vaardig in woord en daad.
23 *“Maar toe hy veertig jaar oud was, het dit in sy hart opgekom
om sy broers, die Israeliete, op te soek. 24 En toe hy sien hoe iemand
aangerand word, het hy hom te hulp gesnel en oor die man wat
mishandel is, wraak geneem deur die Egiptenaar dood te slaan. 25 Hy
het gedink sy broers sou begryp dat God vir hulle deur sy hand
redding sou bring, maar hulle het dit nie begryp nie. 26 *Die volgende
dag het hy op twee afgekom juis terwyl hulle baklei en hy het vrede
tussen hulle probeer maak deur te sê, ‘Manne, julle is broers. Waarom
doen julle mekaar kwaad aan?’ 27 Maar die een wat sy volksgenoot
kwaad aangedoen het, het hom weggestamp en gesê, ‘Wie het jou as
leier en regter oor ons aangestel?* 28 Wil jy my ook doodmaak soos jy
gister die Egiptenaar doodgemaak het?’ 29 Toe Moses hierdie woorde
hoor, het hy gevlug en 'n vreemdeling in die land Midian geword,*
waar hy twee seuns verwek het.*
30 “Ná veertig jaar het 'n engel aan hom in die woestynt van die
Sinaigebergte, in die vlam van 'n brandende doringbos, verskyn. 31
Toe Moses dit sien, het hy hom oor die visioen verwonder;* en toe hy
nader gaan om dit te bekyk, het die stem van die Here gesê, 32 ‘Ek is
die God van jou vaders, die God van Abraham en Isak en Jakob.’ En
Moses het begin bewe en nie gewaag om daarna te kyk nie. 33 Toe sê
die Here vir hom, ‘Trek jou sandale van jou voete af, want die plek
waarop jy staan, is heilige grond. 34 Ek het duidelik die mishandeling
van my volk in Egipte gesien en hulle jammerklag gehoor; daarom het
ek neergedaal om hulle te red. En nou, kom nader, Ek wil jou na
Egipte stuur.’* 35 Hierdie Moses wat hulle verwerp het toe hulle gesê
het, ‘Wie het jou as leier en regter aangestel?’* — vir hom het God as
leier en bevryder gestuur deur die hand van die engel wat aan hom in
die doringbos verskyn het.* 36 Dit was hy wat hulle uitgelei het en
wonders en tekens in Egipte* en by die Rooisee* en in die woestyn
gedoen het — veertig jaar lank.* 37 Dit is dié Moses wat aan die
Israeliete gesê het, ‘God sal vir julle 'n profeet net soos ek uit julle
broers verwek.’* 38 Dit is hy wat in die volksvergadering in die
woestyn saam met die engel, wat met hom op die berg Sinai gepraat
het,* én saam met ons vaders was; hý het lewende woorde ontvang om
aan ons te gee.* 39 Dit is aan hom wat ons vaders nie gehoorsaam wou
wees nie: Hulle het hom verwerp en in hulle harte na Egipte
teruggedraai* 40 toe hulle vir Aäron gesê het, ‘Maak vir ons gode wat
voor ons uit kan trek, want hierdie Moses wat ons uit die land Egipte
uitgelei het — ons weet nie wat van hom geword het nie.’* 41 *Toe het
hulle in daardie dae 'n beeld van 'n kalf gemaak en aan dié

afgodsbeeld 'n offer gebring en hulle oor hulle handewerk verheug. 42
Maar God het Hom van hulle weggekeer en hulle daaraan uitgelewer
om die leërskare hemelliggame te aanbid,* soos daar geskryf staan in
die boek van die profete,

“ ‘Het julle ooit vir My diere- en ander offers gebring
gedurende die veertig jaar in die woestyn, o Huis van Israel?
43 Nee, julle het die tent van Molek saamgedra
en die ster van julle god Refan,
beelde wat julle gemaak het om te aanbid.
Daarom sal Ek julle tot anderkant Babilon laat wegvoer.’*

44 “By ons voorvaders in die woestyn was die tent van getuienis,
soos Hy wat met Moses gepraat het hom beveel het om volgens die
model wat hy gesien het, te maak. 45 En op hulle beurt het ons vaders
dit ontvang en saam met Josua het hulle dit in die land ingebring* wat
hulle verower het van die nasies wat God tot in die tyd van Dawid
voor ons vaders uitgedryf het.* 46 Dawid het guns by God gevind en
gevra vir 'n woonplek vir die huis van Jakob.* 47 *Maar dit was Salomo
wat 'n huis vir Hom gebou het. 48 Die Allerhoogste woon egter nie in
tempels wat met hande gemaak is nie, soos die profeet sê,

49 “*‘Die hemel is my troon
en die aarde die voetbank vir my voete.
Watter soort huis sal julle vir My bou, sê die Here,
of waar is my rusplek?
50 Het my hand nie al hierdie dinge gemaak nie?’

51 “Julle hardnekkiges* met onbesnede harte en ore,* julle
weerstaan altyd die Heilige Gees;* soos julle vaders gemaak het, so
maak julle ook. 52 Wie van die profete is nié deur julle vaders vervolg
nie?* Ja, hulle het diegene doodgemaak wat die koms van die
Regverdige[u] vooraf aangekondig het.* Julle het nou sy verraaiers en
moordenaars geword. 53 Julle het die wet deur die beskikking van
engele ontvang* en tog nie onderhou nie!”

Stefanus word gestenig

54 Toe hulle dit hoor, was hulle innerlik briesend* en het op hulle
tande gekners oor hom.* 55 Maar Stefanus, vol van die Heilige Gees,*
het stip na die hemel gekyk en die heerlikheid van God gesien en
Jesus wat aan die regterhand[v] van God staan.* 56 En hy het gesê:
“Kyk, ek sien die hemele[w] geopen* en die •Seun van die Mens aan die
regterhand van God staan.” 57 Maar hulle het luidkeels geskreeu, hulle
ore toegedruk en soos een man op hom afgestorm. 58 Nadat hulle hom

uit die stad uitgesleep het, wou hulle hom stenig. Die getuies het hulle klere neergesit by die voete van 'n jongman bekend as Saulus.* **59** En hulle het Stefanus gestenig, terwyl hy uitroep: “Here Jesus, ontvang my gees!”* **60** Hy het op sy knieë geval en met 'n harde stem uitgeroep:* “Here, reken hulle hierdie sonde nie toe nie!” En met dié woorde het hy ontslaap.x

8 1 Saulus het die moord op Stefanus goedgekeur.*

Hewige vervolging

Op daardie dag het 'n hewige vervolging teen die gemeente in
Jerusalem ontstaan, en almal behalwe die •apostels is deur die streke
van Judea en Samaria verstrooi.* 2 Vroom manne het Stefanus
begrawe* en erg oor hom gerou. 3 *Maar Saulus het die gemeente
probeer uitroei deur huis ná huis binne te dring, mans sowel as vroue
na buite te sleep en hulle in die tronk te laat gooi.

Filippus in Samaria

4 *Die wat verstrooi is, het rondgetrek en die Woord verkondig. 5 En
Filippus het na 'n stad in Samaria gegaan en die Christusy aan hulle
verkondig. 6 Toe die skare Filippus se woorde hoor en die tekens sien
wat hy doen, het hulle eensgesind aandag gegee aan wat hy sê. 7 Want
die onrein geeste in baie mense het met 'n groot geskreeu uit hulle
uitgegaan,* en talle verlamdes en kreupeles is genees. 8 En daar het
groot vreugde in daardie stad geheers.
9 Voorheen was daar in die stad 'n sekere man met die naam Simon
wat magiese kunste bedryf en die bevolking van Samaria verstom het
en beweer het dat hy iets besonders is. 10 En almal, klein en groot, het
hom aangehang en gesê: “Hy is die goddelike krag wat as die Groot
Krag bekend staan.” 11 Hulle het hom aangehang, omdat hy hulle al 'n
geruime tyd lank deur sy magiese kunste verwonderd gelaat het. 12
Maar toe hulle Filippus se verkondiging van die evangelie van die
•koninkryk van God en die Naam van Jesus Christus glo, is mans
sowel as vroue gedoop. 13 Simon self het ook tot geloof gekom, en
nadat hy gedoop is, het hy heeltyd by Filippus gebly en was verbaas
om die tekens en kragtige dade te sien gebeur.
14 Toe die •apostels in Jerusalem hoor dat Samaria die woord van
God aangeneem het, het hulle •Petrus en Johannes daarheen gestuur.
15 Hulle het gegaan en vir hulle gebid dat hulle die Heilige Gees mag
ontvang, 16 want Hy het toe nog op niemand van hulle neergedaal nie;
hulle was net gedoop in die Naam van die Here Jesus. 17 *Hierna het
die apostels hulle die hande opgelê en hulle het die Heilige Gees
ontvang. 18 Toe Simon sien dat die Gees deur die handoplegging van
die apostels geskenk word, het hy hulle geld aangebied 19 met die
woorde: “Gee vir my ook hierdie mag, sodat elkeen vir wie ek die
hande oplê, die Heilige Gees ontvang.” 20 Maar Petrus het vir hom
gesê: “Mag jou geld saam met jou in die verderf beland, omdat jy
gedink het om die geskenk van God deur geld te verkry. 21 Jy het geen
aandeel of aanspraak in hierdie saak nie, want jou hart is nie opreg

voor God nie.[*] 22 Bekeer jou van hierdie boosheid van jou, en bid die
Here dat die bedoeling van jou hart vergewe mag word, 23 want ek
sien jy is galbitter[*] en in ongeregtigheid verstrik.[*]” 24 Maar Simon het
geantwoord en gesê: “Bid julle tot die Here[*] vir my dat niks van wat
julle gesê het, my oorkom nie.”
25 Nadat hulle kragtig getuig en die woord van die Here verkondig
het, het hulle na Jerusalem teruggekeer en die evangelie in talle
Samaritaanse dorpe verkondig.

Filippus en die hofdienaar van Ethiopië

26 'n Engel van die Here het vir Filippus gesê: “Maak gereed en gaan
na die suide,[z] met die pad wat van Jerusalem afwaarts loop na Gasa.
Dit is 'n verlate pad.” 27 Hy het toe gereedgemaak en vertrek. En kyk,
daar was 'n man van Ethiopië, 'n eunug,[a] 'n hoë amptenaar van die
kandake,[b] die koningin van die Ethiopiërs, wat in beheer van haar
hele skatkis was en na Jerusalem gegaan het om te aanbid. 28 Hy was
op pad terug en het op sy wa die profeet Jesaja gesit en lees. 29 Toe sê
die Gees vir Filippus: “Gaan nader en bly by daardie wa.” 30 Filippus
het nader gehardloop, hom die profeet Jesaja hoor lees, en gevra:
“Verstaan u wat u lees?” 31 Hy het geantwoord: “Hoe sou ek kon, as
niemand dit vir my verduidelik nie?”[*] en Filippus genooi om op die
wa te klim en by hom te kom sit. 32 Die Skrifgedeelte wat hy besig was
om te lees, was:

> “Soos 'n skaap is Hy ter slagting gelei,
> en soos 'n lam wat stom is voor die een wat hom skeer,
> so maak Hy sy mond nie oop nie.
> 33 In sy vernedering is regspraak Hom ontneem,
> en wie sal sy nageslag kan opnoem?
> Want sy lewe word van die aarde weggeneem.”[c]

34 Die eunug antwoord toe vir Filippus: “Ek vra jou, van wie sê die
profeet dit — van homself of van iemand anders?” 35 Filippus het
begin praat[d] en vanuit hierdie Skrifgedeelte die evangelie van Jesus
aan hom verkondig. 36 Langs die pad kom hulle by 'n plek waar daar
water is. Die eunug sê toe: “Hier is water. Wat verhoed dat ek gedoop
word?”[e][*] 38 Hy het opdrag gegee dat die wa moet stilhou; en hulle het
albei afgeklim tot in die water, Filippus sowel as die eunug, en hy het
hom gedoop. 39 Toe hulle uit die water opklim, het die Gees van die
Here Filippus weggeneem; en die eunug het hom nie meer gesien nie,[*]
maar hy het sy reis met blydskap voortgesit. 40 [*]Filippus egter, is in
Asdod gevind. En soos wat hy rondgereis het, het hy die evangelie in
al die stede verkondig, totdat hy in Sesarea aangekom het.

Saulus se bekering

(Hand 22:6-16; 26:12-18)

9 1 Saulus, wat nog voortgewoed het met moorddreigemente teen
die dissipels van die Here,* het na die hoëpriester gegaan 2 en van
hom briewe gevra aan die •sinagoges in Damaskus, sodat indien hy
enige mense opspoor wat aanhangers van die Weg[f] is, mans sowel as
vroue, hy hulle geboeid na Jerusalem kon bring.*
3 Terwyl hy onderweg was, en naby Damaskus kom, het 'n lig uit
die hemel hom skielik omstraal, 4 en hy het op die grond neergeval en
'n stem vir hom hoor sê: "Saul, Saul, waarom vervolg jy My?" 5 *Hy
het gevra: "Wie is U, Here?" En Hy antwoord: "Ek is Jesus, wat jy
vervolg.[g] 6 *Maar staan op en gaan na die stad, en daar sal vir jou gesê
word wat jy moet doen." 7 Die manne wat saam met hom gereis het,
het sprakeloos daar gestaan, omdat hulle wel die stem gehoor het,
maar niemand gesien het nie. 8 Saulus het van die grond af opgestaan
en alhoewel sy oë oop was, kon hy niks sien nie. Hulle het hom aan
die hand gelei* en Damaskus binnegebring. 9 Drie dae lank kon hy nie
sien nie, en het hy nie geëet of gedrink nie.
10 Daar was 'n dissipel in Damaskus, met die naam Ananias. In 'n
visioen het die Here vir hom gesê: "Ananias!" En hy het geantwoord:
"Hier is ek, Here." 11 Toe sê die Here vir hom: "Maak gereed en gaan
na die straat bekend as Reguitstraat en vra in die huis van Judas na
iemand uit Tarsus met die naam Saulus.* Want kyk, hy is besig om te
bid, 12 en hy het in 'n visioen gesien dat 'n man met die naam Ananias
binnekom en hom die hande oplê om hom weer te laat sien.*" 13
Ananias het geantwoord: "Here, ek het by baie mense van hierdie man
gehoor, van al die kwaad wat hy u •heiliges in Jerusalem aangedoen
het.* 14 *En hier het hy volmag van die leierpriesters om almal wat u
Naam aanroep,* in boeie te slaan." 15 Maar die Here sê vir hom:
"Gaan, want Ek het hom uitgekies as instrument om my Naam uit te
dra na nasies en na konings* en na Israel. 16 Ek sal boonop aan hom
toon hoeveel hy ter wille van my Naam moet ly.*" 17 Ananias het toe
vertrek, en die huis binnegegaan en hom die hande opgelê met die
woorde: "Saul, broer, die Here het my gestuur — Jesus wat aan jou
verskyn het op die pad waarmee jy gekom het — sodat jy weer kan
sien en met die Heilige Gees vervul kan word." 18 En dadelik het daar
iets soos skille[h] van sy oë afgeval. Hy kon weer sien en het opgestaan
en is gedoop. 19 Nadat hy geëet het, het hy sy krag herwin.

Saulus se prediking en vervolging

Hy was 'n paar dae lank saam met die dissipels in Damaskus, 20 en

het Jesus dadelik in die sinagoges verkondig deur te sê dat Hy die
•Seun van God is. 21 Almal wat hom gehoor het, was verstom en het
gevra: “Is hy nie die man wat in Jerusalem die mense wat hierdie
Naam aanroep, probeer uitroei het* en hierheen gekom het om hulle
geboeid na die leierpriesters te neem nie?” 22 Saulus het egter al hoe
meer krag ontvang en die Jode wat in Damaskus woon, verwar deur te
bewys dat Hy die Christus[i] is.*

23 Maar nadat 'n hele paar dae verloop het, het die Jode
saamgespan om hom dood te maak.* 24 Saulus het egter van hulle
komplot te hore gekom.* Hulle het die stadspoorte dag en nag
dopgehou, sodat hulle hom kon doodmaak, 25 maar sy dissipels het
hom in die nag gaan haal en hom deur 'n opening in die muur[j] in 'n
mandjie laat afsak.

Paulus se optrede in Jerusalem

26 Toe Paulus in Jerusalem aankom, het hy probeer om by die
dissipels aan te sluit, maar almal was bang vir hom, omdat hulle nie
geglo het dat hy 'n dissipel is nie. 27 Barnabas het hom egter gaan haal
en na die •apostels geneem* en vir hulle vertel hoe hy op die pad die
Here gesien het,* dat Hy met hom gepraat het* en hoe hy in Damaskus
met vrymoedigheid in die Naam van Jesus gepreek het.* 28 Saam met
hulle het hy in Jerusalem gekom en gegaan en met vrymoedigheid in
die Naam van die Here gepreek. 29 Hy het ook met die Helleniste[k]
gepraat en geredeneer, maar hulle het hom probeer doodmaak. 30
Maar toe die broers dit agterkom, het hulle hom na Sesarea geneem en
na Tarsus weggestuur.*

31 Die •kerk dwarsdeur die hele Judea, Galilea en Samaria het vrede
beleef en is opgebou. Hulle het met ontsag voor die Here geleef en
met die bemoediging van die Heilige Gees het hulle getalle
toegeneem.

Die genesing van Eneas

32 •Petrus het oral rondgereis en ook by die •heiliges wat in Lidda
woon, aangekom. 33 Daar het hy 'n man teengekom met die naam
Eneas wat al agt jaar bedlêend en verlam was. 34 Petrus het vir hom
gesê: “Eneas, Jesus Christus[l] maak jou gesond. Staan op en maak jou
bed op!” En hy het dadelik opgestaan. 35 Al die inwoners van Lidda en
Saron het hom gesien en hulle tot die Here gekeer.

Die opwekking van Tabita

36 In Joppe was daar 'n sekere vrouedissipel met die naam Tabita,
wat as Dorkas vertaal word. Sy het baie goeie dade verrig en
liefdadigheid bewys. 37 In daardie dae het sy siek geword en gesterf.
Hulle het haar gewas en in 'n bovertrek neergelê. 38 Aangesien Lidda

naby Joppe was, het die dissipels, toe hulle hoor dat •Petrus daar is,
twee mans na hom gestuur met die versoek: “Kom sonder uitstel na
ons toe!” **39** Petrus het toe gereed gemaak en saam met hulle gegaan.*
Toe hy daar aankom, het hulle hom na die bovertrek geneem. Al die
weduwees het huilend by hom kom staan en vir hom die onder- en
boklere gewys wat Dorkas gemaak het toe sy nog by hulle was. **40**
Nadat Petrus almal na buite gestuur het, het hy gekniel en gebid. Toe
het hy hom na die liggaam omgedraai en gesê: “Tabita, staan op!”* Sy
het haar oë oopgemaak en toe sy Petrus sien, het sy regop gaan sit. **41**
Hy het haar aan die hand geneem en help opstaan. Toe het hy die
•heiliges en die weduwees geroep en haar lewend aan hulle getoon. **42**
Dit het dwarsdeur die hele Joppe bekend geword en baie het tot
geloof in die Here gekom. **43** *Petrus het nog 'n hele paar dae in Joppe
by 'n sekere Simon, 'n leerlooier, gebly.

Petrus gaan na die huis van 'n heidense hoofman

10 1 *Daar was 'n man in Sesarea bekend as Kornelius, 'n
hekatontarg[m] van die sogenaamde Italiaanse kohort.[n] 2 Hy, en ook sy
hele huis, was godsdienstig en godvresend,[o] het baie aalmoese aan die
volk gegee* en gereeld tot God gebid. 3 Hy het teen die negende uur[p]
van die dag in 'n visioen duidelik 'n engel van God na hom sien
binnekom wat vir hom sê: "Kornelius!" 4 Hy het stip na hom gestaar
en beangs gevra: "Wat is dit, Meneer?" Toe antwoord hy hom: "Jou
gebede en jou aalmoese het soos 'n gedenkteken voor die aangesig van
God verrys. 5 Stuur dan nou mans na Joppe om iemand met die naam
Simon, ook bekend as •Petrus,* te gaan haal. 6 Hy gaan tuis by 'n
sekere Simon, 'n leerlooier,* wie se huis langs die see staan." 7 Nadat
die engel wat met hom gepraat het weg is, roep hy twee van sy
huisbediendes en 'n vroom soldaat, een van hulle wat hom dien, 8 en
nadat hy hulle alles vertel het, het hy hulle na Joppe gestuur.

9 Die volgende dag, terwyl hulle op reis was en al amper by die
dorp, het Petrus teen omtrent die sesde uur[q] opgeklim na die
dakstoep[r] om te gaan bid. 10 Hy het honger geword en wou eet.
Terwyl hulle besig was om die maaltyd voor te berei, het hy in ekstase
geraak. 11 *Hy sien toe die hemel geopen en iets soos 'n groot
linnedoek wat afsak en aan sy vier hoeke op die aarde neergelaat
word. 12 Daarin was allerhande viervoetige en kruipende diere van die
aarde en voëls van die hemel. 13 Toe kom daar 'n stem tot hom: "Staan
op, Petrus, slag en eet!" 14 Maar Petrus het geantwoord: "Onder geen
omstandighede nie, Here, want ek het nog nooit iets wat besoedel of
onrein is geëet nie.*" 15 Maar die stem het weer, 'n tweede keer, na
hom gekom: "Wat God rein gemaak het, mag jy nie as onrein beskou
nie."* 16 Dit het drie maal gebeur, en die voorwerp is dadelik weer in
die hemel opgeneem.

17 Petrus was nog aan die twyfel oor wat die visioen wat hy gesien
het kon beteken — kyk, die mans wat deur Kornelius gestuur is, het
by die poort aangekom nadat hulle oor Simon se huis navraag gedoen
het. 18 Hulle roep toe en vra of Simon, ook bekend as Petrus,* daar
tuisgaan. 19 Terwyl Petrus nog nadink oor die visioen, sê die Gees vir
hom:* "Kyk, daar is drie manne wat na jou soek. 20 Maak gereed, klim
af en gaan sonder aarseling saam met hulle, want Ek het hulle
gestuur." 21 En Petrus het afgeklim na die mans en gesê: "Kyk, dit is
vir my wat julle soek. Waarom is julle hier?" 22 *En hulle het
geantwoord: "Kornelius, die *hekatontarg,*[s] 'n regverdige[t] en
godvresende[u] man, iemand oor wie die hele Joodse volk goeie
getuienis gelewer het,* het deur 'n heilige engel 'n openbaring ontvang

om u na sy huis te laat kom en te luister na u woorde.” 23 Toe het
Petrus hulle binnegenooi en as gaste verwelkom.
En nadat hy die volgende dag gereedgemaak het, het hy saam met
hulle vertrek, en sommige van die broers uit Joppe het hom vergesel.*
24 Die dag daarna het hy in Sesarea aangekom. Kornelius was hulle te
wagte en het reeds sy familie en naaste vriende bymekaar laat kom. 25
Toe Petrus binnekom, het Kornelius hom tegemoetgegaan, voor sy
voete neergeval en hom begin aanbid. 26 Maar Petrus het hom
opgehelp met die woorde: “Staan op, ek self is ook net 'n mens.”* 27 En
terwyl hy met hom praat, het hy na binne gegaan en daar baie mense
bymekaar aangetref. 28 Hy het vir hulle gesê: “Julle weet dat dit vir 'n
Joodse man verbode is om met iemand van 'n ander volk te assosieer
of hom te besoek. God het egter aan my getoon dat ek geen mens as
besoedel of onrein mag beskou nie.* 29 Daarom het ek sonder
huiwering gekom toe ek ontbied is. Nou vra ek, waarom het julle my
ontbied?” 30 *Kornelius antwoord toe: “Vier dae gelede was ek teen
hierdie tyd, op die negende uur,v besig om in my huis te bid.* Opeens
staan daar toe 'n man in 'n stralende gewaad voor my* 31 en sê,
‘Kornelius, jou gebed is verhoor en jou aalmoese is voor God in
herinnering gebring. 32 Stuur dan iemand na Joppe en laat haal
Simon, ook bekend as Petrus.* Hy is 'n gas van Simon, 'n leerlooier, by
'n huis langs die see.*’ 33 Ek het toe onmiddellik mense na u gestuur en
dit is goed dat u gekom het. Hier is ons nou almal voor die aangesig
van God aanwesig om alles te hoor wat deur die Here aan u opgedra
is.”

Petrus spreek Kornelius en sy mense toe

34 Petrus het toe begin praatw en gesê: “Ek besef nou werklik dat
God niemand volgens sy uiterlike beoordeel nie,* 35 *maar dat die
mens wat ontsag vir Hom het en doen wat reg is, uit watter nasie hy
ook mag wees, vir Hom aanvaarbaar is. 36 Dít is die boodskap wat Hy
vir Israel gestuur het* toe Hy die evangelie van vrede wat deur Jesus
Christusx gekom het, verkondig het:* Hy is die Here van alle mense.*
37 *Julle weet wat dwarsdeur Judea gebeur het — dit het begin in
Galilea, ná die doop wat Johannes verkondig het — 38 hoe God Jesus
van Nasaret met die Heilige Gees en met krag gesalf het.y Hy het die
land deurreis, goed gedoen en almal wat onder die mag van die
duiwel was, genees omdat God met Hom was.* 39 Ons is getuies van
alles wat Hy in die land van die Jode en in Jerusalem gedoen het.
Maar hulle het Hom omgebring deur Hom aan 'n kruishout op te
hang.* 40 Vir Hom het God op die derde dag opgewek en beskik dat
Hy verskyn — 41 nie aan die hele volk nie, maar aan getuies wat
vroeër reeds deur God aangewys is — aan ons* wat saam met Hom
geëet en gedrink het nadat Hy uit die dood opgestaan het.* 42 En Hy

het ons beveel om aan die volk te verkondig en kragtig te getuig dat
dit Hy is wat deur God aangewys is as Regter oor die lewendes en die
dooies.* **43** [z]Oor Hom getuig al die profete dat elkeen wat in Hom glo,
deur sy Naam vergewing van sondes ontvang."

Heidene ontvang die Heilige Gees

44 *Petrus was nog aan die woord toe die Heilige Gees op almal wat
na die toespraak luister, neerdaal. **45** Die gelowiges uit die
besnydenis,[a] almal wat saam met •Petrus gekom het, was uiters
verbaas dat die geskenk van die Heilige Gees selfs op die heidene
uitgestort is. **46** Hulle het immers gehoor hoe hulle in tale spreek en
God loof.* Toe sê Petrus: **47** *"Niemand kan tog verhinder dat hierdie
mense, wat net soos ons die Heilige Gees ontvang het, met water
gedoop word nie?" **48** En hy het opdrag gegee dat hulle in die Naam
van Jesus •Christus gedoop word.* Toe het hulle hom gevra om nog 'n
paar dae aan te bly.*

Petrus verantwoord hom in Jerusalem

11 1 Die •apostels en die broers[b] dwarsdeur Judea het gehoor dat
ook die heidene die woord van God aanvaar het. 2 Toe •Petrus na
Jerusalem opgegaan het, het diegene wat besny is, met hom
geargumenteer 3 en gesê: “Jy was by onbesnede mans aan huis en het
saam met hulle geëet.”* 4 Daarop het Petrus dit soos volg stap vir stap
vir hulle begin uitlê: 5 “Ek was in die dorp Joppe besig om te bid, en
in ekstase het ek 'n visioen gesien: iets soos 'n groot linnedoek wat
afsak en wat aan sy vier hoeke uit die hemel neergelaat word; en dit
het tot by my gekom. 6 En ek het aandagtig daarna gekyk, en
opgemerk, en viervoetige diere van die aarde en wilde diere en
kruipende diere, asook voëls van die hemel gesien. 7 Ek het ook 'n
stem vir my hoor sê, ‘Staan op, Petrus, slag en eet!’ 8 Maar ek het
geantwoord, ‘Onder geen omstandighede nie, Here, want niks wat
besoedel of onrein is, het al ooit by my mond ingegaan nie.’ 9 Die stem
het toe 'n tweede keer uit die hemel geantwoord, ‘Wat God rein
gemaak het, mag jy nie as onrein beskou nie.’ 10 Dit het drie maal
gebeur, en toe is alles weer in die hemel opgetrek. 11 En kyk, skielik
het daar drie mans wat van Sesarea af na my gestuur is, by die huis
waar ons was aangekom. 12 En die Gees het vir my gesê dat ek sonder
aarseling saam met hulle moes gaan.* Hierdie ses broers het toe saam
met my gegaan* en ons het die man se huis binnegegaan. 13 Daarop
het hy ons vertel hoe hy die engel in sy huis sien staan het wat vir
hom sê, ‘Stuur manne na Joppe en laat haal Simon, ook bekend as
Petrus. 14 Hy sal vir jou 'n boodskap meedeel* waardeur jy verlos sal
word — jy en jou hele huis.*’ 15 *En toe ek begin praat, het die Heilige
Gees op hulle neergedaal net soos aanvanklik ook op ons.* 16 *Ek het
egter die woord van die Here onthou, toe Hy gesê het, ‘Johannes het
wel met water gedoop, maar julle sal met die Heilige Gees gedoop
word.’ 17 As God dan aan hulle dieselfde geskenk gegee het as aan ons
wat in die Here Jesus Christus[c] glo, wie was ek dan dat ek God kon
verhinder?” 18 Toe hulle dit hoor, het hulle geswyg en God verheerlik
en gesê: “So het God dan ook aan die heidene die bekering tot die
lewe geskenk.”*

Die evangelie in Antiogië

19 *Die gelowiges dan, wat uitmekaar gedryf is as gevolg van die
verdrukking wat oor Stefanus ontstaan het, het so ver as Fenisië,
Siprus en Antiogië getrek en die woord aan niemand anders nie
behalwe net aan die Jode verkondig. 20 Maar toe party van hulle,
mans uit Siprus en Sirene, in Antiogië kom, het hulle ook met die

Hellenisted[d] gepraat en die evangelie van die Here Jesus aan hulle
verkondig.* 21 Die hand van die Here was oor hulle en 'n groot aantal
het gelowig geword en hulle tot die Here gekeer.* 22 Die berig oor
hulle het die gemeente in Jerusalem ter ore gekom, en hulle het
Barnabas gestuur om na Antiogië te gaan. 23 Toe hy daar aankom en
die genade van God sien, was hy bly en het almal aangemoedig om
met vaste voorneme van hart aan die Here getrou te bly.* 24 Hy was 'n
goeie man, vol van geloof en die Heilige Gees;* 'n aansienlike skare is
vir die Here bygevoeg.* 25 Hierna het Barnabas na Tarsus vertrek om
Saulus op te soek.* 26 Hy het hom opgespoor en hom na Antiogië
gebring. Hulle was 'n hele jaar lank saam met die gemeente en het 'n
aansienlike skare onderrig. In Antiogië is die dissipels vir die eerste
keer Christene genoem.

27 In daardie tyd het daar profete uit Jerusalem na Antiogië gekom.*
28 En een van hulle, met die naam Agabus,* het na vore gekom en
deur die Heilige Gees voorspel dat 'n swaar hongersnood oor die hele
wêreld sou kom. Dit het in die tyd van Claudius[e] gebeur. 29 Die
dissipels het daarom besluit dat elkeen van hulle volgens vermoë 'n
bydrae sou stuur vir die versorging van die broers[f] wat in Judea woon.
30 *En hulle het dit gedoen deur die bydrae saam met Barnabas en
Saulus aan die ouderlinge te stuur.

Vervolging van die leiers in Jerusalem

12 1 In daardie tyd het koning Herodes[g] die hand geslaan aan
sommige uit die gemeente om hulle leed aan te doen. 2 Hy het
Jakobus, die broer van Johannes, met die swaard laat doodmaak. 3 En
toe hy sien dat dit by die Jode byval vind, het hy verder gegaan en
ook vir •Petrus gevange laat neem. Dit was die tyd van die Fees van
die Ongesuurde Brood.[h] 4 Nadat hy hom laat arresteer het, het hy hom
in die tronk laat gooi[*] en oorgegee aan vier afdelings van vier soldate
elk, met die bedoeling om hom ná die Pasga[i] voor die volk te bring. 5
So is Petrus dan in die tronk bewaak, maar van die gemeente het daar
vir hom 'n volgehoue gebed tot God opgegaan.[*]

Petrus word uit die tronk gered

6 Die nag voordat Herodes[j] hom wou voorbring, was •Petrus aan die
slaap tussen twee soldate. Hy was met twee kettings geboei en voor
die deur het wagte die tronk bewaak.[*] 7 Skielik het 'n engel van die
Here daar gestaan, en 'n lig het in die sel geskyn. Toe por hy Petrus in
die sy, maak hom wakker en sê: “Staan gou op!” En die kettings het
van sy hande afgeval. 8 Die engel sê toe vir hom: “Omgord jou en trek
jou sandale aan!” Hy het so gemaak. Daarop sê die engel vir hom:
“Gooi jou bokleed om en volg my!” 9 En hy het uitgegaan en hom
gevolg sonder om te besef dat wat deur die bemiddeling van die engel
gebeur het, die werklikheid was. Hy het gedink hy sien 'n gesig. 10
[*]Maar toe hulle by die eerste en die tweede wag verby was, het hulle
gekom by die ysterpoort wat na die stad lei en dit het vanself vir hulle
oopgegaan. Toe hulle buitekant kom en een straat verder gestap het,
het die engel hom meteens verlaat. 11 Toe kom Petrus tot homself en
sê: “Nou besef ek waarlik die Here het sy engel gestuur, en Hy het my
uit die hand van Herodes gered en ook van die verwagting van die
Joodse volk.” 12 Met dié besef gaan hy toe na die huis van Maria, die
moeder van Johannes, bekend as Markus,[*] waar daar baie mense
byeen was en gebid het. 13 Toe hy aan die deur van die poort klop, het
'n diensmeisie met die naam van Rode gegaan om te antwoord. 14 Sy
het Petrus se stem herken, en uit pure vreugde nie die deur
oopgemaak nie, maar binnetoe gehardloop en vertel dat Petrus voor
die poort staan. 15 Hulle het egter vir haar gesê: “Jy is mal.”[*] Maar sy
het volgehou dat dit so is. Toe sê hulle: “Dit is sy engel.”[*] 16 Petrus het
egter aanhou klop, en toe hulle oopmaak, het hulle hom gesien en
hulle was verbaas. 17 Maar hy het vir hulle met die hand beduie om
stil te bly[*] en vir hulle beskryf hoe die Here hom uit die tronk uitgelei
het. Toe sê hy: “Vertel dit aan Jakobus en die broers.”[k] En hy het

buitentoe gegaan en na 'n ander plek vertrek.
18 Teen dagbreek was daar onder die soldate geen geringe
opskudding oor wat dan van Petrus geword het nie. **19** Herodes het
hom laat soek, maar nie gekry nie,* en nadat hy die wagte verhoor
het, het hy opdrag gegee dat hulle tereggestel word. Hierna het hy van
Judea na Sesarea gereis en daar gebly.

Die dood van Herodes

20 Herodes[l] was woedend vir die mense van Tirus en Sidon. Hulle
het egter almal saam na hom gekom, en nadat hulle Blastus, die
kamerheer van die koning,[m] oorgehaal het, het hulle om vrede gevra
omdat hulle gebied vir voedselvoorsiening van die koning s'n
afhanklik was.* **21** Op die vasgestelde dag het Herodes 'n koninklike
kleed aangetrek, op die regterstoel plaasgeneem en hulle toegespreek.
22 *Daarop het die volk uitgeroep: “Die stem van 'n god en nie van 'n
mens nie!” **23** En onmiddellik het 'n engel van die Here hom neergevel
omdat hy nie die eer aan God gegee het nie* en, verteer deur wurms,
het hy gesterf.
24 *Maar die woord van God het gegroei en uitgebrei. **25** En
Barnabas en Saulus het, nadat hulle hulle diens in Jerusalem voltooi
het,* teruggekeer en Johannes, bekend as Markus,* saamgeneem.

Die eerste sendingreis: Barnabas en Saulus word uitgestuur

13 1 In die plaaslike gemeente in Antiogië was daar profete[*] en
leermeesters, onder andere Barnabas, Simeon bekend as *Niger,*[n] Lucius
van Sirene, Manaen, 'n jeugvriend van Herodes[o] die *tetrarg,*[p] en
Saulus. 2 Toe hulle besig was om die Here te dien en te vas, het die
Heilige Gees vir hulle gesê: "Sonder Barnabas en Saulus vir My af vir
die werk waartoe Ek hulle geroep het."[*] 3 Toe die gemeente klaar
gevas en gebid het, het hulle hulle die hande opgelê[*] en weggestuur.

Barnabas en Saulus preek op Siprus

4 So is Barnabas en Saulus deur die Heilige Gees gestuur, en hulle
het afgereis na Seleusië en daarvandaan weggevaar na Siprus.[*] 5 Toe
hulle in Salamis aankom, het hulle die woord van God in die Joodse
•sinagoges verkondig. Hulle het Johannes[q] as helper gehad.[*] 6 Hulle
het deur die hele eiland gereis tot in Pafos, waar hulle 'n sekere
Joodse towenaar aangetref het, 'n vals profeet met die naam Barjesus.
7 Hy was die metgesel van die prokonsul[r] Sergius Paulus, wat 'n
verstandige man was. Die prokonsul het Barnabas en Saulus laat roep
omdat hy graag die woord van God wou hoor. 8 [*]Maar die towenaar
Elimas — so word sy naam[s] immers vertaal — het hulle teengestaan
omdat hy die prokonsul van die geloof wou weghou. 9 Maar Saulus,
oftewel Paulus, het hom stip aangekyk en, vervul met die Heilige
Gees, 10 gesê: "Kind van die duiwel, vyand van alle •geregtigheid en
vol allerlei listighede en elke soort bedrog — sal jy nie ophou om die
reguit paaie van die Here[*] te verdraai nie?[*] 11 [*]Maar kyk, nou gaan die
hand van die Here jou tref en jy sal 'n ruk lank blind wees en die son
nie sien nie." Onmiddellik het 'n mistigheid en duisternis hom oorval
en hy het rondgestrompel en mense gesoek om hom aan die hand te
lei. 12 Toe die prokonsul sien wat gebeur het, het hy, verstom oor die
leer van die Here, gelowig geword.

Paulus en Barnabas in Antiogië en Pisidië

13 Paulus en sy reisgenote het van Pafos af weggevaar en Perge in
Pamfilië bereik. Daar het Johannes hulle verlaat en na Jerusalem
teruggekeer.[*] 14 Hulle het van Perge verder gegaan en by Antiogië in
Pisidië aangekom en op die Sabbat die •sinagoge binnegegaan en gaan
sit. 15 Ná die voorlesing van die Wet[*] en die Profete[t] het die leiers van
die sinagoge 'n boodskap na hulle gestuur met die woorde: "Broers, as
julle 'n woord van bemoediging vir die volk het, sê dit!" 16 Paulus het
opgestaan, met die hand beduie[*] en gesê:
"Israeliete en godvresendes,[u][*] luister! 17 Die God van hierdie volk

Israel het ons voorouers uitverkies en het hulle tydens hulle verblyf as
•vreemdelinge in Egipteland tot 'n volk verhef, hulle met 'n
uitgestrekte arm[v] daar uitgelei* 18 *en hulle ongeveer veertig jaar lank
in die woestyn[w] verduur. 19 *In die land Kanaän het Hy sewe nasies
uitgedelg en hulle land as erfdeel aan ons voorouers gegee.* 20 Dit het
ongeveer vierhonderd-en-vyftig jaar geduur. En daarna het Hy rigters
gegee* tot by die profeet Samuel.* 21 Hierna het hulle aangedring op 'n
koning,* en God het Saul, die seun van Kis, 'n man uit die stam van
Benjamin, vir veertig jaar aan hulle gegee.* 22 Nadat God hom as
koning verwyder het,* het Hy Dawid tot hulle koning gemaak.* Oor
hom het Hy soos volg getuig, ‘In Dawid, die seun van Isai, het Ek 'n
man na my hart* gevind* wat al my wilsbesluite sal uitvoer.*’ 23 [x]Uit
hierdie man se nageslag het God vir Israel, in ooreenstemming met sy
belofte, Jesus as Verlosser voortgebring. 24 *Voor Jesus se openbare
optrede het Johannes aan die hele volk Israel die doop van bekering
verkondig. 25 Toe Johannes aan die einde van sy loopbaan gekom het,
het hy gesê, ‘Wie dink julle is ek? Ek is nie Hy nie!* Maar kyk, ná my
kom iemand wie se sandale ek nie werd is om van sy voete los te
maak nie.*’

26 “Broers,[y] kinders van Abraham se geslag, en die godvresendes
onder julle,* aan ons is die boodskap van hierdie verlossing gestuur. 27
*Want die inwoners van Jerusalem en hulle leiers het Hom nie herken
nie; en deur Hom te veroordeel, het hulle die uitsprake van die
profete, wat elke Sabbatdag gelees word, in vervulling laat gaan. 28
Alhoewel hulle geen grond vir die doodstraf[z] kon vind nie,* het hulle
tog by •Pilatus daarop aangedring dat Hy tereggestel word.* 29 Toe
hulle alles uitgevoer het wat oor Hom geskryf staan, het hulle Hom
van die kruishout afgehaal en in 'n graf neergelê.* 30 *Maar God het
Hom uit die dood opgewek. 31 Oor verskeie dae heen het Hy verskyn
aan hulle wat saam met Hom van Galilea na Jerusalem gereis het* en
wat nou as sy getuies* teenoor die volk optree. 32 En ons verkondig
aan julle die goeie boodskap dat God die belofte wat aan die
voorvaders gemaak is, 33 vir ons, hulle kinders, vervul het deurdat Hy
Jesus laat opstaan het,* soos immers in die tweede psalm geskryf
staan:

“ ‘Jy is my Seun;
Ek het jou vandag verwek.’[a]

34 “En omdat Hy Hom uit die dood sou opwek, sodat Hy nooit weer na
ontbinding terugkeer nie, het Hy soos volg gesê:

“ ‘Ek sal aan julle die heilige en betroubare beloftes van Dawid
gee.’[b]

35 “Daarom sê Hy ook in 'n ander psalm:

“ ‘U sal u Heilige nie ontbinding laat beleef nie.’c

36 “Want Dawid het, nadat hy sy eie geslag volgens God se
raadsbesluit gedien het, gesterf en is by sy voorvaders begrawe* — en
hy het ontbinding beleef; 37 maar Hy vir wie God opgewek het, het nie
ontbinding beleef nie. 38-39 Julle moet dus weet, broers, dat dit deur
hierdie man is dat die vergewing van sondes aan julle verkondig
word,* en dat elkeen wat glo, deur Hom geregverdigd word* van alles
waarvan julle deur die wet van Moses nie geregverdig kon word nie.*
40 Sorg dat wat in die Profete gesê is, nie met julle gebeur nie:

41 *“ ‘Kyk, julle spotters,
staan verstom en gaan ten gronde!
Want in julle tyd doen Ek iets,
'n daad wat julle beslis nie sal glo
as iemand dit vir julle vertel nie.’ ”

42 Toe Paulus en Barnabas buite kom, het die mense gesmeek dat
hierdie dinge op die volgende Sabbat aan hulle ook vertel word. 43
Toe die sinagoge verdaag het, het baie van die Jode en die
godsdienstige proselietee Paulus en Barnabas gevolg, wat met hulle
gepraat en hulle oortuig het om in die genade van God te bly leef.*

Paulus wend hom tot die heidene

44 Die volgende Sabbat het byna die hele stad byeengekom om die
woord van die Here te hoor. 45 *Toe die Jode die skare sien, is hulle
met afguns vervul en het hulle dit wat Paulus gesê het, teengestaan en
belaster. 46 Maar Paulus en Barnabas het prontuit vir hulle gesê: “Die
woord van God moes eerste aan júlle verkondig word.* Maar
aangesien julle dit verwerp en julleself nie die ewige lewe werd ag
nie,* wend ons ons nou tot die heidene.* 47 Want so het die Here dit
aan ons opgedra:

“ ‘Ek het jou aangewys as 'n lig vir die nasies
sodat jy verlossing kan bring tot aan die uiteindes van die aarde.’ ”f

48 *Toe die heidene dit hoor, was hulle bly en vol lof oor die woord
van die Here. En diegene wat vir die ewige lewe bestem was, het
gelowig geword. 49 Die woord van die Here het deur die hele
landstreek versprei. 50 Die Jode het egter die godsdienstige vroue uit

die vooraanstaande kringe en ook die leiers* van die stad aangehits, en hulle het 'n vervolging teen Paulus en Barnabas ontketen en hulle uit hulle gebied verdryf. **51** Hulle het toe die stof van hulle voete afgeskud[g] as getuienis teen hulle en na Ikonium vertrek. **52** Die dissipels[h] is vervul met blydskap en met die Heilige Gees.

Paulus en Barnabas in Ikonium

14 1 In Ikonium het dit net so gebeur: Hulle het die Joodse
•sinagoge binnegegaan en so gepreek dat 'n groot aantal Jode en
Grieke gelowig geword het. 2 *Maar die ongelowige Jode het die
heidene opgesweep en hulle gemoedere vergiftig teen die broers. 3 Tog
het die •apostels 'n geruime tyd daar deurgebring en met
vrymoedigheid gepreek — vol vertroue in die Here, wat die boodskap
van sy genade bevestig het deur te beskik dat tekens en wonders deur
hulle toedoen gebeur.* 4 Maar die inwoners van die stad was verdeeld
— sommige het hulle by die Jode geskaar en ander by die apostels. 5
Toe daar van die heidene sowel as die Jode, en ook hulle leiers, 'n
aanslag kom om die apostels aan te rand en te stenig,* 6 *het hulle dit
te wete gekom en na die Likaoniese stede, Listra en Derbe, en die
omliggende streke gevlug 7 en daar die evangelie bly verkondig.

Paulus en Barnabas in Listra

8 In Listra het daar 'n man gesit wat geen krag in sy voete gehad het
nie. Hy was van sy geboorte af verlam* en kon nooit loop nie. 9 Hy het
na Paulus se woorde geluister. Paulus het stip na hom gekyk, en toe
hy sien dat hy die geloof het om genees te word,* 10 het hy met 'n
harde stem uitgeroep: "Staan op, regop op jou voete!" En hy het
opgespring en rondgestap. 11 Toe die skare sien wat Paulus gedoen
het, roep hulle in Likaonies uit: "Die gode het soos mense geword en
na ons afgedaal!"* 12 Vir Barnabas het hulle Zeus genoem en vir
Paulus, omdat hy die woordvoerder was, Hermes. 13 Die priester van
Zeus, wie se tempel net buite die stad was, het bulle en blomkranse na
die stadspoorte gebring en wou saam met die skares 'n offer bring. 14
Toe die •apostels Barnabas en Paulus daarvan hoor, het hulle hulle
klere geskeur, tussen die skare ingespring en geskreeu: 15 "Mense,
waarom doen julle dit? Ons is ook in alle opsigte mense, net soos
julle.* Ons verkondig aan julle die evangelie dat julle van hierdie
nuttelose dinge moet wegdraai na die lewende God, wat die hemel en
die aarde en die see en alles daarin gemaak het.* 16 *Al die nasies het
Hy in vorige geslagte toegelaat om hulle eie paaie te gaan, 17 maar tog
het Hy, deur goed te doen, Hom nie onbetuig gelaat nie, deur uit die
hemel aan julle reën en vrugbare seisoene te gee, en deur julle
liggame met kos en julle harte met vreugde te vul." 18 Maar selfs al
het hulle dit gesê, het hulle beswaarlik die skare daarvan weerhou om
offers aan hulle te bring.

19 Maar daar het Jode uit Antiogië en Ikonium aangekom en die
skare omgepraat.* Hulle het Paulus gestenig* en hom uit die stad

gesleep, omdat hulle gedink het hy is dood. 20 Maar toe die dissipels
rondom hom gaan staan het, het hy opgestaan en die stad
binnegegaan. Die volgende dag het hy saam met Barnabas na Derbe
vertrek.

Die terugkeer na Antiogië in Sirië

21 Nadat hulle die evangelie in daardie stad verkondig en 'n redelike
aantal dissipels gewerf het, het hulle na Listra, Ikonium en Antiogië
teruggekeer. 22 *Hulle het die dissipels geestelik versterk,* hulle
aangemoedig om in die geloof te volhard* en gesê: "Ons moet deur
baie ontberings heen in die •koninkryk van God ingaan." 23 Hulle het
in elke gemeente met die opsteek van hande vir hulle ouderlinge
gekies, en nadat hulle gebid en gevas het,* hulle opgedra aan die Here
in wie hulle nou geglo het. 24 Nadat hulle deur Pisidië gereis het, het
hulle na Pamfilië gegaan, 25 waar hulle in Perge die woord verkondig
het. Daarna het hulle na Attalië afgereis 26 en daarvandaan gevaar na
Antiogië,i waar hulle vroeër aan die genade van God opgedra is vir die
werk wat hulle nou voltooi het.* 27 Met hulle aankoms het hulle die
gemeente saamgeroep en vertel van alles wat God met hulle gedoen
het,* en dat Hy vir die heidene 'n deur tot die geloof oopgemaak het.*
28 Hulle het 'n lang tyd saam met die dissipels daar deurgebring.

Die vergadering in Jerusalem

15 1 *Daar het sekere mense van Judea af gekom wat die broers
onderrig het: "As julle nie besny word ooreenkomstig die gebruik van
Moses nie,* kan julle nie verlos word nie." 2 Aangesien hieroor
meningsverskil onstaan het en Paulus en Barnabas met hulle 'n
woordestryd gevoer het wat hoegenaamd nie onbenullig was nie, het
hulle besluit dat Paulus en Barnabas en nog 'n paar ander uit hulle
geledere na die •apostels en ouderlinge in Jerusalem moes opgaan* oor
hierdie strydvraag. 3 Hulle is toe deur die gemeente weggestuur en het
deur Fenisië en Samaria gereis en uitvoerig oor die bekering van die
heidene berig, en sodoende groot vreugde aan al die broers[j] verskaf. 4
*Toe hulle in Jerusalem aankom, is hulle deur die gemeente en die
apostels en ouderlinge ontvang. Hulle het vertel wat God alles met
hulle gedoen het. 5 Sommige mense wat aan die •Fariseërs se party
behoort en gelowig geword het, het egter opgestaan en gesê: "Hulle
moet besny word en opdrag kry om die wet van Moses te onderhou."

6 Die apostels en die ouderlinge het toe bymekaar gekom om hierdie
saak in oënskou te neem. 7 Toe 'n hewige woordestryd ontstaan, het
•Petrus opgestaan en vir hulle gesê: "Broers, julle weet dat God my al
van die vroeë dae af onder julle uitgekies het, sodat die heidene deur
my prediking die boodskap van die evangelie hoor en tot geloof kom.
8 En God, die kenner van harte, het dit bevestig deurdat Hy die
Heilige Gees aan hulle, net soos aan ons, geskenk het.* 9 Hy het geen
onderskeid getref tussen ons en hulle nie,* want Hy het hulle harte
deur die geloof gereinig. 10 Waarom wil julle God dan nou toets deur
'n juk, wat nie ons of ons voorvaders kon dra nie, op die dissipels se
nekke te plaas?* 11 *Maar ons glo dat ons op dieselfde manier as
hierdie mense deur die genade van die Here Jesus verlos word."

12 Toe het die hele vergadering stilgebly en na Barnabas en Paulus
geluister terwyl hulle vertel van al die tekens en wonders wat God
deur hulle onder die heidene gedoen het.* 13 Toe hulle ophou praat,
het Jakobus gesê: "Broers, luister na my. 14 *Simeon[k] het verduidelik
hoe God van die begin af toegesien het dat Hy uit die heidene 'n volk
vir sy Naam sou verkry.* 15 Hiermee stem die woorde van die profete
ooreen, soos daar geskryf staan:

16 " '*Daarna sal Ek terugkom
en Ek sal die vervalle huis van Dawid weer opbou
en Ek sal die bouvalle daarvan herbou en dit herstel,
17 sodat die res van die mensdom die Here kan soek,
ja, al die nasies oor wie my Naam uitgeroep is.

So sê die Here, wat hierdie dinge doen'
18 wat van lank gelede bekend is.*

19 *"Daarom oordeel ek dat ons dit nie moeilik moet maak vir hulle
wat uit die heidendom na God terugkeer nie, 20 maar dat ons vir hulle
moet skryf om weg te bly van dit wat deur afgode besoedel is, van
hoerery, van wat verwurg is, en van bloed.* 21 *Moses het immers
sedert die vroegste geslagte in elke stad diegene wat hom verkondig,
en word elke Sabbatdag in die •sinagoges voorgelees."

Die besluite van die vergadering

22 Hierna het die •apostels en ouderlinge, in oorleg met die hele
gemeente, besluit om manne, gekies uit eie geledere, saam met Paulus
en Barnabas na Antiogië te stuur, naamlik Judas, bekend as Barsabbas,
en Silas, beide manne leiers onder die broers. 23 Hulle het die
volgende skrywe met hulle saamgestuur:

"Die apostels en ouderlinge, julle broers,
aan die broers uit die heidene in Antiogië, Sirië en Silisië:
Groete!

24 "Aangesien ons gehoor het dat sommige mense wat van ons
af gekom het, sonder dat ons hulle opdrag gegee het, julle met
hulle woorde ontstel* en julle gemoedere verwar het, 25 het ons
eenparig besluit om manne te kies en na julle te stuur saam met
ons geliefde Barnabas en Paulus — 26 mense wat hulle lewens
oorgegee het vir die Naam van ons Here Jesus Christus.1 27 Ons
het dus Judas en Silas gestuur, en hulle sal hierdie dinge
mondeling aan julle bevestig. 28 Die Heilige Gees en ons het
daarom besluit om geen verdere las op julle te lê nie,* behalwe
die volgende vereistes: 29 Bly weg van afgodsoffers, van bloed,*
van wat verwurg is, en van hoerery. As julle julle hieraan hou, sal
julle goed doen.

Dit gaan julle goed."

30 So is die manne weggestuur, en hulle het na Antiogië gereis.
Nadat hulle die gemeente bymekaar laat kom het, het hulle die brief
oorhandig. 31 Die gemeente het die brief gelees en was verheug oor
die bemoediging. 32 Judas en Silas, wat self ook profete was,* het die
broers met baie woorde bemoedig en versterk.* 33 Hulle het 'n tyd lank
daar gebly en is toe in vrede deur die gelowiges teruggestuur na die
mense wat hulle afgevaardig het.[m] 35 Paulus en Barnabas het 'n tyd
lank in Antiogië gebly en saam met baie ander onderrig gegee en die
woord van die Here verkondig.

Die tweede sendingreis: Paulus en Barnabas se paaie skei

36 'n Paar dae later het Paulus aan Barnabas gesê: "Kom ons gaan
terug en besoek die broers[n] in elke stad waar ons die woord van die
Here verkondig het en gaan kyk hoe dit met hulle gaan." 37 Barnabas
wou ook Johannes, bekend as Markus,* saamneem, 38 maar Paulus het
nie gedink dat dit reg is om die man saam te neem wat hulle by
Pamfilië in die steek gelaat en hulle nie vir die werk vergesel het nie.*
39 Daar het toe so 'n verbittering tussen hulle ontstaan dat hulle
uitmekaar gegaan het. Barnabas het vir Markus saamgeneem en na
Siprus gevaar.* 40 Paulus het vir Silas gekies en het vertrek nadat hulle
deur die broers aan die genade van die Here opgedra is.* 41 Hy het
deur Sirië en Silisië gereis en die gemeentes daar versterk.

Timotheus sluit by Paulus aan

16 1 Paulus het na Derbe gegaan[*] en toe na Listra, waar daar 'n
dissipel was met die naam Timotheus — die seun van 'n gelowige
Joodse vrou,[*] maar van 'n Griekse pa. 2 [*]Hy was iemand oor wie die
broers[o] in Listra en Ikonium goeie getuienis gelewer het. 3 Paulus wou
Timotheus saam op reis neem en het hom laat besny ter wille van die
Jode wat in daardie streke gewoon het,[*] omdat almal geweet het dat
sy pa 'n Griek[p] was. 4 Soos hulle van stad tot stad gereis het, het hulle
die voorskrifte waarop die •apostels en ouderlinge in Jerusalem besluit
het,[*] aan die gelowiges oorgedra om dit te onderhou. 5 [*]Sodoende is
die gemeentes in die geloof versterk en hulle het van dag tot dag in
getal toegeneem.

Paulus se roeping na Masedonië

6 Hulle het deur Frigië en die landstreek van Galasië gereis omdat
hulle deur die Heilige Gees verhinder is om die woord in Asië[q] te
verkondig. 7 Toe hulle naby Misië kom, het hulle probeer om na
Bitinië te gaan, maar die Gees van Jesus het hulle nie toegelaat nie. 8
Hulle het toe by Misië verbygereis en afgegaan na Troas. 9 Daardie
nag het Paulus 'n visioen gehad. 'n Masedoniese man het daar gestaan
en hom gesmeek met die woorde: “Kom oor na Masedonië[r] en help
ons.” 10 Nadat hy die visioen gesien het, het ons dadelik probeer om
na Masedonië te gaan, omdat ons oortuig was dat God ons geroep het
om aan hulle die evangelie te verkondig.

Die bekering van Lidia

11 Toe ons van Troas af vertrek het, het ons reguit na Samotrake
gevaar, die volgende dag na Neapolis 12 en daarvandaan na Filippi,
wat 'n toonaangewende stad was in daardie deel van Masedonië,[s] 'n
Romeinse kolonie. In hierdie stad het ons 'n paar dae lank vertoef. 13
Op die Sabbat het ons by die stadspoort uitgegaan na die rivier, waar
ons vermoed het 'n bidplek was. Ons het gaan sit en met die vroue
gepraat wat daar bymekaargekom het. 14 'n Vrou uit die stad Tiatira,
'n purperhandelaar met die naam Lidia wat God vereer het,[t] het ook
geluister, en die Here het haar hart oopgemaak om ag te slaan op wat
Paulus gesê het. 15 Nadat sy en haar huishouding gedoop is,[*] het sy by
ons aangedring en gesê: “As julle daarvan oortuig is dat ek in die Here
glo, kom bly dan in my huis.” En sy het ons oorgehaal.

Paulus en Silas in die tronk

16 Terwyl ons 'n keer op pad was na die bidplek, het 'n slavin met 'n

gees van waarsêery wat met haar voorspellings baie wins vir haar
eienaars ingebring het,* ons tegemoet gekom. 17 Sy het agter Paulus
en ons aangeloop en aanhoudend geskreeu: “Hierdie mense is
diensknegte van die God, die Allerhoogste!* Hulle verkondig aan julle
'n pad tot verlossing!” 18 Dit het sy vir dae aaneen gedoen. Paulus het
daaroor ontsteld geraak, omgedraai en vir die gees gesê: “Ek gebied
jou in die Naam van Jesus Christus[u] om uit haar uit te gaan!”* En
presies op daardie oomblik het die gees uitgegaan. 19 Toe haar
eienaars merk dat hulle hoop op 'n inkomste daarmee heen was, het
hulle Paulus en Silas gegryp en hulle na die markplein gesleep tot
voor die owerhede; 20 en nadat hulle hulle voorgebring het, het hulle
vir die stadsbestuurders gesê: “Hierdie mense stook onrus in ons stad,*
want hulle is Jode 21 en verkondig gebruike wat vir ons as Romeine
nie toelaatbaar is om te aanvaar of na te volg nie.” 22 *Die skare het
toe ook teen hulle gedraai en die stadsbestuurders het hulle klere laat
afskeur en beveel dat hulle met stokke geslaan moet word.* 23 Nadat
hulle met baie houe geslaan is, is hulle in die tronk gegooi en is die
tronkbewaarder opdrag gegee om hulle baie goed te bewaak. 24 In
uitvoering van hierdie opdrag het hy hulle in die binneste deel van die
tronk gegooi en hulle voete in die blok vasgeklem.

25 Om middernag was Paulus en Silas besig om te bid en tot lof van
God te sing, en die gevangenes het na hulle geluister. 26 Skielik was
daar 'n hewige aardbewing, sodat die fondamente van die tronk
geskud het. Al die deure het onmiddellik oopgegaan en almal se boeie
het losgegaan. 27 *Die tronkbewaarder het wakker geskrik en toe hy
sien dat die tronk se deure oop was, het hy sy swaard getrek en hy
wou homself doodmaak, omdat hy gedink het dat die gevangenes
ontsnap het. 28 Maar Paulus het hard uitgeroep: “Moenie jouself leed
aandoen nie, want ons is almal hier!” 29 Die bewaarder het om lig
gevra, ingestorm en bewend voor Paulus en Silas neergeval. 30 Hy het
hulle na buite gelei en gesê: “Menere, wat moet ek doen om verlos te
word?”* 31 En hulle het geantwoord: “Glo in die Here Jesus, en jy en
jou hele huishouding sal verlos word.” 32 Hulle het toe die woord van
die Here aan hom en almal in sy huis verkondig. 33 En hy het hulle op
daardie uur van die nag saamgeneem en hulle wonde gewas. Hy en al
sy mense is onmiddellik gedoop.* 34 Hy het hulle na sy huis geneem
en 'n ete voorgesit. Hy en sy hele huishouding was jubelend omdat
hulle tot geloof in God gekom het.

35 Teen dagbreek het die stadsbestuurders die geregsdienaars
gestuur met die opdrag: “Laat daardie mense vry!” 36 Die
tronkbewaarder het die boodskap aan Paulus oorgedra: “Die
stadsbestuurders het laat weet dat julle vrygelaat moet word. Kom dan
nou uit en gaan in vrede!” 37 Maar Paulus het die geregsdienaars
geantwoord: “Hulle het ons sonder verhoor in die openbaar laat slaan

en in die tronk laat gooi, alhoewel ons Romeinse burgers is,* en nou
wil hulle ons stilletjies uitgooi? Beslis nie! Laat hulle ons self kom
uitlei.” **38** Die geregsdienaars het hierdie boodskap aan die
stadsbestuurders oorgedra. Toe hulle hoor dat Paulus en Silas
Romeinse burgers is, het hulle bang geword. **39** *Hulle het hulle om
verskoning kom vra, hulle uitgelei en versoek om die stad te verlaat.
40 Toe hulle uit die tronk kom, het hulle na Lidia se huis gegaan. Daar
het hulle die broers[v] gesien, hulle moed ingepraat en vertrek.

Oproer in Thessalonika

17 1 *Paulus en Silas het deur Amfipolis en Apollonië gereis en in
Thessalonika gekom, waar daar 'n Joodse •sinagoge was. 2 Soos dit
Paulus se gewoonte was, het hy na hulle gegaan* en op drie Sabbatdae
ná mekaar met hulle uit die Skrifte geredeneer. 3 Deur die Skrifte uit
te lê het hy bewys dat die Christus[w] moes ly* en uit die dood opstaan.*
"Hierdie Christus is Jesus, wat ek aan julle verkondig,"* het hy gesê. 4
Sommige van hulle is oortuig en het by Paulus en Silas aangesluit, so
ook 'n menigte Grieke wat God vereer,[x] en geen geringe aantal
vooraanstaande vroue nie.* 5 *Die Jode het egter jaloers geword, uit 'n
klomp slegte manne wat op die markplein leeglê 'n oproerige bende
gevorm en die stad in rep en roer gebring. Hulle het na Jason se huis
opgeruk en na Paulus en Silas gesoek om hulle voor 'n
volksvergadering te daag. 6 Maar toe hulle hulle nie kry nie, het hulle
Jason en 'n paar ander broers na die stadsowerhede gesleep en
geskreeu: "Die mense wat die hele wêreld in opstand bring, het nou
ook hier aangekom* 7 en Jason het hulle as gaste ontvang. Hulle tree
almal in stryd met die keiser se voorskrifte op* deur te sê dat daar 'n
ander koning is, naamlik Jesus.*" 8 Hierdeur het hulle die skare en die
stadsowerhede wat dit gehoor het, ontstel. 9 Eers nadat hulle van
Jason en die ander borgtog ontvang het, het hulle hulle vrygelaat.

Die apostels in Berea

10 Die broers het Paulus en Silas, toe dit nag word, dadelik na Berea
gestuur. Met hulle aankoms het hulle na die Joodse sinagoge gegaan.
11 Die mense daar was meer welwillend as diegene in Thessalonika.
Hulle het die boodskap baie geesdriftig ontvang en die Skrifte daagliks
bestudeer om vas te stel of dit so is.* 12 As gevolg daarvan het baie
van hulle, en ook nie 'n geringe aantal van die vooraanstaande Griekse
vroue en mans nie, gelowig geword.* 13 *Toe die Jode van
Thessalonika egter verneem dat die woord van God ook in Berea deur
Paulus verkondig is, het hulle ook daar die skares gaan opsweep en in
oproer gebring. 14 Die broers het Paulus toe dadelik weggestuur om na
die kus te gaan, maar Silas en Timotheus het daar agtergebly. 15 Die
mense wat Paulus begelei het, het hom tot by Athene geneem en
vertrek met 'n opdrag aan Silas en Timotheus om so spoedig moontlik
weer na Paulus terug te keer.

Paulus in Athene

16 Terwyl Paulus in Athene op hulle gewag het, was hy in sy gees
diep verontwaardig toe hy sien dat die stad vol afgodsbeelde is. 17 Hy

het in die sinagoge met die Jode en die mense wat God vereer,
geredeneer* en ook elke dag op die markplein met wie ook al daar
was. 18 Sommige van die Epikuriese en Stoïsynse filosowe het ook met
hom gedebatteer, en party van hulle het gesê: “Wat sou hierdie
praatjiesmaker tog wil sê?” En omdat hy Jesus en die opstanding
verkondig het, het ander van hulle weer opgemerk: “Dit lyk of hy 'n
verkondiger van vreemde gode is.” 19 Hulle het hom geneem en na die
Areopagusy gebring en gesê: “Mag ons weet wat die nuwe leer is wat
deur jou verkondig word? 20 Want dit wat jy sê, val vreemd op ons ore
en ons wil graag weet wat dit beteken.” 21 Al die Atheners en ook die
•vreemdelinge wat daar woon, het vir niks anders tyd as om oor iets
nuuts te praat of daarna te luister nie.

22 Paulus het toe in die middel van die Areopagus gaan staan en
gesê: “Atheners, ek sien dat julle in alle opsigte baie godsdienstig is. 23
Want toe ek deur die stad gestap het en noukeurig gekyk het na julle
voorwerpe van aanbidding, het ek ook 'n altaar gevind waarop geskryf
staan, ‘Aan 'n onbekende god.’ Wat julle dan onwetend aanbid,
verkondig ek aan julle. 24 Die God wat die wêreld gemaak het en alles
wat daarin is, Hy wat Here is van hemel en aarde,** woon nie in
tempels wat met hande gemaak is nie.* 25 Hy word ook nie deur
menslike hande bedien, asof Hy aan iets behoefte het nie* — dit is Hy
wat aan almal lewe en asem, ja alles, gee.* 26 Uit een mens het Hy al
die nasies van die mensdom gemaak om die hele aarde te bewoon. Hy
het vir hulle vasgestelde tye bepaal en die grense van hulle
woongebied,* 27 sodat hulle God kon soek, in die hoop dat hulle na
Hom kan uitreik en Hom kan vind,* want Hy is nie ver van elkeen van
ons af nie.*

28 “Want deur Hom leef ons, beweeg ons en bestaan ons, soos
sommige van julle digters inderdaad gesê het, ‘Ons is ook van sy
geslag.’z 29 Aangesien ons dan van God se geslag is,* moet ons nie dink
dat die goddelike soos goud of silwer of klip is nie — 'n beeld gevorm
deur die vaardigheid en ingewing van 'n mens.* 30 God het die tye van
onkunde oorgesien,* maar nou roep Hy alle mense oral op om hulle te
bekeer. 31 Want Hy het 'n dag bepaal waarop Hy die wêreld in
regverdigheid gaan oordeel* deur 'n Man wat Hy daarvoor aangewys
het.* En Hy het dit aan almal bevestig deur Hom uit die dood te laat
opstaan.”

32 Toe hulle van die opstanding van die dooies hoor, het sommige
hom uitgelag, terwyl ander gesê het: “Ons sal jou weer hieroor wil
hoor.” 33 So het Paulus uit hulle midde vertrek. 34 'n Paar manne het
egter gelowig geword en by hom aangesluit, onder wie Dionisius, 'n
lid van die Areopagus, en 'n vrou met die naam Damaris, en nog ander
saam met hulle.

Paulus in Korinthe

18 1 Daarna het Paulus Athene verlaat en na Korinthe gegaan. 2
Daar het hy 'n Jood met die naam Akwila aangetref, 'n boorling van
Pontus, wat kort tevore saam met sy vrou, Priscilla, daar aangekom
het uit Italië,[*] omdat Claudius[a] beveel het dat alle Jode Rome moes
verlaat. Paulus het na hulle gegaan, 3 en omdat hy dieselfde ambag as
hulle beoefen het — want hulle was tentmakers van beroep — het hy
by hulle gebly en saam met hulle gewerk.[*] 4 Elke Sabbat het hy in die
•sinagoge geredeneer en probeer om Jode sowel as Grieke te oortuig.
5 En toe Silas en Timotheus van Masedonië[b] af daar aangekom het,[*]
het Paulus hom op die verkondiging toegespits en teenoor die Jode
getuig dat Jesus die Christus[c] is.[*] 6 [*]Maar omdat hulle aangehou het
om hom teen te staan en om lasterlike dinge te sê, het hy die stof van
sy klere afgeskud[d] en vir hulle gesê: "Julle bloed is op julle eie kop —
sonder skuld daaraan[*] sal ek van nou af na die heidene gaan." 7 Hy is
toe daarvandaan weg en het na die huis gegaan van 'n man met die
naam Titius Justus, wat God vereer[e] het; sy huis was langs die
sinagoge. 8 [*]Krispus, die leier van die sinagoge, het saam met sy hele
huis tot geloof in die Here gekom.[*] Ook baie van die Korinthiërs wat
hom gehoor het, het gelowig geword en is gedoop. 9 Die Here het een
nag deur 'n visioen vir Paulus gesê: "Moenie bang wees nie, maar hou
aan praat en moenie stilbly nie! 10 Ek is immers met jou en niemand
sal 'n vinger op jou lê om jou kwaad aan te doen nie,[*] want in hierdie
stad is daar baie mense wat aan My behoort." 11 Paulus het 'n jaar en
ses maande lank daar gebly en hulle in die woord van God onderrig.
12 Toe Gallio die prokonsul[f] van Agaje[g] word, het die Jode egter
eenparig teen Paulus opgetree en hom voor die hof gebring 13 en gesê:
"Hierdie man oorreed die mense om God so te vereer dat dit in stryd
met die wet is." 14 Net toe Paulus wou begin praat,[h] het Gallio vir die
Jode gesê: "Jode, as dit oor 'n onreg of ernstige misdaad gegaan het,
sou ek met rede julle aanklag toegelaat het; 15 [*]maar aangesien dit 'n
geskil is oor woorde en name en julle eie wet, moet julle maar self
toesien. Ek wil nie daaroor regter wees nie."[*] 16 En hy het hulle uit die
hof gejaag. 17 Toe het almal vir Sostenes, die leier van die sinagoge,
gegryp en hom voor die hofgebou geslaan. Gallio het hom egter aan
niks hiervan gesteur nie.

Paulus keer terug na Antiogië

18 Nadat Paulus nog 'n geruime tyd by die broers[i] vertoef het, het hy
afskeid geneem en per skip na Sirië vertrek, vergesel van Priscilla en
Akwila. In Kenchreë[j] het hy sy kop laat kaal skeer omdat hy 'n gelofte

afgelê het.* 19 Hulle het in Efese aangekom, waar hy sy reisgenote
agtergelaat het. Self het hy egter die •sinagoge binnegegaan en met die
Jode geredeneer.* 20 Alhoewel hulle hom versoek het om langer te bly,
het hy nie ingestem nie, 21 maar afskeid geneem en gesê: "Ek sal, as
dit God se wil is, weer na julle kom."* Hy het toe van Efese af
weggevaar. 22 Nadat hy in Sesarea geland het, het hy die gemeente
gaan groet en toe na Antiogië vertrek.

Die derde sendingreis: Apollos in Efese

23 Nadat Paulus 'n tyd lank daar gebly het, het hy weer vertrek en
van plek tot plek deur die landstreek van Galasië en deur Frigië gereis
en al die dissipels versterk.

24 'n Jood met die naam Apollos, 'n boorling van Aleksandrië, het in
Efese aangekom. Hy was 'n welsprekende man, goed onderlê in die
Skrifte. 25 Hy het oor die Weg van die Here[k] onderrig ontvang en
geesdriftig* gepraat en deeglike onderrig gegee oor die dinge wat op
Jesus betrekking het, alhoewel hy net die doop van Johannes geken
het.* 26 Hy het met vrymoedigheid in die sinagoge begin preek.* Toe
Priscilla en Akwila hom hoor, het hulle hom huis toe geneem en vir
hom die Weg van God nog duideliker uiteengesit. 27 Toe hy na Agaje[l]
wou afreis, het die broers hom aangemoedig en vir die dissipels
geskryf om hom gasvry te ontvang.* Met sy aankoms daar was hy van
groot hulp vir diegene wat deur die genade gelowig geword het, 28
*omdat hy die Jode kragtig in die openbaar teengespreek het terwyl
hy uit die Skrifte bewys het dat Jesus die Christus[m] is.

Paulus in Efese

19 1 Terwyl Apollos in Korinthe was, het Paulus deur die
hoërliggende gebiede gereis en afgegaan na Efese waar hy 'n aantal
dissipels aangetref het. 2 Hy het hulle gevra: “Het julle die Heilige
Gees ontvang toe julle gelowig geword het?”* Hulle het hom
geantwoord: “Nee, ons het nie eens gehoor dat daar 'n Heilige Gees is
nie.”* 3 Toe vra hy: “Met watter doop is julle dan gedoop?” “Met die
doop van Johannes”,* het hulle geantwoord. 4 Daarop het Paulus gesê:
“Johannes het gedoop met 'n bekeringsdoop toe hy vir die volk gesê
het om te glo in die Een wat ná hom kom,* dit is in Jesus.” 5 Nadat
hulle dit gehoor het, is hulle in die Naam van die Here Jesus gedoop. 6
Paulus het hulle die hande opgelê* en die Heilige Gees het oor hulle
gekom, en hulle het in tale gespreek en geprofeteer.* 7 Altesaam was
daar ongeveer twaalf mans.

8 Paulus het toe na die •sinagoge gegaan en daar vir drie maande
lank met vrymoedigheid gepreek,* geredeneer en hulle oor die
•koninkryk van God probeer oortuig. 9 Maar aangesien sommige van
hulle hardkoppig was en nie wou glo nie, en die Wegn voor die
menigte beswadder het, het hy weggegaan, die dissipels van hulle
afgesonder* en daagliks in die lesingsaal van Tirannus besprekings
gehou. 10 Dit het twee jaar lank aangehou, sodat al die inwoners van
Asië,o Jode en Grieke, die woord van die Here gehoor het.

Die seuns van Skeva

11 *God het deur die hande van Paulus besonder kragtige dade
verrig, 12 *sodat selfs wanneer sweetdoeke en voorskote wat aan sy lyf
was, na siekes geneem is, hulle siektes verdwyn en die bose geeste
uitgewyk het. 13 Sommige van die rondreisende Joodse
geestebesweerders het ook probeer om die Naam van die Here Jesus
uit te spreek oor mense met bose geeste* deur te sê: “Ek besweer julle
by die Jesus wat Paulus verkondig!” 14 Dit was Skeva, 'n Joodse
leierpriester, se sewe seuns wat dit gedoen het. 15 Maar die bose gees
het hulle geantwoord: “Jesus ken ek,* en van Paulus weet ek, maar
julle, wie is julle?” 16 Die mens in wie die bose gees was, het hulle
bespring en hulle almal oorweldig en die oorhand oor hulle gekry,
sodat hulle kaal en gewond uit daardie huis gevlug het. 17 Dit het
bekend geword onder al die Joodse en Griekse inwoners van Efese, en
ontsag het hulle almal oorval* en die Naam van die Here Jesus is
verheerlik. 18 Baie van diegene wat gelowig geword het, het na vore
gekom, belydenis gedoen en hulle praktyke in die openbaar bekend
gemaak. 19 'n Hele aantal van hulle wat towery bedryf het, het hulle

•boekrolle saamgebring en voor almal verbrand. Hulle het die waarde
daarvan bereken en bevind dat dit vyftigduisend silwerstukke[p] werd
was. 20 *So het die woord van die Here kragtig bly groei en steeds
sterker geword.
21 Ná hierdie gebeurtenisse het Paulus hom voorgeneem[q] om deur
Masedonië[r] en Agaje[s] te reis en na Jerusalem te gaan. Hy het gesê:
"Nadat ek daar was, moet ek ook Rome sien."* 22 Hy het twee van sy
helpers, Timotheus en Erastus, na Masedonië gestuur, terwyl hy self
nog 'n tyd lank in Asië[t] vertoef het.

Die oproer in Efese

23 *Juis in daardie tyd het daar 'n oproer, van geen geringe omvang
nie, oor die Weg[u] ontstaan. 24 'n Man met die naam Demetrius, 'n
silwersmid wat Artemistempeltjies uit silwer vervaardig het, het 'n
inkomste wat glad nie gering was nie, aan die ambagsmanne verskaf.*
25 Hy het hulle, en ook ander wat soortgelyke ambagte beoefen,
byeengeroep en gesê: "Manne, julle weet dat ons welvaart van hierdie
bedryf afhanklik is, 26 en julle sien en hoor dat hierdie Paulus nie net
in Efese nie, maar in byna die hele Asië[v] 'n groot aantal mense oorreed
en mislei het deur te sê dat gode wat met die hand gemaak word, glad
nie gode is nie.* 27 Dit hou die gevaar in dat nie net ons beroep in
onguns raak nie, maar ook dat die tempel van die groot godin Artemis
as onbenullig beskou word en dat sy, wat in die hele Asië en die hele
wêreld vereer word, van haar grootheid beroof sal word."
28 Toe hulle dit hoor, het hulle woedend geraak en geskreeu: "Groot
is Artemis van die Efesiërs!" 29 En daar het verwarring oor die hele
stad gekom; hulle het soos een man na die teater gestorm en Paulus se
reisgenote, die Masedoniërs Gaius en Aristargus, saamgesleep. 30
Paulus wou tussen die skare ingaan, maar die dissipels het hom nie
toegelaat nie. 31 Ook sommige van die hoë amptenare van Asië wat
met hom bevriend was, het vir hom 'n boodskap gestuur en by hom
gepleit dat hy hom nie in die teater begewe nie. 32 Intussen het hulle
bly skreeu, sommige dit en ander dat, want die volksvergadering was
in verwarring en die meeste het nie eers geweet waarom hulle
bymekaar gekom het nie. 33 Die Jode het Aleksander na vore gestoot
en hom voorgesê. Aleksander het met die hand beduie* en wou sy
verdediging voor die skare lewer. 34 Maar toe hulle agterkom dat hy 'n
Jood is, het een kreet uit almal opgeklink. Hulle het vir twee ure
aaneen geskreeu: "Groot is Artemis van die Efesiërs!" 35 Die stadsklerk
het die skare egter tot bedaring gebring en gesê: "Manne van Efese,
wie is daar onder die mense wat nie weet nie dat die stad Efese die
beskermer is van die grote Artemis se tempel en van haar beeld wat
uit die hemel geval het? 36 Omdat dit nie ontken kan word nie, is dit
nodig dat julle tot bedaring kom en niks oorhaastig aanvang nie. 37

Want hierdie manne wat julle hierheen gebring het, is nie
tempelrowers[w] nie en belaster ook nie ons godin nie. 38 As Demetrius
en die ambagsmanne by hom 'n klag teen iemand het — hofsittings
word gehou en daar is prokonsuls[x] daarvoor. Laat hulle mekaar daar
aankla. 39 As julle egter iets anders wil hê, dan moet dit op 'n wettige
volksvergadering beslis word. 40 Want ons loop reeds gevaar om oor
vandag se oproer aangekla te word, aangesien daar geen grond is wat
ons as regverdiging vir hierdie opskudding kan aanvoer nie.” Nadat hy
dit gesê het, het hy die volksvergadering verdaag.

Paulus reis na Griekeland

20 1 Nadat die oproer bedaar het, het Paulus die dissipels ontbied
en hulle moed ingepraat. Daarna het hy hulle gegroet en op sy reis na
Masedonië[y] vertrek. 2 Hy het deur daardie streke gereis, en nadat hy
hulle met baie woorde bemoedig het, het hy in Griekeland aangekom 3
waar hy drie maande deurgebring het. Aangesien die Jode 'n komplot
teen hom gesmee het net toe hy na Sirië wou vaar, het hy besluit om
deur Masedonië terug te keer. 4 Hy is vergesel deur Sopater — die
seun van Pirrus — uit Berea, deur Aristargus en Sekundus van
Thessalonika, Gaius van Derbe en Timotheus, sowel as Tigikus en
Trofimus van Asië.[z] 5 Hulle het vooruit gereis en in Troas op ons
gewag. 6 Self het ons egter eers ná die dae van die Fees van die
Ongesuurde Brood[a] vanaf Filippi gevaar en vyf dae later by hulle in
Troas aangekom, waar ons sewe dae lank gebly het.

Paulus preek in Troas

7 Toe ons op die eerste dag van die week[b] byeengekom het om
brood te breek,[*] het Paulus hulle toegespreek, omdat hy die volgende
dag wou vertrek, en sy rede uitgerek tot om middernag. 8 Daar was
heelwat lampe in die bovertrek waar ons byeengekom het. 9 'n
Jongman met die naam Eutigus het in die venster gesit, en terwyl
Paulus lank bly praat het, is hy deur 'n diep slaap oorval. Oorweldig
deur die slaap, het hy van die derde verdieping[c] na onder geval waar
hy dood opgetel is. 10 [*]Paulus het ondertoe gegaan, op hom gaan lê,
hom in sy arms geneem en gesê: “Moet julle nie ontstel nie, want daar
is nog lewe in hom!” 11 Hy het weer boontoe gegaan, brood gebreek
en geëet. Daarna het hy nog 'n geruime tyd lank, tot dagbreek toe, met
hulle gepraat en toe vertrek. 12 Hulle het die seun lewend huis toe
gebring en was uitermate bemoedig.

Die reis na Milete

13 Ons het vooruit gegaan na die skip en weggevaar na Assos, waar
ons beplan het om Paulus aan boord te neem, aangesien hy dit so
gereël het met die bedoeling om te voet daarheen te reis. 14 Toe hy
ons by Assos ontmoet, het ons hom aan boord geneem en na Mitilene
gevaar, 15 waarvandaan ons die volgende dag weggevaar en reg
oorkant Chios aangekom het. Die dag daarna het ons Samos bereik en
die daaropvolgende dag by Milete aangekom. 16 Want Paulus het
besluit om by Efese verby te vaar, sodat hy nie tyd in Asië[d] hoef te
bestee nie. Hy was gretig om, as dit kon, op die Pinksterdag in
Jerusalem te wees.

Paulus se afskeidsboodskap

17 *Uit Milete het Paulus 'n boodskap na Efese gestuur en die
ouderlinge van die gemeente ontbied. 18 Toe hulle by hom aankom,
het hy vir hulle gesê: "Julle weet dat ek vanaf die eerste dag toe ek in
Asië aangekom het, die hele tyd by julle was* 19 en hoe ek die Here
gedien het in alle nederigheid en met trane en deur die beproewinge
wat oor my gekom het as gevolg van die sameswerings van die Jode.
20 Julle weet ook hoe ek nie nagelaat het om enigiets van dit wat vir
julle voordelig is aan julle te verkondig en aan julle in die openbaar en
in julle huise te onderrig nie, 21 terwyl ek teenoor Jode sowel as
Grieke kragtig getuig het van bekering tot God en geloof in ons Here
Jesus. 22 En kyk, nou gaan ek, gebind deur die Gees, na Jerusalem*
sonder om te weet wat daar met my gaan gebeur — 23 *behalwe dat
die Heilige Gees van stad tot stad aan my bevestig het dat
gevangenskap en swaarkry op my wag.* 24 *Maar ek heg geen waarde
aan my eie lewe nie, solank ek my lewenstaak en die
bedieningsopdrag wat ek van die Here Jesus ontvang het, kan
voltooi:* om kragtig te getuig van die evangelie van die genade van
God.

25 "En kyk, ek weet nou dat nie een van julle onder wie ek
rondbeweeg en die koninkryk verkondig het, my weer sal sien nie. 26
Daarom verklaar ek op hierdie dag van vandag aan julle dat ek
onskuldig is aan julle almal se bloed;* 27 want ek het nie daarvan
teruggedeins om die volle heilsplan van God aan julle te verkondig
nie. 28 Pas julleself op en ook die hele kudde oor wie die Heilige Gees
julle as opsieners aangestel het om die gemeente van God,* wat Hy
deur sy eie bloed verwerf het,* herderlik te versorg. 29 Ek weet dat
wrede wolwe* ná my vertrek julle geledere sal binnedring en die
kudde nie sal spaar nie. 30 Selfs uit julle eie geledere sal daar manne
na vore kom wat verdraaide dinge verkondig* om die dissipels agter
hulle aan weg te lok. 31 *Wees daarom waaksaam en onthou dat ek vir
drie jaar lank, dag en nag nie opgehou het om 'n ieder en 'n elk van
julle met trane te waarsku nie*. 32 En nou vertrou ek julle toe aan God
en sy woord van genade, Hy wat die mag het om op te bou en aan
julle onder almal wat geheilig is, 'n erfenis te gee.* 33 *Silwer of goud
of klere het ek van niemand begeer nie. 34 *Julle weet self dat ek met
hierdie hande van my in my eie behoeftes voorsien het en ook van
hulle saam met my. 35 In alles het ek vir julle gewys dat 'n mens deur
hard te werk die swakkes moet help en die woorde van die Here Jesus
moet onthou toe Hy gesê het, 'Dit is meer geseënd om te gee as om te
ontvang.'*"

36 *Nadat hy dit gesê het, het hy saam met almal gekniel en gebid.
37 Almal het baie gehuil en Paulus om die hals geval en hom gesoen.*
38 Hulle was veral bedroef oor die feit dat hy gesê het hulle sal hom

nie weer sien nie.* Toe het hulle hom na die skip vergesel.

Paulus reis na Jerusalem

21 1 Nadat ons ons van hulle weggeskeur het, het ons weggevaar,
reguit koers gehou en by Kos aangekom, en die volgende dag na
Rodos gevaar, en daarvandaan na Patara. 2 Daar het ons 'n skip gevind
wat na Fenisië sou oorvaar, aan boord gegaan en weggevaar. 3 Ons het
binne sig van Siprus gekom, maar dit aan ons linkerkant gelaat in ons
verbyvaart na Sirië en by Tirus aan wal gegaan, omdat die skip se vrag
daar afgelaai sou word. 4 Ons het die dissipels opgesoek en sewe dae
lank by hulle gebly. Hulle het onder leiding van die Gees vir Paulus
gesê om nie na Jerusalem te gaan nie.* 5 Nadat ons die tyd daar
deurgebring het, het ons vertrek en verder gereis. Almal, ook hulle
vroue en kinders, het ons tot buitekant die stad begelei. Ons het op die
strand gekniel en gebid.* 6 Nadat ons mekaar gegroet het, het ons aan
boord die skip gegaan, terwyl hulle na hulle huise teruggekeer het.
7 Ons het ons reis van Tirus beëindig met ons aankoms by
Ptolemaïs. Daar het ons die broers[e] gaan groet en 'n dag lank by hulle
oorgebly. 8 Die volgende dag het ons vertrek en in Sesarea aangekom.
Ons het na die huis van die evangelis Filippus,* een van die sewe,*
gegaan en by hom tuisgegaan. 9 Hy het vier ongetroude dogters gehad
wat oor die gawe van profesie beskik het.* 10 Terwyl ons 'n hele paar
dae daar oorgebly het, het 'n sekere profeet met die naam Agabus uit
Judea daar aangekom.* 11 *Hy het na ons toe gekom, Paulus se gordel
gevat, sy eie voete en hande daarmee vasgebind, en gesê: “So sê die
Heilige Gees, ‘Op hierdie manier sal die Jode in Jerusalem die man
aan wie hierdie gordel behoort, vasbind en in die hande van nie-Jode
oorgee.’ ” 12 Toe ons dit hoor, het ons en die plaaslike mense hom
gesmeek om nie na Jerusalem op te gaan nie.* 13 Daarop het Paulus
geantwoord: “Wat probeer julle bereik deur te huil en so my hart te
breek? Ek is bereid om nie net gevange geneem te word nie, maar om
ook in Jerusalem te sterf ter wille van die Naam van die Here Jesus.*”
14 Omdat hy hom nie laat oorreed het nie, het ons geswyg en net gesê:
“Laat die wil van die Here geskied.”*
15 Ná hierdie dae het ons gereed gemaak en na Jerusalem opgegaan.
16 Van die dissipels uit Sesarea het saam met ons gegaan. Hulle het
ons geneem na Mnason, 'n man uit Siprus en lank reeds 'n dissipel, by
wie ons sou tuisgaan.

Paulus se besoek aan Jakobus

17 Met ons aankoms in Jerusalem het die broers[f] ons hartlik
ontvang. 18 Die volgende dag het Paulus saam met ons na Jakobus
gegaan.* Ook al die ouderlinge was teenwoordig. 19 Nadat Paulus

hulle gegroet het, het hy in besonderhede vertel wat God deur sy
bediening onder die heidene gedoen het.* 20 Toe hulle dit hoor, het
hulle God geprys en vir hom gesê: “Jy sien, broer, hoeveel
derduisende onder die Jode tot die geloof gekom het, en hulle beywer
hulle almal vir die wet.* 21 *Oor jou is vertel dat jy al die Jode wat
onder die nie-Jode woon, leer om afvallig te wees van Moses deur aan
hulle te sê dat hulle nie hulle kinders hoef te besny en nie volgens die
gebruike hoef te leef nie. 22 Wat staan ons te doen? Hulle sal beslis
hoor dat jy hier is. 23 Doen dan wat ons vir jou sê. Hier is vier manne
by ons wat 'n gelofte afgelê het. 24 Neem hulle saam, laat jou saam
met hulle reinig, en betaal vir hulle die koste om hulle koppe te laat
skeer.* Dan sal almal weet dat daar niks steek in wat van jou vertel
word nie, maar dat ook jy self die wet onderhou. 25 *Wat betref die
nie-Jode wat gelowig geword het, het ons besluit, en hulle skriftelik
laat weet, dat hulle hulle moet onthou van afgodsoffers, van bloed,
van wat verwurg is en van hoerery.” 26 Toe het Paulus die manne
saamgeneem en die volgende dag saam met hulle die reiniging
ondergaan. Daarna het hy die tempel binnegegaan* om die voltooiing
van die dae van die reiniging aan te kondig, die dag wanneer die offer
vir elkeen van hulle gebring sou word.*

Paulus word gearresteer

27 Toe die sewe dae van die reiniging amper verstreke was, het Jode
uit Asië[g] hom in die tempel gesien en die hele skare in oproer gebring.
Hulle het hom gegryp 28 en geskreeu: “Manne, Israeliete, kom help!
Hier is die man wat oral vir almal dinge leer wat teen die volk en die
wet en hierdie plek gerig is.* Hy het boonop Grieke in die tempel
ingebring en hierdie heilige plek ontheilig!*” 29 Hulle het immers
Trofimus, die Efesiër, vantevore saam met Paulus in die stad gesien,
en gedink dat hy hom in die tempel ingebring het. 30 Die hele stad was
in rep en roer en daar het 'n samedromming van die volk ontstaan.
Hulle het Paulus gegryp en hom uit die tempel gesleep en die poorte is
dadelik gesluit. 31 Terwyl hulle probeer het om hom dood te maak, het
die berig dat die hele Jerusalem in oproer is, die *chiliarg*[h] van die
kohort[i] bereik. 32 Hy het onmiddellik met soldate en die *hekatontarg*[j]
op hulle afgestorm. Toe hulle die *chiliarg* en die soldate sien, het hulle
opgehou om Paulus te slaan. 33 Daarop het die *chiliarg* nadergegaan,
hom gevange geneem en beveel dat hy met twee kettings geboei moet
word.* Toe het hy navraag gedoen oor wie Paulus was en wat hy
gedoen het. 34 Sommige in die skare het een ding geskreeu en ander
weer iets anders. Toe hy vanweë die rumoer nie sekerheid kon kry nie,
het hy beveel dat Paulus na die kwartiere geneem word. 35 Toe Paulus
by die trappe kom, moes hy weens die geweld van die skare deur die
soldate gedra word, 36 want die volksmassa het agter hulle aan geloop

en geskreeu: “Weg met hom!”*

Paulus verdedig homself

37 Net toe hulle Paulus by die kwartiere wou inbring, sê hy vir die
chiliarg:[k] “Is dit my geoorloof om iets vir u te sê?” Die *chiliarg*
antwoord: “Ken jy Grieks? **38** *Is jy dan nie die Egiptenaar wat kort
gelede 'n opstand gelei en vierduisend manne van die Sikariërs[l] na die
woestyn[m] uitgelei het nie?” **39** Maar Paulus antwoord: “Ek is 'n Joodse
man, afkomstig van Tarsus in Silisië, 'n burger van 'n nie te
onbelangrike stad nie.* Ek versoek u: Laat my toe om die volk toe te
spreek.” **40** Hy het dit toegelaat en Paulus het op die trappe gaan staan
en met die hand vir die volk beduie. Toe het 'n groot stilte neergedaal*
en hy het hulle in die Hebreeuse dialek[n] toegespreek:*

22 1 “Manne, broers en vaders, luister nou na my* verdediging
teenoor julle.” 2 Toe hulle hoor dat hy in die Hebreeuse dialek[o] met
hulle praat, het hulle nog stiller geraak. Hy sê toe: 3 “Ek is 'n Joodse
man, gebore in Tarsus in Silisië,* maar het grootgeword in hierdie
stad. Ek is opgevoed aan die voete van Gamaliël — streng volgens die
wet van die voorvaders.* Ek is net so 'n yweraar vir God soos julle
almal vandag is.* 4 *Ek het hierdie Weg[p] tot die dood toe vervolg deur
mans sowel as vroue te boei en in die tronk te gooi, 5 soos die
hoëpriester en die hele Raad van Familiehoofde oor my kan getuig.
Van hulle het ek selfs briewe aan die broers gekry en na Damaskus
gegaan om die mense daar as gevangenes na Jerusalem te bring sodat
hulle gestraf kon word.

6 *“Terwyl ek egter nog op pad was, en Damaskus genader het, het
daar teen die middaguur skielik 'n helder lig uit die hemel rondom my
geskyn. 7 Ek het op die grond neergeval en 'n stem vir my hoor sê,
‘Saul, Saul, waarom vervolg jy My?’ 8 En ek het gevra, ‘Wie is U,
Here?’ Hy het my geantwoord, ‘Ek is Jesus van Nasaret wat jy
vervolg.’ 9 Die mense wat by my was, het wel die lig gesien, maar nie
die stem gehoor van Hom wat met my gepraat het nie. 10 Toe vra ek,
‘Wat moet ek doen, Here?’ En die Here het vir my gesê, ‘Staan op en
gaan na Damaskus. Daar sal alles vir jou gesê word wat aan jou
opgedra is om te doen.’ 11 Omdat ek vanweë die glans van daardie lig
nie kon sien nie, is ek deur my metgeselle aan die hand gelei en het so
in Damaskus aangekom.

12 “'n Sekere Ananias, 'n vroom man volgens die wet en een oor wie
al die Joodse inwoners goeie getuienis gelewer het, 13 het na my
gekom en voor my kom staan en gesê, ‘Saul, broer, sien weer!’ En op
daardie oomblik kon ek hom sien. 14 Toe het hy gesê, ‘Die God van
ons vaders het jou uitverkies om sy wil te ken, om die Regverdige[q] te
sien en om die stem uit sy mond te hoor, 15 want jy sal voor alle
mense vir Hom 'n getuie wees van wat jy gesien en gehoor het. 16 En
nou, waarom aarsel jy nog? Staan op, laat jou doop en jou sondes
afwas, terwyl jy sy Naam aanroep.*’

17 “Toe ek ná my terugkeer na Jerusalem besig was om in die
tempel te bid, het ek in geestesvervoering geraak. 18 *Ek het Hom
gesien wat vir my sê, ‘Maak gou en gee haastig pad uit Jerusalem,
want hulle sal jou getuienis oor My nie aanvaar nie!’ 19 Toe het ek
gesê, ‘Here, hulle weet dat dit ek is wat diegene wat in U glo in die
tronk laat gooi en in die •sinagoges laat slaan het.* 20 *En toe die bloed
van Stefanus, u getuie, vergiet is, het ek self goedkeurend bygestaan
en die klere opgepas van diegene wat hom doodgemaak het.’ 21 En Hy

het vir my gesê, 'Gaan, want Ek wil jou ver weg stuur na die heidene.*' "

22 Tot op hierdie punt het hulle na sy woorde geluister, maar toe hulle stemme verhef en uitgeroep: "Weg met 'n man soos hierdie van die aarde af, want hy behoort nie te bly leef nie!"* 23 Terwyl hulle so skreeu en hulle klere afpluk en stof in die lug gooi, 24 het die *chiliarg*r beveel dat Paulus in die kwartiere ingebring word. Hy gee toe opdrag dat hy met geselhoue ondervra word, sodat hy kon vasstel om watter rede hulle so teen hom skreeu. 25 Maar toe hulle hom al uitgestrek het met die rieme, sê Paulus vir die *hekatontarg*s wat daar staan: "Is dit julle geoorloof om 'n Romeinse burger te gesel, en dit sonder 'n verhoor?"* 26 Toe die *hekatontarg* dit hoor, gaan hy na die *chiliarg,* meld dit aan en sê: "Wat is u van plan om te doen? Want hierdie man is 'n Romein!"

27 Die *chiliarg* gaan toe na Paulus en vra hom: "Sê vir my, is jy 'n Romeinse burger?" "Ja," antwoord hy. 28 Toe sê die *chiliarg:* "Ek het hierdie burgerskap teen 'n groot som geld bekom." Daarop antwoord Paulus: "En ek deur geboorte." 29 Diegene wat gereed gestaan het om hom te ondervra, het hom daarom dadelik met rus gelaat, en ook die *chiliarg* het bang geword toe hy besef dat Paulus 'n Romeinse burger is* en dat hy hom laat boei het.

Paulus voor die Sanhedrin

30 Die volgende dag het die bevelvoerder, omdat hy sekerheid wou kry oor waarvan Paulus deur die Jode aangekla word, hom vrygelaat en beveel dat die leierpriesters en die hele Sanhedrint moes vergader. Hy het Paulus laat inbring en hom voor hulle laat staan.

23 1 Paulus het stip na die Sanhedrin[u] gekyk en gesê: “Manne,
broers, ek het tot op hierdie dag met 'n absoluut skoon gewete voor
God geleef.*” 2 *Maar die hoëpriester Ananias het die mense wat langs
hom gestaan het, opdrag gegee om hom op sy mond te slaan. 3 Toe sê
Paulus vir hom: “God sal jou slaan, jou witgekalkte muur!* Jy sit daar
om my kragtens die wet te beoordeel, terwyl dit jy is wat in stryd met
die wet opdrag gee dat ek geslaan word?*” 4 Die omstanders sê toe:
“Beledig jy die hoëpriester van God?” 5 En Paulus antwoord: “Broers,
ek het nie besef hy is die hoëpriester nie. Daar staan tog geskryf, ‘Jy
mag nie sleg praat van 'n leier van jou volk nie.’*”
6 *Omdat Paulus geweet het dat sommige van hulle •Sadduseërs was
en ander •Fariseërs, het hy in die Sanhedrin uitgeroep: “Manne,
broers, ek is 'n Fariseër, die seun van Fariseërs!* Op grond van die
verwagting van die opstanding van die dooies word ek verhoor.*” 7
Toe hy dit sê, het daar 'n stryery tussen die Fariseërs en die Sadduseërs
ontstaan en die vergadering het verdeeld geraak. 8 Want die
Sadduseërs sê dat daar geen opstanding is nie, en ook nie engele of
geeste nie,* terwyl die Fariseërs bely dat dit alles bestaan. 9 'n Groot
geskreeu het toe ontstaan, en 'n paar van die skrifkenners uit die
geledere van die Fariseërs het opgestaan en hewig geprotesteer en
aangevoer: “Ons vind geen kwaad in hierdie man nie.* Sê nou 'n gees
of 'n engel het met hom gepraat?” 10 Toe die stryery hewiger word,
het die *chiliarg*[v] gevrees dat hulle Paulus sou verskeur. Hy het toe
bevel gegee dat sy afdeling soldate hom tussen hulle moet gaan
uithaal en na die kwartiere bring.
11 Daardie nag het die Here by Paulus kom staan en gesê: “Hou
moed!* Want net soos jy in Jerusalem oor My getuig het, so moet jy
ook in Rome getuig.*”

Die komplot teen Paulus

12 Teen dagbreek het die Jode 'n komplot gesmee en hulle met 'n
eed daartoe verbind om nie te eet of te drink nie totdat hulle Paulus
doodgemaak het. 13 Daar was meer as veertig mense wat aan hierdie
sameswering deelgeneem het. 14 *Hulle het na die leierpriesters en die
familiehoofde gegaan en gesê: “Ons het 'n eed gesweer om niks te eet
totdat ons Paulus doodgemaak het nie. 15 Rig julle nou saam met die
Sanhedrin[w] 'n versoek aan die *chiliarg*[x] om Paulus na julle te bring
onder die voorwendsel dat julle sy saak noukeuriger wil ondersoek.
Ons is gereed om hom om die lewe te bring nog voor hy hier
aankom.”
16 Die seun van Paulus se suster het egter van die hinderlaag
gehoor. Hy het na die kwartiere gegaan, daar toegang verkry en vir

Paulus daarvan vertel. 17 Paulus het een van die *hekatontarge*[y] laat
roep en gesê: "Neem hierdie jongman na die *chiliarg,* want hy het iets
om hom te vertel." 18 Hy het hom toe saamgeneem en na die *chiliarg*
gebring en gesê: "Die gevangene, Paulus, het my laat roep en gevra
om hierdie jongman na u te bring omdat hy iets het om aan u mee te
deel." 19 Die *chiliarg* het hom aan die hand gevat, eenkant toe geneem
en gevra: "Wat is dit wat jy my wil vertel?" 20 Hy het geantwoord:
"Die Jode het ooreengekom om u te versoek dat u Paulus môre na die
Sanhedrin moet laat bring onder die voorwendsel dat hulle sy saak
noukeuriger wil ondersoek. 21 Moet u nie deur hulle laat oortuig nie,
want meer as veertig van hulle manne gaan hom voorlê in 'n
hinderlaag. Hulle het hulle met 'n eed daartoe verbind om nie te eet of
te drink nie totdat hulle hom om die lewe gebring het. Hulle staan
reeds gereed en wag net op u instemming." 22 Die *chiliarg* het die
jongman toe laat gaan nadat hy hom beveel het: "Moet niemand vertel
dat jy dit aan my bekend gemaak het nie."

Paulus word na Feliks gestuur

23 Daarna het hy twee van sy *hekatontarge*[z] laat roep en gesê: "Kry
tweehonderd soldate gereed, saam met sewentig perderuiters en
tweehonderd spiesvegters, sodat hulle teen die derde uur van die nag[a]
na Sesarea kan gaan. 24 En sorg dat rydiere beskikbaar is, sodat hulle
Paulus daarop kan vervoer en veilig na die prokurator[b] Feliks kan
bring." 25 Toe skryf hy 'n brief met die volgende inhoud:

26 "Claudius Lisias
aan die hooggeagte prokurator Feliks:
Groete!

27 "Hierdie man is deur die Jode gegryp, en hulle was op die
punt om hom dood te maak toe ek en my soldate daarop afgekom
en hom gered het[*] omdat ek verneem het dat hy 'n Romeinse
burger is.[*] 28 [*]Aangesien ek die rede wou vasstel waarom hulle
hom beskuldig het, het ek hom na hulle Sanhedrin[c] gebring 29 [*]en
vasgestel dat hy beskuldig word op grond van twispunte oor hulle
wet,[*] maar dat die aanklag teen hom niks inhou wat die dood of
gevangenskap verdien nie.[*] 30 En toe ek meegedeel is dat daar 'n
komplot teen die man gesmee word, het ek hom dadelik na u
gestuur. Ek het ook sy aanklaers beveel om hulle saak teen hom
aan u voor te lê.[*]"

31 Die soldate het Paulus toe saamgeneem soos hulle beveel is en
hom gedurende die nag na Antipatris gebring. 32 Die volgende dag het
hulle die perderuiters met hom laat saamgaan en toe na die kwartiere

teruggekeer. 33 Toe hulle in Sesarea aankom, het hulle die brief aan
die prokurator oorhandig en Paulus voor hom laat verskyn. 34 Nadat
Feliks die brief gelees het, het hy Paulus gevra uit watter provinsie hy
afkomstig is, en toe hy verneem dat hy uit Silisië is,* 35 het hy gesê:
“Ek sal jou verhoor sodra jou aanklaers opdaag.” Hy het toe beveel dat
Paulus in Herodes se *pretorium*[d] bewaak word.

Paulus se verdediging voor Feliks

24 1 *Vyf dae later het die hoëpriester Ananias saam met 'n paar
familiehoofde, en ook 'n sekere Tertullus, 'n advokaat, daar aangekom.
Hulle het hulle aanklag teen Paulus by die prokurator[e] ingedien. 2
Nadat Paulus ingeroep is, het Tertullus met die aanklag begin en gesê:
“Deur u toedoen leef ons in groot vrede en deur u voorsorgmaatreëls
het daar hervormings vir hierdie volk plaasgevind. 3 Oral en in elke
opsig verwelkom ons dit met alle dankbaarheid, hooggeagte Feliks. 4
Ek wil u egter nie langer vermoei nie, en daarom doen ek 'n beroep op
u welwillendheid om vir 'n kort tydjie na ons te luister. 5 Ons het
gevind dat hierdie man 'n pes is en dat hy onder al die Jode in die
wêreld onluste veroorsaak.* Hy is 'n leier van die Nasarenersekte.* 6
Hy het ook probeer om die tempel te ontheilig* en toe het ons hom
gegryp.*[f] 8 U sal self by hom kan agterkom waaroor ons hom aankla
wanneer u hom oor al hierdie dinge verhoor. 9 Die Jode het dit
ondersteun en bevestig dat dit so is.”
10 Toe die prokurator vir Paulus die teken gee dat hy mag praat, het
hy geantwoord: “Omdat ek weet dat u al baie jare as regter optree oor
hierdie volk, verdedig ek my saak met graagte. 11 U kan u daarvan
vergewis dat ek skaars twaalf dae gelede opgegaan het om in
Jerusalem te aanbid.* 12 Hulle het my nie in die tempel gevind waar
ek besig was om met iemand te redeneer, of om 'n oproer onder die
volk te veroorsaak in die •sinagoges of iewers in die stad nie. 13 Hulle
kan ook nie die dinge waarvan hulle my nou aankla voor u bewys nie.
14 Dit erken ek egter voor u dat ek die God van ons voorvaders dien
ooreenkomstig die Weg,[g] waarna hulle as 'n sekte verwys.* Ek glo alles
wat in die Wet en die Profete[h] geskryf staan. 15 *Ek vestig dieselfde
hoop op God as waaraan hierdie mense ook vashou, naamlik dat daar
'n opstanding sal wees van die •regverdiges sowel as die
onregverdiges. 16 *Daarom doen ek self ook my uiterste bes om my
gewete in alle opsigte skoon te hou voor God en die mense. 17 *Ná
etlike jare het ek hierheen gekom om aalmoese vir my volk te bring en
om te kom offer. 18 Ek was besig hiermee, en het my al gereinig, toe
hulle my in die tempel aantref. Daar was nie 'n skare nie en daar was
ook nie oproer nie. 19 Daar was wel 'n aantal Jode uit Asië[i]* wat hier
voor u moes verskyn het en my moes aankla as hulle miskien iets teen
my sou hê. 20 Of laat hierdie mense self sê watter misdryf hulle gevind
het toe ek voor die Sanhedrin[j] gestaan het, 21 *behalwe as dit gaan oor
hierdie een ding wat ek uitgeroep het toe ek tussen hulle gestaan het,
‘Ek staan vandag voor julle tereg oor die opstanding van die dooies!’ ”
22 Feliks, wat goed vertroud was met die feite oor die Weg,[k] het die

verhoor verdaag en gesê: “Wanneer Lisias die *chiliarg*l aankom, sal ek
oor julle saak besluit.” **23** *Hy het die *hekatontarg*m opdrag gegee om
Paulus aan te hou, maar om hom meer vryheid te gun en nie één van
sy eie mense te verhinder om vir hom te sorg nie.

Feliks en Paulus

24 'n Paar dae later het Feliks saam met sy vrou Drusilla,n 'n Jodin,
gekom en Paulus laat haal en geluister na wat hy oor die geloof in
Christuso Jesus sê. **25** Maar toe Paulus praat oor •geregtigheid en
selfbeheersing en die komende oordeel,* het Feliks bang geword en
gesê: “Jy kan maar vir eers gaan. As ek 'n geskikte geleentheid vind,
sal ek jou laat roep.” **26** Hy het egter tegelykertyd gehoop dat Paulus
hom geld sou aanbied, en daarom het hy hom herhaaldelik laat roep
en met hom gepraat.

27 Ná verloop van twee jaar is Feliks opgevolg deur Porcius Festus.
Omdat Feliks die Jode 'n guns wou bewys,* het hy Paulus in boeie
agtergelaat.

Paulus verskyn voor Festus

25 1 Drie dae nadat Festus in die provinsie aangekom het, het hy
van Sesarea af na Jerusalem opgegaan. 2 Daar het die leierpriesters en
die Joodse leiers 'n aanklag teen Paulus by hom ingedien.* Hulle het 'n
beroep op hom gedoen 3 *en hom die guns gevra om Paulus na
Jerusalem te laat haal, aangesien hulle 'n hinderlaag beplan het om
hom onderweg dood te maak. 4 Festus het egter geantwoord dat
Paulus in Sesarea in aanhouding sou bly, maar dat hyself spoedig
daarheen sou vertrek. 5 *“Laat diegene onder julle wat bevoeg is dan
saamgaan,” het hy gesê, “en laat hulle hom aankla as daar enigiets
onwettigs by hierdie man te vinde is.”

Paulus beroep hom op die keiser

6 Hy het nie langer as agt tot tien dae by hulle gebly nie en toe na
Sesarea gegaan. Die volgende dag het hy op die regterstoel gaan sit en
beveel dat Paulus gehaal word.* 7 Toe Paulus verskyn, het die Jode
wat van Jerusalem af gekom het, om hom gaan staan en baie en
ernstige aanklagte teen hom ingebring* wat hulle nie kon bewys nie.*
8 Paulus het homself toe verdedig: “Ek het niks verkeerds gedoen nie,
nie teen die wet van die Jode, of teen die tempel, of teen die keiser
nie.” 9 Maar Festus wou die Jode 'n guns bewys en het Paulus
geantwoord: “Wil jy opgaan na Jerusalem en daar voor my verhoor
word oor hierdie dinge?” 10 Paulus het egter geantwoord: “Voor die
keiser se regterstoel staan ek tereg, en dit is waar ek verhoor moet
word. Ek het nie die Jode veronreg nie, soos u self ook baie goed
weet. 11 As ek wel oortree het en iets gedoen het wat die dood
verdien, probeer ek nie die dood vermy nie. Maar as daar niks steek in
die dinge waarvan hulle my aankla nie, kan niemand my aan hulle
oorgee nie. Ek beroep my op die keiser!” 12 Nadat Festus met sy raad
samesprekings gevoer het, het hy verklaar: “Op die keiser het jy jou
beroep, na die keiser sal jy gaan!”

Festus se gesprek met Agrippa

13 Ná verloop van 'n paar dae het koning Agrippa[p] en Bernice[q] in
Sesarea aangekom om Festus te groet. 14 Aangesien hulle 'n hele paar
dae daar deurgebring het, het Festus Paulus se saak aan die koning
voorgelê en gesê: “Hier is 'n man wat deur Feliks as gevangene
agtergelaat is.* 15 Toe ek na Jerusalem gegaan het, het die
leierpriesters en die familiehoofde van die Jode aanklagte teen hom
ingedien* en versoek dat hy veroordeel word. 16 Ek het hulle
geantwoord dat dit nie 'n Romeinse gebruik is om enige mens oor te

lewer voordat die aangeklaagde die geleentheid gekry het om hom van aangesig tot aangesig voor sy aanklaers te verdedig teen die beskuldiging nie. 17 *Toe hulle dus hier bymekaargekom het, het ek sonder enige uitstel die volgende dag op die regterstoel gaan sit en beveel dat die man laat haal word. 18 Die aanklaers het om hom gaan staan, maar hulle het geen beskuldiging ingebring van die soort misdrywe wat ek verwag het nie. 19 Hulle het wel 'n aantal twisvrae aan hom gestel oor hulle godsdiens* en oor 'n sekere Jesus wat dood is en van wie Paulus beweer dat Hy leef. 20 Omdat ek nie raad geweet het met die ondersoek na hierdie sake nie, het ek gevra of hy na Jerusalem wou gaan om daar op hierdie aanklagte tereg te staan.* 21 *Maar aangesien Paulus hom daarop beroep het om in aanhouding te bly vir 'n beslissing deur Sy Majesteit,r het ek beveel dat hy aangehou word totdat ek hom na die keiser kan stuur." 22 Agrippa het aan Festus gesê: "Ek sou self ook graag die man wou hoor."* Hy het geantwoord: "Môre sal jy hom hoor!"

Paulus stel sy saak voor Agrippa

23 *Die volgende dag het Agrippas en Bernicet met groot vertoon opgedaag. Hulle het saam met die *chiliargeu* en die vooraanstaande manne van die stad die ontvangsaal binnegegaan. Toe is Paulus op bevel van Festus na binne gebring. 24 Daarop sê Festus: "Koning Agrippa, en al die mans hier saam met ons teenwoordig, kyk, hier is die man oor wie die hele skare Jode in Jerusalem, en ook hier, 'n beroep op my gedoen het,* terwyl hulle luidkeels te kenne gegee het dat hy nie langer behoort te leef nie.* 25 Ek kon egter niks vind wat hy gedoen het om die dood te verdien nie, maar omdat hy hom self op Sy Majesteitv beroep het, het ek besluit om hom daarheen te stuur. 26 Ek het egter niks konkreets om oor hom aan my heer te skryf nie. Daarom het ek hom voor julle laat verskyn, en veral voor u, koning Agrippa, sodat ek ná afloop van hierdie voorondersoek iets sou kon hê om te skryf. 27 Dit lyk immers vir my onredelik om 'n gevangene aan te stuur sonder om die aanklagte teen hom aan te dui."

26 1 Agrippa[w] het vir Paulus gesê: “Jy het vergunning om jou
saak te stel.” Toe het Paulus sy hand uitgestrek en homself verdedig: 2
“Ek ag myself gelukkig, koning Agrippa, dat ek my vandag voor u
gaan verdedig teen alles waarvan ek deur die Jode aangekla is, 3 veral
omdat u op hoogte is van al die gebruike en strydvrae onder die Jode.
Dus versoek ek u om geduldig na my te luister. 4 Al die Jode weet hoe
ek van die begin af, sedert my jeug, my lewe onder my volk in
Jerusalem gelei het. 5 Omdat hulle my van jongs af ken, sal hulle kan
getuig as hulle wil, dat ek volgens die strengste party in ons
godsdiens, as •Fariseër geleef het.[*] 6 [*]En nou staan ek tereg oor die
hoop op die belofte wat deur God aan ons voorvaders gemaak is — 7
die belofte wat ons twaalf stamme hoop om te verkry deurdat ons God
dag en nag in alle erns dien. O koning, dit is oor hierdie hoop dat ek
deur die Jode aangekla word. 8 Waarom word dit deur julle as
ongeloofbaar beskou dat God dooies opwek? 9 [*]Ek was self daarvan
oortuig dat dit nodig is om baie vyandig op te tree teen die naam van
Jesus van Nasaret, 10 wat ek ook inderdaad in Jerusalem gedoen het.
Met die volmag wat ek van die leierpriesters ontvang het, het ek baie
van die •heiliges in die tronk laat opsluit, en as hulle om die lewe
gebring is, het dit met my instemming gebeur. 11 Deur hulle dikwels te
laat straf in al die •sinagoges, het ek hulle gedwing om te laster.[x] Ek
was so rasend van woede teenoor hulle dat ek hulle selfs in stede in
die buiteland vervolg het.

Paulus vertel van sy bekering

(Hand 9:1-19; 22:6-16)

12 “Terwyl ek op 'n keer, in opdrag van die leierpriesters, en met
hulle volmag, juis hiervoor na Damaskus op reis was, 13 o koning, het
ek langs die pad helder oordag 'n lig uit die hemel gesien, helderder as
die son, wat om my en my reisgenote skyn. 14 Toe ons almal op die
grond val, hoor ek 'n stem wat vir my in die Hebreeuse dialek[y] sê,
‘Saul, Saul, waarom vervolg jy My? Dit is vir jou swaar om teen die
prikkels te skop.’ 15 ‘Wie is U, Here?’ vra ek toe. En die Here het gesê,
‘Ek is Jesus vir wie jy vervolg. 16 Maar kom op jou voete, staan regop,[*]
want hiervoor het Ek aan jou verskyn: om jou as dienskneg en getuie
aan te stel van wat jy reeds gesien het en van waarin Ek nog aan jou
sal verskyn. 17 Ek sal jou red uit jou volk en van die heidene[*] na wie
Ek jou stuur[*] 18 om hulle oë oop te maak,[z] sodat hulle hulle van die
duisternis na die lig kan keer,[a] en van die mag van Satan[b] na God;[*] en
ook dat hulle deur geloof in My vergewing van sonde, asook 'n erfdeel
saam met die geheiligdes,[*] kan ontvang.’

19 “Om hierdie rede, koning Agrippa,[c] was ek nie aan die hemelse
visioen ongehoorsaam nie, 20 maar ek het eers aan die inwoners van
Damaskus[*] sowel as Jerusalem, en toe aan die hele landstreek van
Judea en aan die heidene verkondig dat hulle tot bekering moet kom
en hulle na God moet keer deur werke te doen wat by die bekering
pas.[*] 21 [*]Hieroor het die Jode my gegryp toe ek in die tempel was en
het hulle my probeer doodmaak. 22 Omdat ek God se bystand tot op
hierdie dag toe ervaar het, staan ek voor klein en groot en getuig oor
niks anders as wat die Profete en Moses gesê het sal gebeur nie,[*] 23
[*]naamlik dat die Christus[d] moes ly en as eerste uit die dood opstaan
om aan sy volk en aan die heidene die lig te verkondig.”[e]

Festus se reaksie

24 Terwyl Paulus hierdie dinge ter verdediging aanvoer, roep Festus
hardop uit: “Jy is waansinnig, Paulus! Jou groot geleerdheid dryf jou
tot waansin!” 25 Maar Paulus sê: “Ek is nie waansinnig nie, hooggeagte
Festus, maar wat ek sê, spreek van waarheid en gesonde oordeel. 26
[*]Die koning begryp hierdie dinge; met hom kan ek vrymoedig praat.
Want ek is daarvan oortuig dat niks hiervan hom ontgaan het nie,
want dit het nie iewers in 'n uithoek plaasgevind nie. 27 Koning
Agrippa,[f] glo u in die Profete? Ek weet u glo.” 28 Toe sê Agrippa vir
Paulus: “Met 'n bietjie meer oorreding maak jy my nog 'n Christen!” 29
Maar Paulus antwoord: “Of dit nou minder of meer verg, ek sou tot
God wil bid dat nie net u nie, maar ook almal wat my vandag
aanhoor, mag word soos ek is, maar sonder hierdie boeie.”

30 Toe het die koning opgestaan, en ook die prokurator[g] en Bernice[h]
en diegene wat saam met hulle daar gesit het. 31 Hulle het uitgegaan
en vir mekaar gesê: “Hierdie man doen niks wat die dood of
gevangenskap verdien nie.”[*] 32 En Agrippa het vir Festus gesê:
“Hierdie man kon vrygelaat gewees het as hy hom nie op die keiser
beroep het nie.[*]”

Paulus se reis na Rome

27 1 Toe besluit is dat ons na Italië moes vaar,* het hulle Paulus
en 'n paar ander gevangenes uitgelewer aan 'n *hekatontarg*[i] van die
keiserlike kohort[j] met die naam Julius. 2 Ons het aan boord gegaan
van 'n skip uit Adramittium wat gereed was om na plekke langs die
kus van Asië[k] te vaar, en toe weggeseil. Aristargus, 'n Masedoniër[l] uit
Thessalonika,* was saam met ons. 3 Die volgende dag het ons by Sidon
anker gegooi en Julius het heel welwillend teenoor Paulus opgetree*
en hom toegelaat om na sy vriende te gaan* en om hulle sorg te
geniet. 4 Van daar af het ons weggeseil en as gevolg van die teenwinde
aan die lykant van Siprus verbygevaar. 5 Nadat ons die oopsee langs
Silisië en Pamfilië oorgesteek het, het ons by Mira in Lisië aangekom. 6
Daar het die *hekatontarg* 'n skip uit Aleksandrië gevind wat na Italië
vaar en ons aan boord laat gaan. 7 Vir 'n hele paar dae het ons maar
stadig gevaar en met moeite naby Knidus gekom. Omdat die wind ons
nie toegelaat het nie, het ons aan die lykant van Kreta, by Salmone,
verbygevaar. 8 Nadat ons met moeite daarlangs verby beweeg het, het
ons aangekom by 'n plek bekend as Mooi Hawens wat naby die stad
Lasea was.
9 *Aangesien heelwat tyd al verloop het en skeepvaart gevaarlik
geword het omdat die Vasdag[m] reeds verby was,[n] het Paulus hulle
gewaarsku 10 *deur vir hulle te sê: “Manne, ek sien dat die vaart skade
en groot verlies sal meebring, nie alleen aan die vrag en die skip nie,
maar ook aan ons eie lewens.” 11 Maar die *hekatontarg* het meer
waarde geheg aan die stuurman en die skeepseienaar se oordeel as aan
Paulus se woorde. 12 Omdat die hawe nie geskik was vir oorwintering
nie, het die meerderheid besluit om daarvandaan uit te vaar en om,
indien moontlik, Feniks, 'n hawe in Kreta, met 'n uitkyk op die
suidweste sowel as die noordweste, te bereik en daar te oorwinter.

Storm op see

13 Toe 'n ligte suidewind begin waai, het hulle gedink hulle kon
hulle voorneme uitvoer. Hulle het die anker gelig en al langs die kus
van Kreta verby beweeg. 14 Maar dit was nie lank nie, of daar swiep
van die land af 'n stormwind neer wat as die Eurakilon[o] bekend staan.
15 Omdat die skip meegesleur is en nie in staat was om teen die wind
in te beur nie, het ons ons daaraan oorgegee en weggedryf. 16 Toe ons
aan die lykant van 'n klein eilandjie bekend as Cauda kom, het ons
met moeite daarin geslaag om die sloep onder beheer te kry. 17 Nadat
die bemanning die sloep opgehys het, het hulle toue onder die skip
deurgetrek om dit te verstewig. Omdat hulle bang was dat hulle op die

Sirtis[p] sou strand, het hulle die dryfanker laat sak en so het hulle
weggedryf. 18 Omdat ons so geweldig deur die storm geteister is, het
hulle die volgende dag begin om die skeepsvrag oorboord te gooi, 19
en op die derde dag het hulle eiehandig die skip se toerusting
oorboord gegooi. 20 Die son en die sterre het vir baie dae nie geskyn
nie en die storm het ook nie minder gewoed nie, sodat alle hoop om
gered te word ons ontneem is.

21 Daar was 'n ernstige tekort aan kos. Toe het Paulus tussen hulle
gaan staan en gesê: "Manne, julle moes na my geluister het en nie
weggevaar het van Kreta af nie. Dan sou ons hierdie skade en verlies
kon vermy het. 22 En nou roep ek julle op om moed te hou, want daar
sal geen lewensverlies onder julle wees nie; net die skip sal vergaan.*
23 Verlede nag het 'n engel van die God aan wie ek behoort en vir wie
ek dien, by my kom staan 24 en gesê, 'Moenie bang wees nie, Paulus,
jy moet nog voor die keiser verskyn.* Kyk, God het jou vergun dat
almal wat saam met jou vaar, gespaar word.' 25 Daarom, hou moed,
manne, want ek vertrou op God dat dit net so sal gebeur soos aan my
gesê is. 26 *Ons moet egter op een of ander eiland strand."

27 Teen die veertiende nag het ons steeds op die Adriatiese See
rondgedryf. Om middernag het die matrose vermoed dat hulle naby
land kom. 28 Hulle het 'n peiling geneem en gevind dat dit twintig
vaam[q] diep is. Hulle het 'n entjie verder gevaar en weer 'n peiling
geneem en gevind dat die diepte vyftien vaam is. 29 Omdat hulle bang
was dat hulle miskien op rotsagtige plekke kon strand, het hulle vier
ankers van die skip se agterstewe afgegooi en gebid dat dit dag moet
word. 30 Toe die matrose probeer het om van die skip af te vlug, en
die sloep in die see neerlaat onder die voorwendsel dat hulle die
ankers van die boeg af wou laat sak, 31 het Paulus aan die *hekatontarg*[r]
en die soldate gesê: "As hulle nie op die skip bly nie, kan julle nie
gered word nie."* 32 Toe het die soldate die toue van die sloep afgekap
en dit laat val.

33 Net voor dagbreek het Paulus by almal aangedring om iets te eet.
Hy het gesê: "Vandag is al die veertiende dag wat julle sonder kos bly
wag en niks inneem nie. 34 Daarom dring ek by julle daarop aan om
voedsel in te neem, want dit sal bydra tot julle redding. Daar sal nie 'n
haar van een van julle se kop verlore gaan nie.*" 35 Nadat hy dit gesê
het, het hy 'n stuk brood geneem, God voor almal gedank, die brood
gebreek* en begin eet. 36 Almal het moed geskep en self ook begin eet.
37 Ons was altesaam tweehonderd ses-en-sewentig mense op die skip.
38 Nadat hulle genoeg geëet het, het hulle die skip ligter gemaak deur
die koring in die see te gooi.

Skipbreuk

39 Toe dit dag word, het hulle die land nie herken nie, maar hulle

het wel 'n baai met 'n strand gewaar, waar hulle besluit het om die
skip op die sand te laat loop as hulle kon. 40 Hulle het die ankers
afgekap en in die see laat val en tegelykertyd die roertoue losgemaak,
die voorseil gehys en windaf op die strand afgestuur. 41 *Hulle het
egter 'n rif met see aan weerskante getref en daar het die skip
gestrand. Die boeg het vasgesteek en bewegingloos gebly en die
agterstewe het deur die geweld van die golwe begin opbreek. 42 Die
soldate se plan was om die gevangenes dood te maak, sodat niemand
kon ontsnap deur uit te swem nie. 43 *Maar die *hekatontarg*[s] wou
Paulus red en het hulle plan verydel. Hy het die mense wat kon swem
beveel om eerste oorboord te spring en aan land te gaan, 44 en daarna
die res — sommige op planke, ander op wrakstukke van die skip. En
so het almal behoue aan land gekom.

Oorwintering op Malta

28 1 Nadat ons veiligheid bereik het, het ons agtergekom dat die
eiland Malta genoem word. 2 Die inboorlinge het buitengewone
vriendelikheid aan ons betoon. Weens die reën wat geval het en die
koue[*] het hulle 'n vuur aangesteek en ons almal verwelkom. 3 Paulus
het 'n hoop droë hout bymekaargemaak en op die vuur gesit, maar as
gevolg van die hitte het 'n adder uitgekom en aan sy hand vasgebyt. 4
Toe die inboorlinge die gedierte aan sy hand sien hang, het hulle vir
mekaar gesê: “Hierdie man is beslis 'n moordenaar. Hy is uit die see
gered, maar *Dike*[t] het nie toegelaat dat hy bly leef nie.” 5 [*]Paulus het
egter die gedierte in die vuur afgeskud en was ongedeerd. 6 Hulle het
verwag dat hy sal begin opswel, of skielik dood neerslaan. Maar nadat
hulle lank gewag en gesien het dat niks buitengewoons met hom
gebeur nie, het hulle van mening verander en gesê dat hy 'n god is.[*]
7 In die omgewing van daardie plek was daar landerye wat behoort
het aan die hoofman van die eiland, 'n man met die naam Publius. Hy
het ons verwelkom en drie dae lank gasvry gehuisves. 8 Dit het so
gebeur dat Publius se pa siek aan koors en diarree in die bed gelê het.
Paulus het na hom gegaan en vir hom gebid, sy hande op hom gelê en
hom gesond gemaak. 9 Ná hierdie voorval het die ander siekes op die
eiland ook na hom gekom en is gesond gemaak. 10 Hulle het ons met
eerbewyse oorlaai en toe ons vertrek het, alles wat ons nodig gehad
het aan ons gegee.

Van Malta na Rome

11 Ná drie maande het ons vertrek met 'n skip wat by die eiland
oorwinter het. Dit was 'n skip uit Aleksandrië met die *Dioskuri*[u] as
boegbeeld. 12 En nadat ons in Sirakuse anker gegooi het, het ons drie
dae daar oorgebly, 13 en daarvandaan het ons verder gevaar en in
Regium aangekom. Een dag later het 'n suidewind opgesteek en ons
het Puteoli op die tweede dag bereik. 14 Daar het ons broers[v]
aangetref wat ons uitgenooi het om sewe dae lank by hulle te bly. En
uiteindelik het ons Rome bereik. 15 Die broers daar wat die dinge oor
ons gehoor het, het ons by die Forum Appii[w] en die Tres Tabernae[x]
kom ontmoet. Toe Paulus hulle sien, het hy God gedank en moed
geskep.
16 Toe ons in Rome aankom, is Paulus toegelaat om op sy eie te
woon, met 'n soldaat wat hom bewaak het.[*]

Paulus in Rome

17 Ná drie dae het hy die Joodse leiers saamgeroep. Toe hulle byeen

was, het hy vir hulle gesê: “Broers, ek het niks teen ons volk of teen
die gebruike van ons voorvaders gedoen nie,* en tog is ek uit
Jerusalem as gevangene in die hande van die Romeine oorgelewer, 18
*wat my verhoor het en wou vrylaat omdat daar in my geval geen
gronde was vir die doodstraf nie. 19 Omdat die Jode egter daarteen
beswaar aangeteken het, is ek gedwing om my op die keiser te beroep*
— nie dat ek iets het om my volk van te beskuldig nie. 20 *Om hierdie
rede het ek gevra om julle te sien en met julle te praat, aangesien dit
juis oor die hoop van Israel* is dat ek hierdie boeie dra.” 21 Toe sê
hulle vir hom: “Ons het uit Judea geen briewe oor jou ontvang nie, en
ook het nie een van die broers hier aangekom wat iets slegs oor jou
berig of gesê het nie. 22 Ons sal dit egter waardeer om by jou te hoor
wat jy dink, want dit is aan ons bekend dat daar oral teen hierdie
splintergroep* gepraat word.”

23 Nadat hulle met hom 'n dag afgespreek het, het hulle in 'n nog
groter getal by hom in sy verblyfplek opgedaag. Hy het die •koninkryk
van God aan hulle uitgelê en van vroegoggend tot die aand kragtig
daaroor getuig, terwyl hy hulle uit die Wet van Moses en die Profete[y]
probeer oortuig het oor Jesus. 24 Sommige is oortuig deur sy woorde,
maar ander het ongelowig gebly. 25 In onenigheid onder mekaar het
hulle uiteengegaan nadat Paulus nog 'n enkele laaste woord gespreek
het: “Die Heilige Gees het tereg deur die profeet Jesaja aan julle
voorvaders gesê:

26 *“ ‘Gaan na hierdie volk en sê:
“Met die ore sal julle hoor en glad nie verstaan nie,
en met die oë sal julle sien en glad nie insig kry nie.
27 Want hierdie volk se hart is afgestomp —
hulle kan beswaarlik met hulle ore hoor,
hulle het hulle oë gesluit,
sodat hulle nie met hulle oë sien
en met hulle ore hoor
en met hulle harte verstaan
en terugdraai,
en Ek hulle genees nie.” ’

28 “Julle moet dan weet dat hierdie verlossing van God aan die
heidene gestuur is,* en húlle sal luister.”[z]

30 *Paulus het 'n volle twee jaar in sy gehuurde huis gebly en almal
wat na hom gekom het, ontvang. 31 Hy het die koninkryk van God
verkondig en hulle met alle vrymoedigheid en ongehinderd oor die
Here Jesus Christus[a] onderrig.

* **1:1** Luk 1:3

* **1:2** Mark 16:19; Luk 24:49-51

* **1:3 Aan … Hy leef:** Luk 24:36-42; Joh 20:19-20,26-27

* **1:3 oor die sake … het:** Matt 28:18-20; Luk 24:46-49; Joh 20:21-23

a 1:4 belofte: Dit dui op die vervulling van wat die Vader beloof het.

* **1:4 het Hy … belofte:** Luk 24:49

* **1:4 belofte … gehoor het:** Joh 14:16-17; 15:26; Hand 2:33

* **1:5** Matt 3:11; Mark 1:8; Luk 3:16; Joh 1:33

* **1:6 Here … oprig:** Luk 24:21

* **1:7 Dit … het nie:** Mark 13:32

* **1:8 julle sal krag … julle kom:** Ef 3:16

* **1:8 julle sal my … wees:** Luk 24:48; Joh 15:27; Hand 2:32; 3:15; 5:32

* **1:9 Hy dit … toekyk:** Mark 16:19; Joh 6:62

* **1:10 staan daar … by hulle:** Luk 24:4

* **1:11 Hierdie … weggaan het:** Matt 26:64; Luk 21:27; Op 1:7

* **1:12** Luk 24:50,52

b 1:12 Sabbatsreis: Ongeveer 880 meter. Die afstand wat Jode toegelaat is om op die Sabbat te reis; vgl Jos 3:4; Num 35:5.

c 1:13 Seloot: Iemand wat hom in die besonder vir 'n saak beywer het. Sommige sien hierin 'n moontlike verwysing na die party van die Selote.

* **1:13 Petrus … seun van Jakobus:** Matt 10:24; Mark 3:16-19; Luk 6:14-16

d 1:15 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

e 1:16 die Skrifwoord … opgetree: Toespeling op Ps 41:10 as heenwysing na Jesus Christus.

* **1:18** Matt 27:3-8

* **1:20 Laat sy … bly nie:** Ps 69:26

* **1:20 Laat 'n ander … oorneem:** Ps 109:8

* **1:21-22 een van daardie … Johannes af:** Luk 1:2; Joh 15:27

* **1:22 die doop … Johannes af:** Matt 3:13-15; Mark 1:9; Luk 3:21; Luk 7:29

* **1:22 tot op … opgeneem is:** Mark 16:19; Hand 1:9

* **1:26** Spr 16:33

* **2:1 dag … aanbreek:** Lev 23:15-21; Deut 16:9-11

* **2:3-4 Tonge … Heilige Gees:** Matt 3:11; Luk 3:16

* **2:4 En almal … Heilige Gees:** Hand 4:31; 10:44-45; 19:6

* **2:4 het in … begin spreek:** Mark 16:17; Hand 10:46; 19:6; 1 Kor 13:1

* **2:7 Kyk … Galileërs nie:** Hand 1:11

f 2:9 Parte: Part (enkelvoud), 'n inwoner van die land Partië, suidoos van Medië.

g 2:9 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

h 2:11 proseliete: Anders as 'n •godvresende was 'n proseliet 'n nie-Jood wat ten volle tot die Jodedom oorgegaan het.

i 2:15 derde uur: Volgens Westerse tydsbepaling 09:00; •Tydsindeling.

* **2:17-21** Joël 2:28-32; 3:1-5 LXX

* **2:21** Matt 27:35,50; Mark 15:24,37; Luk 23:33,46; Joh 19:18,30; Hand 3:15

* **2:22 Jesus … verrig het:** Joh 3:2

* **2:23 Julle … uitgelewer is:** Hand 4:28

* **2:23 deur die hande … doodgemaak:** Matt 27:35,50; Mark 15:24,37; Luk 23:33,46; Joh 19:18,30; Hand 3:15

* **2:24 God … opgewek:** Matt 28:6; Mark 16:6; Luk 24:5; Hand 3:15

j 2:24 lyding … dood: Toespeling op 2 Sam 22:6; Ps 18:5; 116:3 as heenwysing na Jesus Christus.

k 2:25 regterkant: Die •regterkant is die onbeskermde kant; 'n soldaat het sy skild in sy linkerhand gedra.

l 2:27 *Hades:* In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

* **2:27 en u Heilige … beleef nie:** Hand 13:35

m 2:25-28 Ek het … vervul: Aanhaling uit Ps 16:8-11 LXX as heenwysing na Jesus Christus.

* **2:29 wat die stamvader … begrawe is:** 1 Kon 2:10; Hand 13:36

n 2:30 God … plaas: Aanhaling uit Ps 132:11; 2 Sam 7:12-13 as heenwysing na Jesus Christus.

o 2:31 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

p 2:31 Hy nie … beleef nie: Aanhaling uit Ps 16:10 as heenwysing na Jesus Christus.

* **2:32 daarvan … getuies:** Luk 24:48; Hand 1:8

q 2:33 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

* **2:33 Nadat … verhoog is:** Mark 16:19; Hand 7:55-56; Rom 8:34; Kol 3:1; Heb 1:3; 8:1; 10:12; 12:2; 1 Pet 3:22

* **2:33 die belofte … ontvang het:** Joh 14:16-17; 15:26; Hand 1:4

r 2:34 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

s 2:35 voetbank … voete: Dit dui op die onderwerping van die vyand.

t 2:34-35 Die Here … gemaak het: Aanhaling uit Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 22:44; Mark 12:36; Luk 20:42-43; Heb 1:13.

* **2:36** Hand 5:30-31

* **2:37 Wat … doen:** Luk 3:10,12,14

* **2:38 Bekeer … gedoop word:** Hand 3:19

* **2:39 vir almal … ver:** Jes 57:19

* **2:39 almal wat … roep:** Joël 2:32; Rom 10:13

* **2:40 hierdie … geslag:** Deut 32:5; Ps 78:8; Fil 2:15

* **2:41** Hand 2:47; 4:4; 5:14; 6:7; 11:21,24; 21:20

* **2:42 die breek … brood:** Hand 2:46; 20:7

* **2:43 Almal … vervul:** Hand 5:5,11; 19:17

* **2:43 en baie … plaasgevind:** Hand 5:12; 6:8; 14:3; 15:12

* **2:44** Hand 4:32

* **2:45** Hand 4:34-35

* **2:46 Saam … besoek:** Luk 24:53

* **2:46 aan huis … breek:** Hand 2:42

* **2:47 En die Here … gevoeg:** Hand 2:41; 4:4; 5:14; 6:7; 11:21,24; 21:20

u 3:1 negende uur: Volgens Westerse tydsbepaling 15:00; •Tydsindeling.

* **3:1 Op … gebed:** Hand 10:3,9,30

* **3:2 'n Man … af:** Joh 9:1; Hand 14:8

* **3:4 Petrus … gekyk:** Hand 6:15; 13:9; 14:9; 23:1

v 3:6 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **3:6 In die … loop:** Hand 3:16; 4:10; 16:18

* **3:8 Hy het … rondgestap:** Hand 14:10

* **3:8 en toe … binnegegaan:** Joh 5:14

* **3:10 Hulle het … gesit het:** Joh 9:8

* **3:11 in die pilaargang … Salomo:** Joh 10:23; Hand 5:12

* **3:13 Die God van Abraham … vaders:** Eks 3:6,15; Matt 22:32; Mark 12:26; Hand 7:32

w 3:13 het sy … verheerlik: Toespeling op Jes 52:13 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 13:32.

* **3:13 Hom wat … te laat:** Luk 23:14-23; Joh 18:38-40; 19:12-15

* **3:14** Matt 27:20-21; Mark 15:7,11-12

x 3:14 Regverdige: Dit is iemand wie se saak reg is voor God; hier verwys dit na Jesus Christus.

* **3:15 maar julle … opgewek:** Hand 4:10; 5:30

* **3:15 daarvan … getuies:** Luk 24:48; Hand 1:8; 2:32

* **3:17** Luk 23:34; 1 Tim 1:13

* **3:18** Luk 24:27,44,46

y 3:18 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **3:19** Hand 2:38

z 3:22 Die Here … vir julle sê: Aanhaling uit Deut 18:15-16 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 7:37.

* **3:23** Deut 18:19; Lev 23:29

* **3:24** Luk 24:27

* **3:25 In jou … geseën word:** Gen 22:18; 26:4; 12:3; 18:18; Gal 3:8

* **3:26 God … gestuur:** Hand 13:46; Rom 1:16

* **4:1 die priesters … tempelwag:** Luk 22:4,52; Hand 5:24

* **4:1-2 die Sadduseërs … verkondig:** Matt 22:23; Mark 12:18; Luk 20:27; Hand 23:8

* **4:2 in Jesus … verkondig:** Hand 4:33; 17:18; 26:23

* **4:3 Hulle het … geplaas:** Hand 5:18

* **4:3 omdat … was:** Hand 3:1

* **4:4** Hand 2:21,47; 5:14; 6:7; 11:21,24; 21:20

a 4:6 Annas: Die bronteks lui "Hannas".

* **4:7 Deur … gedoen:** Matt 21:23; Mark 11:28; Luk 20:2

* **4:8 vervul … Gees:** Hand 6:3,5; 7:55; 9:17; 11:24; 13:9

* **4:8 Toe het … gesê:** Matt 10:19-20; Mark 13:11; Luk 12:11-12

b 4:10 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **4:10 deur die Naam … Nasaret:** Hand 3:6

* **4:10 wat julle gekruisig het:** Hand 2:36; 5:30; 10:39

* **4:10 maar wat … opgewek het:** Hand 2:24,32; 3:15; 5:30; 10:40; 13:30; 17:31

c 4:11 die klip … geword het: Aanhaling uit Ps 118:22 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 21:42; Mark 12:10; Luk 20:17; 1 Pet 2:4,7.

* **4:12 en daar is geen … word nie:** Matt 1:21

* **4:15** Hand 5:34-35

d 4:15 raadsaal: Die •Sanhedrin, die hoogste hof van die Jode het daar vergader.

* **4:16 Wat gaan … plaasgevind het:** Joh 11:47

* **4:17-18** Hand 5:28

* **4:19** Hand 5:29

* **4:24 die Een … geskep het:** Eks 20:11; Ps 146:6

e 4:25-26 Waarom … Gesalfde: Aanhaling uit Ps 2:1-2 as heenwysing na Jesus Christus.

* **4:27 u heilige … Jesus:** Hand 3:13

f 4:27 wat … het: Toespeling op Jes 61:1 as heenwysing na Jesus Christus.

g 4:27 Herodes: Herodes Antipas, een van die seuns van •Herodes die Grote. Nadat sy pa gesterf het, het hy oor Galilea en Perea regeer van 4 vC tot 39 nC.

h 4:27 volke van Israel: Die ongebruiklike “volke” vir die volk Israel is vanweë assimilasie aan die aanhaling uit Ps 2.

* **4:28** Hand 2:23

* **4:29 u boodskap … verkondig:** Ef 6:19

i 4:30 Dienskneg Jesus: Toespeling op Jes 52:13 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 13:32.

* **4:31 is vervul … Gees:** Hand 2:4

* **4:32 en niemand … besit:** Hand 2:44

* **4:33 Die apostels … Jesus:** Hand 4:2

* **4:33 groot … gekom:** Hand 2:47

* **4:34-35** Hand 2:45

* **5:2 net 'n gedeelte … neergelê:** Hand 4:34-35,37

j 5:3 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **5:3 Satan … vervul:** Joh 13:2

* **5:5 en groot … gehoor het:** Hand 2:43; 5:11; 19:17

* **5:9 om … tart:** 1 Kor 10:9

* **5:11** Hand 2:43; 5:5; 19:17

* **5:12 Deur … plaasgevind:** Hand 2:43; 6:8; 14:3

* **5:12 in die … Salomo:** Joh 10:23; Hand 3:11

* **5:13 alhoewel … gehad het:** Hand 2:47

* **5:14** Hand 2:41,47; 4:4; 6:7; 11:21,24; 21:20

* **5:15-16** Mark 6:53; Hand 19:11-12

* **5:17** Hand 4:1,6

* **5:18** Hand 4:3

* **5:19** Hand 12:7-10

k 5:21 Sanhedrin: Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

* **5:21 en hulle by … laat haal:** Hand 12:19

* **5:24 die bevelvoerder … leierpriesters:** Luk 22:4,52; Hand 4:1

* **5:26 omdat … volk:** Matt 14:5; 21:26,46; Mark 11:32; 12:12; Luk 20:19; 22:2

* **5:28 om in … gee nie:** Hand 4:18

* **5:28 julle wil … bring:** Matt 27:25

* **5:29** Hand 4:19

* **5:30 Die God … opgewek:** Hand 2:24,32; 3:15; 4:10; 10:40; 13:30; 17:31

* **5:30 wat julle … hang:** Deut 21:22; Hand 2:23,36; 3:15; 4:10; 10:39

* **5:31 Leidsman en Verlosser:** Heb 2:10

l 5:31 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

* **5:31 tot aan … verhoog:** Hand 2:33

* **5:31 om aan … skenk:** Luk 24:47; Hand 2:38

* **5:32 Ons is … gebeure:** Luk 24:48; Joh 15:27; Hand 1:8; 2:32; 3:15

* **5:32 Ons … Gees:** Joh 15:26

* **5:33** Hand 7:54

* **5:34 Fariseër … volk:** Hand 22:3

* **5:34 en gee … neem:** Hand 4:15

* **5:36** Hand 21:38

* **5:37** Luk 13:1-2

* **5:40 hulle beveel … praat nie:** Hand 4:18

* **5:41** Matt 5:10-12; 1 Pet 4:13

* **5:42 elke dag … tot huis:** Hand 2:46

m 5:42 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **5:42 onderrig … Christus is:** Hand 17:3; 18:5,28

n 6:1 Helleniste: 'n Jood wat aspekte van die Griekse kultuur aangeneem en Grieks gepraat het.

o 6:1 Hebreërs: 'n Arameessprekende Jood.

* **6:1 daaglikse versorging:** Hand 2:45; 4:35

* **6:3 van goeie getuienis:** Hand 10:22; 16:2; 22:12; 1 Tim 3:7; 3 Joh vs 12

* **6:3 vol … wysheid:** Hand 6:10

* **6:5 vol … Gees:** Hand 11:24

p 6:5 proseliet: Anders as 'n •godvresende was 'n proseliet 'n nie-Jood wat ten volle tot die Jodedom oorgegaan het.

* **6:6 gebid … opgelê:** Hand 1:24; 13:3; 14:23

* **6:7 En die … versprei:** Hand 12:24; 19:20

* **6:7 en die aantal … vermeerder:** Hand 2:41,47; 4:4; 5:14; 11:21,24; 16:5; 21:20

* **6:8 het groot … verrig:** Hand 2:43; 5:12; 14:3; 15:12

q 6:9 Sinagoge … Libertyne: Die sinagoge wat uit vrygelate slawe bestaan het.

r 6:9 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **6:10** Luk 21:15

* **6:10 wysheid … het nie:** Hand 6:3

* **6:11** Matt 26:59-61; Mark 14:55-58

s **6:12 Sanhedrin:** Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

* **6:13 Hierdie ... praat nie:** Jer 26:11

* **6:14** Hand 21:21

* **7:2 Broers ... luister:** Hand 22:1

* **7:2 Die ... heerlikheid:** Ps 29:3

* **7:2 Die God ... gevestig het:** Gen 11:31 — 12:1

* **7:3** Gen 12:1

* **7:4** Gen 11:31 — 12:1,5; 15:7

* **7:5 Hy het nie ... voetbreedte nie:** Deut 2:5

* **7:5 Hy het beloof ... ná hom:** Gen 12:7; 13:15; 15:2,18; 17:8; 24:7; 48:4

* **7:5 al het ... gehad nie:** Gen 16:7

* **7:7 sal hulle vertrek ... dien:** Eks 3:12

* **7:6-7 Sy nageslag ... dien:** Gen 15:13-14

* **7:8 Hy het ... gesluit:** Gen 17:10-14

* **7:8 so het hy ... besny:** Gen 21:4

* **7:9 die stamvaders ... was:** Gen 37:11

* **7:9 het hulle ... word:** Gen 37:28; 45:4

* **7:9 Maar ... met hom:** Gen 39:2-3,21,23

* **7:10 aan hom guns ... geskenk:** Gen 41:37-39

* **7:10 het hom as ... aangestel:** Gen 41:40-44; Ps 105:21

* **7:11 Toe het ... gekom:** Gen 41:54; 42:5

* **7:12** Gen 42:1-2

* **7:13 Met ... gemaak:** Gen 45:3-4

* **7:13 sy herkoms ... geraak:** Gen 45:16

* **7:14** Gen 45:9-11,18-19

* **7:14 die hele … mense:** Gen 46:27 LXX; Eks 1:5 LXX; Deut 10:22

* **7:15 Jakob … afgegaan:** Gen 46:5-6

* **7:15 daar … vaders:** Gen 49:33; Eks 1:6

* **7:16** Gen 23:2-20; 33:19; 49:29-30; 50:7-13; Jos 24:32

* **7:17-18 het die volk … geweet het nie:** Eks 1:7-8

* **7:19 Hy het … uitgebuit:** Eks 1:10-11

* **7:19 hulle babas … oorleef nie:** Eks 1:22

* **7:20** Eks 2:2; Heb 11:23

* **7:21** Eks 2:3-10

* **7:23-24** Eks 2:11-12

* **7:26-28** Eks 2:13-14

* **7:27 Wie … aangestel:** Luk 12:14

* **7:29 Moses … geword:** Eks 2:15

* **7:29 'n vreemdeling … verwek het:** Eks 2:21-22; 18:3-4

t 7:30 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **7:30-31 het 'n engel … verwonder:** Eks 3:2-3

* **7:31-34 en toe hy nader gaan … na Egipte stuur:** Eks 3:4-10

* **7:35 Wie … aangestel:** Eks 2:14

* **7:35 engel … verskyn het:** Eks 3:2

* **7:36 wonders … Egipte:** Eks 7:3

* **7:36 Rooisee:** Eks 14:21

* **7:36 in die woestyn … lank:** Num 14:33

* **7:37 God … verwek:** Deut 18:15; Hand 3:22

* **7:38 saam met … gepraat het:** Hand 7:53

* **7:38 hý het … te gee:** Eks 19:1-6; 20:1-17; Deut 5:4-22; 9:10

* **7:39 in hulle … teruggedraai:** Num 14:3

* **7:40 Maak … het nie:** Eks 32:1,23

* **7:41** Eks 32:4-6

* **7:42 om die … aanbid:** Jer 7:18 LXX; 8:2; 19:13

* **7:42-43 Het julle … wegvoer:** Am 5:25-27

* **7:45 En op … ingebring:** Jos 3:14-17; 18:1

* **7:45 wat hulle … uitgedryf het:** Jos 23:9; 24:18

* **7:45-46 tyd van Dawid … van Jakob:** 2 Sam 7:2-16; 1 Kon 8:17-18; 1 Kron 17:1-14; 2 Kron 6:7-8; Ps 132:1-5

* **7:47** 1 Kon 6:1,14; 8:19-20; 2 Kron 3:1; 5:1; 6:2,10

* **7:49-50** Jes 66:1-2

* **7:51 hardnekkiges:** Eks 32:9; 33:3,5

* **7:51 met … ore:** Lev 26:41; Jer 9:26; 6:10

* **7:51 julle weerstaan … Gees:** Jes 63:10

* **7:52 Wie … vervolg nie:** 2 Kron 36:16

u 7:52 Regverdige: Dit is iemand wie se saak reg is voor God, hier verwys dit na Jesus Christus.

* **7:52 hulle het … aangekondig het:** Matt 23:31

* **7:53 Julle … ontvang:** Hand 7:38; Gal 3:19; Heb 2:2

* **7:54 innerlik briesend:** Hand 5:33

* **7:54 het op … hom:** Job 16:9; Ps 35:16; 37:12; 112:10

* **7:55 Maar … Gees:** Hand 4:8; 6:3,5; 9:17; 11:24; 13:9

v 7:55 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

* **7:55 Jesus … staan:** Matt 22:44; 26:64; Mark 12:36; 14:62; 16:19; Luk 20:42; 22:69; Hand 2:34; Rom 8:34; Ef 1:20; Kol 3:1; Heb 1:3,13; 8:1; 10:12; 12:2; 1 Pet 3:22

w 7:56 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder

die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **7:56 hemele geopen:** Matt 3:16; Luk 3:21; Joh 1:51; Hand 10:11; Op 19:11

* **7:58 Die getuies … Saulus:** Hand 22:20

* **7:59 Here … gees:** Ps 31:6; Luk 23:46

* **7:60 met … uitgeroep:** Matt 27:46,50; Mark 15:34; Luk 23:46

x 7:60 ontslaap: Tegniese term vir Christene wat sterf; vgl 1 Thess 4:13.

* **8:1 Saulus … goedgekeur:** Hand 7:58; 22:20

* **8:1 Op daardie … verstrooi:** Hand 8:4; 11:19

* **8:2 Vroom … begrawe:** Matt 14:12; Mark 6:29

* **8:3** Hand 9:1,13; 22:4; 26:9-11

* **8:4** Hand 8:1; 11:19

y 8:5 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **8:7 onrein … uitgegaan:** Matt 10:1; Mark 6:7; 16:17

* **8:17** Hand 19:6

* **8:21 want … God nie:** Ps 78:37

* **8:23 galbitter:** Deut 29:17; Klaagl 3:15 LXX

* **8:23 in … verstrik:** Jes 58:6

* **8:24 Bid … Here:** Eks 8:4,24 LXX; 9:28 LXX

z 8:26 na die suide: Of "teen die middaguur".

a 8:27 eunug: 'n Eunug is 'n ontmande haremopsigter of hofamptenaar wat veral in 'n paleis werksaam was.

b 8:27 kandake: Die ampstitel vir die koningin van die Ethiopiërs.

* **8:31 Hoe … verduidelik nie:** Joh 16:13

c 8:32-33 Soos 'n skaap … weggeneem: Aanhaling uit Jes 53:7-8 LXX as heenwysing na Jesus Christus.

d 8:35 begin praat: Letterlik 'sy mond oopgemaak', 'n uitdrukking om die begin van 'n belangrike uitspraak aan te dui.

e 8:36 gedoop word: Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **37** “Toe sê hy vir hom, ‘As jy glo met jou hele hart, is dit geoorloof.’ En hy antwoord en sê, ‘Ek glo dat Jesus Christus die Seun van God is.’ ” Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

* **8:36 Hier … word:** Hand 10:47

* **8:39 die Gees … gesien nie:** 1 Kon 18:12

* **8:40** Hand 21:8

* **9:1 Saulus … Here:** Hand 8:3; 9:13

f 9:2 die Weg: Die uitdrukking is aan Jes 55:7 ontleen, maar dui in *Handelinge* op die Christene se leer en lewe; vgl Joh 14:6; Hand 18:25.

* **9:1-2 het na die … bring:** Hand 9:14

* **9:5** 1 Kor 15:8

g 9:5 jy vervolg: Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **6** “ ‘Dit is vir jou swaar om teen die prikkels te skop.’ Bewend van vrees het hy gevra, ‘Here, wat wil U hê moet ek doen?’ En die Here antwoord hom …” Daar word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie; vgl Hand 26:14.

* **9:6** Eseg 3:22; Hand 22:10

* **9:8 alhoewel … gelei:** Hand 13:11

* **9:11 iemand … Saulus:** Hand 21:39

* **9:12 en hom … sien:** Mark 8:23-25

* **9:13 van al … aangedoen het:** Hand 8:3; 9:1

* **9:14** Hand 9:1-2,21; 26:10

* **9:14 almal … aanroep:** Hand 9:21; 22:16; 1 Kor 1:2; 2 Tim 2:22

* **9:15 om my … konings:** Rom 1:5; Hand 26:1; 27:24

* **9:16 hoeveel … ly:** 2 Kor 11:23-28

h 9:18 skille: Die Griekse woord word in mediese literatuur vir 'n korsagtige skil op die vel gebruik.

* **9:21 Is … uitroei het:** Hand 8:1; 9:1,14; 26:10

i 9:22 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **9:22 deur … is:** Hand 17:3; 18:5,28

* **9:23 het die … maak:** Hand 23:12

* **9:24 Saulus … gekom:** Hand 23:16

j 9:25 deur … muur: Letterlik ‘deur die muur’. Volgens 2 Kor 11:33 was daar 'n venster in die muur.

* **9:26-27 Toe Paulus … apostels geneem:** Gal 1:18

* **9:27 op die pad … gesien het:** 1 Kor 9:1; 15:8

* **9:27 dat Hy … gepraat het:** Hand 9:4; 22:7; 26:14

* **9:27 in Damaskus … gepreek het:** Hand 9:20

k 9:29 Helleniste: 'n Jood wat aspekte van die Griekse kultuur aangeneem en Grieks gepraat het.

* **9:30 na Tarsus weggestuur:** Hand 11:25

l 9:34 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **9:39 Petrus … gegaan:** Hand 10:23

* **9:40 Nadat … staan op:** Mark 5:40-41

* **9:43** Hand 10:6,32

* **10:1-8** Hand 10:30-33

m 10:1 *hekatontarg*: 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

n 10:1 kohort: 'n Afdeling Romeinse soldate wat uit 200 tot 1 000, maar gewoonlik 600 man, bestaan het; •Militêre terme.

o 10:2 godvresend: Persone uit die heidendom wat in die God van Israel geglo het, maar nog nie die noodsaaklikheid van die besnydenis en sommige ander Joodse gebruike en wette aanvaar het nie. Hulle het wel eredienste in die •sinagoge bygewoon.

* **10:1-2 *hekatontarg* … gegee:** Luk 7:2,5; Hand 27:1,3

p 10:3 negende uur: Volgens Westerse tydsbepaling 15:00; •Tydsindeling.

* **10:5 Simon … Petrus:** Matt 10:2; Mark 3:16; Luk 6:14; Joh 1:42; Hand 10:18; 11:13

* **10:6 Hy … leerlooier:** Hand 9:43; 10:32

q 10:9 sesde uur: Volgens Westerse tydsbepaling 12:00; •Tydsindeling

r 10:9 dakstoep: Die ruimte bo-op die plat dak van 'n huis wat gewoonlik van klei en

plantmateriaal gemaak was en met 'n leer of kliptrap bereik kon word.

* **10:11-20** Hand 11:5-12

* **10:14 want ek ... geëet nie:** Lev 11:1-47; Eseg 4:14

* **10:15 Wat ... beskou nie:** Mark 7:15,19

* **10:18 Simon ... Petrus:** Matt 10:2; Mark 3:16; Luk 6:14; Joh 1:42; Hand 10:5,32; 11:13

* **10:19 sê ... hom:** Hand 11:12; 13:2

* **10:22** Hand 10:1-2,5

s 10:22 *hekatontarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

t 10:22 regverdige: Dit is iemand wie se saak reg is voor God.

u 10:22 godvresende: Die "godvresendes" was persone uit die heidendom wat in die God van Israel geglo het, maar nog nie die noodsaaklikheid van die besnydenis en sommige ander Joodse gebruike en wette aanvaar het nie. Hulle het wel eredienste in die •sinagoge bygewoon.

* **10:22 iemand ... gelewer het:** Luk 7:5

* **10:23 sommige ... vergesel:** Hand 10:45; 11:12

* **10:25-26 voor sy ... mens:** Hand 14:13-15; Op 19:10

* **10:28 God ... beskou nie:** Hand 10:15; 11:9

* **10:30-33** Hand 10:1-8

v 10:30 negende uur: Volgens Westerse tydsbepaling 15:00; •Tydsindeling

* **10:30 besig ... bid:** Hand 3:1

* **10:30 staan ... my:** Luk 24:4; Hand 1:10

* **10:32 Simon ... Petrus:** Matt 10:2; Mark 3:16; Luk 6:14; Joh 1:42; Hand 10:18; 11:13

* **10:32 Hy ... see:** Hand 9:43; 10:6

w 10:34 begin praat: Letterlik 'sy mond oopgemaak', 'n uitdrukking om die begin van 'n belangrike uitspraak aan te dui.

* **10:34 God ... beoordeel nie:** Deut 10:17; 2 Kron 19:7; Rom 2:11; Gal 2:6; Ef 6:9; Kol 3:25; 1 Pet 1:17

* **10:35** Joh 9:31

* **10:36 Dít is … gestuur het:** Ps 107:20; 147:18

x **10:36 •Christus:** Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **10:36 evangelie … verkondig het:** Jes 52:7; Nah 1:15

* **10:36 deur Jesus … mense:** Op 17:14; 19:16

* **10:37** Matt 4:12,17; Mark 1:14

y **10:38 God … gesalf het:** Toespeling op Jes 61:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Luk 4:18.

* **10:38 God met … was:** Joh 3:2

* **10:39 aan … hang:** Deut 21:22

* **10:40-41 beskik dat … aan ons:** Joh 14:19,22

* **10:41 aan ons … opgestaan het:** Luk 24:30,42; Joh 21:12-13; Hand 1:4

* **10:42 Hy is wat … dooies:** Hand 17:31; Rom 14:9; 2 Tim 4:1; 1 Pet 4:5

z **10:43** Toespeling op Jes 33:24; 53:5-6; Jer 31:34; Dan 9:24 as heenwysing na Jesus Christus.

* **10:44** Hand 11:15; 15:8

a **10:45 gelowiges … besnydenis:** Dws die Joodse Christene.

* **10:46 Hulle het … loof:** Mark 16:17; Hand 2:4,11; 19:6

* **10:47** Hand 8:36

* **10:48 En hy … gedoop word:** Hand 19:5

* **10:48 Toe … bly:** Joh 4:40

b **11:1 broers:** Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **11:3 Jy … geëet:** Hand 10:28; Gal 2:12

* **11:5-12 Ek was in … hulle moes gaan:** Hand 10:9-20

* **11:12 Hierdie ses … gegaan:** Hand 10:23,45

* **11:14 Hy … meedeel:** Hand 10:22

* **11:14 jy verlos … huis:** Hand 16:31

* **11:15** Hand 10:44

* **11:15 het die Heilige ... op ons:** Hand 2:4

* **11:16** Hand 1:5

c 11:17 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **11:18 So ... geskenk:** Hand 13:48; 14:27

* **11:19** Hand 8:1-4

d 11:20 Helleniste: 'n Jood wat aspekte van die Griekse kultuur aangeneem en Grieks gepraat het.

* **11:20 het hulle ook ... verkondig:** Joh 7:35

* **11:21 'n groot ... gekeer:** Hand 2:41; 4:4; 5:14; 6:7; 11:24; 21:20

* **11:23 het almal ... bly:** Hand 13:43; 14:22

* **11:24 Hy ... Gees:** Hand 6:5

* **11:24 'n aansienlike ... bygevoeg:** Hand 2:41; 4:4; 5:14; 6:7; 11:21; 21:20

* **11:25 Hierna ... soek:** Hand 9:30

* **11:27 profete ... gekom:** Hand 13:1; 15:32

* **11:28 een ... Agabus:** Hand 21:10

e 11:28 Claudius: 'n Romeinse keiser wat van 41-54 nC regeer het.

f 11:29 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **11:30** Hand 12:25

g 12:1 Herodes: •Herodes Agrippa I, die kleinseun van koning •Herodes die Grote. Hy het van 37 nC af oor Galilea en omstreke regeer en van 41 nC tot sy dood in 44 nC ook oor Samaria en Judea.

h 12:3 Fees ... Brood: 'n Fees wat begin het met die •Pasga en wat sewe dae lank aangehou het, van 14 tot 21 •*Nisan*. In daardie sewe dae moes die Israeliete brood eet wat nie suurdeeg in het nie; •Feeste.

* **12:4 Nadat ... laat gooi:** Hand 4:3

i 12:4 Pasga: Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **12:5 maar van … opgegaan:** Jak 5:16

j 12:6 Herodes: •Herodes Agrippa I, die kleinseun van koning •Herodes die Grote. Hy het van 37 nC af oor Galilea en omstreke regeer en van 41 nC tot sy dood in 44 nC ook oor Samaria en Judea.

* **12:6 voor die … bewaak:** Hand 5:23

* **12:10** Hand 5:19

* **12:12 Johannes … Markus:** Hand 12:25; 15:37

* **12:15 Hulle het … mal:** Hand 26:24

* **12:15 Dit is sy engel:** Matt 18:10

* **12:17 Maar … bly:** Hand 13:16; 19:33; 21:40

k 12:17 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **12:18-19 was daar … gekry nie:** Hand 5:22-24

l 12:20 Herodes: •Herodes Agrippa I, die kleinseun van koning •Herodes die Grote. Hy het van 37 nC af oor Galilea en omstreke regeer en van 41 nC tot sy dood in 44 nC ook oor Samaria en Judea.

m 12:20 kamerheer … koning: Dit was 'n belangrike amptenaar aan die koninklike hof. Indien hy in die harem van die koning moes werk, was hy gewoonlik 'n ontmande persoon; vgl Gen 37:36.

* **12:20 omdat hulle … was:** 1 Kon 5:11; Eseg 27:17

* **12:22** Eseg 28:2

* **12:23 het 'n engel … gegee het nie:** Dan 5:20

* **12:24** Hand 6:7; 19:20

* **12:25 Barnabas … voltooi het:** Hand 11:29-30

* **12:25 Johannes … Markus:** Hand 12:12; 15:37

* **13:1 In … profete:** Hand 11:27; 15:32

n 13:1 Simeon … *Niger:* *Niger* is 'n bynaam uit die Latyn wat ‘swart’ of ‘donker’ beteken.

o 13:1 Herodes: Herodes Antipas, een van die seuns van •Herodes die Grote. Nadat sy pa gesterf het, het hy oor Galilea en Perea regeer van 4 vC tot 39 nC.

p 13:1 *tetrarg:* Die ampstitel van iemand wat oor die kwart van 'n voorheen groter gebied regeer het. In 'n later stadium kon dit egter bloot dui op 'n heerser oor 'n relatief klein gebied; •Romeinse ampsdraers.

* **13:2 Sonder … geroep het:** Hand 9:15; Gal 1:15-16

* **13:3 Toe … opgelê:** Hand 6:6; 14:23

* **13:4 weggevaar na Siprus:** Hand 15:39

q 13:5 Johannes: Dit is Johannes Markus.

* **13:5 Hulle het … gehad:** Hand 12:25; 13:13; 15:39

r 13:7 prokonsul: Die amptenaar wat namens die Senaat in beheer was van 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

* **13:8** 2 Tim 3:8

s 13:8 sy naam: Dit is 'Barjesus'.

* **13:10 reguit … Here:** Hos 14:9

* **13:10 reguit paaie … verdraai nie:** Spr 10:9

* **13:11** Hand 9:8; 22:11

* **13:13 Daar … teruggekeer:** Hand 13:5; 15:38

* **13:15 voorlesing … Wet:** Hand 15:21

t 13:15 Wet … Profete: Dit dien as aanduiding van die geskrifte van die Ou Testament wat in Jesus se tyd deur die Jode as gesaghebbend aanvaar is.

* **13:16 met … beduie:** Hand 12:17; 19:33; 21:40

u 13:16 godvresendes: Persone uit die heidendom wat in die God van Israel geglo het, maar nog nie die noodsaaklikheid van die besnydenis en sommige ander Joodse gebruike en wette aanvaar het nie. Hulle het wel eredienste in die •sinagoge bygewoon.

* **13:16 Israeliete en godvresendes:** Hand 13:26

v 13:17 uitgestrekte arm: Letterlik 'hoë arm'. Dit is 'n Semitiese idioom wat 'groot krag' aandui.

* **13:17 met 'n … uitgelei:** Eks 6:1,6; 12:51

* **13:18** Eks 16:35; Num 14:34

w 13:18 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **13:19** Deut 7:1

* **13:19 hulle land … gegee:** Jos 14:1

* **13:20 daarna … gegee:** Rig 2:16

* **13:20 tot … Samuel:** 1 Sam 3:20

* **13:21 Hierna … koning:** 1 Sam 16:12-13

* **13:21 God … gegee:** 1 Sam 10:20-21,24; 11:15

* **13:22 Nadat … verwyder het:** 1 Sam 13:14

* **13:22 het Hy … gemaak:** 1 Sam 16:12-13

* **13:22 man … hart:** 1 Sam 13:14

* **13:22 In Dawid … gevind:** Ps 89:21

* **13:22 wat al … uitvoer:** Jes 44:28

x 13:23 Toespeling op 2 Sam 7:12; Jes 11:1 as heenwysing na Jesus Christus.

* **13:24** Matt 3:1-2,5; Mark 1:4-5; Luk 3:3

* **13:25 Wie … Hy nie:** Joh 1:20

* **13:25 ná my … maak nie:** Matt 3:11; Mark 1:7; Luk 3:16; Joh 1:27

y 13:26 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **13:26 Broers … julle:** Hand 13:16

* **13:27** Hand 3:17

z 13:28 doodstraf: Letterlik 'dood'.

* **13:28 Alhoewel … vind nie:** Matt 26:60; Mark 14:55-56,59; 15:14; Luk 23:4,14-15,22; Joh 18:38; 19:4,6

* **13:28 het hulle … tereggestel word:** Matt 27:22-23; Mark 15:13-14; Luk 23:21,23; Joh 19:6-7,15

* **13:29 het hulle … neergelê:** Deut 21:22-23; Matt 27:59-60; Mark 15:46; Luk 23:53; Joh 19:38,41-42

* **13:30** Hand 2:24,32; 3:15; 4:10; 5:30; 10:40; 17:31

* **13:31 Oor … gereis het:** Hand 1:3

* **13:31 wat nou … getuies:** Luk 24:48; Hand 1:8; 2:32; 3:15; 5:32; 10:39,41

* **13:32-33 ons verkondig … opstaan het:** Hand 13:23

a 13:33 Jy is … verwek: Aanhaling uit Ps 2:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Heb 1:5; 5:5.

b 13:34 Ek … gee: Aanhaling uit Jes 55:3 LXX as heenwysing na Jesus Christus.

c 13:35 U … beleef nie: Aanhaling uit Ps 16:10 LXX as heenwysing na Jesus Christus.

* **13:36 Want … begrawe:** 1 Kon 2:10; Hand 2:29; **is by … begrawe:** Rig 2:10

* **13:38-39 deur hierdie … verkondig word:** Hand 10:43

d 13:38-39 geregverdig: Kan ook vertaal word "vrygespreek".

* **13:38-39 dat elkeen … geregverdig word:** Rom 4:25; 6:7; 10:4

* **13:38-39 van alles … kon word nie:** Heb 9:9

* **13:41** Hab 1:5 LXX

e 13:43 proseliete: Anders as 'n •godvresende was 'n proseliet 'n nie-Jood wat ten volle tot die Jodedom oorgegaan het.

* **13:43 hulle oortuig … leef:** Hand 11:23; 14:22

* **13:45** Hand 14:2

* **13:46 Die woord … word:** Hand 3:26; Rom 1:16

* **13:46 aangesien … ag nie:** Luk 7:30

* **13:46 aangesien … heidene:** Hand 18:6

f 13:47 Ek … aarde: Aanhaling uit Jes 42:6; 49:6 as heenwysing ook na Paulus en Barnabas.

* **13:48** Hand 11:18

* **13:50 vroue … leiers:** Hand 17:4,12

g 13:51 stof … afgeskud: Dit was 'n teken dat mense niks verder met ander te doen wou hê nie; vgl Matt 10:14; Mark 6:11; Luk 9:5; 10:11; Hand 18:6.

h 13:52 dissipels: Dit verwys hier nie na die twaalf dissipels wat Jesus gevolg het nie, maar na mense wat tot die geloof gekom het deur Paulus se bediening.

* **14:2** Hand 13:45

* **14:3 Here … gebeur:** Mark 16:20; Hand 19:11; Heb 2:4

* **14:5 van die heidene … stenig:** Hand 14:19; 2 Tim 3:11

* **14:6** Matt 10:23

* **14:8 Hy was … verlam:** Joh 9:1; Hand 3:2

* **14:9 toe hy … te word:** Matt 9:28

* **14:11 Die gode … afgedaal:** Hand 28:6

* **14:15 Ons is … soos julle:** Hand 10:26; Jak 5:17

* **14:15 lewende God … gemaak het:** Eks 20:11; Ps 146:6

* **14:16** Hand 17:30

* **14:19 Maar … omgepraat:** Hand 17:13

* **14:19 Hulle … gestenig:** 2 Kor 11:25; 2 Tim 3:11

* **14:22** 1 Tim 3:3

* **14:22 Hulle het … versterk:** Hand 15:32; 18:23

* **14:22 hulle aangemoedig … volhard:** Hand 11:23; 13:43

* **14:23 nadat hulle … gevas het:** Hand 13:3

i 14:26 Antiogië: Dit is die Antiogië wat in Sirië geleë is.

* **14:26 na Antiogië … voltooi het:** Hand 13:1-2; 15:40

* **14:27 Met … gedoen het:** Hand 15:4,12

* **14:27 Hy vir … oopgemaak het:** Hand 11:18; 13:47-48

* **15:1** Gal 5:2

* **15:1 As … Moses nie:** Lev 12:3

* **15:2 het hulle … opgaan:** Hand 11:30; Gal 2:1

j 15:3 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **15:4** Hand 14:27; 15:12

* **15:7-8 het Petrus … geskenk het:** Hand 2:4; 10:44; 11:15

* **15:9 Hy het geen … hulle nie:** Hand 10:34-35

* **15:10 deur 'n juk … plaas:** Hand 15:19; Gal 5:1

* **15:11** Gal 2:16; Ef 2:5-8

* **15:12 na Barnabas … gedoen het:** Hand 14:27; 15:4

* **15:14** Hand 15:7-9

k 15:14 Simeon: Dit is Petrus.

* **15:14 God … verkry:** Luk 1:68

* **15:16-17** Am 9:11-12

* **15:18 wat van … bekend is:** Jes 45:21

* **15:19** Hand 15:10

* **15:20 van bloed:** Gen 9:4; Lev 3:17; 17:10-14

* **15:21** Hand 13:15

* **15:24 sommige … ontstel:** Hand 15:1

l 15:26 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **15:28 geen … lê nie:** Matt 23:4

* **15:29 bloed:** Gen 9:4; Lev 3:17; 17:10-14

* **15:32 Judas … profete was:** Hand 11:27; 13:1

* **15:32 het die … versterk:** Hand 14:22; 18:23

m 15:33 afgevaardig het: Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna **34** "Maar Silas het besluit om daar te bly." Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

n 15:36 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **15:37 Johannes … Markus:** Hand 12:12,25

* **15:38 die man … het nie:** Hand 13:13; Kol 4:10

* **15:39 Barnabas … gevaar:** Hand 4:36; 13:4

* **15:40 nadat … opgedra is:** Hand 14:26

* **16:1 Paulus … gegaan:** Hand 1:6

* **16:1 Timotheus … vrou:** 2 Tim 1:5

* **16:2** Fil 2:20,27

o 16:2 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **16:3 hom laat … gewoon het:** Gal 2:3-5

p 16:3 Griek: 'n Term vir alle nie-Jode.

* **16:4 die voorskrifte … besluit het:** Hand 15:23-29

* **16:5** Hand 2:42; 5:14; 6:7

q 16:6 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

r 16:9 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

s 16:12 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

t 16:14 wat … vereer het: Dit was iemand uit die heidendom wat in die God van Israel geglo het, maar nog nie die noodsaaklikheid van die besnydenis en sommige ander Joodse gebruike en wette aanvaar het nie. So 'n persoon het wel eredienste in die •sinagoge bygewoon.

* **16:15 Nadat sy … gedoop is:** Hand 16:33; 18:8

* **16:16 wat met … ingebring het:** Hand 19:24

* **16:17 Hierdie … Allerhoogste:** Mark 1:24,34; Luk 4:34,41

u 16:18 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **16:18 Paulus … te gaan:** Mark 16:17; Hand 19:13

* **16:20 stook … stad:** 1 Kon 18:17

* **16:22-23** Fil 1:30; 1 Thess 2:2

* **16:22 beveel … moet word:** 2 Kor 11:25

* **16:27** Hand 12:18-19

* **16:30 Menere … word:** Hand 2:37

* **16:33 Hy en … gedoop:** Hand 16:15

* **16:37 Hulle het … burgers is:** Hand 22:25

* **16:39** Matt 8:34

v 16:40 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **17:1-9** 1 Thess 2:1-2

* **17:2 Soos … gegaan:** Luk 4:16; Hand 9:20; 17:10,17

w 17:3 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken

‘Gesalfde’.

* **17:3 die Christus … ly:** Luk 24:26; Hand 3:18

* **17:3 die Christus … opstaan:** Luk 24:46

* **17:3 Hierdie … verkondig:** Hand 9:22; 18:5,28

x 17:4 wat … vereer: Dit was persone uit die heidendom wat in die God van Israel geglo het, maar nog nie die noodsaaklikheid van die besnydenis en sommige ander Joodse gebruike en wette aanvaar het nie. Hulle het wel eredienste in die •sinagoge bygewoon.

* **17:4 so ook … nie:** Hand 13:50; 17:12

* **17:5-6** 1 Thess 2:14

* **17:6 Die mense … aangekom:** Hand 16:20

* **17:7 Hulle tree … op:** Luk 23:2

* **17:7 deur te … Jesus:** Joh 19:2

* **17:11 die Skrifte … so is:** Joh 5:39

* **17:12 ook nie … geword:** Hand 13:50; 17:4

* **17:13** Hand 14:19

* **17:17 Hy … geredeneer:** Hand 18:19

y 17:19 •Areopagus: 'n Klein rotskoppie naby die •Akropolis waar die stadsvaders van Athene elke dag vergader het. Hier dui dit op die Raad wat daar vergader het.

* **17:24 Die God … aarde:** Ps 146:6; Jes 42:5

* **17:24 Hy wat Here … aarde:** Matt 11:25

* **17:24 woon nie … is nie:** 1 Kon 8:27; Hand 7:48

* **17:25 Hy word … het nie:** Ps 50:12

* **17:25 dit is Hy … gee:** Jes 42:5

* **17:26 die grense … woongebied:** Deut 32:8

* **17:27 sodat hulle … vind:** Jes 55:6

* **17:27 Hy is … af nie:** Ps 145:18; Jer 23:23

z 17:28 Ons … geslag: Die aanhaling kom uit 'n gedig van die digter Aratus (310-245 vC), *Phaenomena* 5.

* **17:29 Aangesien … geslag is:** Gen 1:27

* **17:29 moet … mens:** Jes 40:18-20; 44:10-17; Hand 19:26

* **17:30 God … oorgesien:** Hand 14:16; 17:23

* **17:31 Hy die … oordeel:** Ps 9:9; 96:13; 98:9

* **17:31 Hy die … aangewys het:** Hand 10:42

* **18:2 'n Jood … Italië:** Rom 16:3

a 18:2 Claudius: Die Romeinse keiser wat van 41 tot 54 nC regeer het.

* **18:3 want hulle … gewerk:** Hand 20:34; 1 Kor 4:12

b 18:5 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

* **18:5 En toe … aangekom het:** Hand 17:14-15

c 18:5 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

* **18:5 teenoor … Christus is:** Hand 9:22; 17:3; 18:28

* **18:6** Hand 13:45-46

d 18:6 stof … afgeskud: Dit was 'n teken dat mense niks verder met ander te doen wou hê nie; vgl Matt 10:14; Mark 6:11; Luk 9:5; 10:10-11; Hand 13:51.

* **18:6 Julle … daaraan:** Hand 20:26

e 18:7 wat … vereer: Dit was iemand uit die heidendom wat in die God van Israel geglo het, maar nog nie die noodsaaklikheid van die besnydenis en sommige ander Joodse gebruike en wette aanvaar het nie. So iemand het in 'n los verband tot die Jodedom gestaan.

* **18:8** 1 Kor 1:14

* **18:8 het saam … gekom:** Hand 16:15,33

* **18:9-10 Die Here … doen nie:** 1 Kor 9:23; **Moenie … doen nie:** Jes 41:10; 43:5; Jer 1:8

f 18:12 prokonsul: Die amptenaar wat namens die Senaat in beheer was van 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

g 18:12 Agaje: Die naam van 'n Romeinse provinsie wat uit Sentraal- en Suid-Griekeland bestaan het.

h 18:14 begin praat: Letterlik ‘sy mond wou oopmaak’, 'n uitdrukking om die begin van 'n belangrike uitspraak aan te dui.

* **18:15** Joh 18:31

* **18:14-15 Gallio … wees nie:** Hand 23:29; 25:18-19

i 18:18 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

j 18:18 Kenchreë: Die oostelike hawe van Korinthe.

* **18:18 In Kenchreë … afgelê het:** Num 6:18; Hand 21:24

* **18:19 Self … geredeneer:** Hand 17:17

* **18:21 Ek … kom:** Rom 1:10; 1 Kor 4:19

k 18:25 Weg … Here: Die uitdrukking 'die Weg' is aan Jes 55:7 ontleen, maar dui in *Handelinge* op die Christene se leer en lewe; vgl Joh 14:6; Hand 9:2.

* **18:25 geesdriftig:** Rom 12:11

* **18:25 alhoewel … geken het:** Hand 19:3; Luk 7:29

* **18:26 Hy … preek:** Hand 19:8

l 18:27 Agaje: Die naam van 'n Romeinse provinsie wat uit Sentraal- en Suid-Griekeland bestaan het.

* **18:27 Toe … ontvang:** 2 Kor 3:1

* **18:28** Hand 9:22; 17:3

m 18:28 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **19:2 Het julle … geword het:** Hand 2:38

* **19:2 ons het … is nie:** Joh 7:39; Hand 8:16

* **19:3 doop … Johannes:** Luk 7:29

* **19:4 Johannes … kom:** Matt 3:11; Mark 1:4,7-8

* **19:6 Paulus … opgelê:** Hand 8:17; 10:44

* **19:6 hulle het in … geprofeteer:** Hand 10:46

* **19:8 Paulus … gepreek:** Hand 18:26

n 19:9 Weg: Die uitdrukking is aan Jes 55:7 ontleen, maar dui in *Handelinge* op die Christene se leer en lewe; vgl Joh 14:6; Hand 18:25.

* **19:9 het hy … afgesonder:** 2 Kor 6:17

o 19:10 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **19:11** Hand 14:3

* **19:12** Hand 5:15-16

* **19:13 Sommige … geeste:** Mark 9:38; Luk 9:49

* **19:15 Maar … ek:** Mark 1:24; Luk 4:34,41

* **19:17 ontsag … oorval:** Hand 5:5,11

p 19:19 silwerstukke: Een silwer geldstuk of *denarius* was ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd; •Munte.

* **19:20** Hand 6:7; 12:24

q 19:21 het … voorgeneem: Idiomatiese uitdrukking 'in die gees besluit'. Dit kan letterlik vertaal word "het Paulus deur die Gees besluit".

r 19:21 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

s 19:21 Agaje: Die naam van 'n Romeinse provinsie wat uit Sentraal- en Suid-Griekeland bestaan het.

* **19:21 Nadat … sien:** Hand 23:11; Rom 1:13

t 19:22 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met die eilande in die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **19:23** 2 Kor 1:8

u 19:23 Weg: Die uitdrukking is aan Jes 55:7 ontleen, maar dui in *Handelinge* op die Christene se leer en lewe; vgl Joh 14:6; Hand 18:25.

* **19:24 het 'n inkomste … verskaf:** Hand 16:16

v 19:26 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **19:26 deur te sê … is nie:** Hand 17:29

* **19:33 met … beduie:** Hand 12:17; 13:16; 21:40

w 19:37 tempelrowers: Tempels is dikwels beroof met die oog op die kosbaarhede (goud, juwele, ens) daarin.

x 19:38 prokonsuls: Die amptenaar wat namens die senaat in beheer was van 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

y 20:1 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

z 20:4 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

a 20:6 Fees … Brood: 'n Fees wat begin het met die •Pasga en wat sewe dae lank aangehou het, van 14 tot 21 •*Nisan*. In daardie sewe dae moes die Israeliete brood eet wat nie suurdeeg in het nie; •Feeste.

b 20:7 eerste … week: Letterlik 'op die eerste van die Sabbatte', dws Sondag; vgl Joh 20:1,19.

* **20:7 ons … breek:** Hand 2:42,46

c 20:9 derde verdieping: Volgens ons konvensie "tweede verdieping".

* **20:10** 1 Kon 17:21

d 20:16 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **20:17** Hand 18:21

* **20:18 dat ek … julle was:** Hand 18:19; 19:10

* **20:22 gaan ek … Jerusalem:** Hand 19:21

* **20:23** Hand 21:4,11

* **20:23 swaarkry … wag:** Hand 9:16

* **20:24** Hand 21:13

* **20:24 solank ek … voltooi:** 2 Tim 4:7

* **20:26 onskuldig … bloed:** Hand 18:6

* **20:28 Pas … God:** 1 Pet 5:2

* **20:28 die gemeente … verwerf het:** Ps 74:2

* **20:29 wrede wolwe:** Matt 7:15; Joh 10:12

* **20:30 uit julle … verkondig:** 1 Joh 2:19

* **20:31** Hand 19:10

* **20:31 nie opgehou … waarsku nie:** 1 Thess 2:11

* **20:32 onder almal … te gee:** Deut 33:3-4; Hand 26:18

* **20:33** 1 Sam 12:3; 1 Kor 9:11

* **20:34** Hand 18:3; 1 Kor 4:12; 1 Thess 2:9

* **20:35** **Dit is … ontvang:** Matt 10:8

* **20:36** Hand 21:5

* **20:37** **Paulus … gesoen:** Hand 21:5; Rom 16:16; 1 Pet 5:14

* **20:38** **oor die … sien nie:** Hand 20:25

* **21:4** **Hulle … gaan nie:** Hand 20:23

* **21:5** **Ons het … gebid:** Hand 20:36

e **21:7** **broers:** Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **21:8** **evangelis Filippus:** Hand 8:40

* **21:8** **Filippus … sewe:** Hand 6:5

* **21:9** **vier … beskik het:** Joël 2:28; Hand 2:17

* **21:10** **het 'n … aangekom:** Hand 11:28

* **21:11** Joh 21:18; Hand 20:23; 21:33

* **21:12** **het ons … gaan nie:** Matt 16:22

* **21:13** **Ek … Jesus:** Hand 20:24

* **21:14** **Laat … geskied:** Matt 26:39; Mark 14:36; Luk 22:42

f **21:17** **broers:** Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **21:18** **het Paulus … gegaan:** Hand 15:13; Gal 1:19

* **21:19** **het hy in … gedoen het:** Hand 15:12

* **21:20** **hoeveel … wet:** Hand 15:1,5

* **21:21** Hand 15:30; 16:3; 21:28; Gal 2:3

* **21:23-24** **vier manne … laat skeer:** Num 6:5,13-18,21; Hand 18:18

* **21:25** Hand 15:19-20,28-29

* **21:26** **Paulus … binnegegaan:** 1 Kor 9:20

* **21:26 saam met … sou word:** Num 6:2-5,13-21

g 21:27 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **21:28 Hier … gerig is:** Hand 6:13; 21:21

* **21:28 Hy het … ontheilig:** Eseg 44:7

h 21:31 *chiliarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 1 000; •Romeinse ampsdraers.

i 21:31 kohort: 'n Afdeling Romeinse soldate wat uit 200 tot 1 000, maar gewoonlik 600 man, bestaan het; •Militêre terme.

j 21:32 *hekatontarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

* **21:33 beveel … moet word:** Hand 20:23; 21:11

* **21:36 die volksmassa … hom:** Luk 23:18; Joh 19:15; Hand 22:22

k 21:37 *chiliarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 1 000; •Romeinse ampsdraers.

* **21:38** Hand 5:36-37

l 21:38 Sikariërs: 'n Groep anti-Romeinse Joodse terroriste wat dolke *(sikaria)* gebruik het om sluipmoorde te pleeg.

m 21:38 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **21:39 Ek … stad nie:** Hand 9:11; 22:3

* **21:40 met die … neergedaal:** Hand 12:17; 13:16; 19:33

n 21:40 Hebreeuse dialek: Aramees.

* **21:40 hy het hulle … toegespreek:** Hand 26:14

* **22:1 Manne … my:** Hand 7:22

o 22:2 Hebreeuse dialek: Volgens Hand 21:40 is Aramees 'n Hebreeuse dialek.

* **22:3 Ek … Silisië:** Hand 21:39

* **22:3 Ek is opgevoed … voorvaders:** Hand 5:34

* **22:3 Ek is net … vandag is:** Rom 10:12

* **22:4** Hand 8:3; 22:19; 26:9-11

p 22:4 Weg: Die uitdrukking is aan Jes 55:7 ontleen, maar dui in *Handelinge* op die Christene

se leer en lewe; vgl Joh 14:6; Hand 18:25.

* **22:6-16** Hand 9:1-19; 26:12-18

q 22:14 Regverdige: Dit is iemand wie se saak reg is voor God, hier verwys dit na Jesus Christus.

* **22:16 jou sondes ... aanroep:** Joël 2:32; Hand 2:21; Rom 10:13

* **22:18** Hand 9:29-30

* **22:19 ek is ... slaan het:** Hand 8:3; 22:4-5; 26:9-11

* **22:20** Hand 7:58; 8:1

* **22:21 Ek wil ... heidene:** Hand 9:15; 13:2; Gal 2:7-9

* **22:22 hulle stemme ... leef nie:** Hand 21:36

r 22:24 *chiliarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 1 000; •Romeinse ampsdraers.

s 22:25 *hekatontarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

* **22:25 Is dit ... verhoor:** Hand 16:37; 23:27

* **22:29 die *chiliarg*... burger is:** Hand 16:38

t 22:30 Sanhedrin: Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

u 23:1 Sanhedrin: Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

* **23:1 ek het ... geleef:** Hand 24:16

* **23:2-3** Joh 18:22-23

* **23:3 witgekalkte muur:** Eseg 13:10-15

* **23:3 Jy sit ... geslaan word:** Lev 19:15

* **23:5 Jy ... volk nie:** Eks 22:28

* **23:6** Hand 4:2

* **23:6 ek is ... van Fariseërs:** Hand 26:5; Fil 3:5

* **23:6 Op grond ... verhoor:** Hand 24:15,21

* **23:8 Sadduseërs … geeste nie:** Matt 22:23

* **23:9 Ons … man nie:** Luk 23:4,14,22; Joh 18:38; 19:4,6; Hand 25:25

v 23:10 ***chiliarg:*** 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 1 000; •Romeinse ampsdraers.

* **23:11 Daardie … moed:** Hand 18:9

* **23:11 Want … Rome getuig:** Hand 19:21; 27:24; 28:16,23

* **23:14-15** Hand 25:3

w 23:15 Sanhedrin: Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode.

x 23:15 ***chiliarg:*** 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 1 000; •Romeinse ampsdraers.

y 23:17 ***hekatontarge:*** *Hekatontarg* (enkelvoud), 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

z 23:23 ***hekatontarge:*** *Hekatontarg* (enkelvoud), 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

a 23:23 derde … nag: Drie uur ná sonsondergang, volgens Westerse tydsbepaling 21:00; •Tydsindeling.

b 23:24 prokurator: 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

* **23:27 Hierdie … gered het:** Hand 21:30-33

* **23:27 omdat … burger is:** Hand 22:27

* **23:28** Hand 22:30

c 23:28 Sanhedrin: Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

* **23:29** Hand 18:14-15; 25:18-19

* **23:29 beskuldig … wet:** Hand 23:6

* **23:29 maar … verdien nie:** Hand 23:9; 26:31; 28:18

* **23:30 Ek het … lê:** Hand 24:5-8; 25:5

* **23:34 toe hy … Silisië is:** Hand 22:3

d 23:35 Herodes se ***pretorium:*** Dit was die paleis wat •Herodes die Grote in Sesarea laat bou het.

* **24:1** Hand 25:2

e **24:1** **prokurator:** 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

* **24:5** **Ons … veroorsaak:** Hand 17:6

* **24:5** **Nasarenersekte:** Hand 21:30

* **24:6** **Hy … ontheilig:** Hand 21:28

* **24:6** **toe het … gegryp:** Hand 21:30

f **24:6** **gegryp:** Ander manuskripte en ouer vertalings lui ook nog hierna “en wou hom volgens ons wet oordeel, **7** maar Lisias, die *chiliarg,* het gekom en hom met geweld uit ons hande weggeneem en **8** beveel dat sy aanklaers hulle tot u moet wend.” Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

* **24:11** **skaars … aanbid:** Hand 21:17; **opgegaan … aanbid:** Hand 8:27

g **24:14** **Weg:** Die uitdrukking is aan Jes 55:7 ontleen, maar dui in *Handelinge* op die Christene se leer en lewe; vgl Joh 14:6; Hand 18:25.

* **24:14** **ek die God … verwys:** Hand 24:5

h **24:14** **Wet … Profete:** Dit dien as aanduiding van die geskrifte van die Ou Testament wat in Jesus se tyd deur die Jode as gesaghebbend aanvaar is.

* **24:15** Dan 12:2; Joh 5:28-29; Hand 23:6

* **24:16** Hand 23:1

* **24:17** Hand 11:29-30; Rom 15:25-26; Gal 2:10

i **24:19** **Asië:** 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **24:18-19** **Ek was besig … Asië:** Hand 21:26-27

j **24:20** **Sanhedrin:** Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode. Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter.

* **24:21** Hand 23:6; 24:15

k **24:22** **Weg:** Die uitdrukking is aan Jes 55:7 ontleen, maar dui in *Handelinge* op die Christene se leer en lewe; vgl Joh 14:6; Hand 18:25.

l **24:22** ***chiliarg:*** 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 1 000; •Romeinse ampsdraers.

* **24:23** Hand 27:3; 28:16,30

m 24:23 *hekatontarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

n 24:24 Drusilla: 'n Dogter van •Herodes Agrippa I en 'n suster van •Agrippa II en •Bernice.

o 24:24 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

* **24:25 oor ... oordeel:** Joh 16:8

* **24:27 Omdat ... bewys:** Hand 25:9

* **25:2 Daar ... ingedien:** Hand 24:1; 25:15

* **25:3** Hand 23:15

* **25:5** Hand 23:30

* **25:6 Die volgende ... gehaal word:** Hand 25:17

* **25:7 baie ... ingebring:** Hand 24:5-6

* **25:7 wat hulle ... bewys nie:** Hand 24:13

p 25:13 Agrippa: •Agrippa II, die seun van koning •Herodes Agrippa I.

q 25:13 Bernice: 'n Dogter van •Herodes Agrippa I en 'n suster van •Herodes Agrippa II en •Drusilla. Sy was getroud met haar oom, maar na sy dood het sy en haar broer Agrippa II 'n lang tyd as man en vrou saamgeleef.

* **25:14 Hier ... agtergelaat is:** Hand 24:27

* **25:15 Toe ... ingedien:** Hand 25:1-2

* **25:17** Hand 25:6

* **25:18-19 Die aanklaers ... godsdiens:** Hand 18:14-15; 23:29

* **25:20 het ek ... staan:** Hand 25:9

* **25:21** Hand 25:11-12

r 25:21 Sy Majesteit: Dit verwys na die keiser.

* **25:22 Ek ... hoor:** Luk 23:8

* **25:23** Matt 10:18; Mark 13:9; Luk 21:12

s 25:23 Agrippa: •Agrippa II, die seun van koning •Herodes Agrippa I.

t 25:23 Bernice: 'n Dogter van •Herodes Agrippa I en 'n suster van •Herodes Agrippa II en •Drusilla. Sy was getroud met haar oom, maar na sy dood het sy en haar broer Agrippa II 'n

lang tyd as man en vrou saamgeleef.

u 25:23 ***chiliarge:*** *Chiliarg* (enkelvoud), 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 1 000; •Romeinse ampsdraers.

* **25:24 hier is … gedoen het:** Hand 25:2,7,15

* **25:24 terwyl … leef nie:** Hand 22:22

v 25:25 Sy Majesteit: Dit verwys na die keiser.

w 26:1 Agrippa: •Agrippa II, die seun van koning •Herodes Agrippa I.

* **26:5 volgens … geleef het:** Fil 3:5-6

* **26:6** Hand 23:6; 24:15,21; 28:20

* **26:9-11** Hand 8:3; 22:4-5

x 26:11 laster: Dws “om hulle geloof te verloën”.

y 26:14 Hebreeuse dialek: Volgens Hand 21:40 is Aramees 'n Hebreeuse dialek.

* **26:16 staan regop:** Eseg 2:1

* **26:17 Ek … heidene:** 1 Kron 16:35

* **26:17 na … stuur:** Jer 1:7

z 26:18 om … maak: Toespeling op Jes 35:5; 42:7; 61:1 LXX as heenwysing na Paulus.

a 26:18 sodat hulle … keer: Toespeling op Jes 42:16 as heenwysing na Paulus.

b 26:18 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **26:18 van die mag … God:** Ef 2:2; Kol 1:13

* **26:18 erfdeel … geheiligdes:** Deut 33:3-4; Hand 20:32

c 26:19 Agrippa: •Agrippa II, die seun van koning •Herodes Agrippa I.

* **26:20 eers … Damaskus:** Hand 9:19

* **26:20 deur werke … pas:** Matt 3:8

* **26:21** Hand 21:30-31

* **26:22 as wat … gebeur nie:** Luk 24:44

* **26:23** Luk 24:46-47

d 26:23 •Christus: Die Griekse vorm vir die Hebreeuse ‘Messias’ en albei woorde beteken ‘Gesalfde’.

e 26:23 om aan … verkondig: Toespeling op Jes 42:6; 49:6 as heenwysing na Jesus Christus.

* **26:26** Joh 18:20

f 26:27 Agrippa: •Agrippa II, die seun van koning •Herodes Agrippa I.

g 26:30 prokurator: 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

h 26:30 Bernice: 'n Dogter van •Herodes Agrippa I en 'n suster van •Herodes Agrippa II en •Drusilla. Sy was getroud met haar oom, maar ná sy dood het sy en haar broer Agrippa II 'n lang tyd as man en vrou saamgeleef.

* **26:31 Hierdie … verdien nie:** Hand 23:29

* **26:32 as hy … het nie:** Hand 25:11

* **27:1 Toe … vaar:** Hand 25:12

i 27:1 *hekatontarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

j 27:1 keiserlike kohort: 'n Eretitel vir 'n afdeling Romeinse soldate wat uit 200 tot 1 000, maar gewoonlik 600 man, bestaan het; •Militêre terme.

k 27:2 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

l 27:2 Masedoniër: 'n Inwoner van Masedonië, 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

* **27:2 Aristargus … Thessalonika:** Hand 19:29; 20:4

* **27:3 Julius … opgetree:** Hand 28:2

* **27:3 hom toegelaat … te gaan:** Hand 24:23

* **27:9-10** 2 Kor 11:26

m 27:9 Vasdag: Dit verwys na die Groot Versoendag. Dit was reeds Oktober, en die gevaarlike winterwinde sou spoedig begin waai.

n 27:9 omdat … was: Dit was aan die begin van die winter, 'n gevaarlike tyd vir skeepvaart; vgl Lev 16:29.

* **27:10** Hand 27:22

o 27:14 Eurakilon: Die Eurakilon was die gevreesde Noordooster wat oorkaansterkte kon bereik.

p 27:17 Sirtis: Die Sirtis was die naam van gevaarlike sandbanke naby die Noord-Afrikaanse kus waarop skepe maklik kon strand.

* **27:22 want daar … vergaan:** Hand 27:10,31

* **27:24 Moenie … verskyn:** Hand 23:11

* **27:26** Hand 28:1

q 27:28 vaam: 1 vaam is 1,85 meter; •Lengtemate.

r 27:31 *hekatontarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

* **27:31 As … word nie:** Hand 27:22

* **27:34 Daar … gaan nie:** 1 Sam 14:45; 2 Sam 14:11; Matt 10:30; Luk 12:7

* **27:35 het hy … gebreek:** Matt 15:36; Mark 8:6; Luk 22:19; 1 Kor 11:23-24

* **27:41** Hand 27:22

* **27:43-44** Hand 27:22,24

s 27:43 *hekatontarg:* 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 100; •Romeinse ampsdraers.

* **28:2 Weens … koue:** 2 Kor 11:27

t 28:4 *Dike:* Die Griekse wraak- en geregtigheidsgodin.

* **28:5** Mark 16:18

* **28:6 gesê … god is:** Hand 14:11

u 28:11 *Dioskuri:* Die twee seuns van Zeus, Pollus en Castor, beskermgode van die skeepvaarders.

v 28:14 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

w 28:15 Forum Appii: Dit is die markplein van Appius.

x 28:15 Tres Tabernae: 'n Herberg met die naam "Drie Herberge".

* **28:16 is Paulus … bewaak het:** Hand 24:23; 28:30

* **28:17 Broers … gedoen nie:** Hand 24:12-13; 25:8

* **28:18** Hand 23:29; 25:25; 26:31-32

* **28:19 is ek … beroep:** Hand 25:11

* **28:20** Luk 2:34

* **28:20** **oor die … Israel:** Hand 24:15; 26:6-7

* **28:22** **hierdie splintergroep:** Hand 24:14

y **28:23** **Wet … Profete:** Dit dien as aanduiding van die geskrifte van die Ou Testament wat in Jesus se tyd deur die Jode as gesaghebbend aanvaar is.

* **28:26-27** Jes 6:9-10 LXX; Matt 13:14-15

* **28:28** **hierdie … gestuur is:** Ps 67:3; 98:2; Jes 40:5 LXX; Luk 3:6; Hand 13:46; 18:6

z **28:28** **luister:** Ander manuskripte en vertalings lui ook nog hierna **29** "Nadat hy dit gesê het, het die Jode weggegaan terwyl hulle heftig onder mekaar gestry het." Dit word aanvaar dat dit nie deel van die bronteks is nie.

* **28:30** Hand 28:16

a **28:31** •**Christus:** Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde'.

DIE BRIEF AAN DIE
ROMEINE

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Inleiding

Die apostel Paulus skryf *Die Brief aan die Romeine* waarskynlik vanuit Kenchreë, die oostelike hawedorp van Korinthe, in die winter van 55-56 nC. Alle aanduidings is dat hy van ongeveer die helfte van November tot helfte Februarie in die omgewing van Korinthe oorwinter het. Ná voltooiing is die brief vermoedelik deur Febe, wat aktief in die gemeente van Kenchreë betrokke was, na Rome geneem en daar afgelewer (16:1-2).

Paulus is die outeur van *Romeine,* maar hy dikteer sy brief aan Tertius, die persoon wat die brief neergeskryf het (16:22). Aangesien die apostel gedurende die ongure wintermaande verplig was om op een plek te bly, het hy ruim tyd om hierdie skrywe in besonderhede voor te berei. Dit getuig van besondere oorwoënheid en diepgang en het mettertyd een van die invloedrykste basisdokumente van die Christendom geword.

Anders as in sy ander briewe, rig Paulus nie sy skrywe aan 'n bepaalde gemeente nie. Die kerklike situasie in Rome was in hierdie stadium nog vloeibaar. Daar het nog net 'n aantal klein huisgemeentes in hierdie kosmopolitiese omgewing bestaan. Die meerderheid van hierdie gelowiges was nie-Jode (1:5-6), maar die apostel groet in Romeine 16 ook verskeie Joodse volksgenote. Ten tye van sy skrywe heers daar tussen hierdie groepe 'n mate van spanning, onder meer oor eetgebruike en Joodse feesdae (14 — 15).

Romeine se oorwoë aanbieding van die Christelike geloofswaarhede beteken nie dat Paulus die konkrete situasie ignoreer nie. Een probleem is dat hy nog nooit tevore in Rome was nie en deur sy brief eers 'n positiewe verhouding met hierdie gelowiges moet opbou. Daarby was daar gerugte dat hy 'n liberale evangelie preek (3:8). Boonop beplan hy om die evangelie in Spanje te gaan verkondig en daarvoor het hy die ondersteuning van die Christene in Rome nodig (15:24). Dit alles bring mee dat *Romeine* 'n breë verantwoording word van die evangelie wat Paulus verkondig, as't ware 'n geloofsbrief wat sy goeie trou moet bevestig. In hierdie proses gebruik die apostel verskeie tegnieke van die destydse retorika. Opvallend is veral die vraag-en-antwoordmetode wat moet help om moeilike kwessies op te helder. *Romeine* is in 'n goeie maar komplekse Grieks geskryf, waarin die Joodse invloed egter ook dikwels deurslaan. Dít, saam met die diepgaande geloofskwessies wat Paulus hanteer, bemoeilik soms die goeie verstaan van sy gedagtegang.

Die sentrale tema van *Romeine* is die goeie boodskap dat God skuldige sondaarmense, Jode sowel as nie-Jode, uit genade vryspreek — 'n boodskap wat in geloof toegeëien moet word (1:18 — 11:36). Hierdie vrygespreekte mense moet hulle nuwe identiteit prakties uitleef (12:1 — 15:13). Belangrike subtemas is: Alle mense het gesondig (1:18-32; 2:17-29; 3:1-20), Abraham as vader van die gelowiges (4), vrede en versoening (5:1-11), die nuwe lewe deur die Gees (6 — 8), die posisie van die Joodse volk (9 — 11), die Christen en die owerheid (13:1-7), die onderlinge verhouding tussen "sterk" en "swak" gelowiges (14 — 15).

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1:1-7 Briefaanhef
1:8-12 Dankgebed
1:13-17 Paulus se roeping om die evangelie te verkondig
1:18 — 4:25 Alle mense staan skuldig voor God, maar almal wat glo, word vrygespreek

5 — 8 As vrygespreektes is ons nuwe mense
9 — 11 Die posisie van die Joodse volk
12 — 15:13 Lewe nou as vrygespreekte mense
15:14-33 Persoonlike opmerkings
16:1-23 Aanbeveling, groete en seëngroet
16:25-27 Lof aan God

1 1 Paulus, 'n dienskneg[a] van •Christus Jesus, 'n geroepe •apostel,
afgesonder vir die evangelie van God,* 2 *wat Hy reeds tevore deur sy
profete in die heilige Skrifte beloof het 3 aangaande sy Seun —

wat as mens* uit die nageslag[b] van Dawid gebore is,*
4 wat volgens sy gees van heiligheid[c] deur sy opstanding uit die
dood
met krag aangewys is as die •Seun van God* —

Jesus Christus, ons Here, 5 *deur wie ek[d] die genade van my
apostelskap ontvang het om tot eer van sy Naam al die heidene tot
geloofsgehoorsaamheid te bring, 6 onder wie julle ook is, julle wat
deur Jesus Christus geroep is,
7 aan al die geliefdes van God wat in Rome is, geroepe •heiliges:*
Genade vir julle en vrede van God, ons Vader, en die Here Jesus
Christus.*

Paulus se gebed

8 Heel eerste dank ek my God deur Jesus •Christus oor julle almal,
omdat julle geloof oor die hele wêreld verkondig word.* 9 Dié God,
wat ek met my hele wese dien deur die evangelie van sy Seun, is my
getuie* dat ek gedurig aan julle dink* 10 en altyd in my gebede vra of
die pad nou uiteindelik vir my oopgemaak sal word, as dit die wil van
God is, om na julle te kom.* 11 Want ek begeer om julle te sien, sodat
ek die een of ander geestelike gawe met julle kan deel om julle te
versterk — 12 of eerder, dat as ek by julle is, ons wedersyds deur
mekaar se geloof bemoedig kan word, ek deur julle geloof en julle
deur myne.

Paulus se roeping om die evangelie te verkondig

13 Ek wil nie hê dat julle hieroor onkundig moet wees nie, broers,[e]
dat ek my dikwels voorgeneem het om na julle te kom — alhoewel ek
tot nou toe verhinder is — sodat ek ook onder julle 'n vrug kan
verkry* soos onder die ander heidene. 14 Teenoor Grieke sowel as nie-
Grieke,[f] teenoor wyses sowel as onverstandiges, staan ek in die skuld
— 15 vandaar my hartsbegeerte om ook aan julle in Rome die
evangelie te verkondig.
16 Ek skaam my immers nie vir die evangelie nie,* want dit is 'n
krag van God tot verlossing vir elkeen wat glo,* eerste vir die Jood,
maar ook vir die Griek.[g]* 17 Want daarin word geopenbaar dat God se
•geregtigheid geheel en al op geloof berus,* soos daar geskryf staan:
"Wie op grond van geloof geregverdig[h] word, sal leef".[i]

God se straf oor die heidene

18 God se toorn word vanaf die hemel geopenbaar oor al die
goddeloosheid en ongeregtigheid van mense* wat volhou om die
waarheid deur ongeregtigheid te onderdruk,* 19 *aangesien dit wat van
God geweet kan word, onder hulle bekend is. God het dit immers aan
hulle bekend gemaak. 20 Want sy onsigbare eienskappe, naamlik sy
ewige krag en goddelikheid, word van die skepping van die wêreld af
in sy werke begryp en is duidelik sigbaar.* Gevolglik is hulle sonder
verontskuldiging; 21 want alhoewel hulle God ken, het hulle Hom nie
as God geëer of gedank nie. Inteendeel, hulle denke het sinloos
geword en hulle onverstandige harte is verduister.* 22 *Alhoewel hulle
beweer dat hulle wys is, het hulle dwaas geword. 23 *Hulle het
naamlik die heerlikheid van die onsterflike God verruil vir 'n
afbeelding soos dié van 'n sterflike mens en van voëls en diere en
kruipende diere.*

24 *Daarom het God hulle deur middel van die begeertes van hulle
harte oorgegee aan onsedelikheid, naamlik om hulle liggame onder
mekaar te onteer 25 — hulle wat die waarheid van God vir die leuen
verruil het* en geskape wesens aanbid en gedien het in plaas van die
Skepper, wat tot in ewigheid lofwaardig is.* *Amen.*[j] 26 Daarom het God
hulle oorgegee aan skandelike drange: Hulle vroue het die natuurlike
seksuele omgang verruil vir omgang wat teen die natuur is. 27 *Net so
het ook die mans, terwyl hulle die natuurlike seksuele omgang met die
vrou laat vaar het, vurig begin brand van begeerte na mekaar; mans
het met mans skandelikheid bedryf en in hulleself die verdiende loon
vir hulle afwyking ontvang.

28 En omdat hulle dit as verwerplik beskou het om aan God
erkenning te gee, het God hulle oorgegee aan 'n verwerplike
denkwyse, sodat hulle onbetaamlik optree. 29 Hulle is vol van elke
vorm van onreg, boosheid, hebsug, kwaad; vol afguns,
moorddadigheid, twisgierigheid, geslepenheid, kwaadwilligheid; hulle
is skindertonge, 30 kwaadstokers, haters van God, brutaal, hooghartig
en grootdoenerig, vindingryk om slegte dinge te bedink,
ongehoorsaam aan hulle ouers; 31 onverstandig, onbetroubaar,
liefdeloos, sonder medelye 32 — dié soort mense wat die voorskrif van
God ken, naamlik dat mense wat hierdie dinge doen, die dood
verdien. Tog doen hulle dit nie net nie, maar praat dit boonop goed
wanneer ander dit doen.

God oordeel almal regverdig

2 1 Daarom is jy, o mens, wat oordeel,[k] wie jy ook al is, sonder
verontskuldiging. Met die oordeel wat jy oor die ander persoon
uitspreek, veroordeel jy immers jouself,* omdat jy wat oordeel,
dieselfde doen. 2 Ons weet dat God se oordeel oor mense wat sulke
dinge doen, in ooreenstemming met die waarheid is. 3 Dink jy, o
mens, wat ander veroordeel wat sulke dinge doen terwyl jy dieselfde
dinge doen, dat jý God se oordeel sal vryspring? 4 Of verag jy die
rykdom van sy goedheid, sy verdraagsaamheid en geduld, en besef jy
nie dat God se goedheid jou tot bekering wil bring nie?* 5 Deur jou
hardkoppigheid en onbekeerlike hart is jy besig om toorn teen jouself
op te stapel op die dag van toorn wanneer die regverdige oordeel van
God geopenbaar sal word. 6 *Hy sal elkeen beloon volgens sy dade — 7
die ewige lewe aan diegene wat deur volgehoue goeie werke streef na
heerlikheid, eer en onsterflikheid, 8 maar toorn en gramskap[l] aan
diegene wat uit eiesinnigheid ongehoorsaam is aan die waarheid en
gehoorsaam aan die ongeregtigheid. 9 Verdrukking en benoudheid
wag vir elke mens wat aanhou kwaad doen,* eerstens vir die Jood,
maar ook vir die Griek.[m]* 10 Maar heerlikheid, eer en vrede wag vir
elkeen wat die goeie doen, eerstens vir die Jood, maar ook vir die
Griek. 11 *Want God beoordeel niemand volgens sy uiterlike nie.

Nakoming van die wet

12 Almal wat sonder die wet gesondig het, sal ook sonder die wet
verlore gaan, maar almal wat binne die wet gesondig het, sal deur die
wet geoordeel word. 13 *Dit is tog nie die blote hoorders van die wet
wat voor God regverdig is nie, maar dit is die daders van die wet wat
geregverdig[n] sal word. 14 *Want wanneer die heidene, wat nie oor die
wet beskik nie, van nature tog die vereistes van die wet nakom, is
hulle vir hulleself 'n wet, al het hulle nie die wet nie. 15 Hulle wys
duidelik dat die uitvoering van die wet in hulle harte geskryf staan, en
hulle gewetens bevestig dit; en hulle wisselende gedagtes sal hulle
soms aankla en soms verontskuldig 16 op die dag wanneer God die
verborge dinge van die mens, volgens my evangelie,* deur •Christus
Jesus sal oordeel.

Ook die Jode staan skuldig voor God

17 Jy noem jouself tog 'n Jood, jy maak staat op die wet en roem op
God. 18 Jy ken sy wil en onderskei dit wat wesenlik belangrik is,*
omdat jy uit die wet onderrig word. 19 Jy is daarvan oortuig dat jy 'n
gids vir die blindes is,* 'n lig vir diegene in die duisternis, 20 'n

leermeester vir die onkundiges, 'n onderwyser vir die oningeligtes,
omdat jy in die wet die beliggaming van kennis en waarheid het.* 21
*Jy dan, wat iemand anders onderrig, onderrig jy nie jouself nie? Jy
wat verkondig dat 'n mens nie mag steel nie, steel jy self? 22 Jy wat sê
'n mens mag nie egbreuk pleeg nie, pleeg jy egbreuk? Jy wat die
afgode verafsku, pleeg jy tempelroof?[o] 23 Jy wat jou beroem op die
wet, jy doen God oneer aan deur die wet te oortree. 24 Want "die
Naam van God word deur julle toedoen onder die heidene belaster"*
— soos daar geskryf staan.

Ware besnydenis is een van die hart

25 Aan die een kant is besnydenis wel van nut as jy die wet nakom,
maar aan die ander kant, as jy 'n oortreder van die wet is, het jou
besnedenheid onbesnedenheid geword.* 26 *En as onbesnede mense
die voorskrifte van die wet uitvoer, sal hulle onbesnedenheid dan nie
tot besnedenheid gereken word nie? 27 Boonop sal die mense wat van
nature onbesnede is en tog die wet nakom, oordeel oor jou, wat ten
spyte van die letter van die wet[p] en die besnydenis 'n wetsoortreder is.
28 *Want om 'n Jood te wees is nie iets uiterliks nie, en besnydenis is
nie iets wat uiterlik aan die liggaam geskied nie; 29 inteendeel, 'n Jood
is iemand wat dit in die verborge innerlike is, en besnydenis is iets
van die hart, geestelik,* nie letterlik nie. Só iemand ontvang lof, nie
van mense nie, maar van God.*

God is betroubaar en regverdig

3 1 Het die Jood dan enige voordeel, of het die besnydenis enige
nut? 2 Ja, baie, in elke opsig. Want in die eerste plek is die woorde
van God aan húlle toevertrou.* 3 Maar wat nou? As sommige ontrou
geword het, maak hulle ontrouheid God se getrouheid ongedaan?* 4
Hoegenaamd nie. Al is elke mens vals,* laat God waaragtig wees. Soos
daar geskryf staan,

> “sodat U reg bewys kan word deur u woorde,
> en U sal wen wanneer oor U geoordeel word”.*

5 Maar as dit so is dat óns ongeregtigheid God se regverdigheid bewys,
wat sal ons sê? Is God dan onregverdig — ek redeneer nou soos 'n
mens — wanneer Hy sy toorn oor ons bring? 6 Hoegenaamd nie! Want
hoe sal God dan oor die wêreld oordeel? 7 Maar as deur my valsheid
God se waarheid oorvloedig blyk, tot sy heerlikheid, waarom word ek
dan nog as sondaar geoordeel? 8 Dit is tog nie, soos wat ons belaster
word, en soos sommige ons dit in die mond lê, 'n geval van “kom ons
doen die slegte, sodat die goeie daaruit kan voortkom”[q] nie? Sulke
mense word met reg veroordeel.

Alle mense staan skuldig voor God

9 Wat dan? Is ons[r] beter daaraan toe? Hoegenaamd nie! Want ons
het reeds tevore Jode sowel as Grieke daarvan aangekla dat almal
onder die sonde is;* 10 soos daar geskryf staan:

> *“Daar is niemand regverdig nie, selfs nie een nie;*
> 11 daar is niemand verstandig nie,
> daar is niemand wat God soek nie.
> 12 Almal het afgedwaal, saam het hulle waardeloos geword.
> Daar is niemand wat goed doen nie,
> daar is selfs nie een nie.”
> 13 “Hulle keel is 'n oop graf;
> met hulle tonge bedrieg hulle;*
> die gif van slange is op hulle lippe.”*
> 14 *“Hulle mond is vol vervloeking en bitterheid.”
> 15 *“Haastig is hulle voete om bloed te vergiet.
> 16 Verwoesting en ellende is op hulle paaie,
> 17 en 'n pad van vrede ken hulle nie.”
> 18 *“In hulle oë is daar geen ontsag vir God nie.”

19 Ons weet dat alles wat die wet sê, gerig is aan diegene wat onder
die wet staan, sodat elke mond die swye opgelê kan word en die hele
wêreld voor God skuldig kan staan. 20 Daarom sal geen mens op grond
van die nakoming van die wet voor Hom geregverdig[s] word nie,* want
juis deur die wet ken ons die sonde.*

Vryspraak deur die geloof

21 Maar nou word die geregtigheid[t] van God sonder die wet bekend
gemaak, waarvan die Wet en die Profete[u] getuig.* 22 Hierdie
•vryspraak gee God deur die geloof in Jesus •Christus aan almal wat
glo.* Want daar is geen onderskeid nie: 23 *Almal het trouens gesondig
en nagelaat om die eer aan God te gee, 24 en tog word hulle
goedgunstig deur sy genade vrygespreek* deur die bevryding in
Christus Jesus.* 25-26 Hom het God daargestel as 'n versoeningsoffer[v]
in sy bloed,* en wat deur die geloof verkry word. God het sy regverdigheid duidelik bewys deurdat Hy die sondes oorgesien het wat voorheen in die tyd van sy verdraagsaamheid gedoen is; ja, so het Hy in die huidige tyd sy regverdigheid duidelik bewys, sodat Hy regverdig kan wees en terselfdertyd hulle wat in Jesus glo, kan regverdig.[w]

27 Waarop kan ons dan roem? Die roem is uitgesluit.* Deur watter
wet? Die wet van die werke? Nee, deur die wet van die geloof. 28 *Ons
is immers daarvan oortuig dat 'n mens regverdig verklaar word deur
die geloof, en nie deur werke van gehoorsaamheid aan die wet nie. 29
*Of is God net die God van Jode? Is Hy nie ook God van nie-Jode nie?
Ja, ook van nie-Jode, 30 aangesien dit één God* is wat besnedenes
deur die geloof sal regverdig, en ook onbesnedenes deur dieselfde
geloof.* 31 *Maak ons dan deur die geloof die wet ongeldig?
Hoegenaamd nie! Trouens, ons bevestig die wet.

Abraham as voorbeeld

4 1 Wat sal ons dan sê het Abraham, ons stamvader na die liggaam,
verkry? 2 Wel, as Abraham op grond van sy dade geregverdig[x] is, het
hy rede tot roem. Maar nie voor God nie. 3 Want wat sê die Skrif?
“Abraham het God geglo en God het sy geloof vir hom as
regverdiging[y] gereken.”* 4 *Iemand wat werk se loon word nie as 'n
guns gereken nie, maar as iets wat hom toekom. 5 Iemand wat egter
nie werk nie, maar glo in die Een wat die goddelose regverdig maak
— vir hom word sy geloof as •regverdiging gereken. 6 So noem ook
Dawid die mens geseënd vir wie God regverdiging toereken, sonder
dade:

> 7 *“Geseënd is hulle wie se ongeregtighede vergewe
> en wie se sondes bedek is;
> 8 Geseënd is die mens vir wie die Here die sonde hoegenaamd nie toereken nie.”

9 Is hierdie seën dan net bedoel vir die besnedenes, of ook vir die
onbesnedenes? Ons sê tog: “Abraham se geloof is vir hom as
regverdiging gereken.”* 10 Wanneer is dit vir hom toegereken? Toe hy
besny was of toe hy nog onbesny was? Nie toe hy besny was nie, maar
toe hy onbesny was. 11 *Hy het die teken van die besnydenis as 'n seël
ontvang om te bevestig dat hy op grond van sy geloof geregverdig is
terwyl hy nog onbesny was. So het hy die vader geword van almal wat
glo terwyl hulle onbesny is, sodat ook vir hulle die geloof as
regverdiging gereken kon word. 12 So het hy ook die vader geword
van hulle wat nie bloot besny is nie, maar wat boonop in die
voetspore volg van ons vader Abraham, wat geglo het toe hy nog
onbesny was.

God se belofte word deur geloof verkry

13 Die belofte dat hy die wêreld as erfdeel sou ontvang,* het nie na
Abraham en sy nageslag* deur die wet gekom nie, maar deur die
•geregtigheid van die geloof. 14 *Immers, as mense op grond van die
wet erfgename is, het die geloof betekenisloos geword en die belofte
sy krag verloor. 15 Dit is tog die wet wat toorn meebring; maar waar
daar geen wet is nie, is daar ook geen oortreding nie.* 16 Daarom het
die belofte op geloof berus, sodat dit volgens genade kon bestaan en
kon vasstaan vir Abraham se hele nageslag, nie net vir diegene wat op
grond van die wet leef nie, maar ook vir diegene wat op grond van
Abraham se geloof leef. Hy is ons almal se vader,* 17 soos daar geskryf

staan: “Ek het jou die vader van baie nasies gemaak”[*] — dit was hy in
die oë van die God in wie hy geglo het, wat die dooies lewend maak
en dit wat nog nie bestaan nie, tot bestaan roep.[*] **18** Hy het teen alle
verwagting in bly hoop en geglo dat hy die vader van baie nasies sou
word, soos gesê is: “Só sal jou nageslag wees.”[*] **19** Sy geloof het nie
verswak nie, al het hy besef dat sy eie liggaam reeds so te sê dood was
— hy was reeds ongeveer 100 jaar oud[*] — en dat Sara se moederskoot
ook reeds dood[z] was. **20** Hy het nie deur ongeloof begin twyfel aan
God se belofte nie; trouens, hy het sterker geword in die geloof en het
die eer aan God gegee. **21** Hy was vas daarvan oortuig dat God dit wat
Hy beloof het, ook kan doen. **22** Daarom is dit vir hom as
regverdiging[a] gereken.[*] **23** Dat dit vir hom as regverdiging gereken is,
is nie net ter wille van hom opgeskryf nie, **24** maar ook ter wille van
ons[*] vir wie dit toegereken sal word, ons wat glo in Hom wat Jesus
ons Here uit die dood opgewek het.[*] **25** Hy is ter wille van ons
oortredinge oorgelewer[b] en ter wille van ons regverdigmaking
opgewek.[*]

Die voorreg van Christenwees

5 1 Omdat ons dan nou op grond van geloof geregverdig[c] is,* het
ons vrede by God deur ons Here Jesus •Christus. 2 Deur Hom het ons
in geloof ook toegang verkry* tot hierdie genade waarin ons vasstaan,
en ons jubel oor die hoop om deel te kan hê aan die heerlikheid van
God. 3 Maar dis nie al nie: Ons jubel ook oor ons verdrukking, omdat
ons weet verdrukking bewerkstellig volharding;* 4 en volharding lei
tot beproefdheid, en beproefdheid tot hoop. 5 En die hoop beskaam
nie,* want God se liefde is in ons harte uitgestort deur die Heilige Gees
wat aan ons gegee is.
6 Toe ons nog swak was,[d] het Christus immers op die regte tyd vir
goddeloses gesterf. 7 'n Mens sal beswaarlik vir 'n •regverdige sterf. Ja,
'n mens sal dalk nog die moed hê om vir 'n goeie persoon te sterf. 8
*God bewys egter sy liefde vir ons daarin dat Christus vir ons gesterf
het toe ons nog sondaars was. 9 Hoeveel te meer sal ons dan deur Hom
van die oordeel gered word,* noudat ons deur sy bloed geregverdig[e]
is! 10 *As ons, toe ons nog vyande was, met God versoen is deur die
dood van sy Seun, hoeveel te meer sal ons deur sy lewe verlos word
noudat ons met Hom versoen is! 11 Maar dis nie al nie; ons jubel ook
oor God deur ons Here Jesus Christus, deur wie ons nou die
versoening ontvang het.

'n Lewe uit die oorvloed van God se genade

12 Daarom, soos deur een mens die sonde in die wêreld gekom het*
en as gevolg van die sonde die dood,* so het die dood ook tot alle
mense deurgedring omdat almal gesondig het. 13 Vóór die wet was
daar reeds sonde in die wêreld, maar as daar nie 'n wet is nie, word
sonde nie toegereken nie.* 14 Nietemin het die dood van Adam af tot
by Moses geheers, ook oor dié mense wat nie gesondig het op
dieselfde wyse as wat Adam oortree het nie. Adam is 'n voorbeeld wat
heenwys na Hom wat sou kom.* 15 Maar die genadegawe is nie soos
die oortreding nie. Want as deur die oortreding van een mens baie
gesterf het, het die genade van God, ja, die genadegawe wat deur die
een mens, Jesus •Christus, gekom het, vir baie mense nog soveel
oorvloediger geword. 16 En die gawe is nie soos die gevolg van een
mens se sonde nie; want die oordeel oor een mens se oortreding het
tot veroordeling gelei, maar die genadegawe het tot •vryspraak van
baie oortredinge gelei. 17 Want as deur die oortreding van die een
mens die dood deur daardie een mens begin heers het, sal hulle wat
die oorvloed van God se genade ontvang, ja, die gawe van sy
regverdiging,[f] nog soveel eerder deur die een mens, Jesus Christus, in

die lewe regeer.
18 *Daarom dan, soos daar deur die oortreding van een mens
veroordeling oor alle mense gekom het, so het daar ook deur die een
mens se gehoorsame optrede vir alle mense regverdiging tot die lewe
gekom. 19 Want soos deur die ongehoorsaamheid van een mens baie
mense tot sondaars gemaak is, so ook sal deur die gehoorsaamheid
van die Een baie mense geregverdig[g] word.[h] 20 Die wet het daarby
gekom, met die gevolg dat die oortreding toegeneem het;[i] maar
namate die sonde toegeneem het, het die genade nog soveel
oorvloediger geword. 21 *Dus: Net soos die sonde deur die dood
geheers het, sal ook die genade deur die regverdiging heers en tot die
ewige lewe lei deur Jesus Christus, ons Here.

Dood vir die sonde en lewend vir God

6 1 jWat sal ons dan sê? Sal ons in die sonde bly voortleef sodat die
genade kan toeneem? 2 Hoegenaamd nie! Ons wat die sonde afgesterf
het, hoe kan ons nog langer daarin bly leef?*
3 Of weet julle nie dat ons wat in •Christus Jesus gedoop is,* in sy
dood ingedoop is nie? 4 *Deur die doop is ons dus saam met Hom in sy
dood begrawe sodat, net soos Christus deur die magtige heerlikheid
van die Vader uit die dood opgewek is, so ook ons 'n nuwe lewe sal
lei. 5 *As ons inderdaad ingelyf is in 'n dood soortgelyk aan syne, sal
ons ook ingelyf wees in 'n opstanding soortgelyk aan syne. 6 Dit weet
ons: dat ons ou mens saam met Hom gekruisig is,* sodat ons sondige
bestaan beëindig kan word en ons nie meer slawe van die sonde sal
wees nie. 7 *Wie gesterf het, is immers vrygemaak van die sonde. 8 As
ons saam met Christus gesterf het, glo ons dat ons ook saam met Hom
sal leef. 9 Ons weet dat Christus, nadat Hy uit die dood opgewek is,
nie weer sterf nie — die dood het nie meer seggenskap oor Hom nie.
10 Want die dood wat Hy gesterf het, het Hy ter wille van die sonde
eens en vir altyd gesterf,* maar die lewe wat Hy leef, leef Hy vir God.*
11 *So moet ook julle dan julleself beskou as dood vir die sonde, maar
in Christus Jesus lewend vir God.

Stel alles tot beskikking van God

12 *Moet dan nie toelaat dat die sonde oor julle sterflike liggaam
heers om julle sy begeertes te laat gehoorsaam nie. 13 Julle moet ook
nie meer julle ledematek as wapensl van ongeregtigheid tot beskikking
van die sonde stel nie. Nee, as mense wat uit die dood lewend geword
het,* moet julle julleself tot beskikking van God stel, en julle ledemate
as wapens van •geregtigheid tot beskikking van God.* 14 Die sonde
mag beslis nie oor julle heers nie;* julle is immers nie onder die wet
nie, maar onder die genade.
15 Wat dan? Sal ons sonde doen omdat ons nie onder die wet is nie,
maar onder die genade? Hoegenaamd nie!*
16 *Besef julle nie dat as julle julleself vir iemand beskikbaar stel om
hom as slawe te gehoorsaam, julle slawe is van die persoon aan wie
julle gehoorsaam is nie? Julle is óf slawe van die sonde, wat tot die
dood lei, óf slawe van gehoorsaamheid, wat lei tot geregtigheid. 17
Aan God die dank dat julle wel slawe van die sonde was, maar van
harte gehoorsaam geword het aan die vorm van lering waaraan julle
onderwerp is; 18 vrygemaak van die sonde,* het julle slawe van die
geregtigheid geword 19 — ter wille van julle menslike beperktheid
gebruik ek hier 'n beeld uit die gewone lewem — want soos julle julle

ledemate in diens van onsedelikheid en losbandigheid gestel het om
losbandig te leef, so moet julle nou julle ledemate in diens stel van die
geregtigheid om heilig te leef. **20** Want toe julle nog slawe van die
sonde was, was julle ongebonde ten opsigte van die geregtigheid.

21 Watter vrug het julle destyds verkry? Oor daardie dinge skaam
julle julle nou,* want die uiteinde daarvan is die dood.* **22** Maar nou
dat julle van die sonde vrygemaak is en diensbaar aan God geword
het, lewer julle die vrug van heiligmaking, en die uiteinde hiervan is
die ewige lewe.* **23** *Want die loon van die sonde is die dood; maar die
genadegawe van God is die ewige lewe in •Christus Jesus ons Here.

Gelowiges het Christus se eiendom geword

7 1 Of weet julle dan nie, broers[n] — ek praat immers met mense
wat die wet[o] ken — dat die wet seggenskap het oor die mens vir so
lank as wat hy leef? 2 Volgens die wet is die getroude vrou tog aan
haar man verbonde terwyl hy nog leef; maar as die man sterf, is sy
onthef van die wet ten opsigte van haar man. 3 Gevolglik sal sy as 'n
egbreekster beskou word as sy 'n ander man se vrou word terwyl haar
man nog leef; maar as haar man sterf, is sy vrygestel van die wet; en
as sy 'n ander man se vrou word, is sy nie 'n egbreekster nie. 4 Net so,
my broers, het ook julle deur julle verbintenis met die liggaam van
•Christus, wat die wet betref, gesterf* om aan iemand anders te
behoort, naamlik aan die Een wat uit die dood opgewek is, om vir God
vrug te kan dra. 5 Toe ons nog in ons sondige aard vasgevang was, het
die sondige hartstogte wat deur die wet kom, in ons ledemate gewerk
om vrug te dra vir die dood.* 6 Maar aangesien ons gesterf het, is ons
nou vrygestel van die wet* waarin ons vasgevang was, sodat ons
diensbaar kan wees in die nuwe bedeling van die Gees en nie in die ou
bedeling van die letter van die wet[p] nie.*

Die wet maak bewus van sonde

7 Wat sal ons dan sê? Dat die wet sonde is? Hoegenaamd nie!
Trouens, ek sou nie die sonde geken het as dit nie deur die wet was
nie. Ek sou immers nie geweet het wat begeerte is as die wet nie gesê
het: “Jy mag nie begeer nie.”* 8 Nadat die sonde deur die gebod 'n
vastrapplek gekry het, het dit allerlei begeertes in my gewek; want
sonder die wet is die sonde dood.* 9 Destyds, sonder die wet, was ék
lewendig; maar toe die gebod gekom het, het die sonde lewe gekry, 10
en ek het gesterf en gevind dat die gebod wat na die lewe moes lei,*
na die dood gelei het. 11 Die sonde wat deur die gebod 'n vastrapplek
gekry het, het my mislei* en my deur die gebod doodgemaak. 12 *So is
die wet dan heilig; ook die gebod is heilig en regverdig en goed.

13 Het dit wat goed is[q] dan vir my die dood gebring? Hoegenaamd
nie! Trouens, dit was die sonde — sodat dit sou blyk dat dit werklik
sonde is — wat deur die goeie vir my die dood bewerk het. So het die
sonde deur die gebod as uitermate sondig na vore getree.*

In eie krag is die stryd verlore

14 Ons weet wel dat die wet geestelik is, maar ek, in my sondige
aard, is uitverkoop aan die sonde.* 15 Ek verstaan my eie optrede nie:
Wat ek wil, doen ek nie; maar juis wat ek haat, dit doen ek. 16 En as
ek dit doen wat ek nie wil nie, gee ek toe dat die wet goed is. 17 Nou is

dit egter nie meer ek wat dit doen nie, maar eerder die sonde wat in my woon.

18 Ek weet immers dat die goeie nie in my woon nie, dit wil sê nie in my sondige aard nie.[*] Die wil bestaan wel by my, maar die doen van die goeie nie. **19** Die goeie wat ek wil, doen ek nie; maar die kwaad wat ek nie wil nie, dit doen ek. **20** Maar as ek doen wat ek nie wil nie, is dit nie meer ek wat dit doen nie, maar eerder die sonde wat in my woon.

21 Dus vind ek hierdie wet:[r] Wanneer ek die goeie wil doen, is die kwaad by my aanwesig. **22** In my diepste wese[s] verbly ek my oor die wet van God, **23** maar ek sien dat daar 'n ander wet in my ledemate oorlog voer teen die wet van my verstand[*] en my krygsgevange neem deur die wet van die sonde wat in my ledemate is. **24** Ellendige mens wat ek is! Wie sal my tog red uit hierdie doodsbestaan?[t] **25** Aan God die dank — deur Jesus •Christus ons Here![*]

So dien ekself dan met my verstand die wet van God, maar met my sondige aard die wet van die sonde.

'n Lewe onder beheer van die Gees

8 1 Daar is dan nou geen veroordeling vir diegene wat in •Christus
Jesus is nie. 2 *Die wet van die Gees wat in Christus Jesus die lewe
gee,* het jou immers vrygemaak van die wet van die sonde en die
dood. 3 Dit waartoe die wet, verswak deur ons sondige aard, nie in
staat was nie,* het God gedoen: Deur sy eie Seun vanweë die sonde[u] in
die gestalte van 'n sondige mens te stuur,* het Hy die sonde in die
mens veroordeel. 4 Gevolglik kan ons voldoen aan die regseis van die
wet, ons wat nie volgens ons sondige aard leef nie, maar volgens die
Gees.* 5 Wie volgens hulle sondige aard leef, bedink immers die dinge
van hulle sondige aard, maar diegene wat volgens die Gees leef,
bedink die dinge van die Gees. 6 Die denke van ons sondige aard loop
uit op die dood,* maar die denke van die Gees bring lewe en vrede. 7
Die denke van ons sondige aard is vyandskap teen God;* dit
onderwerp hom nie aan die wet van God nie, want dit kan ook nie.* 8
Wie in hulle sondige aard bly, kan God nie tevrede stel nie.
9 Julle, daarenteen, bly nie in julle sondige aard nie, maar in die
Gees — mits die Gees van God werklik in julle woon.* As iemand nie
die Gees van Christus het nie, behoort hy nie aan Hom nie.* 10 *Maar
as Christus in julle is, is julle liggaam dood as gevolg van die sonde,
maar julle gees lewend as gevolg van die regverdiging.[v] 11 As die Gees
van Hom wat Jesus uit die dood opgewek het in julle woon, sal Hy
wat Christus uit die dood opgewek het, ook julle sterflike liggame
lewend maak deur sy Gees wat in julle woon.
12 *Daarom dan, broers,[w] het ons 'n verpligting — maar nie teenoor
ons sondige aard om daarvolgens te leef nie. 13 *Want as julle volgens
julle sondige aard leef, sal julle sterf. Maar as julle deur die Gees die
praktyke van die liggaam doodmaak, sal julle leef. 14 Almal wat deur
die Gees van God gelei word, hulle is kinders[x] van God. 15 Julle het
immers nie 'n gees van verslawing ontvang sodat julle weer bang hoef
te wees nie;* nee, julle het die Gees van kindskap[y] ontvang deur wie
ons roep *“Abba,*[z] Vader!” 16 *Die Gees self bekragtig aan ons gees dat
ons kinders van God is. 17 Maar as ons kinders is, is ons ook erfgename
— erfgename van God* en mede-erfgename met Christus; sodat, as ons
saam met Hom ly, ons ook saam met Hom verheerlik kan word.

Die heerlikheid wat kom

18 *Ek is oortuig dat die lyding van die huidige tyd nie vergelyk kan
word met die heerlikheid wat aan ons geopenbaar sal word nie. 19 Met
vurige verlange wag die skepping daarop dat die kinders van God
openlik bekend gemaak sal word.* 20-21 Want die skepping is

onderwerp aan 'n sinlose bestaan, nie uit eie keuse nie, maar deur Hom wat dit daaraan onderwerp het.* Die skepping hoop om self vrygemaak te word van verslawing aan die verganklikheid,* en so die vryheid te smaak wat die heerlikheid van God se kinders* sal kenmerk.
22 Ons weet immers dat die ganse skepping tot nou toe saam met ons sug, ja, in geboortepyne verkeer.
23 *En nie net die skepping nie, maar ook ons wat die Gees as God se eerste vrug[a] ontvang het, ook ons sug self in ons binneste, terwyl ons daarna uitsien dat God ons kindskap[b] en die bevryding van ons liggame openlik bekend sal maak.
24 Ons is immers verlos in hoop. Maar die hoop wat gesien kan word, dit is nie regtig hoop nie;* want wie hoop nog op wat 'n mens reeds kan sien?
25 Maar as ons hoop op dit wat ons nie sien nie, dan wag ons daarop met volharding.

26 So kom die Gees ons ook in ons swakheid tot hulp, want ons weet nie mooi waarvoor ons behoort te bid nie; maar die Gees tree self vir ons in met versugtinge wat nie verwoord kan word nie.
27 Hy wat die harte deurgrond,* weet wat die bedoeling van die Gees is, dat Hy volgens die wil van God vir die •heiliges intree.
28 Ons weet dat alles ten goede meewerk vir hulle wat God liefhet,* diegene wat volgens sy voorneme geroep is;
29 want Hy het diegene wat Hy reeds vooruit gekies het, ook vooruit bestem om gelykvormig aan die beeld van sy Seun te word, sodat Hy die •Eersgeborene onder baie broers kan wees;*
30 en diegene wat Hy vooruit bestem het, het Hy ook geroep; en diegene wat Hy geroep het, het Hy ook vrygespreek; en diegene wat Hy vrygespreek het, het Hy ook verheerlik.

God se liefde staan onwrikbaar vas

31 Wat sal ons dan hiervan sê? As God vir ons is,* wie kan teen ons wees?
32 Hy wat selfs sy eie Seun nie gespaar het nie, maar Hom ter wille van ons almal oorgelewer het* — sal Hy nie ook saam met Hom alles aan ons skenk nie?
33 *Wie sal die uitverkorenes van God aankla? God is die Een wat •vryspreek!
34 Wie sal ons veroordeel? •Christus Jesus het gesterf — meer nog: Dit is Hy wat opgewek is, wat ook aan die regterhand[c] van God sit[d] en wat ook vir ons intree.*
35 Wat sal ons van die liefde van Christus skei? Swaarkry of benoudheid of vervolging, honger of naaktheid, gevaar of swaard?
36 Soos daar geskryf staan:

> "Ter wille van U word ons die hele tyd aan die dood uitgelewer,
> word ons soos slagskape behandel."*

37 *Maar in alles is ons selfs meer as oorwinnaars deur Hom wat sy liefde aan ons bewys het.
38 Ek is immers daarvan oortuig dat geen dood of lewe of engele of magte of teenswoordige of toekomstige

gebeure, of kragte
39 of hoogte of diepte of enigiets anders in die skepping ons kan skei van God se liefde wat daar in Christus Jesus ons Here is nie.

Paulus en die Joodse volk

9 1 Ek praat die waarheid in •Christus, ja, ek lieg nie, en my
gewete, deur die werking van die Heilige Gees, getuig saam met my 2
dat ek in my hart 'n ontsaglike droefheid en 'n onophoudelike pyn
ervaar. 3 [*]Ek sou inderdaad wou bid om self vervloek te wees,
verwyder van Christus, in belang van my broers,[e] my volksgenote na
die liggaam. 4 Hulle is Israeliete; aan hulle behoort die kindskap[f][*] en
die heerlikheid en die verbonde en die wetgewing en die tempeldiens
en die beloftes; 5 aan hulle behoort die voorvaders en uit hulle het ook
die Christus as mens[*] gekom — Hy wat God bo alles is,[*] lofwaardig vir
ewig![*] •*Amen*.

God se handelinge met Israel

6 Dit is nie asof die woord van God nou ongeldig geraak het nie.[*]
Want nie almal wat uit Israel afkomstig is, is die ware Israel nie.[*] 7
Ook is nie almal wat nageslag van Abraham is, sy kinders nie.
Trouens, daar staan: "Dit is deur Isak dat jou nageslag benoem sal
word."[*] 8 [*]Dit wil sê: Dit is nie die kinders na die liggaam wat kinders
van God is nie, maar die kinders na die belofte wat as sy nageslag
beskou word. 9 Want dít is die woord van die belofte: "Teen hierdie
tyd sal Ek kom en sal Sara 'n seun hê."[*]
10 [*]Dit is nie al nie. Ook Rebekka het uit net een man swanger
geword, naamlik uit ons voorvader Isak. 11-12 Nog voordat haar
kinders gebore is of iets goeds of kwaads gedoen het, is vir haar gesê:
"Die oudste sal die jongste dien."[*] Dit het gebeur sodat God se
voorneme volgens sy uitverkiesing sou bly staan, nie op grond van
mense se dade nie, maar op grond van Hom wat roep. 13 Soos daar
geskryf staan:

"Jakob het Ek liefgehad,
maar van Esau het Ek 'n afkeer gehad."[g]

14 Wat sal ons dan sê? Is daar dan enige onreg by God? Geensins![*]
15 Vir Moses sê Hy tog:

"Ek sal My ontferm oor wie Ek My wil ontferm,
en Ek sal barmhartig wees teenoor wie Ek barmhartig wil wees."[*]

16 [*]Dit berus dus nie by die mens wat wil en hom inspan[h] nie, maar by
God wat Hom ontferm. 17 Die Skrif sê immers vir die farao:

“Juis hiervoor het Ek jou verhef
sodat Ek deur jou my krag kan toon
en sodat my Naam oor die hele aarde verkondig kan word.”*

18 Hy ontferm Hom dus oor wie Hy wil, en Hy maak hardkoppig wie Hy wil.*
19 Jy sal nou vir my sê: “Hoe kan Hy dan nog 'n mens die skuld gee?
Want wie kan sy wil teengaan?” 20 Wie is jý tog, o mens, om God te
weerspreek? Kan die erdewerk vir sy maker sê:* “Waarom het jy my só
gemaak?” 21 Of het die pottebakker dan nie die reg* om uit dieselfde
stuk klei 'n voorwerp vir edele gebruik of vir onedele gebruik te maak
nie? 22 As God dan die voorwerpe van sy toorn wat vir ondergang
bestem is, met groot geduld verdra het* omdat Hy sy toorn wil
vertoon en sy krag bekend wil maak, 23 *het Hy dan nie ook die reg
om die rykdom van sy heerlikheid bekend te maak oor die voorwerpe
van sy ontferming wat Hy vooraf vir heerlikheid bestem het nie? 24 Dit
is ons wat Hy geroep het, nie net uit die Jode nie, maar ook uit die
nie-Jode. 25 So sê Hy ook in die boek Hosea:

“Hulle wat nie my volk was nie, sal Ek my volk noem,
en haar wat nie geliefd was nie, sal Ek my geliefde noem.”*

26 En:

“Op daardie plek waar vir hulle gesê is, ‘Julle is nie my volk nie,’
juis daar sal hulle seuns van die lewende God genoem word.”*

27 Maar Jesaja roep aangaande Israel uit:

“Al is die getal van die kinders van Israel soos die sand van die see,
sal net 'n oorblyfsel verlos word;
28 want die Here gaan sy woord finaal en sonder uitstel tot uitvoering bring op die aarde.”*

29 En soos Jesaja reeds gesê het:

“As die Here, Heerser oor alle magte, nie vir ons 'n nageslag laat oorbly het nie,
sou ons soos Sodom geword het
en sou dit met ons soos met Gomorra gegaan het.”*

30 *Wat sal ons dan sê? Dat die heidene die •geregtigheid wat hulle
nie nagejaag het nie, verkry het, naamlik die regverdigingi deur die

geloof, 31 *terwyl Israel wat geregtigheid deur die wet nagejaag het,
die eis van die wet nie kon nakom nie? 32 Waarom nie? Omdat hulle
dit nie op grond van geloof wou verkry nie, maar op grond van hulle
dade. Hulle het oor die struikelblok* gestruikel, 33 soos daar geskryf
staan:

> “Kyk, Ek sit in Sion 'n klip neer om oor te struikel,
> 'n rots om oor te val;
> maar wie in Hom glo, sal nie beskaamd staan nie.”[j]

10 1 Broers,[k] my hartewens en my gebed tot God vir my volk is dat
hulle verlos mag word. 2 Ek kan inderdaad vir hulle getuig dat hulle
God met ywer dien,* maar sonder insig. 3 *Omdat hulle die
•geregtigheid wat van God af kom nie begryp nie en probeer om hulle
eie geregtigheid tot stand te bring, het hulle hulle nie onderwerp aan
die geregtigheid wat van God af kom nie. 4 *Die einddoel van die wet
is immers •Christus, tot regverdiging[l] van elkeen wat glo.

Die evangelie gaan nou uit na alle volke

5 Moses skryf immers van die geregtigheid wat op grond van die
wet verkry word: “Die mens wat hierdie dinge doen, sal hierdeur
leef.”* 6 Maar die regverdiging[m] deur die geloof word so verwoord:
“Moenie in jou hart sê,* ‘Wie sal na die hemel opklim’* ” — met die
bedoeling om •Christus af te bring — 7 “of, ‘Wie sal na die bodemlose
diepte[n] afdaal’* ” — met die bedoeling om Christus uit die dood terug
te bring nie. 8 Nee, wat sê dit?

> “Die woord is hier by jou,
> in jou mond en in jou hart.”*

Juis dit is die boodskap van geloof wat ons verkondig: 9 As jy met jou
mond bely dat Jesus die Here is en jy glo met jou hart dat God Hom
uit die dood opgewek het, sal jy verlos word. 10 Want met die hart glo
ons, en word so vrygespreek;[o] met die mond bely ons, en word so
verlos. 11 Die Skrif sê tog: “Elkeen wat in Hom glo, sal nie beskaamd
staan nie.”[p] 12 Dit maak inderdaad geen verskil of jy 'n Jood of 'n
Griek[q] is nie.* Ons het almal dieselfde Here en Hy deel sy rykdom uit
aan almal wat Hom aanroep. 13 Want “elkeen wat die Naam van die
Here aanroep, sal verlos word.”*

14 Hoe kan hulle Hom dan aanroep as hulle nie in Hom glo nie? En
hoe kan hulle in iemand glo van wie hulle nie gehoor het nie? En hoe
kan hulle hoor sonder iemand wat preek? 15 En hoe kan hulle preek as
hulle nie gestuur word nie? Soos daar geskryf staan: “Hoe lieflik klink
die voetstappe van diegene wat die goeie boodskap bring!”*

16 Nie almal het egter aan die goeie boodskap gehoor gegee nie.
Jesaja vra immers: “Here, wie het geglo toe hulle ons gehoor het?”* 17
Die geloof kom dus uit wat ons hoor,* en wat ons hoor, kom deur die
verkondiging van Christus.

18 Ek vra egter: “Het hulle dit dan nie gehoor nie?” Inderdaad,
want:

> “Oor die hele aarde het hulle stem uitgegaan

en hulle woorde tot by die uithoeke van die wêreld."*

19 Ek vra weer: "Het Israel dit dan nie verstaan nie?"

Eers sê Moses: "Ek gaan julle jaloers maak op mense wat geen volk is nie;
oor 'n onkundige volk gaan Ek julle kwaad maak."*

20 En Jesaja gaan selfs so ver om te sê:

"Ek is gevind deur diegene wat nie na My gesoek het nie;
Ek het verskyn aan diegene wat nie na My gevra het nie."*

21 Maar van Israel sê hy:

"Die hele dag deur het Ek my hande uitgesteek
na 'n ongehoorsame en opstandige volk."*

God se plan met Israel en die heidene

11 1 My vraag is dan: "Het God dalk sy volk verstoot?"
Hoegenaamd nie! Ek is tog ook 'n Israeliet, uit die nageslag van
Abraham, uit die stam van Benjamin.* 2 God het nie sy volk verstoot*
wat Hy reeds tevore gekies het nie. Of weet julle nie wat die Skrif oor
Elia sê, hoe hy Israel by God aankla nie:

3 *"Here, hulle het u profete doodgemaak,
u altare het hulle afgebreek.
Ek het alleen oorgebly,
en hulle soek my lewe."

4 Want wat is God se antwoord aan hom?

"Ek het vir My 7 000 mansr laat oorbly
wat nie hulle knie voor Baäl gebuig het nie."*

5 *Net so is daar ook in die huidige tyd 'n oorblyfsel, deur genade
uitgekies. 6 *Maar as dit uit genade is, is dit nie meer op grond van ons
dade nie; want anders sou die genade nie meer genade wees nie.
7 Waarop kom dit dan neer? Dat Israel dit wat hulle soek, nie gekry
het nie.* Maar die uitverkorenes het dit wel gekry. Die res is egter
verhard, 8 soos daar geskryf staan:

"God het aan hulle 'n trae gees gegee,
oë wat nie sien nie
en ore wat nie hoor nie,
tot op die dag van vandag."*

9 En Dawid sê:

*"Laat hulle etenstafel vir hulle 'n valstrik en 'n vangnet word,
'n struikelblok en 'n vergelding vir hulle.
10 Laat hulle oë verblind word, sodat hulle nie kan sien nie,
laat hulle rûe vir altyd krom buig."

11 Ek vra verder: "Hulle het tog seker nie gestruikel, net sodat hulle
tot 'n val sou kom nie?" Hoegenaamd nie! Deur hulle val het die
verlossing egter na die nie-Jode gekom* om die Jode jaloers te maak.*
12 As die val van die Jode 'n verryking van die wêreld meegebring het,
en hulle vermindering 'n verryking van die nie-Jode, hoeveel te meer

hulle volle getal!
13 Vir julle uit die heidene sê ek: In soverre as wat ek dan •apostel
van die heidene is, heg ek groot waarde aan my bediening, 14 in die
hoop dat ek dalk my eie mense jaloers kan maak en sommige van
hulle tot verlossing kan bring. 15 As hulle verwerping vir die wêreld
versoening meegebring het, wat sal hulle aanneming nie beteken nie!
Niks anders nie as lewe uit die dood!
16 As die eerste stukkie deeg heilig is, dan is die hele baksel heilig.*
En as die wortel heilig is, dan ook die takke. 17 *En as sommige van
die takke van die mak olyfboom uitgebreek is en jy, die wilde olyf,
tussen die takke ingeënt is en so aan die voedingskrag van die mak
olyfboom se wortel deel gekry het, 18 moet jy nie teenoor die ander
takke spog nie. As jy wel spog — jy ondersteun nie die wortel nie,
maar die wortel jou.* 19 Jy sal dan sê: Daar is takke uitgebreek sodat
ék op die boom ingeënt kan word. 20 Goed en wel. Dit is deur hulle
ongeloof dat hulle uitgebreek is. Maar jy is daar deur jou geloof.
Moenie hooghartig wees nie*, maar wees vol ontsag. 21 Want as God
die natuurlike takke nie gespaar het nie, sal Hy jou dalk ook nie spaar
nie. 22 *Sien daarom God se goedheid sowel as sy strengheid raak: sy
strengheid oor hulle wat afvallig geword het, maar sy goedheid oor
jou — mits jy in sy goedheid bly,* want ook jy kan uitgekap word. 23
En wat hulle betref, as hulle nie in hulle ongeloof volhard nie, sal ook
hulle weer ingeënt word. God is magtig om hulle weer terug te kan
ent. 24 Want as jy uitgekap is uit wat van nature 'n wilde olyfboom
was, en jy teen jou natuur op die edel olyf oorgeënt kon word, hoeveel
te meer sal die natuurlike takke nie op hulle eie olyfboom teruggeënt
kan word nie!

Die toekoms van Israel

25 Om te voorkom dat julle eiewys sal wees,* broers, wil ek nie hê
dat julle onkundig moet wees oor hierdie geheimenis nie: Daar het oor
'n gedeelte van Israels 'n verharding gekom totdat die volle getal van
die heidene ingekom het.* 26 Op hierdie manier sal die hele Israel
verlos word.* Soos daar geskryf staan:

> “Die Redder sal uit Sion kom
> en Hy sal die goddeloosheid uit Jakob verwyder.
> 27 En dit sal my verbond met hulle wees*
> wanneer Ek hulle sondes wegneem.*”

28 Wat die evangelie betref, is hulle wel vyande om julle ontwil, maar
wat die uitverkiesing betref, is hulle geliefdes om die voorvaders se
ontwil. 29 Die gawes en roeping van God is immers onherroeplik. 30
Want net soos júlle voorheen aan God ongehoorsaam was, maar nou

ontferming ontvang het weens húlle ongehoorsaamheid, **31** so is ook hulle nou ongehoorsaam weens die ontferming wat julle ontvang het, sodat ook hulle nou self ontferming kan ontvang. **32** *God het almal onder die ongehoorsaamheid ingesluit, sodat Hy aan almal ontferming kan betoon.

Aan God die eer

33 O diepte van die rykdom
en wysheid en kennis van God!
Hoe ondeurgrondelik is sy oordele
en hoe onnaspeurbaar sy weë!*
34 *Want wie het die gedagte van die Here geken?
Of wie het as sy raadsman opgetree?
35 *Of wie het gawes aan Hom gegee,
vir wie Hy dit sou moes vergoed?
36 Want uit Hom en deur Hom en tot Hom is alle dinge.*
Aan Hom kom die heerlikheid vir ewig toe!
•*Amen*.

Lewende offers aan God

12 1 Broers,t op grond van die barmhartigheid van God roep ek
julle dus nou op om julle liggame as 'n lewende, heilige en
aanneemlike offer vir God aan te bied. Dit is sinvolle godsdiens. 2 Julle
moet nie aan hierdie wêreld gelykvormig wees nie, maar verander
word deur die vernuwing van julle denke,* sodat julle goed kan
onderskei wat die wil van God is — wat goed en aanneemlik* en
volmaak is.*

Gelowiges se optrede in die gemeente

3 Deur die genade wat aan my gegee is, sê ek vir elkeen van julle
dat jy nie meer van jouself moet dink as wat jy behoort nie, maar dat
jy jou gedagtes daarop moet instel om verstandig te wees volgens die
maat van geloof wat God aan elkeen toebedeel het.* 4 *Want soos ons
baie ledemate in een liggaam het en nie al die ledemate dieselfde
funksie vervul nie, 5 *net so is ons, al is ons baie, een liggaam in
•Christus en individueel lede van mekaar. 6 *Ons het gawes wat van
mekaar verskil volgens die genade wat aan ons gegee is:

As dit die gawe van profesie is, beoefen dit dan in ooreenstemming met jou geloof;
7 as dit is om ander te dien, gebruik dit dan vir dienswerk.
Wie onderrig kan gee, moet onderrig;
8 wie kan bemoedig, moet bemoediging gee;
wie mededeelsaam kan wees, moet dit met opregtheid doen;*
wie leiding kan gee, moet dit met toewyding doen;
wie barmhartigheid kan betoon, moet dit met blydskap doen.

Rigtingwysers vir gelowiges

9 Julle liefde moet opreg wees.* Verafsku die kwaad; hou vas aan
die goeie.* 10 Julle moet mekaar liefhê met innige broederliefde.*
Wees gretig om aan mekaar respek te betoon.* 11 Moenie traag wees in
julle toewyding nie; bly geesdriftig;* hou vol om die Here te dien. 12
Verbly julle in die hoop; wees geduldig wanneer julle swaarkry;
volhard in gebed.* 13 Betoon meelewing met die behoeftes van die
•heiliges; lê julle toe op gasvryheid.* 14 *Seën julle vervolgers; ja, seën
hulle, moet hulle nie vervloek nie. 15 Wees bly saam met diegene wat
bly is; treur saam met diegene wat treur.* 16 Wees eensgesind onder
mekaar;* moenie hoogmoedig wees nie, maar skaar julle by die
nederiges. Moenie wys wees in julle eie oë nie.* 17 Moet niemand
kwaad met kwaad vergeld nie,* maar rig julle gedagtes op dit wat vir

alle mense goed is.* **18** *As dit moontlik is, sover dit van julle afhang,
leef in vrede met alle mense. **19** Geliefdes, moet julleself nie wreek
nie,* maar laat ruimte vir die oordeel.* Daar staan immers geskryf:

> “Aan My kom die wraak toe;
> Ék sal vergeld,”*

sê die Here.

> **20** Maar: “As jou vyand honger is,
> gee hom iets om te eet;
> as hy dors is,
> gee hom iets om te drink.
> Deur dit te doen, stapel jy vurige[u] kole op sy hoof.”*

21 Moenie dat die kwaad jou oorwin nie, maar oorwin die kwaad met
die goeie.

Gelowiges en die owerheid

13 1 Elke mens moet onderdanig wees aan die gesaghebbers wat
oor hom gestel is,* want daar is geen gesag wat nie van God afkomstig
is nie; en dié wat daar wel is, is deur God ingestel.* 2 Wie die gesag
teenstaan, verset hulle dus teen die instelling van God, en diegene wat
hulle verset, sal 'n oordeel oor hulleself bring. 3 Die owerhede boesem
immers nie vrees in as dit kom by goeie optrede nie, maar wel by
verkeerde optrede.* Wil jy sonder vrees vir die owerheid leef? Doen
dan wat goed is, en jy sal lof van die owerheid ontvang. 4 Want die
owerheid is 'n dienskneg van God tot jou beswil. Maar as jy doen wat
sleg is, moet jy bang wees. Die owerheid dra nie verniet die swaard
nie. Hy is immers 'n dienskneg van God, aangestel om die
kwaaddoener te straf.* 5 Dit is dus noodsaaklik om onderdanig te
wees, nie net uit vrees vir die straf nie, maar ook ter wille van jou
gewete.

6 Daarom betaal julle ook belastings; want hulle is diensknegte van
God wat hulle juis hiermee bemoei. 7 Betaal aan almal wat hulle
toekom: belasting aan wie belasting,* tolgeld aan wie tolgeld, ontsag
aan wie ontsag, eer aan wie eer toekom.

Verdere rigtingwysers

8 Wees aan niemand iets verskuldig nie behalwe die verpligting om
mekaar lief te hê. Wie sy medemens liefhet, het die wet vervul.* 9
Want dít: “Jy mag nie egbreuk pleeg nie, jy mag nie moord pleeg nie,
jy mag nie steel nie, jy mag nie begeer nie,”* of watter ander gebod
ook al, word saamgevat in hierdie uitspraak: “Jy moet jou naaste
liefhê soos jouself.”* 10 Die liefde doen die naaste geen kwaad nie,
daarom is die liefde die vervulling van die wet.*

11 Boonop ken julle die bestemde tyd — dat die uur reeds daar is
om uit die slaap wakker te word* — ja, ons verlossing is nou nader as
toe ons tot geloof gekom het. 12 Die nag het reeds ver gevorder; dit is
amper dag.* Kom ons doen dan afstand van die praktyke van die
duisternis* en neem die wapens van die lig op.v 13 Kom ons leef
betaamlik, soos in die dag — nie met gefuif en dronkenskap nie,* nie
met ontug en losbandigheid nie, nie met rusie en afguns nie. 14 Beklee
julle egter met die Here Jesus •Christus;* en maak nie voorsiening vir
julle sondige natuur om sy drange te bevredig nie.

Aanvaar mekaar

14 1 Julle moet die een wat swak in die geloof is, aanvaar* sonder
om oor menings te argumenteer. 2 *Die een glo dat 'n mens alles mag
eet, maar die ander een wat swak in die geloof is, eet net groente. 3
*Die een wat eet, moenie neersien op die een wat nie eet nie; en die
een wat nie eet nie, moet die een wat wel eet, nie veroordeel nie —
want God het hom aanvaar. 4 Wie is jy om oor iemand anders se
huisbediende te oordeel?* Of hy staan of val, is iets wat net sy eienaar
aangaan. Hy sal egter bly staan, want die Here is in staat om hom
staande te hou. 5 Die een beskou een dag belangriker as die ander;* vir
'n ander weer is alle dae eenders. Elkeen moet in sy eie gemoed ten
volle van sy standpunt oortuig wees. 6 Die een wat 'n bepaalde dag
uitsonder, sonder dit vir die Here uit. En die een wat eet, doen dit tot
eer van die Here, want hy dank God daarvoor; ook die een wat nie eet
nie, doen dit tot eer van die Here, en hy dank God daarvoor. 7
Niemand van ons leef tog vir homself nie en niemand sterf vir homself
nie. 8 *As ons leef, leef ons immers vir die Here; en as ons sterf, sterf
ons vir die Here. Of ons dan lewe of sterwe, ons behoort aan die Here.
9 Dit is tog waarvoor •Christus gesterf het en weer lewend geword het
— om Heer te wees oor dooies en lewendes. 10 Jy, waarom veroordeel
jy jou broer? Of jy, waarom sien jy op jou broer neer? Ons gaan tog
almal voor God se regterstoel verskyn.* 11 Want daar staan geskryf:

So seker as Ek leef, sê die Here,
voor My sal elke knie buig
en elke tong sal bely
dat Ek God is.*

12 *Elkeen van ons sal dus persoonlik voor God verantwoording moet
doen.

Moenie medegelowiges laat struikel nie

13 Kom ons veroordeel mekaar nie meer nie. Maak dit eerder julle
voorneme om nie vir julle broerw 'n rede tot aanstoot of struikeling te
verskaf nie. 14 *Ek weet — ja, ek is in die Here Jesus daarvan oortuig
— dat niks vanself onrein is nie. As iemand iets egter as onrein
beskou, dan is dit vir hom onrein. 15 As jy jou broer aanstoot gee deur
wat jy eet, handel jy nie meer volgens die liefde nie. Moenie deur wat
jy eet iemand vir wie •Christus gesterf het, tot 'n val bring nie.* 16
*Moenie toelaat dat die goeie wat daar by julle is, 'n slegte naam kry
nie. 17 Die •koninkryk van God is tog nie 'n saak van kos en drank nie,

maar van •geregtigheid en vrede en blydskap in die Heilige Gees. 18
Wie Christus op hierdie manier dien, is aanneemlik vir God en
aanvaarbaar by die mense.

19 Kom ons streef dan na die dinge wat die onderlinge vrede* en
mekaar se opbou bevorder.* 20 Moenie ter wille van kos die werk van
God tot niet maak nie. Alles is rein, maar dit is verkeerd om aanstoot
te gee deur wat jy eet. 21 *Dit is goed om nie vleis te eet of wyn te
drink of enigiets te doen wat jou broer laat struikel nie. 22 Hou die
oortuiging wat jy hieroor het tussen jou en God. Geseënd is hy wat
homself nie veroordeel oor wat hy as toelaatbaar beskou nie. 23 *Hy
wat egter twyfel wanneer hy eet, staan al klaar veroordeel omdat hy
dit nie uit geloofsoortuiging doen nie. Alles wat jy nie uit
geloofsoortuiging doen nie, is sonde.

Stel mekaar se belange eerste

15 1 Ons wat sterk is in die geloof, is verplig om die swakhede
van diegene wat nie sterk is nie, te verdra en nie onsself te behaag nie.
2 *Laat elkeen van ons sy medemens behaag met die oog op wat vir
hom goed is en hom kan opbou. 3 •Christus het tog ook nie Homself
behaag nie, maar, soos daar geskryf staan:

> "Die beledigings van hulle wat U beledig,
> het My getref."x

4 *Alles wat vroeër opgeteken is, is tog vir ons tot lering opgeteken en
sodat ons hoop kan hê deur die volharding en die bemoediging wat
ons uit die Skrif ontvang. 5 En mag die God van volharding en
bemoediging gee dat julle onder mekaar eensgesind sal wees, soos
Christus Jesus dit wil hê, 6 sodat julle eenparig, ja, uit een mond, aan
God, die Vader van ons Here Jesus Christus, die lof sal bring.

Aanvaar mekaar en loof God saam

7 Daarom, aanvaar mekaar,* soos •Christus julle ook aanvaar het, tot
eer van God. 8 Ek sê vir julle dat Christus 'n Dienaar van die
besnedenes geword het ter wille van die waarheid van God,* sodat Hy
die beloftes aan die vaders* kon bevestig 9 en sodat die heidene God
oor sy ontferming kan verheerlik,* soos daar geskryf staan:

> "Daarom sal ek U loof
> onder die nasies,
> en tot eer van u Naam
> sal ek 'n lofpsalm sing."*

10 En daar staan ook:

> "Wees bly, nasies,
> saam met sy volk."*

11 En weer:

> "Loof die Here, alle nasies!
> Prys Hom, alle volke!"*

12 En Jesaja sê op sy beurt:

“Daar sal 'n looty van Isai kom,
en Hy sal opstaan
om oor die nasies te regeer;
en op Hom sal die nasies hoop.”z

13 Mag die God van hoop julle deur julle geloof met alle blydskap en
vrede vervul, sodat julle hoop oorvloedig kan word deur die krag van
die Heilige Gees.

Paulus se vrymoedigheid

14 My broers,a persoonlik is ek daarvan oortuig dat julle ook self vol
goedheid is en oor volledige kennis beskik, in dié mate dat julle
mekaar ook kan reghelp. 15 Tog het ek plek-plek nogal vrymoedig aan
julle geskryf om julle daaraan te herinner dat ek, deur die genade wat
God my gegee het,* 16 'n bedienaar van •Christus Jesus aan die
heidene* is. Ek bedien die evangelie van God priesterlik, sodat die
heidene 'n aanneemlike offer kan wees,* geheilig deur die Heilige
Gees. 17 Dit is dan waarop ek roem in Christus Jesus dat ek hierdie
offer aan God kan bring.b 18 Ek sal dit inderdaad nie waag om oor iets
anders te praat as wat Christus deur my gedoen het* om die heidene
tot gehoorsaamheid te bring nie — deur woord en daad, 19 deur
kragtige tekens en wonders, deur die krag van die Gees van God.
Gevolglik het ek die verkondiging van die evangelie van Christus
heeltemal voltooi, van Jerusalem af en rondom, tot sover as Illirikum.c
20 *Ek het dit my ten doel gestel om die evangelie te verkondig, nie
waar Christus reeds bekend was en ek dus op iemand anders se
fondament sou bou nie, 21 maar, soos daar geskryf staan:

“Hulle wat nie van Hom vertel is nie, sal sien,
en hulle wat nie gehoor het nie, sal verstaan.”d

Paulus se reisplanne

22 *Daarom is ek ook dikwels verhinder om by julle uit te kom. 23
Maar noudat ek nie meer 'n plek in hierdie streke het nie en reeds vir
baie jare die begeerte het om by julle uit te kom, sal ek dit doen 24
wanneer ek na Spanje onderweg is. Want ek hoop om julle op my
deurreis te sien en dan deur julle daarheen voortgehelp te word, as ek
eers vir 'n tydjie die samesyn met julle geniet het.*

25 *Maar nou is ek vir eers op pad na Jerusalem in diens van die
•heiliges. 26 Masedoniëe en Agajef het dit naamlik goedgedink om 'n
bydrae te maak vir die armes onder die heiliges in Jerusalem.* 27
Hulle het dit goedgevind, want hulle was dit bowendien aan die
heiliges verskuldig. As die heidene in hulle geestelike seëninge gedeel
het,* is hulle dit tog ook aan die heiliges in Jerusalem verskuldig om

hulle met materiële seëninge te bedien.* 28 As ek dit dan afgehandel en die opbrengs veilig aan hulle besorg het, sal ek by julle langs na Spanje reis. 29 En ek weet dat wanneer ek na julle kom, dit sal wees met die volle seën van •Christus.

30 *Ek smeek julle dan dringend, broers,g by ons Here Jesus Christus en die liefde van die Gees, om deur julle gebede tot God saam te stry vir my 31 sodat ek gered sal word van die ongelowiges in Judea, en dat my diens aan Jerusalem vir die heiliges daar aanvaarbaar sal wees. 32 So sal ek dan, as dit God se wil is, met blydskap na julle kom en by julle verfris word. 33 Mag die God van vrede met julle almal wees. •*Amen*.

'n Aanbeveling, groete en laaste opdragte

16 1 Ek beveel ons suster Febe by julle aan wat 'n dienares[h] in die
gemeente van Kenchreë[i] is. 2 Ontvang haar in die Here, soos dit die
•heiliges betaam, en staan haar by in enige saak waarin sy julle nodig
mag kry. Sy was 'n ware weldoener vir baie mense en ook vir my.
3 Groet Priska en Akwila,[j] my medewerkers in •Christus Jesus. 4
Hulle het hulle lewens vir my op die spel geplaas. Dis nie net ek wat
teenoor hulle dankbaar is nie, maar ook al die gemeentes onder die
heidene. 5 Groet ook die gemeente by hulle aan huis.[*] Groet my
geliefde Epenetus — hy is die eerste bekeerling tot Christus uit die
provinsie Asië.[k][*] 6 Groet Maria, wat so hard vir julle gewerk het. 7
Groet Andronikus en Junia,[l] my volksgenote en medegevangenes.
Hulle is hoog aangeskrewe by die •apostels en het reeds voor my een
met Christus geword.[m] 8 Groet Ampliatus, my geliefde vriend in die
Here. 9 Groet ook Urbanus, ons medewerker in Christus, en my
geliefde Stagis. 10 Groet Apelles, wat in Christus beproef is, en groet
ook diegene uit die familie van Aristobulus. 11 Groet Herodion, my
volksgenoot. Groet diegene uit die familie van Narsissus wat een met
die Here[n] is. 12 Groet Trifena en Trifosa, harde werkers vir die Here;
groet ook my geliefde Persis, wat baie hard vir die Here gewerk het. 13
Groet Rufus,[*] uitverkorene in die Here, sowel as sy ma, wat ook vir
my 'n ma was. 14 Groet Asinkritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas
en die broers[o] wat saam met hulle is. 15 Groet Filologus en Julia,
Nereus en sy suster Olimpas, en al die •heiliges saam met hulle. 16
Groet mekaar met 'n heilige soen.[*] Al die gemeentes van •Christus
groet julle.
17 Ek doen 'n beroep op julle, broers, om mense in die oog te hou
wat verdeeldheid en struikelblokke veroorsaak, in stryd met die leer
waarin julle onderrig is. Bly weg van hulle af.[*] 18 Want hierdie soort
mense dien nie Christus ons Here nie, maar hulle eie maag.[*] Met
strelende woorde en vleitaal mislei hulle die harte van naïewe mense.[*]
19 Julle gehoorsaamheid is aan almal bekend.[*] Daarom is ek bly oor
julle, en ek wil hê dat julle wys sal wees ten opsigte van die goeie en
onskuldig ten opsigte van die kwaad.[*] 20 [*]Die God van vrede[*] sal
Satan[p] spoedig onder julle voete verpletter. Die genade van ons Here
Jesus bly met julle!
21 Timotheus,[*] my medewerker, groet julle; so ook Lucius, Jason en
Sosipater, my volksgenote. 22 Ek, Tertius, wat hierdie brief neergeskryf
het, groet julle in die Here. 23 Gaius,[*] my en die hele gemeente se
gasheer, groet julle. Erastus,[*] die stadstesourier, groet julle, ook die
broer Kwartus. 24 [q][Die genade van ons Here Jesus Christus bly met

julle almal. •*Amen*.]

Lof aan God

25 rAan Hom wat magtig is om julle te versterk volgens die
evangelie van Jesus •Christus wat ek verkondig en volgens die
openbaring van die geheimenis, wat eeue lank verswyg was,* 26 maar
wat nou in opdrag van die ewige God deur die geskrifte van die
profete onthul en aan alle nasies bekend gemaak is om hulle tot
geloofsgehoorsaamheid* te bring — 27 *aan Hom, die enigste en
alwyse God, kom toe die heerlikheid deur Jesus Christus, vir ewig!
•*Amen*.

a 1:1 dienskneg: Of “slaaf”.

* **1:1 afgesonder ... God:** Hand 9:15; 13:2; Gal 1:15

* **1:2** Rom 16:25-26; Tit 1:2

* **1:3 as mens:** Rom 9:5

b 1:3 nageslag: Letterlik ‘saad’.

* **1:3 uit die ... gebore is:** Matt 22:42; 2 Tim 2:8

c 1:4 sy ... heiligheid: Die Griekse woorde kan ook vertaal word “deur die Heilige Gees”.

* **1:4 wat volgens ... God:** Hand 13:33

* **1:5** Hand 26:16-18; Rom 15:18; Gal 2:7,9

d 1:5 ek: In navolging van die amptelike hofstyl van destyds lui die bronteks “ons”.

* **1:7 geroepe heiliges:** 1 Kor 1:2; 2 Kor 1:1

* **1:7 Genade ... Christus:** Num 6:25-26; 1 Kor 1:3; 2 Kor 1:2

* **1:8 julle geloof ... verkondig word:** 1 Thess 1:8

* **1:9 Dié God ... getuie:** Fil 1:8; 1 Thess 2:5,10

* **1:9 dat ek ... dink:** Ef 1:16

* **1:10 vra ... kom:** Hand 19:21; Rom 15:23,32

e 1:13 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **1:13 'n vrug ... verkry:** Joh 15:16

f 1:14 nie-Grieke: Letterlik ‘barbare’. Die Grieke het so na almal verwys wat nie bekend was met die Griekse taal en kultuur nie.

* **1:16 Ek ... evangelie nie:** Ps 119:46; Mark 8:38

* **1:16 want ... glo:** 1 Kor 1:18,24

g 1:16 Griek: 'n Term vir alle nie-Jode.

* **1:16 eerste ... Griek:** Hand 13:46

* **1:17 Want ... berus:** Rom 3:21

h 1:17 geregverdig: Kan ook vertaal word met "vrygespreek". Die Griekse woorde wat in hierdie vers en elders in Romeine met "geregtigheid" en "geregverdig" vertaal word, gaan om die unieke wyse waarop God as Regter sy regspraak beoefen. Hy spreek sondaars vry op grond van die verdienste van Christus, sodat hulle daardeur geregverdig word. Op hierdie wyse gebruik hy die term veral ook in Galasiërs.

i 1:17 Wie … leef: Hierdie aanhaling uit Hab 2:4 LXX word deur Paulus op 'n eie besondere manier weergegee; vgl Gal 3:11; Heb 10:38.

* **1:18 God … mense:** Ef 5:6; Kol 3:6

* **1:18 wat volhou … onderdruk:** 2 Thess 2:12

* **1:19** Hand 14:15-17; 17:24-28

* **1:20 Want … sigbaar:** Job 12:7-9; Ps 19:2

* **1:21 Inteendeel … verduister:** Ef 4:17-18

* **1:22** Jer 10:14; 1 Kor 1:20

* **1:23** Deut 4:15-19; Ps 106:20

* **1:23 kruipende diere:** Gen 7:14; Lev 11:29-31; Deut 4; Ps 106:20

* **1:24** Hand 14:16

* **1:25 hulle wat … verruil het:** Jer 13:25; 16:19

* **1:25 Skepper … lofwaardig is:** Rom 9:5

j 1:25 Skepper … •*Amen*: 'n Lofprysing wat aan die Jodedom ontleen is.

* **1:27** Lev 18:22; 20:13; 1 Kor 6:9

k 2:1 wat oordeel: Dit gaan hier om Jode en Griekse sedepredikers wat hulle verwerdig om ander te veroordeel.

* **2:1 Met … jouself:** Matt 7:2; Luk 6:37; Joh 8:7

* **2:4 God … bring nie:** 2 Pet 3:15

* **2:6** Ps 62:13; Spr 24:12; Matt 16:27; Joh 5:29; 2 Kor 5:10

l 2:8 toorn en gramskap: Volgens destydse gebruik het regters duidelik hulle woede getoon oor begane onreg.

* **2:9 Verdrukking … doen:** 2 Thess 1:8

m 2:9 Griek: 'n Term vir alle nie-Jode.

* **2:9 eerstens … Griek:** Rom 1:16

* **2:11** Deut 10:17; 2 Kron 19:7; Hand 10:34; Gal 2:6; Ef 6:9; Kol 3:25; 1 Pet 1:17

* **2:13** Matt 7:21; Jak 1:22,25; 1 Joh 3:7

n 2:13 geregverdig: Kan ook vertaal word "vrygespreek".

* **2:14** Hand 10:35

* **2:16 volgens … evangelie:** 2 Tim 2:8

* **2:18 onderskei … belangrik is:** Fil 1:10

* **2:19 Jy is … blindes is:** Matt 15:14; Luk 18:9

* **2:20 omdat … waarheid het:** 2 Tim 3:15

* **2:21** Ps 50:16-21; Matt 23:3-4

o 2:22 tempelroof: Tempels is dikwels beroof met die oog op die kosbaarhede (goud, juwele, ens) daarin.

* **2:24 Want … belaster:** Jes 52:5; Eseg 36:20

* **2:25 as jy 'n oortreder … geword:** Jer 4:4; 9:25

* **2:26** Gal 5:6

p 2:27 letter … wet: Die bronteks lui "letter".

* **2:28** Joh 7:24; 8:15,39

* **2:29 besnydenis … geestelik:** Deut 30:6; Kol 2:11

* **2:29 lof … God:** 1 Kor 4:5; 2 Kor 10:18

* **3:2 is die … toevertrou:** Deut 4:7-8; Ps 103:7; 147:19-20; Rom 9:4

* **3:3 maak … ongedaan:** Rom 9:6; 11:29; 2 Tim 2:13

* **3:4 Al is … vals:** Ps 116:11

* **3:4 sodat … word:** Ps 51:6

q 3:8 kom … voortkom: Dit was 'n beskuldiging wat Paulus se opponente teen hom ingebring het; vgl Rom 6:1.

r 3:9 ons: Dit is die Jode.

* **3:9 Want … sonde is:** Rom 1:18 — 2:24; 3:23

* **3:10-12 Daar is … daar is selfs nie een nie:** Ps 14:1-3; 53:2-4;

* **3:10 Daar is … nie, selfs nie een nie:** Pred 7:20

* **3:13 Hulle keel … bedrieg hulle:** Ps 5:10

* **3:13 die gif … lippe:** Ps 140:4

* **3:14** Ps 10:7

* **3:15-17** Jes 59:7-8; Spr 1:16

* **3:18** Ps 36:2

s 3:20 geregverdig: Kan ook vertaal word "vrygespreek".

* **3:20 geen mens … word nie:** Ps 143:2

* **3:20 want juis … sonde:** Rom 7:7

t 3:21 geregtigheid: Die Griekse woord kan ook vertaal word "vryspraak".

u 3:21 die Wet … Profete: Dit dien as aanduiding van die geskrifte wat in Jesus se tyd deur die Jode as gesaghebbend aanvaar is.

* **3:21 waarvan … getuig:** Hand 10:43

* **3:22 Hierdie … glo:** Rom 1:17; Gal 2:16

* **3:23** Rom 3:9

* **3:24 en tog … vrygespreek:** Ef 2:8

* **3:24 deur die … Jesus:** Rom 5:1

v 3:25-26 versoeningsoffer: Of "plek van versoening".

* **3:25-26 Hom het … bloed:** Ef 1:7

w 3:25-26 regverdig: Kan ook vertaal word "vryspreek".

* **3:27 Waarop … uitgesluit:** 1 Kor 1:31

* **3:28** Gal 2:16

* **3:29** Rom 10:12

* **3:30 één God:** Deut 6:4; Gal 3:20

* **3:30 wat besnedenes … dieselfde geloof:** Rom 4:11-12

* **3:31** Matt 5:17; Rom 4:3; 8:4

x **4:2** **geregverdig:** Kan ook vertaal word “vrygespreek”.

y **4:3** **geregverdiging:** Kan ook vertaal word “vryspraak”.

* **4:3** **Abraham … gereken:** Gen 15:6; Gal 3:6; Jak 2:23

* **4:4** Rom 11:6

* **4:7-8** Ps 32:1-2

* **4:9** **Abraham … gereken:** Gen 15:6; Rom 4:3; Gal 3:6; Jak 2:23

* **4:11** **Hy het … onbesny was:** Gen 17:10-11

* **4:13** **Die belofte … ontvang:** Gen 18:18; 22:17-18

* **4:13** **en sy nageslag:** Gal 3:29

* **4:14** Gal 3:18

* **4:15** **maar … oortreding nie:** Rom 3:20; 5:13; 7:8

* **4:16** **maar ook vir diegene … vader:** Gal 3:7

* **4:17** **Ek … gemaak:** Gen 17:5

* **4:17** **en dit wat nog … roep:** Jes 48:13

* **4:18** **Só … wees:** Gen 15:5

* **4:19** **hy was … oud:** Gen 17:17

z **4:19** **dood:** Dws onvrugbaar.

a **4:22** **regverdiging:** Kan ook vertaal word “vryspraak”.

* **4:22** **is dit … gereken:** Gen 15:6

* **4:23-24** **Dat dit … wille van ons:** Rom 15:4

* **4:24** **Hom wat … opgewek het:** 1 Pet 1:21

b **4:25** **Hy is … oorgelewer:** Toespeling op Jes 53:4-5 as heenwysing na Jesus Christus.

* **4:25** **ter wille van ons regverdigmaking opgewek:** 1 Kor 15:17

c **5:1** **geregverdig:** Kan ook vertaal word “vrygespreek”.

* **5:1 Omdat … geregverdig is:** Rom 3:24,28

* **5:2 Deur … verkry:** Ef 2:18; 3:12

* **5:3 Ons jubel … volharding:** Jak 1:2-3; 1 Pet 1:5-7

* **5:5 En … beskaam nie:** Ps 22:6; 25:20; Heb 6:18-19

d 5:6 swak was: Of "hulpeloos", omdat ons in die sonde vasgevang was.

* **5:8** Joh 3:16; 1 Joh 4:10

* **5:9 deur Hom … gered word:** Rom 1:18; 2:5,8

e 5:9 geregverdig: Kan ook vertaal word "vrygespreek".

* **5:10** Rom 8:7-8

* **5:12 deur … gekom het:** Gen 2:17; 3:6,19

* **5:12 as gevolg … sonde die dood:** Rom 6:23

* **5:13 maar as … toegereken nie:** Rom 4:15

* **5:14 Adam is … kom:** 1 Kor 15:21-22,45

f 5:17 regverdiging: Kan ook vertaal word "vryspraak".

* **5:18** 1 Kor 15:22

g 5:19 geregverdig: Kan ook vertaal word "vrygespreek".

h 5:19 deur die gehoorsaamheid … geregverdig word: Toespeling op Jes 53:11 as heenwysing na Jesus Christus.

i 5:20 toegeneem het: Die bedoeling is dat die bepalings van die wet die werklikheid en die omvang van die sonde soveel duideliker maak; vgl Rom 4:15; 7:8; Gal 3:19.

* **5:21** Rom 6:23

j 6:1 Paulus wil met hierdie vraag en met die hele hoofstuk wat volg die moontlike misverstand besweer dat God se genade die mens 'n vrybrief gee om nou maar voort te gaan met die sonde; vgl Rom 3:5-8.

* **6:2 Ons wat … leef:** 1 Pet 4:1

* **6:3 ons … gedoop is:** Gal 3:27

* **6:4** Kol 2:12

* **6:5** Fil 3:10-11

* **6:6 ons ou … is:** Gal 5:24

* **6:7** 1 Pet 4:1

* **6:10 het Hy … altyd gesterf:** Heb 9:26-28; 1 Pet 3:18

* **6:10 maar die lewe … God:** Gal 2:19

* **6:11** 2 Kor 5:15; 1 Pet 2:24

* **6:12** Gen 4:7

k 6:13 ledemate: Dws ons fisiese vermoëns.

l 6:13 wapens: Die Griekse woord kan ook vertaal word "instrumente". Paulus gebruik egter graag die beeld van geestelike oorlogvoering.

* **6:13 as mense … geword het:** Ef 2:4-5; 5:14

* **6:13 moet julle … geregtigheid tot beskikking van God:** Rom 12:1

* **6:14 Die sonde … heers nie:** 1 Joh 3:6

* **6:15 Sal ons … Hoegenaamd nie:** Rom 5:17,21

* **6:16** Joh 8:34; 2 Pet 2:19

* **6:18 vrygemaak … sonde:** Joh 8:32

m 6:19 gebruik … lewe: Letterlik 'Ek praat op menslike wyse'.

* **6:21 Oor … julle nou:** Eseg 16:61,63

* **6:21 want … dood:** Rom 7:5; 8:6,13

* **6:22 en die uiteinde … lewe:** 1 Pet 1:9

* **6:23** Rom 5:12,15

n 7:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

o 7:1 wet: Hier gaan dit oor die huwelikswet.

* **7:4 julle deur … gesterf:** Kol 2:14

* **7:5 om vrug … dood:** Rom 5:21; 8:6,13

* **7:6 is ons … wet:** Rom 8:2

p 7:6 letter … wet: Die bronteks lui "letter".

* **7:6 sodat … wet nie:** Rom 6:4

* **7:7 Jy … begeer nie:** Eks 20:17; Deut 5:21; Rom 13:9

* **7:8 want … dood:** Rom 5:13

* **7:10 die gebod … moes lei:** Lev 18:5

* **7:11 Die sonde … mislei:** Gen 3:13; Heb 3:13

* **7:12** 1 Tim 1:8

q 7:13 dit … goed is: Naamlik die wet en die gebod; vgl vs 12.

* **7:13 die sonde — sodat … getree:** Rom 5:20

* **7:14 maar ek … sonde:** Ps 51:7; Joh 3:6

* **7:18 Ek weet … aard nie:** Gen 6:5; 8:21

r 7:21 wet: In die sin van "wetmatigheid" of "patroon".

s 7:22 In … wese: Letterlik 'volgens die innerlike mens'.

* **7:23 ander wet … verstand:** Gal 5:17; Jak 4:1; 1 Pet 2:11

t 7:24 uit … doodsbestaan: Letterlik 'uit die liggaam van hierdie dood'.

* **7:25 Aan … Here:** 1 Kor 15:57

* **8:2** Rom 7:23-24

* **8:2 Die wet … gee:** Rom 3:27

* **8:3 Dit … was nie:** Hand 13:38; 15:10

u 8:3 vanweë die sonde: Die bronteks kan ook vertaal word "as 'n offer vir die sonde".

* **8:3 het God … stuur:** Joh 1:14; Fil 2:7; Heb 2:17; 4:15

* **8:4 ons wat … Gees:** Gal 5:16,25

* **8:6 Die denke … dood:** Rom 6:21; 7:5; 8:13

* **8:7 Die denke … teen God:** Jak 4:4

* **8:7 onderwerp … ook nie:** Matt 12:34; Joh 8:43; 12:39

* **8:9 mits die Gees … woon:** 1 Kor 3:16

* **8:9 As iemand … Hom nie:** 1 Kor 12:3

* **8:10** Gal 2:20; 1 Pet 4:6

v 8:10 regverdiging: Kan ook vertaal word “vryspraak”.

* **8:12** Rom 6:7,18

w 8:12 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **8:13** Gal 6:8

x 8:14 kinders: Letterlik ‘seuns’, maar volgens destydse opvatting het dit al die kinders ingesluit. Dieselfde geld vir 8:19.

* **8:15 Julle het immers … wees nie:** 2 Tim 1:7

y 8:15 Gees van kindskap: Die bronteks lui “Gees van aanneming tot kinders”.

z 8:15 *Abba:* Die Aramese woord vir ‘Vader’, waarmee Jesus God in die gebed aangespreek het; vgl Mark 14:36; Gal 4:5-6.

* **8:16** 2 Kor 1:22

* **8:17 Maar as … God:** Gal 4:7; Op 21:7

* **8:18** 2 Kor 4:17

* **8:19 die kinders … sal word:** Kol 3:4

* **8:20-21 Want die … onderwerp het:** Gen 3:17-19; 5:29; Pred 1:2

* **8:20-21 Die skepping … verganklikheid:** 2 Pet 3:13

* **8:20-21 die heerlikheid … kinders:** 1 Joh 3:2

* **8:23** 2 Kor 5:2-4; Gal 5:5

a 8:23 eerste vrug: Of “eersteling” verwys na die eerste graan of vrugte wat aan die begin van die oes aan God gewy is.

b 8:23 kindskap: Die bronteks lui “aanneming tot kinders”.

* **8:24 Ons is … hoop nie:** 2 Kor 5:7

* **8:27 Hy wat … deurgrond:** Ps 139:1; 1 Kor 4:5

* **8:28 alles ten … liefhet:** Ef 1:11; 3:11

* **8:29 Eersgeborene … wees:** Kol 1:18; Heb 1:6

* **8:31 As … is:** Ps 118:6

* **8:32 Hy wat … oorgelewer het:** Joh 3:16

* **8:33** Jes 50:8

c 8:34 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

d 8:34 wat ook … sit: Toespeling op Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus.

* **8:34 en wat … intree:** 1 Joh 2:1

* **8:36 Ter wille … behandel:** Ps 44:23; 2 Kor 4:11

* **8:37** Joh 16:33

* **9:3** Eks 32:32

e 9:3 broers: Volgens destydse opvatting was alle Israeliete hierby ingesluit.

f 9:4 kindskap: Die bronteks lui "aanneming tot kinders".

* **9:4 Israeliete … kindskap:** Eks 4:22; Deut 7:6; 14:1-2

* **9:5 uit hulle … mens:** Matt 1:1-16; Luk 3:23-38

* **9:5 Hy wat … alles is:** Joh 1:1

* **9:5 God … ewig:** Ps 41:14; Rom 1:25

* **9:6 Dit is … het nie:** Num 23:19

* **9:6 Want … Israel nie:** Rom 2:28

* **9:7 Dit … word:** Gen 21:12

* **9:8** Gal 4:23

* **9:9 Teen … hê:** Gen 18:10,14

* **9:10** Gen 25:21

* **9:11-12 Die oudste … dien:** Gen 25:23

g 9:13 Jakob … afkeer gehad: 'n Tipies Semitiese segswyse wat sê dat Jakob, anders as Esau, die fokus van God se verkiesende liefde was; Mal 1:2-3.

* **9:14 Is daar … Geensins:** Deut 32:4

* **9:15 Ek sal … wees:** Eks 33:19

* **9:16** Ef 2:8

h **9:16** **inspan:** Paulus dink hier aan 'n atleet wat alles uithaal om eerste by die wenpaal te kom.

* **9:17** **Juis ... kan word:** Eks 9:16

* **9:18** **en Hy ... Hy wil:** Eks 4:21; 7:3; 9:12; 14:4,17

* **9:20** **Kan ... sê:** Jes 29:16; 45:9

* **9:21** **het die ... reg:** Jer 18:6

* **9:22** **As ... verdra het:** Jer 50:25

* **9:23** Ef 1:3-12

* **9:25** **Hulle wat ... geliefde noem:** Hos 2:22

* **9:26** **Op ... genoem word:** Hos 1:10

* **9:27-28** **Al is ... aarde:** Jes 10:22-23; Hos 1:10

* **9:29** **As ... gegaan het:** Jes 1:9

* **9:30** Rom 10:20

i **9:30** **regverdiging:** Kan ook vertaal word “vryspraak”.

* **9:31** Rom 10:2-3

* **9:32** **struikelblok:** Jes 8:14

j **9:33** **Kyk ... staan nie:** Aanhaling uit Jes 28:16 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Rom 10:11; 1 Pet 2:6,8.

k **10:1** **Broers:** Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **10:2** **hulle God ... dien:** Hand 22:3

* **10:3** Rom 9:31-32

* **10:4** Matt 5:17; Joh 3:18; Heb 8:13

l **10:4** **regverdiging:** Kan ook vertaal word “vryspraak”.

* **10:5** **Die mens ... leef:** Lev 18:5; Gal 3:12

m **10:6** **regverdiging:** Kan ook vertaal word “vryspraak”.

* **10:6** **Moenie ... sê:** Deut 9:4

* **10:6 Wie ... opklim:** Deut 30:12

n 10:7 bodemlose diepte: Dit is hier 'n verwysing na die •doderyk, anders as in Luk 8:37 en Op 9:1 waar dit na die gevangenis van bose geeste verwys.

* **10:7 Wie ... afdaal:** Deut 30:13

* **10:8 Die woord ... hart:** Deut 30:14

o 10:10 vrygespreek: Kan ook vertaal word "geregverdig".

p 10:11 Elkeen ... staan nie: Aanhaling uit Jes 28:16 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Rom 9:33; 1 Pet 2:6,8.

q 10:12 Griek: 'n Term vir alle nie-Jode.

* **10:12 Dit ... is nie:** Hand 10:4; 15:9

* **10:13 elkeen ... verlos word:** Joël 2:32

* **10:15 Hoe ... bring:** Jes 52:7; Nah 1:15; Ef 6:15

* **10:16 Here ... gehoor het:** Jes 53:1; Joh 12:38

* **10:17 Die geloof ... uit wat ons hoor:** Joh 17:20

* **10:18 Oor die hele ... van die wêreld:** Ps 19:5

* **10:19 Ek gaan ... kwaad maak:** Deut 32:21

* **10:20 Ek is ... gevra het nie:** Jes 65:1

* **10:21 Die hele ... volk:** Jes 65:2 LXX

* **11:1 Ek is ... Benjamin:** Fil 3:5

* **11:1-2 Hoegenaamd ... nie sy volk verstoot:** 1 Sam 12:22; Ps 94:14

* **11:3 Here ... lewe:** 1 Kon 19:10,14

r 11:4 mans: Volgens destydse opvatting was vroue hierby ingesluit.

* **11:4 Ek het ... het nie:** 1 Kon 19:18

* **11:5** Rom 9:27

* **11:6** Gal 3:18

* **11:7 Dat Israel ... gekry het nie:** Rom 9:31

* **11:8 God ... vandag:** Deut 29:4; Jes 29:10

* **11:9-10 Laat hulle etenstafel … krom buig:** Ps 69:23-24 LXX; 35:8

* **11:11 Deur hulle … gekom:** Hand 13:46

* **11:11 om die … te maak:** Deut 32:21; Rom 10:19

* **11:16 As die … baksel heilig:** Num 15:17-21; Neh 10:37; Eseg 44:30

* **11:17** Ef 2:11-19

* **11:18 jy ondersteun … wortel jou:** Joh 4:22

* **11:20 Moenie … wees nie:** Rom 12:16

* **11:22** Joh 15:2,4

* **11:22 mits jy … bly:** Heb 3:14

* **11:25 Om … eiewys sal wees:** Rom 12:6

s 11:25 gedeelte … Israel: Die bronteks kan ook vertaal word “vir 'n beperkte tyd oor Israel”.

* **11:25 totdat … ingekom het:** Luk 21:24; Joh 10:16

* **11:26 die hele … word:** Matt 23:39

* **11:26-27 Die Redder … met hulle wees:** Jes 59:20-21; Ps 14:7

* **11:27 wanneer … wegneem:** Jes 27:9; Jer 31:33-34

* **11:32** Gal 3:22; 1 Tim 2:4

* **11:33 onnaspeurbaar sy weë:** Jes 45:15; 55:8

* **11:34** Jes 40:13 LXX; Job 15:8; Jer 23:18; 1 Kor 2:16

* **11:35** Job 41:2

* **11:36 uit … dinge:** 1 Kor 8:6

t 12:1 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **12:2 verander … denke:** Ef 4:23

* **12:1-2 om julle liggame … goed en aanneemlik:** Rom 6:11,13; 1 Pet 2:5

* **12:2 sodat julle … volmaak is:** Ef 5:10,17

* **12:3 volgens … toebedeel het:** 1 Kor 12:11; Ef 4:7

* **12:4** 1 Kor 12:12

* **12:5** 1 Kor 12:27; Ef 4:25

* **12:6-8** 1 Kor 12:4-11; 1 Pet 4:10-11

* **12:8 wie mededeelsaam … doen:** 2 Kor 9:7

* **12:9 Julle … wees:** 1 Tim 1:5; 1 Pet 1:22

* **12:9 Verafsku … goeie:** Am 5:15

* **12:10 Julle … broederliefde:** 2 Pet 1:7

* **12:10 Wees … betoon:** Fil 2:3

* **12:11 bly geesdriftig:** Hand 18:25; Op 3:15

* **12:12 volhard in gebed:** 1 Thess 5:17

* **12:13 lê … gasvryheid:** Heb 13:2

* **12:14** Matt 5:44; Luk 6:28; Hand 7:60; 1 Kor 4:12

* **12:15 treur saam … wat treur:** Ps 35:13

* **12:16 Wees eensgesind … mekaar:** Rom 15:5

* **12:16 Moenie wys … oë nie:** Spr 3:7; Jes 5:21; Rom 11:20

* **12:17 Moet … vergeld nie:** 1 Thess 5:15

* **12:17 maar rig … goed is:** Spr 3:4 LXX

* **12:18** Mark 9:50; Heb 12:14

* **12:19 moet … wreek nie:** Lev 19:18; Matt 5:39

* **12:19 laat … oordeel:** Rom 13:4; 2 Thess 1:6-7

* **12:19 Aan My … vergeld:** Deut 32:35; Heb 10:30

u 12:20 vurige: Letterlik ‘gloeiende’.

* **12:20 As jou … hoof:** Spr 25:21-22; Matt 5:44

* **13:1 Elke … gestel is:** Tit 3:1

* **13:1 want … ingestel:** Spr 8:15; Joh 19:11

* **13:3 Die owerhede … verkeerde optrede:** 1 Pet 2:13-14; 3:13

* **13:4 aangestel … straf:** Rom 12:19

* **13:7 Betaal … wie belasting:** Matt 22:21; Mark 12:17; Luk 20:25

* **13:8 Wie … vervul:** Gal 5:14; 1 Tim 1:5

* **13:9 Jy mag nie egbreuk … begeer nie:** Eks 20:13-15,17; Deut 5:17-19,21; Matt 19:18

* **13:9 Jy moet … jouself:** Lev 19:18; Matt 5:43; 19:19; 22:39; Mark 12:31; Luk 10:27; Gal 5:14; Jak 2:8

* **13:10 daarom … wet:** Matt 22:40

* **13:11 ken julle … te word:** Ef 5:14; 1 Thess 5:6-7

* **13:12 Die nag … dag:** 1 Joh 2:8

* **13:12 Kom … duisternis:** Ef 5:11

v 13:12 neem … op: Die bronteks lui “Trek die wapens van die lig aan”; vgl Ef 6:10,14; Rom 13:14.

* **13:13 Kom … dronkenskap nie:** Luk 21:34; Ef 5:18

* **13:14 Beklee … Christus:** Gal 3:27

* **14:1 Julle … aanvaar:** Rom 15:7

* **14:2** Gen 1:29; 9:3

* **14:3** Kol 2:16

* **14:4 Wie … oordeel:** Matt 7:1; Jak 4:11-12

* **14:5 Die een … ander:** Gal 4:10

* **14:8** Luk 20:38; Gal 2:20; 1 Thess 5:10

* **14:10 Ons … verskyn:** Matt 25:31-32; Hand 17:31; 2 Kor 5:10

* **14:11 So seker … God is:** Jes 49:18; 45:23; Fil 2:10-11

* **14:12** Gal 6:5

w 14:13 broer: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **14:14** Hand 10:15; Tit 1:15

* **14:15 Moenie … bring nie:** 1 Kor 8:11-13

* **14:16** Tit 2:5

* **14:19 Kom … vrede:** Rom 12:18

* **14:19 mekaar … bevorder:** Rom 15:2

* **14:21** 1 Kor 8:13

* **14:23** Tit 1:15

* **15:2** Rom 14:19; 1 Kor 9:19; 10:24,33

x 15:3 Die … getref: Aanhaling uit Ps 69:10 as heenwysing na Jesus Christus.

* **15:4** Rom 4:23-24; 1 Kor 10:11

* **15:7 aanvaar mekaar:** Rom 14:1

* **15:8 Christus … God:** Matt 15:24

* **15:8 beloftes … vaders:** Miga 7:20; Hand 3:25

* **15:9 en sodat … verheerlik:** Rom 11:30

* **15:9 Daarom … sing:** Ps 18:50; 2 Sam 22:50

* **15:10 Wees … volk:** Deut 32:43

* **15:11 Loof … volke:** Ps 117:1

y 15:12 loot: Die Griekse woord kan ook vertaal word met “wortel”.

z 15:12 Daar … hoop: Aanhaling uit Jes 11:10 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Op 5:5.

a 15:14 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **15:15 deur … gegee het:** Rom 1:5; 12:3

* **15:16 'n bedienaar aan die heidene:** Rom 11:13

* **15:16 sodat die heidene … wees:** Fil 2:17

b 15:17 offer … bring: Letterlik ‘die dinge wat op God betrekking het’.

* **15:18 Ek … gedoen het:** 2 Kor 3:5

c 15:19 Illirikum: 'n Landstreek noordwes van die destydse •Masedonië.

* **15:20** 2 Kor 10:15-16

d 15:21 Hulle … verstaan: Aanhaling uit Jes 52:15 as heenwysing na Jesus Christus.

* **15:22** Rom 1:10-13

* **15:24 Want … geniet het:** 1 Kor 16:6

* **15:25** Hand 19:21; 20:22

e 15:26 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

f 15:26 Agaje: Die naam van 'n Romeinse provinsie wat uit Sentraal- en Suid-Griekeland bestaan het.

* **15:26 'n bydrae … Jerusalem:** 1 Kor 16:1; 2 Kor 8:1; 9:2,12

* **15:27 die heidene … gedeel het:** Rom 9:4

* **15:27 As … bedien:** 1 Kor 9:11

* **15:30** 2 Kor 1:11; Fil 1:27; Kol 4:3; 2 Thess 3:1

g 15:30 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

h 16:1 dienares: Die Griekse woord kan ook vertaal word "diakones".

i 16:1 Kenchreë: Die oostelike hawe van Korinthe.

j 16:3 Priska en Akwila: Vgl Hand 18:2,18,26; 1 Kor 16:19; 2 Tim 4:19. Priscilla is die verkleiningsvorm van Priska.

* **16:5 die gemeente … huis:** 1 Kor 16:19

k 16:5 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **16:5 die eerste … Asië:** 1 Kor 16:15

l 16:7 Junia: Ander manuskripte en vertalings lui "Julia", 'n bekende vroulike naam; vgl vs 15. Die vroulike vorm "Junia" kom in Latyn wel algemeen voor, maar is in Grieks ongebruiklik. In die lig van die man-vrou kombinasies in vs 3,15, sou Andronikus en Junia man en vrou, of broer en suster kon wees.

m 16:7 een … geword: Die bronteks lui "in Christus geword".

n 16:11 een … Here: Die bronteks lui "in die Here".

* **16:13 Rufus:** Mark 15:21

o 16:14 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit. So ook in 16:17.

* **16:16 Groet … soen:** 1 Kor 16:20; 1 Pet 5:14

* **16:17 om mense … hulle af:** Matt 7:15; Tit 3:10

* **16:18 Want … maag:** Fil 3:19

* **16:18 Met … mense:** Kol 2:4; 2 Pet 2:3

* **16:19 Julle gehoorsaamheid … bekend:** Rom 1:8

* **16:19 en ek … kwaad:** Matt 10:16; 1 Kor 14:20

* **16:20** Gen 3:15

* **16:20 Die God … vrede:** Rom 15:33

p 16:20 Satan: Die benaming "Satan" is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat 'teenstander' of 'aanklaer' beteken.

* **16:21 Timotheus:** Hand 16:1; 19:22; 20:4; Fil 2:19

* **16:23 Gaius:** Hand 19:29; 1 Kor 1:14

* **16:23 Erastus:** 2 Tim 4:20

q 16:24 Hierdie seëngroet ontbreek in sommige manuskripte; vgl 16:20.

r 16:25-27 Hierdie lofprysing ontbreek in sommige manuskripte. Party bevat dit ná 14:23, ander weer ná 15:33, terwyl 'n aantal dit ná 14:23 sowel as ná 15:33 plaas.

* **16:25 openbaring … verswyg was:** Ef 1:9; 3:5,9; Kol 1:26

* **16:26 geloofsgehoorsaamheid:** Rom 1:5

* **16:27** 2 Tim 1:17; Jud vs 25

DIE EERSTE BRIEF AAN DIE
KORINTHIËRS

Inleiding

Die Eerste Brief aan die Korinthiërs is teen 54 of 55 nC uit Efese geskryf. Paulus het vroeër reeds 'n brief aan die Korinthiërs geskryf wat verlore geraak het.

In 1:1 word Paulus en Sostenes as outeurs vermeld. Sostenes is onbekend, maar daar word vermoed dat hy dieselfde persoon is na wie in Handelinge 18:17 verwys word as hoof van die sinagoge in Korinthe. Die persoonlike trant van *1 Korinthiërs* dui daarop dat Paulus die eintlike skrywer was. Soos gewoonlik maak die apostel egter van 'n sekretaris gebruik aan wie hy die brief dikteer.

Die gemeente in Korinthe — 'n kosmopolitiese hawestad in die suide van Griekeland — is in 50 nC deur Paulus gestig op sy tweede sendingreis (Hand 18:11). Hierdie gemeente het Joodse gelowiges ingesluit, maar het hoofsaaklik uit nie-Jode bestaan. Ná 'n verblyf van agtien maande, bly Paulus deurlopend in voeling met hierdie gemeente. Hy waarsku hulle in 'n brief teen gelowiges wat 'n onsedelike lewe lei (5:9), word persoonlik deur Chloë se mense ingelig (1:11), gemeentelede besoek hom (16:15) en hy ontvang ook 'n brief van die gemeente (7:1).

1 Korinthiërs, saam met *Romeine, 2 Korinthiërs* en *Galasiërs,* staan bekend as Paulus se hoofbriewe. *1 Korinthiërs* konsentreer op probleme in die gemeente oor groepvorming, huweliksaangeleenthede, die eet van afgodsoffers en die beoefening van geestesgawes. Paulus se standpunte berus op diepgaande Christelike beginsels en sy bespreking van geestesgawes is geldig vir gelowiges van alle tye. 1 Korinthiërs 15 is die sentrale hoofstuk in die Bybel oor die opstanding van Jesus Christus en gelowiges.

Paulus reageer op onsedelikheid in die gemeente soos aan hom oorgedra deur besoeke van gemeentelede, van Chloë se mense en deur 'n brief van die gemeente. Vanuit Jesus Christus se kruis en opstanding as vertrekpunt, beredeneer Paulus verdeeldheid in die gemeente, verdedig hy sy apostelskap, gee hy aanwysings vir getroudes en ongetroudes en veroordeel hy misbruike in die gemeente. Hy bespreek die eenheid van die kerk as die liggaam van Christus.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1:1-3 Briefaanhef
1:4-9 Dankgebed
1:10 — 4:21 Waarskuwing teen groepvorming in die gemeente
5 — 6 Vermaning oor ernstige wantoestande in die gemeente
7:1 — 11:1 Beantwoording van navrae uit die gemeente
11:2 — 14:40 Probleme rondom die erediens en genadegawes
15 Die opstanding
16:1-12 Insameling vir die gemeente in Jerusalem en Paulus se reisplanne
16:13-22 Versoeke en groete
16:13-24 Seën en liefdesgroet

1 1 Paulus, deur die wil van God 'n geroepe •apostel van •Christus
Jesus, en die broer[a] Sostenes,
2 aan die gemeente van God in Korinthe wat in Christus Jesus
geheilig is deur God — geroepe •heiliges, saam met almal wat op elke
plek die Naam van ons Here Jesus Christus aanroep, hulle Here en ons
Here:
3 Genade vir julle en vrede van God, ons Vader, en die Here Jesus
Christus.

Danksegging

4 Ek dank my God deurentyd oor julle en vir die genade van God
wat aan julle gegee is in •Christus Jesus. 5 Want deur Hom is julle in
alle opsigte verryk in elke woord en in alle kennis. 6 Net so is die
getuienis oor Christus stewig onder julle gevestig, 7 sodat julle, terwyl
julle wag op die openbaarmaking van ons Here Jesus Christus,* nie in
enige genadegawe tekort skiet nie. 8 *Hy sal julle ook tot aan die einde
standvastig maak sodat julle sonder blaam sal wees op die dag van ons
Here Jesus Christus. 9 God is getrou,* deur wie julle geroep is tot
gemeenskap met sy Seun, Jesus Christus, ons Here.*

Verdeeldheid in die gemeente

10 Ek pleit by julle, broers,[b] in die Naam van ons Here Jesus
•Christus, dat julle almal eenstemmig sal wees en dat daar nie
verdeeldheid onder julle sal wees nie, maar dat julle volkome
eensgesind mag wees, met dieselfde denkwyse en dieselfde
oortuiging.* 11 My broers, ek is deur Chloë se mense ingelig dat daar
twiste onder julle is. 12 *Wat ek bedoel, is dat elkeen van julle sê: “Ék
is van Paulus”, of: “Ék van Apollos”,* of: “Ék van Sefas”,* of: “Ék van
Christus”. 13 Is Christus verdeel? Paulus is tog nie vir julle gekruisig
nie? Of is julle dan in die naam van Paulus gedoop? 14 Ek dank God
dat ek, afgesien van Krispus* en Gaius,* nie een van julle gedoop het
nie, 15 sodat niemand kan sê dat julle in my naam gedoop is nie. 16 Ek
het wel die huisgesin van Stefanas* gedoop, maar verder weet ek nie
van iemand anders wat ek gedoop het nie. 17 Christus het my immers
nie gestuur om te doop nie, maar om die evangelie te verkondig* —
nie met wysheid van woorde nie, sodat die kruis van Christus nie van
sy krag ontneem word nie.

Christus is die krag en wysheid van God

18 *Die boodskap van die kruis is immers dwaasheid vir diegene wat
verlore gaan, maar vir ons wat verlos word, is dit die krag van God. 19
Want daar staan geskryf:

“Ek sal die wysheid van die wyses tot niet maak
en die insig van die verstandiges verwerp.”*

20 Waar is die wyse man,* waar die skrifkenner,* waar die redevoerder
van hierdie wêreld? Het God dan nie die wysheid van die wêreld
dwaasheid laat word nie?* 21 *Trouens, deur die wysheid van God het
die wêreld Hom nie deur wysheid leer ken nie. God het verkies om
hulle wat glo te verlos deur die dwaasheid van die verkondiging. 22
Die Jode vra tekens* en die Grieke soek wysheid.* 23 Ons egter,
verkondig 'n gekruisigde •Christus. Vir die Jode is dit 'n struikelblok*
en vir die nie-Jode 'n dwaasheid.* 24 Maar vir diegene wat geroep is,
Jode sowel as Grieke, is Christus die krag van God en die wysheid van
God.* 25 Want die dwaasheid van God is wyser as dié van mense, en
die swakheid van God is sterker as dié van mense.*

26 *Broers,[c] let op julle roeping. Menslik gesproke is daar onder julle
nie baie wyses, nie baie invloedrykes of mense van adellike afkoms
nie. 27 Maar die dwaashede van die wêreld het God uitgekies om die
wyses te beskaam, en die swakhede van die wêreld het God uitgekies
om die sterkes te beskaam, 28 en die onbelangrike en veragtelike dinge
van die wêreld het God uitgekies — dit wat niks is, om wat wél iets
was, tot niet te maak, 29 *sodat geen mens voor God kan roem nie. 30
Deur Hom is julle in Christus Jesus, wat vir ons die wysheid geword
het wat van God kom: regverdiging[d] sowel as heiliging en bevryding.*
31 Daarom, soos daar geskryf staan: “Dié wat roem, moet in die Here
roem.”*

Paulus se prediking van die kruis

2 1 *Wat my betref, broers,e toe ek na julle toe gekom het, het ek
nie gekom om met verhewe woorde of wysheid God se geheimenis aan
julle te verkondig nie. 2 *Ek het besluit om by julle niks anders te weet
nie as Jesus •Christus, en Hom as gekruisigde. 3 *Daarby het ek in
swakheid na julle toe gekom, vol vrees en bewing. 4 *My lering en my
verkondiging het nie berus op oorredende woorde van wysheidf nie,
maar op bewyse van die Gees en van krag, 5 sodat julle geloof nie op
die wysheid van mense berus nie, maar op die krag van God.
6 Vir diegene wat volwasse is in geloof,* is wat ons sê wel wysheid,
nie die wysheid van hierdie wêreld of van hierdie wêreld se heersers
nie — hulle gaan in elk geval tot niet. 7 Wat ons sê, is immers God se
verborge wysheid* wat Hy voor alle tye vir ons heerlikheid bestem
het, maar wat verhul gebly het. 8 *Nie een van die heersers van hierdie
wêreld het hierdie wysheid geken nie, want as hulle het, sou hulle nie
die Here van heerlikheid* gekruisig het nie. 9 Maar soos daar geskryf
staan:

> "Wat die oog nie gesien het, die oor nie gehoor het
> en in die hart van 'n mens nie opgekom het nie,*
> dit het God voorberei vir diegene wat Hom liefhet."*

10 Maar aan ons het God dit deur die Gees geopenbaar,* want die Gees
ondersoek alles, ook die dieptes van God. 11 Want watter mens ken die
dieptes van 'n mens, behalwe sy eie gees in hom?* Net so ken niemand
die dieptes van God nie, behalwe die Gees van God. 12 Ons het tog nie
die gees van die wêreld ontvang nie, maar die Gees wat van God kom,
sodat ons kan weet wat God genadiglik aan ons geskenk het.* 13 *Ons
praat ook oor hierdie dinge, nie met woorde wat menslike wysheid
ons leer nie, maar met woorde wat die Gees ons leer, terwyl ons
geestelike dinge met geestelike dinge beoordeel. 14 *Maar 'n
niegeestelike mens aanvaar nie wat van die Gees van God kom nie; vir
hom is dit immers dwaasheid* en hy kan dit nie begryp nie, omdat dit
slegs geestelik beoordeel kan word. 15 Die geestelike mens beoordeel
egter alle dinge,* hoewel hyself deur niemand beoordeel kan word
nie.

> 16 "Wie het tog die Here se denke begryp
> om vir Hom te kan voorskryf?"*

Wat ons betref, ons het die denkwyse van •Christus.

Groepvorming rondom leiers

3 1 *Wat my betref, broers,[g] ek kon nie met julle praat soos met
geestelike mense nie, maar wel soos met wêreldse mense, soos met
suigelinge, in •Christus. 2 Ek het julle melk gegee om te drink, nie
vaste kos nie,* omdat julle nog nie daartoe in staat was nie. Selfs nou
is julle nog nie daartoe in staat nie, 3 want julle is steeds wêrelds.
Waar daar onder julle afguns en onenigheid is,* is julle dan nie
wêrelds en gedra julle julle dan nie soos wêreldse mense nie? 4 Elke
keer as een van julle sê: “Ek is van Paulus,” en 'n ander: “Ek van
Apollos,”* is julle nie wêreldse mense nie? 5 Wat is Apollos* nou
eintlik? En wat is Paulus? Hulle is dienaars deur wie julle tot geloof
gekom het, soos die Here dit vir elkeen van hulle gegee het. 6 Ek het
geplant,* Apollos het natgegooi,* maar God het laat groei. 7 Daarom is
nóg hy wat plant, nóg hy wat natgooi iets, maar slegs God wat laat
groei. 8 Dit is een wat plant en dit is een wat natgooi,[h] en elkeen sal sy
loon volgens sy eie arbeid ontvang. 9 Ons is medewerkers van God;
julle is God se saailand,* God se bouwerk.*

Gelowiges as die tempel van God

10 Volgens die genade deur God aan my gegee,* het ek soos 'n
bedrewe bouer* 'n fondament gelê, en 'n ander bou daarop. Elkeen
moet egter let op hoe hy daarop bou. 11 *Want niemand kan 'n ander
fondament lê[i] as wat reeds gelê is nie — dit is Jesus •Christus. 12 Of
iemand nou op die fondament bou met goud, silwer, kosbare stene,
hout, gras of strooi — 13 *elkeen se werk sal duidelik word, want dié
dag sal dit aan die lig bring. Deur vuur sal dit geopenbaar word en die
vuur sal die gehalte van elkeen se werk op die proef stel. 14 As iemand
se bouwerk behoue bly, sal hy sy loon ontvang. 15 As iemand se werk
verbrand word, sal hy skade ly — hoewel hy self gered sal word, maar
soos deur vuur heen.* 16 *Weet julle nie dat julle 'n tempel van God is
en dat die Gees van God in julle woon nie? 17 As iemand die tempel
van God skade aandoen, sal God hom skade aandoen, want die tempel
van God is heilig, en dié tempel is julle.

18 Laat niemand homself bedrieg nie. As iemand onder julle in
hierdie wêreld meen dat hy wys is, laat hom dwaas word, sodat hy
wys kan word, 19 want die wysheid van hierdie wêreld is dwaasheid
by God. Daar staan immers geskryf:

> “Hy vang die wyses deur middel van hulle eie slinksheid;”*

20 en ook:

“Die Here ken die redenasies van die wyses, dat dit niksseggend is.”*

21 Daarom moet niemand op mense roem nie. Alles behoort tog aan
julle: 22 Of dit Paulus of Apollos of Sefas,[j] of die wêreld of lewe of
dood, of teenswoordige of toekomstige dinge is — alles behoort aan
julle. 23 Maar julle behoort aan •Christus, en Christus aan God.

Die bediening van die apostels

4 1 Só moet mense ons beskou: as diensknegte van •Christus en as
bedienaars van die verborgenhede van God. 2 *Boonop word van sulke
bedienaars verwag dat elkeen van hulle getrou bevind sal word. 3 Vir
my is dit die minste of ek deur julle of deur enige menslike regbank
beoordeel word; trouens, ek beoordeel nie eers myself nie. 4 Ek is nie
bewus van enigiets teen my nie, maar dit beteken nie dat ek
vrygespreek is nie.* Hy wat my beoordeel, is die Here. 5 Gevolglik
moet julle nie reeds oordeel voordat die Here kom nie. Hy sal die
verborge dinge van die duisternis aan die lig bring en die bedoelings
van die hart blootlê. Dan sal elkeen afsonderlik van God lof ontvang.*
6 Hierdie dinge, broers,k het ek om julle onthalwe op myself en
Apollos van toepassing gemaak, sodat julle deur ons kan leer om julle
nie te verhef bo wat geskryf is nie, sodat niemand homself belangrik
sal ag omdat hy vir die een is en teen 'n ander nie.* 7 Want wie ag jou
belangrik? En wat besit jy wat jy nie ontvang het nie?* As jy dit dan
ontvang het, waarom spog jy asof jy dit nie ontvang het nie? 8 Julle is
mos reeds versadig! Julle is reeds ryk! Sonder ons het julle soos
konings begin regeer.* Het julle maar waarlik regeer, sodat ons saam
met julle kon regeer!* 9 Dit lyk vir my of God ons •apostels as die heel
laastes aangewys het, asof ons ter dood veroordeel is,* omdat ons 'n
skouspel geword het vir die wêreld, vir engele sowel as vir mense. 10
*Ons is dwaas ter wille van Christus, maar julle is verstandig in
Christus; ons is swak, maar julle sterk; julle geëerd, maar ons sonder
eer. 11 *Tot op hierdie oomblik ly ons honger en dors, is karig geklee,
word geslaan, swerf dakloos 12 en swoeg deur met ons eie hande te
werk.* Word ons beledig, seën ons;* word ons vervolg, verdra ons; 13
word ons belaster, antwoord ons beleefd. Soos die vullis van die
wêreld het ons geword,* soos die skuim van die samelewing — tot nou
toe.
14 Ek skryf nie hierdie dinge om julle skaam te maak nie, maar om
julle as my geliefde kinders tereg te wys. 15 Want selfs al het julle 'n
menigte opvoeders in •Christus, het julle nie baie vaders nie. Deur die
evangelie het ek in Christus Jesus julle vader geword.* 16 Ek doen dus
'n ernstige beroep op julle: Wees my navolgers.* 17 Om hierdie rede
het ek Timotheus, my geliefde en getroue kind in die Here, na julle
gestuur. Hy sal julle herinner aan my lewenswyse in Christus Jesus*
soos wat ek oral, in elke gemeente, onderrrig gee. 18 Sommige van
julle het verwaand geword, asof julle aangeneem het dat ek nie na
julle kom nie, 19 maar as die Here wil, sal ek binnekort na julle kom.*
Dan sal ek die verwaandes se krag leer ken en nie net hulle gepraat

nie, **20** *want die •koninkryk van God bestaan nie uit 'n gepraat nie,
maar uit krag. **21** Wat verkies julle? Dat ek met 'n slaanstok na julle
kom, of in liefde en 'n gees van sagmoedigheid?

Onsedelikheid in die gemeente

5 1 'n Mens hoor werklikwaar van onsedelikheid onder julle en dan
'n soort onsedelikheid wat selfs nie onder die heidene geduld word
nie: dat 'n man met sy pa se vrou saamleef.* 2 Tog is julle steeds
hoogmoedig! Moes julle nie eerder treur en toesien dat hy wat hierdie
daad gepleeg het uit julle midde verwyder word nie? 3 Wat my betref,
alhoewel ek liggaamlik afwesig is, is ek in die gees by julle.* Asof
teenwoordig, het ek reeds die man wat so 'n ding gedoen het,
geoordeel. 4 Wanneer julle in die Naam van ons Here Jesus vergader
en ek in die gees teenwoordig is, moet julle met die krag van ons Here
Jesus 5 só 'n mens aan Satanl oorgee om sy sondige aard te vernietig,*
sodat sy gees op die dag van die Here verlos mag word.
6 Julle grootpratery is nie mooi nie. Weet julle dan nie dat 'n klein
bietjie suurdeeg die hele mengsel deursuur nie?* 7 Verwyder die ou
suurdeegsodat julle nuwe deeg kan wees, soos julle inderdaad
ongesuurde brood is.* Want ook ons paaslam, •Christus, is geslag.m 8
*Laat ons daarom feesvier, nie met ou suurdeeg, die suurdeeg van
kwaad en boosheid nie, maar met die ongesuurde brood van
opregtheid en waarheid.
9 Ek het in my brief aan julle geskryf om nie met onsedelikes te
meng nie.* 10 Daarmee het ek beslis nie die onsedelikes van hierdie
wêreld bedoel nie, of die gierigaards en rowers of afgodedienaars nie,
want dan sou julle uit die wêreld moes weggaan. 11 Nóú skryf ek aan
julle om nie te meng met iemand wat 'n gelowigen genoem word,
maar 'n onsedelike of 'n gierigaard is, of 'n afgodedienaar of 'n
kwaadprater of 'n dronkaard of 'n rower nie; met so iemand moet julle
nie eers saam eet nie.* 12 Waarom sou ek die buitestanders* oordeel?
Moet julle nie eerder diegene in julle eie geledere oordeel nie? 13 God
sal die buitestanders oordeel. "Verwyder die slegte mens uit julle
midde."*

Vermy heidense regters

6 1 Hoe durf enigeen van julle wat 'n klag teen 'n ander het, dit
deur die onregverdiges laat besleg en nie deur •heiliges nie? 2 Of weet
julle nie dat die heiliges die wêreld sal oordeel nie?* As die wêreld
dan deur julle geoordeel gaan word, is julle onbevoeg vir die nietigste
regsake? 3 Weet julle nie dat ons engele sal oordeel nie? Hoeveel te
meer die dinge van die alledaagse lewe? 4 As julle 'n regsgeding oor
alledaagse sake het, laat julle dit besleg deur mense wat geen aansien
in die gemeente het nie? 5 Ek sê hierdie dinge om julle te beskaam. Is
daar dan nie eers een wyse onder julle wat in staat is om reg te spreek
oor sy broer[o] nie? 6 Maar daag 'n gelowige 'n medegelowige eerder
voor die hof, en dit voor ongelowiges? 7 Dit is reeds 'n volslae
nederlaag vir julle dat julle hofsake teen mekaar maak.* Waarom ly
julle nie liewer onreg nie? Waarom laat julle julle nie besteel nie? 8
Maar júlle besteel en pleeg onreg en dit nogal teenoor broers.[p]

Waarskuwing teen 'n goddelose lewe

9 *Weet julle nie dat onregverdiges die •koninkryk van God nie sal
beërf nie? Laat julle nie mislei nie: geen onsedelikes of afgodedienaars
of egbrekers of manlike prostitute of mans wat met mans intiem
verkeer, 10 of diewe, geldgieriges, dronkaards, kwaadpraters of
rowers, sal die koninkryk van God as erfdeel ontvang nie. 11 *So was
sommige van julle ook, maar julle is gewas, julle is geheilig en julle is
vrygespreek in die Naam van die Here Jesus •Christus en deur die
Gees van ons God.

Verheerlik God met jou liggaam

12 "Alles is my geoorloof,"[q] maar nie alles is voordelig nie.* "Alles is
my geoorloof," maar ek sal my deur niks laat oorheers nie. 13 "Kos is
vir die maag en die maag vir kos," maar God sal die een en ook die
ander vernietig. Die liggaam is tog nie daar vir onsedelikheid nie,
maar vir die Here, en die Here vir die liggaam.* 14 *Deur sy krag het
God die Here opgewek en sal Hy ons ook opwek. 15 Weet julle nie dat
julle liggame ledemate van •Christus is nie?* Sal ek dan die ledemate
van Christus neem en deel maak van 'n prostituut? Beslis nie! 16 Of
weet julle nie dat iemand wat met 'n prostituut gemeenskap het, een
liggaam met haar word nie? Daar staan immers: "Die twee sal een
liggaam wees."* 17 *Maar die persoon wat homself aan die Here
verbind, is een gees met Hom. 18 Vlug weg van onsedelikheid! Elke
sonde wat 'n mens doen, is buite sy liggaam, maar iemand wat
onsedelik optree, sondig teen sy eie liggaam. 19 Of weet julle nie dat

julle liggaam, wat julle van God ontvang het, 'n tempel is van die
Heilige Gees in julle* en dat julle nie aan julleself behoort nie? **20**
Want julle is duur gekoop.* Verheerlik God dan met julle liggaam.*

Vrae oor die huwelik

7 1 Verder, met verwysing na waaroor julle geskryf het: “Dit is
goed vir 'n man om nie met 'n vrou omgang te hê nie.”[r] 2 Maar om
onsedelikheid te voorkom, behoort elke man sy eie vrou te hê en elke
vrou haar eie man. 3 Die man moet sy huweliksplig teenoor sy vrou
nakom, en net so die vrou teenoor haar man. 4 Die getroude vrou het
nie seggenskap oor haar eie liggaam nie, maar haar man wel; net so
het die man ook nie seggenskap oor sy eie liggaam nie, maar sy vrou
wel. 5 Moet julle nie van mekaar weerhou nie, behalwe as julle
ooreenkom op 'n beperkte tyd om julle aan gebed te wy. En kom dan
weer bymekaar, sodat Satan[s] julle nie verlei as gevolg van julle gebrek
aan selfbeheersing nie. 6 Dit sê ek as toegewing, nie as voorskrif nie. 7
*Ek wens alle mense kon soos ek wees; maar elkeen het 'n eie gawe
van God ontvang, die een dit, die ander iets anders.
8 Vir die ongetroudes en die weduwees sê ek dat dit vir hulle goed
is om ook soos ek te bly. 9 Maar as hulle nie hulleself kan beheer nie,
moet hulle trou,* want dit is beter om te trou as om van begeerte te
brand.

Geen egskeiding vir gelowiges nie

10 Aan die wat getroud is, gee ek die opdrag — nie ek nie, maar die
Here — dat 'n vrou nie van haar man mag skei nie. 11 As sy tog skei,
moet sy ongetroud bly of haar met haar man versoen. 'n Man mag ook
nie van sy vrou skei nie.*
12 Maar aan die ander sê ek — nie die Here nie: As 'n broer[t] 'n
ongelowige vrou het wat instem om by hom te bly, moet hy nie van
haar skei nie, 13 en 'n vrou met 'n ongelowige man wat instem om by
haar te bly, moet nie van hom skei nie. 14 *Die ongelowige man is
immers deur sy gelowige vrou geheilig, en die ongelowige vrou is
deur haar gelowige man geheilig; anders sou hulle kinders onrein
wees, maar nou is hulle heilig. 15 As die ongelowige egter wil skei,
laat hom skei; in sulke gevalle is die broer of suster[u] nie gebonde nie.
God het julle egter geroep om in vrede te leef.* 16 Want hoe weet jy,
vrou, of jy nie jou man sal red nie?* Of hoe weet jy, man, of jy nie jou
vrou sal red nie?

Die gelowige is geroep om in sy situasie te bly

17 Hoe ook al, laat elkeen leef in ooreenstemming met wat die Here
aan hom toegedeel het, soos God elkeen geroep het.* En so reël ek ook
in al die gemeentes. 18 Iemand wat besny was toe hy geroep is, moet
dit nie ongedaan laat maak nie. Iemand wat onbesny was toe hy

geroep is, moet hom nie laat besny nie. 19 *Die besnydenis beteken nie
iets nie, die onbesnedenheid beteken nie iets nie, maar wel die
gehoorsaamheid aan God se gebooie. 20 Elkeen moet bly by die
roeping waarin hy was toe hy geroep is. 21 Is jy geroep as slaaf, laat
dit jou nie kwel nie; maar as jy tog kan vry word, maak ten alle koste
daarvan gebruik. 22 Want die slaaf wat deur die Here geroep is, is 'n
vrygemaakte van die Here;* net so is die een wat as 'n vry mens
geroep is, 'n slaaf van •Christus.* 23 Julle is duur gekoop; moenie
langer slawe van mense wees nie. 24 Broers,v laat elkeen voor God bly
soos hy was toe hy geroep is.

Oor die ongetroudes

25 Wat maagdelikheid betref, het ek nie 'n voorskrif van die Here
nie, maar ek gee my mening as iemand wat, as begenadigde van die
Here, betroubaar is.* 26 Weens die nood wat op hande is, meen ek dat
dit vir 'n mens goed is om te bly soos jy is. 27 Is jy aan 'n vrou
verbonde, moenie die band breek nie; is jy nie aan 'n vrou verbonde
nie, moenie 'n vrou soek nie. 28 As jy egter trou, sondig jy nie, en as 'n
maagd trou, sondig sy nie. Maar wie trou, sal in hierdie lewe swaarkry
— en dit wil ek julle spaar.*

29 Wat ek bedoel, broers,w is dat die tyd kort geword het.* Wie 'n
vrou het, moet van nou af so wees asof hulle nie 'n vrou het nie; 30 wie
huil, asof hulle nie huil nie; wie bly is, asof hulle nie bly is nie; wie
koop, asof hulle nie besit nie 31 en wie betrokke is by die dinge van
die wêreld, asof hulle nie betrokke is nie — want hierdie wêreld in sy
huidige vorm is aan die verbygaan.* 32 Trouens, ek wil hê julle moet
onbesorg leef. Die ongetroude man is besorg oor die belange van die
Here, hoe hy die Here kan behaag, 33 terwyl die getroude man besorg
is oor die dinge van die wêreld, hoe om sy vrou te behaag; 34 sy
aandag is dus verdeeld. Die ongetroude vrou en die maagd is besorg
oor die belange van die Here, sodat sy na liggaam en gees geheilig kan
wees. Die getroude vrou is egter besorg oor die dinge van die wêreld,
hoe om haar man te behaag. 35 Ek sê dit vir julle beswil, nie om julle
aan bande te lê nie,x maar ter wille van eerbaarheid en onverdeelde
toewyding aan die Here.

36 As iemand dink dat hy onbehoorlik teenoor sy verloofdey optree,
terwyl haar jeugdige leeftyd verbygaan,z en hy oordeel dat dit so moet
wees, moet hy sy voorneme uitvoer — hy sondig nie; laat hulle trou.
37 Maar iemand wat in sy hart vas oortuig is — nie uit noodsaak nie,
maar deur volle beheer oor sy wil — en in sy hart besluit om sy
verloofde as maagd te eerbiedig, tree reg op. 38 Daarom ook tree hy
wat met sy verloofde trou reg op, maar hy wat nie trou nie, sal beter
optree.

39 *'n Vrou bly aan haar man verbind solank as wat hy leef, maar as

haar man ontslaap[a] het, staan dit haar vry om te trou met wie sy wil,
maar slegs as dit in verbondenheid aan die Here is. **40** *Tog sal sy, na
my mening, gelukkiger wees as sy bly soos sy is. En ek glo dat ook ek
die Gees van God het.

Oor afgode en offervleis

8 1 Wat die afgodsoffers betref,[*] stem ons saam: “Ons het almal
kennis.”[b] Kennis maak verwaand, maar liefde bou op. 2 [*]As iemand
dink hy weet iets, is sy kennis nog nie soos dit behoort te wees nie. 3
[*]Maar as iemand God liefhet, word hy deur Hom geken. 4 Wat die eet
van afgodsoffers betref, weet ons: “Daar bestaan geen afgod in die
wêreld nie,”[c] en “Daar bestaan geen god nie, behalwe Een.”[d] 5 Selfs al
is daar inderdaad sogenaamde gode in die hemel of op die aarde, en
net so ook baie “gode” en baie “here” —

6 Vir ons egter is daar één God, die Vader,
uit wie alles is[*] en ons vir Hom,
en één Here, Jesus •Christus,
deur wie alles is en ons deur Hom.[*]

7 Maar nie almal het hierdie kennis nie. Sommige is nog so
gewoond aan die afgod dat hulle steeds die vleis eet as 'n afgodsoffer,
en hulle gewete, wat swak is, word besoedel. 8 [*]Kos bring ons nie
nader aan God nie. As ons nie sou eet nie, ly ons nie gebrek nie, en as
ons sou eet, het ons nie oorvloed nie. 9 [*]Pasop dat hierdie vryheid van
julle nie vir die swakkes 'n struikelblok word nie. 10 Want as iemand
jou wat die kennis het, in 'n afgodstempel aan tafel sien, sal hy nie,
omdat sy gewete swak is, aangemoedig word om afgodsoffers te eet
nie? 11 [*]Dan gaan die swakke, 'n broer vir wie Christus gesterf het,
verlore as gevolg van jou kennis. 12 Deur op dié manier teen die
broerse[e] te sondig en hulle swak gewetens te krenk, sondig julle teen
Christus. 13 [*]Daarom, as kos my broer laat struikel, sal ek beslis vir
ewig nie weer vleis eet nie, sodat ek nie my broer laat struikel nie.

Paulus se voorbeeld as apostel

9 1 Is ek nie vry nie? Is ek nie 'n •apostel nie? Het ek dan nie Jesus,
ons Here, gesien nie?* Is julle nie my handewerk in die Here nie? 2 Al
is ek nie vir ander 'n apostel nie, is ek dit tog vir julle, want julle is die
waarmerk van my apostelskap in die Here.* 3 My verweer teenoor
diegene wat my kritiseer, is dit: 4 *Het ons dan nie die reg om te eet en
te drink nie? 5 Het ons nie ook die reg om 'n gelowige[f] eggenote saam
op reis te neem, soos die ander apostels en die broers van die Here en
Sefas[g]* nie? 6 Of het net ek en Barnabas nie die reg om nie te werk
nie? 7 Wie dien dan ooit op eie koste as soldaat? Wie plant ooit 'n
wingerd en eet nie van sy vrugte nie? Of wie pas ooit 'n kudde op en
geniet nie van die kudde se melk nie? 8 Ek sê dit nie net menslikerwys
nie; sê die wet nie dieselfde nie? 9 Want in die Wet van Moses staan
geskryf: “Jy mag nie 'n os wat graan trap, muilband nie.”* Is God nou
besorg oor beeste 10 of sê Hy dit eintlik ter wille van ons? Ja, ter wille
van ons is geskryf: “Wie ploeg, moet met verwagting ploeg en wie oes,
moet oes met die verwagting om daarin te deel.*” 11 *As ons dan vir
julle die geestelike gesaai het, is dit te veel gevra dat ons die materiële
van julle mag oes? 12 As ander in hierdie aanspraak op julle deel,
hoeveel te meer nie ons nie?

Tog het ons nie van hierdie reg gebruik gemaak nie.* Ons verdra
eerder alles,* sodat ons geen hindernis vir die evangelie van •Christus
veroorsaak nie. 13 *Weet julle nie dat hulle wat in die tempel werk, uit
die tempel eet en hulle wat die altaar bedien, 'n deel van die offerande
kry nie? 14 *So het die Here ook bepaal dat hulle wat die evangelie
verkondig, uit die evangelie moet leef. 15 Maar ek het nie van een van
hierdie regte gebruik gemaak nie,* en ek skryf ook nie hierdie dinge
sodat dit op my van toepassing moet wees nie. Ek sterf eerder as dat
iemand my dié roem ontneem! 16 Want as ek die evangelie verkondig,
is dit nie vir my rede tot roem nie. Daar rus immers 'n verpligting op
my, en ellende wag op my as ek nie die evangelie verkondig nie.* 17
As ek dit uit vrye wil doen, is daar vir my beloning; as ek dit egter nie
uit vrye wil doen nie, doen ek dit as 'n taak wat aan my toevertrou is.*
18 Wat is my beloning dan? Dat ek deur my verkondiging die
evangelie gratis aanbied, sonder om van die regte wat met die
verkondiging saamgaan, ten volle gebruik te maak.

19 Want hoewel ek vry is van almal, het ek almal se slaaf geword,*
om soveel mense as moontlik te wen. 20 Vir die Jode het ek soos 'n
Jood geword,* om Jode te wen; vir diegene onder die wet,[h] soos
iemand onder die wet — al staan ek self nie onder die wet nie — om
diegene onder die wet te wen. 21 Vir diegene sonder die wet, het ek

soos iemand sonder die wet geword* — al is ek nie sonder die wet van
God nie, maar juis onder die wet van Christus — om hulle wat sonder
die wet is, te wen. 22 Vir die swakkes het ek swak geword,* om die
swakkes te wen; vir almal het ek alles geword, sodat ek ten minste
sommige kan red.* 23 Dit alles doen ek ter wille van die evangelie,
sodat ook ek daarin mag deel.

24 Weet julle nie dat die atlete wat in 'n stadion aan 'n wedloop
deelneem, wel almal hardloop, maar dat net een die prys ontvang nie?
Hardloop dan só dat julle dit ontvang.* 25 Almal wat deelneem, pas in
alle opsigte dissipline toe* — húlle nogal om 'n verganklike
oorwinningskrans te ontvang, maar óns 'n onverganklike.* 26 Ek
hardloop daarom nie soos iemand wat nie doelgerig is nie; ek boks nie
soos iemand wat in die lug slaan nie. 27 Maar ek dissiplineer my
liggaam en ek maak dit diensbaar,* om te voorkom dat ek, terwyl ek
vir ander verkondig, ek self nie die toets slaag nie.

Israel as waarskuwing

10 1 Broers,i ek wil nie hê julle moet hieroor onkundig wees nie:
Ons voorouers was almal onder die wolk* en het almal deur die see
gegaan,* 2 en almal is saam met Moses in die wolk en in die see
gedoop, 3 *en almal het dieselfde geestelike kos geëet, 4 en almal het
dieselfde geestelike drank gedrink. Want hulle het gedrink uit 'n
geestelike rots wat hulle gevolg het* — en die rots was •Christus. 5
*Nogtans het God in die meeste van hulle nie 'n behae gehad nie, want
hulle liggame is in die woestynj verstrooi. 6 Hierdie dinge het gebeur
as 'n voorbeeld vir ons,* sodat ons nie na bose dinge sal hunker soos
hulle ook gehunker het nie.* 7 Moenie afgodedienaars wees soos
sommige van hulle nie; daar staan immers geskryf: "Die volk het gaan
sit om te eet en te drink en opgestaan om te speel."* 8 Laat ons dan nie
onsedelik optree, soos sommige van hulle onsedelik opgetree het nie
— daar het op een dag drie-en-twintigduisend gesterf.* 9 *Laat ons nie
vir Christus beproef soos sommige van hulle Hom beproef het nie —
hulle is deur slange doodgemaak. 10 *En moenie murmureer soos
sommige van hulle gemurmureer het nie — hulle is deur die
vernietiger* uitgedelg. 11 Dit het met daardie mense as voorbeeld
gebeur* en is ter waarskuwing neergeskryf vir ons wat in die eindtyd
verkeer.* 12 Daarom moet hy wat dink hy staan, oppas dat hy nie val
nie! 13 Geen versoeking het oor julle gekom behalwe 'n menslike een
nie. God is egter getrou.* Hy sal nie toelaat dat julle bo julle vermoë
versoek word nie, maar sal saam met die versoeking ook uitkoms gee,
sodat julle dit kan verduur.

14 *Daarom, my geliefdes, vlug weg van die afgodediens! 15 Ek praat
soos met verstandige mense; oordeel self oor wat ek sê: 16 *Die beker
van danksegging waaroor ons die dankgebed uitspreek, is dit nie
deelname aan die bloed van •Christus nie? Die brood wat ons breek,*
is dit nie deelname aan die liggaam van Christus nie? 17 Omdat dit een
brood is, is ons almal een liggaam,* want ons het almal deel aan die
een brood. 18 Kyk na die volk Israel: Het diegene wat van die offers
eet, dan nie deel aan die altaar nie?* 19 *Wat bedoel ek hiermee? Dat
'n afgodsoffer tog iets is, of dat 'n afgod iets is? 20 Nee, maar wat hulle
offer, offer hulle aan demone, nie aan God nie* — en ek wil nie hê dat
julle aan demone deel moet hê nie. 21 *Julle kan nie die beker van die
Here drink én die beker van demone nie. Julle kan nie deel hê aan die
tafel van die Here én aan die tafel van demone nie. 22 Of is ons besig
om die Here jaloers te maak?* Is ons dan sterker as Hy?

Die Christelike vryheid

23 “Alles is geoorloof”[k] — ja, maar nie alles is nuttig nie. “Alles is
geoorloof” — ja, maar nie alles is opbouend nie. 24 *Niemand moet sy
eie belang soek nie, maar dié van ander. 25 Enigiets wat op die
vleismark verkoop word, mag julle eet sonder om vrae te stel ter wille
van die gewete, 26 *want “die aarde en die volheid daarvan behoort
aan die Here”. 27 *Indien een van die ongelowiges julle nooi en julle
wil gaan, eet enigiets wat vir julle voorgesit word, sonder om vrae te
stel ter wille van die gewete. 28 *Maar as iemand vir julle sê: “Dit is 'n
gode-offer dié,” moet julle dit nie eet nie, ter wille van die een wat
julle ingelig het, en die gewete. 29 Hiermee bedoel ek nie jóú gewete
nie, maar dié van die ander. Waarom word my vryheid dan beoordeel
deur 'n ander se gewete? 30 *As ek met dankbaarheid saam eet,
waarom word ek belaster oor iets waarvoor ek dank? 31 *Of julle dan
eet of drink of enigiets anders doen, doen alles tot eer van God.

32 *Julle moenie vir Jode of Grieke[l] of die gemeente van God 'n
struikelblok wees[m] nie. 33 *Net soos ek ook probeer om alle mense in
alle opsigte in ag te neem, en om nie my eie voordeel na te streef nie,
maar dié van baie, sodat hulle verlos mag word.

11 1 *Wees my navolgers, soos ek ook navolger van •Christus is.

Optrede in die erediens

2 Ek prys julle omdat julle altyd aan my dink en omdat julle vashou
aan die tradisies soos ek dit aan julle oorgelewer het. 3 Maar ek wil hê
julle moet weet dat Christus die hoof is van elke man,* die man die
hoof van die vrou,* en God die hoof van Christus.* 4 Elke man wat met
'n bedekking op sy kop bid of profeteer, doen sy hoof oneer aan. 5 En
elke vrou wat met 'n onbedekte kop bid of profeteer, doen haar hoof
oneer aan — want dit is presies dieselfde asof haar kop geskeer is. 6
Want as 'n vrou nie haar kop bedek nie, moet sy ook maar haar hare
kort afsny. As dit vir haar 'n skande is om haar hare kort te sny of haar
kop kaal te skeer, moet sy haar kop bedek. 7 'n Man behoort nie sy kop
te bedek nie, omdat hy die beeld en sieraad van God is,* terwyl die
vrou die sieraad van die man is. 8 *Want die man is nie uit die vrou
geneem nie, maar die vrou uit die man; 9 *en die man is nie ter wille
van die vrou geskep nie, maar die vrou ter wille van die man. 10
Daarom moet die vrou, ter wille van die engele, 'n teken van gesag op
haar kop hê. 11 Nogtans, in die Here, is 'n vrou nie sonder 'n man nie
en 'n man nie sonder 'n vrou nie. 12 Want soos die vrou uit die man
gekom het, so ook die man deur die vrou. Maar alle dinge kom**n** van
God. 13 Oordeel julle self onder mekaar: Is dit gepas vir 'n vrou om
met 'n onbedekte kop tot God te bid? 14 Leer juis die natuurlike orde
julle nie dat as 'n man sy hare lank dra, dit vir hom 'n oneer is, 15
maar as 'n vrou haar hare lank dra, dit vir haar 'n eer is nie? Want
lang hare is vir haar as 'n bedekking gegee. 16 As iemand egter
twisgierig wil wees — ons het nie so 'n gewoonte nie, en die ander
gemeentes van God ook nie.

Voorskrifte oor die Nagmaal

17 Terwyl ek nou besig is om hieroor voorskrifte te gee: Wat ek nie
aanprys nie, is dat wanneer julle bymekaar kom dit meer kwaad as
goed doen. 18 Allereers hoor ek dat wanneer julle as gemeente
saamkom, daar verdeling onder julle is* — en in 'n mate glo ek dit, 19
want daar moet onvermydelik groeperings onder julle kom, sodat dit
duidelik kan word wie die beproefdes onder julle is.* 20 Wanneer julle
saamkom, is dit nie werklik om die Here se maaltyd te eet nie, 21 want
elkeen gaan voort om sy eie maaltyd te eet, en een bly honger en 'n
ander word dronk. 22 Het julle dan nie huise waar julle kan eet en
drink nie? Of minag julle die gemeente van God en verneder julle
diegene wat niks het nie?* Wat kan ek vir julle sê? Sal ek julle prys?
Oor hierdie saak prys ek julle nie.

23 *Ek het van die Here ontvang, wat ek ook aan julle oorgelewer
het: Die Here Jesus het in die nag waarin Hy verraai is, brood geneem,
24 en nadat Hy die seëngebed uitgespreek het, het Hy dit gebreek en
gesê: “Dit is my liggaam vir julle. Doen dit ter herinnering aan My.”o
25 So ook met die beker ná die ete, met die woorde: “Hierdie beker is
die nuwe verbond* deur my bloed.* Doen dit, so dikwels as wat julle
daaruit drink, ter herinnering aan My.” 26 *Want so dikwels as wat
julle hierdie brood eet en uit hierdie beker drink, verkondig julle die
dood van die Here totdat Hy kom.

27 *Daarom, wie op onwaardige wyse die brood eet of uit die beker
van die Here drink, sal skuldig wees teenoor die liggaam en die bloed
van die Here. 28 Maar laat elkeen homself ondersoek* en daarvolgens
van die brood eet en uit die beker drink. 29 Want die een wat eet en
drink sonder om die liggaam van die Here daarin te onderskei, is besig
om 'n oordeel oor homself te eet en te drink. 30 Daarom is daar onder
julle baie swakkes en siekes, en 'n hele paar het reeds ontslaap.p* 31
Indien ons onsself deeglik sou beoordeel, sou ons nie geoordeel word
nie. 32 *As ons deur die Here geoordeel word, word ons gedissiplineer,
sodat ons nie saam met die wêreld veroordeel sal word nie.

33 Daarom, my broers,q wag vir mekaar wanneer julle saamkom om
te eet. 34 As iemand honger is, moet hy tuis eet, sodat julle nie 'n
oordeel oor julle bring wanneer julle saamkom nie. Die oorblywende
sake sal ek reël sodra ek kom.

Baie gawes maar een liggaam

12 1 Wat die gawes van die Gees betref, broers,r wil ek nie hê dat
julle onkundig moet wees nie. 2 Julle weet dat toe julle heidene was,
julle op allerhande maniere verlei en na stom afgode meegevoer is. 3
Daarom maak ek aan julle bekend dat niemand wat deur die Gees van
God praat, sê: “Vervloek is Jesus!” nie, en niemand kan sê: “Die Here
is Jesus!” behalwe deur die Heilige Gees nie.

4 Daar is 'n verskeidenheid genadegawes,*
maar dit is dieselfde Gees;*
5 en daar is 'n verskeidenheid dienste*
maar dit is dieselfde Here;
6 en daar is 'n verskeidenheid aktiwiteite
maar dit is dieselfde God
wat al hierdie dinge in almal bewerk.

7 Aan elkeen egter word die openbaring van die Gees gegee, met die
oog op wat bevorderlik is:*

8 Aan een word 'n woord van wysheid deur die Gees gegee,
aan 'n ander 'n woord van kennis deur dieselfde Gees;
9 aan een geloof deur dieselfde Gees,
aan 'n ander gawes van genesing deur die één Gees;
10 aan een dinamiese kragte,
aan 'n ander weer die gawe van profesie;
aan een die onderskeiding van geeste,
aan 'n ander verskillende soorte tale*
en aan nog 'n ander die uitleg van tale.

11 Een en dieselfde Gees bewerkstellig al hierdie dinge, wat Hy aan
elkeen afsonderlik uitdeel volgens sy wil.*
12 Want soos die liggaam 'n eenheid is maar uit baie ledemate
bestaan, en al die ledemate van die liggaam, alhoewel hulle baie is,
een liggaam vorm,* so is dit ook met •Christus. 13 En ons is tog álmal
deur die een Gees gedoop in een liggaam — Jode of Grieke, slawe of
vrymense* — en ons is almal met een Gees deurdrenk. 14 Inderdaad,
die liggaam bestaan nie uit een ledemaat nie, maar uit baie.

15 As die voet sou sê:
“Omdat ek nie 'n hand is nie,
behoort ek nie aan die liggaam nie,”

behoort hy daarom nie aan die liggaam nie?
16 En as die oor sou sê:
“Omdat ek nie 'n oog is nie,
behoort ek nie aan die liggaam nie,”
behoort hy daarom nie aan die liggaam nie?
17 As die ganse liggaam oog was,
waar sou die gehoor wees?
As alles gehoor was,
waar sou die reuk wees?

18 Maar nou het God die ledemate, elke enkele een van hulle, in die
liggaam geplaas volgens sy besluit. 19 As alles een ledemaat was, waar
sou die liggaam wees? 20 Maar nou is daar wel baie ledemate, maar
net een liggaam. 21 Die oog kan tog nie vir die hand sê: “Ek het jou nie
nodig nie,” of die kop weer vir die voete: “Ek het julle nie nodig nie.”
22 Inteendeel, die oënskynlik swakker liggaamsdele is baie meer
noodsaaklik 23 en daardie dele van die liggaam wat ons as minder
eerbaar beskou, klee ons met meer as die gewone eer, en die minder
elegante dele met meer elegansie, 24 terwyl ons meer elegante dele dit
nie nodig het nie. Maar God het die liggaam so saamgestel dat Hy
meer respek toegewys het aan die deel wat dit die meeste nodig het, 25
sodat daar nie verdeeldheid* in die liggaam sal wees nie, maar die
ledemate in gelyke mate vir mekaar sal sorg. 26 As een ledemaat ly, ly
al die ledemate saam; as een ledemaat vereer word, is al die ledemate
saam bly.

27 *Julle is die liggaam van •Christus en elkeen individueel 'n
ledemaat. 28 In die gemeente het God aangewys: eerstens •apostels,
tweedens profete, derdens leraars;* daarna kragtige vermoëns, sowel
as gawes van genesing, vermoëns om te kan help, om te lei, en
verskillende soorte tale. 29 Is almal dan apostels? Is almal dan profete,
of almal leraars? Het almal miskien kragtige vermoëns? 30 Het almal
miskien gawes van genesing? Spreek almal dalk in tale? Kan almal dit
dalk uitlê? 31 *Lê julle egter toe op die belangrikste genadegawes, en
ek wys julle 'n nog uitnemender weg.

Lied van die liefde

13 1 Al praat ek die tale van mense en engele,
maar ek het nie liefde nie,
dan het ek 'n galmende ghong
of 'n weerklinkende simbaal geword.
2 En al profeteer ek
en begryp ek alle geheime
en besit ek alle kennis,
en al het ek al die geloof om berge te versit,*
maar ek het nie liefde nie, is ek niks!
3 Al deel ek al my besittings uit*
en gee ek my liggaam oor sodat ek daarop kan roem,s
maar ek het nie liefde nie, baat dit my niks.

4 Liefde bly geduldig,
liefde gee om,
liefde is nie jaloers nie,
spog nie en is nie verwaand nie.
5 Liefde tree nie onbehoorlik op nie,
jaag nie eiebelang na nie,*
is nie liggeraak nie.
Dit hou nie boek van die kwaad nie,*
6 *is nie bly oor onreg nie,
maar is saam bly oor die waarheid.
7 Dit bedek alles,* glo alles,
hoop alles, verduur alles.*

8 Liefde faal nooit nie.
Maar profesieë — sal tot 'n einde kom;
of tale — sal ophou;
of kennis — sal tot niet gaan.
9 Want ons ken gedeeltelik
en ons profeteer gedeeltelik,
10 maar wanneer die volmaakte gekom het,
sal wat gedeeltelik is, ophou bestaan.
11 Toe ek nog 'n kind was,
het ek gepraat soos 'n kind,
gedink soos 'n kind,
geredeneer soos 'n kind.
Noudat ek volwasse is,
het ek die dinge van 'n kind agtergelaat.

12 Nou sien ons wel 'n geheimenisvolle beeld soos in 'n spieël,t*
maar eendag van aangesig tot aangesig.
Nou ken ek slegs gedeeltelik,
maar eendag sal ek ten volle ken soos ek ten volle geken is.

13 En nou bly geloof, hoop en liefde,*
hierdie drie —
maar die grootste hiervan is die liefde.*

Profesie en spreek in tale

14 1 Jaag die liefde na, en streef na die gawes van die Gees,[*] veral
om te profeteer.[u] 2 Die een wat in tale spreek, praat nie met mense
nie, maar met God. Niemand verstaan hom nie; deur die Gees praat hy
verborgenhede. 3 Die een wat profeteer, praat egter wel met mense om
hulle op te bou, te bemoedig en te vertroos. 4 Die een wat in tale
spreek, bou homself op, terwyl die een wat profeteer die gemeente
opbou. 5 Ek wil hê dat julle almal in tale spreek, maar meer nog dat
julle profeteer.[*] Die een wat profeteer, is van groter waarde as die een
wat in tale spreek, tensy hy dit kan uitlê, sodat die gemeente daardeur
opgebou kan word.
6 Broers,[v] as ek dan nou na julle kom en in tale spreek, watter nut
het ek vir julle, tensy ek tot julle voordeel 'n openbaring of 'n insig of
'n profesie of 'n lering meedeel? 7 Dit sal wees soos lewelose dinge wat
klank voortbring, 'n fluit of 'n lier. As dit nie onderskeibare klanke
voortbring nie, hoe sal 'n mens weet wat op die fluit of die lier gespeel
word? 8 As 'n trompet 'n onduidelike klank voortbring, wie sal gereed
maak vir oorlog? 9 So ook julle — as julle tonge nie 'n duidelik
verstaanbare boodskap oordra nie, hoe sal enigiemand verstaan wat
daar gesê word? Want julle sal in die wind praat. 10 Daar mag hoeveel
verskillende tale in die wêreld wees en tog is nie een sonder klank nie.
11 As ek nie die betekenis van die klank ken nie, sal ek vir die spreker
daarvan 'n •vreemdeling wees, en hy vir my. 12 So ook met julle.
Aangesien julle julle beywer vir die gawes van die Gees, streef daarna
om uit te munt in die opbou van die gemeente.
13 Daarom moet die een wat in tale spreek, bid dat hy dit kan uitlê.
14 Want as ek in 'n taal bid, bid my gees wel, maar my verstand is
onvrugbaar. 15 Wat is dan die slotsom? Ek sal deur die gees bid, maar
ek sal ook met die verstand bid; ek sal deur die gees lofsange sing,[*]
maar ek sal ook met die verstand lofsange sing. 16 Want as mens net in
die gees 'n lofprysing bring, hoe sal iemand in die posisie van 'n
oningeligte *"amen"*[w] kan sê op jou danksegging, aangesien hy nie
verstaan wat jy sê nie? 17 Jy mag wel goed dank betuig, maar dit dien
nie tot opbou van die ander persoon nie. 18 Ek dank God dat ek selfs
meer as julle almal in tale spreek. 19 Maar in die gemeente wil ek
liewer vyf woorde met my verstand praat om ook ander te kan
onderrig, as om duisende woorde in 'n onverstaanbare taal te praat.
20 Broers,[x] moenie kinders wees in julle denke nie;[*] wees wel klein
kindertjies wat die kwaad betref, maar volwassenes in julle denke.[*]
21 In die wet[y] staan geskryf:

in vreemde tale
en deur die lippe van vreemdes
sal ek met hierdie volk praat,
en selfs dan sal hulle nie na My luister nie,*

sê die Here. 22 So is die spreek in tale 'n teken, nie vir gelowiges nie
maar vir ongelowiges, terwyl profesie nie vir ongelowiges is nie maar
vir gelowiges. 23 *As die hele gemeente op een plek vergader en almal
in tale spreek, en daar kom oningeligtes of ongelowiges binne, sou
hulle nie sê: "Julle is van julle sinne beroof" nie? 24 Maar indien almal
profeteer en 'n ongelowige of 'n oningeligte persoon kom binne, word
hy deur almal tot insig gebring en tot verantwoording geroep.* 25 Die
geheime van sy hart word blootgelê en terwyl hy met sy gesig op die
grond val, sal hy God aanbid en erken: "Werklik, God is in julle
midde."*

Goeie orde in die samekomste

26 Wat volg hieruit, broers?[z] Wanneer julle saamkom, het elkeen 'n
psalm, 'n lering, 'n openbaring, 'n taal of 'n uitleg.* Laat alles steeds tot
opbou geskied.* 27 Wanneer iemand in 'n taal spreek, laat dit
verkieslik net twee of drie sprekers wees, om die beurt, en laat iemand
dit uitlê; 28 maar as daar nie iemand is wat dit kan uitlê nie, moet hy
in die gemeente swyg. Laat hy met homself en met God praat. 29 Laat
twee of drie profete praat en die ander dit sorgvuldig beoordeel.* 30
Indien 'n openbaring gemaak is aan een van die ander wat daar sit,
laat die vorige spreker swyg. 31 Want julle kan almal een vir een
profeteer, sodat almal onderrig en bemoedig kan word. 32 Die geeste
van profete is aan profete onderworpe. 33 Want God is nie 'n God van
wanorde nie, maar van vrede. So hoort dit in al die gemeentes van die
•heiliges.

34 Vroue moet in die gemeentes swyg, want hulle word nie
toegelaat om te praat nie maar moet hulleself onderwerp, soos die wet
ook sê.* 35 Maar as hulle iets wil leer, moet hulle hulle eie mans tuis
daaroor uitvra, want dit is 'n skande vir 'n vrou om in die gemeente te
praat.

36 Is die woord van God van julle afkomstig? Of het dit slegs julle
bereik? 37 As enigeen meen dat hy 'n profeet is of dat hy geestelik is,
behoort hy die dinge wat ek aan julle skryf as 'n opdrag van die Here*
te erken. 38 Maar enigeen wat dit misken, word misken.

39 Daarom, my broers,[a] beywer julle om te profeteer en moenie die
spreek in tale belet nie. 40 *Laat alles egter gepas en ordelik verloop.

Die opstanding

15 1 Broers,[b] ek herinner julle aan die evangelie wat ek aan julle
verkondig het, wat julle ook aangeneem het en waarin julle ook
vasstaan; 2 waardeur julle ook verlos word, mits julle vashou aan die
boodskap wat ek aan julle verkondig het — tensy julle vergeefs tot
geloof gekom het. 3 Want die wesenlike wat ek ontvang en ook aan
julle oorgelewer het, is:

•Christus het vir ons sondes gesterf volgens die Skrifte,[c]
4 Hy is begrawe en op die derde dag opgewek volgens die
Skrifte,[d]
5 en Hy het aan Sefas[e] verskyn,[*] en toe aan die twaalf.[*]

6 Daarna het Hy aan meer as vyfhonderd broers tegelyk verskyn, van
wie die meeste nou nog leef maar sommige al ontslaap[f] het. 7 Daarna
het Hy aan Jakobus verskyn en toe aan al die •apostels.[*] 8 [*]As die
laaste van almal het Hy ook aan my, die misgeboorte, verskyn. 9 Want
ek is die geringste van die apostels,[*] nie geskik om 'n apostel genoem
te word nie, omdat ek die gemeente van God vervolg het.[*] 10 Maar
deur die genade van God is ek wat ek is. Sy genade aan my was nie
vergeefs nie;[*] inteendeel, ek het baie harder gewerk as al die ander[*] —
eintlik nie ek nie, maar die genade van God wat met my is. 11 Daarom,
of dit ek of hulle is, dit is wat ons verkondig en daarvolgens het julle
tot geloof gekom.

12 Maar as Christus verkondig word, dat Hy uit die dood opgewek
is, waarom sê sommige van julle dat daar nie 'n opstanding van dooies
is nie? 13 As daar geen opstanding van dooies is nie, is Christus ook
nie opgewek nie. 14 En as Christus nie opgewek is nie, is ons
verkondiging sinloos, en ook julle geloof sinloos. 15 Boonop word ons
as valse getuies vir God bevind, omdat ons teen God getuig het dat Hy
Christus opgewek het — vir wie Hy dan nié opgewek het as dit so is
dat dooies nie opgewek kan word nie.[*] 16 Want as dooies nie opgewek
word nie, is Christus ook nie opgewek nie. 17 En as Christus nie
opgewek is nie, is julle geloof vergeefs en is julle steeds in julle
sondes. 18 Dan is ook diegene wat in Christus ontslaap het, verlore. 19
Indien ons hoop slegs vir hierdie lewe op Christus gevestig is, is ons
die bejammerenswaardigste van alle mense.

20 Maar nou, •Christus ís opgewek uit die dood — die eersteling van
die ontslapenes.[g] 21 [*]Want aangesien die dood deur 'n mens gekom
het, kom die opstanding van dooies ook deur 'n mens. 22 Want soos
almal deur Adam sterf, so sal almal in Christus lewend gemaak word.

23 *Maar elkeen volgens 'n bepaalde orde: as eersteling Christus,
daarna, met sy koms, hulle wat aan Christus behoort. 24 Dan kom die
einde, wanneer Hy die koningsheerskappy aan God, die Vader, sal
oorgee,* wanneer Hy alle heerskappy en gesag en mag vernietig het. 25
*Want Christus moet as koning regeer totdat "Hy al die vyande onder
sy voete gestel het".h 26 *Die laaste vyand wat vernietig moet word, is
die dood. 27 "Want Hy het alles onder sy voete gestel."i Maar wanneer
Hy sê dat alles onderwerp is, is dit duidelik dat dit met die
uitsondering is van Hom wat alle dinge aan Christus onderwerp het. 28
Wanneer alles aan Hom onderwerp is, sal die Seun Homself
onderwerp aan die Een wat alles aan Hom onderwerp het, sodat God
alles in almal sal wees.

29 Anders, wat sal diegene wil bereik wat hulleself ter wille van die
dooies laat doop? Indien dooies glad nie opgewek word nie, waarom
laat hulle hulle ter wille van dooies doop? 30 *En waarom stel ons ons
van uur tot uur in gevaar? 31 So waar as wat ek van dag tot dag in
doodsgevaar verkeer,* so waar is dit, broers,j dat julle my trots is in
•Christus Jesus, ons Here. 32 As ek in Efese as 'n sterflike mens teen
wilde dierek geveg het, van watter nut was dit vir my? As dooies nie
opgewek word nie, "laat ons eet en drink, want môre sterf ons".* 33
Laat julle nie mislei nie: "Slegte geselskap bederf goeie sedes."* 34
Wees nugter in julle denke* soos dit hoort en moenie sondig nie.
Sommige van julle het helaas geen kennis van God nie.* Dit sê ek tot
julle skande.*

Die opstanding van die liggaam

35 Iemand sal egter kan vra: "Hoe word die dooies opgewek en met
watter soort liggaam verskyn hulle?" 36 *Jou dwaas! Wat jy saai, kom
nie tot lewe nie tensy dit eers sterf. 37 En wat jy saai, saai jy nie in die
vorm wat dit sal aanneem nie, maar as 'n blote saadkorrel, of dit nou
'n koringkorrel is of een van die ander sade. 38 *Maar God sal, soos Hy
beplan het, aan elkeen van die sade 'n eie vorm gee. 39 Nie alle
lewende wesens is eenders nie. Daar is een fisiese vorm vir mense, 'n
ander vir diere, 'n ander vir voëls en nog 'n ander vir visse. 40 Daar is
ook hemelliggame en aardse liggame, maar die glans van die
hemelliggame is anders as dié van die aardse liggame. 41 Die glans van
die son is anders as die glans van die maan en anders as die glans van
die sterre. Een ster verskil immers van 'n ander in glans. 42 So sal dit
ook wees met die opstanding van die dooies:

Wat gesaai word in verganklikheid,
word opgewek in onsterflikheid;
43 *wat gesaai word in oneer,
word opgewek in heerlikheid;

wat gesaai word in swakheid,
word opgewek met krag.
44 Wat gesaai word,
is 'n natuurlike menslike liggaam;
wat opgewek word,
is 'n geestelike liggaam.

As daar 'n natuurlike menslike liggaam is, is daar ook 'n geestelike
liggaam. 45 Daar staan immers geskryf: “Die eerste mens, Adam, het 'n
lewende wese geword.”[l] Die laaste Adam het egter 'n lewendmakende
Gees geword.* 46 Die geestelike liggaam is egter nie eerste nie, maar
wel die natuurlike menslike liggaam; daarna kom die geestelike. 47 Die
eerste mens was uit die aarde, en stoflik;* die tweede 'n mens[m] uit die
hemel. 48 Soos die aardse mens, so is ook die aardse mense; en soos
die hemelse mens,[n] so ook die hemelse mense. 49 Soos ons die beeld
van die stoflike mens gedra het,* so sal ons die beeld van die hemelse
mens[o] dra.
50 *Dit is wat ek bedoel, broers,[p] dat mense van vlees en bloed nie
die •koninkryk van God kan beërf nie, en die verganklike beërf nie die
onverganklike nie. 51 Kyk, ek vertel vir julle 'n geheimenis: nie almal
van ons sal ontslaap[q] nie, maar ons sal almal verander word, 52 by die
laaste basuin — binne 'n oomblik, 'n oogwink. 'n Basuin sal weerklink
en die dooies sal onverganklik opgewek word,* en ons sal verander
word.* 53 *Want hierdie verganklike liggaam moet met
onverganklikheid beklee word, en hierdie sterflike liggaam met
onsterflikheid. 54 En wanneer hierdie verganklike met
onverganklikheid en hierdie sterflike met onsterflikheid beklee word,
dan sal die woord wat geskryf staan, vervul word:

“Die dood is verslind in oorwinning.”*
55 *“Dood, waar is jou oorwinning?
Dood, waar is jou angel?”

56 Die angel van die dood is die sonde,* en die krag van die sonde lê
in die wet.* 57 Maar aan God die dank, wat aan ons die oorwinning
gee deur ons Here Jesus •Christus. 58 Daarom, my geliefde broers,
wees standvastig en onwrikbaar en wy julle ten volle aan die werk van
die Here, omdat julle weet dat julle arbeid in die Here nie vergeefs is
nie.*

Insameling vir die gemeente in Jerusalem

16 1 Wat die insameling vir die •heiliges betref:* Die reëling wat
ek in die gemeentes van Galasië getref het, moet julle ook so uitvoer. 2
Elkeen van julle afsonderlik moet op die eerste dag van die week[r] 'n
bedrag opsy sit en volgens sy verdienste spaar, sodat die insamelings
nie eers wanneer ek kom, plaasvind nie. 3 Wanneer ek opdaag, sal ek
wie julle ook al goedkeur met aanbevelingsbriewe stuur om julle
gawes na Jerusalem te neem. 4 Indien dit die moeite werd is dat ek
ook gaan, kan hulle my vergesel.

Paulus se reisplanne

5 Ek sal na julle kom as ek deur Masedonië gereis het, want ek gaan
deur Masedonië[s] reis.* 6 *Moontlik sal ek 'n tyd by julle oorbly of selfs
oorwinter, sodat julle my kan voorthelp waarheen ek ook al mag gaan.
7 Want ek wil julle nie nou net in die verbygaan sien nie; ek hoop
immers om 'n tyd lank by julle te bly, indien die Here dit toelaat.* 8
Ek sal egter tot Pinkster in Efese bly, 9 want 'n deur het groot en
kragtig vir my oopgegaan,* hoewel daar baie teenstanders is.

10 As Timotheus kom,* sorg dat hy by julle niks te vrees het nie,
want soos ek doen hy ook die werk van die Here;* 11 daarom moet
niemand hom minag nie.* Help hom in vrede om na my te kom, want
ek verwag hom saam met die broers.

12 En oor die broer Apollos:* Ek het hom herhaaldelik versoek om
saam met die broers na julle te gaan, maar hy wil beslis nie nou gaan
nie. Hy sal gaan wanneer dit vir hom geleë is.

Versoeke en groete

13 Wees waaksaam, staan vas in die geloof, wees manhaftig, wees
sterk.* 14 Laat alles wat julle doen, in liefde geskied. 15 Ek rig nog 'n
ernstige versoek tot julle, broers.[t] Julle weet dat Stefanas en sy
huisgesin* die eerste bekeerlinge[u] in Agaje[v] is, en hulleself tot diens
van die •heiliges gestel het. 16 Onderwerp julle aan die leiding van
sulke mense, en aan elkeen wat saamwerk en hom inspan. 17 Ek is bly
oor die koms van Stefanas, Fortunatus en Agaïkus, want hulle het
vergoed vir my gemis aan julle. 18 Hulle het my gees verkwik en julle
s'n ook. Gee daarom erkenning aan sulke mense.*

19 Die gemeentes in Asië[w] groet julle. Akwila en Priska* en die
gemeente wat in hulle huis bymekaarkom,* stuur vir julle baie groete
in die Here. 20 Al die broers groet julle. Groet mekaar met 'n heilige
soen.* 21 *Groete, van Paulus, geskryf met my eie hand. 22 As iemand
die Here nie liefhet nie, laat hom vervloek wees. *Marana ta*.[x]

Seën en liefdesgroet

23 Die genade van die Here Jesus bly met julle. 24 My liefde bly met
julle almal in •Christus Jesus.

a 1:1 broer: Medegelowige.

* **1:7 openbaarmaking ... Christus:** Luk 17:30; 2 Thess 1:7; Tit 2:13

* **1:8** Fil 1:6; 1 Thess 3:13; 5:23

* **1:9 God is getrou:** Deut 7:9; 1 Kor 10:13; 1 Thess 5:24

* **1:9 gemeenskap ... Here:** 1 Joh 1:3

b 1:10 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **1:10 volkome ... oortuiging:** Fil 2:2

* **1:12** 1 Kor 3:4

* **1:12 Apollos:** Hand 18:24-28

* **1:12 Sefas:** Joh 1:42

* **1:14 Krispus:** Hand 18:8

* **1:14 Gaius:** Hand 19:29; Rom 16:23

* **1:16 die huisgesine ... Stefanas:** 1 Kor 16:15

* **1:17 Christus het ... verkondig:** Matt 28:19; Joh 4:2

* **1:18** 2 Kor 4:3; Rom 1:16

* **1:19** Jes 29:14

* **1:20 Waar is ... man:** Jes 19:12

* **1:20 waar die skrifkenner:** Jes 33:18

* **1:20 Het God ... word nie:** Jes 44:25

* **1:21** Matt 11:25

* **1:22 Die Jode ... tekens:** Matt 12:38; Joh 4:48

* **1:22 die Grieke ... wysheid:** Hand 17:18,32

* **1:23 Vir die Jode ... struikelblok:** Rom 9:32

* **1:23 vir die nie-Jode 'n dwaasheid:** 1 Kor 2:14

* **1:24 Christus … wysheid van God:** Kol 2:3

* **1:25 swakheid … mense:** 2 Kor 13:4

* **1:26** Matt 11:25; Joh 7:48; Jak 2:1-5

c 1:26 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **1:29** Rom 3:27; Ef 2:9

d 1:30 regverdiging: Kan ook vertaal word "vryspraak".

* **1:30 wat vir … bevryding:** Jer 23:5-6; Joh 17:19; 2 Kor 5:21

* **1:31 Dié wat … Here roem:** Jer 9:24; 2 Kor 10:7

* **2:1** 1 Kor 1:17

e 2:1 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **2:2** Gal 6:14

* **2:3** Hand 18:9; 2 Kor 10:1

* **2:4** 1 Thess 1:5

f 2:4 woorde … wysheid: Volgens die manuskripgetuienis is dit nie heeltemal seker of "woorde" oorspronklik deel van die bronteks was nie.

* **2:6 Vir … geloof:** Ef 4:13; Fil 3:15

* **2:7 God … wysheid:** Rom 16:25; Kol 1:26

* **2:8** Luk 23:34

* **2:8 die Here … heerlikheid:** Jak 2:1

* **2:9 in die hart … het nie:** Jer 3:16c

* **2:9 Wat die … liefhet:** Jes 64:4; 52:15

* **2:10 Maar … geopenbaar:** Matt 13:11

* **2:11 Want … hom:** Spr 20:27

* **2:12 die Gees wat … geskenk het:** Joh 16:13-14

* **2:13** 1 Kor 2:4

* **2:14** Joh 8:47; 14:17

* **2:14 vir hom … dwaasheid:** 1 Kor 1:23

* **2:15 Die geestelike … dinge:** 1 Joh 2:20

* **2:16 Wie … voorskryf:** Jes 40:13 LXX; Rom 11:34

* **3:1** Joh 16:12

g 3:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **3:2 Ek … kos nie:** Heb 5:12-13; 1 Pet 2:2

* **3:3 Waar … onenigheid is:** 1 Kor 1:10-11; 11:18

* **3:4 een … Apollos:** 1 Kor 1:12

* **3:5 Wat is Apollos … eintlik:** Hand 18:24,27

* **3:6 Ek … geplant:** Hand 18:4,11

* **3:6 Apollos … natgegooi:** Hand 18:24-28

h 3:8 Dit … natgooi: Die bronteks kan ook vertaal word "die een wat plant en die een wat natgooi is ewe belangrik", of "die een wat plant en die een wat natgooi het dieselfde doel".

* **3:9 God se saailand:** Matt 13:3-9

* **3:9 God se bouwerk:** Ef 2:20

* **3:10 Volgens … gegee:** 1 Kor 15:10

* **3:10 bedrewe bouer:** 2 Pet 3:15

* **3:11** Jes 28:16; 1 Pet 2:4-6

i 3:11 fondament lê: Toespeling op Jes 28:16 as heenwysing na Jesus Christus; vgl 1 Pet 2:4-6.

* **3:13** 1 Kor 4:5; 2 Thess 1:7-10

* **3:15 gered … heen:** Am 4:11; Sag 3:2; Jud vs 23

* **3:16** 1 Kor 6:19; 2 Kor 6:16

* **3:19 Hy … slinksheid:** Job 5:13; Ps 35:8

* **3:20 Die Here … niksseggend is:** Ps 94:11; Rom 1:21

j 3:22 Sefas: •Petrus se Aramese naam, dit beteken 'rots'.

* **4:2** Luk 12:42

* **4:4 dit beteken … vrygespreek is nie:** Ps 143:2

* **4:5 sal elkeen … ontvang:** 1 Kor 3:8

k 4:6 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **4:6 leer om … ander nie:** Rom 12:3

* **4:7 En wat besit jy wat jy nie ontvang het nie:** Rom 12:6

* **4:8 Julle is mos … begin regeer:** Op 3:17

* **4:8 Het julle … kon regeer:** Op 3:21

* **4:9 God … veroordeel is:** Rom 8:36; Heb 10:33

* **4:10** 1 Kor 3:18

* **4:11** 2 Kor 11:23-27

* **4:12 swoeg … werk:** Hand 18:3; 20:34; 1 Thess 2:9; 2 Thess 3:8; 1 Kor 9:14-15

* **4:12 Word … seën ons:** Ps 109:28; Matt 5:44; Luk 6:28; Hand 7:60; Rom 12:14

* **4:13 Soos die vullis … geword:** Klaagl 3:45

* **4:15 Deur … geword:** Gal 4:19

* **4:16 Wees my navolgers:** 1 Kor 11:1; Fil 3:17; 1 Thess 1:6

* **4:17 het ek … Jesus:** Hand 19:22; Fil 2:19-22

* **4:19 maar as … kom:** Hand 18:21; Jak 4:15

* **4:20** 1 Kor 2:4

* **5:1 'n man … saamleef:** Lev 18:7-8; Deut 22:30; 27:20

* **5:3 alhoewel … by julle:** Kol 2:5

l 5:5 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **5:5 só … vernietig:** 1 Tim 1:20; 1 Pet 4:6

* **5:6 Weet … deursuur nie:** Gal 5:9

* **5:7 Verwyder … brood is:** Eks 13:7

m 5:7 ons … geslag: Toespeling op Jes 53:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Eks 12:21; 1 Pet 1:19.

* **5:8** Eks 12:3-20; 13:7; Deut 16:3

* **5:9 nie met … meng nie:** Matt 18:17; 2 Thess 3:14

n 5:11 gelowige: Letterlik ‘broer’.

* **5:11 moet julle … eet nie:** 2 Thess 3:6; Tit 3:10; 2 Joh 10

* **5:12 die buitestanders:** Mark 4:11

* **5:13 Verwyder … midde:** Deut 17:7; 19:19; 22:21,24; 24:7

* **6:2 die heiliges … oordeel nie:** Dan 7:22; Op 3:21

o 6:5 broer: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **6:7 Dit … maak:** Matt 5:39; 1 Thess 5:15; 1 Pet 3:9

p 6:8 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **6:9-10** Gal 5:19-21; Ef 5:5; Op 22:15

* **6:11** Tit 3:3-7

q 6:12 “Alles … geoorloof”: 'n Bekende spreuk uit daardie tyd.

* **6:12 Alles … voordelig nie:** 1 Kor 10:23

* **6:13 Die liggaam is … vir die liggaam:** 1 Thess 4:3-5

* **6:14** Rom 8:11; 1 Kor 15:15,20; 2 Kor 4:14

* **6:15 liggame … is nie:** Rom 12:5; 1 Kor 12:27

* **6:16 Daar … wees:** Gen 2:24; Matt 19:5

* **6:17** Joh 17:21-23; Rom 8:9-11; Gal 2:20

* **6:19 julle liggaam … in julle:** 1 Kor 3:16; 2 Kor 6:16

* **6:20 Want … gekoop:** 1 Kor 7:23; 1 Pet 1:18-19

* **6:20 Verheerlik … liggaam:** Fil 1:20

r 7:1 “Dit is … hê nie”: 'n Stelling waaroor die gemeente in hulle brief navraag gedoen het.

s 7:5 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **7:7** Matt 19:11-12

* **7:9 Maar … hulle trou:** 1 Tim 5:14

* **7:10-11 dat 'n vrou … van sy vrou skei nie:** Matt 5:32; 19:9; Mark 10:11-12; Luk 16:18

t **7:12 broer:** Dui hier op 'n gelowige man.

* **7:14** Rom 11:16

u **7:15 broer of suster:** Dui hier op gelowiges.

* **7:15 God … leef:** Rom 14:9

* **7:16 Want … man sal red nie:** 1 Pet 3:1

* **7:17 leef … geroep het:** 1 Kor 7:20,24

* **7:19** Rom 2:25; Gal 5:6; 6:15

* **7:22 Want … van die Here:** Filem vs 16

* **7:22 die een … Christus:** Ef 6:6; 1 Pet 2:16

v **7:24 Broers:** Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **7:25 as iemand … is:** 1 Tim 1:12-13

* **7:28 Maar … spaar:** Luk 21:23

w **7:29 broers:** Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **7:29 die tyd … geword het:** Rom 13:11

* **7:31 want … verbygaan:** 1 Joh 2:17

x **7:35 aan … lê nie:** Letterlik ‘'n strop aan te sit nie’.

y **7:36 verloofde:** Letterlik ‘maagd’.

z **7:36 terwyl … verbygaan:** Die bronteks kan ook vertaal word “as sy begeerte te groot word”.

* **7:39** Rom 7:2-3

a **7:39 ontslaap:** Tegniese term vir Christene wat sterf.

* **7:40** Rom 7:25

* **8:1 Wat … betref:** Hand 15:29

b **8:1 “Ons … kennis”:** 'n Stelling waarna die Korinthiërs in hulle brief verwys.

* **8:2** Gal 6:3

* **8:3** Gal 4:9

c 8:4 “Daar … wêreld nie”: 'n Stelling in die brief van die Korinthiërs; vgl 1 Kor 10:19.

d 8:4 “Daar … Een”: 'n Stelling in die brief van die Korinthiërs; vgl Deut 4:35,39; 6:4.

* **8:6 één God … uit wie alles is:** Mal 2:10; 1 Kor 12:6; Ef 4:6

* **8:6 Here … deur Hom:** Joh 1:3; 1 Kor 12:5; Ef 4:5; Kol 1:16

* **8:8** Rom 14:17

* **8:9** Rom 14:13,15,21; Gal 5:13

* **8:11** Rom 14:15,20

e 8:12 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **8:13** Rom 14:21

* **9:1 Het ek … gesien nie:** Hand 22:17-18; 26:16; 1 Kor 15:8

* **9:2 julle is … Here:** 2 Kor 3:2-3

* **9:4** Luk 10:8; 1 Kor 9:13-14

f 9:5 gelowige: Letterlik ‘'n suster’.

g 9:5 Sefas: •Petrus se Aramese naam, dit beteken ‘rots’.

* **9:5 Sefas:** Joh 1:42

* **9:9 Jy … muilband nie:** Deut 25:4; 1 Tim 5:18

* **9:10 Wie ploeg … deel:** 2 Tim 2:6

* **9:11** Rom 15:27

* **9:12 Tog … gemaak nie:** Hand 20:34-35; 2 Kor 11:9

* **9:12 Ons verdra … alles:** 1 Kor 13:7

* **9:13** Lev 6:16,26; Num 18:8,31; Deut 18:1-3

* **9:14** Matt 10:10; Luk 10:7; Gal 6:6

* **9:15 Maar … gemaak nie:** Hand 18:3

* **9:16 Daar … verkondig nie:** Jer 20:9

* **9:17 taak … toevertrou is:** 1 Kor 4:1

* **9:19 het ek … geword:** Matt 20:26-27

* **9:20 Vir die … Jood geword:** Hand 16:3; 21:20-26

h 9:20 die wet: Die Tora, die eerste vyf boeke van die Ou Testament.

* **9:21 Vir … wet geword:** Gal 2:3

* **9:22 Vir die … swak geword:** 2 Kor 11:29

* **9:22 sodat … red:** Rom 11:14

* **9:24 Hardloop dan … dit ontvang:** Fil 3:14; 2 Tim 4:7

* **9:25 Almal … toe:** 2 Tim 2:4-5

* **9:25 maar … onverganklike:** 2 Tim 4:8; Jak 1:12; 1 Pet 5:4

* **9:27 ek dissiplineer … diensbaar:** Rom 8:13; 13:14

i 10:1 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **10:1 Ons … wolk:** Eks 13:21-22

* **10:1 het … gegaan:** Eks 14:22-29

* **10:3** Eks 16:4,35; Deut 8:3; Ps 78:24-29

* **10:4 almal het … gevolg het:** Eks 17:6; Num 20:11; Ps 78:15

* **10:5** Num 14:16,23,29-30; Ps 78:31; Heb 3:17; Jud vs 5

j 10:5 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **10:6 Hierdie … vir ons:** 1 Kor 10:11

* **10:6 soos … het nie:** Num 11:4,34; Ps 106:14

* **10:7 Die volk … speel:** Eks 32:6

* **10:8 sommige … gesterf:** Num 25:1,9

* **10:9** Num 21:5-6

* **10:10** Num 14:2,36; 16:41-49; Ps 106:25-27; Heb 3:11,17

* **10:10 vernietiger:** Eks 12:23; 1 Kor 5:5

* **10:11 Dit … gebeur:** 1 Kor 10:6

* **10:11 vir ons … verkeer:** 1 Pet 4:7

* **10:13 God … getrou:** Deut 7:9; 1 Kor 1:9; 1 Thess 5:24

* **10:14** 1 Joh 5:21

* **10:16** Matt 26:26-28; Mark 14:22-24; Luk 22:19-20

* **10:16 Die brood … breek:** Hand 2:42

* **10:17 is ons … liggaam:** Rom 12:5; 1 Kor 12:27; Ef 4:16; Kol 3:15

* **10:18 Het … altaar nie:** Lev 7:6,15

* **10:19** 1 Kor 8:4

* **10:20 offer hulle aan … God nie:** Deut 32:17; Ps 106:37; Op 9:20

* **10:21** Mal 1:7,12; 2 Kor 6:15-16

* **10:22 is ons besig … maak:** Deut 32:21

k 10:23 "Alles is geoorloof": 'n Bekende spreuk uit daardie tyd; vgl 1 Kor 6:12.

* **10:24** Rom 15:2

* **10:26** Ps 24:1; 50:12; 89:12

* **10:27** Luk 10:8

* **10:28** 1 Kor 8:7

* **10:30** 1 Tim 4:4

* **10:31** Kol 3:17

* **10:32** Rom 14:13

l 10:32 Grieke: 'n Term vir alle nie-Jode.

m 10:32 struikelblok wees: Of "aanstoot gee".

* **10:33** 1 Kor 9:20-22

* **11:1** 1 Kor 4:16; Fil 3:17

* **11:3 Christus die … elke man:** Ef 5:23

* **11:3 die man … vrou:** Gen 3:16; Ef 5:23

* **11:3 en God … van Christus:** 1 Kor 3:23

* **11:7 omdat … God is:** Gen 1:27; 5:1; 9:6; Jak 3:9

* **11:8** Gen 2:21-23; 1 Tim 2:13

* **11:9** Gen 2:18

n 11:12 gekom … kom: In die bronteks is daar geen werkwoorde in die vers nie.

* **11:18 hoor … julle is:** 1 Kor 1:10-12; 3:3

* **11:19 sodat … julle is:** Deut 13:3; 1 Joh 2:19

* **11:22 verneder … niks het nie:** Jak 2:5-6

* **11:23-25** Matt 26:26-28; Mark 14:22-24; Luk 22:19-20

o 11:24 Dit is … vir julle: Ander manuskripte voeg aan die begin van die aanhaling in "Neem, eet," soos in Matt 26:26.

* **11:25 die nuwe verbond:** Eks 24:8; Jer 31:31; 32:40; 2 Kor 3:6; Heb 8:8-13

* **11:25 verbond … bloed:** Eks 24:6-8; Sag 9:11

* **11:26** Matt 26:29

* **11:27** Heb 10:29

* **11:28 Maar … ondersoek:** Matt 26:22; 2 Kor 13:5

p 11:30 ontslaap: Tegniese term vir Christene wat sterf.

* **11:30 'n hele … ontslaap:** Hand 7:60; 1 Kor 15:20; Ef 5:14; 1 Thess 5:6

* **11:32** Heb 12:5-6

q 11:33 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

r 12:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **12:4 Daar … genadegawes:** Rom 12:16

* **12:4 maar … Gees:** Ef 4:4

* **12:5 daar … dienste:** Ef 4:11

* **12:7 wat … is:** 1 Kor 14:26; Ef 4:12

* **12:10 aan 'n ander … tale:** Hand 2:4; 1 Kor 14:5

* **12:11 wat Hy … wil:** Rom 12:3; 1 Kor 7:7; Ef 4:7

* **12:12 die liggaam … vorm:** Rom 12:4-5; 1 Kor 10:17

* **12:13 ons is … vrymense:** Gal 3:28

* **12:25 verdeeldheid:** 1 Kor 1:10

* **12:27** Rom 12:5; Ef 5:30

* **12:28 In die gemeente … leraars:** Ef 4:11-12

* **12:31** 1 Kor 14:1

* **13:2 het ek al … versit:** Matt 17:20; 21:21; Mark 11:23

* **13:3 deel … uit:** Matt 6:2

s 13:3 gee … roem: Sommige manuskripte lui "gee ek my liggaam oor om verbrand te word".

* **13:5 jaag … na nie:** Fil 2:4

* **13:5 Dit … kwaad nie:** Sag 8:17

* **13:6** Rom 12:9

* **13:7 bedek alles:** Spr 10:12; Rom 15:1; 1 Pet 4:8

* **13:7 verduur alles:** 1 Kor 9:12

t 13:12 spieël: Destydse spieëls was van glas of metaal, maar die spieëlbeeld wat hulle gereflekteer het, was nooit heeltemal helder nie.

* **13:12 Nou … spieël:** 2 Kor 5:7; Jak 1:23

* **13:13 En nou … en liefde:** 1 Thess 1:3

* **13:13 maar … die liefde:** 1 Joh 4:16

* **14:1 streef … Gees:** 1 Kor 12:31; 14:39

u 14:1 profeteer: Om God se wil verstaanbaar bekend te maak; vgl 2 Kon 17:13.

* **14:5 meer … julle profeteer:** Num 11:29

v 14:6 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **14:15 gees … sing:** Ef 5:19

w 14:16 •*amen*: Dit is waar.

x 14:20 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **14:20 moenie kinders … denke nie:** Ef 4:14

* **14:20 maar volwassenes … denke:** Fil 3:15

y 14:21 wet: Dit verwys hier na die Skrifte van die Ou Testament.

* **14:21 in vreemde … luister nie:** Jes 28:11-12; Deut 28:49

* **14:23** Hand 2:13

* **14:24 tot verantwoording geroep:** Joh 16:8

* **14:25 Werklik … midde:** Jes 45:14; Dan 2:47; Sag 8:23; Joh 4:19

z 14:26 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **14:26 Wanneer … uitleg:** 1 Kor 11:18; 12:8-10

* **14:26 Laat … geskied:** Ef 4:12

* **14:29 die ander … beoordeel:** Hand 17:11; 1 Thess 5:21

* **14:34 maar moet hulleself … sê:** Gen 3:16; 1 Kor 11:3; Ef 5:22; 1 Tim 2:12; Tit 2:5

* **14:37 die dinge … Here:** 1 Joh 4:6

a 14:39 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **14:40** 1 Kor 14:33; Kol 2:5

b 15:1 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

c 15:3 Christus … Skrifte: Toespeling op Jes 53:8-9 as heenwysing na Jesus Christus.

d 15:4 op die … Skrifte: Toespeling op Ps 16:10; Hos 6:2; Jona 1:17 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 12:40; Hand 2:24-32.

e 15:5 Sefas: •Petrus se Aramese naam, dit beteken ‘rots’.

* **15:5 en Hy … verskyn:** Luk 24:34

* **15:5 die twaalf:** Matt 28:16-17; Mark 16:14; Luk 24:36; Joh 20:19

f 15:6 ontslaap: Tegniese term vir Christene wat sterf.

* **15:7 aan … apostels:** Luk 24:50

* **15:8** Hand 9:3-6; 1 Kor 9:1

* **15:9 Want … apostels:** Ef 3:8; 1 Tim 1:15; Matt 5:19

* **15:9 omdat … vervolg het:** Hand 8:3

* **15:10 Sy … vergeefs nie:** 2 Kor 6:1

* **15:10 ek het … ander:** 2 Kor 11:5,23

* **15:15 ons teen … kan word nie:** Hand 1:22; 4:33; 5:32

g 15:20 eersteling … ontslapenes: "Eersteling" verwys na die eerste vrug of oes waarop die volle oes sal volg. In daardie sin word Christus genoem "die eersteling van die ontslapenes"; vgl Kol 1:18.

* **15:21** Gen 3:17-19; Rom 5:12,18

* **15:23** 1 Thess 4:16; Op 20:5

* **15:24 aan God … oorgee:** Dan 2:44

* **15:25** Ps 110:1; Matt 22:44

h 15:25 onder … gestel het: Dit dui op die onderwerping van die vyand.

* **15:26** Op 20:14; 21:4

i 15:27 Want … gestel: Aanhaling uit Ps 8:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Ps 110:1.

* **15:30** Rom 8:36

* **15:31 van dag … verkeer:** 2 Kor 4:10-11

j 15:31 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

k 15:32 wilde diere: Soos in Ps 17:12; 22:13-22 figuurlik vir sy baie en vyandige teenstanders; vgl 1 Kor 6:9.

* **15:32 laat … ons:** Jes 22:13b; 56:12; Luk 12:19-20

* **15:33 Slegte … sedes:** Vgl Menander, *Thais* (218)

* **15:34 Wees … denke:** Rom 13:11; Ef 5:14

* **15:34 Sommige … God nie:** Hand 26:8

* **15:34 Dit sê … skande:** 1 Kor 6:5

* **15:36** Joh 12:24

* **15:38** Gen 1:11

* **15:43** Fil 3:20-21

l **15:45** **Die eerste ... geword:** Paulus voeg die woorde “eerste” en “Adam” in die aanhaling uit Gen 2:7 in.

* **15:45** **Die laaste ... Gees geword:** Joh 6:63; 2 Kor 3:6,17

* **15:47** **Die eerste ... stoflik:** Gen 2:7

m **15:47** **mens:** Verwys na Christus.

n **15:48** **mens:** Verwys na Christus.

* **15:49** **die beeld ... gedra het:** Gen 5:3

o **15:49** **mens:** Verwys na Christus.

* **15:50** 1 Kor 6:13

p **15:50** **broers:** Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

q **15:51** **ontslaap:** Tegniese term vir Christene wat sterf.

* **15:52** **'n Basuin ... opgewek word:** Matt 24:31

* **15:51-52** **maar ons sal almal ... opgewek word:** 1 Thess 4:15-17

* **15:53** 2 Kor 5:4

* **15:54** **Die dood ... in oorwinning:** Jes 25:8

* **15:55** Hos 13:14

* **15:56** **Die angel ... sonde:** Rom 7:13

* **15:56** **en die krag ... wet:** Rom 6:14

* **15:58** **julle arbeid ... is nie:** 2 Kron 15:7; Op 14:13

* **16:1** **Wat die ... betref:** Hand 11:29; Rom 15:25-26; 2 Kor 8:9; Gal 2:10

r **16:2** **eerste ... week:** Letterlik ‘op die eerste van die Sabbatte’, dws Sondag; vgl Joh 20:19; Hand 20:7.

s **16:5** **Masedonië:** Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

* **16:5 want ek … reis:** Hand 19:21

* **16:6** Rom 15:24; Tit 3:12

* **16:7 indien … toelaat:** Hand 18:21

* **16:8** Hand 19:1,10

* **16:8 Pinkster:** Lev 23:15-21; Deut 16:9-11

* **16:9 want … oopgegaan:** Hand 19:8-10; 2 Kor 2:12; Kol 4:3; Op 3:8

* **16:10 As … kom:** 1 Kor 4:17

* **16:10 want soos … Here:** Fil 2:20

* **16:11 daarom … minag nie:** 1 Tim 4:12

* **16:12 Apollos:** Hand 18:24; 1 Kor 1:12; 3:5-6

* **16:13 wees manhaftig … sterk:** Ps 31:24; Ef 6:10

t 16:15 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **16:15 Stefanas … huisgesin:** 1 Kor 1:16

u 16:15 eerste bekeerlinge: Letterlik ‘eersteling’. Verwys na die eerste gerwe van die oes wat aan God toegewy word; vgl Rom 11:16; 16:15.

v 16:15 Agaje: Die naam van 'n Romeinse provinsie wat uit Sentraal- en Suid-Griekeland bestaan het.

* **16:18 Gee … mense:** Fil 2:29; 1 Thess 5:12

w 16:19 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **16:19 Akwila en Priska:** Hand 18:2,18,26; Rom 16:3

* **16:19 gemeente … bymekaarkom:** Rom 16:5

* **16:20 Groet mekaar … soen:** Rom 16:16; 2 Kor 13:12; 1 Pet 5:14

* **16:21** Kol 4:18; 2 Thess 3:17

x 16:22 *Marana ta:* Aramees vir ‘Kom, ons Here’, of ‘Ons Here het gekom’; vgl Gal 1:8-9.

DIE TWEEDE BRIEF AAN DIE
KORINTHIËRS

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Inleiding

Nadat Paulus *1 Korinthiërs* in 54 of 55 nC geskryf het, verneem hy van 'n krisis in die Korinthiese gemeente. Ná 'n dringende besoek aan die gemeente wat vir hom uiters pynlik verloop het (2 Kor 2:1), skryf hy "deur baie trane heen" 'n streng brief en gee dit vir Titus om in die gemeente te gaan aflewer (2 Kor 2:3-4; 7:8-13). Hy ontmoet Titus later in Masedonië. Laasgenoemde kom met die goeie nuus dat die Korinthiërs se gesindheid teenoor Paulus verander het (2 Kor 7:5-16). Verlig en vol vreugde skryf Paulus *Die Tweede Brief aan die Korinthiërs* vanuit Masedonië, waarskynlik in die najaar van 55 nC.

In die aanhef (1:1) vermeld Paulus Timotheus as die medeskrywer van hierdie brief. Hyself is sonder twyfel die eintlike outeur. Hy kon egter van 'n sekretaris gebruik gemaak het om die brief op skrif te stel.

Vir die ontstaan en samestelling van hierdie gemeente, asook die probleme wat weldra aldaar ontstaan het, vergelyk die inleiding tot *1 Korinthiërs*. In *2 Korinthiërs* tree nuwe probleme na vore. In 'n stadium is Paulus openlik geopponeer sonder dat die res van die gemeente vir hom in die bresse getree het (2:1-11; 7:5-13). Boonop duld die gemeente die optrede van vals apostels wat Paulus se bediening ondermyn (10-13).

Naas *Galasiërs* is *2 Korinthiërs* die mees persoonlike van Paulus se briewe. Die bevraagtekening van sy bediening is vir hom 'n saak van diepe droefheid. Die grootste deel van *2 Korinthiërs* gaan oor die herstel van die apostel se verhouding met hierdie gemeente, wat immers uit sy pioniersarbeid ontstaan het.

Paulus se reaksie op die situasie in die gemeente word gereflekteer in sy gelaaide taalgebruik. Dit bring mee dat dit soms moeilik is om sy gedagtegang te volg. Terselfdertyd bevat *2 Korinthiërs* besondere stilistiese hoogtepunte wat veral deur die gebruik van ironie in hoofstukke 10 — 13 na vore tree. Trouens, die inhoud en trant van hierdie vier hoofstukke verskil so sterk van die res van *2 Korinthiërs* dat wyd vermoed word dat hierdie hoofstukke die sogenaamde "tranebrief" bevat waarna die apostel in 2:3-4 en 7:8-13 verwys.

In *2 Korinthiërs* verdedig Paulus die evangelie en sy gesag as apostel van Jesus Christus. Daarom gee hierdie brief aan ons 'n besondere insig in Paulus se verstaan van die evangeliebediening. Hy het dié bediening van die Here ontvang. Daarom verkondig hy nie homself nie (3:5-6), maar slegs Christus as Here (4:5), selfs te midde van persoonlike opoffering en lyding (4:7-18; 6:3-10; 11:23-33). Die bediening van die nuwe verbond deur die Gees skitter van heerlikheid (3:11), al word hierdie kosbare skat in breekbare kleipotte gedra (4:1). Die apostel en sy medewerkers is gesante van Christus wat die boodskap van versoening verkondig (5:11-21). Op geen ander plek in die Bybel word die wese van versoening so in diepte geskets as in *2 Korinthiërs* nie. Die gemeente word geteken as 'n brief van Christus (3:3), as die tempel van die lewende God (6:14). Hulle moet hulle Christelike vrygewigheid sigbaar maak deur die kollekte vir die gelowiges in Jerusalem (8 — 9). En hulle word ernstig opgeroep om te waak teen die valse apostels wat die evangelie bedreig (10 — 13).

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1:1-2 Briefaanhef
1:3-7 Lofprysing

1:8 — 7:16 Aspekte van die apostel se verhouding tot die gemeente
8:1 — 9:15 Insameling vir die behoeftige gelowiges in Judea
10 — 12 Paulus verdedig sy gesag as apostel teenoor dié van die vals apostels
13:1-12 Laaste mededelings, opdragte en groete
13:13 Seëngroet

1 1 Paulus, 'n •apostel van •Christus Jesus deur die wil van God,* en
die broer Timotheus,
aan die gemeente van God wat in Korinthe is, saam met al die
•heiliges in die hele Agaje:[a]
2 *Genade en vrede vir julle van God, ons Vader, en die Here Jesus
Christus.

God se bystand in beproewing

3 Lofwaardig is die God en Vader van ons Here Jesus Christus,* die
Vader van barmhartigheid en God van alle bemoediging.* 4 Hy
bemoedig ons in al ons verdrukkings, sodat ons hulle wat in
allerhande verdrukkings verkeer, kan bemoedig met die bemoediging
waarmee ons self deur God bemoedig word; 5 *want net soos Christus
se lyding oorvloedig oor ons kom, so is ook ons bemoediging
oorvloedig deur Christus. 6 *As ons dan verdruk word, is dit ter wille
van julle bemoediging en redding; as ons bemoedig word, is dit ter
wille van julle bemoediging, wat tot uitdrukking kom in julle
verdraagsaamheid van dieselfde lyding as wat ons ervaar. 7 Ons hoop
vir julle is seker, omdat ons weet dat, soos julle deel het aan die
lyding, julle ook so deel het aan die bemoediging.
8 Want, broers,[b] ons wil nie hê julle moet onkundig wees oor die
verdrukking wat ons in Asië[c] beleef het nie,* dat die swaarkry wat ons
verduur het, ver bo ons kragte was, sodat ons selfs aan ons lewe
gewanhoop het. 9 Trouens, wat onsself betref, het ons al as't ware die
doodsvonnis oor ons ontvang; maar dit was sodat ons nie op onsself
sou vertrou nie, maar op God, wat die dooies opwek, 10 Hy wat ons uit
so 'n groot doodsgevaar gered het en sal red. Op Hom is ons hoop
gevestig dat Hy ons weer sal uitred.* 11 Hiertoe dra julle ook by deur
julle gebede vir ons, sodat deur bemiddeling van baie mense namens
ons dank betuig kan word vir die genadegawe aan ons.

Spanning oor Paulus se besoek

12 Ons roem is juis dit: die getuienis van ons gewete* dat ons in die
wêreld, en veral teenoor julle, opgetree het in opregtheid[d] en met
eerlikheid wat van God kom* — ook nie deur menslike wysheid nie,*
maar deur die genade van God. 13 Ons skryf immers aan julle niks
anders as wat julle lees en ook verstaan nie. En ek hoop dat julle later
ten volle sal verstaan 14 — soos julle ons ook ten dele verstaan het —
dat óns julle roem op die dag van ons Here Jesus* sal wees,* net soos
júlle ook ons s'n sal wees.
15 In hierdie vertroue wou ek vroeër na julle kom, sodat julle 'n
tweede guns kon ontvang. 16 *Ek wou by julle langs deurreis na

Masedonië,[e] om weer van Masedonië af na julle terug te kom, en deur
julle na Judea toe voortgehelp te word. **17** Ek het tog nie ligtelik
gehandel toe ek my dit voorgeneem het nie? Of beplan ek wat ek
beplan uit menslike swakheid,* sodat wat my betref "ja, ja" tegelyk
"nee, nee" kan wees? **18** Maar God is getrou — ons woorde aan julle is
nie tegelyk "ja" en "nee" nie; **19** want Jesus •Christus, die •Seun van
God, wat deur ons aan julle verkondig is, deur my en Silvanus en
Timotheus,* was nie "ja" én "nee" nie — inteendeel, in Hom het dit
"ja" geword. **20** Want hoeveel beloftes van God daar ook mag wees, in
Hom is hulle "ja"; daarom sê ons deur Hom "•*amen*" aan God, tot sy
eer.* **21** Dit is God wat ons saam met julle in Christus 'n vaste
fondament gegee het, en ons gesalf het;* **22** wat ons ook verseël* en die
Gees as waarborg[f] in ons harte gegee het.*

23 Wat my betref, ek roep God as getuie oor my* dat ek juis om julle
te spaar, nog nie weer na Korinthe gekom het nie. **24** Nie dat ons oor
julle geloof wil baasspeel nie* — inteendeel, ons is medewerkers aan
julle vreugde. Julle staan immers vas in die geloof.

2 1 Dit het ek my dus voorgeneem: om nie weer met droefheid na
julle te kom nie.* 2 Immers, as ék julle bedroef maak, wie anders kan
my bly maak as die een wat ek bedroef gemaak het? 3 En dit is presies
wat ek geskryf het, sodat ek nie, wanneer ek kom, bedroef word deur
hulle wat my moes bly maak nie. Ek vertrou op julle almal, dat my
vreugde julle almal s'n sal wees. 4 Want met groot kwelling en angs in
my hart het ek deur baie trane heen aan julle geskryf,* nie om julle te
bedroef nie, maar dat julle kan weet van die liefde wat ek in so 'n
groot mate teenoor julle koester.

Liefde en vergifnis vir die oortreder

5 *Maar as iemand droefheid veroorsaak het, is dit nie vir my wat hy
bedroef het nie, maar sonder om te oordryf, in 'n mate julle almal. 6
Vir so iemand is hierdie teregwysing deur die meerderheid genoeg.* 7
Gevolglik moet julle hom in plaas daarvan eerder vergewe en
bemoedig, sodat iemand soos hy nie dalk deur oormatige droefheid
verteer word nie.[g] 8 Daarom vermaan ek julle ernstig om julle liefde
aan hom te herbevestig. 9 Want vir dié doel het ek ook geskryf: om
julle betroubaarheid te leer ken, of julle in elke opsig gehoorsaam is.*
10 En vir hom wat julle iets vergeef, vergeef ek ook. Wat ek inderdaad
vergeef het — as ek iets vergeef het — was ter wille van julle voor die
aangesig van •Christus, 11 sodat Satan[h] nie die oorhand oor ons kry
nie.* Ons is immers nie onbekend met sy planne nie.

Paulus se besorgdheid

12 Toe ek in Troas aangekom het om die evangelie van Christus te
verkondig, en die Here reeds 'n deur vir my oopgemaak het,* 13 kon ek
nogtans geen gemoedsrus kry nie, omdat ek my broer Titus nie daar
aangetref het nie. Daarom het ek toe van hulle afskeid geneem en na
Masedonië[i] vertrek.*

Die triomftog van die evangelie

14 Maar dank aan God, wat ons altyd deur •Christus in sy triomftog
meevoer, en die geur van sy kennis op elke plek deur ons versprei. 15
Want ons is 'n aangename geur[j] van Christus aan God vir dié wat
verlos word én vir dié wat verlore gaan* — 16 vir laasgenoemde 'n
reuk vanuit die dood tot die dood, vir eersgenoemde 'n geur vanuit die
lewe tot die lewe.* En wie is hiertoe bekwaam?* 17 Ons is nie soos so
baie ander wat smous met die woord van God nie; maar ons praat in
opregtheid, asof vanuit God, voor God, en dit in Christus.*

Bedienaars van die nuwe verbond

3 1 Begin ons weer om onsself aan te beveel?* Of het ons miskien,
soos sommige, aanbevelingsbriewe aan julle of van julle* nodig? 2
*Julle is ons brief, geskryf in ons harte, gelees en verstaan deur alle
mense. 3 Julle is duidelik 'n brief van •Christus wat deur ons diens
opgestel is, geskryf, nie met ink nie, maar met die Gees van die
lewende God; nie op kliptafels* nie, maar op die tafels van
menseharte.*
4 So 'n vertroue op God het ons deur Christus. 5 *Nie dat ons uit
onsself bekwaam is om te reken dat iets uit onsself kom nie — nee,
ons bekwaamheid kom van God. 6 Hy het ons bekwaam gemaak om
bedienaars van 'n nuwe verbond* te wees — nie van die letter nie,
maar van die Gees. Want die letter maak dood, maar die Gees maak
lewend.*
7 As die bediening van die dood, wat met letters op klippe gegraveer
is, met soveel heerlikheid tot stand gekom het dat die volk Israel nie
stip na die aangesig van Moses kon kyk nie weens die glans op sy
gesig — wat tog aan die verbygaan was* — 8 hoeveel te meer sal die
bediening van die Gees nie in heerlikheid wees nie? 9 Want as daar
heerlikheid was in die bediening wat lei tot veroordeling,* soveel
oorvloediger in heerlikheid is die bediening wat lei tot regverdiging.[k]*
10 Trouens, wat verheerlik was,* is eintlik in hierdie opsig geen
verheerliking nie, weens dié allesoortreffende heerlikheid. 11 Want as
dit wat vergaan, met heerlikheid beklee was, het die blywende veel
groter heerlikheid.
12 Terwyl ons dan so 'n hoop het, tree ons op met groot
vrymoedigheid — 13 nie soos Moses, wat 'n sluier oor sy gesig getrek
het* sodat die Israeliete nie die einde van dit wat aan die vergaan was,
kon aanskou nie. 14 Maar hulle denke was verhard.* Want tot vandag
toe lê dieselfde sluier oor die Ou Testament wanneer dit gelees word,
en dit word nie weggeneem nie, want dit word slegs in Christus
verwyder. 15 Maar tot vandag toe, elke keer wanneer Moses gelees
word, lê daar 'n sluier oor hulle harte. 16 *Telkens egter, wanneer
iemand hom tot die Here wend, word die sluier afgehaal. 17 Die Here
is die Gees,* en waar die Gees van die Here is, daar is vryheid.* 18 En
ons almal, terwyl ons met ontsluierde gesig die heerlikheid van die
Here* aanskou soos in 'n spieël,[l] word na dieselfde beeld verander, van
heerlikheid tot heerlikheid, soos afkomstig van die Here, die Gees.

Paulus se bediening — 'n skat in kleipotte

4 1 Daarom, aangesien ons hierdie bediening het* volgens die
ontferming wat aan ons betoon is, gee ons nie moed op nie. 2 Ons het
egter afstand gedoen van geheime skandelike dinge, en tree nie slinks
op of verdraai die Woord van God nie;* maar deur die waarheid aan
die lig te bring, beveel ons onsself voor die aangesig van God aan by
die gewete van elke mens. 3 *As ons evangelie dan tog nog versluier is,
is dit versluier vir dié wat verlore gaan, 4 vir die ongelowiges wie se
denke deur die god van hierdie bedeling* verblind is, sodat die lig van
die evangelie van die heerlikheid van •Christus, wat die beeld van God
is,* nie oor hulle skyn[m] nie. 5 *Ons verkondig immers nie onsself nie,
maar Jesus Christus as Here, en onsself as julle diensknegte ter wille
van Jesus. 6 Want God wat gesê het, “Laat daar uit die duisternis lig
skyn,”* dit is Hy wat in ons harte geskyn het om ons te verlig met die
kennis van die heerlikheid van God, in die aangesig van Jesus
Christus.*
7 Hierdie skat het ons in kleipotte,* sodat die buitengewone krag
duidelik van God kom en nie van ons nie.

8 In alles word ons verdruk,* maar nie oorweldig nie;
ons is oor raad verleë, maar nie radeloos nie;
9 ons word vervolg, maar nie in die steek gelaat nie;
ons word platgeslaan, maar nie vernietig nie.
10 Die sterwe van Jesus dra ons altyd in ons liggaam met ons saam,
sodat ook die lewe van Jesus in ons liggaam sigbaar kan word.

11 Want ons wat leef, word voortdurend aan die dood uitgelewer ter
wille van Jesus,* sodat ook die lewe van Jesus in ons sterflike liggaam
sigbaar kan word. 12 So werk die dood dan in óns, maar die lewe in
julle. 13 Maar aangesien ons dieselfde Gees[n] van die geloof het — soos
geskryf staan, “Ek het geglo, daarom het ek gepraat”[o] — glo ons ook
en daarom praat ons. 14 *Ons weet dat Hy wat die Here Jesus opgewek
het, ons ook saam met Jesus sal opwek en julle voor Hom sal stel. 15
Want dit gebeur alles ter wille van julle,* sodat die genade, wat steeds
meer mense insluit, die dankbaarheid oorvloedig kan maak tot eer van
God.

Die tydelike teenoor die ewige

16 Daarom gee ons nie moed op nie, want selfs al vergaan ons
uiterlike mens, word ons innerlike mens van dag tot dag vernuwe.* 17

Want ons ligte en tydelike verdrukking bewerk vir ons 'n gewigtige en allesoortreffende ewige heerlikheid, 18 terwyl ons nie let op die sigbare nie, maar op die onsigbare dinge; want die sigbare is tydelik, die onsigbare ewig.

5 1 Ons weet tog dat wanneer ons aardse tentwoning* afgebreek
word, ons 'n gebou het wat van God kom, 'n ewige woning in die
hemele,p wat nie met hande gemaak is nie. 2 *En daarom sug ons,
want ons verlang intens daarna om met ons woning vanuit die hemel
beklee te word; 3 en nie miskien ontklee en nakend bevind word nie. 4
Want ons wat nog in die tentwoning is, sug as mense wat swaarkry,
omdat ons nie ontklee nie, maar geklee wil word; sodat wat sterflik is,
verteer kan word deur die lewe.* 5 Hy wat ons juis hiervoor voorberei
het, is God, wat aan ons die Gees as waarborgq gegee het.*
6 Daarom is ons altyd vol moed, al weet ons dat, terwyl ons nog in
die aardse liggaam woon, ons nie by die Here woon nie;* 7 *want ons
leef deur geloof, nie deur aanskoue nie. 8 Ons bly egter vol moed, al
verkies ons om eerder uit die liggaam te verhuis en by die Here te
woon.* 9 *Daarom, of ons reeds inwoon of nog nie inwoon nie, streef
ons daarna om vir Hom welgevallig te wees. 10 *Want ons moet almal
voor die regterstoel van •Christus verskyn, sodat elkeen kan ontvang
volgens wat hy in sy liggaamlike bestaan gedoen het, of dit goed of
kwaad was.

Die bediening van versoening

11 Aangesien ons weet wat ontsag vir die Here is, probeer ons mense
oortuig. Maar by God is ons deeglik bekend, en ek hoop om ook in
julle gewete so bekend te wees.* 12 Ons is nie weer besig om onsself by
julle aan te beveel nie,* maar ons gee julle aanleiding om oor ons te
roem,* sodat julle iets kan hê teen dié wat hulle op die uiterlike
voorkoms beroem en nie op wat in die hart is nie. 13 As ons buite
onsself is, is dit vir God; as ons by ons verstand is, is dit vir julle. 14
Die liefde van •Christus beheer ons, omdat ons tot dié insig gekom het
dat indien Een vir almal gesterf het, almal dan gesterf het; 15 en Hy
het ter wille van almal gesterf,* sodat dié wat leef, nie meer vir
hulleself sal leef nie, maar vir Hom wat ter wille van hulle gesterf het
en opgewek is.*
16 Gevolglik ken ons van nou af niemand meer na sy uiterlike nie.
Selfs al het ons Christus eens na die uiterlike leer ken, ken ons Hom
nou nie meer so nie. 17 Daarom, as iemand in Christus is, is hy 'n nuwe
skepsel.* Die ou dinge het verbygegaan — kyk, hulle het nuut
geword.* 18 En dit alles kom van God af, wat ons deur Christus met
Homself versoen het* en aan ons die bediening van die versoening
gegee het. 19 Dit bestaan daarin dat God in Christus die wêreld met
Homself versoen het* deur hulle oortredinge nie toe te reken nie; en
Hy het aan ons die boodskap van versoening toevertrou. 20 Ons tree
dan op as gesante ter wille van Christus,* asof God self deur ons 'n

beroep op julle doen. Ons pleit by julle, om Christus ontwil: Laat julle met God versoen! 21 Hy wat nie sonde geken het nie,* Hom het God ter wille van ons sonde gemaak,* sodat ons in Hom voor God geregverdig[r] kon word.*

6 1 As medewerkers van God doen ons 'n ernstige beroep op julle
om nie die genade van God tevergeefs te ontvang nie!* 2 Want Hy sê:

"Op die regte tyd het Ek na jou geluister
en op die dag van redding het Ek jou gehelp."*

Kyk, nou is die gunstige tyd, nou is die dag van redding!* 3 Ons gee in
geen opsig enige aanstoot aan iemand nie, sodat daar nie met die
bediening foutgevind kan word nie. 4 Maar in alles beveel ons onsself
aan* as dienaars van God, met groot uithouvermoë:

in verdrukkings, in ontberings, in benoudhede;
5 *geslaan, in tronke gegooi, in oproere en in swaar arbeid, in
slaaploosheid en honger;
6 *met eerbaarheid, begrip, verdraagsaamheid en vriendelikheid, in
die Heilige Gees en met opregte liefde;
7 met die woord van die waarheid, met die krag van God,* met die
wapens van •geregtigheid vir die regter- en linkerhand;
8 te midde van eer en oneer, te midde van laster en lof, as misleiers
wat tog opreg is;
9 as onbekendes en tog goed bekend, as sterwendes — maar kyk, ons
leef;* as gekastydes wat tog nie doodgemaak word nie;*
10 as bedroefdes, maar altyd blymoedig,* as armes, maar wat baie
ander mense ryk maak, as mense wat niks het nie en tog alles besit.

11 Ons het die mond teenoor julle oopgemaak,s Korinthiërs; ons hart
is wyd oop vir julle. 12 Julle word nie deur ons ingeperk nie, maar
julle word deur julleself in julle eie binneste ingeperk. 13 Maar doen
dit as teenprestasie — ek praat soos met kinders:* Stel julleself ook
wyd oop vir ons.

Die tempel van die lewende God

14 Moenie in dieselfde juk trek saam met ongelowiges nie,*

want watter vennootskap kan daar wees tussen reg en onreg?
Of watter verband kan daar wees tussen lig en duisternis?
15 En watter ooreenstemming is daar tussen •Christus en Belial,t
of wat het 'n gelowige met 'n ongelowige gemeen?
16 En watter ooreenkoms het die tempel van God met afgode?

Want ons is die tempel van die lewende God* — soos God gesê het:

“Ek sal onder hulle woon en saam met hulle wandel;
Ek sal hulle God wees,
en hulle sal my volk wees.”*

17 Daarom:

“Gaan uit hulle midde uit
en sonder julle af,” sê die Here,
“en moenie aanraak wat onrein is nie.”*

“En Ek sal julle aanneem,”*

18 en

“Ek sal vir julle 'n Vader wees
en julle sal my seuns en dogters wees,”*

sê die Here, die Almagtige.*

7 1 Aangesien ons hierdie beloftes het, geliefdes, laat ons ons reinig
van alle besoedeling van liggaam en gees, terwyl ons met diep ontsag
vir God ons heiligheid verwesenlik.

Blydskap oor die Korinthiërs se berou

2 Maak vir ons ruimte. Ons het niemand veronreg nie; ons het
niemand skade berokken nie; ons het niemand uitgebuit nie.* 3 Ek sê
dit nie om julle te veroordeel nie — ek het vantevore al gesê dat julle
in ons harte is* om saam te sterf en saam te leef. 4 Ek het groot
vrymoedigheid teenoor julle en is baie trots op julle. Ek is nou vol
moed en loop oor van blydskap te midde van al ons verdrukking.
5 Want selfs nadat ons in Masedonië[u] gekom het,* het ons
liggaamlik geen rus gehad nie en het ons van alle kante verdrukking
ervaar — van buite aanslae en van binne angs. 6 Maar God, wat die
neerslagtiges bemoedig, het ons bemoedig* deur die koms van Titus —
7 en nie net deur sy koms nie, maar ook deur die bemoediging
waarmee hy oor julle bemoedig is. Hy het ons kom vertel van julle
verlange, van julle berou,[v] van julle ywer vir my, sodat ek my nou nog
meer verheug. 8 *Want al het ek julle met die brief* bedroef gemaak, is
ek nie spyt nie. En al was ek ook spyt — want ek sien dat daardie brief
julle bedroef gemaak het, al was dit ook net vir 'n rukkie — 9 is ek nou
bly; nie omdat julle bedroef gemaak is nie, maar omdat julle droefheid
tot berou gelei het. Julle is volgens die wil van God bedroef gemaak,
met die gevolg dat julle in geen opsig deur ons benadeel is nie. 10
Want die droefheid, volgens die wil van God, bewerk inkeer wat tot
verlossing lei, en waaroor niemand ooit spyt is nie; maar wêreldse
droefheid lei tot die dood.* 11 Want kyk nou net watter toewyding
julle droefheid volgens die wil van God vir julle bewerk het: ja, watter
verontskuldiging, watter verontwaardiging, watter ontsag, watter
verlange, watter ywer, watter bestraffing! In elke opsig het julle
getoon dat julle onskuldig is wat hierdie saak betref. 12 Al het ek aan
julle geskryf, was dit nie ter wille van die een wat onreg gepleeg het
nie, en ook nie ter wille van die veronregte nie, maar ter wille
daarvan dat julle toewyding vir ons duidelik aan julle bekend kan
word voor God. 13 Daarom is ons bemoedig.
En benewens ons bemoediging het ons ons nog meer verbly oor
Titus se blydskap, omdat hy gemoedsrus by julle almal gevind het. 14
As ek enigsins oor julle by hom gespog het, staan ek nie beskaamd nie;
maar soos alles wat ons julle vertel het, waar is, so het ons roem by
Titus ook waar geword. 15 En sy toegeneentheid teenoor julle word al
sterker, namate hy hom herinner aan julle almal se gehoorsaamheid*
en hoe julle hom met vrees en bewing ontvang het. 16 Ek is verheug

dat ek in alle opsigte op julle kan staatmaak.

Insameling vir die armes in Jerusalem en Judea

8 1 *Ons laat julle ook weet, broers, van die genade van God wat
aan die gemeentes in Masedoniëw gegee is: 2 dat hulle, te midde van
swaar beproewing as gevolg van verdrukking, hulle oorvloedige
vreugde en hulle diep armoede laat oorvloei het in 'n rykdom aan
vrygewigheid van hulle kant af. 3 Ek getuig dat hulle na vermoë, ja,
selfs bo vermoë, bereidwillig was. 4 Hulle het pleitend by ons
aangedring om deel te kan hê aan die genadewerk van hulpverlening
aan die heiliges.x* 5 Dit was nie slegs soos ons gehoop het nie; trouens,
hulle het hulleself eers aan die Here gegee en toe, deur die wil van
God, ook aan ons. 6 Gevolglik het ons Titus sterk aangemoedig om,
soos wat hy hierdie genadewerk reeds begin het, dit ook net so by
julle te voltooi. 7 Soos julle nou van alles oorvloed het: geloof en
welsprekendheid en kennis* en alle ywer en die liefde wat deur ons
toedoen onder julle is, moet julle ook hierdie genadewerk in oorvloed
verrig.*

8 Ek sê dit nie as 'n opdrag nie, maar om aan die hand van ander se
ywer die egtheid van julle liefde te toets. 9 Want julle ken die genade
van ons Here Jesus •Christus; dat Hy wat ryk was, ter wille van julle
arm geword het,* sodat julle deur sy armoede ryk kan word. 10 En ek
gee my mening hieroor, want dit strek tot julle voordeel — julle wat
reeds 'n jaar gelede begin het om dit nie net te doen nie, maar dit ook
te wil doen. 11 Voltooi dan nou ook die taak, sodat, net soos julle
bereidwillig was om dit te wil doen, julle ook bereidwillig sal wees om
dit te voltooi uit wat julle het. 12 *Want as daar bereidwilligheid is, is
dit aanneemlik volgens wat 'n mens het — nie volgens wat jy nie het
nie. 13 Dit beteken nie dat ander verligting kry en julle swaarkry nie,
maar wel dat daar ewewig sal wees. 14 Julle huidige oorvloed vul
hulle tekort aan,* sodat hulle oorvloed weer julle tekort kan aanvul en
daar so ewewig kan wees. 15 Soos daar geskryf staan:

> "Die een met baie het nie te veel gehad nie,
> en die een met net 'n bietjie, nie te min nie."*

Titus en sy medewerkers

16 En aan God die dank, wat dieselfde ywer in julle belang in die
hart van Titus gegee het. 17 Want hy het wel ons versoek ontvang,
maar het ook baie ywerig en vrywillig na julle toe vertrek. 18 En saam
met hom het ons die broer gestuur wie se lof in al die gemeentes
besing word oor sy werk vir die evangelie. 19 En nie net dit nie: hy is
ook met die opsteek van hande deur die gemeentes gekies as ons

reisgenoot in hierdie genadewerk, wat deur ons verrig word tot
verheerliking van die Here en as bewys van ons bereidwilligheid. 20 So
wil ons voorkom dat iemand ons verdink oor hierdie ruim som wat
ons behartig. 21 *Want ons is bedag op wat reg is, nie net voor die
Here nie, maar ook voor mense. 22 Saam met hulle stuur ons ons
broer, wat ons dikwels en in vele opsigte getoets en ywerig bevind
het, en wat nou nog yweriger is deur sy groot vertroue in julle. 23 Wat
Titus betref, hy is my deelgenoot en medewerker in julle belang. Wat
ons broers betref, hulle is gesante van die gemeentes, 'n eer vir
•Christus. 24 Lewer dan aan hulle voor die gemeentes* die bewys van
julle liefde en van ons trots op julle.*

Insameling met dankbaarheid en blydskap

9 1 Eintlik is dit vir my onnodig om aan julle oor die dienslewering
aan die •heiliges[*] te skryf. 2 Want ek ken julle bereidwilligheid,
waarmee ek oor julle by die Masedoniërs[y] spog — dat Agaje[z] al sedert
'n jaar gelede gereed is, en dat julle ywer die meeste van hulle
aangespoor het. 3 Maar ek het die broers gestuur sodat ons trots op
julle in hierdie saak nie verydel sal word nie en julle gereed sal wees,
soos ek gesê het julle sal wees — 4 en ook sodat ons ons nie, indien
daar dalk Masedoniërs saam met my sou kom en julle onvoorbereid
sou aantref, oor ons vertroue in julle sal hoef te skaam nie, om nie
eers van júlle beskaming te praat nie. 5 Daarom het ek dit noodsaaklik
geag om die broers aan te spoor om vooruit na julle te gaan en die
dankoffer wat julle vroeër beloof het, in orde te kry, sodat dit gereed
sal wees as 'n werklike dankoffer, en nie as iets wat afgedwing is nie.
6 [*]Die punt is: Wie karig saai, sal karig oes; en wie oorvloedig saai,
sal oorvloedig oes. 7 Laat elkeen gee soos hy vooraf in sy hart besluit
het — nie met droefheid of onder dwang nie, want God het 'n
blymoedige gewer lief.[*] 8 En God is magtig om alle genade oorvloedig
vir julle te laat wees, sodat julle altyd in elke opsig selfversorgend kan
wees en oorvloedig kan bydra tot elke goeie werk. 9 Soos daar geskryf
staan:

> "Hy het wyd uitgestrooi; Hy het aan die armes gegee;
> sy •geregtigheid bly vir ewig."[*]

10 En Hy wat saad aan die saaier voorsien en ook brood as voedsel,[*]
sal aan julle saad verskaf en dit vermeerder, en Hy sal die vrug van
julle geregtigheid[*] laat toeneem. 11 So word julle in elke opsig verryk
om in alles vrygewig te wees, en dit loop deur ons bemiddeling uit op
danksegging aan God.[*] 12 Want die hulp van hierdie bediening
voorsien nie net in die •heiliges se behoeftes nie,[*] maar lei ook tot 'n
oorvloed van baie uitinge van danksegging aan God. 13 Op grond van
die bewys wat deur hierdie diensbetoning gelewer word, verheerlik
hulle God oor julle gehoorsaamheid aan julle belydenis van die
evangelie van •Christus, en oor die vrygewigheid van julle bydrae aan
hulle en aan almal. 14 Terselfdertyd verlang hulle, in hulle gebede vir
julle, vuriglik na julle weens die oortreffende genade wat God aan
julle bewys het. 15 Aan God die dank vir sy onbeskryflike gawe.

Paulus verdedig sy gesag as apostel

10 1 Ek self, Paulus — wat glo bedees is wanneer ek by julle
teenwoordig is,* maar ewe manhaftig teenoor julle wanneer ek
afwesig is — doen 'n ernstige beroep op julle, met die sagmoedigheid
en vriendelikheid van •Christus. 2 Ek pleit dat, wanneer ek by julle is,
ek nie manhaftig hoef te wees met die selfvertroue waarmee ek reken
om diegene aan te durf* wat van mening is dat ons in menslike
swakheid handel nie. 3 Want al tree ons in menslike swakheid op, voer
ons die stryd nie in menslike swakheid nie. 4 Die wapens van ons stryd
is immers nie menslik nie,* maar, danksy God, kragtig om sterk
vestings af te breek, redenasies te vernietig, 5 en ook elke skans wat
opgerig word teen die kennis van God. Ook neem ons elke gedagte
gevange tot gehoorsaamheid aan Christus, 6 en staan gereed om elke
ongehoorsaamheid te straf tot wanneer julle volledig gehoorsaam sal
wees.*
7 Kyk na wat ooglopend is:[a] As iemand oortuig is dat hy aan
Christus behoort, moet hy dit weer by homself in berekening bring
dat, net soos hý aan Christus behoort, so ook ons. 8 Want selfs al sou
ek 'n bietjie buitensporig roem* oor die gesag wat die Here aan ons
gegee het om julle op te bou en nie om af te breek nie,* sal ek nie
daaroor skaam wees nie. 9 My doel is nie om die indruk te skep dat ek
julle met my briewe wil bangpraat nie. 10 Want, sê hulle: “Sy briewe is
gewigtig en streng, maar sy persoonlike teenwoordigheid is swak en
sy woorde niks werd nie.” 11 So iemand moet hiermee rekening hou
dat ons woorde in ons briewe, wanneer ons afwesig is, ooreenstem
met ons dade wanneer ons teenwoordig is.*
12 Ons waag dit nie om onsself gelyk te stel aan of te vergelyk met
sommige van dié wat hulleself aanbeveel nie.* Maar omdat hulle hulle
aan hulleself meet en met hulleself vergelyk, verstaan hulle niks. 13
Maar wat ons betref, ons sal nie buite ons perke gaan wanneer ons
roem nie, maar binne die perke van die werkgebied wat God vir ons as
perk gestel het,* om julle ook te bereik. 14 Ons oorskry immers nie ons
perke asof ons nog nie by julle uitgekom het nie; want ons was die
heel eerste met die evangelie van Christus by julle. 15 Ons oorskry ook
nie ons perke deur oor ander mense se arbeid te roem nie.* Ons
koester egter die hoop dat, namate julle geloof toeneem, ons arbeid
volgens ons werkgebied by julle grootliks mag uitbrei, 16 sodat ons die
evangelie ook in die landstreke anderkant julle kan verkondig,* sonder
om te roem in die resultate wat in iemand anders se werkgebied
bereik is. 17 *Wie roem, moet in die Here roem. 18 *Want dit is nie die
een wat homself aanbeveel wat die toets deurstaan het nie, maar die

een wat deur die Here aanbeveel word.

Paulus en die vals apostels

11 1 As julle maar 'n klein bietjie dwaasheid van my sou kon
verdra! Verdra my tog maar! 2 Want ek is jaloers oor julle met 'n
goddelike jaloesie, aangesien ek julle aan een Man, aan •Christus,
verbind het,[b] om julle as 'n rein maagd aan Hom aan te bied.* 3 Maar
ek is bang dat, soos die slang vir Eva met sy geslepenheid mislei het,*
julle gedagtes dalk bederf kan raak, verwyderd van die opregte en
reine toewyding aan Christus. 4 Want as iemand 'n ander Jesus kom
verkondig wat ons nie verkondig het nie, of julle ontvang 'n ander
gees wat julle nie ontvang het nie, of 'n ander evangelie wat julle nie
aanvaar het nie,* verdra julle dit geredelik. 5 *Ek reken inderdaad dat
ek in geen opsig terugstaan by die sogenaamde super-apostels nie. 6 Ek
mag onbedrewe wees as spreker,* maar nie onbedrewe in kennis nie*
— dit het ons julle in elke opsig en op allerlei maniere laat sien.
7 Of het ek 'n sonde begaan deur myself te verneder sodat julle
verhoog kon word, omdat ek die evangelie van God sonder betaling
aan julle verkondig het?* 8 *Ander gemeentes het ek beroof deur
vergoeding te aanvaar om julle te bedien. 9 En terwyl ek by julle was
en 'n tekort gehad het, het ek ook niemand geldelik belas nie,* want
die broers wat van Masedonië[c] af gekom het, het voldoende in my
behoeftes voorsien. Ek het my daarvan weerhou en sal my daarvan
weerhou om in enige opsig vir julle 'n las te wees. 10 Die waarheid van
Christus is in my: Hierdie roem van my sal nie verswyg word* in die
gebiede van Agaje[d] nie. 11 Waarom? Omdat ek julle nie liefhet nie?
God weet, ek het!
12 Maar wat ek doen, en sal voortgaan om te doen, is om diegene te
verhinder wat 'n geleentheid soek om in die saak waarop hulle roem
as ons gelykes beskou te word. 13 Want sulke mense is vals apostels,
slinkse werkers,* terwyl hulle hulleself vermom as •apostels van
Christus. 14 En geen wonder nie; want selfs Satan[e] vermom hom as 'n
engel van die lig. 15 Daarom is dit ook nie vreemd as sy dienaars hulle
ook vermom as dienaars van •geregtigheid nie. Hulle einde sal volgens
hulle werke wees.

Paulus se lyding vir die evangelie

16 *Ek sê weer: Laat niemand my as 'n dwaas beskou nie. Of anders:
Aanvaar my dan nou maar as 'n dwaas, dat ek ook 'n bietjie kan spog.
17 Wat ek nou gaan sê, sê ek nie soos die Here dit sou doen nie, maar
soos 'n dwaas, in vertroue op my eie roem. 18 Aangesien daar baie is
wat volgens menslike standaarde spog, sal ek dan ook maar spog. 19
Want julle verdra mos graag dwase mense, al is julle so verstandig! 20

Want julle verdra dit as iemand van julle slawe maak, as iemand julle
uitsuig, as iemand julle misbruik, as iemand hooghartig optree en julle
in die gesig slaan. 21 Ek sê dit tot my skande dat ons te swak geword
het daarvoor. Maar waaroor iemand ook al waag om te spog — ek
praat soos 'n dwaas — ek waag dit ook:

22 *Is hulle Hebreërs?[f] Ek ook.
Is hulle Israeliete? Ek ook.
Is hulle nakomelinge van Abraham? Ek ook.
23 Is hulle dienaars van •Christus?
— nou praat ek sonder verstand — ek nog meer:*
oorvloediger in harde werk,
meer dikwels in die tronk,
uitermate geslaan
en dikwels in doodsgevaar.
24 Van die Jode het ek vyf keer veertig houe minus een* gekry;
25 drie maal is ek met stokke geslaan;*
een maal is ek gestenig;*
drie maal het ek skipbreuk gely;
'n nag en 'n dag[g] lank het ek die diepsee trotseer;
26 dikwels op reis,
met gevare van riviere,
gevare van rowers,
gevare van die kant van my eie volk,*
gevare van die kant van die heidene,*
gevare in die stad,
gevare in die woestyn,[h]
gevare op see,
gevare onder vals broers,
27 *met harde werk en swaarkry,
dikwels met slapelose nagte,
honger en dors,
dikwels sonder kos,
koud en nakend.

28 En afgesien van nog ander ongenoemde dinge, is daar daaglikse
druk op my — my kommer oor al die gemeentes.

29 Wie is swak, en ek is nie ook swak nie?*
Wie kom tot struikeling, en ek brand nie van ontsteltenis nie?

30 *As daar geroem moet word, sal ek oor my swakhede roem. 31
*God, die Vader van die Here Jesus, wat lofwaardig is tot in ewigheid,
weet dat ek nie lieg nie. 32 *In Damaskus het koning Aretas se *etnarg*[i]

die stad Damaskus bewaak om my te arresteer. 33 Deur 'n venster in
die stadsmuur is ek toe in 'n mandjie laat sak en het ek aan sy hande
ontkom.

Paulus se gesigte en openbarings

12 1 Om te moet spog,[j] is nie voordelig nie, maar ek kom nou by
gesigte en openbarings van die Here. 2 Ek weet van 'n man in •Christus
wat veertien jaar gelede tot in die derde hemel[k] weggeruk is — of dit
in die liggaam of buite die liggaam is, weet ek nie, God weet dit. 3 Ek
weet ook van so 'n man — of dit met die liggaam of sonder die
liggaam was, weet ek nie, God weet dit — 4 dat hy weggeruk is tot in
die paradys, en onsegbare woorde gehoor het wat 'n mens nie mag
uitspreek nie. 5 *Oor so iemand sal ek roem, maar oor myself sal ek nie
roem nie, behalwe oor my swakhede. 6 As ek wel daaroor wil roem,
sal ek nie dwaas wees nie,* want ek sal die waarheid praat. Maar ek
weerhou my daarvan, sodat niemand méér aan my sal toedig as wat
hy van my sien of by my hoor nie 7 en in ag genome die buitengewone
aard van my openbarings. Daarom, om te keer dat ek opgeblase word,
en sodat ek nie hoogmoedig mag word nie, is daar vir my 'n doring in
die vlees gegee, 'n engel van Satan,[l] om my met die vuis te slaan.* 8
Hieroor het ek die Here drie maal gesmeek dat dit van my moet wyk. 9
Maar Hy het vir my gesê: “My genade is vir jou genoeg, want my krag
word in swakheid volbring.” Daarom sal ek baie liewer oor my
swakhede roem, sodat Christus se krag my kan beskut.[m] 10 *Ter wille
van Christus verheug ek my in swakhede, beledigings, ontberings,
vervolgings en benoudhede; want wanneer ek swak is, juis dan is ek
sterk.

11 Ek het soos 'n dwaas opgetree! Julle het my daartoe gedwing,
want ek moes eintlik deur julle aanbeveel gewees het, omdat ek
geensins agtergestaan het by die sogenaamde super-apostels nie,* al is
ek ook niks. 12 *Dit wat 'n •apostel kenmerk, is inderdaad by julle
verrig met alle volharding, met tekens en wonders en kragtige dade. 13
In watter opsig is julle dan swakker behandel as die ander gemeentes,
behalwe dat ek nie vir julle 'n geldelike las was nie?* Vergewe my tog
hierdie onreg!

Besorgdheid oor die gemeente in Korinthe

14 Kyk, dit is nou die derde keer dat ek gereed is om na julle te
kom.* En ek sal nie 'n geldelike oorlas wees nie, want ek soek nie julle
besittings nie, maar vir julle. Dit is nie die kinders wat moet spaar vir
die ouers nie, maar die ouers vir die kinders. 15 Wat my betref, sal ek
met graagte betaal en myself as betaling gee ter wille van julle •siele.*
As ek julle oorvloediger liefhet, waarom ontvang ek dan minder
liefde? 16 Nou goed, ek het julle dus nie belas nie. Maar aangesien ek
'n slinkse mens is, het ek julle glo met lis gevang! 17 Het ek julle

miskien uitgebuit deur enigeen van dié wat ek na julle gestuur het? 18
Ek het Titus aangespoor en die broer saam met hom gestuur* — het
Titus julle miskien uitgebuit? Het ons nie in dieselfde gees, in
dieselfde voetspore gewandel nie?

19 Julle dink reeds lankal dat ons onsself teenoor julle verdedig.
Deur •Christus praat ons in die teenwoordigheid van God; en dit alles,
geliefdes, is om julle op te bou. 20 Ek is bevrees dat as ek kom, ek julle
miskien nie sal vind soos ek graag wil nie,* en ek deur julle bevind sal
word soos julle graag wil nie; dat daar miskien onenigheid, jaloesie,
woede-uitbarstings, selfsug, kwaadpratery, geskinder, verwaandheid
en wanordelikheid sal wees; 21 dat wanneer ek weer kom, my God my
voor julle sal verneder en ek sal treur oor baie van dié wat vroeër
gesondig het* en hulle nie bekeer het van die onreinheid en
onsedelikheid en losbandigheid wat hulle bedryf het nie.

Slotopmerkings, opdragte en groete

13 1 Dit is die derde keer dat ek na julle toe kom.* “In die mond
van twee of drie getuies sal elke woord bevestig word.”* 2 Vir dié wat
voorheen gesondig het, en ook vir al die ander, het ek dit tevore, toe
ek die tweede keer daar was, gesê; en nou in my afwesigheid sê ek dit
vooruit, dat wanneer ek kom, ek hulle nie weer sal ontsien nie. 3 Julle
soek immers 'n bewys dat dit •Christus is wat deur my praat. Hy is nie
swak teenoor julle nie, maar is kragtig onder julle.

4 Hy is weliswaar deur swakheid gekruisig,*
maar Hy leef deur die krag van God.

So is ook ons swak in Hom, maar teenoor julle sal ons saam met Hom leef uit die krag van God.

5 Ondersoek julleself of julle in die geloof is; toets julleself.* Ken
julle julleself dan nie? Besef julle dan nie dat Jesus Christus in julle is
nie? Tensy julle die toets gefaal het. 6 Maar ek hoop dat julle sal insien
dat ons nie die toets gefaal het nie. 7 Ons bid wel tot God dat julle
geen kwaad sal doen nie — nie om te wys dat óns die toets deurstaan
het nie, maar sodat julle die goeie sal doen, selfs al sou dit lyk asof ons
die toets gefaal het. 8 *Ons is nie in staat om enigiets téén die
waarheid te doen nie, maar wel vír die waarheid.* 9 Ons is bly
wanneer ons swak is en julle sterk — en hiervoor bid ons, naamlik vir
julle vervolmaking. 10 *Daarom skryf ek hierdie dinge in my
afwesigheid, sodat wanneer ek by julle aanwesig is, ek nie streng hoef
op te tree volgens die gesag wat die Here my gegee het nie — om op
te bou en nie om af te breek nie.

11 Ten slotte, broers, wees altyd bly,* streef na vervolmaking,
aanvaar vermaning, wees eensgesind, leef in vrede — en die God van
liefde en vrede sal met julle wees.* 12 *Groet mekaar met 'n heilige
soen. Al die •heiliges stuur vir julle groete.

Seëngroet

13 Die genade van die Here Jesus •Christus en die liefde van God en die gemeenskap van die Heilige Gees bly met julle almal.

* **1:1 Paulus … God:** 1 Kor 1:1

a 1:1 Agaje: Die naam van 'n Romeinse provinsie wat uit Sentraal- en Suid-Griekeland bestaan het.

* **1:2** Rom 1:7; 1 Kor 1:3

* **1:3 Lofwaardig … Christus:** Ef 1:3; 1 Pet 1:3

* **1:3 God van … bemoediging:** Rom 15:5

* **1:5** Ps 34:19; 94:19

* **1:6** 2 Kor 4:15,17

b 1:8 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

c 1:8 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **1:8 die verdrukking … het nie:** Hand 19:23; 1 Kor 15:32

* **1:10 sal red … sal uitred:** 2 Tim 4:18

* **1:12 die getuienis … gewete:** Heb 13:18

d 1:12 in opregtheid: Volgens sommige Griekse manuskripte "in heiligheid".

* **1:12 in opregtheid … God kom:** 2 Kor 2:17

* **1:12 nie deur … wysheid nie:** 1 Kor 1:17

* **1:14 op … Jesus:** Fil 2:16

* **1:14 óns julle … Jesus sal wees:** 2 Kor 5:12

* **1:16** Hand 19:21; 1 Kor 16:5-6

e 1:16 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

* **1:17 beplan ek … swakheid:** 2 Kor 5:16

* **1:19 deur my … Timotheus:** Hand 18:5

* **1:20 sê … eer:** Op 3:14

* **1:21 Dit … gesalf het:** 1 Joh 2:27

* **1:22 wat … verseël:** Ef 1:13; 4:30

f **1:22 waarborg:** Kan ook vertaal word “deposito” of “eerste paaiement”.

* **1:22 die Gees … het:** Rom 8:16; 2 Kor 5:5; Ef 1:14

* **1:23 Wat … oor my:** Rom 1:9; 2 Kor 11:31; Fil 1:8; 1 Thess 2:5,10

* **1:24 Nie … baasspeel nie:** 1 Pet 5:3

* **2:1 om … kom nie:** 1 Kor 4:21; 2 Kor 12:21

* **2:4 Want … geskryf:** Hand 20:31

* **2:5** 1 Kor 5:1

* **2:6 Vir so … genoeg:** 2 Kor 7:11-12

g **2:7 deur … word nie:** 'n Idioom; letterlik ‘deur droefheid ingesluk word’.

* **2:9 of … gehoorsaam is:** 2 Kor 7:15; 10:6

h **2:11 Satan:** Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **2:11 sodat … kry nie:** Luk 22:31

* **2:12 die Here … oopgemaak het:** Hand 14:27; 1 Kor 16:9; Kol 4:3; Op 3:8

i **2:13 Masedonië:** Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

* **2:13 het ek … vertrek:** Hand 20:1

j **2:15 geur:** Dit sinspeel op die gebruik van die Romeine om tydens 'n triomftog wierook te brand.

* **2:15 dié wat verlos … gaan:** 1 Kor 1:18

* **2:16 vir laasgenoemde … tot die lewe:** Luk 2:34

* **2:16 wie … bekwaam:** 2 Kor 3:5-6

* **2:17 ons praat … Christus:** 2 Kor 1:12; 1 Pet 4:11

* **3:1 Begin … beveel:** 2 Kor 5:12

* **3:1 aanbevelingsbriewe … van julle:** Hand 18:27; Rom 16:1

* **3:2** 1 Kor 9:2

* **3:3 kliptafels:** Eks 24:12; 31:18; 34:1; Deut 9:10,11

* **3:3 die tafels … menseharte:** Spr 3:3; 7:3; Jer 31:33; Eseg 11:19; 36:26

* **3:5** 2 Kor 2:16

* **3:6 nuwe verbond:** Eks 24:8; Jer 31:31; 32:40; 1 Kor 11:25; Heb 8:8-13

* **3:6 Want … lewend:** Joh 6:63; Rom 7:6

* **3:7 die volk … verbygaan was:** Eks 34:28-35

* **3:9 die bediening wat lei tot veroordeling:** Deut 27:26

k 3:9 regverdiging: Kan ook vertaal word "vryspraak".

* **3:9 die bediening wat lei tot regverdiging:** Rom 1:17; 3:21

* **3:10 wat … was:** Eks 34:29-30

* **3:13 Moses … het:** Eks 34:33,35

* **3:14 hulle … verhard:** Rom 11:25

* **3:16** Eks 34:34; Rom 11:23,26

* **3:17 die Gees:** 2 Kor 3:3,6

* **3:17 waar die … vryheid:** Joh 7:39; 8:32,36; Rom 8:2,14-17; Gal 4:21-31; 5:1,13

* **3:18 heerlikheid … Here:** Eks 16:7; 24:17

l 3:18 aanskou … spieël: Die Griekse woord kan ook vertaal word "om te weerspieël".

* **4:1 aangesien … het:** 2 Kor 3:6

* **4:2 tree … God nie:** 2 Kor 2:17; 1 Thess 2:5

* **4:3** 1 Kor 1:18

* **4:4 die god … bedeling:** Ef 2:2

* **4:4 wat … God is:** Kol 1:15; Heb 1:3

m 4:4 skyn: Die Griekse woord kan ook vertaal word "aanskou".

* **4:5** 2 Kor 1:24

* **4:6 Laat … skyn:** Gen 1:3; Jes 9:1

* **4:6 dit … Christus:** 2 Kor 3:18

* **4:7 Hierdie … kleipotte:** 2 Kor 5:1

* **4:8 In … verdruk:** 2 Kor 1:8; 7:5

* **4:11 Want … ter wille van Jesus:** Rom 8:36; 1 Kor 15:31

n 4:13 Gees: Kan verwys na die Gees van God of na die gees of ingesteldheid wat die psalmdigter die volgende woorde laat sê het.

o 4:13 Ek het … gepraat: Ps 116:10. Paulus se aanhaling stem presies ooreen met Ps 115:1 (die betrokke gedeelte) in die LXX, die vertaling wat hy normaalweg gebruik.

* **4:14** Rom 8:11; 1 Kor 6:14; 15:15,20

* **4:15 Want … julle:** 2 Kor 1:3-6

* **4:16 word … vernuwe:** Ef 3:16

* **4:17** Rom 8:17-18

* **4:18 terwyl … dinge:** Kol 1:16; Heb 11:1,3

* **5:1 ons aardse tentwoning:** Job 4:19; 2 Kor 4:7

p 5:1 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **5:2** Rom 8:23

* **5:4 geklee … lewe:** 1 Kor 15:53-54

q 5:5 waarborg: Kan ook vertaal word "deposito" of "eerste paaiement".

* **5:5 wat … gegee het:** Rom 8:16,23; 2 Kor 1:22; Ef 1:13

* **5:6 terwyl … woon nie:** Heb 11:13-16

* **5:7** 1 Kor 13:12

* **5:8 verkies … woon:** Fil 1:23

* **5:9** Kol 1:10; 1 Thess 4:1

* **5:10** Pred 12:14; Hand 17:31; Rom 2:16; 14:10

* **5:11 ek … wees:** 2 Kor 4:2

* **5:12 Ons … beveel nie:** 2 Kor 3:1

* **5:12 ons gee … roem:** 2 Kor 1:14

* **5:15 Hy … almal gesterf:** 1 Tim 2:6

* **5:15 dié … opgewek is:** Rom 14:7-8

* **5:17 as … skepsel:** Rom 8:1,10; Gal 6:15

* **5:17 Die ou … geword:** Jes 43:18; Op 21:5

* **5:18 God … versoen het:** Rom 5:10

* **5:19 God … versoen het:** Rom 3:24-25; Kol 1:19-20

* **5:20 Ons … van Christus:** Jes 52:7; Ef 6:20

* **5:21 Hy … het nie:** Joh 8:46; Heb 4:15; 1 Pet 2:22

* **5:21 Hom het … gemaak:** Gal 3:13

r 5:21 geregverdig: Kan ook vertaal word “vrygespreek”.

* **5:21 ons in … word:** 1 Kor 1:30; Fil 3:9

* **6:1 doen … ontvang nie:** 2 Kor 5:20

* **6:2 Op … gehelp:** Jes 49:8 LXX

* **6:2 nou is die gunstige … redding:** Luk 4:19-21

* **6:4 beveel … aan:** 2 Kor 4:2

* **6:5** 2 Kor 11:23-27

* **6:6** 1 Tim 4:12

* **6:7 met die woord … God:** 1 Kor 2:4

* **6:9 sterwendes … leef:** 2 Kor 4:10

* **6:9 gekastydes … word nie:** Ps 118:18

* **6:10 bedroefdes … blymoedig:** 2 Kor 7:4; Fil 2:17; Kol 1:24; 1 Thess 1:6

s 6:11 Ons … oopgemaak: 'n Griekse idioom vir ‘Ons het openhartig met julle gepraat’.

* **6:13 ek … kinders:** 1 Kor 4:14

* **6:14 Moenie … nie:** Ef 5:7,11

t **6:15** **Belial:** Of Beliar, 'n naam wat •Satan of die Antichris as waardeloos of uitgedien tipeer.

* **6:16** **Want … lewende God:** 1 Kor 3:16; 6:19

* **6:16** **Ek sal onder … volk wees:** Lev 26:11-12; Jer 32:38; Eseg 37:27

* **6:17** **Gaan … is nie:** Jes 52:11; Op 18:4

* **6:17** **En Ek … aanneem:** Eseg 20:34,41

* **6:18** **Ek sal … seuns … wees:** 2 Sam 7:8,14; Jes 43:6; Jer 31:9

* **6:18** **die Here, die Almagtige:** Am 3:13 LXX; 4:13 LXX; Op 4:8; 11:17; 15:3; 21:22

* **7:2** **ons het niemand uitgebuit nie:** 2 Kor 12:17

* **7:3** **in … harte is:** 2 Kor 6:11-13; Fil 1:7

u **7:5** **Masedonië:** Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

* **7:5** **nadat … gekom het:** Hand 20:1-2; 2 Kor 2:13

* **7:6** **God … ons bemoedig:** Jes 49:13; 2 Kor 1:3-4

v **7:7** **berou:** Letterlik 'roubeklag'.

* **7:8** 2 Kor 2:4

* **7:8** **die brief:** 2 Kor 2:4

* **7:10** **maar … dood:** Matt 27:3-5; Heb 12:17

* **7:15** **julle almal se gehoorsaamheid:** 2 Kor 2:9

* **8:1-4** Rom 15:26

w **8:1** **Masedonië:** Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

x **8:4** **heiliges:** Verwys hier na die gelowiges in Jerusalem en omgewing.

* **8:4** **van hulpverlening … heiliges:** Hand 11:29; 2 Kor 9:1

* **8:7** **nou … kennis:** 1 Kor 1:5

* **8:7** **hierdie … verrig:** 1 Kor 16:1-2

* **8:9** **Want … geword het:** Matt 8:20; Fil 2:6-7

* **8:12** Spr 3:27-28; Mark 12:43

* **8:14 Julle huidige … aan:** 2 Kor 9:12

* **8:15 Die een … min nie:** Eks 16:18

* **8:21** Spr 3:4 LXX

* **8:24 die gemeentes:** 2 Kor 8:19

* **8:24 ons … op julle:** 2 Kor 7:14

* **9:1 die dienslewering … heiliges:** 2 Kor 8:4,20

y 9:2 Masedoniërs: Inwoners van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

z 9:2 Agaje: Die naam van 'n Romeinse provinsie wat uit Sentraal- en Suid-Griekeland bestaan het.

* **9:6** Spr 11:24; 22:9

* **9:7 God … lief:** Spr 22:8 LXX

* **9:9 Hy het wyd … ewig:** Ps 112:9

* **9:10 En Hy … voedsel:** Jes 55:10

* **9:10 die vrug … geregtigheid:** Hos 10:12 LXX

* **9:11 dit … God:** 2 Kor 1:11; 4:15

* **9:12 die hulp … behoeftes nie:** 2 Kor 8:14

* **10:1 wat … teenwoordig is:** 1 Kor 2:3

* **10:2 Ek pleit … durf:** 1 Kor 4:21

* **10:4 Die wapens … menslik nie:** Ef 6:13-17

* **10:6 julle … wees:** 2 Kor 2:9

a 10:7 Kyk … is: Dit kan ook as 'n stelling vertolk word “Julle kyk na wat ooglopend is.”

* **10:8 ek … roem:** 2 Kor 12:6

* **10:8 die gesag … breek nie:** 2 Kor 13:10

* **10:11 ons woorde … teenwoordig is:** 2 Kor 13:2,10

* **10:12 Ons … aanbeveel nie:** 2 Kor 3:1; 5:12

* **10:13 Maar wat … het:** Rom 12:3

* **10:15 Ons oorskry … roem nie:** Rom 15:20

* **10:16 sodat … verkondig:** Hand 19:21

* **10:17** Jer 9:24; 1 Kor 1:31

* **10:18** 1 Kor 4:4-5

b 11:2 verbind het: In die Bybelse tyd was 'n verlowing so bindend dat 'n verbreking daarvan as 'n egskeiding behandel is.

* **11:2 aangesien … bied:** Ef 5:26-27

* **11:3 die slang … het:** Gen 3:13

* **11:4 Want … aanvaar het nie:** Gal 1:8-9

* **11:5** 1 Kor 15:10; 2 Kor 12:11; Gal 2:6,9

* **11:6 Ek … spreker:** 1 Kor 1:17; 2:1,13

* **11:6 nie … kennis nie:** Ef 3:4

* **11:7 omdat … verkondig het:** 1 Kor 9:12,18

* **11:8** Fil 4:15

* **11:9 het ek … belas nie:** 2 Kor 12:13

c 11:9 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

* **11:10 Hierdie … word:** 1 Kor 9:15

d 11:10 Agaje: Die naam van 'n Romeinse provinsie wat uit Sentraal- en Suid-Griekeland bestaan het.

* **11:13 slinkse werkers:** Fil 3:2

e 11:14 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **11:16** 2 Kor 12:6

* **11:22** Fil 3:5

f 11:22 Hebreërs: 'n Arameessprekende Jood.

* **11:23 Is … nog meer:** 1 Kor 15:10

* **11:24 veertig … een:** Deut 25:3

* **11:25 is ek met … geslaan:** Hand 16:22

* **11:25 een … gestenig:** Hand 14:19

g 11:25 'n nag … dag: •Nag en dag.

* **11:26 gevare van die kant van my eie volk:** Hand 9:23

* **11:26 gevare van die kant van die heidene:** Hand 14:5

h 11:26 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **11:27** 2 Kor 6:5

* **11:29 Wie is … swak nie:** 1 Kor 9:22

* **11:30** 2 Kor 12:5

* **11:31** 2 Kor 1:23

* **11:32-33** Hand 9:24-25

i 11:32 ***etnarg:*** Die ampstitel van iemand wat namens 'n koning of die Romeinse owerheid oor 'n bepaalde gebied of bevolkingsgroep moes regeer.

j 12:1 Om … spog: Sommige manuskripte laat die woorde weg.

k 12:2 derde hemel: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **12:5** 2 Kor 11:30

* **12:6 As ek … wees nie:** 2 Kor 10:8; 11:16

l 12:7 Satan: Die benaming "Satan" is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat 'teenstander' of 'aanklaer' beteken.

* **12:7 'n engel … slaan:** Job 2:6

m 12:9 beskut: Die Griekse woord roep die beeld op van 'n tent wat as beskutting oor iemand opgeslaan word.

* **12:10** Fil 4:11,13

* **12:11 omdat … super-apostels nie:** 2 Kor 11:5

* **12:12** Rom 15:19

* **12:13 ek … was nie:** 2 Kor 11:9

* **12:14 dit is nou … kom:** 2 Kor 13:1

* **12:15 Wat … siele:** Fil 2:17

* **12:18 Ek … gestuur:** 2 Kor 8:6,16-18

* **12:20 Ek is … ek graag wil nie:** 2 Kor 2:1-4

* **12:21 van dié … gesondig het:** 2 Kor 13:2

* **13:1 Dit … kom:** 2 Kor 12:14

* **13:1 In … word:** Deut 19:15; vgl Matt 18:16; 1 Tim 5:19

* **13:4 Hy is … gekruisig:** Fil 2:7-8

* **13:5 Ondersoek … toets julleself:** 1 Kor 11:28

* **13:8** 1 Kor 13:6

* **13:8 waarheid:** 2 Kor 11:10

* **13:10** 2 Kor 2:3; 10:8,11

* **13:11 Ten slotte … bly:** Fil 4:4

* **13:11 die God … julle wees:** Rom 15:33

* **13:12** Rom 16:16; 1 Kor 16:20; 1 Pet 5:14

DIE BRIEF AAN DIE
GALASIËRS

Inleiding

Destyds het twee gebiede as Galasië bekend gestaan. Dit veroorsaak onsekerheid oor die ontstaansplek en datering van *Die Brief aan die Galasiërs*. Die Romeinse provinsie met hierdie naam het stede soos Antiogië in Pisidië, Ikonium, Listra en Derbe ingesluit. As hierdie gemeentes Paulus se teikengroep was, is *Galasiërs* tussen 50 en 52 nC vanuit Korinthe geskryf. Dit staan bekend as die Suid-Galasiese teorie. Daar was egter 'n ander gebied, meer noord geleë, wat tradisioneel as Galasië bekend gestaan het. Volgens die Noord-Galasiese teorie het Paulus *Galasiërs* eerder aan gemeentes in hierdie gebied gerig. In hierdie geval is *Galasiërs* tussen 52 en 55 nC vanuit Efese geskryf. Dit is egter waarskynliker dat die meer bekende suidelike gemeentes in Paulus se visier was.

Paulus is die skrywer van *Galasiërs,* maar hy betrek ook die plaaslike gelowiges by sy skrywe (1:2). Oudergewoonte dikteer hy hierdie brief, soos blyk uit Galasiërs 6:11 waar hy self die pen opneem.

Paulus het hierdie gemeentes self gestig en kon hulle daarom met goeie reg sy geestelike kinders noem (4:11-20). Dit blyk dat sekere predikers die gemeentes binnegedring en 'n "ander evangelie" verkondig het (1:6-7). Hierdie "ander evangelie" vereis aanvaarding van die besnydenis en ander wettiese bepalings (3:2; 4:10,21; 5:2-4,12; 6:12-13). Gevolglik is hierdie gemeentes onseker en verward (5:10-12). Radikale ingryping het nodig geword.

Soos die ander Paulusbriewe, vertoon *Galasiërs* die tipiese kenmerke van briewe uit die Nuwe-Testamentiese tydvak. Paulus laat egter doelbewus sy gebruiklike danksegging weg (vgl 1:6-9). Daarmee toon hy sy verontwaardiging dat die Galasiërs hulle aan die dwaalleraars se praatjies steur. Die brief weerspieël Paulus se absolute passie vir die evangelie. Hy gebruik alle moontlike retoriese tegnieke om die Galasiërs van die waarheid van sy evangelie te oortuig.

Galasiërs se tema is "Daar is net een ware evangelie — dié een wat Paulus verkondig." Sy hele betoog gaan daaroor dat God mense van hulle sonde vryspreek omdat hulle in die Here Jesus glo, en nie omdat hulle die wet gehoorsaam nie. As deel van Abraham se nageslag is Christene vry mense. In plaas van deur wette ingeperk te word, moet hulle hulle deur die Gees laat lei om ware geestelike vrug voort te bring.

Die brief word gekenmerk deur 'n aantal kontraste: Vryspraak deur geloof teenoor vryspraak deur die wet; geloof teenoor werke; Gees teenoor sondige aard; geestelike vryheid teenoor slawerny.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1:1-5 Briefaanhef
1:6-10 Geen ander evangelie nie!
1:11 — 2:10 Paulus tree met goddelike gesag op
2:11 — 3:14 Die evangelie wat Paulus verkondig, is die ware evangelie
3:15-25 Die wet is ontoereikend vir verlossing
3:26 — 5:12 Die "evangelie" van die opponente verteenwoordig godsdienstige slawerny. Die ontvangers moet waak dat hulle godsdienstig vry bly
5:13 — 6:10: Die ontvangers moet hulle vryheid reg gebruik deur onder beheer van die

Gees te lewe
6:11-17 Finale waarskuwing
6:18 Seëngroet

1 1 Paulus, 'n •apostel — nie op gesag van mense of deur 'n mens
nie,[a] maar wel deur Jesus •Christus* en God die Vader wat Hom uit
die dood opgewek het — 2 en van al die broers saam met my,
aan die gemeentes van Galasië:
3 *Genade vir julle en vrede van God, ons Vader, en die Here Jesus
Christus, 4 Hy wat Homself ter wille van ons sondes gegee het* sodat
Hy ons kan red uit die huidige bose bedeling* volgens die wil van ons
God en Vader, 5 aan wie die heerlikheid toekom vir ewig en ewig!
•*Amen*.

Geen ander evangelie nie!

6 Ek is verstom dat julle so gou van Hom wat julle deur die genade
van •Christus geroep het,[b] wegdraai na 'n ander evangelie. 7 Daar is
nie 'n ander evangelie nie, al is daar sommige mense wat julle probeer
verwar* en die evangelie van Christus wil verdraai.* 8 Nee, selfs as ons
of 'n engel uit die hemel 'n evangelie aan julle verkondig in stryd met
wat ons aan julle verkondig het, laat hom vervloek wees!* 9 Soos ek[c]
so pas gesê het, sê ek nou weer: As iemand aan julle 'n evangelie
verkondig wat in stryd is met wat julle ontvang het, laat hom vervloek
wees! 10 Moet ek dan nou mense tevrede stel, of vir God?* Of streef ek
daarna om mense se guns te wen? As ek nog steeds mense se guns
probeer wen, sou ek nie meer 'n dienskneg van Christus wees nie!

Paulus se evangelie kom van God self

11 Ek wil hê julle moet weet, broers,[d] dat die evangelie wat deur my
verkondig is, nie van 'n mens kom nie, 12 want ek het dit nie van 'n
mens ontvang of geleer nie, maar wel deurdat Jesus •Christus aan my
geopenbaar is.[e]
13 Julle het immers gehoor hoe ek vroeër volgens die Joodse
godsdiens geleef het, dat ek die •kerk van God tot die uiterste vervolg
en probeer vernietig het,* 14 en dat ek in die uitlewing van die Joodse
godsdiens baie van my tydgenote in my volk oortref het deurdat ek
my soveel meer beywer[f] het vir die tradisies van my voorvaders. 15
Toe dit God egter behaag het — Hy wat my afgesonder het van voor
my geboorte af en my deur sy genade geroep het* — 16 om sy Seun
aan my[g] te openbaar* sodat ek Hom onder die heidene sou verkondig,*
het ek nie dadelik vlees en bloed geraadpleeg nie. 17 Ook het ek nie na
Jerusalem opgegaan na hulle wat vóór my •apostels was nie, maar ek
het wel na Arabië[h] gegaan en toe weer na Damaskus teruggekeer.
18 *Eers later, ná drie jaar, het ek na Jerusalem opgegaan om Sefas[i]
te ontmoet en ek het vyftien dae by hom gebly, 19 maar van die
apostels het ek niemand anders gesien nie, behalwe Jakobus, die broer

van die Here.[*] 20 [*]Wat ek vir julle skryf — kyk, dit sê ek voor God! —
ek lieg nie.

21 Later het ek na die streke van Sirië en Silisië gegaan, 22 maar ek
was persoonlik onbekend by die Christelike gemeentes[j] in Judea. 23 Al
wat hulle gehoor het, was: “Hy wat ons voorheen vervolg het,
verkondig nou die geloof wat hy vroeër probeer vernietig het!” 24 En
hulle het God oor my geëer.

Die egtheid van Paulus se evangelie word in Jerusalem erken

2 1 [*]Daarna, veertien jaar later, het ek weer na Jerusalem
opgegaan, saam met Barnabas. Ek het ook Titus saamgeneem. 2 Ek het
op grond van 'n openbaring gegaan en die evangelie wat ek onder die
heidene verkondig aan hulle voorgelê — afsonderlik aan die mense
van aansien — sodat ek nie vergeefs die wedloop hardloop[k] of
gehardloop het nie. 3 Maar selfs Titus, wat saam met my was, is nie
gedwing om besny te word nie, alhoewel hy 'n Griek[l] is. 4 Daar was
wel aandrang van die kant van die skynbroers,[*] wat ons geledere
onder valse voorwendsels binnegesypel het om op die vryheid wat ons
in •Christus Jesus het[*] te spioeneer sodat hulle slawe van ons kon
maak. 5 Aan hulle het ons nie vir 'n oomblik in onderdanigheid
toegegee nie, sodat die waarheid van die evangelie onder julle behoue
sou bly. 6 Maar die mense van aansien — wat hulle vroeër was, maak
aan my geen verskil nie; God slaan nie ag op die aansien wat 'n mens
het nie[*] — ja, die vooraanstaande mense het niks meer van my
verwag nie. 7 Inteendeel, toe hulle sien dat die evangelie vir die
onbesnedenes aan my toevertrou is,[*] soos aan •Petrus die evangelie vir
die besnedenes 8 — want Hy wat Petrus bemagtig het met die oog op
die •apostelskap vir die besnedenes, het my ook bemagtig met die oog
op die heidene — 9 het Jakobus en Sefas[m] en Johannes wat as die
pilare gereken is, die genade wat aan my gegee is, begryp en het hulle
'n hand van broederskap na my en Barnabas gereik, sodat ons na die
heidene sou gaan, en hulle na die besnedenes. 10 [*]Ons moes slegs aan
die armes dink — presies wat ek my ook beywer het om te doen.

Paulus verdedig die waarheid van die evangelie in Antiogië

11 Toe Sefas[n] in Antiogië aangekom het, het ek hom egter openlik
teengegaan omdat hy skuldig gestaan het; 12 want voordat sekere
mense van Jakobus opgedaag het, het Sefas gewoonlik saam met die
heidene geëet,[*] maar toe hulle opdaag, het hy hom teruggetrek en
afgesonder omdat hy bang was vir diegene uit die besnydenis.[o] 13 En
die ander Jode het ook saam met hom gehuigel, met die gevolg dat
selfs Barnabas deur hulle huigelary meegevoer is. 14 Maar toe ek sien
dat hulle nie die reguit pad loop volgens die waarheid van die
evangelie nie, het ek voor almal vir Sefas gesê: "As jy wat 'n Jood is,
soos 'n heiden leef en nie soos 'n Jood nie, hoe kan jy nie-Jode dwing
om soos Jode te leef?"[p] 15 Ons is gebore Jode en nie sondaars uit die
heidene nie 16 en tog weet ons dat 'n mens nie op grond van nakoming
van die wet[q] geregverdig[r] kon[s] word nie, maar slegs deur die geloof in
Jesus •Christus.[t] Ook ons het in Christus Jesus geglo, sodat ons

vrygespreek[u] kon word op grond van geloof in Christus en nie op
grond van nakoming van die wet nie, omdat geen mens op grond van
wetsgehoorsaamheid geregverdig sal word nie.* **17** En as dit blyk dat
ons, in ons soeke om in Christus vrygespreek te word, self ook
sondaars is, is Christus dan miskien 'n dienaar van die sonde?
Hoegenaamd nie, **18** want as ek wat ek afgebreek het weer opbou, wys
ek daarmee dat ek self 'n oortreder is.

19 Inderdaad, deur die wet het ek die wet afgesterf* sodat ek vir God
leef. Met Christus is ek gekruisig; **20** ék leef nie meer nie, maar
Christus leef in my! Die lewe wat ek nou liggaamlik[v] leef, leef ek in
geloof in die •Seun van God* wat my liefgehad* en Homself vir my
oorgegee het.* **21** Ek verwerp nie die genade van God nie, want as
•vryspraak deur die wet kom, dan het Christus tevergeefs gesterf.

Die Galasiërs se eerste ervaring van die evangelie

3 1 O, julle dwase Galasiërs, wie het julle getoor? Julle voor wie se
oë Jesus •Christus so duidelik as gekruisigde geteken is! 2 Net dit wil
ek van julle weet: Het julle die Gees ontvang op grond van die
nakoming van die wet of op grond van julle geloof in wat julle gehoor
het? 3 Is julle so dwaas? Julle het met die krag van die Gees[w] begin;
gaan julle nou met menslike krag[x] eindig? 4 Het julle vergeefs soveel
beleef?[y] Indien wel, dan was dit inderdaad tevergeefs![z] 5 Gee Hy dan
vir julle die Gees en verrig Hy kragtige dade onder julle op grond van
die nakoming van die wet of op grond van julle geloof in wat julle
gehoor het?

Die Skrif bewys die evangelie

6 Soos van Abraham gesê is: "Abraham het God geglo en God het sy
geloof vir hom as regverdiging[a] gereken."[*] 7 So moet julle besef: Die
mense wat op geloof staatmaak,[b] is kinders van Abraham. 8 En omdat
die Skrif dit vooruit gesien het dat God die heidene[c] op grond van
geloof sou •vryspreek, het die Skrif die evangelie reeds vooraf aan
Abraham verkondig: "In jou sal al die nasies geseën word."[*] 9 [*]Daarom
word die mense wat glo, saam met die gelowige Abraham geseën. 10
Trouens, diegene wat op die nakoming van die wet staatmaak,[d] val
onder 'n vloek, want daar staan geskryf: "Vervloek is elkeen wat nie
by alles wat in die boek van die wet geskryf staan, hou en dit uitvoer
nie."[*]
11 En dat niemand op grond van die wet voor God geregverdig[e]
word nie,[*] is duidelik, want: "Wie geregverdig is op grond van geloof,
sal leef."[f] 12 En die wet is nie gegrond op geloof nie; inteendeel: "Wie
dit nakom, sal daardeur leef."[*]
13 •Christus het ons vrygekoop van die vervloeking van die wet[*] toe
Hy vir ons vervloek is,[*] want daar staan geskryf: "Vervloek is elkeen
wat aan 'n hout hang."[*] 14 Die doel was dat die seën wat Abraham
ontvang het in Christus Jesus na die nasies sou gaan, en dat ons die
Gees wat beloof is, deur die geloof sou ontvang.

Die voorrang van die verbond bo die wet

15 Broers,[g] ek gee 'n voorbeeld uit ons daaglikse lewe: Dit is soos
iemand se testament[h] wat bekragtig is; niemand maak dit ongeldig of
voeg bepalings by nie. 16 En die beloftes is aan Abraham en sy
Nakomeling[i] toegesê. Daar staan nie "en aan die nakomelinge" soos
wat 'n mens na baie sou verwys nie, maar soos wat 'n mens na een
verwys: "en aan jou Nakomeling"[j] — dit is •Christus. 17 Dit is wat ek

bedoel: Die wet wat vierhonderd-en-dertig jaar* later gekom het, maak
nie die verbond wat vroeër deur God bekragtig is, kragteloos en
daardeur die belofte tot niet nie. 18 Immers, as die erfenis op die wet
berus, berus dit nie meer op die belofte nie.* Maar God het vir
Abraham deur 'n belofte begenadig.

Die voorrang van die geloof bo die wet

19 Hoekom dan die wet? Die wet is bygevoeg met die oog op[k] die
oortredinge;* dit is gegee totdat die Nakomeling[l] sou kom aan wie die
belofte gemaak is; dit is beskik deur middel van engele,* deur die
tussenkoms van 'n middelaar.[m] 20 Maar 'n middelaar beteken dat daar
nie net een betrokke is nie, en God is tog één!
21 Is die wet dan in stryd met die beloftes van God? Hoegenaamd
nie!* Want as daar 'n wet gegee sou wees wat lewend kon maak, sou
die •vryspraak in der waarheid op grond van die wet kon geskied. 22
Maar die Skrif het alles onder die sonde ingeperk* sodat die belofte
wat op geloof in Jesus •Christus* gegrond is, gegee kon word aan
diegene wat glo.
23 Voordat hierdie geloof gekom het, was ons onder die toesig van
die wet,* ingeperk met die oog op die geloof wat in die toekoms
geopenbaar sou word. 24 *Die wet was dus ons oppasser[n] met die oog
op Christus, sodat ons deur geloof vrygespreek kon word. 25 Maar
noudat die geloof gekom het, staan ons nie meer onder die toesig van
'n oppasser nie.

Gelowiges is kinders en erfgename van God

26 *Julle is immers almal kinders van God deur die geloof in
•Christus Jesus, 27 want julle wat in Christus gedoop is,* het Christus
soos 'n kleed aangetrek.* 28 Daar is nou nie meer Jood of Griek,[o]* nie
meer slaaf of vryman, nie meer man of vrou nie, want julle almal is
één in Christus Jesus! 29 En as julle aan Christus behoort, dan is julle
nakomelinge van Abraham en ooreenkomstig die belofte erfgename.*

4 1 Hiermee bedoel ek: Solank as die erfgenaam nog minderjarig is,
verskil hy niks van 'n slaaf nie, alhoewel hy die eienaar van alles is. 2
Maar hy staan onder die beheer van voogde en bestuurders tot die tyd
aanbreek wat deur sy vader bepaal is. 3 Net so is dit ook in ons geval:
Toe ons nog minderjarig[p] was, was ons as slawe onderworpe aan die
elementêre beginsels; 4 maar toe die tyd vervul is,[*] het God sy Seun
uitgestuur, gebore uit 'n vrou,[*] gebore onder die wet, 5 sodat Hy
diegene onder die wet kon loskoop,[q*] en sodat ons as sy kinders
aangeneem kon word.[*] 6 [*]En omdat julle sy kinders is, het God die
Gees van sy Seun uitgestuur tot in ons harte, die Gees wat roep:
“Abba,[r] Vader!” 7 Jy is dus nie meer slaaf nie, maar kind; en as jy kind
is, is jy ook erfgenaam deur die wil van God.[*]

Paulus se ernstige kommer oor die Galasiërs

8 Maar vroeër, toe julle God nog nie geken het nie, was julle
verslaaf aan gode wat in werklikheid nie bestaan nie.[*] 9 En noudat
julle God ken — of liewer, noudat God júlle ken — hoe is dit moontlik
dat julle weer terugdraai na die kragtelose en ellendige elemente en
weer van voor af daaraan verslaaf wil raak? 10 Julle onderhou
vasgestelde dae en maande en tye en jare.[s] 11 Ek is bevrees dat al my
harde arbeid onder julle dalk tevergeefs was.

'n Ernstige beroep op die Galasiërs

12 Ek smeek julle, broers,[t] word soos ek omdat ek soos julle geword
het! Julle het my geen onreg aangedoen nie. 13 Julle weet dat ek die
eerste keer weens my siekte die evangelie aan julle verkondig het, 14
en alhoewel my siek liggaam vir julle 'n beproewing was, het julle my
nie verag of verfoei nie. Inteendeel, julle het my soos 'n engel van God
ontvang, soos •Christus Jesus! 15 Waar is julle blydskap dan nou? Ek
kan van julle getuig dat, indien dit moontlik was, julle julle oë sou
uitruk en vir my sou gee! 16 [*]Het ek dan julle vyand geword omdat ek
vir julle die waarheid vertel? 17 Hulle beywer hulle nie met goeie
bedoelings vir julle nie; inteendeel, hulle wil julle van my af weghou
sodat julle julle vir húlle kan beywer. 18 Die regte ding is om julle
altyd vir die goeie te beywer en nie net wanneer ek by julle is nie. 19
My kinders, ek ervaar weer geboortepyne oor julle totdat Christus in
julle gestalte kry. 20 Ek wens ek was nou by julle en kon met 'n ander
stemtoon met julle praat, want ek is raadop met julle!

Abraham se twee seuns

21 Sê vir my, julle wat onder die gesag van die wet wil staan, luister
julle dan nie na die wet nie? 22 Want daar staan geskryf dat Abraham

twee seuns gehad het, een by 'n slavin* en een by 'n vrou wat vry
was.* 23 *Die slavin se seun is op 'n natuurlike manier verwek, maar
die vrou wat vry is se seun op grond van 'n belofte. 24 Dit word hier as
allegorie[u] aangebied. Hierdie twee vroue verteenwoordig twee
verbonde: die een wat van die berg Sinai af kom, bring slawe voort;*
dit is Hagar. 25 En Hagar staan vir die berg Sinai in Arabië; sy
verteenwoordig die huidige Jerusalem, omdat sy en haar kinders
slawe is. 26 Maar die hemelse Jerusalem[v]* is vry; sy is ons moeder! 27
Want daar staan geskryf:

> “Wees bly, onvrugbare vrou wat nie geboorte skenk nie!
> Jubel en juig, jy wat nie geboortepyne ken nie.
> Want die baie kinders van die verstote vrou is meer
> as dié van die vrou met 'n man.”*

28 En julle, broers,[w] is — net soos Isak — kinders van die belofte.* 29
Maar, soos hy wat op 'n natuurlike manier verwek is, destyds die een
vervolg het wat deur die werking van die Gees verwek is,* so gebeur
dit ook nou. 30 Maar wat sê die Skrif? “Jaag die slavin en haar seun
weg, want die seun van die slavin mag hoegenaamd nie saam met die
seun* van die vrou wat vry is, erf nie!” 31 *Daarom, broers, is ons nie
kinders van die slavin nie, maar van die vrou wat vry is.

5 1 Vryheid is waarvoor •Christus ons bevry het!* Daarom moet julle
vasstaan en julle nie weer onder 'n juk van slawerny* laat indwing
nie!

'n Ernstige waarskuwing teen die besnydenis

2 Kyk, ek, Paulus, sê nou vir julle, as julle julle laat besny, sal
•Christus vir julle niks beteken nie. 3 Ek getuig weer teenoor elkeen
wat hom laat besny, dat hy verplig is om die hele wet te onderhou. 4
Julle wat op grond van die wet vrygespreek wil word - julle is van
Christus afgesny, julle het die genade verbeur! 5 Maar ons, ons verwag
deur die Gees en op grond van geloof die •vryspraak waarop ons
hoop.x 6 Want in Christus Jesus is besnedenheid of onbesnedenheid
van geen belang nie,* maar wel geloof wat deur liefde in dade omgesit
word.
7 Julle het goed gehardloop. Wie het julle verhinder om die
waarheid te gehoorsaam? 8 Dié oorreding kom nie van Hom wat julle
roep* nie. 9 *'n Bietjie suurdeeg maak al die deeg suur. 10 Wat julle
betref: Ek is in die Here daarvan oortuig dat julle nie van my sal
verskil nie; maar die een wat julle verwar, sal die straf dra, wie hy ook
al mag wees.
11 En ek, broers,y as ek steeds die besnydenis verkondig, waarom
word ek dan nog vervolg? Dan is die struikelblok van die kruis immers
uit die weg geruim. 12 Ek wens diegene wat julle so opstandig maak,
wil hulleself volledig laat ontman!

'n Lewe deur die Gees

13 Julle, broers,z is tog tot vryheid geroep. Moet net nie julle
vryheid misbruik sodat dit aanleiding gee vir ons sondige aard nie,*
maar dien mekaar deur liefde. 14 Want die hele wet word in één
uitspraak vervul: "Jy moet jou naaste liefhê soos jouself."* 15 As julle
mekaar byt en verslind, pas op dat julle mekaar nie verteer nie!
16 Maar ek sê: Leef deur die Gees,* dan sal julle beslis nie die
begeertes van ons sondige aard uitvoer nie, 17 *want ons sondige aard
begeer teen die Gees, en die Gees begeer teen ons sondige aard; die
twee opponeer mekaar,* sodat julle nie kan doen wat julle ook al wil
nie. 18 As julle egter deur die Gees gelei word,* staan julle nie onder
die toesig van die wet nie.*
19 *Die praktyke van ons sondige aard is goed bekend, naamlik
onsedelikheid, onreinheid, losbandigheid, 20 afgodery, towery,
vyandskap, twis, jaloesie, woede, selfsug, tweespalt, skeuring, 21
afguns, dronkenskap, orgies en hierdie soort dinge — waarteen ek
julle nou weer waarsku, soos ek julle vroeër gewaarsku het, naamlik

dat diegene wat sulke dinge doen, die •koninkryk van God nie sal beërf nie.

22 Maar die vrug van die Gees* is: liefde, blydskap, vrede, geduld, vriendelikheid, goedheid, getrouheid, 23 sagmoedigheid, selfbeheersing. Teen hierdie soort dinge is daar nie 'n wet nie.[a]

24 *Almal wat aan •Christus Jesus behoort, het ons sondige aard
saam met sy hartstogte en begeertes gekruisig. 25 Aangesien ons deur
die Gees leef, moet ons ook volgens die Gees optree.* 26 Laat ons nie
verwaand wees,* mekaar uittart of op mekaar jaloers wees nie.

6 1 Broers,[b] as iemand deur een of ander sonde oorval word, moet
julle wat die Gees het,[c] so iemand[*] in 'n gees van sagmoedigheid
reghelp; maar let op jouself dat ook jý nie versoek word nie.
2 Dra mekaar se laste,[*] en vervul so die wet van •Christus. 3 As
iemand meen dat hy iets is terwyl hy niks is nie, bedrieg hy homself. 4
Elkeen moet sy eie dade beoordeel;[*] dan sal hy sy trots net vir homself
kan hou sonder om by ander daaroor te spog, 5 [*]want elkeen moet sy
eie las dra.[d]
6 Wie onderrig ontvang, moet die een wat hom onderrig, laat deel
in al die goeie dinge wat hy besit.
7 Moet julle nie laat mislei nie — God laat Hom nie bespot nie! Wat
die mens ook al saai, sal hy maai. 8 [*]Hy wat in sy sondige aard saai,
sal uit sy sondige aard vernietiging oes, maar hy wat in die Gees saai,
sal uit die Gees die ewige lewe oes. 9 Laat ons daarom nie moeg raak
om goed te doen nie,[*] want as ons nie verslap nie, sal ons op die regte
tyd oes. 10 Daarom: Laat ons dan, terwyl ons die geleentheid het, aan
almal goed doen, maar veral aan ons geloofsgenote.

Finale waarskuwing

11 *Kyk met watter groot letters skryf ek nou vir julle in my eie handskrif.*
12 Mense wat deur die uiterlike 'n indruk wil maak — dit is hulle wat
julle probeer dwing om besny te word, net sodat hulle nie ter wille
van die kruis van •Christus vervolg sal word nie.[*] 13 Want diegene wat
ten gunste van die besnydenis is,[e] onderhou self nie die wet nie, maar
hulle wil hê dat julle besny word sodat hulle oor julle uiterlike kan
spog. 14 Maar wat my betref, mag dit my tog nie oorkom dat ek spog
nie, behalwe oor die kruis van ons Here Jesus Christus,[*] deur wie die
wêreld vir my gekruisig is en ek vir die wêreld. 15 Want besnedenheid
of onbesnedenheid beteken hoegenaamd niks nie,[*] maar wel die nuwe
skepping.[*] 16 Vir hulle wat volgens hierdie beginsel leef: vrede en
barmhartigheid — en vir die Israel[*] van God!
17 Ten slotte, niemand moet my verder moeite gee nie, want ek dra
die littekens van Jesus aan my liggaam.[*]

Seëngroet

18 Die genade van ons Here Jesus •Christus bly met julle gees,
broers![f] •*Amen*.

a 1:1 nie op … mens nie: Die bronteks lui “nie van mense of deur 'n mens nie”.

* **1:1 apostel … Christus:** Gal 1:11-12; Hand 20:24

* **1:3** Rom 1:7; Fil 1:2; Filem vs 3

* **1:4 Hy wat … gegee het:** Gal 2:20; 1 Tim 2:6; Tit 2:14

* **1:4 huidige … bedeling:** 1 Joh 5:19

b 1:6 Hom wat … geroep het: Die bronteks kan ook vertaal word “Die een (nl Paulus) wat … julle geroep het.”

* **1:7 sommige … verwar:** Hand 15:24

* **1:7 die evangelie … verdraai:** Hand 15:1

* **1:8 laat … wees:** 1 Kor 16:22

c 1:9 ek: Die bronteks lui “ons”.

* **1:10 Moet … God:** 1 Thess 2:4

d 1:11 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

e 1:12 deurdat … geopenbaar is: Die bronteks lui “'n openbaring van Jesus Christus”. Na aanleiding van Gal 1:15-16 beteken dit 'n openbaring oor Jesus Christus; vgl 1:1.

* **1:13 dat ek … vernietig het:** Hand 8:3; 22:4-5; 26:9-11

f 1:14 beywer: Die bronteks lui “'n groter yweraar was”; vgl Luk 6:15; Hand 22:3.

* **1:15 Hy wat … geroep het:** Jes 49:1; Jer 1:5; Rom 1:1

g 1:16 aan my: Die bronteks kan ook vertaal word “in my”.

* **1:16 om … openbaar:** Hand 9:3-6; 22:6-10; 26:13-18

* **1:16 sodat … verkondig:** Gal 2:7

h 1:17 Arabië: Die landstreek oos en suid van Damaskus.

* **1:18** Hand 9:26

i 1:18 Sefas: •Petrus se Aramese naam, dit beteken ‘rots’.

* **1:19 Jakobus … Here:** Matt 13:55; Mark 6:3

* **1:20** Hand 9:30

j 1:22 Christelike gemeentes: Die bronteks lui “die gemeentes ... in Christus”.

* **2:1** Hand 15:2

k 2:2 wedloop hardloop: Met hierdie beeld verwys Paulus na sy evangelieverkondiging.

l 2:3 Griek: 'n Term vir alle nie-Jode.

* **2:4 Daar ... skynbroers:** Hand 15:1,24; Gal 1:7

* **2:4 die vryheid ... het:** Gal 5:1,13

* **2:6 God ... het nie:** Deut 10:17

* **2:7 die evangelie ... is:** Hand 9:15; 22:21

m 2:9 Sefas: •Petrus se Aramese naam, dit beteken ‘rots’.

* **2:10** Hand 11:29-30

n 2:11 Sefas: •Petrus se Aramese naam, dit beteken ‘rots’.

* **2:12 het Sefas ... geëet:** Hand 11:3

o 2:12 diegene ... besnydenis: Dws Joodse Christene.

p 2:14 As jy ... Jode te leef: Daar bestaan onsekerheid daaroor of Paulus se direkte woorde aan Petrus hier eindig.

q 2:16 nakoming ... wet: Die bronteks lui “werke van die wet”.

r 2:16 geregverdig: Kan ook vertaal word “vrygespreek”.

s 2:16 geregverdig kon: Kan ook vertaal word “vrygespreek kan”.

t 2:16 geloof in Jesus Christus: Die bronteks lui “geloof van ...” of “getrouheid van Jesus Christus”. Dit kan beteken: 1. Geloof in Jesus Christus (soos in die sin wat direk op hierdie een volg); 2. Christus se getrouheid; 3. Christus se geloof.

u 2:16 vrygespreek: Dit kan ook vertaal word “geregverdig”.

* **2:16 dat 'n mens ... geregverdig sal word nie:** Hand 15:10,11; Rom 3:20,28; 4:5; 11:6; Ef 2:8; Gal 3:11; **geen mens ... geregverdig sal word nie:** Ps 143:2

* **2:19 het ek ... afgesterf:** Rom 7:6

v 2:20 liggaamlik: Die bronteks lui “in die vlees”.

* **2:20 geloof ... Seun van God:** Gal 2:16

* **2:20 in die Seun … liefgehad:** Joh 13:1; 17:23; 1 Joh 3:16

* **2:20 Homself … oorgegee het:** Gal 1:4; 1 Tim 2:6; Tit 2:14

w 3:3 met die krag … Gees: Die bronteks lui "in die Gees".

x 3:3 menslike krag: Die bronteks lui "in die vlees".

y 3:4 beleef: Die bronteks word deur sommige vertalings as "gely" weergegee.

z 3:4 Indien … tevergeefs: Of "As dit regtig tevergeefs was."

a 3:6 regverdiging: Kan ook vertaal word "vryspraak".

* **3:6 Hy … gereken:** Gen 15:6; Rom 4:3,9; Jak 2:23

b 3:7 Die mense … staatmaak: Die bronteks lui "Dié (mense) uit geloof".

c 3:8 heidene: In die bronteks word dieselfde woord vir "heidene" en "nasies" verderaan in vs 8 gebruik.

* **3:8 In jou … word:** Gen 12:3; 18:18; Hand 3:25

* **3:9** Rom 4:16

d 3:10 diegene … staatmaak: Die bronteks lui "dié (mense) uit die werke van die wet".

* **3:10 Vervloek … uitvoer nie:** Deut 27:26

e 3:11 geregverdig: Kan ook vertaal word "vrygespreek".

* **3:11 niemand … word nie:** Rom 3:20; Gal 2:16

f 3:11 Wie … sal leef: Hierdie aanhaling uit Hab 2:4 LXX word deur Paulus op 'n eie besondere manier weergegee; vgl Heb 10:38.

* **3:12 Wie … leef:** Lev 18:5; Rom 10:5

* **3:13 Christus … wet:** Rom 8:3; Gal 4:5

* **3:13 Hy … vervloek is:** 2 Kor 5:21

* **3:13 Vervloek … hang:** Deut 21:23

g 3:15 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

h 3:15 testament: Dieselfde Griekse woord word vir "testament" en "verbond" (vgl vs 17) gebruik.

i 3:16 sy Nakomeling: Letterlik 'sy saad'.

j 3:16 jou Nakomeling: Toespeling op Gen 3:15 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Gen 12:7; 13:15; 17:7; 24:7.

* **3:17 430 jaar:** Eks 12:40

* **3:18 Immers … belofte nie:** Rom 4:14; 11:6

k 3:19 met … op: Die woord in die bronteks kan beteken dat die wet gegee is om die oortredinge te beperk of om oortredinge uit te lok.

* **3:19 Hoekom … oortredinge:** Rom 5:20

l 3:19 Nakomeling: Paulus bedoel Christus; vgl vs 16.

* **3:19 deur middel van engele:** Hand 7:38,53; Heb 2:2

m 3:19 'n middelaar: Paulus bedoel Moses.

* **3:21 Is … Hoegenaamd nie:** Rom 8:2-4

* **3:22 die Skrif … ingeperk:** Rom 3:11-19; 11:32

* **3:22 geloof … Christus:** Gal 2:16

* **3:23 onder … wet:** Gal 4:23

* **3:24** Rom 10:4

n 3:24 oppasser: Die woord wat in die bronteks gebruik word, verwys na die slawe wat in die antieke wêreld gebruik is om kinders op te pas en te dissiplineer totdat hulle volwasse is.

* **3:26** Joh 1:12

* **3:27 in Christus gedoop is:** Rom 6:3

* **3:27 het Christus … aangetrek:** Rom 13:14

o 3:28 Griek: 'n Term vir alle nie-Jode.

* **3:28 Daar … Griek:** Rom 10:12

* **3:29 nakomelinge … erfgename:** Rom 4:13

p 4:3 minderjarig: Dit verwys hier na geestelike onvolwassenheid.

* **4:4 die tyd vervul is:** Ef 1:10

* **4:4 sy Seun … vrou:** Joh 1:14; Rom 1:3

q 4:5 loskoop: Destyds was 'n slaaf die eiendom van sy eienaar. Elke slaaf het 'n bepaalde geldwaarde (of prys) gehad. 'n Eienaar kon instem dat 'n slaaf sy vryheid kry wanneer iemand

die eienaar vergoed vir die verlies van die waarde van sy slaaf deur die slaaf se "prys" te betaal. Só is 'n slaaf "losgekoop".

* **4:5 diegene … loskoop:** Gal 3:13

* **4:5 as sy … kon word:** Rom 8:15

* **4:6** Rom 8:15-16

r 4:6 *Abba:* Die Aramese woord vir 'Vader', waarmee Jesus God in die gebed aangespreek het; Mark 14:36.

* **4:7 en as … God:** Rom 8:17; Gal 3:29

* **4:8 gode … bestaan nie:** 2 Kron 13:9; Jes 37:19; Jer 2:11; 1 Kor 8:4-6

s 4:10 vasgestelde … jare: Dit verwys na die onderhouding van Joodse Sabbatte, vasdae en ander feesdae en -jare.

t 4:12 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **4:16** Am 5:10

* **4:22 een … slavin:** Gen 16:15

* **4:22 een … was:** Gen 21:2

* **4:23** Rom 9:7-9

u 4:24 allegorie: Allegorie is 'n verhaal waarvolgens aan die verskillende elemente 'n ander betekenis geheg word.

* **4:24 die een … voort:** Rom 8:15; Gal 5:1

v 4:26 die hemelse Jerusalem: Die bronteks lui "die Jerusalem van bo".

* **4:26 die hemelse Jerusalem:** Heb 12:22; Op 3:12; 21:2,10

* **4:27 Wees … man:** Jes 54:1

w 4:28 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **4:28 net soos … belofte:** Rom 9:7; Gal 3:29

* **4:29 soos hy … verwek is:** Gen 21:9

* **4:30 Jaag … met die seun:** Gen 21:10; vgl Joh 8:35

* **4:31** Gal 3:29

* **5:1 Vryheid … bevry het:** Joh 8:32,36; Gal 2:4; 5:13

* **5:1 'n juk ... slawerny:** Hand 15:10

x 5:5 die vryspraak ... hoop: Letterlik ‘die hoop van/op die vryspraak’. Die bronteks kan dus ook vertaal word “die hoop wat ons het omdat ons vrygespreek is”.

* **5:6 is besnedenheid ... belang nie:** 1 Kor 7:19; Gal 6:15

* **5:8 Hom ... roep:** Gal 1:6

* **5:9** 1 Kor 5:6

y 5:11 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

z 5:13 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **5:13 Moet net ... aard nie:** 1 Pet 2:16

* **5:14 Jy moet ... jouself:** Lev 19:18; Matt 5:43; 19:19; 23:39; Mark 12:31; Luk 10:27; Rom 13:9; Jak 2:8

* **5:16 Leef ... Gees:** Rom 8:4; Gal 5:25

* **5:17** Rom 7:15-23

* **5:17 want ... mekaar:** 1 Pet 2:11

* **5:18 die Gees gelei word:** Rom 8:14

* **5:18 staan ... wet nie:** Rom 6:14; 7:4

* **5:19-21** 1 Kor 6:9-10; Ef 5:5; Op 22:15

* **5:22 Maar ... Gees:** Ef 5:9

a 5:23 is daar ... wet nie: Die bronteks kan ook vertaal word “is die (Joodse) wet nie”; vgl 1 Tim 1:9.

* **5:24** Rom 6:6; Kol 3:5

* **5:25 moet ... optree:** Rom 8:4; Gal 5:16

* **5:26 Laat ... verwaand wees:** Fil 2:3

b 6:1 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

c 6:1 julle ... Gees het: Die bronteks kan ook vertaal word “julle wat geestelik is”.

* **6:1 as iemand ... so iemand:** Matt 18:15; Jak 5:19

* **6:2 Dra ... laste:** Rom 15:1

* **6:4 Elkeen … beoordeel:** 1 Kor 11:28; 2 Kor 13:5

* **6:5** Rom 14:12

d 6:5 want elkeen … dra: Paulus haal hier waarskynlik 'n bekende idioom uit sy tyd aan.

* **6:8** Joh 3:6; 6:63; Rom 8:13

* **6:9 Laat … doen nie:** 2 Thess 3:13

* **6:12 dit is … word nie:** Gal 5:11

e 6:13 diegene … besnydenis is: Die bronteks lui "die wat besny word".

* **6:14 Maar … Christus:** 1 Kor 1:31; 2:2

* **6:15 Want … niks nie:** 1 Kor 7:19; Gal 5:6

* **6:15 die nuwe skepping:** 2 Kor 5:17

* **6:16 vrede … Israel:** Ps 125:5; 128:6

* **6:17 want … liggaam:** 2 Kor 4:10

f 6:18 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

DIE BRIEF AAN DIE
EFESIËRS

1 2 3 4 5 6

Inleiding

Die Brief aan die Efesiërs maak saam met *Kolossense, Filippense* en *Filemon* die viertal geskrifte uit wat bekend staan as Paulus se gevangenskapsbriewe.

By twee geleenthede is Paulus vir redelike lang tydperke as gevangene aangehou — tussen 56 en 58 nC in Sesarea (Hand 26:32) en tussen 60 en 62 nC in Rome (Hand 28:16-31). Dit is waarskynlik dat *Efesiërs* saam met *Kolossense* (Kol 3:3,10,18), en miskien ook *Filemon,* tydens een van hierdie twee tydperke van Paulus se gevangenskap geskryf is.

Die skrywer identifiseer homself as Paulus (1:1; 3:1) en verskeie uitsprake oor sy bediening herinner sterk aan Paulus. Tog meen verskeie ondersoekers dat die styl en teologiese denke van *Efesiërs* verskil van dié in Paulus se ander briewe. Die argumente teen Paulus as skrywer is egter nie deurslaggewend nie.

Die brief was waarskynlik nie net aan die gelowiges in Efese gerig nie, maar moontlik bedoel as 'n omsendbrief aan verskillende gemeentes in Klein-Asië, waarvan Efese die belangrikste stad was. 'n Aanduiding hiervan is dat die adres "in Efese" (1:1) in verskeie vroeë manuskripte ontbreek.

Die brief roep die lesers op om God daarvoor te loof dat Hy alles in die hemel en op die aarde onder een Hoof, naamlik Christus, verenig het (1:10). Veral word benadruk dat God Christus as Hoof van sy kerk gestel het (1:22) en dat die kerk as sy liggaam tot 'n eenheid saamgebind is (1:23; 4:1-16). Daarom moet die kerk so leef dat gesien kan word dat hulle kinders van God is (4:1 — 6:9).

In hierdie brief staan God Drie-enig sentraal. *God* word geloof vir die heil wat Hy beplan en bewerk het vir hulle wat Hy bestem het om sy kinders te wees. Hy is die Vader van sy kinders wat Hy as sy verbondsvolk en kerk soos 'n huisgesin saamvoeg. *Christus,* wat die heil bewerk het, is Hoof van sy kerk en heers ook as Hoof van die kosmos. Die *Heilige Gees* is God se gawe aan sy volk, en Hy bewerk die heil van die kerk. Die gelowiges is die volk van God en die liggaam van Christus, verbonde aan Christus en verbind aan mekaar. Die heil wat God bewerk, maak van die kerk 'n versoende gemeenskap wat met God en met mekaar in 'n nuwe verhouding staan en dit in die wêreld moet uitleef.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

- 1:1-2 Briefaanhef
- 1:3-21 Lof en dank aan God
- 1:22 — 2:22 Geloofsuitspraak en verduideliking
- 3:1-19 Paulus se dienswerk en gebed
- 3:20-21 Lofprysing
- 4:1-16 Die eenheid van die kerk
- 4:17 — 6:9 Kerklike en persoonlike vermanings
- 6:10-20 Oproep tot bewapening en oorwinning
- 6:21-22 Laaste opmerkings
- 6:23-24 Seëngroet

1 1 Paulus, 'n •apostel van •Christus Jesus deur die wil van God,*
aan die •heiliges wat in Efese[a] woon, die gelowiges in Christus Jesus:
2 Genade vir julle en vrede van God, ons Vader, en die Here Jesus Christus.

Lof aan God[b]

3 Lofwaardig is die God en Vader van ons Here Jesus Christus!
Dit is Hy wat ons in Christus geseën het met elke geestelike seëning in die hemel.*
4 So het Hy ons voor die skepping van die wêreld in Hom uitgekies*
sodat ons heilig en onberispelik in liefde voor Hom sou leef,*
5 voorbestem om deur Jesus Christus as kinders vir Hom aangeneem te word,*
soos Hy dit volgens sy wil goedgedink het,
6 tot lof van die heerlikheid van sy genade
waarmee Hy ons in die Geliefde* begunstig het.

7 In Hom het ons die bevryding deur sy bloed,
die vergewing van ons oortredinge,*
uit die rykdom van sy genade,*
8 wat Hy oorvloedig aan ons geskenk het saam met alle wysheid en insig.
9 Hy het die geheimenis van sy wil aan ons bekend gemaak,*
soos Hy dit goedgedink en by Homself voorgeneem het,
10 om die volheid van die tye[c] te bestuur
en om alle dinge in Christus onder een Hoof saam te bring*
— die dinge in die hemel en die dinge op die aarde — ja, alles saam in Hom.
11 In Hom is ons ook uitverkies,
voorbestem volgens die voorneme*
van die Een wat alles volgens sy raad en wil laat gebeur,
12 sodat ons, die eerstes wat ons hoop op Christus gevestig het,
kan leef tot lof van sy heerlikheid.[d]

13 In Hom is julle, nadat julle die woord van die waarheid,
die evangelie* van julle verlossing, gehoor en tot geloof gekom het,
verseël met die Heilige Gees wat beloof is.[e]
14 Die Gees is die waarborg[f] van ons erfdeel*

vir die bevryding van God se eiendomsvolk,
tot lof van sy heerlikheid.

Danksegging en voorbidding

15 Om hierdie rede, omdat ek gehoor het van julle geloof in die
Here Jesus en julle liefde vir al die •heiliges,* 16 hou ek nie op om God
oor julle te dank wanneer ek in my gebede aan julle dink nie.* 17 *Dan
bid ek dat die God van ons Here Jesus •Christus, die Vader van alle
heerlikheid, vir julle die Gees van wysheid* en openbaring wat in
kennis van Hom bestaan, sal gee, 18 sodat julle geestesoë[g] verhelder
kan word en julle kan verstaan

wat die hoop is wat sy roeping bied,*
wat die heerlike rykdom van sy erfenis vir die heiliges behels,*
19 wat die onvergelykbare grootheid van sy mag is,

volgens die uitwerking van sy groot krag op ons wat glo. 20 Dié krag
het Hy in Christus uitgeoefen toe Hy Hom uit die dode opgewek het*
en Hom laat sit het aan sy regterhand[h] in die hemel,[i] 21 bo elke
owerheid en gesag en mag en heerser, ja, bo enigiets wat genoem kan
word, nie alleen in hierdie bedeling nie, maar ook in die
toekomstige.*

'n Geloofsuitspraak

22 Hy het alles onder sy voete gestel[j]
en Hy het Hom as Hoof bo alles aan die kerk,[k]*
23 wat sy liggaam is,* gegee,
die volheid van Hom wat alles in almal vervul.*

Julle is nie meer dood nie, maar lewe

2 1 *Julle was dood deur die oortredinge en sondes 2 waarin julle
vantevore geleef het volgens die bose lewenswyse van hierdie wêreld,*
volgens die heerser wat mag uitoefen in die lug,* dié gees wat nou aan
die werk is onder die kinders van die ongehoorsaamheid.[l] 3 Ons almal
het destyds ook so opgetree toe ons die begeertes van ons sondige
aard en van ons gedagtes uitgeleef het. Ook ons, soos al die ander, was
toe van nature kinders van die toorn.[m] 4-5 *Maar God, ryk in
barmhartigheid, het ons, toe ons dood was deur die oortredinge, op
grond van sy groot liefde waarmee Hy ons liefgehad het, saam lewend
gemaak in •Christus[n]* — deur genade is julle verlos! 6 *Ja, Hy het ons
in Christus Jesus saam opgewek en saam laat sit in die hemel,[o] 7 sodat
Hy in die tye wat voorlê bewys kan lewer van die allesoortreffende
rykdom van sy genade* deur sy goedheid aan ons in Christus Jesus. 8
Want uit genade is julle verlos, deur geloof.* En dit kom nie uit julle
self nie; dit is die gawe van God.* 9 Dit kom nie uit eie werke nie,*
sodat niemand kan roem nie.* 10 Van Hom is ons immers 'n maaksel,
geskep in Christus Jesus om goeie werke te doen* en daarvolgens te
leef, soos God dit voorberei het.

Julle is nie meer ver nie, maar naby

11 Daarom moet julle onthou dat julle destyds volgens julle sondige
aard heidene was.* Julle word onbesnedenes genoem deur diegene
wat besnedenes genoem word, al is dit bloot liggaamlik deur hande
verrig. 12 Julle moet onthou dat julle in daardie tyd sonder •Christus
was, vervreem van die burgerskap van Israel en •vreemdelinge ten
opsigte van die verbondsbeloftes.* Julle was sonder hoop* en sonder
God in die wêreld. 13 Maar nou, in Christus Jesus, het julle, wat
destyds ver weg was, naby gekom[p] deur die bloed van Christus.*

14 Hy is immers ons vrede[q] — Hy wat die twee groepe een gemaak
het en die middelmuur van skeiding, die vyandskap, deur sy liggaam
afgebreek het.* 15 Hy het die wet met sy eise en reëls tot niet gemaak*
sodat Hy, deur vrede te maak, in Homself die twee groepe tot een
nuwe mens kon skep,* 16 en sodat Hy albei in een liggaam met God
kon versoen deur die kruis,* deurdat Hy in Homself dié vyandskap
vernietig het. 17 Inderdaad, toe Hy gekom het, het Hy die goeie
boodskap van vrede verkondig aan julle wat ver was, en ook vrede
aan diegene wat naby was.[r] 18 *Want deur Hom het ons albei toegang
tot die Vader deur een Gees.

Julle is nou die een bouwerk van God

19 *So is julle dan nie meer •vreemdelinge en bywoners nie, maar
julle is medeburgers van die •heiliges, en die huisgesin van God.
20 Julle is gebou op die fondament van die •apostels* en profete met
•Christus Jesus self as hoeksteen.s **21** *In Hom verrys die hele gebou,
goed saamgevoeg, tot 'n heilige tempel vir die Here.* **22** *In Hom word
julle ook saam opgebou tot woonplek van God deur die Gees.

Paulus se dienswerk onder die heidene

3 1 Om hierdie rede buig ek, Paulus, die gevangene van •Christus
Jesus,* ter wille van julle heidene my knieë voor die Vader.[t]
2 Julle het tog gehoor van die taak teenoor julle wat God in sy
genade aan my toevertrou het.* 3 *Deur openbaring is die geheimenis
aan my bekend gemaak, soos ek reeds kortliks geskryf het. 4 Wanneer
julle dit lees, sal julle daardeur my insig in die geheimenis van
Christus kan begryp. 5 Die geheimenis is nie aan vorige geslagte onder
die mensdom bekend gemaak soos dit tans deur die Gees aan sy
heilige •apostels en profete geopenbaar is nie, 6 *naamlik dat die
heidene deur die evangelie mede-erfgename, medelede van die
liggaam en deelgenote aan die belofte in Christus Jesus is. 7 Van dié
evangelie het ek 'n dienaar geword ooreenkomstig die gawe van God
se genade wat aan my betoon is* deur sy krag wat in my werk. 8 Aan
my, die geringste van al die •heiliges, is hierdie genade geskenk* om
aan die heidene die evangelie van die onpeilbare rykdom van
Christus* te verkondig* 9 en om aan die lig te bring hoe die
geheimenis, wat vir eeue lank verborge was, in werking gestel word
deur God* wat alle dinge geskep het. 10 Gevolglik kan die ryklik
geskakeerde wysheid van God* nou deur die •kerk aan die owerhede
en die magte in die hemel[u] bekend gemaak word* 11 ooreenkomstig sy
ewige voorneme in Christus Jesus, ons Here. 12 *In Hom het ons deur
ons geloof sekere en vrymoedige toegang tot God. 13 Daarom versoek
ek julle om nie moedeloos te word as gevolg van my verdrukking ter
wille van julle nie.* Dit sal julle tot eer strek.

Paulus se gebed vir die lesers

14 Om hierdie rede[v] buig ek my knieë voor die Vader 15 van wie
elke geslag[w] in die hemel en op aarde sy naam ontvang het. 16 Ek bid
dat Hy vir julle na die rykdom van sy heerlikheid dit sal skenk:

om deur sy Gees met krag na die innerlike mens versterk te word;*
17 om •Christus deur die geloof in julle harte te laat woon,*
terwyl julle in die liefde gewortel en gegrond is,*
18 *sodat julle volledig in staat mag wees om saam met al die •heiliges
die breedte en die lengte en die hoogte en die diepte te verstaan,
19 ja, om die liefde van Christus te ken wat alle begrip te bowe gaan,

sodat julle gevul mag word met die volle wysheid van God.*

Lofprysing

20 Aan Hom wat die mag het oor alle dinge, aan Hom wat deur sy
krag wat in ons werk* in staat is om oneindig meer te doen as alles
wat ons bid of dink, **21** aan Hom kom toe die heerlikheid in die •kerk
en in •Christus Jesus deur alle geslagte heen, vir ewig en ewig. •*Amen*.

Die eenheid van die kerk as liggaam van Christus

4 1 Daarom spoor ek julle aan, ek wat ter wille van die Here 'n
gevangene is,* om so te leef dat julle die roeping waarmee julle geroep
is, waardig is:* 2 *met volkome nederigheid en saggeaardheid en met
geduld, terwyl julle mekaar in liefde verdra. 3 *Lê julle daarop toe om
die eenheid wat die Gees bewerk,[x] te bewaar deur die samebindende
krag van die vrede. 4 Dit is een liggaam* en een Gees,* soos julle ook
deur julle roeping tot een hoop geroep is: 5 een Here,* een geloof, een
doop, 6 *een God en Vader van almal, Hy wat oor almal en deur almal
en in almal is.
7 *Maar aan elkeen van ons is 'n genadegawe geskenk soos •Christus
dit uitgedeel het.[y] 8 Daarom staan daar:

“Toe Hy opgevaar het na bo,
het Hy krygsgevangenes weggevoer;
Hy het gawes[z] aan die mense gegee.”[a]

9 *“Hy het opgevaar,” waarop anders dui dit as dat Hy eers
neergedaal het na die laer dele, die aarde? 10 Die Een wat neergedaal
het, is dieselfde Een wat opgevaar het tot bo al die hemele[b] sodat Hy
alle dinge tot vervulling kon bring. 11 *En as gawes het Hy sommige as
•apostels, ander as profete, ander as evangeliste, en ander as herders
en leraars gegee 12 om die •heiliges toe te rus vir hulle dienswerk* en
om die liggaam van Christus op te bou.* 13 So sal ons almal tot
geloofseenheid, tot kennis van die •Seun van God en tot volwassenheid
kom,* en die volgroeide gestalte van die volheid van Christus bereik.
14 Die doel hiervan is dat ons nie meer klein kindertjies sal wees nie,*
wat ronddobber en rondgewaai word deur elke wind van lering, deur
mense se slinksheid en die gekonkel waardeur hulle dwaling beplan;
15 maar dat ons eerder, terwyl ons in liefde aan die waarheid vashou,
in alle opsigte na Hom sal groei. Hy, Christus, is die Hoof* 16 *uit wie
die hele liggaam harmonieus met die hulp van elke gewrig
saamgevoeg en verenig word en sy eie groei bewerk deur die aandeel
van elke lid. So bou die liggaam homself op in liefde.

Die ou en die nuwe lewe

17 Dit sê en bevestig ek dan in die Here: Julle moenie meer soos die
heidene met hulle leë gedagtes leef nie. 18 Hulle denke is verduister,*
hulle is vervreem van die lewe met God,* omdat hulle onkundig is*
deur die hardheid van hulle harte. 19 *Omdat hulle gevoelloos geword
het, het hulle hulleself oorgegee aan losbandigheid om onversadigbaar

allerhande onrein dade te pleeg.
20 Maar julle het •Christus nie so leer ken nie. **21** Julle het tog van
Hom gehoor en julle is oor Hom onderrig, volgens die waarheid wat in
Jesus is, **22** naamlik dat julle, wat julle vroeëre lewenswandel betref,
die ou mens moet aflê* wat as gevolg van sy drang na dwaling
vergaan.* **23** *Julle moet eerder deur die aard van julle denke[c] vernuwe
word. **24** Ja, trek die nuwe mens aan[d] wat in •geregtigheid en ware
heiligheid na God se beeld geskep is.*

Vermanings oor die alledaagse lewe

25 Daarom moet julle leuens vermy en elkeen moet die waarheid
praat met sy naaste,* want ons is lede van een liggaam.[e] **26** As julle
kwaad word, moet julle nie sondig nie.* Laat die son nie ondergaan
oor julle woede nie. **27** Laat geen ruimte vir die duiwel nie.
28 Die een wat nog steel, moenie meer steel nie; hy moet eerder
werk deur met sy eie hande te doen wat goed is,* sodat hy iets het om
vir die behoeftige te gee. **29** Nie 'n enkele vuil woord moet uit julle
mond kom nie,* maar eerder 'n woord wat goed is vir die noodsaaklike
opbou sodat dit voordeel mag bring vir diegene wat dit hoor.* **30** En
bedroef nie die Heilige Gees van God* deur wie julle met die oog op
die dag van bevryding verseël is nie.* **31** *Laat vaar alle bitterheid en
woede en gramskap en geskreeu en gelaster, saam met elke vorm van
kwaad. **32** *Wees goed vir mekaar, welwillend, terwyl julle mekaar
vergewe soos God in •Christus julle ook vergewe het.*

5 1 *As geliefde kinders moet julle navolgers van God wees 2 en in
liefde leef,* net soos •Christus ons liefgehad het en Homself ter wille
van ons oorgegee het* as 'n offergawe aan God,* as 'n offerande met 'n
aangename geur.*
3 *Maar, soos dit •heiliges betaam, moet daar onder julle van
onsedelikheid en allerlei onreinheid of gierigheid geen sprake wees
nie, 4 ook nie van skandelikhede en dwase of lawwe praatjies, wat
alles onvanpas is nie,* maar eerder van danksegging. 5 Want dit moet
julle goed begryp: Geen ontugtige of onreine of gierigaard — so
iemand is 'n afgodedienaar — het 'n erfdeel aan die •koninkryk van
Christus en van God nie.*

Leef in die lig

6 Laat niemand julle verlei met leë redenasies nie,* want daardeur
kom die toorn van God oor die kinders van die ongehoorsaamheid.f* 7
Moet dus nie deel van hulle wees nie. 8 Want vroeër was julle wel
duisternis, maar nou in die Here is julle lig.* Leef as kinders van die
lig!* 9 Die vrug van die lig bestaan immers uit alle goedheid en
•geregtigheid en waarheid. 10 *Beproef wat vir die Here aanneemlik is.
11 Ja, moenie deel hê aan die onvrugbare werke van die duisternis
nie;* stel dit eerder aan die kaak. 12 Want die dinge wat deur hulle in
die geheim gedoen word — selfs net om daaroor te praat, is skandelik;
13 *tog word alles wat deur die lig ontmasker word, openbaar. 14
Immers, alles wat sigbaar word, is lig. Daarom word gesê:

Word wakker, jy wat slaap,*
en staan op uit die dood*
en •Christus sal sy lig oor jou laat skyn.*

Leef deur die Gees

15 Let daarom sorgvuldig op hoe julle leef — nie as onverstandiges
nie, maar as wyses. 16 Koop die tyd uit,* omdat die dae vol boosheid
is.* 17 Om hierdie rede moet julle nie onverstandig wees nie; probeer
eerder om te verstaan wat die wil van die Here is.* 18 En moenie deur
wyn bedwelm raak nie;* daardeur ontstaan losbandigheid. Inteendeel:
Wees vol van die Gees, 19 *terwyl julle onder mekaar praat met die
woorde van psalms, lofgesange en geestelike liedere. Sing, ja, sing van
harte psalms vir die Here,* 20 *terwyl julle God die Vader altyd oor
alles in die Naam van ons Here Jesus •Christus dank.

Die verhouding tussen vrou en man in die huwelik

21 *Wees ondergeskik aan mekaar uit ontsag vir •Christus.

22 *Vroue, wees ondergeskik aan julle mans, soos aan die Here, 23
omdat die man die hoof is van die vrou,* soos Christus ook hoof is van
die •kerk; Hy is Verlosser van die liggaam.[g] 24 Maar soos die kerk
ondergeskik is aan Christus, so ook moet die vroue in alle opsigte aan
die mans ondergeskik wees.

25 Mans, julle moet julle vroue liefhê,* soos ook Christus die kerk
liefgehad het* en Homself ter wille van haar[h] oorgegee het, 26 sodat
Hy haar kon heilig* nadat Hy haar met 'n waterbad[i] deur die woord
gereinig het.* 27 *Dit het Hy gedoen sodat Hy vir Homself die kerk in
heerlikheid daar kan stel, sonder vlek of rimpel of enigiets dergeliks,
heilig en sonder smet. 28 Net so is die mans verplig om hulle eie vroue
soos hulle eie liggame lief te hê. Wie sy eie vrou liefhet, het homself
lief. 29 Niemand het nog ooit sy eie liggaam gehaat nie; inteendeel, hy
voed en koester dit, soos Christus sy •kerk. 30 *Ons is immers lede van
sy liggaam. 31 *"Om hierdie rede sal 'n man sy pa en ma verlaat en
hom aan sy vrou verbind — en hulle twee sal een liggaam wees." 32
*Hierdie geheimenis is groot; ek sê dit met verwysing na Christus en
die kerk. 33 Maar dit geld ook vir een en almal van julle: Elkeen moet
sy eie vrou liefhê soos hy homself liefhet; en die vrou moet haar man
eer.

Die verhouding tussen kinders en ouers

6 1 *Kinders, wees in die Here aan julle ouers gehoorsaam, want dit
is hoe dit hoort. 2 “Eer jou vader en jou moeder,” dit is die eerste
gebod met 'n belofte, 3 “sodat dit met jou goed mag gaan en jy 'n lang
lewe op aarde sal hê.”*
4 En vaders: Moenie julle kinders uittart nie,* maar voed hulle op
deur die dissipline en teregwysing van die Here.*

Die verhouding tussen slawe en eienaars

5 *Slawe, wees met vrees en bewing aan julle aardse eienaars
gehoorsaam, met opregte harte, soos aan •Christus — 6 nie met
lippediens om mense se guns te wenj nie, maar as slawe van Christus
wat die wil van God van harte doen, 7 terwyl julle met blymoedigheid
julle diens verrig, soos vir die Here, en nie vir mense nie. 8 *Want julle
weet dat elkeen, indien hy iets goeds doen, dit van die Here as loon
sal terug ontvang, of hy 'n slaaf is of 'n vryman.
9 En julle, eienaars, tree net so op teenoor die slawe en staak julle
dreigemente, omdat julle weet dat hulle en julle dieselfde Here in die
hemel het,* en dat Hy niemand volgens die uiterlike beoordeel nie.*

Oproep tot geestelike bewapening

10 Ten slotte: Vind jou sterkte in die Here en in sy geweldige krag.
11 Trek die volle wapenrusting van God aan,* sodat julle staande kan
bly teen die listighede van die duiwel. 12 *Vir ons is die stryd immers
nie teen vlees en bloed nie, maar teen die owerhede, teen die magte,
teen die wêreldheersers van hierdie duisternis, teen die bose geeste in
die hemelruim. 13 Om hierdie rede moet julle die volle wapenrusting
van God opneem sodat julle op die dag van onheil weerstand kan bied
en, nadat julle alles uitgevoer het, staande kan bly. 14 Staan dan vas,
julle heupe omgord met die waarheid,* bedek met die borsplaat van
•geregtigheid,* 15 en as skoene aan julle voete die bereidheid vir die
evangelie van vrede.* 16 Dra, by dit alles, die skild van die geloof,
waardeur julle in staat sal wees om al die vurige pyle van die Bose* te
blus. 17 Dra ook die helm van verlossing* en die swaard van die Gees,
dit is die woord van God.* 18 Telkens wanneer julle bid en smeek,
moet julle by elke geleentheid* deur die Gees bid. Daarom moet julle
waaksaam wees deur volhardend te pleit vir al die •heiliges. 19 *Bid
ook vir my sodat, wanneer ek my mond oopmaak, die gepaste woord
vir my gegee mag word om met vrymoedigheid die geheimenis van
die evangelie bekend te maak — 20 hiervoor is ek 'n gesant* in kettings
— sodat ek vrymoedig daaroor kan praat soos ek moet.*

Laaste opmerkings

21 Tigikus, die geliefde broer en getroue dienskneg van die Here, sal
julle alles vertel, sodat julle kan weet hoe dit met my gaan en wat ek
doen. 22 Juis hiervoor stuur ek hom na julle,[*] sodat julle van ons
omstandighede kan weet en sodat hy julle harte kan bemoedig.

Seëngroet

23 Vrede vir die broers,[k] en liefde en geloof van God die Vader en
van die Here, Jesus •Christus. 24 Sy genade bly onverganklik met almal
wat vir ons Here Jesus Christus liefhet.[*]

* **1:1 Paulus … God:** 1 Kor 1:1; Kol 1:1

a 1:1 in Efese: Die woorde ontbreek in sommige manuskripte. Die brief was waarskynlik as 'n omsendbrief aan gemeentes in Klein-Asië bedoel.

b 1:2 Lof aan God: Hierdie gedeelte is in die bronteks in die vorm van liriese prosa en weerspieël die stylvorm van Joodse lofprysinge. Die frase "tot lof van … heerlikheid" (vgl vs 6,12,14) laat die loflied in drie dele uiteenval.

* **1:3 Dit … hemel:** Ef 2:6

* **1:4 So het … uitgekies:** Joh 15:16; 17:24; 2 Thess 2:13

* **1:4 sodat … leef:** Ef 5:27; Kol 1:22

* **1:5 deur Jesus … te word:** Joh 1:12

* **1:6 die Geliefde:** Matt 3:17; Kol 1:13

* **1:7 In Hom … oortredinge:** Kol 1:14,20

* **1:7 die rykdom … genade:** Ef 2:7

* **1:9 Hy het … gemaak:** Rom 16:25; Ef 3:3,9

c 1:10 volheid … tye: Dit verwys na die verskillende tydsbedelinge wat volgens God se raad tot vervulling kom; vgl Gal 4:4.

* **1:10 om alle … bring:** Kol 1:16,20

* **1:11 voorbestem … voorneme:** Rom 8:28-29

d 1:12 lof … heerlikheid: Hierdie uitdrukking kom soos 'n refrein voor in vs 6,12,14. Die bedoeling is dat die koninklike majesteit van God geprys word.

* **1:13 woord … evangelie:** Kol 1:5

e 1:13 beloof is: Die belofte kom voor in Joël 2:28-29; vgl Ef 4:30.

f 1:14 waarborg: Kan ook vertaal word "deposito" of "eerste paaiement".

* **1:14 Die Gees … erfdeel:** 2 Kor 1:22; 5:5

* **1:15 omdat … heiliges:** Kol 1:4

* **1:16 om God … dink nie:** Kol 1:3; 1 Thess 1:2

* **1:17** Kol 1:9-10

* **1:17 Gees … wysheid:** Jes 11:2

g 1:18 geestesoë: Letterlik ‘oë van julle hart’.

* **1:18 die hoop … bied:** Ef 4:4

* **1:18 sy erfenis … behels:** Kol 1:12

* **1:19-20 die onvergelykbare … opgewek het:** 2 Kor 13:4; Kol 2:12

h 1:20 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

i 1:20 hemel: Letterlik ‘hemelsfere’; **Hom laat … hemel:** Toespeling op Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 22:44; Mark 16:19; Hand 2:34; Heb 1:3; 8:1.

* **1:21 bo elke … toekomstige:** Kol 1:16; 2:10

j 1:22 Hy het alles … gestel: Toespeling op Ps 8:7 as heenwysing na Jesus Christus.

k 1:22 kerk: Hier dui die woord *ekklesia* nie op 'n plaaslike gemeente nie maar op die universele •kerk.

* **1:22 Hy het Hom … kerk:** Ef 4:15; Kol 1:18

* **1:22-23 die kerk … liggaam is:** Rom 12:5; 1 Kor 12:27; Kol 1:18

* **1:23 die volheid … vervul:** Ef 4:10; Kol 1:19

* **2:1** Ef 2:5; Kol 2:13

* **2:2 waarin … wêreld:** Kol 3:7; Tit 3:3

* **2:2 volgens … lug:** Joh 12:31; Ef 6:12

l 2:2 kinders … ongehoorsaamheid: 'n Semitiese idioom wat ook vertaal kan word “mense wat ongehoorsaam is”; vgl Ef 5:6.

m 2:3 kinders … toorn: 'n Semitiese idioom wat ook vertaal kan word “mense wat onder die oordeel van God staan”; vgl Kol 3:6.

* **2:4-5** Hand 15:11; Ef 2:8

n 2:4-5 in Christus: Bronteks lui “saam met Christus”. Die lesing van baie goeie manuskripte is egter in die vertaling gevolg.

* **2:4-5 toe ons … Christus:** Luk 15:24,32; Rom 6:13; Ef 2:1; Kol 2:13

* **2:6** Kol 2:12

o 2:6 hemel: Letterlik ‘hemelse sfere’.

* **2:7 die allesoortreffende … genade:** Ef 1:7

* **2:8 Want … geloof:** Hand 15:11; Gal 2:16; Ef 2:5

* **2:8 die gawe … God:** Joh 4:10; Heb 6:4

* **2:9 Dit … werke nie:** Rom 3:28; 2 Tim 1:9; Tit 3:5

* **2:9 niemand … roem nie:** 1 Kor 1:29

* **2:10 geskep … doen:** Tit 2:14

* **2:11 julle destyds … heidene was:** Ef 5:8

* **2:12 vervreem … verbondsbeloftes:** Rom 9:4; Kol 1:21

* **2:12 was sonder hoop:** 1 Thess 4:13

p 2:13 Maar nou … gekom: Toespeling op Jes 57:19 as heenwysing na Jesus Christus.

* **2:13 naby … van Christus:** Kol 1:20

q 2:14 Hy … vrede: Toespeling op Jes 9:6 as heenwysing na Jesus Christus.

* **2:14 Hy wat … afgebreek het:** 1 Kor 12:13; Gal 3:28

* **2:14-15 die vyandskap … niet gemaak:** Kol 2:14

* **2:15 sodat Hy … skep:** 2 Kor 5:17

* **2:16 sodat … kruis:** Kol 1:20,22

r 2:17 toe Hy … naby was: Toespeling op Jes 52:7; 57:19; Sag 9:10 as heenwysing na Jesus Christus.

* **2:18** Rom 5:2; Ef 3:12

* **2:19** Ef 3:6; Heb 12:22-23

* **2:20 Julle is … apostels:** Op 21:14; Matt 16:18

s 2:20 met Christus … hoeksteen: Toespeling op Jes 28:16 as heenwysing na Jesus Christus; vgl 1 Pet 2:6; 1 Kor 3:9-11.

* **2:21** Ef 4:15-16; Kol 2:19

* **2:21 'n heilige … Here:** 1 Kor 3:16; 2 Kor 6:16

* **2:22** 1 Pet 2:5

* **3:1 die gevangene … Jesus:** Ef 4:1; Fil 1:7,13; Filem vs 1,9

t 3:1 buig ek … Vader: In die bronteks word die sin in vs 1 onderbreek om eers weer in vs 14 te hervat.

* **3:2 die taak … toevertrou het:** Kol 1:25

* **3:3** Ef 1:9-10; Kol 1:26

* **3:6** Ef 2:13,18-19

* **3:7 Van dié evangelie … betoon is:** Kol 1:23,25

* **3:8 Aan my … geskenk:** 1 Kor 15:9-10

* **3:8 die onpeilbare … Christus:** Ef 1:7

* **3:8 om aan … verkondig:** Gal 1:16

* **3:9 hoe … God:** Rom 16:25; Kol 1:26

* **3:10 die ryklik … God:** Rom 11:33

u 3:10 hemel: Letterlik 'hemelse sfere'.

* **3:10 kan die … gemaak word:** 1 Pet 1:12

* **3:12** Rom 5:2; Heb 4:16; 10:19

* **3:13 my verdrukking … julle nie:** Kol 1:24

v 3:14 Om … rede: Die gebed wat in 3:1 begin het, word voortgesit.

w 3:15 geslag: Bybelse term vir die aanduiding van 'n patriargale geslagslyn.

* **3:16 sal skenk … te word:** Kol 1:11

* **3:17 om Christus … woon:** Joh 14:23

* **3:17 gewortel … is:** Kol 1:23; 2:7

* **3:18** Kol 2:2

* **3:19 sodat … God:** Kol 2:10

* **3:20 deur … werk:** Kol 1:29

* **4:1 ek wat … gevangene is:** Ef 3:1; Fil 1:7,13; Filem vs 1,9

* **4:1 om so … waardig is:** Kol 1:10

* **4:2** Kol 3:12-13

* **4:3** Kol 3:14-15

x 4:3 eenheid … bewerk: Of “eensgesindheid”.

* **4:4 een liggaam:** Rom 12:5; Ef 2:16

* **4:4 een Gees:** Ef 2:18

* **4:5 een Here:** Joh 10:16; 1 Kor 8:6

* **4:6** 1 Kor 12:6

* **4:7** Rom 12:3,6; 1 Kor 12:11

y 4:7 soos … het: Letterlik ‘volgens die maat van die gawe van Christus’.

z 4:8 gawes: Die geestesgawes wat Christus aan sy •kerk gee.

a 4:8 Toe … gegee: Aanhaling uit Ps 68:19 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Kol 2:15. “Krygsgevangenes” verwys na •Satan en sy trawante wat deur Christus oorwin is.

* **4:9** Joh 3:13

b 4:10 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **4:11** 1 Kor 12:28

* **4:12 om die heiliges … dienswerk:** 2 Tim 3:17

* **4:12 om die liggaam … bou:** 1 Pet 2:5

* **4:13 tot volwassenheid kom:** Kol 1:28

* **4:14 nie meer … wees nie:** 1 Kor 14:20

* **4:15 Hy … Hoof:** Ef 1:22; 5:23; Kol 1:18

* **4:16** Kol 2:19

* **4:17-18 Julle moenie … verduister:** Rom 1:21

* **4:18 vervreem … God:** Ef 2:12; Kol 1:21

* **4:18 omdat … onkundig is:** 1 Pet 1:14

* **4:19** Kol 3:5

* **4:22 naamlik … aflê:** Kol 3:9

* **4:22 die ou mens … vergaan:** Gal 6:8

* **4:23** Rom 12:2

c 4:23 aard … denke: Letterlik ‘in die gees van julle denke’.

d 4:24 trek … aan: Die beeldspraak van klere aantrek en uittrek word hier gebruik om die gelowige se aflê van 'n sondige leefstyl en aanneem van 'n nuwe leefstyl as Christen te verduidelik; vgl Kol 3:9-10.

* **4:24 mens … geskep is:** Gen 1:26

* **4:25 elkeen … naaste:** Sag 8:16; Kol 3:8-9

e 4:25 een liggaam: Letterlik ‘van mekaar’.

* **4:26 As julle … sondig nie:** Ps 4:5 LXX; Jak 1:19-20

* **4:28 deur … goed is:** 1 Thess 4:11

* **4:29 Nie … kom nie:** Ef 5:4; Kol 3:8

* **4:29 sodat … hoor:** Kol 4:6

* **4:30 bedroef … God:** Jes 63:10; 1 Thess 5:19

* **4:30 deur … verseël is nie:** Ef 1:13-14

* **4:31** Kol 3:8

* **4:32** Kol 3:12-13

* **4:32 julle mekaar … het:** Matt 6:14; 18:22-35

* **5:1** Matt 5:48

* **5:2 in liefde leef:** Rom 14:15

* **5:2 Christus … oorgegee het:** Gal 2:20

* **5:2 'n offergawe … God:** Ps 40:7; Heb 10:10

* **5:2 met … geur:** Eks 29:18; Eseg 20:41

* **5:3** Kol 3:5

* **5:4 nie van … is nie:** Ef 4:29; Kol 3:8

* **5:5 Geen … God nie:** 1 Kor 6:9-10; Kol 3:5

* **5:6 Laat … redenasies nie:** Kol 2:4,8

f 5:6 kinders … ongehoorsaamheid: 'n Semitiese idioom wat ook vertaal kan word “mense

wat ongehoorsaam is"; vgl Ef 2:2.

* **5:6 kom … ongehoorsaamheid:** Rom 1:18; Kol 3:6

* **5:8 Want … julle lig:** Ef 2:11,13; Kol 1:13; 1 Pet 2:9

* **5:8 kinders … die lig:** Luk 16:8; Joh 12:36

* **5:10** Rom 12:2

* **5:11 moenie … duisternis nie:** Rom 16:17; 2 Thess 3:6; 2 Joh vs 10-11

* **5:13** Joh 3:20-21

* **5:14 Word … slaap:** Jes 26:19; 51:17; 52:1; 60:1; Rom 13:11

* **5:14 staan … dood:** Jes 26:19

* **5:14 Christus … skyn:** Jes 60:1

* **5:16 Koop … uit:** Kol 4:5

* **5:16 omdat … boosheid is:** Am 5:13

* **5:17 probeer … Here is:** Rom 12:2; Kol 1:9

* **5:18 moenie … raak nie:** Spr 23:31 LXX

* **5:19** Kol 3:16

* **5:19 Sing … die Here:** Ps 33:2-3

* **5:20** Kol 3:17

* **5:21** 1 Pet 5:5

* **5:22** Gen 3:16; Kol 3:18; 1 Pet 3:1

* **5:23 die man … vrou:** 1 Kor 11:3

g 5:23 liggaam: Verwys na die kerk; vgl Ef 1:23.

* **5:25 Mans … liefhê:** Kol 3:19; 1 Pet 3:7

* **5:25 Christus … liefgehad het:** Ef 1:22; Kol 1:18

h 5:25 haar: Verwys na die kerk as bruid van Christus.

* **5:25-26 Homself … heilig:** Heb 10:10,14; 13:12

i 5:26 waterbad: Verwys na die doop en 'n bruid se reinigingsrite.

* **5:26 nadat … gereinig het:** Tit 3:5

* **5:27** 2 Kor 11:2; Kol 1:22

* **5:30** Rom 12:5; 1 Kor 6:15; 12:27; Ef 1:22-23; Kol 1:18

* **5:31** Gen 2:24; Matt 19:5

* **5:32** Op 19:7

* **6:1** Kol 3:20

* **6:2-3 Eer … moeder** en **sodat … sal hê:** Eks 20:12; Deut 5:16; Matt 15:4

* **6:4 vaders … uittart nie:** Kol 3:21

* **6:4 voed … die Here:** Deut 6:7,20-25; Ps 78:4; Spr 19:18; 22:6

* **6:5-7** Kol 3:22-23; Tit 2:9-10

j 6:6 lippediens … wen: Letterlik 'oëdiens soos mensebehaers'; vgl Kol 3:22.

* **6:8** 2 Kor 5:10; Kol 3:24-25

* **6:9 julle, eienaars … hemel het:** Kol 4:1

* **6:9 dat Hy … beoordeel nie:** Deut 10:17; 2 Kron 19:7; Hand 10:34; Kol 3:25

* **6:11 Trek … aan:** Rom 13:12; 2 Kor 10:4

* **6:12** Joh 14:30; Ef 2:2; 1 Pet 5:8-9

* **6:14 julle … waarheid:** Jes 11:5; Luk 12:35; 1 Pet 1:13

* **6:14 bedek … geregtigheid:** Jes 59:17; 1 Thess 5:8

* **6:15 as skoene … vrede:** Jes 52:7; Nah 1:15; Rom 10:15

* **6:16 vurige … Bose:** Ps 7:13

* **6:17 die helm van verlossing:** Jes 59:17; 1 Thess 5:8

* **6:17 die swaard … God:** Jes 11:4; 49:2; Hos 6:5; Heb 4:12

* **6:18 Telkens … geleentheid:** Luk 18:1; Kol 4:2-3; 1 Thess 5:17

* **6:19** Hand 4:29; Kol 4:3; 2 Thess 3:1

* **6:20 hiervoor … gesant:** 2 Kor 5:20; Filem vs 9

* **6:20 sodat ... moet:** Kol 4:4

* **6:21-22 Tigikus ... na julle:** Hand 20:4; Kol 4:7-8; 2 Tim 4:12; Tit 3:12

k 6:23 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **6:24 almal ... liefhet:** 1 Pet 1:8

DIE BRIEF AAN DIE
FILIPPENSE

1 2 3 4

Inleiding

Saam met *Efesiërs, Kolossense* en *Filemon* maak *Die Brief aan die Filippense* deel uit van 'n viertal geskrifte wat as Paulus se gevangenskapsbriewe bekend staan.

Alhoewel daar vroeër aanvaar is dat hierdie brief uit Rome geskryf is weens die vermelding van die keiserlike wag (1:13) en huishouding (4:22), asook die beskrywing van Paulus se gevangenskap in Rome, stem dit nie ooreen met die beskrywing van Paulus se gevangenskap in Rome in Handelinge 28:30 nie. Die apostel was ook 'n gevangene in Sesarea. Die talle reise waarna verwys word tussen die plek van gevangenskap en Filippi dui daarop dat Paulus nader aan Filippi was toe die brief geskryf is, sodat dit meer waarskynlik is dat hy hom in Efese bevind het. Daar is in *Handelinge* geen duidelike bewyse van 'n gevangenskap in Efese nie, behalwe as dit afgelei kan word uit verwysings in 1 Korinthiërs 15:32 en 2 Korinthiërs 1:8-10. Indien die brief uit Efese geskryf is, was dit tussen 52 en 55 nC; indien uit Sesarea, tussen 56 en 58 nC; indien uit Rome tussen 59 en 61 nC.

Paulus en Timotheus word as skrywers aangedui (1:1), maar Paulus se persoonlike trant wat hierin duidelik na vore kom, toon dat hy die eintlike skrywer is.

Paulus rig hierdie brief aan die gemeente van Filippi, maar noem daarby ook die gemeentelike ampsdraers (1:1). Paulus het hierdie gemeente, wat hoofsaaklik uit Christene uit die heidendom bestaan het, op sy tweede sendingreis gestig, en dit was hierdie Christene wat hom verskeie kere in moeilike omstandighede ondersteun het (Fil 4:15-18; 2 Kor 11:8-9). Dit is duidelik dat daar tussen Paulus en hierdie gemeente 'n warm, spontane verhouding bestaan het.

Die gedagte van blydskap te midde van lyding staan so sterk op die voorgrond dat *Filippense* die brief van blydskap genoem kan word. Dit handel oor persoonlike sake wat Paulus sowel as die gemeente raak, onder meer die apostel se omstandighede en toekomsplanne, die besoek van Epafroditus en die Filippense se hulp, finansieel en andersins, aan die apostel. Paulus waarsku teen onenigheid en haal in dié verband die Christusloflied (2:6-11) aan.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1:1-2 Briefaanhef
1:3-11 Dankgebed
1:12-26 'n Gevangene ter wille van Christus
1:27 — 2:11 Aansporing tot volharding en eensgesindheid
2:12-18 Ligdraers in die wêreld
2:19-30 Die sending van Timotheus en Epafroditus
3:1 — 4:1 Om Christus te ken
4:2-9 Vermanings
4:10-20 Dank vir ondersteuning
4:21-22 Groete
4:23 Seëngroet

1 1 Paulus en Timotheus, diensknegte van •Christus Jesus,
aan al die •heiliges in Christus Jesus wat in Filippi is en ook die
opsieners en diakens:
2 *Genade vir julle en vrede van God, ons Vader, en die Here Jesus
Christus.

Dankgebed

3 *Ek dank my God elke keer wanneer ek aan julle dink. 4 Telkens
wanneer ek vir julle almal bid, doen ek dit met blydskap 5 oor julle
deelname aan die evangelie van die eerste dag af tot nou, 6 oortuig
daarvan dat Hy wat 'n goeie werk onder julle begin het,* dit sal
voltooi tot op die dag van •Christus Jesus.* 7 Dit is immers vir my reg
om so oor julle almal te dink, omdat ek julle in my hart hou. Wat my
gevangenskap sowel as die verdediging en bevestiging van die
evangelie betref, deel julle almal saam met my in die genade. 8 Want
God is my getuie* hoe ek met die innige toegeneentheid van Christus
Jesus na julle almal verlang. 9 Ek bid juis dat julle liefde al hoe meer
sal toeneem in begrip en fyn aanvoeling 10 om die dinge wat saak
maak te kan onderskei.* Die doel hiervan is dat julle op die dag van
Christus* innerlik suiwer en onberispelik sal wees, 11 *vervul met die
vrug van •geregtigheid wat ons deur Jesus Christus tot verheerliking
en lof van God ontvang.

'n Gevangene ter wille van Christus

12 Broers,[a] ek wil hê julle moet weet dat wat met my gebeur het, in
werklikheid tot bevordering van die evangelie gelei het.* 13 Sodoende
het dit by die hele *pretorium*[b] en al die ander bekend geword dat ek ter
wille van •Christus in gevangenskap* verkeer. 14 Ook waag die meeste
van die broers, omdat hulle as gevolg van my gevangenskap nou op
die Here leer vertrou het, dit baie meer om die woord vreesloos te
verkondig. 15 Sommige verkondig Christus wel uit jaloesie en
onenigheid, ander egter uit goedgesindheid. 16 Hulle doen dit uit
liefde omdat hulle weet dat ek bestem is om die evangelie te verdedig,
17 maar die ander verkondig Christus uit selfsug — nie met opregte
motiewe nie, maar met die bedoeling om vir my in my gevangenskap
moeilikheid te veroorsaak. 18 Wat maak dit egter saak? In elke geval,
of dit onder 'n voorwendsel of met opregtheid is, word Christus
verkondig, en daaroor is ek bly.
Ja, ek sal voortdurend bly wees, 19 want ek weet dat dit alles tot my
redding sal lei,* omdat julle vir my bid* en die Gees van Jesus Christus
my ondersteun. 20 Dit is immers my innige verwagting en hoop dat ek
nie in enige opsig beskaam sal word nie — inteendeel, dat met alle

vrymoedigheid Christus ook nou, soos altyd, deur my liggaam
verheerlik sal word,* of dit nou deur my lewe of deur my dood is. 21
Want vir my is om te leef Christus,* en om te sterf wins, 22 maar as ek
liggaamlik bly leef, beteken dit dat ek nog verder vrugbaar sal kan
werk.* Ek weet werklik nie wat om te kies nie. 23 Ek is in 'n tweestryd
gewikkel: Aan die een kant verlang ek om heen te gaan en saam met
Christus te wees. Dit is immers verreweg die beste.* 24 Aan die ander
kant is dit ter wille van julle noodsaakliker dat ek liggaamlik hier bly.
25 Juis omdat ek hiervan oortuig is, weet ek dat ek hier sal bly, ja, dat
ek wel by julle almal sal bly, sodat julle vordering kan maak en
geloofsvreugde kan ervaar. 26 So sal julle, omdat ek weer by julle is,
baie meer in Christus Jesus oor my kan roem.

Aansporing tot volharding en eensgesindheid

27 Nog net dit: Tree so op dat dit die evangelie van •Christus
waardig is,* sodat of ek kom en julle sien, of nie teenwoordig is nie, ek
van julle omstandighede kan hoor, dat julle in één gees vasstaan en
met één •siel saam stry vir die geloof in die evangelie* 28 en julle in
geen opsig deur julle teenstanders laat afskrik nie. Vir hulle is dit 'n
teken van ondergang, maar vir julle is dit 'n teken van redding — en
dit kom van God. 29 Dit is immers ter wille van Christus aan julle as
gawe gegee om nie net in Hom te glo nie, maar ook vir Hom te ly. 30
Julle stry dieselfde stryd wat julle my sien stry het* en waarvan julle
nou hoor dat ek nog steeds stry.*

2 1 Daarom, as daar enige troos in •Christus is, enige aanmoediging
uit die liefde, enige gemeenskap deur die Gees, enige toegeneentheid
en ontferming — 2 maak dan my blydskap volkome deur eensgesind te
wees: een in liefde, een van gees, een in strewe. 3 Moenie iets uit
selfsug of ydelheid* doen nie, maar in nederigheid moet die een die
ander hoër ag as homself.* 4 *Julle moet nie elkeen na sy eie belange
omsien nie, maar ook na dié van ander.

5 Julle moet dieselfde gesindheid onder mekaar openbaar as wat in
Christus Jesus was:

6 Hy wat in die gestalte van God was,
het nie sy gelykheid aan God
beskou as iets waaraan Hy moes vashou nie,*
7 maar Hy het Homself prysgegee*
deur die gestalte van 'n slaaf aan te neem
en aan mense gelyk te word.*
En toe Hy in die vorm van 'n mens verskyn het,
8 het Hy Hom verneder
deurdat Hy gehoorsaam geword het tot die dood toe,*
ja, die dood aan die kruis.

9 Daarom het God Hom ook uitermate verhoog*
en aan Hom dié Naam geskenk*
wat bo elke naam is,
10 sodat in die Naam van Jesus
elke knie sal buig
van diegene in die hemel
en op die aarde
en onder die aarde,
11 en elke tong sal bely:*
"Jesus Christus is Here!" —
tot eer van God die Vader.

Ligdraers in die wêreld

12 Daarom, my geliefdes, soos julle altyd gehoorsaam was, nie net in
my teenwoordigheid nie, maar nou ook nog veel meer in my
afwesigheid — werk met vrees en bewing aan julle verlossing.* 13 Dit
is immers God wat in julle werksaam is,* sodat julle gewillig is en
optree soos Hý dit goedvind. 14 Doen alles sonder kla* en teenpraat, 15
sodat julle blaamloos en onskuldig kan wees, kinders van God,
onbesproke te midde van 'n krom en ontaarde geslag.* Julle skyn
onder hulle soos sterre in die heelal,* 16 terwyl julle vashou aan die

woord van die lewe. Op hierdie manier sal julle op die dag van
•Christus* my trots wees,* sodat ek nie vergeefs gehardloop of my
vergeefs ingespan het nie.* **17** Maar al word ek ook as drankoffer
uitgegiet oor die offer en oor die bediening van julle geloof,* verbly ek
my, en verbly ek my saam met julle almal. **18** Net so moet ook julle bly
wees,* en bly wees saam met my.

Die sending van Timotheus en Epafroditus

19 Ek hoop in die Here Jesus om Timotheus gou na julle te stuur,
sodat ek ook bemoedig kan word, omdat ek julle omstandighede ken.
20 Want ek het niemand anders met dieselfde gesindheid as myne wat
hom opreg oor julle omstandighede sal bekommer nie. **21** *Almal soek
net hulle eie belang, nie dié van Jesus •Christus nie. **22** Julle weet hoe
betroubaar Timotheus is, hoe hy, soos 'n kind teenoor sy vader, saam
met my die evangelie bedien het. **23** Ek hoop dus om hom so gou
moontlik te stuur, so gou as wat ek weet wat my omstandighede gaan
wees. **24** Ek vertrou op die Here dat ek ook self gou sal kom.

25 Ek het dit noodsaaklik geag om Epafroditus, my broer,
medewerker en medestryder en julle gesant, my helper in nood,* na
julle te stuur. **26** Hy het immers gedurig na julle almal verlang en was
bitter ontsteld omdat julle gehoor het dat hy siek geword het. **27** Hy
was werklik tot die dood toe siek, maar God was hom barmhartig, en
nie net vir hom nie, maar ook vir my, sodat ek nie verdriet op verdriet
sou ervaar nie. **28** Daarom het ek hom nog dringender teruggestuur,
sodat julle hom kan sien en weer bly kan wees, en ek minder
bekommerd. **29** *Ontvang hom dus in die Here met alle blydskap, en
respekteer mense soos hy, **30** want deur sy werk vir Christus het hy na
aan die dood gekom: Hy het sy lewe gewaag om waar julle nie aan my
hulp kon verleen nie, dit aan te vul.

Om Christus te ken

3 1 Wat die res betref, my broers[c] — wees bly in die Here.* Om
dieselfde dinge aan julle te skryf, is nie vir my moeite nie, en aan julle
gee dit sekerheid. 2 Pasop vir die honde![d]* Pasop vir die slegte
werkers! Pasop vir die vals besnyding! 3 *Want óns is die besnydenis,
ons wat ons diens deur die Gees van God verrig, ons wat in •Christus
Jesus roem en nie op menslike dinge vertrou nie, 4 al het ek self rede
om op menslike dinge te vertrou.* As iemand anders dink dat hy op
menslike dinge kan vertrou, ek nog meer:

5 Ek is besny op die agtste dag,*
afkomstig uit die volk Israel,
uit die stam van Benjamin,
'n Hebreër[e] uit die Hebreërs;*
wat die wet betref, 'n •Fariseër,*
6 wat ywer betref, 'n vervolger van die •kerk,*
wat •geregtigheid op grond van wetsbeoefening betref, onberispelik.

7 *Maar wat vir my 'n bate was,
beskou ek nou as verlies ter wille van Christus.
8 Inderdaad beskou ek alles as verlies
ter wille van die uitnemendheid daarvan
om Christus Jesus, my Here, te ken.
Ter wille van Hom het alles vir my waardeloos geword
en beskou ek dit as vullis
sodat ek Christus as bate kan bekom,
9 en in Hom bevind kan word,
nie met my geregtigheid op grond van die wet nie,
maar met die regverdiging[f] deur geloof in Christus —
die regverdiging wat van God kom, deur die geloof,*
10 en sodat ek Christus kan ken,
die krag van sy opstanding
en die gemeenskap met sy lyding,*
deur aan sy dood gelykvormig te word,*
11 *dat ek so die opstanding uit die dood kan bereik.

12 Nie dat ek dit al verkry het of reeds volmaak is nie, maar ek
streef daarna om dit my eie te maak,* omdat Christus Jesus my reeds
sy eie gemaak het.* 13 Broers,[g] ek reken nie dat ek dit self reeds my eie
gemaak het nie, maar een ding doen ek: Ek vergeet die dinge wat

agter is en strek my uit na wat voorlê. **14** *Ek jaag die doel na, om die
prys van God se hemelse roeping in Christus Jesus te bekom. **15** Laat
ons, wat geestelik volwasse is, so hieroor dink;* maar as julle anders
hieroor dink, sal God dit wel aan julle bekend maak. **16** *In elk geval,
laat ons voortgaan op die koers wat ons ingeslaan het.

17 Broers, wees julle my navolgers,* en let op hulle wat leef volgens
die voorbeeld wat ons aan julle gestel het,* **18** want baie, van wie ek
dit dikwels vir julle gesê het, en nou weer in trane sê, leef as vyande
van die kruis van •Christus.* **19** Hulle einde is die verderf, hulle maag
is hulle god,* hulle eer is hulle skande — hulle wat aardse dinge
bedink.* **20** Ons burgerskap is egter in die hemel,* vanwaar ons as
Verlosser verwag: die Here Jesus Christus. **21** Hy sal ons nederige
liggaam verander om gelykvormig te word aan sy verheerlikte
liggaam, deur die krag wat Hom in staat stel* om alles aan Hom te
onderwerp.*

4 1 Daarom, my broers,h julle vir wie ek lief is en na wie ek verlang,
my vreugde en my kroon* — geliefdes, só moet julle vasstaan in die
Here.

Vermanings

2 Ek vermaan Euodia en ek vermaan Sintige om in die Here
eensgesind te wees. 3 Ja, ek vra jou ook, getroue medewerker,i help
hierdie vroue. Hulle het saam met my vir die saak van die evangelie
gestry, ook saam met Klemens en my ander medewerkers wie se name
in die •boekrol van die lewe* staan. 4 *Verbly julle altyd in die Here!
Ek sê weer: Verbly julle! 5 Laat julle welwillendheid aan alle mense
bekend word. Die Here is naby.* 6 Moet oor niks besorg wees nie,*
maar maak in alles julle versoeke aan God bekend deur te bid, te
smeek en Hom te dank.* 7 *En die vrede van God wat alle begrip
oortref, sal in •Christus Jesus oor julle harte en gedagtes waak.
8 *Verder, broers, alles wat waar is, alles wat eerbaar is, wat reg is,
wat rein is, wat lieflik is, wat lof verdien, ja, watter deug of watter
prysenswaardige saak daar ook mag wees — daarop moet julle julle
gedagtes rig. 9 Wat julle van my geleer en ontvang en gehoor en in my
gesien het — doen dit. En die God van vrede* sal met julle wees.

Dank vir ondersteuning

10 Ek is in die Here besonder bly dat julle nou uiteindelik van nuuts
af aan my gedink het. Eintlik hét julle aan my gedink, maar julle het
net nie die geleentheid gehad om aan my aandag te gee nie. 11 Ek sê
dit nie omdat ek gebrek ly nie, want ek het geleer om in alle
omstandighede tevrede te wees.* 12 Ek weet wat dit is om gebrek te ly
en ek weet wat dit is om oorvloed te hê; ek is in elke opsig ingewy in
al hierdie dinge: om versadig te wees, sowel as om honger te ly; om
oorvloed te hê, sowel as om gebrek te ly. 13 *Ek is tot alles in staat
deur Hom wat my krag gee. 14 Nogtans was dit goed van julle om in
my swaarkry te deel. 15 *Julle weet ook, Filippense, dat aan die begin
van my evangelieverkondiging, toe ek van Masedoniëj vertrek het,
geen gemeente bygedra het tot my rekening van inkomste en uitgawes
nie, behalwe julle alleen. 16 Ook in Thessalonika het julle meer as een
maal iets vir my behoeftes gestuur. 17 Dit is nie dat ek van julle 'n
bydrae verlang nie; ek verlang eerder dat die belegging wat julle
maak, toenemend moet groei.* 18 Ek het alles ontvang en het dit ruim.
Ek het meer as genoeg, noudat ek van Epafroditus ontvang het wat
julle gestuur het — dit is soos 'n lieflike geur,* 'n aanneemlike
offergawe wat God behaag. 19 En my God sal ruimskoots in al julle
behoeftes voorsien in ooreenstemming met sy heerlike rykdom in

•Christus Jesus. **20** Aan ons God en Vader kom die heerlikheid toe vir ewig en ewig. •*Amen*.

Groete

21 Groet elke heilige in Christus Jesus. Die broers[k] wat hier by my is, stuur vir julle groete. **22** Al die •heiliges, veral dié van die keiser se huishouding,[l] stuur vir julle groete.

Seëngroet

23 Die genade van die Here Jesus •Christus bly met julle gees.

* **1:2** Rom 1:7; Gal 1:3; Filem vs 3

* **1:3** Rom 1:8; 1 Kor 1:4

* **1:6 'n goeie werk … het:** Fil 2:13

* **1:6 dag … Jesus:** 1 Kor 1:8; Fil 1:10; 2:16

* **1:8 Want … getuie:** Rom 1:9; 2 Kor 1:23; 1 Thess 2:5

* **1:10 die dinge … onderskei:** Rom 2:18; 12:2; Heb 5:14

* **1:10 dag … Christus:** 1 Kor 1:8; Fil 1:6; 2:16

* **1:11** Joh 15:8

a 1:12 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit. Dit geld ook vir "broers" in vs 14.

* **1:12 wat … gelei het:** 2 Tim 2:9

b 1:13 *pretorium:* Die elite soldate van die keiserlike wag.

* **1:13 ek … gevangenskap:** Ef 3:1; 4:1; Filem vs 1,9

* **1:19 dit alles … lei:** Job 13:16

* **1:19 omdat … bid:** 2 Kor 1:11

* **1:20 ek nie … sal word:** 1 Pet 4:16

* **1:21 Want … Christus:** Gal 2:20

* **1:22 beteken … werk:** Rom 1:13

* **1:23 Aan … beste:** 2 Kor 5:8

* **1:27 Nog … waardig is:** Ef 4:1; Kol 1:10; 1 Thess 2:12

* **1:27 saam stry … evangelie:** Fil 4:3

* **1:30 Julle stry … stry het:** Hand 16:22

* **1:30 julle nou … steeds stry:** Fil 1:13

* **2:3 ydelheid:** Gal 5:26

* **2:3 die een … homself:** Rom 12:10

* **2:4** 1 Kor 10:24,33

* **2:6 het nie … vashou nie:** Joh 1:1-2; 17:5

* **2:7 maar Hy … prysgegee:** 2 Kor 8:9

* **2:7 en aan … word:** Joh 1:14; Rom 8:3; Heb 2:14,17

* **2:8 het Hy … dood toe:** Joh 10:17; Heb 5:8; 12:2

* **2:9 Daarom … verhoog:** Hand 2:33; Heb 1:3

* **2:9 aan Hom … geskenk:** Ef 1:21; Heb 1:4

* **2:10-11 elke knie … bely:** Jes 45:23; Rom 14:11

* **2:12 werk … verlossing:** Ps 2:11; 1 Pet 1:17

* **2:13 Dit is … werksaam is:** Joh 15:5; 1 Kor 12:6; 15:10; 2 Kor 3:5; 1 Thess 2:13

* **2:14 Doen … kla:** 1 Kor 10:10; 1 Pet 4:9

* **2:15 krom … geslag:** Deut 32:5; Matt 10:16; Hand 2:40

* **2:15 Julle skyn … heelal:** Dan 12:3; Matt 5:14; Ef 5:8

* **2:16 dag … Christus:** 1 Kor 1:8; Fil 1:6,10

* **2:16 terwyl julle … trots wees:** 1 Thess 2:19

* **2:16 sodat ek … het nie:** Jes 49:4; 65:23; Gal 2:2

* **2:17 Maar al … geloof:** Rom 15:16; 2 Tim 4:6

* **2:18 Net … julle bly wees:** Fil 3:1; 4:4

* **2:21** 2 Tim 4:10

* **2:25 julle gesant … nood:** Fil 4:18

* **2:29** 1 Kor 16:16,18; 1 Tim 5:17

c 3:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **3:1 wees … Here:** Fil 2:18; 4:4

d 3:2 honde: Verwys na die Joodse dwaalleraars.

* **3:2 Pasop … honde:** Ps 22:17,21; Op 22:15

* **3:3** Rom 2:29

* **3:4 het ek … te vertrou:** 2 Kor 11:18

* **3:5 Ek is … dag:** Luk 1:59; 2:21

e 3:5 Hebreër: 'n Arameessprekende Jood.

* **3:5 afkomstig … Hebreërs:** 2 Kor 11:22

* **3:5 wat die wet … Fariseër:** Hand 23:6; 26:5

* **3:6 'n vervolger … kerk:** Hand 8:3; 22:4; 26:9-11

* **3:7** Matt 13:44,46; Luk 14:33

f 3:9 regverdiging: Kan ook vertaal word "vryspraak".

* **3:9 maar met … deur die geloof:** Rom 3:21-22

* **3:10 die gemeenskap … lyding:** Rom 8:17; Gal 6:17

* **3:10 sodat … word:** Rom 6:3-5

* **3:11** Hand 4:2; Op 20:5-6

* **3:12 ek streef … maak:** 1 Tim 6:12,19

* **3:12 omdat … gemaak het:** Hand 9:5-6

g 3:13 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **3:14** 1 Kor 9:24

* **3:15 Laat … so hieroor dink:** Matt 5:48; 1 Kor 2:6

* **3:16** Gal 6:16

* **3:17 wees … navolgers:** 1 Kor 4:16; 11:1

* **3:17 let op … gestel het:** 1 Thess 1:7; 1 Pet 5:3

* **3:18 vyande … Christus:** 1 Kor 1:23; Gal 6:12

* **3:19 hulle maag … god:** Rom 16:18

* **3:19 hulle wat … bedink:** Rom 8:5-6

* **3:20 Ons … hemel:** Ef 2:6,19; Heb 12:22

* **3:21 Hy sal … staat stel:** Rom 8:29; 1 Kor 15:43-53

* **3:21 alles … onderwerp:** 1 Kor 15:28

h 4:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit. Dit geld ook vir "broers" in vs 8.

* **4:1 my broers … kroon:** 1 Thess 2:19-20

i 4:3 medewerker: Letterlik 'jukgenoot'; dit kan ook die eienaam van 'n medewerker wees.

* **4:3 boekrol … lewe:** Eks 32:32-33; Ps 69:29; Dan 12:1; Op 3:5; 13:8; 17:8; 20:12,15; 21:27

* **4:4** Fil 3:1

* **4:5 Die Here is naby:** Heb 10:37; Jak 5:8-9

* **4:6 Moet … wees nie:** Matt 6:25; 1 Pet 5:7

* **4:6 julle versoeke … dank:** Kol 4:2

* **4:7** Jes 26:3; Joh 14:27; Kol 3:15

* **4:8** Rom 12:17

* **4:9 God van vrede:** Rom 15:33; 16:20; 1 Kor 14:33; 1 Thess 5:23

* **4:11 in alle … wees:** 1 Tim 6:6

* **4:13** 2 Kor 12:10; 2 Tim 4:17

* **4:15** 2 Kor 11:9

j 4:15 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

* **4:17 ek verlang … groei:** 1 Kor 9:11

* **4:18 lieflike geur:** Gen 8:21; Eks 29:18; Eseg 20:41

k 4:21 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

l 4:22 keiser se huishouding: Nie almal in diens van die keiser was in Rome gestasioneer nie; vgl Fil 1:13.

DIE BRIEF AAN DIE
KOLOSSENSE

1 2 3 4

Inleiding

Die Brief aan die Kolossense maak saam met die briewe aan die *Efesiërs, Filippense* en *Filemon* die viertal geskrifte uit wat bekend staan as Paulus se gevangenskapsbriewe.

By twee geleenthede is Paulus vir redelike lang tydperke as gevangene aangehou — tussen 56 en 58 nC in Sesarea (Hand 26:32) en tussen 60 en 62 nC in Rome (Hand 28:16-31). Dit is waarskynlik dat *Kolossense* (3:3,10,18) saam met *Efesiërs,* en miskien ook *Filemon,* tydens een van hierdie twee tydperke van Paulus se gevangenskap geskryf is. Die sterkste argument ten gunste van Rome word gesteun deur Paulus se *Brief aan die Filippense*.

Die brief word gerig aan die gelowiges in Kolosse, 'n groterige dorp geleë aan die Likusrivier in Klein-Asië, nie ver van Laodisea (vgl 4:16) en Hiërapolis af nie. Die gemeente in Kolosse is nie deur Paulus gestig nie (2:1), maar heel moontlik deur Epafras (1:7; 4:12). Hierdie omgewing is in 61 nC deur 'n vernietigende aardbewing getref. Hierna het Kolosse feitlik heeltemal uit die geskiedenis verdwyn.

Die Brief aan die Kolossense kan as 'n apologetiese geskrif getipeer word. Paulus het deur Eprafas van die gelowiges in Kolosse se geloof en liefde gehoor, maar ook dat hulle aan dwaalleer blootgestel word. Hy skryf aan hierdie gemeente om die dwaalleer deur die ware evangelie van Jesus Christus te weerlê. Die apostel se aanslag is om aan te spoor, op te voed en te bemoedig. *Die Brief aan die Kolossense* toon, met betrekking tot woordgebruik, styl en gedeelde temas, sterk ooreenkomste met *Efesiërs*.

Die dwaalleer wat Paulus bestry, het probeer om die boodskap van Christus met die nie-christelike werklikheidsbeskouings te versoen. Hiervolgens moes gelowiges, om God te ken en volle verlossing te ervaar, harmonie met bepaalde kosmiese magte nastreef. Hierdie magte is as hemelse wesens beskou (2:16-23). Die viering van bepaalde feeste soos die Nuwemaan, die Sabbat (2:16) en asketiese praktyke (2:20-21), was ook deel van hierdie beskouing. Paulus verduidelik dat die dwaalleer die volstrekte heerskappy van Christus en die volkomenheid van sy verlossing in die gedrang bring. Hierin staan die Christuslied van Kolossense 1:15-20 sentraal. Wie in verbondenheid met Christus leef, is volkome verlos en deel in die volheid van God.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

- 1:1-2 Briefaanhef
- 1:3 — 2:5 Die betekenis van Jesus Christus en sy werk
- 2:6 — 4:6 Hoe gelowiges in verbondenheid met Jesus Christus moet leef
- 4:7-18b Laaste opdragte en groete
- 4:18c Seëngroet

1 1 Paulus, 'n •apostel van •Christus Jesus deur die wil van God,* en
van die broer Timotheus,
2 aan die •heiliges in Kolosse, gelowige broers[a] in Christus:
Genade vir julle en vrede van God, ons Vader!

Danksegging

3 *Elke keer wanneer ons vir julle bid, dank ons God die Vader van
ons Here Jesus •Christus. 4 *Dit doen ons, want ons het gehoor van
julle geloof in Christus Jesus en die liefde wat julle vir al die •heiliges
het, 5 op grond van die hoop wat in die hemel op julle wag.* Julle het
al hiervan gehoor toe die woord van die waarheid, die evangelie,* 6
julle bereik het. Soos oral in die wêreld,* het die evangelie, van die
dag dat julle van God se genade gehoor en dit werklik verstaan het,
ook onder julle begin vrug dra en groei.* 7 Dit het julle geleer by
Epafras, ons geliefde medewerker,[b] wat ter wille van julle 'n getroue
dienskneg van Christus* is. 8 Dit was ook hy wat ons vertel het van die
liefde wat die Gees in julle bewerk het.
9 Daarom dan, van die dag dat ons dit gehoor het, hou ons nie op
om vir julle te bid nie. Ons bid dat julle vervul mag word met die
volle kennis van God se wil* deur al die wysheid en insig wat die Gees
gee,* 10 om tot eer van die Here te leef en Hom in alles tevrede te stel*
terwyl julle vrug dra deur elke goeie werk,* en groei in die kennis van
God, 11 en deur die mag van sy heerlikheid al die krag ontvang* om
geduldig in alles te volhard. Met blydskap 12 moet julle die Vader
dank omdat Hy julle geskik gemaak het om deel te hê aan die heiliges
se erfdeel* in die lig.

Loflied aan God en die Seun

13 God het ons uit die mag van die duisternis* gered
en verplaas na die •koninkryk van sy geliefde Seun* —
14 *deur wie ons bevryding,
die vergifnis van sondes ontvang het.

15 Die Seun is die beeld van die onsigbare God,*
die •Eersgeborene van die hele skepping,
16 *want in Hom is alles geskep:
alles in die hemel en op die aarde,
die sigbare en die onsigbare dinge,
of dit konings of heersers is,
gesagvoerders of magte;
alles is deur Hom en tot Hom geskep.
17 Hy het voor alles bestaan*

en in Hom hang alles saam.
18 Hy is die hoof van sy liggaam, die •kerk.*

Hy is die oorsprong,
die Eersgeborene uit die dood[c]*
sodat Hy in alles die eerste plek kon inneem,
19 *want dit het God behaag om met sy volle wese in Hom te woon
20 en deur Hom alles met Hom te versoen*
deur vrede te bring deur sy bloed aan die kruis,*
ja, alles op aarde en in die hemel.*

Julle is met God versoen

21 Ook julle was voorheen van Hom vervreem, ja, vyandiggesind*
teenoor Hom op grond van julle slegte dade, 22 maar nou het Hy julle
deur sy liggaam met Homself versoen, sodat Hy deur sy dood* julle
heilig, sonder foute en onberispelik voor Hom kan stel.* 23 Maar dan
moet julle in die geloof bly,* gegrondves en onwrikbaar, en nie
losgeruk word van die hoop wat die evangelie bring nie. Dit is die
evangelie wat julle gehoor het en wat in die hele skepping onder die
hemel verkondig is* en waarvan ek, Paulus, 'n dienaar geword het.

Die misterie is bekend

24 Nou is ek bly oor die lyding wat ek om julle onthalwe verduur.*
Ja, met my liggaam vul ek die oorblywende deel van •Christus se
verdrukking aan, tot voordeel van sý liggaam, die •kerk. 25 *Van dié
kerk het ek 'n dienaar geword toe God die bedieningstaak aan my
toevertrou het om in julle belang die woord van God volledig bekend
te maak. 26 *Die misterie wat vir eeue en geslagte lank verborge was,
is nou aan sy •heiliges bekend gemaak. 27 God het besluit om aan hulle
bekend te maak hoe ryk die heerlikheid* van hierdie misterie vir alle
nasies is:* Christus is in julle, Hy is die hoop op die heerlikheid.* 28
Hom verkondig ons terwyl ons elke mens vermaan en elke mens in
alle wysheid onderrig, sodat ons elke mens tot volmaaktheid in
Christus kan bring.* 29 Daarvoor span ek my ook in, terwyl ek die
worstelstryd voer[d] deur sy krag wat met mag in my werk.*

2 1 Ek wil hê julle moet weet hoe 'n groot stryd ek het — vir julle, vir
diegene in Laodisea en vir diegene wat my nog nie persoonlik ontmoet
het nie. 2 Dit is my doel dat hulle harte, deur liefde verenig, bemoedig
mag word en dat hulle kan kom tot die volle rykdom van
allesomvattende insig, ja, tot die kennis van die misterie van God,
naamlik •Christus,* 3 *in wie al die skatte van wysheid en kennis
verborge is.* 4 *Dit sê ek sodat niemand julle met slinkse argumente
om die bos sal lei nie. 5 Al is ek wel nie liggaamlik teenwoordig nie, is
ek in die gees by julle* en baie bly om te sien hoe ordelik julle optree
en hoe vas julle geloof in Christus is.

Saam met Christus gesterf en opgestaan

6 Aangesien julle dus Christus Jesus die Here aangeneem het, bly in
Hom leef; 7 in Hom is julle gewortel en in Hom word julle opgebou*
en versterk in die geloof, soos julle onderrig is, terwyl julle
oorvloedige dankbaarheid betoon. 8 *Pasop dat niemand julle meevoer
deur leë en misleidende filosofiese redenasies wat gegrond is op
menslike tradisie en teorieë oor die kosmiese elemente,e en nie op
•Christus nie. 9 *In Hom is die volle wese van God immers liggaamlik
teenwoordig. 10 En in Hom, wat Hoof oor elke heerskappy en mag is,*
is julle met hierdie volheid vervul. 11 *In Hom is julle ook besny, nie
met die besnydenis deur mensehande nie, maar deur die besnydenis
van Christus, waardeur julle sondige aard weggeneem is, 12 *toe julle
in die doop saam met Hom begrawe is. In Hom is julle ook saam
opgewek* deur die geloof in die krag van God wat Hom uit die dood
opgewek het.* 13 Ja, toe julle dood was as gevolg van julle
oortredinge, en julle sondige aard nog nie weggesny was nie, het Hy
julle saam met Hom lewend gemaak* nadat Hy al ons oortredinge
vergewe het. 14 Hy het die skuldbewys met sy aanklagte teen ons
uitgewis en dit vir altyd weggeneem* toe Hy dit aan die kruis
vasgespyker het.* 15 Nadat Hy hierdeur die gesagvoerders en
maghebbers ontwapen het, het Hy hulle in die openbaar ten toon
gestel toe Hy hulle in sy triomftog meegevoer het.
16 *Moet dus nie dat iemand julle oordeel oor wat julle eet of drink
of oor 'n fees, 'n nuwemaansfees of die Sabbat nie. 17 Hierdie dinge is
net 'n skaduwee van dit wat aan die kom was,* maar die werklikheid
is Christus. 18 Moenie dat iemand wat aandring op sogenaamde
selfvernedering en die aanbidding van engele, en wat hom in visioene
verdiep, julle van die prys beroof nie. As gevolg van sy sondige aard
dink hy sonder rede baie van homself 19 en hou nie vas aan die Hoof
nie, uit wie die hele liggaam ontwikkel, ondersteun en saamgebind
deur gewrigte en spiere, met groeikrag wat van God kom.*

Leef die nuwe lewe in Christus

20 *As julle saam met •Christus die kosmiese elemente[f] afgesterf het,
waarom is julle, asof julle nog as deel van die wêreld leef, steeds
gebonde aan voorskrifte soos: 21 “Moenie daaraan vat of proe of raak
nie”? 22 Al hierdie voorskrifte is gebaseer op mensgemaakte
voorskrifte en leringe* wat mettertyd tot niet gaan. 23 Hoewel hierdie
voorskrifte met hulle selfopgelegde godsdienspligte, gewaande
nederigheid en liggaamlike kastyding,* die skyn van wysheid het, is
dit heeltemal nutteloos, maar dien tot bevrediging van die sondige
aard.*

3 1 As julle dan saam met •Christus opgewek is,* streef na dit wat
daarbo is, waar Christus aan die regterhand[g] van God sit.* 2 *Bedink
die dinge daarbo, nie die dinge op aarde nie. 3 Julle het immers
gesterf* en julle lewe is saam met Christus verborge in God. 4 Wanneer
Christus verskyn, Hy wat julle lewe is,* sal julle ook saam met Hom in
heerlikheid verskyn.* 5 *Daarom moet julle daardie deel van julle wat
op die aardse gerig is, afsterf: onsedelikheid, onreinheid, wellus en
slegte begeertes, en ook gierigheid, wat afgodediens is. 6 *As gevolg
van sulke dinge kom die oordeel van God oor die kinders van die
ongehoorsaamheid.[h] 7 Ook julle het vroeër daaraan meegedoen, toe
julle nog soos hulle geleef het. 8 *Maar nou moet ook julle van al
hierdie dinge ontslae raak: toorn, driftigheid, kwaadwilligheid,
lastering en onwelvoeglike taal wat uit julle mond kom. 9 Moenie vir
mekaar lieg nie,* aangesien julle die ou mens en sy gewoontes
uitgetrek het* 10 *en die nuwe mens wat tot volle kennis en na die
beeld van sy Skepper* vernuwe word, aangetrek het.[i] 11 *By die nuwe
mens is daar nie onderskeidings soos Griek[j] of Jood, besnedene of
onbesnedene, barbaar[k] of selfs Skittiër,[l] slaaf of vry persoon nie, maar
Christus is alles en in almal. 12 Daarom, omdat julle God se
uitverkore* •heiliges en geliefdes is, beklee julleself met innige
meelewing, goedheid, nederigheid, sagmoedigheid en geduld.* 13
Verdra mekaar en, as enigeen 'n klagte teen enigiemand het, vergewe
mekaar. Soos die Here julle vergewe het, so moet julle ook vergewe.*
14 *Bo en behalwe al hierdie dinge moet julle julle beklee met die
liefde, wat die band is wat alles volmaak saambind. 15 Verder, laat die
vrede van Christus in julle harte regeer.* As lede van een liggaam is
julle immers daartoe geroep.* En wees dankbaar. 16 Laat die woord
van Christus[m] oorvloedig in julle woon. Onderrig en vermaan mekaar
in alle wysheid deur met dankbare harte psalms, lofgesange en
geestelike liedere tot God te sing.* 17 En wat julle ook al doen, in
woord of daad, doen alles in die Naam van die Here Jesus,* terwyl
julle God die Vader deur Hom dank.*

Voorskrifte vir verhoudings

18 *Vroue, julle moet ondergeskik wees aan julle mans, soos dit in
die Here gepas is. 19 Mans, julle moet julle vroue liefhê* en nie bitter
teenoor hulle wees nie. 20 *Kinders, julle moet julle ouers in alle
opsigte gehoorsaam omdat dit vir die Here aanneemlik is. 21 Vaders,
julle moenie julle kinders treiter* sodat hulle moedeloos word nie. 22
*Slawe, julle moet julle aardse eienaars in alle opsigte gehoorsaam; nie
met lippediens om mense se guns te wen[n] nie, maar met 'n opregte
hart, uit ontsag vir die Here. 23 Wat julle ook al doen, werk met

geesdrif, soos vir die Here en nie soos vir mense nie, **24** in die wete dat
julle 'n erfdeel as beloning van die Here sal ontvang; want julle staan
in diens van die Here •Christus. **25** Elkeen wat verkeerd doen, sal
immers vir sy verkeerde dade vergeld word; niemand word volgens
die uiterlike beoordeel nie.*

4 1 *Julle, eienaars, julle moet aan julle slawe gee wat reg en billik is
in die wete dat julle ook 'n Eienaar in die hemel het.

Bid en tree met wysheid op

2 Volhard in gebed.* Wees waaksaam en dankbaar as julle bid. 3 Bid
terselfdertyd ook vir ons dat God vir ons 'n deur vir die Woord sal
oopsluit om die misterie van •Christus te verkondig* — dit waarvoor
ek in boeie is — 4 en bid dat ek dit met die regte woorde sal kan
verduidelik.* 5 *Tree met wysheid teenoor buitestanders op, en koop
die tyd uit. 6 Julle woorde moet altyd in goeie smaak wees,* met sout
besprinkel,[o] sodat julle kan weet hoe om 'n ieder en 'n elk te
antwoord.*

Laaste opdragte en groete

7 *Tigikus, die geliefde broer, getroue dienaar en medewerker[p] in
die Here, sal alles oor my omstandighede aan julle bekend maak. 8
Juis hiervoor stuur ek hom na julle, sodat julle van ons omstandighede
kan weet en sodat hy julle harte kan bemoedig. 9 Ek stuur hom saam
met Onesimus, die getroue en geliefde broer,* wat van julle af kom.
Hulle sal julle alles van ons omstandighede hier vertel.

10 Aristargus, my medegevangene,* stuur groete vir julle, en ook
Markus, Barnabas se neef.* Oor hom het julle reeds opdragte ontvang
— wanneer hy by julle kom, verwelkom hom. 11 Dieselfde geld ook
Jesus, wat Justus genoem word. Van diegene wat uit die besnydenis
kom, is hulle die enigste medewerkers vir die •koninkryk van God; en
hulle het 'n groot troos vir my geword. 12 Epafras, een van julle, 'n
dienskneg van •Christus Jesus,* stuur vir julle groete. Hy worstel
voortdurend vir julle in sy gebede dat julle, volledig en met volle
oortuiging, in die hele wil van God staande mag bly. 13 Ek getuig van
hom dat hy baie moeite doen vir julle en die mense in Laodisea en
Hiërapolis. 14 Lukas, die geliefde dokter, en Demas* groet julle. 15
Groet die broers[q] in Laodisea, en ook Nimfa en die gemeente wat in
haar huis bymekaarkom. 16 En wanneer hierdie brief by julle
voorgelees is, sorg dat dit ook in die gemeente van Laodisea
voorgelees word, en dat julle ook die brief wat van Laodisea af kom,
voorlees. 17 Sê ook vir Argippus:* “Let op die bedieningstaak wat jy
van die Here ontvang het, sodat jy dit uitvoer.”

18 Dié groetwoorde in my eie handskrif: *Van Paulus.** Dink aan my
boeie.

Seëngroet

Die genade bly met julle!

* **1:1 Paulus … God:** 1 Kor 1:1; Ef 1:1

a 1:2 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **1:3** Ef 1:16; 1 Thess 1:2

* **1:4** Ef 1:15

* **1:5 die hoop … wag:** 1 Pet 1:4

* **1:5 die woord … evangelie:** Ef 1:13

* **1:6 Soos … wêreld:** 1 Tim 3:16

* **1:6 begin … groei:** Rom 1:13

b 1:7 medewerker: Letterlik 'medeslaaf'.

* **1:7 Epafras … Christus:** Kol 4:12

* **1:9 kennis … wil:** Ef 1:9; 5:17

* **1:9 Ons bid … Gees gee:** Ef 1:15-17; Fil 1:9

* **1:10 om tot … stel:** Ef 4:1; Fil 1:27

* **1:10 terwyl … werk:** Ef 2:10

* **1:11 deur … ontvang:** Ef 1:19; 3:16

* **1:12 heiliges se erfdeel:** Ef 1:18

* **1:13 mag … duisternis:** Luk 22:53; Ef 2:2; 6:12

* **1:13 sy … Seun:** Matt 3:17; Ef 1:6

* **1:14** Ef 1:7

* **1:15 beeld … God:** 2 Kor 4:4; Heb 1:3; **die onsigbare God:** Joh 1:18; 1 Tim 6:16

* **1:16** Joh 1:3,10

* **1:17 Hy … bestaan:** Joh 1:1; 8:58

* **1:18 Hy … kerk:** Ef 1:22-23; 4:15; 5:23

c 1:18 Eersgeborene … dood: Letterlik 'Eersgeborene vanuit die dooies', met ander woorde die Een wat eerste uit die dood opgestaan het.

* **1:18 Hy … oorsprong … dood:** Hand 4:2; 26:23; Op 1:5

* **1:19** Joh 1:16; Ef 1:23; Kol 2:9

* **1:20 en deur … versoen:** Ef 1:7; 2:16; 1 Joh 2:2

* **1:20 deur vrede … kruis:** Rom 5:1; Ef 2:13

* **1:20 ja … hemel:** Ef 1:10

* **1:21 Ook … vyandiggesind:** Rom 5:10; Ef 2:12; 4:18

* **1:22 maar … dood:** Ef 2:14,16

* **1:22 sodat … stel:** Ef 5:27

* **1:23 Maar … bly:** Heb 3:14

* **1:23 en wat … verkondig is:** Mark 16:15; 1 Tim 3:16

* **1:24 Nou … verduur:** Ef 3:13

* **1:25** Ef 3:2,7-8

* **1:26** Rom 16:25-26; Ef 3:3,5,9-10

* **1:27 hoe … heerlikheid:** Ef 1:18

* **1:27 God … nasies is:** Rom 16:25; Ef 1:18; 3:9

* **1:27 Christus … heerlikheid:** 1 Tim 1:1

* **1:28 sodat … bring:** Ef 4:13

d 1:29 worstelstryd voer: 'n Beeld afkomstig van die antieke spele; vgl Kol 2:1; 2 Tim 4:7.

* **1:29 deur sy … werk:** Ef 3:7,20; Fil 4:13

* **2:2 misterie … Christus:** Ef 3:4; Kol 1:26; 4:3

* **2:3** Jes 45:3; 1 Kor 1:24,30; Ef 3:19; *Henog* 46:3 •**Pseudepigrawe**

* **2:3 die skatte … verborge is:** Spr 2:3-4

* **2:4** Rom 16:18; Ef 5:6; Kol 2:8

* **2:5 Al is … by julle:** 1 Kor 5:3

* **2:7 in Hom … opgebou:** Ef 2:20,22

* **2:8** Rom 16:18; Ef 5:6; Kol 2:4

e 2:8 kosmiese elemente: Die dwaalleer in Kolosse het die basiese elemente van die wêreld as magte vergoddelik en bepaalde gedragsvoorskrifte in diens van hierdie magte voorgeskryf.

* **2:9** Joh 1:14,16

* **2:10 wat … mag is:** Ef 1:21-22

* **2:11** Rom 2:29

* **2:12** Rom 6:4

* **2:12 In Hom … opgewek:** Kol 3:1

* **2:12 God … opgewek het:** Ef 1:19-20

* **2:13 toe julle … gemaak:** Ef 2:1,5

* **2:14 Hy het … weggeneem:** Ef 2:14-15

* **2:14 aan … vasgespyker het:** Ef 2:16; 1 Pet 2:24

* **2:16** Rom 14:1-12

* **2:17 Hierdie … kom was:** Heb 8:5; 10:1

* **2:19 Hoof … God kom:** Ef 2:21; 4:15-16

* **2:20** Gal 4:3-5,9

f 2:20 kosmiese elemente: Die dwaalleer in Kolosse het die basiese elemente van die wêreld as magte vergoddelik en bepaalde gedragsvoorskrifte in diens van hierdie magte voorgeskryf.

* **2:22 mensgemaakte … leringe:** Jes 29:13; Matt 15:9

* **2:23 liggaamlike kastyding:** 1 Tim 4:3

* **2:23 bevrediging … aard:** Rom 13:14

* **3:1 As … opgewek is:** Kol 2:12

g 3:1 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

* **3:1 waar … sit:** Ps 110:1; Matt 22:44; Mark 16:19; Hand 2:34; Ef 1:20; Heb 1:3; 8:1; 10:12; 12:2

* **3:2** Matt 6:33

* **3:3 Julle … gesterf:** Rom 6:2; 2 Kor 5:14

* **3:4 Christus … lewe is:** Gal 2:20; Fil 1:21

* **3:4 julle ook … verskyn:** 1 Kor 15:43; Fil 3:21; 1 Joh 3:2

* **3:5** Rom 6:6,11; 8:13; Ef 4:19; 5:3,5

* **3:6** Ef 5:6

h 3:6 kinders … ongehoorsaamheid: 'n Semitiese idioom wat ook vertaal kan word “mense wat ongehoorsaam is”. In sommige manuskripte ontbreek hierdie woorde.

* **3:8** Ef 4:25-31; 5:4

* **3:9 Moenie … lieg nie:** Ef 4:25

* **3:9 aangesien … uitgetrek het:** Ef 4:22

* **3:10** Ef 4:24

* **3:10 na die … Skepper:** Gen 1:26-27

i 3:9-10 uitgetrek … aangetrek het: Die beeldspraak van klere aantrek en uittrek word hier gebruik om die gelowige se aflê van 'n sondige leefstyl en aanneem van 'n nuwe leefstyl as Christen te verduidelik.

* **3:11** Gal 3:28; 1 Kor 12:13; Rom 10:12

j 3:11 Griek: 'n Term vir alle nie-Jode.

k 3:11 barbaar: Dui hier op nie-Grieke, mense wat nie bekend was met die Griekse taal en kultuur nie.

l 3:11 Skittiër: 'n Volk wat destyds die toonbeeld van onbeskaafdheid was.

* **3:12 God se uitverkore:** 1 Pet 2:9

* **3:12 beklee … geduld:** Ef 4:2,32

* **3:13 vergewe mekaar … ook vergewe:** Matt 6:14; Ef 4:32; 5:2

* **3:14** Rom 13:8,10; Ef 4:3

* **3:15 laat … regeer:** Fil 4:7

* **3:15 As lede … geroep:** 1 Kor 12:13,27; Ef 4:4

m 3:16 woord van Christus: Hierdie frase kom net hier in die Nuwe Testament voor en verwys na die evangelie.

* **3:16 Onderrig … sing:** Ef 5:19

* **3:17 En wat … Jesus:** 1 Kor 10:31

* **3:17 terwyl … dank:** Ef 5:20

* **3:18** Gen 3:16; Ef 5:22; 1 Pet 3:1

* **3:19 Mans … liefhê:** Ef 5:25; 1 Pet 3:7

* **3:20** Ef 6:1

* **3:21 Vaders … treiter:** Ef 6:4

* **3:22-25** Ef 6:5-8

n 3:22 lippediens … wen: Letterlik 'oëdiens soos mensebehaers'; vgl Ef 6:6.

* **3:25 niemand … nie:** Deut 10:17; 2 Kron 19:7; Hand 10:34; Ef 6:9

* **4:1** Lev 25:43,53; Ef 6:9

* **4:2 Volhard in gebed:** Ef 6:18; Fil 4:6; 1 Thess 5:17

* **4:3 Bid … verkondig:** Ef 6:19; 2 Thess 3:1; Rom 15:30; 1 Kor 16:9

* **4:4 dit waarvoor … verduidelik:** Ef 6:20

* **4:5** Ef 5:15-16; 1 Thess 4:11-12

* **4:6 Julle … wees:** Ef 4:29

o 4:6 met … besprinkel: Dui daarop dat sout kos smaaklik maak; vgl Mark 9:50.

* **4:6 sodat … antwoord:** 1 Pet 3:15

* **4:7-8** Ef 6:21-22

p 4:7 medewerker: Letterlik 'medeslaaf'.

* **4:9 Onesimus … broer:** Filem vs 10-12

* **4:10 Aristargus … medegevangene:** Hand 19:29; 27:2; Filem vs 24

* **4:10 Markus … neef:** Hand 12:12,25; 13:13; 15:37-39; Filem vs 24

* **4:12 Epafras … Jesus:** Kol 1:7; Filem vs 23

* **4:14 Lukas … Demas:** 2 Tim 4:10,11; Filem vs 24

q 4:15 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **4:17** **Argippus:** Filem vs 2

* **4:18** **Dié groetwoorde ... Paulus:** 1 Kor 16:21; 2 Thess 3:17

DIE EERSTE BRIEF AAN DIE THESSALONISENSE

1 2 3 4 5

Inleiding

Die Eerste Brief aan die Thessalonisense is waarskynlik die heel vroegste brief van Paulus — en dus een van die heel vroegste Christelike geskrifte. Dit is teen die einde van 50 nC vanuit Athene of Korinthe geskryf.

Alhoewel Silvanus en Timotheus as mede-outeurs aangedui word (1:1), is Paulus duidelik die skrywer en hooffiguur — soos blyk uit sy verwysings na sy aanvanklike prediking en handearbeid in Thessalonika en sy intense betrokkenheid by die welsyn van die gemeente (2:1 — 3:13).

Thessalonika was die hoofstad van die Romeinse provinsie Masedonië, geleë in die noorde van die Balkanskiereiland. Die gemeente het hoofsaaklik uit Grieke bestaan wat uit die heidendom tot die Christelike geloof bekeer is (1:9-10). Onder die gemeentelede was daar egter ook godvresende Grieke wat reeds voorheen die God van Israel leer ken het — 'n aantal vroue uit die elite van die stad, en 'n groepie Jode (Hand 17:4). Die gemeente was nie baie welvarend nie. Paulus moes self hard werk om in sy lewensonderhoud te voorsien (2:9) en vermeld met waardering die ondersteuning wat hy van die gemeente van Filippi ontvang het (Fil 4:16).

Die vyandige optrede van sekere Jode het die apostel en sy kollegas gedwing om Thessalonika voortydig te verlaat (Hand 17:1-10). Weens kommer oor hierdie jong, onervare gemeente, stuur Paulus vir Timotheus om hulle te besoek en te versterk. Hy keer terug met baie positiewe nuus: Ten spyte van vervolging bly die gemeente standvastig en het hulle 'n voorbeeld vir hulle hele omgewing geword (1:2-10). Tog is daar ook sekere vrae en probleme. Paulus skryf *1 Thessalonisense* om sy dankbaarheid uit te spreek, maar ook om die gemeente aan te spoor om te volhard. Kwaadstokers het die integriteit van sy optrede in Thessalonika verdag gemaak; daarom beklemtoon hy die onbaatsugtigheid van sy evangeliearbeid (2:1-12). Teenoor die losse heidense leefwyse in Thessalonika, wat waarskynlik nog verder deur die plaaslike heidense kultusse van Dionisus en Kabirus bevorder is, beklemtoon die apostel die noodsaaklikheid van 'n toegewyde leefstyl (4:1-12). Weens misverstande brei hy uit oor die aard van die wederkoms (4:13 — 5:11).

Afgesien van die gedeelte oor die wederkoms, is *1 Thessalonisense* 'n baie praktiese skrywe. Reeds hierdie heel eerste brief van die apostel toon hoe goed hy op hoogte was van die brief- en ander literêre konvensies van sy tyd, maar ook hoe hy daarin slaag om hierdie konvensies in te bou en te benut vanuit 'n Christelike perspektief.

Die twee belangrikste temas is die noodsaaklikheid van 'n toegewyde en voorbeeldige leefstyl (4:1-12) en die wederkoms (4:13 — 5:11). Trouens, *1 Thessalonisense* is by uitstek die brief waarin Paulus gelowiges van alle tye inlig oor hulle Christelike wederkomsverwagting.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

- 1:1 Briefaanhef
- 1:2-10 Dankgebed
- 2:1-20 Paulus se onbaatsugtige arbeid
- 3 Timotheus se besoek

1 1 Paulus, Silvanus en Timotheus,

aan die gemeente van die Thessalonisense, in God die Vader en die Here Jesus •Christus:*

Genade vir julle en vrede.

Dankgebed

2-3 Ons dank God altyd oor julle almal wanneer ons aan julle dink in
ons gebede.* Voor God ons Vader onthou ons onophoudelik die
werking van julle geloof, die moeitevolle inspanning van julle liefde
en die volharding van julle hoop* op ons Here Jesus Christus. 4
Broers,[a] julle vir wie God liefhet, ons weet van julle verkiesing, 5 want
ons evangelie het nie alleen deur die woord nie, maar ook met krag*
en deur die Heilige Gees en in volle versekering na julle gekom.
Net so weet julle hoe voorbeeldig ons optrede by julle was — ter
wille van julle. 6 En julle het ons navolgers geword* en van die Here,
nadat julle die woord ten spyte van groot verdrukking met blydskap
van die Heilige Gees ontvang het,* 7 *met die gevolg dat julle 'n
voorbeeld vir al die gelowiges in Masedonië[b] en Agaje[c] geword het. 8
Die woord van die Here het immers van julle af nie net in Masedonië
en Agaje weerklink nie; julle geloof in God het inderdaad na elke plek
versprei.* Gevolglik het ons nie nodig om meer iets daaroor te sê nie. 9
Daardie mense vertel oor ons van die besondere ontvangs wat ons by
julle gekry het en hoe julle teruggedraai het na God toe, weg van die
afgode, om die lewende en ware God te dien,* 10 en om sy Seun uit die
hemel te bly verwag* wat Hy uit die dood opgewek het* — Jesus, wat
ons red uit die oordeel wat kom.*

Paulus se onbaatsugtige arbeid

2 1 *Julle weet tog, broers,[d] dat ons besoek aan julle nie vergeefs
was nie, 2 maar alhoewel ons, soos julle weet, vroeër in Filippi gely
het en beledig is,* het ons vrymoedigheid in ons God gehad om julle
van God se evangelie te vertel, al het dit baie inspanning gekos.* 3
Want ons pleidooi is nie uit dwaling, nie uit onsuiwerheid en nie met
bedrog nie, 4 maar, soos ons deur God goedgekeur is sodat die
evangelie aan ons toevertrou kon word,* so praat ons ook nie om
mense tevrede te stel nie,* maar God, Hy wat ons harte toets.* 5 Want
soos julle weet, het ons ons nog nooit met vleiery opgehou nie, en ook
nie met valse motiewe van inhaligheid nie* — God is ons getuie!* 6
Ook het ons nie die eer van mense gesoek nie, nóg van julle, nóg van
ander.* 7 Alhoewel ons as •apostels van •Christus eise kon stel, het ons
sag soos babatjies in julle midde geword. Soos 'n ma wat haar eie
kinders voed en koester, 8 so geheg het ons aan julle geraak; en ons
het dit goedgedink om nie net die evangelie van God aan julle mee te
deel nie, maar selfs ook ons eie lewens — omdat julle vir ons geliefd
geword het. 9 Julle onthou tog ons moeite en harde werk, broers;
terwyl ons dag en nag gewerk het sodat ons vir niemand van julle 'n
las sou wees nie,* het ons die evangelie van God aan julle verkondig.
10 Julle en God is getuies hoe heilig en regverdig en onberispelik ons
geword het vir julle wat glo. 11 Net so weet julle ook hoe ons vir
elkeen van julle soos 'n vader vir sy eie kinders was, 12 terwyl ons julle
vermaan en bemoedig en aanspoor om 'n lewe te lei wat dié God
waardig is* wat julle tot sy koninkryk en heerlikheid geroep het.*

13 En daarom dank ons God onophoudelik* dat julle, nadat julle die
woord van God van ons ontvang het, dit nie as 'n woord van mense
aanvaar het nie, maar waarlik as die Woord van God* — dié Woord
wat werksaam is in julle wat glo. 14 Want julle, broers, het navolgers
geword van die gemeentes van God in Christus Jesus wat in Judea is,
omdat julle dieselfde dinge onder julle eie mense gely het* as hulle
onder die Jode, 15 hulle wat die Here Jesus en die profete
doodgemaak* en ons ernstig vervolg het, wat God nie tevrede stel nie
en vyandig teenoor alle mense is, 16 en wat ons verhinder om met die
heidene te praat sodat hulle verlos kan word. So het die Jode se
sondes in elke opsig hulle volle maat bereik,* en die oordeel het
uiteindelik oor hulle gekom!

17 Maar, broers, aangesien ons vir 'n kort tydjie van julle geskei is —
in persoon, maar nie in ons harte nie — het ons werklik met groot
verlange alles in ons vermoë gedoen om julle van aangesig tot
aangesig te sien.* 18 Daarom wou ons na julle kom — ek, Paulus, weer

en weer — maar Satan[e] het ons verhinder. **19** *Want watter hoop of
vreugde of kroon van roem, behalwe juis julle, sal daar vir ons by die
Here Jesus wees wanneer Hy kom? **20** Want julle is ons trots en
vreugde!

Timotheus se besoek

3 1 Daarom, toe ons dit nie langer kon uithou nie, het ons dit
goedgedink om alleen in Athene agter te bly* 2 en het ons Timotheus
gestuur, ons broer en medewerker in diens van God,* wat gekies is om
die evangelie van •Christus te verkondig, om julle in julle geloof te
versterk en te bemoedig, 3 sodat niemand deur hierdie beproewinge
van koers gebring word nie.* Julle weet immers self dat ons daartoe
bestem is.* 4 Want ook toe ons by julle was, het ons vooraf vir julle
gesê dat ons op die punt staan om verdruk te word,* iets wat, soos
julle weet, inderdaad gebeur het. 5 Daarom het ek ook, toe ek dit nie
langer kon verduur nie, vir Timotheus gestuur om vas te stel hoe dit
met julle geloof gaan* en of die verleier julle nie miskien inderdaad
verlei het en ons moeitevolle arbeid vergeefs was nie.

6 Maar vandat Timotheus van julle af by ons aangekom en die goeie
nuus van julle geloof en liefde aan ons oorgedra het* — dat julle
deurentyd goeie herinneringe van ons het en daarna smag om ons te
sien, soos ons vir julle — 7 *is ons, wat julle betref, broers,[f] te midde
van al ons nood en verdrukking, vertroos deur julle geloof. 8 Want nou
leef ons, mits julle vas in die Here bly staan. 9 Watter dank kan ons
immers na behore aan God bring vir julle, vir elke vreugde oor julle
wat ons voor ons God het? 10 Terselfdertyd smeek ons dag en nag baie
ernstig om julle van aangesig tot aangesig te mag sien en om te kan
voorsien in wat aan geloof by julle ontbreek.

11 En mag God ons Vader self, en ons Here Jesus ons pad na julle
rig; 12 mag die Here julle liefde vir mekaar en vir almal laat toeneem
en oorvloedig maak, soos ons liefde vir julle ook is. 13 Mag Hy julle
harte versterk, sodat julle met die koms van ons Here Jesus saam met
al sy •heiliges,* vlekkeloos in heiligheid* voor ons God en Vader kan
wees. •*Amen*.

Aansporing tot 'n toegewyde lewe

4 1 *Verder dan, broers,[g] vra ons julle, en spoor ons julle ter wille
van die Here Jesus aan: Julle is deur ons onderrig oor hoe julle moet
leef om God te behaag; julle leef inderdaad reeds hiervolgens, maar
julle moet nog al hoe meer so leef. 2 Julle weet tog watter voorskrifte
ons vir julle gegee het deur die Here Jesus. 3 Want dit is God se wil
dat julle heilig moet leef.* Julle moet julle van onsedelikheid weerhou.
4 *Elkeen van julle moet weet hoe om sy eie vrou te bekom,[h] op 'n
heilige en eerbare wyse, 5 en nie uit wellustige begeerte soos die
heidene wat God nie ken nie.* 6 Niemand van julle moet in hierdie
opsig oortree en sy broer bedrieg nie, want, soos ons tevore vir julle
gesê en nadruklik bevestig het, die Here vergeld* al hierdie dinge.

7 *God het ons immers nie tot onreinheid geroep nie, maar tot
heiligheid. 8 Daarom dan: die een wat dit verontagsaam,
verontagsaam nie 'n mens nie, maar God,* wat sy Heilige Gees aan
julle gegee het.* 9 *Oor die broederliefde[i] is dit nie nodig dat ek vir
julle skryf nie, want julle is self deur God geleer* om mekaar lief te hê.
10 Julle het immers ook al die broers in die hele Masedonië[j] lief.*
Maar ons moedig julle aan, broers, om dit nog meer te doen 11 en dit
vir julle 'n saak van eer te maak om kalm te bly, julle met julle eie
sake te bemoei en met julle eie hande te werk,* soos ons julle opdrag
gegee het. 12 Sodoende sal julle eerbaar kan leef in die oë van die
buitestanders* en van niemand afhanklik wees nie.

Troos ten opsigte van diegene wat gesterf het

13 Broers,[k] ons wil nie hê dat julle onkundig moet wees oor diegene
wat ontslaap[l] het nie, sodat julle nie treur soos die ander mense wat
nie hoop het nie.* 14 Want as ons glo dat Jesus gesterf het en
opgestaan het* — God sal ook so diegene wat gesterf het, deur Jesus
met Hom saamneem.

15 Want dít sê ons vir julle deur die woord van die Here:* Ons wat
lewe, wat agtergebly het tot die koms van die Here,[m]* sal beslis nie
diegene wat gesterf het, voor wees nie. 16 Want die Here self sal met 'n
bevel, met die stem van 'n aartsengel en met 'n trompetgeskal van
God, uit die hemel afkom,* en diegene wat in •Christus gesterf het, sal
eerste opstaan.* 17 Daarna sal ons wat lewe en oorgebly het, saam met
hulle in die wolke opgeneem word om die Here in die lug te ontmoet.
En so sal ons altyd by die Here wees.* 18 Bemoedig mekaar dan met
hierdie woorde.

Die koms van die Here

5 1 *Oor die tye en geleenthede, broers,[n] is dit nie nodig dat ons
aan julle skryf nie, 2 want julle weet self baie goed dat die dag van die
Here soos 'n dief in die nag kom.* 3 Wanneer hulle sê, “Daar is vrede
en veiligheid,”* kom vernietiging skielik oor hulle,* soos geboortepyne
'n swanger vrou oorval,* en hulle sal beslis nie ontkom nie. 4 Maar
julle, broers, is nie in die duisternis nie, sodat dié dag julle nie soos 'n
dief sal oorval nie. 5 *Julle is immers almal kinders van die lig en
kinders van die dag. Ons is nie van die nag of die duisternis nie. 6 Laat
ons dan nie slaap soos die ander nie, maar waaksaam en sober wees! 7
Want hulle wat slaap, slaap snags en diegene wat hulle dronk drink,
doen dit snags. 8 Laat ons wat van die dag is egter sober wees, omdat
ons die borsplaat van geloof en liefde, en die helm van hoop op
verlossing, aangetrek het.* 9 *Want God het ons nie tot veroordeling
bestem nie, maar om deur ons Here Jesus •Christus verlossing te
verkry, 10 *Hy wat ter wille van ons gesterf het, sodat ons, of ons
wakker is of slaap,[o] saam met Hom kan leef. 11 Daarom, bemoedig
mekaar en laat die een die ander in die geloof opbou,* soos julle
inderdaad doen.

Laaste vermanings

12 *Maar ons vra julle, broers,[p] om respek te betoon aan diegene wat
ywerig onder julle werk en julle in die Naam van die Here voorgaan
en teregwys. 13 Julle moet, op grond van hulle werk, in liefde en met
besondere agting teenoor hulle optree. Leef in vrede met mekaar. 14
En ons moedig julle aan, broers, om die leeglêers aan te spreek;*
bemoedig die moedeloses; ondersteun die swakkes; wees geduldig
teenoor almal. 15 *Sorg dat niemand kwaad met kwaad vergeld nie,
maar streef altyd na wat goed is vir mekaar en vir alle mense.
16 *Wees altyd bly; 17 *bid sonder ophou; 18 wees in alle
omstandighede dankbaar;* want dit is God se wil vir julle in •Christus
Jesus. 19 *Moenie die Gees blus nie; 20 *moenie profesieë geringskat
nie, 21 maar ondersoek alle dinge,* en behou die goeie; 22 *vermy elke
vorm van boosheid.

Vredeswens en groete

23 En mag God self, die God van vrede,* julle in elke opsig heilig
maak; en mag julle volledig na gees, •siel en liggaam vlekkeloos
bewaar word tot ons Here Jesus •Christus kom. 24 Hy wat ons roep, is
getrou* en sal dit doen.
25 *Broers,[q] bid ook vir ons.

26 *Groet al die broers met 'n heilige soen. 27 Ek versoek julle plegtig
voor die Here dat die brief aan al die broers voorgelees word.

Seëngroet

28 Die genade van ons Here Jesus •Christus bly met julle.

* **1:1 Paulus … Christus:** 2 Thess 1:1; Hand 17:1

* **1:2-3 Ons dank … gebede:** Fil 1:3-4; Kol 1:3; 2 Thess 1:11

* **1:2-3 die werking … hoop:** 1 Kor 13:13; Kol 1:4-5

a 1:4 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **1:5 ons evangelie … krag:** 1 Kor 2:4-5; 4:20

* **1:6 julle het … geword:** 1 Kor 4:16; 2 Thess 3:9

* **1:6 nadat julle … ontvang het:** Hand 17:5-9

* **1:7** 1 Pet 5:3

b 1:7 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

c 1:7 Agaje: Die naam van 'n Romeinse provinsie wat uit Sentraal- en Suid-Griekeland bestaan het.

* **1:8 julle geloof … versprei:** Rom 1:8

* **1:9 julle teruggedraai … dien:** Hand 14:15

* **1:10 om … verwag:** Tit 2:13

* **1:10 wat Hy … het:** Hand 17:31

* **1:10 Jesus … kom:** 1 Thess 5:9

* **2:1** 1 Thess 1:5,9

d 2:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit. Dit geld ook vir “broers” in 2:9,14,17.

* **2:2 ons, soos … beledig is:** Hand 16:19-24

* **2:2 het ons … gekos:** Hand 17:1-5

* **2:4 ons deur … word:** 1 Tim 1:11

* **2:4 so praat … stel nie:** Gal 1:10

* **2:4 maar … toets:** Jer 11:20

* **2:5 soos … inhaligheid nie:** Hand 20:33; 2 Pet 2:3

* **2:5 God … getuie:** 1 Thess 2:10

* **2:6 het ons … ander:** Joh 5:41,44

* **2:9 terwyl … wees nie:** Hand 20:34; 1 Kor 4:12

* **2:12 om 'n lewe … waardig is:** Ef 4:1; Fil 1:27; 2 Thess 1:5

* **2:12 God … geroep het:** 1 Pet 5:10

* **2:13 dank … onophoudelik:** 1 Thess 1:2; 2 Thess 2:13

* **2:13 dit nie as … God:** Gal 1:11-12

* **2:14 omdat julle … gely het:** Hand 17:5

* **2:15 hulle … doodgemaak:** Hand 2:23; 7:52

* **2:16 So het … bereik:** Gen 15:16; Matt 23:32-33

* **2:17 het ons … sien:** 1 Thess 3:10

e 2:18 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **2:19** Fil 2:16; 4:1; 2 Thess 1:4

* **3:1 het … bly:** Hand 17:15

* **3:2 Timotheus … God:** Hand 16:1-3

* **3:3 sodat … nie:** Ef 3:13

* **3:3 Julle … is:** 2 Tim 3:12

* **3:4 het ons … te word:** Hand 14:22

* **3:5 om vas … gaan:** Fil 2:16

* **3:6 Timotheus … oorgedra het:** Hand 18:5

* **3:7** 2 Thess 1:4

f 3:7 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **3:13 met die koms … heiliges:** Sag 14:5; 2 Thess 1:7,10

* **3:13 Mag … heiligheid:** Fil 1:10

* **4:1** 2 Thess 3:6

g 4:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit. Dit is ook die geval in 4:10.

* **4:3 Want ... leef:** 1 Thess 5:23; Heb 10:10; 1 Pet 1:16

* **4:4** 1 Kor 6:13,15

h 4:4 sy ... bekom: Letterlik 'om jou eie vat te bekom'. Sommige vertalings lui "om sy eie liggaam te beheer".

* **4:5 heidene ... ken nie:** Ps 79:6; Jer 10:25

* **4:6 die Here vergeld:** Ps 94:1

* **4:7** 2 Thess 2:13-14; 1 Pet 1:15-16

* **4:8 die een ... God:** Luk 10:16

* **4:8 God ... gegee het:** Eseg 36:27; 37:14; Rom 5:5; 2 Kor 1:22; Gal 4:6; 1 Joh 3:24

* **4:9** Joh 13:34

i 4:9 broederliefde: Dit sluit die liefde vir alle medegelowiges in.

* **4:9 julle is ... geleer:** Jer 31:33-34

j 4:10 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

* **4:10 Julle ... lief:** 2 Thess 3:4

* **4:11 julle met ... werk:** Ef 4:28; 2 Thess 3:8,12

* **4:12 sal ... buitestanders:** 1 Kor 5:12-13; Kol 4:5

k 4:13 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

l 4:13 ontslaap: Tegniese term vir Christene wat sterf.

* **4:13 die ander ... het nie:** Ef 2:12

* **4:14 Jesus ... opgestaan het:** Rom 14:9; 1 Kor 15:3-4,12

* **4:15 Want ... woord van die Here:** 1 Kor 7:10,25

m 4:15 Here: Dui hier en ook in 4:16,17 op Jesus Christus.

* **4:15 Ons wat ... Here:** 1 Kor 15:51

* **4:16 die Here ... afkom:** 1 Thess 1:10; 2 Thess 1:7

* **4:16 diegene … opstaan:** 1 Kor 15:52

* **4:17 so sal ons … wees:** Joh 12:26; 17:24

* **5:1** Matt 24:36

n 5:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit. Dit is ook die geval in 5:4.

* **5:2 die dag … kom:** Matt 24:42-44; Luk 12:39-40; 2 Pet 3:10; Op 3:3; 16:15

* **5:3 hulle sê … veiligheid:** Jer 6:14; 8:11; Eseg 13:10

* **5:3 kom … oor hulle:** Matt 24:39; Luk 21:34-35

* **5:3 soos … oorval:** Joh 16:21-22

* **5:5** Rom 13:12; Ef 5:9

* **5:8 omdat … aangetrek het:** Jes 59:17; Ef 6:14,17

* **5:9** 1 Thess 1:10; 2 Thess 2:14

* **5:10** Rom 14:8-9; 1 Thess 4:14

o 5:10 wakker … slaap: Paulus gebruik hier beeldspraak; "wakker is of slaap" verwys onderskeidelik na die gelowiges wat nog lewe en diegene wat reeds gesterf het.

* **5:11 laat … opbou:** Jud vs 20

* **5:12** 1 Kor 16:18; 1 Tim 5:17

p 5:12 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **5:14 En ons … spreek:** 2 Thess 3:6,11,15

* **5:15** Spr 20:22; Rom 12:17; 1 Pet 3:9

* **5:16** Fil 4:4

* **5:17** Luk 18:1; Rom 12:12; Kol 4:2

* **5:18 wees … dankbaar:** Ef 5:20

* **5:19** Ef 4:30

* **5:20** 1 Kor 14:1,39

* **5:21 maar … dinge:** 1 Joh 4:1

* **5:22** Job 1:1,8; 2:3

* **5:23 die God van vrede:** Rom 15:33; 2 Thess 3:16

* **5:24 Hy … getrou:** 1 Kor 1:9; 2 Thess 3:3

* **5:25** 2 Thess 3:1

q 5:25 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **5:26** Rom 16:16; 1 Kor 16:20

DIE TWEEDE BRIEF AAN DIE
THESSALONISENSE

1 2 3

Inleiding

Die Tweede Brief aan die Thessalonisense is net enkele maande ná *1 Thessalonisense* geskryf. Dit het waarskynlik gedurende die Europese winter van 50-51 nC in Korinthe ontstaan.

Soos in die geval van *1 Thessalonisense,* word Silvanus en Timotheus as mede-outeurs aangedui, maar Paulus neem duidelik die hoofverantwoordelikheid. Baie geleerdes meen dat hierdie brief eerder in 'n later stadium deur 'n volgeling van Paulus geskryf is. Die brief self bevat egter voldoende getuienis om Paulus se outeurskap te bevestig, te meer aangesien hy dit met sy eie handskrif as outentiek waarmerk (3:17).

Reeds in *1 Thessalonisense* moes Paulus aandag gee aan misverstande onder gemeentelede oor die eindtyd (vgl 1 Thess 4:13 — 5:11). Ondertussen het die situasie vererger. Daar was bewerings dat die einde enige oomblik kon aanbreek of dalk reeds begin het (2 Thess 2:2-3), en dat Paulus hierdie standpunt in 'n brief ondersteun het (2 Thess 2:2). Hierdie oordrewe gespanne wederkomsverwagting het meegebring dat sommige gemeentelede selfs hulle werk gestaak en begin leeglê het (3:7-12).

Paulus skryf hierdie brief om die gemeente tot kalmte te stem. Hy lig hulle in dat daar nog belangrike dinge moet gebeur voordat die einde aanbreek (2:1-12). Hy vermaan hulle om standvastig te wees, gedissiplineerd met hulle dagtaak voort te gaan en die leeglêers tot orde te roep (2:15; 3:6-15).

Die opvallendste kenmerk van *2 Thessalonisense* is die baie motiewe wat uit die Joodse apokaliptiek afkomstig is, dit wil sê uit die Joodse geskrifte wat handel oor die verwagting van die eindtyd — motiewe soos die dag van die Here, die komende afvalligheid, die wettelose mens, die een wat teenstand bied en die een wat terughou (2:2-12).

Die hooftema van die brief gaan om die regte Christelike ingesteldheid teenoor die wederkoms van Christus. Hierdie tema moet egter in samehang met *1 Thessalonisense* verstaan word. Dáár het Paulus hulle opgeroep om steeds gereed te wees vir Christus se koms (1 Thess 5:1-10). Híér waarsku hy hulle teen 'n oordrewe nabyheidsverwagting wat hulle onverantwoordelik kan laat optree, soos byvoorbeeld om op te hou werk. Terwyl hulle steeds op Christus se koms ingesteld bly, moet hulle kalm en ordelik met hulle lewe voortgaan.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1:1-2 Briefaanhef
1:3-12 Dankgebed en bemoediging
2:1-12 Die gebeure voor Christus se wederkoms
2:13-17 Oproep tot standvastigheid
3:1-15 Laaste versoeke en opdragte
3:16-17 Vredeswens en groet
3:18 Seëngroet

1 1 *Paulus en Silvanus en Timotheus,
aan die gemeente van Thessalonika in God ons Vader en die Here
Jesus •Christus:
2 *Genade vir julle en vrede van God, ons Vader, en die Here Jesus
Christus.

Dankgebed en bemoediging

3 Soos dit gepas is, moet ons God altyd oor julle dank,* broers,[a]
omdat julle geloof uitermate groei en een en almal van julle se liefde
vir mekaar toeneem. 4 Daarom spog ons op ons beurt onder die
gemeentes van God oor julle* volharding en geloofsvertroue te midde
van al die vervolging en verdrukking wat julle verduur.* 5 Dit is 'n
bewys van die regverdige oordeel van God* dat julle waardig geag
word vir die •koninkryk van God,* ter wille waarvan julle ook ly.
6 *Dit is inderdaad vir God reg om diegene wat julle verdruk, met
verdrukking te vergeld 7 en verligting te gee aan julle wat saam met
ons verdruk word. Hy sal dit doen deur die openbaring van die Here
Jesus uit die hemel saam met sy magtige engele* 8 in 'n vuurvlam,
terwyl Hy wraak uitoefen op hulle wat God nie erken* en die
evangelie van ons Here Jesus nie gehoorsaam nie.*
9 Hulle sal gestraf word met ewige vernietiging, weg van die
teenwoordigheid van die Here* en die heerlikheid van sy mag. 10 Dit
sal gebeur op daardie dag wanneer Hy kom om deur sy •heiliges
verheerlik te word,* ja, om deur alle gelowiges bewonder te word;*
omdat ons getuienis teenoor julle geglo is.
11 Met die oog hierop bid ons ook altyd vir julle,* dat ons God julle
vir hierdie roeping waardig sal ag en dat Hy deur sy krag al julle goeie
begeertes en geloofsdade ten volle sal verwesenlik, 12 sodat die Naam
van ons Here Jesus onder julle verheerlik kan word en julle in Hom
verheerlik word op grond van die genade van ons God* en die Here
Jesus •Christus.

Die gebeure voor Christus se wederkoms

2 1 Wat die koms van ons Here Jesus •Christus en ons ontmoeting
met Hom betref,* vra ons julle, broers,[b] 2 om nie skielik kop te verloor
en verontrus te word deur 'n geestesuitspraak[c] of 'n woord of 'n brief
wat skynbaar van ons af sou kom en waarvolgens die dag van die Here
reeds aangebreek het nie. 3 Laat niemand julle op enige manier op 'n
dwaalspoor bring nie; want hierdie dinge kan nie gebeur voordat die
afvalligheid eers plaasgevind het* en die wettelose mens geopenbaar is
nie. Hy is die seun van die verderf,* 4 die een wat teenstand bied en
hom verhef oor alles wat God of voorwerp van aanbidding genoem
word.* Hy gaan selfs so ver om in die tempel te gaan sit en hom as
God voor te doen.* 5 Onthou julle nie dat ek herhaaldelik met julle oor
hierdie dinge gepraat het toe ek nog by julle was nie? 6 En nou weet
julle wat dit is wat hom terughou om op sy eie tyd geopenbaar te
word. 7 Want die wetteloosheid is reeds in die geheim aan die werk,
maar net totdat wie hom nog terughou, uit die weg geruim is. 8 En
dan sal die wettelose mens geopenbaar word, die een vir wie die Here
Jesus deur die asem van sy mond sal uitwis* — ja, Hy sal hom deur
die glans van sy teenwoordigheid vernietig. 9 *Deur die werking van
Satan[d] sal die koms van die wettelose mens gepaardgaan met
geweldige magsvertoon en allerlei tekens en vals wonders, 10 en met
elke vorm van bose misleiding vir hulle wat verlore gaan, omdat hulle
nie die liefde vir die waarheid aanvaar het om verlos te kan word nie.
11 En daarom laat God die krag van dwaling oor hulle kom, sodat
hulle die leuen sal glo,* 12 en sodat almal wat nie die waarheid glo
nie, maar behae vind in die ongeregtigheid, veroordeel kan word.

Oproep tot standvastigheid

13 Ons, egter, behoort God altyd vir julle te dank,* broers,[e] julle vir
wie die Here liefhet,* omdat God julle as eerste vrug[f] gekies het* om
verlos te word, deurdat die Gees julle heilig en deurdat julle die
waarheid glo. 14 Hy het julle ook daartoe geroep* om deur ons
verkondiging van die evangelie die heerlikheid van ons Here Jesus
•Christus te verkry.

15 Daarom dan, broers, wees standvastig en hou vas aan die tradisie
waarin julle onderrig is deur 'n woord of 'n brief van ons af.

16 En mag ons Here Jesus Christus self en God ons Vader wat ons
liefhet en uit genade aan ons blywende bemoediging en goeie hoop
gee, 17 julle harte bemoedig en vir elke goeie daad en woord versterk.

Laaste versoeke en opdragte

3 1 Ten slotte, broers,[g] bid vir ons* dat die woord van die Here
vinnig sy loop sal neem[h] en net soos by julle, geprys sal word, 2 en dat
ons gered sal word van die kwaadwillige en bose mense; want die
geloof is nie vir almal bestem nie.

3 Maar die Here is getrou;* Hy sal julle versterk en van die Bose
bewaar.

4 Deur die Here vertrou ons dat julle* ook dit doen en sal aanhou
doen wat ons julle beveel het.* 5 Mag die Here julle harte rig* op die
liefde vir God en die volharding in •Christus. 6 *Maar ons beveel julle
in die Naam van ons Here Jesus Christus, broers, dat julle elke broer
moet vermy wat hom wanordelik gedra en nie optree volgens die
tradisie wat hulle[i] van ons ontvang het nie. 7 Julle weet tog self hoe
nodig dit is dat julle ons navolg.* Ons het ons immers nie wanordelik
onder julle gedra nie; 8 ons het niemand se brood sonder betaling
geëet nie, maar met swoeg en sweet dag en nag gewerk* sodat ons vir
niemand van julle 'n las sou wees nie — 9 nie dat ons nie die reg
daartoe gehad het nie,* maar sodat ons vir julle 'n navolgingswaardige
voorbeeld kon stel.* 10 Want juis toe ons by julle was, het ons julle
steeds beveel dat iemand wat nie wil werk nie, ook nie behoort te eet
nie.* 11 Want ons het gehoor dat sommige van julle onordelik optree
en nie wil werk nie, maar oral inmeng.* 12 Ons raai sulke mense aan,
ja, deur die Here Jesus Christus spoor ons hulle aan om hulle dagtaak
kalm te verrig* en so hulle eie brood te verdien. 13 *Maar julle, broers,
julle moenie moeg word om goed te doen nie. 14 As iemand egter nie
ons opdrag in hierdie brief gehoorsaam nie, merk hom en vermy
hom,* sodat hy skaam kry. 15 Julle moet hom egter nie soos 'n vyand
behandel nie, maar help hom reg, soos 'n broer.*

Vredeswens en groet

16 Mag die Here van vrede* self, te alle tye en op elke manier, vir
julle vrede gee. Die Here bly met julle almal. 17 **Ek, Paulus, skryf*
hierdie groet met my eie hand. Dit is my waarmerk in elke brief. Só skryf
ek.

Seëngroet

18 Die genade van ons Here Jesus •Christus bly met julle almal.

* **1:1** 1 Thess 1:1

* **1:2** Rom 1:7

* **1:3 moet … dank:** 1 Thess 1:2; 2 Thess 2:13

a 1:3 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **1:4 spog … oor julle:** 2 Kor 7:4; 1 Thess 2:19

* **1:4 te midde … verduur:** Op 1:9

* **1:5 Dit … oordeel van God:** Fil 1:28

* **1:5 dat julle … koninkryk van God:** Luk 20:35; 1 Thess 2:12

* **1:6** Rom 12:19; Op 18:6-7

* **1:7 deur die … engele:** Sag 14:5; Matt 25:31; 1 Thess 3:13; 4:16

* **1:8 in … erken:** Ps 79:6; Jes 66:15; Jer 10:25

* **1:8 die evangelie … gehoorsaam nie:** Rom 2:8; 1 Pet 4:17

* **1:9 weg … Here:** Jes 2:10,19,21

* **1:10 om deur … verheerlik te word:** Ps 89:8 (Ps 88:8 LXX); Jes 49:3; Kol 3:4; 1 Thess 3:13

* **1:10 om deur sy … bewonder te word:** Ps 68:36 (Ps 67:36 LXX)

* **1:11 bid … vir julle:** Kol 1:9

* **1:12 die Naam … God:** Jes 24:15; 66:5; Mal 1:11

* **2:1 die koms … betref:** 1 Thess 4:13-17

b 2:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

c 2:2 geestesuitspraak: 'n Uitspraak wat onder die invloed van die Heilige Gees sou geskied het.

* **2:3 want … het:** 1 Tim 4:1

* **2:3 die seun … verderf:** Joh 17:12

* **2:4 die een … word:** Dan 11:36

* **2:4 Hy gaan … te doen:** Eseg 28:2

* **2:8 die wettelose … uitwis:** Job 4:9; Jes 11:4; Op 19:5

* **2:9** Matt 24:24; Op 13:11-13

d 2:9 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **2:11 sodat … glo:** 2 Tim 4:4

* **2:13 Ons … dank:** 1 Thess 1:2; 2 Thess 1:3

e 2:13 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **2:13 julle vir … liefhet:** Deut 33:12

f 2:13 as … vrug: “Eerste vrug” of “eersteling” verwys na die eerste graan of vrugte wat aan die begin van die oes aan God gewy is. Hier dien dit as beeld vir die eerste bekeerdes in die betrokke landstreek. Ander manuskripte lui “van die begin af”.

* **2:13 God julle … gekies het:** Joh 15:16; Ef 1:4

* **2:13-14 om verlos … geroep:** 1 Thess 4:7; 5:9

g 3:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit. Dit is ook die geval in 2 Thess 3:6,13-14.

* **3:1 broers … ons:** Kol 4:3; 1 Thess 5:25

h 3:1 sy … neem: Die bronteks lui “hardloop” wat verwys na 'n wedloop.

* **3:3 Maar … getrou:** Deut 7:9; 1 Kor 1:9; 1 Thess 5:24

* **3:4 Deur … dat julle:** 2 Kor 7:16; Gal 5:10

* **3:4 dit … beveel het:** 2 Kor 7:15; 1 Thess 4:10

* **3:5 Mag … rig:** 1 Kron 29:18

* **3:6** Matt 18:17; Rom 16:17

i 3:6 hulle: Dui op die onordelikes as groep. Sommige Griekse manuskripte het hierdie lesing verander na “julle”.

* **3:7 Julle weet … navolg:** Fil 3:17; 1 Thess 1:6

* **3:8 maar … gewerk:** 1 Kor 4:12; 1 Thess 2:9

* **3:9 nie dat … het nie:** Matt 10:10; 1 Kor 9:4,6

* **3:9 sodat … stel:** 1 Kor 4:16; 1 Thess 1:6

* **3:10 iemand … eet nie:** Gen 3:19; 1 Thess 4:11

* **3:11 nie wil … inmeng:** 1 Tim 5:13

* **3:12 Ons raai … verrig:** Ef 4:28; 1 Thess 4:11

* **3:13** Gal 6:9

* **3:14 As … vermy hom:** 1 Kor 5:9,11

* **3:15 help … broer:** 1 Thess 5:14

* **3:16 die Here van vrede:** Rom 15:33; 1 Thess 5:23

* **3:17** 1 Kor 16:21

DIE EERSTE BRIEF AAN
TIMOTHEUS

1 2 3 4 5 6

Inleiding

Die Eerste Brief aan Timotheus maak saam met *2 Timotheus* en *Titus* deel uit van die sogenaamde Pastorale Briewe. Hierdie briewe word so genoem omdat hulle bedoel was om pastorale leiding aan die leierfigure in sekere gemeentes te gee.

Indien aanvaar word dat Paulus die outeur was, is *1 Timotheus* na alle waarskynlikheid in 62-63 nC vanuit Masedonië geskryf ná Paulus se vrylating uit sy eerste gevangenskap in Rome (1:3).

Die skrywer identifiseer homself as die apostel Paulus (1:1). Weens die styl en besondere omstandighede van hierdie brief meen heelwat geleerdes dat dit in 'n later stadium deur 'n toegewyde volgeling van Paulus in die naam van sy leermeester geskryf is. Nietemin is daar goeie oorwegings vir die aanvaarding van die tradisionele standpunt dat Paulus die outeur van hierdie brief was.

1 Timotheus is gerig aan Timotheus, Paulus se “ware kind in die geloof”. Timotheus het opgetree as gemeenteleier in Efese toe die brief geskryf is.

In die brief dring Paulus by Timotheus aan om 'n tyd lank in Efese aan te bly, omdat die kerklike situasie daar sy dringende aandag nodig het (1:3). Timotheus moet nie net optree teen die persone wat valse leerstellings versprei en die gemeente met hulle onsinnige praatjies verwar nie; hy moet ook weet hoe die gemeente as die huisgesin van God moet funksioneer en ingerig moet word (3:15). Daarom bevat die brief voorskrifte oor die gemeente se gebede, en oor hoe mans en vroue in die gemeente moet optree. Hy skets die vereistes vir ouderlinge en diakens en die vroue wat hulle moet bystaan, en gee aan Timotheus goeie raad oor sy optrede in verskillende situasies en teenoor verskillende groepe in die gemeente.

Ten spyte daarvan dat Paulus hierdie brief aan Timotheus rig, dra dit 'n sekere formele en amptelike karakter. Dit gaan oor die behoud van die suiwer leer, oor 'n voorbeeldige christelike leefstyl en oor die regte bediening deur die onderskeie ampsdraers. Timotheus word opgeroep om soos 'n ware evangeliedienaar op te tree, en Paulus hierin as sy model te gebruik.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1:1-2 Briefaanhef
1:3-20 Timotheus se taak in Efese
2:1 — 3:1a Voorskrifte aan die gemeente
3:1b-13 Vereistes vir opsieners en diakens
3:14 — 4:16 Voorskrifte aan Timotheus
5:1 — 6:2a Ouer mense, weduwees, ouderlinge en slawe
6:2b-10 Ware rykdom
6:11-21 Laaste opdragte
6:21b Seëngroet

1 1 Paulus, 'n •apostel van •Christus Jesus, in opdrag van God, ons
Verlosser, en van Christus Jesus, ons hoop,[*]
2 aan Timotheus, my ware kind in die geloof:[*]
Genade, barmhartigheid en vrede van God, die Vader, en Christus
Jesus ons Here.

Timotheus se taak in Efese

3 Soos ek by jou aangedring het toe ek na Masedonië[a] vertrek het,
moet jy in Efese bly,[*] sodat jy sekere mense kan beveel om nie
vreemde leringe te versprei 4 en aan versinsels en eindelose
geslagsregisters vas te klou nie.[*] Hierdie dinge bevorder eerder sinlose
argumente as God se plan wat Hy deur die geloof ten uitvoer bring. 5
Die doel van die opdrag is liefde uit 'n rein hart,[*] 'n skoon gewete en 'n
ongeveinsde geloof. 6 Sommige het hiervan afgedwaal en in 'n
niksseggende gepraat verval.[*] 7 Hulle wil leermeesters van die wet
wees, maar hulle verstaan nie wat hulle sê of waarop hulle aandring
nie.
8 Maar ons weet dat die wet goed is[*] wanneer iemand dit op die
regte manier gebruik, 9 omdat hy besef dat die wet nie bedoel is vir
die •regverdige nie, maar juis vir die wetteloses en ongehoorsames, vir
die goddeloses en sondaars, vir die onheiliges en wêreldlinge, vir
diegene wat hulle vaders en moeders doodmaak en mense vermoor, 10
vir manlike prostitute, vir mans wat met mans intiem verkeer, vir
diegene wat mense ontvoer, leuens vertel, meineed pleeg of enigiets
anders doen wat teen die gesonde leer[*] indruis. 11 Dit stem ooreen met
die evangelie van die heerlikheid van die lofwaardige God, wat aan
my toevertrou is.
12 Ek dank Hom wat my versterk het, •Christus Jesus ons Here,
omdat Hy my betroubaar geag en daarom in sy diens aangestel het[*] 13
— vir my wat voorheen 'n lasteraar, 'n vervolger en 'n geweldenaar
was.[*] Nogtans is ek begenadig, omdat ek uit ongeloof onkundig
opgetree het. 14 Ons Here se genade oor my was oorvloedig en
daarmee saam ook nog die geloof en liefde wat daar in Christus Jesus
is. 15 Dié uitspraak is betroubaar, en werd om ten volle aanvaar te
word, dat Christus Jesus na die wêreld gekom het om sondaars te
verlos,[*] van wie ek die heel grootste is. 16 Ek is juis om hierdie rede
begenadig, sodat Christus Jesus aan my as die grootste sondaar al sy
geduld kon betoon as voorbeeld vir hulle wat in Hom sou glo met die
oog op die ewige lewe. 17 Aan die Koning van die eeue, die
onsterflike, onsienlike, enigste God:[*] eer en heerlikheid vir ewig en
ewig. •*Amen*.
18 Hierdie opdrag vertrou ek aan jou toe, my kind, Timotheus, in

ooreenstemming met die profesieë wat vroeër oor jou uitgespreek is
sodat jy daardeur die goeie stryd kan stry* **19** met geloof en 'n goeie
gewete — iets wat sommige mense versaak het, waardeur hulle geloof
skipbreuk gely het. **20** Onder hulle is Himeneus* en Aleksander,* wat
ek aan Satan[b] oorgegee het,* sodat hulle kan leer om nie te laster nie.

Voorskrifte aan die gemeente

2 1 Heel eerste pleit ek daarvoor dat smekinge, gebede,
voorbidding en dankgebede* vir alle mense gedoen word, 2 vir konings
en vir almal wat hoë posisies beklee, sodat ons 'n rustige en stil lewe
in alle vroomheid en waardigheid kan lei. 3 Dit is goed en reg in die
oë van God, ons Verlosser,* 4 *wat wil hê dat alle mense verlos word
en tot kennis van die waarheid kom.

5 Want daar is een God,*
en een Middelaar tussen God en die mense,
die mens •Christus Jesus,*
6 wat Homself as losprys vir almal gegee het*
tot getuienis op die bestemde tyd.c

7 *Hiervoor is ek aangestel as prediker en •apostel — ek praat die
waarheid, ek lieg nie — as leermeester om die heidene in geloof en
waarheid te onderrig.
8 Ek verwag van die mans dat hulle oral sal bid, met heilige hande
omhoog, sonder woede en rusie. 9 *So ook moet die vroue hulleself
versier met paslike kleredrag, beskeie en sober, nie met haarvlegsels
en goud of pêrels of duur klere nie, 10 *maar — soos dit vroue pas wat
bely dat hulle God aanbid — met goeie werke. 11 *'n Vrou moet haar
stilweg laat onderrig in volle gehoorsaamheid. 12 Ek laat nie toe dat 'n
vrou onderrig gee of haar man domineer nie; sy moet haar stil gedra.
13 *Adam is immers eerste geskep, daarna Eva. 14 *En Adam is nie
verlei nie, maar die vrou is verlei en het 'n oortreder geword. 15 Maar
sy sal verlos word indien sy, te midde daarvan dat sy aan kinders
geboorte skenk, volhou om gelowig, liefdevol, heilig en sober te lewe.

3 1 Dié uitspraak is betroubaar.

Vereistes vir opsieners en diakens

As iemand na 'n opsienersamp streef, begeer hy 'n goeie taak. 2 *'n
Opsiener moet onberispelik wees: 'n man met net een vrou, beheersd,
sober, goed gemanierd, gasvry en in staat om onderrig te gee. 3 Hy
moet nie 'n dronkaard of opvlieënd wees nie, maar inskiklik,
vredeliewend en nie geldgierig nie. 4 Hy moet sy eie huishouding goed
bestuur en sy kinders onderdanig hou, met volkome waardigheid. 5
(Maar as iemand sy eie huishouding nie behoorlik kan bestuur nie,
hoe sal hy na die gemeente van God kan omsien?) 6 Hy moet nie 'n
pasbekeerde wees nie, sodat hy nie verwaand word en in dieselfde
oordeel as die duiwel beland nie. 7 Boonop moet hy 'n goeie reputasie
onder die mense buite die gemeente hê,* sodat hy nie in die skande en
in die duiwel se strik beland nie.

8 Net so moet diakens hulle waardig gedra, nie uit twee monde
praat nie, nie verslaaf wees aan baie wyn nie, nie inhalig wees nie, 9
terwyl hulle met 'n skoon gewete aan die geheimenis van die geloof
vashou. 10 Maar laat hulle eers getoets word, en as hulle onberispelik
bevind word, daarna as diakens optree. 11 Net so moet vroue waardig
wees, nie skindertonge nie,* sober, betroubaar in alles. 12 Diakens
moet net een vrou hê en hulle kinders en hulle eie huishoudings goed
bestuur. 13 Want wie hulle dienswerk as diakens goed doen, verwerf
groot aansien vir hulleself en verkry groot vrymoedigheid deur die
geloof in •Christus Jesus.

Voorskrifte aan Timotheus

14 Hierdie dinge skryf ek vir jou in die hoop om binnekort na jou
toe te kom. 15 Maar as ek vertraag word, moet jy weet hoe jy jou moet
gedra in die huishouding van God; dit is die •kerk van die lewende
God,* 'n pilaar en 'n fondament van die waarheid.

16 En die geheim van ons godsdiens is sonder twyfel groot:

Hy is geopenbaar in 'n menslike liggaam,*
regverdig bewys deur die Gees,
gesien deur engele,
verkondig onder nasies,
geglo in die wêreld,
opgeneem in heerlikheid.*

4 1 Maar die Gees sê uitdruklik dat in die laaste dae* sommige
mense van die geloof afvallig sal word omdat hulle hulle bemoei met
dwaalgeeste en die leringe van demone. 2 Hulle word beïnvloed deur
die valsheid van leuenaars wie se gewete toegeskroei is. 3 Hulle
verhinder mense om te trou en laat hulle sekere kossoorte vermy,
terwyl God dit geskep het* vir gelowiges en vir diegene wat die
waarheid insien, om dit met dankbaarheid te geniet.* 4 Want alles wat
God geskep het, is goed,* en niks wat met danksegging ontvang word,
is verwerplik nie, 5 omdat dit deur die woord van God en gebed
geheilig word.

6 Wanneer jy hierdie dinge aan die broers[d] uitwys, sal jy 'n goeie
dienskneg van •Christus Jesus wees, toegerus met die woorde van die
geloof en die goeie leer wat jy noukeurig navolg. 7 *Vermy wêreldse en
niksseggende versinsels. Oefen jouself om vroom te leef; 8 want
liggaamlike oefening is wel in 'n geringe mate nuttig, maar 'n vroom
lewe is nuttig in alle opsigte.* Dit hou belofte in vir die huidige én die
toekomstige lewe. 9 *Dié uitspraak is betroubaar en werd om ten volle
aanvaar te word. 10 Want hiervoor werk ons hard en stry ons, omdat
ons ons hoop geplaas het op die lewende God, wat die Verlosser van
alle mense is,* veral van die gelowiges.

11 Beveel en onderrig hierdie dinge. 12 Laat niemand op jou neersien
omdat jy jonk is nie,* maar wees 'n voorbeeld vir die gelowiges in
woord, in gedrag, in liefde, in betroubaarheid, in reinheid. 13 Totdat
ek kom, moet jy jou toelê op voorlesing, bemoediging en onderrig. 14
*Moenie die genadegawe in jou verwaarloos wat deur profesie aan jou
geskenk is toe die raad van ouderlinge jou die hande opgelê het nie.*
15 Lê jou toe op hierdie dinge, leef daarin, sodat jou vordering vir
almal duidelik kan wees. 16 Wees noulettend op jouself en jou leer;
volhard daarin. Want sodoende sal jy jouself red en ook hulle wat na
jou luister.

Ouer mense, weduwees, ouderlinge en slawe

5 1 'n Ouer man moet jy nie berispe nie,* maar vermaan hom soos
'n vader, en vermaan jonger mans soos broers, 2 ouer vroue soos
moeders, jonger vroue soos susters — en dit in alle reinheid.
3 Sien ome na weduwees wat werklik alleen as weduwees
agtergelaat is. 4 Maar as 'n weduwee kinders of kleinkinders het, moet
hulle leer om in die eerste plek hulle godsdienstige pligte teenoor
hulle eie familie na te kom en sodoende hulle ouers te vergoed; want
in God se oë is dit reg. 5 Die weduwee wat werklik alleen gelaat is,
hoop steeds op God* en sy bly dag en nag smeek en bid,* 6 maar die
weduwee wat uitspattig leef, is dood, al leef sy. 7 Beveel hulle hierdie
dinge, sodat hulle onberispelik kan wees. 8 Maar as iemand nie na sy
eie mense omsien nie, en veral nie na sy huisgenote nie, het hy die
geloof verloën en is hy slegter as 'n ongelowige.
9 Laat 'n weduwee op die dienslysf geplaas word as sy nie jonger as
sestig jaar is nie en die vrou van een man was, 10 as daar van haar
goeie werke getuig word, as sy kinders grootgemaak het, as sy
gasvryheid verleen het,* as sy die voete van •heiliges gewas het,* as sy
verdruktes bygestaan het, as sy haar toegespits het op elke goeie werk.
11 Maar sluit jonger weduwees uit, want wanneer hulle drange hulle
weglok van •Christus, wil hulle trou, 12 en dan word hulle veroordeel
omdat hulle hulle eerste belofte verbreek het. 13 Boonop kom hulle in
die gewoonte om ledig te wees terwyl hulle so van huis tot huis kuier,
en is hulle nie net ledig nie, maar hulle skinder en is bemoeisiek* en
praat oor onvanpaste sake. 14 Daarom verwag ek van jonger
weduwees dat hulle moet trou,* kinders kry, huishoudings bestuur en
die teenstander geen geleentheid gee om kwaad te praat nie. 15 Want
sommige van hulle het reeds agter Satang aan afgedwaal. 16 As 'n
gelowige vrou weduwees in haar familie het, laat sy hulle help, sodat
die gemeente nie belas word nie en ondersteuning kan gee aan die
weduwees wat werklik alleen is.
17 Laat die ouderlinge wat goed leiding gee dubbele eerh ontvang,*
veral diegene wat baie moeite doen met woordverkondiging en
onderrig. 18 Want die Skrif sê: “Jy mag nie 'n os wat graan trap,
muilband nie,”* en “'n Arbeider is sy loon werd.”* 19 Moenie 'n klag
teen 'n ouderling aanvaar nie, behalwe as twee of drie getuies dit kan
bevestig.* 20 Diegene wat gesondig het, moet jy in almal se
teenwoordigheid berispe,* sodat die ander ook afgeskrik kan word. 21
Ek vermaan julle plegtig voor God en Christus Jesus en die uitverkore
engele om hierdie dinge sonder vooroordeel te hanteer en niemand te
begunstig nie. 22 Moenie iemand oorhaastig die hande oplê* en

moenie deel kry aan iemand anders se sondes nie; hou jouself rein. 23
Moenie langer net water drink nie, maar gebruik 'n bietjie wyn vir jou
maag en jou gereelde ongesteldhede.

24 Die sondes van sommige mense is baie duidelik en loop hulle
vooruit na die oordeel; maar ander se sondes kom agter hulle aan. 25
Net so is goeie werke baie duidelik sigbaar, en wanneer dit nie die
geval is nie, kan dit nie vir lank verborge bly nie.

6 1 *Wie onder die slawejuk gebuk gaan, moet met groot respek
teenoor hulle eienaars optree, sodat die Naam van God en die leer nie
belaster word nie. 2 Diegene wat gelowige eienaars het, mag hulle nie
verag nie, omdat hulle broers is; laat hulle nog meer diensbaar wees,
juis omdat dit gelowiges en geliefdes is* wat dié goeie diens ontvang.

Ware rykdom

Onderrig die mense hierin en moedig hulle daartoe aan. 3 As
iemand 'n ander leer verkondig en hom nie hou by die gesonde
woorde van ons Here Jesus •Christus* en by die leer wat met ons
godsdiens ooreenstem nie, 4 is hy verwaand, omdat hy sonder begrip
is en eerder 'n sieklike aptyt vir meningsverskille en stryery het. Dit lei
tot afguns, rusie, lastering, bose suspisies, 5 aanhoudende geredekawel
onder mense wie se denke ontaard het* en wat die waarheid heeltemal
byster geraak het* deurdat hulle dink dat die godsdiens winsgewend
is.

6 Wat wel 'n groot wins is, is vroomheid* wat met tevredenheid*
gepaardgaan.

7 *Ons het immers niks in die wêreld ingebring nie,
en ons kan niks daaruit wegneem nie;
8 *maar as ons kos en klere het,
laat ons daarmee tevrede wees.

9 *Wie ryk wil wees, val in versoeking en 'n strik van baie dwase en
skadelike begeertes wat mense meesleur na ondergang en
vernietiging. 10 Want geldgierigheid is 'n wortel van alle kwaad. Die
hunkering na rykdom het sommige mense laat afdwaal van die geloof
en hulle het hulleself met baie smarte deurboor.

Laaste opdragte

11 *Maar jy, o mens van God, vlug weg van hierdie dinge!
Streef eerder na •geregtigheid, vroomheid, betroubaarheid,
liefde, volharding, sagmoedigheid.
12 Hardloop die goeie wedloop van die geloof;*
gryp na die ewige lewe waartoe jy geroep is
en die goeie belydenis
voor baie getuies afgelê het.

13 Ek beveel jou voor God, wat aan alles lewe gee, en •Christus
Jesus, wat van die goeie belydenis voor Pontius •Pilatus getuig het,* 14
dat jy die opdrag suiwer en onberispelik sal uitvoer, tot die verskyning

van ons Here Jesus Christus, 15 wat Hy op sy eie tyd sal openbaar —

Hy, die lofwaardige en enigste Heerser,
die Koning van die konings*
en Here van die heersers,*
16 Hy wat alleen onsterflikheid besit,
ontoeganklike lig bewoon,*
en vir wie geen mens ken
of kan sien nie* —
aan Hom kom die eer en ewige krag toe. •*Amen*.

17 Beveel die rykes in die huidige wêreld om nie hoogmoedig te
wees nie, en nie hulle hoop op die onsekerheid van rykdom te vestig
nie,* maar op God, wat alle dinge in oorvloed aan ons gee om te
geniet. 18 Beveel hulle om eerder goed te doen, ryk aan goeie dade te
wees, vrygewig te wees en mededeelsaam, 19 om sodoende vir
hulleself 'n skat op te bou as goeie fondament vir die toekoms,* sodat
hulle die ware lewe kan verkry.

20 O Timotheus, bewaar jou pand!* Vermy wêreldse en dwase
praatjies* en die teenstrydighede van wat ten onregte as kennis
bestempel word. 21 *Omdat sommige mense dit bely het, het hulle van
die geloof afgedwaal.

Seëngroet

Die genade bly met julle.

* **1:1 Christus Jesus ... hoop:** Kol 1:27

* **1:2 ware ... geloof:** Tit 1:4

a 1:3 Masedonië: Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad.

* **1:3 Soos ... bly:** Hand 20:1

* **1:4 en aan ... klou nie:** 1 Tim 4:7; Tit 1:14

* **1:5 Die doel ... hart:** Rom 13:10

* **1:6 in 'n ... verval:** 1 Tim 6:4,20; Tit 1:10

* **1:8 die wet ... is:** Rom 7:12,16

* **1:10 gesonde leer:** 1 Tim 4:6; 6:3; 2 Tim 4:3; Tit 1:9; 2:1

* **1:12 betroubaar ... aangestel het:** Hand 9:15; Gal 1:15-16

* **1:13 wat voorheen ... was:** Hand 8:3; 9:1-2; 1 Kor 15:9; Gal 1:13

* **1:15 Christus ... te verlos:** Luk 15:2; 19:10

* **1:17 enigste God:** Rom 16:27

* **1:18 goeie ... stry:** 1 Tim 6:12; 2 Tim 4:7; Jud 3

* **1:20 Himeneus:** 2 Tim 2:16-17

* **1:20 Aleksander:** 2 Tim 4:14

b 1:20 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **1:20 ek ... oorgegee het:** 1 Kor 5:5

* **2:1 Heel ... dankgebede:** Ef 6:18; Fil 4:6

* **2:3 God ... Verlosser:** 1 Tim 1:1; 4:10

* **2:4** Eseg 18:23; 2 Pet 3:9

* **2:5 Want ... God:** Rom 3:29-30; 10:12

* **2:5 een Middelaar ... Jesus:** Heb 12:24

* **2:6 wat … gegee het:** Gal 1:4; 2:20; Tit 2:14

c **2:6 bestemde tyd:** Letterlik ‘die regte tyd’. Dit dui hier op die tyd soos God dit bepaal het.

* **2:7** Hand 9:15; Gal 2:7-8; 1 Tim 1:11

* **2:9** 1 Pet 3:3-5

* **2:10** 1 Tim 5:10

* **2:11-12** 1 Kor 14:34

* **2:13** Gen 1:27; 2:7,22; 1 Kor 11:8-9

* **2:14** Gen 3:6,13; 2 Kor 11:3

* **3:2-7** Tit 1:6-9

* **3:7 Boonop … hê:** 2 Kor 8:21

* **3:11 nie skindertonge nie:** Tit 2:3

* **3:15 dit is … God:** Ef 2:19-22

* **3:16 Hy … liggaam:** Joh 1:14

* **3:16 opgeneem in heerlikheid:** Mark 16:19; Hand 1:9

* **4:1 in … dae:** 2 Tim 3:1; 2 Pet 3:3; 1 Joh 2:18; Jud vs 18

* **4:3 kossoorte … geskep het:** Gen 9:3

* **4:3 om dit … geniet:** Rom 14:6; 1 Kor 10:30-31

* **4:4 alles … goed:** Gen 1:31; Hand 10:15

d **4:6 broers:** Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **4:7** 1 Tim 1:4; 6:20; 2 Tim 2:16; Tit 1:14

* **4:8 'n vroom … opsigte:** 1 Tim 6:6

* **4:9** 1 Tim 1:15

* **4:10 lewende … mense is:** 1 Tim 2:3-4

* **4:12 Laat … is nie:** Tit 2:15

* **4:14** 2 Tim 1:6

* **4:14 toe die … het nie:** Hand 6:6; 8:17; 1 Tim 5:22

* **5:1 'n Ouer … berispe nie:** Lev 19:32

e 5:3 Sien om: Dit sluit ook die gedagte van “respekteer” in.

* **5:5 Die weduwee … God:** Jer 49:11

* **5:5 sy … bid:** Luk 2:37; 18:7

f 5:9 dienslys: 'n Lys van ouer weduwees wat geskik was om dienswerk in die gemeente te verrig.

* **5:10 as sy gasvryheid verleen het:** Heb 13:2

* **5:10 as sy die … gewas het:** Joh 13:14

* **5:13 kom … bemoeisiek:** 2 Thess 3:11

* **5:14 Daarom … trou:** 1 Kor 7:9

g 5:15 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

h 5:17 dubbele eer: Dit het vergoeding ingesluit.

* **5:17 Laat … ontvang:** 1 Kor 16:18; Fil 2:29

* **5:18 Jy … muilband nie:** Deut 25:4; 1 Kor 9:9

* **5:18 'n Arbeider … werd:** Matt 10:10; Luk 10:7

* **5:19 Moenie … bevestig:** Deut 17:6; 19:15; Matt 18:16; 2 Kor 13:1

* **5:20 Diegene … berispe:** Gal 2:14; Ef 5:11

* **5:22 Moenie iemand … oplê:** 1 Tim 4:14

* **6:1** Ef 6:5; Tit 2:9-10

* **6:2 laat … geliefdes is:** Filem vs 16

* **6:3 As iemand … Christus:** Gal 1:6-9; 2 Tim 1:13

* **6:5 mense … ontaard het:** 2 Tim 3:8

* **6:5 wat die … geraak het:** 2 Tim 4:4; Tit 1:14

* **6:6 Wat wel … vroomheid:** 1 Tim 4:8

* **6:6 met tevredenheid:** Fil 4:11-12; Heb 13:5

* **6:7** Pred 5:15; Job 1:21

* **6:8** Spr 30:8

* **6:9** Spr 23:4; 28:22

* **6:11** 2 Tim 2:22

* **6:12 Hardloop … geloof:** 1 Kor 9:25-26; 2 Tim 4:7

* **6:13 Christus … getuig het:** Joh 18:36-37; 19:11

* **6:15 Koning … konings:** Deut 10:17; *3 Mak* 5:35 •**Pseudepigrawe**

* **6:15 Here … heersers:** Op 17:14

* **6:16 ontoeganklike … bewoon:** Ps 104:2

* **6:16 vir wie … sien nie:** Eks 33:20

* **6:17 Beveel … vestig nie:** Ps 62:11; Luk 12:20

* **6:19 om sodoende … toekoms:** Matt 6:20

* **6:20 O Timotheus … pand:** 2 Tim 1:14

* **6:20 Vermy … praatjies:** 1 Tim 4:7

* **6:21** 1 Tim 1:6; 2 Tim 2:18

DIE TWEEDE BRIEF AAN
TIMOTHEUS

1 2 3 4

Inleiding

Die Tweede Brief aan Timotheus maak saam met *1 Timotheus* en *Titus* deel uit van die sogenaamde Pastorale Briewe. Hierdie briewe word so genoem, omdat hulle bedoel was om pastorale leiding aan die leierfigure in sekere gemeentes te gee.

Tradisioneel word aanvaar dat Paulus hierdie brief kort voor sy dood in ongeveer 64 nC geskryf het terwyl hy in Rome in gevangenskap was. Hy is vermoedelik vir die tweede keer in gevangenskap in Rome (1:8,16) nadat hy vroeër daar onder huisarres was (vgl Hand 28:30-31). Hy skryf vir oulaas aan sy “geliefde seun” (1:2). Sy einde is naby (4:6) en hy gee nou sy laaste bedieningsopdragte aan Timotheus.

Die skrywer identifiseer homself as die apostel Paulus (1:1). Weens die styl en besondere omstandighede van hierdie brief meen heelwat geleerdes dat dit in 'n later stadium deur 'n toegewyde volgeling van Paulus in die naam van sy leermeester geskryf is. Nietemin is daar goeie oorwegings vir die aanvaarding van die tradisionele standpunt dat Paulus die outeur van hierdie brief was.

Hierdie brief word, soos *1 Timotheus,* gerig aan Paulus se geloofskind Timotheus (1:2). Timotheus tree op as gemeenteleier, waarskynlik in Efese (vgl 1 Tim 1:3; 2 Tim 1:18).

Paulus beskou hierdie brief as die laaste geleentheid om Timotheus met die oog op sy bediening aan te spoor, te bemoedig en te onderrig. Vir oulaas herinner hy Timotheus aan sy vorige brief en roep hom op om in sy verkondiging van die evangelie te volhard. Hy gee aan hom bedieningsopdragte en waarsku hom om nie by sinnelose praatjies betrokke te raak nie. Hy waarsku Timotheus oor die moeilike tye wat in die laaste dae sal kom en bemoedig hom om te volhard.

Omdat hierdie Paulus se laaste skrywe voor sy dood is waarin hy oor sy lewe terugkyk en sy afskeidsopdragte aan Timotheus gee, word *2 Timotheus* deur baie vakkundiges as Paulus se testament gekarakteriseer. Die hooftema van die brief gaan oor die wyse waarop 'n evangeliedienaar sy werk in die gemeente moet verrig. Die apostel se optrede word vir Timotheus as bedieningsmodel voorgehou.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1:1-2 Briefaanhef
1:3-5 Dankgebed
1:6 — 2:13 Staan vas in jou roeping
2:14-26 Die leiding wat Timotheus moet gee
3:1-9 Daar kom moeilike tye
3:10 — 4:8 Volhard in wat jy geleer het
4:9-21 Laaste opdragte en groete
4:22 Seëngroet

1 1 Paulus, 'n •apostel van •Christus Jesus deur die wil van God in ooreenstemming met die belofte van die lewe in Christus Jesus,

2 aan Timotheus, my geliefde kind:

Genade, barmhartigheid en vrede van God, die Vader, en Christus Jesus ons Here.

Dankgebed

3 Ek is dankbaar teenoor God, wat ek, soos my voorouers,* met 'n
skoon gewete dien,* wanneer ek onophoudelik dag en nag in my
gebede aan jou dink. 4 As ek aan jou trane terugdink, verlang ek
daarna om jou te sien sodat ek met blydskap vervul kan word. 5 Ek
dink steeds aan jou opregte geloof, daardie geloof wat eers in jou
ouma Loïs* en in jou ma Eunice was en, wat ek oortuig is, ook in jou
is.

Staan vas in jou roeping

6 Om hierdie rede herinner ek jou om die genadegawe van God wat
in jou is deurdat ek jou die hande opgelê het, opnuut aan te vuur.* 7
God het ons immers nie 'n gees van lafhartigheid gegee nie,* maar van
krag en liefde en selfbeheersing. 8 Moet jou dus nie skaam vir die
getuienis van ons Here nie, ook nie vir my, sy gevangene, nie. Maar
dra jou deel van die lyding vir die evangelie deur middel van die krag
van God,*

9 wat ons verlos en geroep het
met 'n heilige roeping —
nie op grond van ons dade nie,
maar op grond van sy eie besluit en genade,*
wat reeds van ewigheid af
in •Christus Jesus aan ons geskenk
10 en nou geopenbaar is
deur die verskyning van ons Verlosser, Christus Jesus,
wat die dood vernietig het,*
maar wat ook deur die evangelie
die lewe en die onverganklikheid
aan die lig gebring het.

11 *Hiervoor is ek as prediker, •apostel en leraar aangestel. 12
Daarom ly ek ook hierdie dinge, maar ek skaam my nie, want ek weet
in wie ek nog altyd my vertroue stel en ek is oortuig dat Hy magtig is
om die kleinood wat aan my toevertrou is, tot op daardie dag te
bewaar. 13 Hou as voorbeeld van die suiwer leer[a] vas aan dit wat jy

van my gehoor het; doen dit in die geloof en liefde wat in Christus
Jesus is. **14** Bewaar die kosbare kleinood* wat aan jou toevertrou is
deur die Heilige Gees wat in ons woon. **15** Jy weet dat almal in Asië,[b]
onder wie ook Figelus en Hermogenes, die rug op my gedraai het.* **16**
Mag die Here barmhartigheid bewys aan Onesiforus se huisgesin, want
hy het my dikwels opgebeur en hom nie vir my boeie geskaam nie; **17**
inteendeel, toe hy in Rome was, het hy ywerig na my gesoek en my
gevind. **18** Mag die Here gee dat hy op daardie dag barmhartigheid by
Hom vind.* Jy weet tog baie goed hoeveel diens hy in Efese aan my[c]
bewys het.

2 1 Jy dan, my kind, wees sterk deur die genade in •Christus Jesus,
2 en dra dit wat jy by monde van baie getuies van my gehoor het, oor
aan betroubare mense wat bekwaam sal wees om ook ander te
onderrig. 3 Verduur ook jou deel van die ontbering soos 'n goeie
soldaat van Christus Jesus. 4 'n Soldaat raak nie verstrik in sake van
die alledaagse lewe nie, sodat hy sy bevelvoerder tevrede kan stel. 5
Verder word 'n atleet wat aan 'n wedloop deelneem, nie bekroon as hy
nie volgens die reëls meeding nie. 6 *Die boer wat die harde werk
doen, moet eerste van die oes kry. 7 Dink na oor wat ek sê, want die
Here sal jou insig gee in al hierdie dinge.

8 Onthou altyd dat Jesus Christus, uit die nageslag van Dawid,*
opgewek is uit die dood* volgens my evangelie,d 9 *waarvoor ek
verdrukking ly — selfs in boeie soos 'n misdadiger. Maar die woord
van God word nie geboei nie! 10 Daarom verduur ek dit alles ter wille
van die uitverkorenes,* sodat ook hulle die verlossing in Christus Jesus
met ewige heerlikheid kan verkry. 11 Dié woord is betroubaar:

> As ons saam met Hom gesterf het, sal ons ook saam met Hom leef;
> 12 as ons aanhou volhard, sal ons ook saam met Hom regeer;
> as ons Hom verloën, sal Hy ons ook verloën;*
> 13 as ons ontrou is, Hy bly getrou,*
> want Hy kan Homself nie verloën nie.*

Die leiding wat Timotheus moet gee

14 Herinner hulle aan hierdie dinge wanneer jy hulle voor God
waarsku om nie te stry oor woorde sonder nut* wat die toehoorders
afbreek nie. 15 Lê jou daarop toe om jou voor God te stel as iemand
wat getoets en goedgekeur is, as 'n werker wat hom nie hoef te skaam
nie,* wat die woord van die waarheid suiwer verkondig. 16-17 Vermy
die goddelose, dwase praatjies van mense, onder wie Himeneus* en
Filetus, want hulle sal toenemend goddeloos word en hulle woorde sal
soos 'n kanker versprei. 18 Hulle het van die waarheid afgedwaal deur
te sê dat die opstanding reeds plaasgevind het, en sodoende gooi hulle
sommige se geloof omver. 19 Maar tog staan die fondament van God
stewig, met hierdie inskripsie: “Die Here ken diegene wat aan Hom
behoort”* en: “Laat elkeen wat die Naam van die Here aanroep, die
rug op ongeregtigheid keer.”* 20 In 'n groot huis is daar nie net goue
en silwer voorwerpe nie, maar ook voorwerpe van hout en klei —
sommige is vir fatsoenlike gebruik, ander onfatsoenlik.e 21 As iemand
homself dan gereinig het van hierdie dinge, sal hy 'n eerbare voorwerp
wees: afgesonder, bruikbaar vir die eienaar, geskik vir elke goeie

werk.* 22 Vlug weg van die begeertes van die jeug en streef, saam met
diegene wat die Here met 'n rein hart aanroep, na regverdigheid,
geloof, liefde en vrede.* 23 So moet jy dwase en onsinnige
twisgesprekke vermy,* omdat jy weet dat dit aanleiding gee tot rusies.
24 'n Dienskneg van die Here moenie rusie maak nie,* maar vriendelik
wees teenoor almal, bekwaam om te onderrig, geduldig, 25 iemand
wat teenstanders met sagtheid teregwys. Miskien mag God hulle tot
kennis van die waarheid bekeer* 26 en hulle tot hulle sinne laat kom
— vry van die strik van die duiwel deur wie hulle gevange gehou
word om sy wil uit te voer.

Daar kom moeilike tye

3 1 Dit moet jy weet: In die laaste dae* gaan daar moeilike tye
kom, 2 *want die mense sal selfsugtig wees, geldgierig, grootpraterig,
aanmatigend, godslasterlik, ongehoorsaam aan hulle ouers,
ondankbaar, goddeloos, 3 ongevoelig, genadeloos, beledigend, sonder
selfbeheersing, wreed, sonder liefde vir die goeie, 4 verraaiers,
roekeloos, hooghartig, lief vir plesier eerder as vir God, 5 mense wat
wel op die oog af godsdienstig lyk,* maar wat die krag daarvan
misken. Bly weg van sulke mense af. 6 Want onder hulle is daar
diegene wat huisgesinne binnedring en ligsinnige vroue, oorlaai met
sondes, hulle prooi maak;* vroue wat voortgedryf word deur allerlei
begeertes, 7 wat altyd aan die leer is, maar nooit tot volle kennis van
die waarheid kan kom nie.* 8 En soos Jannes en Jambres hulle teen
Moses verset het,* net so verset hierdie mense hulle teen die waarheid,
mense wat korrup is in hulle denke* en onbetroubaar in hulle geloof. 9
Maar hulle sal nie baie ver kom nie, want hulle dwaasheid sal vir
almal duidelik wees, soos dit ook met Jannes en Jambres die geval
was.

Volhard in wat jy geleer het

10 Jy het my egter nougeset nagevolg in leer, lewenswandel, strewe,
geloof, geduld, liefde en volharding; 11 ook vervolging en lyding, soos
wat ek in Antiogië,* Ikonium* en Listra* ervaar het. Watter vervolgings
ek ook al verduur het — die Here het my van alles gered!* 12 *Almal
wat toegewyd in •Christus Jesus wil leef, sal inderdaad vervolg word.
13 Slegte mense en bedrieërs sal van kwaad tot erger gaan, deurdat
hulle mislei en mislei word. 14 Maar jy, bly jy by dit wat jy geleer het
en waarvan jy vas oortuig is, omdat jy weet by wie jy dit geleer het* 15
en omdat jy van kleins af die Heilige Skrifte ken wat jou die wysheid
kan gee tot verlossing deur die geloof in Christus Jesus.* 16 Die hele
Skrif is deur God geïnspireer* en nuttig vir onderrig,* weerlegging,
teregwysing, en opvoeding om God se wil te gehoorsaam[f] 17 sodat die
mens wat aan God behoort[g] bekwaam kan wees, ten volle toegerus vir
elke goeie taak.*

4 1 Ek dring ernstig by jou aan voor God en •Christus Jesus wat die
lewendes en die dooies gaan oordeel,[*] en ook met die oog op sy
verskyning en sy koninkryk: 2 Verkondig die woord, hou tydig en
ontydig aan,[*] weerlê, bestraf, bemoedig in alle geduld en deur
onderrig. 3 Want daar kom 'n tyd wanneer hulle die gesonde leer nie
sal verdra nie,[*] maar omdat hulle ore gestreel wil word deur wat hulle
hoor, sal hulle vir hulleself leermeesters na eie begeerte uitsoek. 4
Hulle sal hulle doof hou vir die waarheid en hulle tot versinsels
wend.[*]

5 Maar bly jy in alles nugter, verduur jou lyding, doen jou werk as
verkondiger van die evangelie, beoefen jou bediening voluit. 6 Want
ek word reeds as drankoffer uitgegiet[*] en die tyd van my dood is naby.
7 Ek het die goeie stryd gestry,[*] ek het die wedloop voltooi, ek het die
geloof behou. 8 Nou wag die oorwinningskrans van •geregtigheid op
my,[*] wat die Here, die regverdige Regter, op daardie dag vir my sal
gee — en nie net vir my nie, maar ook vir almal wat na sy koms
uitsien.[h]

Laaste opdragte en groete

9 Doen jou bes om gou na my toe te kom, 10 want Demas[*] het my
verlaat: Hy het die huidige wêreld liefgekry en na Thessalonika
vertrek, Kressens na Galasië en Titus[*] na Dalmasië. 11 Net Lukas[*] is
nog by my. Gaan haal vir Markus[*] en bring hom saam met jou, want
hy is vir my baie nuttig in die bediening. 12 Tigikus[*] het ek na Efese
gestuur. 13 Wanneer jy kom, bring die reismantel saam wat ek in
Troas[*] by Karpus agtergelaat het, en ook die boeke, veral die
perkamente. 14 Aleksander,[*] die kopersmid, het my baie kwaad
aangedoen. Die Here sal hom volgens sy dade vergeld.[*] 15 Vir hom
moet ook jy op jou hoede wees, want hy het ons woorde heftig
teengestaan. 16 Tydens my eerste verdediging het niemand my
bygestaan nie; inteendeel, almal het my in die steek gelaat.[*] Mag dit
hulle nie toegereken word nie! 17 Die Here het my egter ondersteun[*]
en my versterk, sodat ek die verkondiging kon voltooi en al die
heidene dit kon hoor;[*] en ek is uit die bek van die leeu gered.[*] 18 Die
Here sal my van elke bose daad red en Hy sal my verlos met die oog
op sy hemelse koninkryk. Aan Hom die heerlikheid vir ewig en ewig!
•*Amen*.

19 Stuur groete vir Priska en Akwila,[*] en Onesiforus se huisgesin.[*] 20
Erastus[*] het in Korinthe gebly, Trofimus[*] het ek siek in Milete
agtergelaat. 21 Doen jou bes om nog voor die winter te kom. Eubulus
en Pudens en Linos en Claudia en al die broers[i] stuur vir jou groete.

Seëngroet

22 Die Here bly met jou gees. Die genade bly met julle.

* **1:3 soos … voorouers:** Fil 3:5

* **1:3 met … dien:** Hand 23:1; 24:16

* **1:5 jou … Loïs:** Hand 16:1

* **1:6 die genadegawe … vuur:** 1 Tim 4:14

* **1:7 God … gegee nie:** Rom 8:15

* **1:8 vir die … God:** Rom 1:16

* **1:9 wat ons … genade:** Ef 2:8-9; Tit 3:5

* **1:10 ons Verlosser … vernietig het:** 1 Kor 15:55,57; Heb 2:14

* **1:11** 1 Tim 2:7

a 1:13 suiwer leer: Letterlik ‘gesonde woorde’.

* **1:14 Bewaar … kleinood:** 1 Tim 6:20

b 1:15 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **1:15 almal … gedraai het:** 2 Tim 4:16

* **1:18 Mag … vind:** Jud vs 21

c 1:18 aan my: Ontbreek in die meeste manuskripte, maar word veronderstel.

* **2:6** 1 Kor 9:7,10

* **2:8 uit … Dawid:** Rom 1:3

* **2:8 Jesus … dood:** 1 Kor 15:4,20

d 2:8 my evangelie: Die evangelie wat Paulus verkondig.

* **2:9** Ef 3:1; Fil 1:12-14

* **2:10 verduur … uitverkorenes:** Kol 1:24

* **2:12 as ons Hom … verloën:** Matt 10:33; Luk 12:9

* **2:13 as ons … getrou:** Rom 3:3-4

* **2:13 want … verloën nie:** Num 23:19; Tit 1:2

* **2:14 om nie … nut:** 1 Tim 6:4; Tit 3:9

* **2:15 werker … skaam nie:** 1 Tim 4:6; Tit 2:7-8

* **2:16-17 Vermy … mense:** 1 Tim 4:7; **Himeneus:** 1 Tim 1:20

* **2:19 Die Here … behoort:** Num 16:5; Joh 10:14; 1 Kor 8:3

* **2:19 Laat … keer:** Num 16:26

e 2:20 vir fatsoenlike … onfatsoenlik: Letterlik 'tot eer en tot oneer'. Fatsoenlike voorwerpe was vir spesiale geleenthede bedoel en onfatsoenlike voorwerpe vir huishoudelike of menslike afval. Sommige vertaal dit as "kosbaar" en "alledaags".

* **2:21 bruikbaar … werk:** 2 Tim 3:17

* **2:22 Vlug … vrede:** 1 Tim 6:11

* **2:23 So … vermy:** 1 Tim 4:7

* **2:24 'n Dienskneg … maak nie:** 1 Tim 3:3; Tit 1:7

* **2:25 kennis … bekeer:** 1 Tim 2:4

* **3:1 In … dae:** 1 Tim 4:1

* **3:2-4** Rom 1:29-31

* **3:5 mense … lyk:** Matt 7:15,21; Rom 2:20; Tit 1:16

* **3:6 diegene … maak:** Tit 1:11

* **3:7 tot … kom nie:** 2 Tim 2:25

* **3:8 Jannes … verset het:** Eks 7:11,22

* **3:8 mense wat … denke:** 1 Tim 6:5

* **3:11 in Antiogië:** Hand 13:50

* **3:11 Ikonium:** Hand 14:5

* **3:11 Listra:** Hand 14:19

* **3:11 die Here … gered:** Ps 34:20

* **3:12** Matt 16:24; Joh 15:20; Hand 14:22

* **3:14 omdat … geleer het:** 2 Tim 2:2

* **3:15 wat jou … Jesus:** Joh 5:39

* **3:16 Die hele … geïnspireer:** 2 Pet 1:21

* **3:16 nuttig … onderrig:** Rom 15:4

f 3:16 om … gehoorsaam: Letterlik ‘in •geregtigheid’.

g 3:17 mens … behoort: Letterlik ‘mens van God’.

* **3:17 ten … taak:** 2 Tim 2:21

* **4:1 Christus … oordeel:** Hand 10:42; Rom 14:9-10; 1 Pet 4:5

* **4:2 hou … aan:** Hand 20:20,31

* **4:3 Want … verdra nie:** 1 Tim 4:1

* **4:4 hulle tot … wend:** 1 Tim 4:7; Tit 1:14

* **4:6 Want … uitgegiet:** Fil 2:17

* **4:7 Ek … gestry:** 1 Tim 6:12

* **4:8 Nou … my:** 1 Kor 9:25; Fil 3:14; 2 Tim 2:5; Jak 1:12; 1 Pet 5:4; Op 2:10

h 4:8 na … uitsien: Letterlik ‘sy koms liefhet’.

* **4:10 Demas:** Kol 4:14; Filem vs 24

* **4:10 Titus:** 2 Kor 8:23; Gal 2:3; Tit 1:4

* **4:11 Lukas:** Kol 4:14; Filem vs 24

* **4:11 Markus:** Hand 12:12,25; 13:13; 15:37-39; Kol 4:10; Filem vs 24

* **4:12 Tigikus:** Hand 20:4; Ef 6:21-22; Kol 4:7-8

* **4:13 Troas:** Hand 20:6

* **4:14 Aleksander:** 1 Tim 1:20

* **4:14 Die Here … vergeld:** 2 Sam 3:39; Ps 28:4; 62:13; Spr 24:12; Rom 2:6

* **4:16 almal … gelaat:** 2 Tim 1:15

* **4:17 Die Here … ondersteun:** Hand 27:23

* **4:17 ek … hoor:** Hand 23:11

* **4:17 en ek … gered:** Ps 22:22; Dan 6:22

* **4:19 Priska ... Akwila:** Hand 18:2

* **4:19 Onesiforus ... huisgesin:** 2 Tim 1:16-17

* **4:20 Erastus:** Hand 19:22; Rom 16:23

* **4:20 Trofimus:** Hand 20:4; 21:29

i 4:21 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

DIE BRIEF AAN
TITUS

1 2 3

Inleiding

Die Brief aan Titus maak saam met *1 en 2 Timotheus* deel uit van die sogenaamde Pastorale Briewe. Hierdie briewe word so genoem omdat hulle bedoel was om pastorale leiding aan die leierfigure in sekere gemeentes te gee.

As aanvaar word dat Paulus die outeur van hierdie brief was, is dit geskryf nadat Paulus uit sy eerste gevangenskap in Rome vrygelaat is, na alle waarskynlikheid in 62-63 nC. Hy het moontlik die brief uit Masedonië geskryf (vgl 1 Tim 1:3) voordat hy vir die komende winter in Nikopolis (Tit 3:12) sou aankom.

Die skrywer identifiseer homself as die apostel Paulus (1:1). Weens die styl en besondere omstandighede van hierdie brief meen heelwat geleerdes dat dit in 'n later stadium deur 'n toegewyde volgeling van Paulus in die naam van sy leermeester geskryf is. Nietemin is daar goeie oorwegings vir die aanvaarding van die tradisionele standpunt dat Paulus die outeur van hierdie brief was.

Die brief is gerig aan Titus, 'n jarelange en getroue medewerker van Paulus. Paulus het hom in Kreta agtergelaat om bepaalde reëlings vir die goeie funksionering van die gemeentes te tref. Ná afhandeling van sy opdragte moet hy Paulus vir die komende winter in Nikopolis ontmoet (3:12).

Paulus se opdrag aan Titus is dat hy moet toesien dat die regte ouderlinge in die onderskeie gemeentes aangestel word (1:5-9). Verder moet Titus teen die dwaalleraars optree (1:10-16) en pastorale leiding gee oor hoe die gelowiges teenoor mekaar (2:1-15) en in die samelewing (3:1-11) moet optree. Paulus tref ook 'n aantal praktiese reëlings (3:12-13).

Soos in *1 Timotheus,* gaan dit in *Titus* om die regte bediening, die verkondiging van die suiwer leer en 'n voorbeeldige Christelike leefstyl. Paulus tree as mentor op om aan Titus leiding te gee oor sy optrede in die betrokke gemeentes.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1:1-4 Briefaanhef
1:5-9 Die eienskappe van 'n ouderling
1:10-16 Kerklike opponente in Kreta
2 Hoe gelowiges met mekaar moet omgaan
3:1-11 Hoe gelowiges in die samelewing moet optree
3:12-15a Laaste opdragte en groete
3:15b Seëngroet

1 1 Paulus, 'n slaaf van God en 'n •apostel van Jesus •Christus ter
wille van die geloof van die uitverkorenes van God en hulle kennis
van die waarheid gerig op vroomheid, 2 en met die hoop op die ewige
lewe wat God, wat nie lieg nie, reeds voor alle tye beloof het. 3 Hy het
sy woord op sy eie tyd bekend gemaak deur die verkondiging* aan my
toevertrou, in opdrag van God, ons Verlosser.*
4 Aan Titus,* my egte seun volgens ons gemeenskaplike geloof:*

Genade en vrede van God, ons Vader, en Christus Jesus ons Verlosser.

Eienskappe van 'n ouderling

5 Hiervoor het ek jou in Kreta laat agterbly: dat jy onafgehandelde
sake kan afhandel en in elke dorp ouderlinge kan aanstel soos ek aan
jou opgedra het. 6 *Dit moet iemand wees wat onberispelik is, 'n man
met een vrou en met gelowige kinders, een wat nie van losbandige
gedrag beskuldig kan word of opstandig is nie. 7 Want 'n opsiener
moet, as bestuurder oor die huishouding van God, onberispelik wees:
nie eiesinnig of humeurig nie, iemand wat nie te veel drink of
skoorsoekerig is of oneerlike wins najaag nie; 8 maar gasvry, lief vir
die goeie, verstandig, regverdig, toegewyd en selfbeheersd. 9 Hy moet
hom hou aan die betroubare woord, in ooreenstemming met die
lering, sodat hy deur die gesonde leer* kan bemoedig, en ook hulle
wat dit teengaan, kan weerlê.

Kerklike opponente in Kreta

10 Want daar is baie opstandiges, praatjiesmakers en mense wat
ander mislei, veral onder hulle wat besny is, 11 van wie die mond
gesnoer moet word — mense wat hele huishoudings omvergooi* deur
ontoelaatbare dinge te leer, en dit vir skandelike gewin.* 12 Een van
hulle mense, hulle eie profeet, het gesê:

> Die mense van Kreta is ewige leuenaars,
> slegte ondiere, lui vrate!*

13 Hierdie getuienis is waar. Daarom, spreek hulle skerp aan,* sodat
hulle gesond kan word in die geloof 14 en hulle nie meer besig hou
met Joodse mites* en menslike voorskrifte wat van die waarheid
afwyk nie. 15 Alles is rein vir dié wat rein is,* maar vir die besoedeldes
en ongelowiges is niks rein nie: sowel hulle denke as hulle gewete is
besoedel. 16 Hulle bely dat hulle God ken, maar weerspreek dit met
hulle dade;* hulle is afstootlik en onversetlik, onbekwaam om enigiets
goeds te doen.

Hoe gelowiges met mekaar moet omgaan

2 1 *Maar jy, verkondig jy wat pas by die gesonde leer.* 2 Ouer
manne moet nugter wees, waardig, verstandig — gesond in geloof,
liefde en standvastigheid.
3 *Net so moet ouer vroue se optrede wees soos dit •heiliges betaam.
Hulle moet nie kwaadpraters wees, of verslaaf aan wyn nie, maar
moet onderrig gee in wat goed is, 4 sodat hulle die jong vroue kan leer
om liefdevol teenoor hulle mans en kinders te wees, 5 verstandig, kuis,
toegewy aan hulle huishoudings, goedaardig, onderdanig aan hulle
mans,* sodat die woord van God nie belaster word nie.
6 Net so moet jy ook die jonger manne vermaan om in alle opsigte
verstandig op te tree. 7 Stel jy self in alles 'n voorbeeld deur goeie
dade,* onvervalste leer en waardigheid, 8 gesonde en onaanvegbare
prediking, sodat 'n teenstander beskaamd mag staan en niks slegs het
om oor ons te sê nie.*
9 Slawe moet in alles aan hulle eienaars onderdanig wees:* hulle
tevrede stel, nie teenpraat nie en 10 nie steel nie; maar toon dat hulle
ten volle betroubaar is, sodat hulle in alles die leer van God ons
Verlosser* aantreklik kan maak.
11 Want die verlossende genade van God het aan alle mense verskyn
12 en voed ons op, sodat ons in hierdie bedeling verstandig en
regverdig en vroom kan leef* deur goddeloosheid en wêreldse
begeertes te verwerp.* 13 *Dit terwyl ons uitsien na die salige hoop en
glansryke verskyning van ons groot God en Verlosser, Jesus •Christus
— 14 Hy wat Homself ter wille van ons gegee het* om ons los te koop[a]
van alle wetteloosheid* en vir Hom 'n eie volk te reinig* wat ywerig is
om goed te doen.* 15 Met volle gesag moet jy oor hierdie sake praat,
bemoedig en teregwys. Moenie dat iemand op jou neersien nie.*

Hoe gelowiges in die samelewing moet optree

3 1 Herinner hulle daaraan om aan die owerheid en alle gesag
onderdanig te wees,* om gehoorsaam te wees en bereid tot elke goeie
werk, 2 niemand te belaster nie, om nie bakleierig te wees nie, maar
vriendelik, en om ware sagmoedigheid te betoon aan alle mense. 3
Want ons was ook voorheen onverstandig,* ongehoorsaam, verdwaal,
verslaaf aan allerlei begeertes en luste. Ons het in kwaadwilligheid en
naywer geleef, ons was haatlik en het mekaar gehaat.

4 Maar toe die goedheid en menseliefde
van God, ons Verlosser,* verskyn,
5 het Hy ons verlos —
nie op grond van werke
wat ons uit •geregtigheid gedoen het nie,
maar op grond van sy ontferming* —
deur die afwassing van die weergeboorte*
en vernuwing deur die Heilige Gees,*
6 *wat Hy ryklik oor ons uitgegiet het
deur Jesus •Christus, ons Verlosser.
7 So het ons, geregverdig[b] deur sy genade,*
erfgename geword van die ewige lewe
waarop ons hoop.

8 Hierdie woord is betroubaar, en ek wil hê dat jy met nadruk oor
hierdie dinge praat, sodat hulle wat in God glo daarop bedag sal wees
om hulle aan goeie werke toe te wy. Hierdie dinge is goed en
voordelig vir die mense. 9 *Vermy egter onsinnige dispute en
geslagsregisters en stryery en haarklowery oor die wet, want dit is
nutteloos en sinloos. 10 *As iemand verdeeldheid saai, wys hom ná een
of twee vermanings weg, 11 omdat jy weet dat so 'n persoon op 'n
verkeerde pad is en sonde doen;* hy veroordeel homself.

Laaste opdragte en groete

12 Wanneer ek Artemas of Tigikus* na jou stuur, haas jou om na my
te kom in Nikopolis, want ek het besluit om daar te oorwinter. 13 Help
ook vir Senas, die regsgeleerde, en vir Apollos* na die beste van jou
vermoë vooruit op hulle reis, sodat hulle niks kortkom nie. 14 Ons
mense moet ook leer om vir die voorsiening van noodsaaklike
behoeftes aan goeie werke voorkeur te gee,* sodat hulle nie vrugteloos
sal wees nie.
15 Almal by my stuur vir jou groete. Groet hulle wat ons in die

geloof liefhet.

Seëngroet

Die genade bly met julle almal.

* **1:3 Hy het ... verkondiging:** Ef 1:9-10

* **1:3 die verkondiging ... Verlosser:** 1 Tim 1:1,11; **God ... Verlosser:** Tit 2:10; 3:4

* **1:4 Titus:** 2 Kor 8:23; Gal 2:3; 2 Tim 4:10

* **1:4 my egte ... geloof:** 1 Tim 1:2

* **1:6-9** 1 Tim 3:2-7; 2 Tim 2:24-26

* **1:9 die gesonde leer:** 1 Tim 1:10; 2 Tim 4:3; Tit 2:1

* **1:11 mense ... omvergooi:** 2 Tim 3:6

* **1:11 vir ... gewin:** Joh 10:12; 1 Pet 5:2

* **1:12 Die mense ... vrate:** Epimenides, *de Oraculis*

* **1:13 spreek ... aan:** 2 Tim 4:2

* **1:14 hulle ... mites:** 1 Tim 1:4; 4:7

* **1:15 Alles ... rein is:** Matt 15:11; Rom 14:20

* **1:16 Hulle ... dade:** 1 Joh 1:6; 2:4

* **2:1** 2 Tim 1:13

* **2:1 die gesonde leer:** 1 Tim 1:10; 2 Tim 4:3; Tit 1:9

* **2:3** 1 Tim 3:11

* **2:5 onderdanig ... mans:** Ef 5:22

* **2:7 Stel ... dade:** 1 Tim 4:12; 1 Pet 5:3

* **2:8 'n teenstander ... sê nie:** 1 Pet 2:15

* **2:9 Slawe ... wees:** Ef 6:5; 1 Tim 6:1; 1 Pet 2:18

* **2:10 God ... Verlosser:** Tit 1:3; 3:4

* **2:12 sodat ons ... leef:** Ef 1:4

* **2:12 goddeloosheid ... verwerp:** 1 Joh 2:16

* **2:13** 1 Kor 1:7; Fil 3:20

* **2:14 Hy … gegee het:** Gal 1:4; 2:20; 1 Tim 2:6

a 2:14 los te koop: Destyds was 'n slaaf die eiendom van sy eienaar. Elke slaaf het 'n bepaalde geldwaarde (of prys) gehad. 'n Eienaar kon instem dat 'n slaaf sy vryheid kry wanneer iemand die eienaar vergoed vir die verlies van die waarde van sy slaaf deur die slaaf se "prys" te betaal. Só is 'n slaaf "losgekoop".

* **2:14 om ons … wetteloosheid:** Ps 51:4; 130:8

* **2:14 vir Hom … reinig:** Eks 19:5; Deut 4:20; 7:6; 14:2; Eseg 37:23; 1 Pet 2:9

* **2:14 ywerig … doen:** Ef 2:10; 1 Pet 3:13

* **2:15 Moenie … neersien nie:** 1 Tim 4:12

* **3:1 Herinner … wees:** Rom 13:1; 1 Pet 2:13

* **3:3 Want … onverstandig:** 1 Kor 6:11; Ef 2:2; 5:8

* **3:4 God … Verlosser:** Tit 1:3; 2:10

* **3:5 het Hy … ontferming:** Ef 2:8-9; 2 Tim 1:9

* **3:5 deur … weergeboorte:** Ef 5:26

* **3:5 vernuwing … Gees:** Joh 3:5

* **3:6** Joël 2:28; Hand 2:17-21

b 3:7 geregverdig: Kan ook vertaal word "vrygespreek".

* **3:7 geregverdig … genade:** Rom 3:24

* **3:9** 2 Tim 2:14,16,23

* **3:10** Matt 18:15-17

* **3:11 so 'n … doen:** 1 Tim 6:4-5

* **3:12 Tigikus:** Hand 20:4; Ef 6:21-22; Kol 4:7-8; 2 Tim 4:12

* **3:13 Apollos:** Hand 18:24; 1 Kor 3:5-6; 16:12

* **3:14 Ons … gee:** Ef 4:28; Tit 2:14

DIE BRIEF AAN
FILEMON

1

Inleiding

Die Brief aan Filemon maak saam met *Efesiërs, Filippense* en *Kolossense* die viertal geskrifte uit wat bekend staan as Paulus se gevangenskapsbriewe.

By twee geleenthede is Paulus vir redelike lang tydperke as gevangene aangehou — tussen 56 en 58 nC in Sesarea (Hand 26:32) en tussen 60 en 62 nC in Rome (Hand 28:16-31). Dit is waarskynlik dat hierdie brief (vs 9,10,13,23) saam met *Kolossense* en *Efesiërs,* tydens een van hierdie twee tydperke van Paulus se gevangenskap geskryf is.

Volgens vers 1 is Paulus en Timotheus medeskrywers, maar die konsekwente gebruik van die persoonlike voornaamwoord "ek" vanaf vers 4 dui Paulus as die eintlike skrywer aan.

Dit is 'n persoonlike brief aan Filemon, maar tog ook bedoel vir Affia, Argippus en die hele huisgemeente wat in Filemon se huis saamkom (2). Dit word algemeen aanvaar dat Filemon in Kolosse gewoon het.

Die aanleiding tot die brief was dat Onesimus, 'n slaaf van Filemon wat van hom weggeloop het, by Paulus uitgekom en onder sy, Paulus, se evangeliebediening 'n Christen geword het. Paulus stuur Onesimus nou terug na Filemon en skryf hierdie brief waarin hy pleit dat Filemon nie vir Onesimus vir sy oortreding sal straf nie, maar hom eerder as 'n broer sal terugverwelkom (vs 16), trouens sal verwelkom soos hy Paulus self sou verwelkom (vs 17). Paulus vra nie dat Filemon aan Onesimus sy vryheid moet skenk nie, alhoewel sy vertroue dat Filemon selfs meer sal doen as wat hy vra, dit impliseer. Paulus is ook van voorneme om Filemon te besoek en vra dat laasgenoemde vir hom huisvesting gereed sal hou.

Die Brief aan Filemon word algemeen beskou as 'n juweel van die oorredingskuns. Dit blyk uit die hele brief, maar veral uit Paulus se pleidooi dat Filemon (vs 8-22) sy wegloopslaaf nie op die normale en te verwagte wyse sal straf nie, maar eerder as 'n broer in Christus sal ontvang. Die krag van die evangelie verander mense (vs 11) en maak van 'n slaaf 'n "geliefde broer" (vs 16). Maar dit is veral die boodskap van versoening met God en onderlinge versoening en gemeenskap wat in die brief sterk op die voorgrond tree.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1-3 Briefaanhef
4-7 Dankgebed en voorbidding
8-22 Paulus se versoek aan Filemon
23-24 Groete
25 Seëngroet

1 1 Paulus, die gevangene van •Christus Jesus,[*] en ons broer
Timotheus,
aan[a] ons geliefde medewerker Filemon 2 en ook aan ons suster Affia
en ons medestryder Argippus[b] en die gemeente wat in jou huis
saamkom:
3 [*]Genade vir julle en vrede van God, ons Vader, en die Here Jesus
Christus.

Dankgebed en voorbidding

4 [*]Ek dank my God altyd wanneer ek aan jou dink in my gebede, 5
omdat ek gehoor het van jou liefde vir al die •heiliges en van jou
geloof in die Here Jesus. 6 Ek bid dat ons gemeenskaplike geloof by
jou 'n deeglike insig sal bewerk[*] dat elke goeie daad wat ons doen, tot
eer van •Christus moet wees. 7 Ek is inderdaad baie bly en bemoedig
oor jou liefde,[*] broer, omdat die gees van die heiliges deur jou
verkwik is.

Paulus se versoek aan Filemon

8 Daarom, al het ek in •Christus groot vrymoedigheid om jou te
beveel wat jy behoort te doen, 9 rig ek, Paulus, op grond van die liefde
eerder 'n versoek aan jou, juis omdat ek so 'n ou man is en nou ook
nog 'n gevangene ter wille van Christus Jesus.[*] 10 Ek pleit by jou vir
my geestelike kind,[*] Onesimus,[*] wat ek tydens my gevangenskap
verwek het.[c] 11 Hy het destyds vir jou geen voordeel ingehou nie,
maar nou hou hy vir jou en vir my groot voordeel[d] in. 12 Ek het hom
na jou teruggestuur, hy wat my eie hart is! 13 Ek wou hom graag by
my hou sodat hy my in jou plek kon dien[*] terwyl ek ter wille van die
evangelie in gevangenskap is.[e] 14 Maar sonder jou instemming wou ek
niks doen nie, sodat jy jou goeie daad nie uit dwang nie, maar
vrywillig sal doen.[*] 15 Dalk was hy juis om hierdie rede 'n rukkie lank
van jou af weg sodat jy hom vir altyd kan terugkry, 16 nie langer as 'n
slaaf nie, maar méér as 'n slaaf, as 'n geliefde broer[*] — in die besonder
vir my, hoeveel te meer dan vir jou — liggaamlik sowel as in die
Here.
17 Indien jy my as deelgenoot beskou, verwelkom hom asof dit ek is.
18 En as hy jou enige skade berokken het of jou iets skuld, sit dit op
my rekening. 19 *Ek, Paulus, skryf hier met my eie hand:* [*]*"Ek sal betaal."*
En dan praat ek nie eers daarvan dat jy as gelowige jou lewe[f] aan my
verskuldig is nie. 20 Ja, broer, mag ek tog in die Here van jou hierdie
voordeel geniet;[*] stel my gees in Christus gerus.

21 Met volle vertroue in jou gehoorsaamheid skryf ek hier vir jou in

die wete dat jy selfs meer sal doen as wat ek vra. **22** Maak terselfdertyd ook die gastekamer vir my gereed, want ek verwag om deur julle gebede aan julle geskenk te word.

Groete

23 Epafras,* my medegevangene in •Christus Jesus groet jou. **24** So
ook my medewerkers Markus,* Aristargus,* Demas* en Lukas.*

Seëngroet

25 Die genade van die Here Jesus •Christus bly met julle gees.

* **1 die gevangene ... Jesus:** Ef 3:1; 4:1; Fil 1:7,13; Filem vs 9

a 1 aan: In die formele briefstyl soos deur die skrywer gebruik, ontbreek die werkwoord wat in die gedagte aangevul moet word, naamlik “skryf” aan.

b 2 Argippus: Kol 4:17 verwys na die dienswerk wat Argippus in die Here ontvang het.

* **3** Rom 1:7; Gal 1:3; Fil 1:2

* **4** Rom 1:8-9

* **6 ons gemeenskaplike ... bewerk:** Fil 1:9; Kol 1:9

* **7 Ek ... liefde:** 2 Kor 7:4

* **9 'n gevangene ... Jesus:** Ef 3:1; 4:1; Fil 1:7,13; Filem vs 1

* **10 my ... kind:** 1 Kor 4:15; Gal 4:19

* **10 Onesimus:** Kol 4:9

c 10 wat ek ... verwek het: Die bronteks kan ook vertaal word “wie se geestelike vader ek geword het”.

d 11 geen voordeel ... groot voordeel: 'n Woordspel op die naam “Onesimus” wat ‘voordelig’ beteken.

* **13 hy my ... dien:** Fil 2:30

e 13 ter wille ... is: Letterlik ‘in die boeie van die evangelie’.

* **14 nie uit ... doen:** 2 Kor 9:7; 1 Pet 5:2

* **16 nie langer ... broer:** 1 Tim 6:2

* **19 Ek ... hand:** Gal 6:11; 2 Thess 3:17

f 19 as ... lewe: Letterlik ‘jouself’.

* **20 voordeel geniet:** Filem vs 11

* **23 Epafras:** Kol 1:7; 4:12

* **24 Markus:** Hand 12:12,25; 13:13; 15:37-39; Kol 4:10; 2 Tim 4:11

* **24 Aristargus:** Hand 19:29; 27:2; Kol 4:10

* **24 Demas:** Kol 4:14; 2 Tim 4:10

* **24** **Lukas:** Kol 4:14; 2 Tim 4:11

AAN DIE HEBREËRS

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Inleiding

Aan die Hebreërs is een van die jongste geskrifte in die Nuwe Testament. Dit is waarskynlik tussen 70 en 90 nC geskryf, aangesien die vroeg-Christelike skrywer Klemens in sy eerste brief aan die Korinthiërs reeds in 96 nC daaruit aanhaal. Dit is onbekend waar dit geskryf is. Aleksandrië, Rome en selfs Korinthe word as moontlikhede genoem.

Alhoewel vir baie eeue aangeneem is dat Paulus *Hebreërs* geskryf het, is dit uiters onwaarskynlik in die lig van sy datering, taal en styl, teologiese aksente en die anonimiteit van die skrywer. Paulus noem byvoorbeeld altyd sy naam in sy geskrifte, terwyl die skrywer van *Hebreërs* se naam nie genoem word nie. Luther het gemeen dat Apollos die skrywer is — 'n vermoede wat nie sonder meriete is nie. Daar is ook verskeie ander menings oor die skrywer, maar dit bly blote vermoedens.

Ook die identiteit van die lesers is onbekend. Alhoewel tradisioneel aanvaar is dat die eerste lesers "Hebreërs" was, met ander woorde van Joodse afkoms, is dit te betwyfel. Uit die inhoud van die boek blyk dat die eerste lesers eerder 'n gemengde groep was wat uit Jode, "godvresendes" (dit wil sê heidene wat voorheen reeds by die Joodse geloof betrokke geraak het), sowel as bekeerlinge uit die heidendom bestaan het.

Uit Hebreërs 13:24 lei baie geleerdes af dat hierdie skrywe aan 'n huisgemeente in Rome gerig was. Dwarsdeur *Hebreërs* is dit baie duidelik dat hierdie gelowiges besig was om in moedeloosheid te verval en gevaar geloop het om afvallig te word van die geloof.

Hebreërs is nie werklik 'n brief nie, alhoewel 'n tipiese briefslot wel aan die einde voorkom (13:23-25). Die inhoud van die boek weerspieël eerder 'n eerste-eeuse preek of leerrede. Kenmerkend van hierdie leerrede is die baie aanhalings uit die Ou Testament, veral Psalm 110. *Hebreërs* is geskryf om die lesers daarvan te bemoedig en aan hulle 'n nuwe geestelike visie te gee. Daarom word hierdie skrywe 'n "boodskap van aansporing" genoem (13:22). Dit bevat van die beste Grieks in die Nuwe Testament.

Hebreërs gebruik veral motiewe uit die tempelkultus en kontrasteer die offerdiens onder die ou verbond met die nuwe, hemelse erediens wat Christus gebring het. Daarby maak die skrywer ook gebruik van denkpatrone wat met die Griekse filosofie ooreenstem, maar dan vanuit 'n Christelike perspektief.

Die sentrale tema van *Hebreërs* is Jesus Christus (vgl 13:8). Jesus Christus word geteken as die verhoogde Here in wie God sy finale woord gespreek het (1:1 — 4:13), as ons groot Hoëpriester (4:14 — 10:31) en as ons groot voorbeeld van volharding wat nagevolg moet word (12:2-3; 13:13).

Die boek kan soos volg ingedeel word:

- 1:1 — 4:13 Jesus Christus, die Seun van God en Here —
  - oortref die engele sowel as Moses
  - Gehoorsaam die evangelie
- 4:14 — 10:31 Jesus Christus se hoëpriesterskap en offer —
  - oortref die priesterskap en offerdiens van die ou verbond
  - Eien die vrug van sy dood toe
- 10:32 — 13:22 Volharding en praktiese uitlewing van geloof
- 13:23-25 Afsluiting: Persoonlike mededeling, groete en seëngroet

God se openbaring deur die Seun

1 1 In die ou tyd het God baie keer en op baie maniere met ons
voorvaders gepraat deur die profete, 2 maar in hierdie eindtyd het Hy
met ons gepraat deur die Seun.

Hom het Hy aangestel as erfgenaam van alle dinge,*
en deur Hom het Hy ook die wêreld geskep.*
3 Hy is die uitstraling van God se heerlikheid
en die ewebeeld van sy wese.*
Hy hou alles in stand deur sy magtige woord;
en nadat Hy die reiniging van sondes bewerk het,
het Hy gaan sit aan die regterhand[a]
van die Majesteit[b] in die hoogtes.[c]
4 Hy is hoog bo die engele verhef,
net soos wat Hy 'n Naam geërf het
wat uitnemender as hulle s'n is.*

Die Seun is verhewe bo die engele

5 Want aan wie van die engele het Hy ooit gesê:

"Jy is my Seun;
vandag het Ek jou verwek."[d]

En ook:

"Ek sal vir Hom 'n Vader wees
en Hy sal vir My 'n Seun wees."[e]

6 Maar wanneer Hy die •Eersgeborene weer in die wêreld inlei, sê Hy:

"En al die engele van God moet Hom aanbid."[f]

7 Oor die engele sê Hy:

"Hy maak sy engele stormwinde
en sy dienaars vuurvlamme."*

8 Maar vir die Seun sê Hy:

"U troon, o God, is vir ewig en ewig,
en die septer van u koninkryk 'n regverdige septer!

9 U het •geregtigheid lief en U haat onreg;
daarom, o God, het u God U gesalf
met vreugde-olie, meer as u vriende.”[g]

10 En:

“U het aan die begin, o Here,
die aarde se fondamente gegrondves,
en die hemele[h] is die werk van u hande.
11 Hulle sal vergaan, maar U bly bestaan.
Soos 'n kledingstuk sal hulle almal verslyt,
12 en soos 'n mantel sal U hulle oprol;
soos 'n kledingstuk sal hulle vervang word,
maar U bly dieselfde en u jare sal nie tot 'n einde kom nie.”[i]

13 Vir wie van die engele het Hy ooit gesê:

“Sit aan my regterhand[j] totdat Ek jou vyande
'n voetbank vir jou voete[k] gemaak het.”[l]

14 Is hulle nie almal dienende geeste wat uitgestuur word ter wille daarvan om hulle wat die verlossing sal beërf, by te staan nie?*

2 1 Daarom moet ons soveel te meer aandag gee aan dit wat ons
gehoor het, sodat ons nie dalk wegdryf nie. 2 Want as die boodskap
wat deur engele verkondig is,[*] inderdaad bindend was, en elke
oortreding en ongehoorsaamheid regmatige straf ontvang het, 3 hoe
sal ons ontvlug as ons so 'n groot verlossing verontagsaam?[*] Hierdie
verlossing is eers deur die Here verkondig en daarna aan ons bevestig
deur hulle wat dit gehoor het, 4 terwyl God dit verder bevestig het
deur tekens en wonders en allerhande kragtige dade en deur gawes
van die Heilige Gees wat uitgedeel is soos Hy dit goedgevind het.[*]

5 Want Hy het die komende wêreld waarvan ons praat, nie aan
engele onderwerp nie. 6 Maar iewers het iemand dit uitdruklik
bevestig en gesê:

> “Wat is die mens dat U aan hom dink
> of die mensekind dat U na hom omsien?
> 7 U het hom vir 'n kort rukkie[m] minder as engele gemaak;
> en hom met heerlikheid en eer gekroon;
> 8 U het alles onder sy voete gestel.”[*]

Deur alles aan hom te onderwerp, het Hy immers niks oorgeslaan wat
nie aan hom onderworpe is nie.[*] Nou sien ons egter nog nie dat alles
aan hom onderwerp is nie. 9 Maar ons sien Jesus, met heerlikheid en
eer gekroon, Hy wat deur sy lyding tot in die dood vir 'n kort rukkie[n]
minder as die engele gemaak is,[*] sodat Hy, deur God se genade, ter
wille van almal die dood sou ervaar.

10 Dit was immers gepas dat Hy, vir en deur wie alles bestaan, ten
einde baie kinders tot heerlikheid te lei, die Leidsman van hulle
verlossing deur lyding tot volmaaktheid sou bring. 11 Want sowel Hy
wat heilig maak, as hulle wat heilig gemaak word, is almal uit Een.
Om hierdie rede is Jesus nie skaam om hulle sy broers[o] te noem nie,[*]
12 wanneer Hy sê:

> “Ek sal u Naam aan my broers verkondig,
> in die byeenkoms sal Ek u lof besing!”[*]

13 En ook:

> “Ek sal my vertroue steeds in Hom stel.”[*]

En ook:

“Kyk, hier is Ek en die kinders wat God My gegee het!”*

14 Aangesien die kinders dan aan vlees en bloed deel het, het ook
Hy op dieselfde manier aan hulle deel gekry, sodat Hy deur sy dood
die een wat oor die dood mag het, dit is die duiwel,* kon ontkrag, 15
en sodat Hy hulle wat uit vrees vir die dood hulle lewe lank in
slawerny verkeer het, kon bevry. 16 Want Hy is vir seker nie oor
engele besorg nie; inteendeel, Hy is oor Abraham se nageslag besorg.*
17 Daarom moes Hy in elke opsig gelyk word aan sy broers,* sodat Hy
'n barmhartige en getroue Hoëpriester kon word om as offer te dien[p]
tot versoening van die volk se sondes.* 18 *Want omdat Hy self gely
het toe Hy versoek is, is Hy in staat om dié wat versoek word, te help.

Jesus uitnemender as Moses

3 1 Daarom, heilige broers,q deelgenote van 'n hemelse roeping, let
noukeurig op Jesus, die Apostel en Hoëpriester van ons belydenis* — 2
Hy wat getrou is aan die Een wat Hom aangestel het, soos wat ook
Moses getrou was in die hele huis van God.* 3 Hy is inderdaad groter
heerlikheid waardig geag as Moses — soos wat die bouer van die huis
meer aansien het as die huis self. 4 Elke huis word immers deur
iemand gebou, maar God is die Een wat alles gebou het. 5 Moses was
wel as tempeldienaarr getrou in God se hele huis,* tot 'n getuienis van
wat verkondig sou word, 6 maar •Christus was as Seun getrou oor sy
huis; en ons is sy huis as ons bly vashou aan die hoop waarop ons
roem.*

'n Waarskuwing teen verharding

7 Daarom, soos die Heilige Gees sê:

“Vandag, as julle sy stem hoor,
8 *moenie julle harte verhard
soos met die opstand in die tyd van versoeking in die woestyns
9 toe julle voorouers My versoek en beproef het nie,
al het hulle my dade gesien — 10 veertig jaar lank.
Daarom het my toorn ontvlam teenoor hierdie geslag
en het Ek gesê,
‘In hulle harte is hulle altyd op 'n dwaalspoor,
en my paaie wou hulle nie leer ken nie.’
11 *Dus het Ek in my toorn gesweer,
‘In my rus sal hulle beslis nie ingaan nie!’ ”*

12 Broers,t waak daarteen dat nie een van julle ooit 'n bose hart vol
ongeloof kry deur van die lewende God afvallig te word nie. 13 Maar
spoor mekaar elke dag aan, solank daar nog van “vandag” sprake is,
sodat niemand van julle deur die verleiding van die sonde verhard
word nie. 14 Ons het inderdaad deelgenote van •Christus geword, mits
ons enduit stewig bly vashou aan ons aanvanklike geloofsvertroue* —
15 soos gesê word:

“Vandag, as julle sy stem hoor,
moenie julle harte verhard soos tydens die opstand nie.”*

16 *Wie was dit wat gehoor het, maar nietemin in opstand gekom het?
Was dit nie almal wat onder leiding van Moses uit Egipte uitgetrek het

nie? **17** Op wie was Hy veertig jaar lank toornig? Was dit nie op hulle
wat gesondig het, wie se lyke in die woestyn gelê het nie?* **18** Vir wie,
behalwe hulle wat ongehoorsaam was, het Hy gesweer dat hulle beslis
nie in sy rus sal ingaan nie?* **19** Ons sien dus dat hulle vanweë
ongeloof nie in staat was om in sy rus in te gaan nie.

4 1 Daarom, terwyl die belofte om in sy rus in te gaan, nog bly staan,
moet ons versigtig wees dat dit nie mag blyk dat een van julle
agtergebly het nie. 2 Want net soos aan hulle, is die goeie boodskap
ook aan ons verkondig. Maar die boodskap wat hulle gehoor het, het
hulle nie gebaat nie, omdat hulle nie deur die geloof verenig is met
dié wat dit wel gelowig aangehoor het nie. 3 Ons wat tot geloof gekom
het, gaan immers wel die rus in — soos Hy gesê het,

> "So het Ek in my toorn gesweer,
> 'Hulle sal beslis nie in my rus ingaan nie!' "*

al was God se werke reeds vanaf die grondlegging van die wêreld
afgehandel. 4 Hy het immers êrens aangaande die sewende dag gesê:
"God het op die sewende dag van al sy werke gerus."* 5 En in hierdie
gedeelte sê Hy weer: "Hulle sal beslis nie in my rus ingaan nie!"* 6
Aangesien dit dan bly staan dat sommige wel daar sal ingaan —
hoewel hulle wat eerste die goeie boodskap gehoor het, vanweë
ongehoorsaamheid nie ingegaan het nie — 7 bepaal Hy weer 'n sekere
dag, dit is "vandag", wanneer Hy baie later, soos hierbo reeds genoem,
deur Dawid sê:

> "Vandag, as julle sy stem hoor,
> moenie julle harte verhard nie!"*

8 As Josua hulle dan tot rus gebring het,* sou Hy nie gepraat het van
'n ander dag daarna nie. 9 Daar bly dus steeds 'n sabbatsrus oor vir die
volk van God. 10 Want wie in sy rus ingegaan het, het self ook gerus
van sy werke — soos God van syne.* 11 Laat ons ons dan beywer om in
daardie rus in te gaan, sodat niemand dalk in dieselfde patroon van
ongehoorsaamheid verval nie.

12 Want die woord van God* is lewend* en kragtig en skerper as
enige tweesnydende swaard.* Dit dring deur tot by die raakpunt
tussen •siel en gees, tussen gewrig en murg, en beoordeel* die hart se
voornemens en gedagtes. 13 Ja, niks wat geskape is, is vir Hom
verborge nie, maar alles is oop en bloot voor sy oë. Dit is Hy teenoor
wie ons ons moet verantwoord.

Jesus die groot Hoëpriester

14 Terwyl ons dan 'n groot Hoëpriester het wat deur die hemele[u]
gegaan het, Jesus,* die •Seun van God, laat ons styf vashou aan ons
belydenis.* 15 *Want ons het nie 'n Hoëpriester wat nie medelye met
ons swakhede kan hê nie, maar Een wat, soos ons, in alle opsigte

versoek is, en dit sonder dat Hy gesondig het. **16** Laat ons dan met vrymoedigheid die troon van genade nader,* sodat ons ontferming en genade kan ontvang om op die regte tyd gehelp te word.

5 1 Elke hoëpriester wat uit mense geneem word, word immers ook
ter wille van mense aangestel vir die offerdiens voor God,[v] sodat hy
ter wille van die sondes geskenke en offers kan bring. 2 [*]Hy kan
deernis hê met dié wat in onkunde dwaal, aangesien hy self ook aan
swakheid blootgestel is. 3 [*]Juis daarom moet hy, net soos vir die volk,
ook vir homself offers vir sy sondes bring. 4 Niemand eien die eer vir
homself toe nie, maar hy word, net soos Aäron, deur God geroep.[*]

5 So ook het •Christus nie Homself vereer deur hoëpriester te word
nie, maar wel die Een wat vir Hom gesê het:

> “Jy is my Seun;
> vandag het Ek jou verwek.”[w]

6 So sê Hy ook op 'n ander plek:

> “Jy is priester vir ewig,
> volgens die orde van Melgisedek.”[x]

7 [*]Hy het tydens sy aardse lewe smekinge en pleitbedes met harde
krete en trane gebring voor God wat in staat was om Hom uit die
dood te red, en Hy is verhoor uit sy angs. 8 Alhoewel Hy die Seun was,
het Hy gehoorsaamheid geleer deur wat Hy gely het. 9 En nadat Hy tot
volmaaktheid gebring is, het Hy vir almal wat aan Hom gehoorsaam
is, die bron van ewige verlossing geword,[*] 10 aangesien Hy deur God
aangewys is as “Hoëpriester volgens die orde van Melgisedek”.[y]

Waarskuwing teen afvalligheid

11 Hieroor het ons baie om vir julle te sê wat moeilik is om te
verduidelik, aangesien julle traag geword het om te luister. 12 Want
terwyl julle teen hierdie tyd reeds leraars moes gewees het, het julle
nou weer nodig dat iemand julle onderrig oor die grondbeginsels van
die uitsprake van God, en het julle weer behoefte aan melk en nie
vaste kos nie. 13 Elkeen wat melk gebruik, is immers onervare
aangaande die boodskap van regverdiging[z], want hy is 'n suigeling.[*] 14
Maar vaste kos is vir volwassenes, vir hulle wat oor die aanvoeling
beskik, deur gewoonte geoefen, om te kan onderskei tussen goed en
kwaad.[*]

6 1 Laat ons dan die basiese prediking oor •Christus daar laat en
voortgaan na volwassenheid, sonder om weer die fondament te lê van
die bekering van dooie werke, van geloof in God,* 2 van dooponderrig,
oplegging van hande, opstanding uit die dood en van ewige oordeel. 3
En juis dit sal ons doen as God dit toelaat.
4 *Dit is immers onmoontlik om hulle wat eenmaal verlig is, wat die
hemelse gawe gesmaak, en deel gekry het aan die Heilige Gees, 5 en
wat die goeie woord van God gesmaak, en ook die kragte van die
komende bedeling, 6 en tog afvallig geword het, weer opnuut tot
bekering te bring, aangesien hulle wat hulleself betref, die •Seun van
God opnuut kruisig en openlik tot skande maak. 7 Want grond wat die
reën indrink wat telkens daarop val en 'n bruikbare oes voortbring vir
hulle om wie se ontwil dit bewerk word, ontvang God se seën. 8 Maar
wanneer dit dorings en dissels voortbring, is dit nutteloos en naby
vervloeking.* Die einde daarvan is verbranding.
9 Maar selfs wanneer ons só praat, geliefdes, is ons, wat julle betref,
oortuig van beter dinge wat betrekking het op verlossing. 10 *God is
immers nie onregverdig nie. Hy sal nie vergeet van julle arbeid en van
die liefde wat julle vir sy Naam betoon het, deurdat julle die •heiliges
bedien het en nog steeds bedien nie. 11 Ons begeer dat elkeen van julle
enduit dieselfde ywer sal toon om tot volle sekerheid van die hoop te
kom, 12 sodat julle nie traag word nie, maar hulle navolg[a] wat deur
geloof en geduld die beloftes beërf.

God se belofte staan vas

13 Toe God aan Abraham 'n belofte gemaak het, het Hy, aangesien
Hy niemand belangriker gehad het om by te sweer nie, by Homself
gesweer.* 14 Hy het gesê: "Ek sal jou beslis ryklik seën en jou
veelvuldig laat vermeerder."* 15 En so, terwyl hy geduldig gewag het,
het hy die belofte verkry. 16 Mense sweer immers by iemand
belangriker as hulle, en die eed tot bevestiging beteken vir hulle die
einde van alle teenspraak.* 17 Omdat God vir die erfgename van die
belofte nog soveel sekerder wou aantoon hoe onveranderlik sy besluit
was, het Hy dit met 'n eed gewaarborg. 18 Die doel daarvan was dat
deur hierdie twee onveranderlike dinge waarvolgens dit vir God
onmoontlik sou wees om te lieg,* ons wat vrygekom het, 'n kragtige
bemoediging sou hê om stewig vas te hou aan die hoop wat voorlê. 19
Ons het hierdie hoop as 'n veilige en stewige anker van die •siel, wat
tot aan die binnekant van die tempelgordyn ingaan.* 20 Dit is waar
Jesus, ons Voorloper, ter wille van ons ingegaan het en Hoëpriester vir
ewig geword het volgens die orde van Melgisedek.[b]

Die priesterskap van Melgisedek

7 1 *Hierdie Melgisedek, koning van Salem, 'n priester van die
allerhoogste God, het Abraham tegemoetgegaan toe hy op pad terug
was nadat hy die konings verslaan het, en hom geseën. 2 Aan hom het
Abraham 'n tiende deel van alles gegee. In die eerste plek was hy, as
sy naam vertaal word, "Koning van •Geregtigheid", maar
daarbenewens was hy ook "Koning van Salem," dit is "Koning van
Vrede".[c] 3 Hy was sonder vader, sonder moeder, sonder stamboom; sy
lewe was sonder begin en sonder einde, maar, soortgelyk aan die
•Seun van God, bly hy priester vir altyd.*

4 Kyk net hoe belangrik was hierdie man dat selfs Abraham, die
stamvader, 'n tiende van die beste buit aan hom gegee het! 5 Die
nakomelinge van Levi wat die priesterskap ontvang, het 'n gebod dat
hulle volgens wet tiendes moet ontvang van die volk,* naamlik hulle
broers, alhoewel dié afstammelinge van Abraham is. 6 Maar
Melgisedek, wat nie van hulle afstam nie, het tiendes van Abraham
ontvang en hierdie draer van die beloftes geseën. 7 Sonder enige
teenspraak word die mindere tog deur die meerdere geseën. 8 In die
een geval ontvang sterflike mense tiendes, maar in die ander geval hy
van wie getuig word dat hy leef. 9 Mens kan selfs sê, ook Levi, wat
tiendes ontvang, het deur Abraham tiendes gegee; 10 want Levi was
nog in die liggaam van sy voorvader toe Melgisedek Abraham
tegemoetgegaan het.

11 As daar inderdaad deur die Levitiese priesterskap — want
daaronder het die volk die wet ontvang — volmaaktheid gekom het,
waarom was dit dan nog nodig dat 'n ander priester opstaan volgens
die orde van Melgisedek, eerder as een wat beskryf word as iemand
volgens die orde van Aäron? 12 Wanneer daar 'n verandering van
priesterskap is, vind daar noodwendig ook 'n verandering van die wet
plaas. 13 Want Hy oor wie hierdie dinge gesê word, was deel van 'n
ander stam van wie niemand altaardiens gedoen het nie.

Christus en die orde van Melgisedek

14 Dit is tog baie duidelik dat ons Here uit Juda voortgespruit het,[d]
'n stam oor wie Moses niks in verband met priesters gesê het nie. 15
Dit is nog duideliker as 'n ander priester opstaan volgens die ewebeeld
van Melgisedek 16 — een wat dit nie volgens die voorskrif van 'n
menslike gebod geword het nie, maar volgens die krag van
onvernietigbare lewe. 17 Daar word trouens getuig:

"Jy is priester vir ewig,

volgens die orde van Melgisedek."[e]

18 Aan die een kant is dit die opheffing van die voormalige gebod,
omdat dit swak en nutteloos was 19 — die wet het mos niks
vervolmaak nie[*] — maar aan die ander kant is dit die aanbreek van 'n
beter hoop, waardeur ons tot God nader.

20 Wat hierdie saak betref, dit het nie sonder eedswering
plaasgevind nie: Hulle het wel sonder eedswering priesters geword, 21
maar Hy het dit inderdaad met eedswering geword, deur God wat vir
Hom gesê het:

"Die Here het 'n eed geneem
en Hy sal nie spyt wees nie.
Jy is priester vir ewig."[f]

22 Daarvolgens het Jesus ook borg van 'n beter verbond geword.[*] 23
Boonop was daar baie ander mense wat priesters geword het, omdat
die priesters deur die dood verhinder is om aan te bly; 24 maar omdat
Hy tot in ewigheid bly, besit Hy 'n priesterskap wat nie tot 'n einde
kom nie. 25 Dit is waarom Hy ook volkome in staat is om hulle wat
deur Hom na God toe kom, te verlos — omdat Hy altyd leef om ter
wille van hulle in te tree.[*]

26 So 'n hoëpriester was ook vir ons gepas:[*] een wat heilig,
onskuldig, onbevlek, afgesonder van die sondaars en hoër as die
hemele[g] verhef is, 27 wat, anders as die hoëpriesters, nie elke dag
nodig het om eers ter wille van hulle eie sondes offers te bring en
daarna vir die volk nie.[*] Want dit het Hy eens en vir altyd gedoen toe
Hy Homself as 'n offer gebring het. 28 Die wet stel mense met
swakhede as hoëpriesters aan,[*] maar die eedswering wat ná die wet
gekom het, stel die Seun aan wat vir ewig volmaak is.

Hoëpriester van 'n uitnemender verbond

8 1 Die hoofsaak van wat gesê is, is dat ons só 'n Hoëpriester het:*
Een wat gaan sit het aan die regterkant van die troon van die
Majesteit in die hemele,[h]* 2 'n bedienaar in die heiligdom, ja, in die
ware tabernakel wat die Here, nie 'n mens nie, opgerig het.* 3 Elke
hoëpriester word tog aangestel om gawes en offers te bring. Daarom
moes ook Hy iets hê om te offer. 4 As dit dan op aarde was,[i] sou Hy
nie 'n priester gewees het nie, aangesien daar priesters is wat die
gawes volgens wet bring. 5 Hulle bediening is 'n afbeelding en 'n
skadu* van die hemelse, net soos die goddelike opdrag wat Moses
ontvang het toe hy die ware tabernakel moes oprig en God vir hom
gesê het: "Let op dat jy alles maak volgens die voorbeeld wat vir jou
op die berg gewys is."* 6 Maar nou het Jesus 'n meer verhewe
bediening verkry, in dié sin dat Hy ook Middelaar is van 'n
uitnemender verbond* wat op grond van uitnemender beloftes
regsgeldigheid verkry het.

7 Want as daardie eerste een foutloos was, sou daar nie behoefte
gewees het aan 'n tweede een nie. 8 Hy vind inderdaad fout met hulle
wanneer Hy sê:

"Kyk daar kom dae, sê die Here,
dat Ek met die huis van Israel
en met die huis van Juda
'n nuwe verbond sal sluit.
9 Dit sal nie wees soos die verbond
wat Ek met hulle voorgeslagte gesluit het
op die dag toe Ek hulle met my hand gegryp het
om hulle uit Egipte uit te lei nie;
want hulle het nie by my verbond gebly nie,
en Ek het hulle geïgnoreer, sê die Here.
10 *Dit is dan die verbond wat Ek ná daardie dae
met die huis van Israel sal sluit, sê die Here:
Ek sal my wette in hulle verstand gee,
en op hulle harte sal Ek dit graveer.
Ek sal vir hulle 'n God wees
en hulle sal vir My 'n volk wees.
11 Niemand sal meer sy medeburger of sy broer onderrig
en sê, 'Ken die Here!' nie,
omdat hulle almal My sal ken,
van die kleinste tot die grootste onder hulle.
12 Ek sal genadig wees oor hulle ongeregtighede,

en aan hulle sondes sal Ek glad nie meer dink nie.*”*

13 Deur te praat van 'n nuwe verbond, het Hy die eerste een verouderd verklaar. En wat verouderd verklaar en afgeleef is, is naby aan verdwyning.

'n Uitnemender heiligdom en offerdiens

9 1 Die eerste verbond het bepalings vir aanbidding, asook 'n
aardse heiligdom, gehad. 2 Die voorste tent[j] is toegerus met die
kandelaar* en die tafel met die vertoonbrode,[k] en is die "Heilige"
genoem. 3 *En agter die tweede gordyn was 'n tent wat "Allerheiligste"
genoem is; 4 dit het die goue reukofferaltaar bevat* en die
•verbondsark wat aan alle kante met goud oorgetrek was.* Daarbinne
was die goue kruik met manna* en die staf van Aäron wat gebot het,*
asook die tafels van die verbond;* 5 en bo-op was die gerubs van
heerlikheid[l] wat die versoendeksel oorskadu het.* Hieroor kan ons
egter nie nou in besonderhede praat nie.
6 Met hierdie dinge dan so ingerig, gaan die priesters gereeld die
voorste tent binne om hulle rituele diens te verrig.* 7 *Maar by die
tweede tent gaan net die hoëpriester in, en dit slegs een keer per jaar,
en nie sonder bloed wat hy vir homself offer en vir die sondes wat die
volk onwetend gedoen het nie. 8 Daarmee dui die Heilige Gees aan dat
die weg na die heiligdom nog nie oopgestaan het solank die voorste
tent nog bestaan het nie. 9 Dit versinnebeeld tot op hede hoe gawes en
offers gebring is wat nie in staat was om die gewete van die een wat
die offer bring, volkome te reinig nie.* 10 Dit het net gegaan oor kos*
en drank en verskillende reinigingsrites* — bepalings vir die liggaam
wat opgelê is tot op die bestemde tyd van regstelling.
11 •Christus egter het gekom as Hoëpriester* van die goeie dinge wat
nou verwesenlik is,* en Hy het deur 'n uitnemender en meer
volmaakte tabernakel beweeg wat nie deur mensehande gemaak is
nie, dit wil sê, wat nie van hierdie skepping is nie. 12 Hy het ook nie
met die bloed van bokramme en bulkalwers nie, maar eens en vir
altyd met sy eie bloed, die heiligdom binnegegaan en 'n ewige
verlossing bewerkstellig. 13 Want as die bloed van bokramme en bulle*
en die as van 'n jong vers* die verontreinigdes deur besprinkeling wy
met die oog op die reiniging van die liggaam, 14 hoeveel te meer sal
die bloed van Christus, wat Homself deur die ewige Gees as vlekkelose
offer aan God geoffer het, ons gewete reinig* van dooie werke sodat
ons die lewende God kan dien?*
15 En daarom is Hy Middelaar van 'n nuwe verbond,* sodat dié wat
geroep is, die belofte van die ewige erfenis kan ontvang, aangesien Hy
gesterf het as losprys vir die oortredinge onder die eerste verbond. 16
Waar 'n testament ter sprake is, is dit nodig om die dood van die een
wat dit gemaak het, te bevestig. 17 'n Testament tree tog deur die dood
in werking, aangesien dit nooit van krag is solank die een wat dit
gemaak het, nog leef nie. 18 Daarom is ook die eerste verbond nie

sonder bloed ingewy nie. 19 *Immers, nadat elke gebod volgens die
wet deur Moses aan die hele volk bekend gemaak is, het hy die bloed
van die bulkalwers en die bokramme saam met water geneem, en met
rooi wol en marjoleinm* het hy die •boekrol self en ook die hele volk
besprinkel, 20 terwyl hy sê: “Dit is die bloed van die verbond wat God
vir julle bepaal het.”* 21 *En op dieselfde wyse het Hy die tabernakel
en al die godsdienstige voorwerpe met die bloed besprinkel. 22 Feitlik
alles is volgens die wet met bloed gereinig; ja, sonder bloedvergieting
vind geen vergifnis plaas nie.*

Christus se volmaakte offer

23 Dit was dus nodig dat die afbeeldings van wat in die hemelen is
deur hierdie dinge gereinig word — maar die hemelse dinge self deur
beter offers as hierdie. 24 Want Christus het nie 'n mensgemaakte
heiligdom, 'n nabootsing van die ware een, binnegegaan nie, maar die
hemel self, om nou ter wille van ons voor God te verskyn;* 25 ook nie
sodat Hy Homself herhaaldelik sou offer nie — anders as die
hoëpriester, wat jaar ná jaar in die Heilige met 'n ander se bloed
ingaan — 26 aangesien Hy dan dikwels van die grondlegging van die
wêreld af sou moes ly. Maar nou, by die volheid van die tye, het Hy
eens en vir altyd verskyn om met sy offer die sonde ter syde te stel. 27
En net soos dit bestem is vir mense om slegs een maal te sterf,* en
daarna kom die oordeel, 28 so sal •Christus, nadat Hy eenmalig geoffer
is* om die sondes van baie te dra,* 'n tweede maal verskyn aan hulle
wat Hom verwag,* nie weens sonde nie, maar om hulle te verlos.

10 1 Die wet bevat immers net 'n skaduwee van die toekomstige
goeie dinge, nie 'n presiese weergawe daarvan nie. Daarom kan dit
nooit deur dieselfde offers, wat onophoudelik jaar ná jaar gebring
word, diegene wat kom aanbid, tot volmaaktheid bring nie. 2 Sou
hulle nie andersins opgehou het om offers te bring, omdat die
aanbidders, nadat hulle een maal gereinig is, nie meer enige besef van
sonde sou hê nie? 3 Maar deur dié offers word hulle nou jaarliks aan
hulle sondes herinner; 4 want die bloed van bulle en bokke* kan
onmoontlik sondes wegneem.
5 Daarom sê Hy met sy koms na die wêreld:

“Offerande en offergawe wou U nie hê nie,
maar 'n liggaam het U vir My voorberei;
6 ja, brandoffers en sondeoffers het U nie tevrede gestel nie.
7 Toe het Ek gesê, ‘Kyk, hier is Ek om u wil te doen, o God!
Dit is in die •boekrol oor My geskryf.’ ”o

8 Eers sê Hy hierbo: “Offerandes en offergawes”* en “brandoffers en
sondeoffers wou U nie hê* en het U nie tevrede gestel nie” — dit is
wat volgens die wet geoffer word. 9 Dan sê Hy: “Kyk, hier is Ek om u
wil te doen!”* Hy beëindig die eerste, sodat Hy die tweede tot stand
kan bring. 10 Volgens sy wil is ons heilig gemaak deur die offer van
die liggaam van Jesus •Christus, eens en vir altyd.*
11 Elke priester staan wel dag vir dag en diens doen, en bring oor en
oor dieselfde offers,* wat nooit in staat is om sondes weg te neem nie;
12 maar toe Christus vir altyd een offer ter wille van sondes gebring
het, het Hy aan die regterhandp van God gaan sit.q 13 Sedertdien wag
Hy totdat sy vyande 'n voetbank vir sy voeter gemaak word.s 14 Want
deur een offer het Hy hulle wat geheilig word, vir altyd vervolmaak.
15 Ook die Heilige Gees getuig teenoor ons; want Hy het gesê:

16 *“Dit is dan die verbond wat Ek ná daardie dae
met hulle sal sluit, sê die Here:
Ek sal my wette in hulle harte gee
en dit op hulle verstand neerskryf,
17 *en Ek sal glad nie meer aan hulle sondes en aan hulle wettelose dade dink nie.”

18 Waar daar vergifnis hiervoor is, word 'n offer vir sondes nie meer
gebring nie.

'n Oproep en 'n waarskuwing

19 Broers,[t] ons het dus vrymoedigheid deur die bloed van Jesus om
in te gaan na die heiligdom,* 20 langs 'n nuwe en lewende weg wat Hy
vir ons geopen het deur die tempelgordyn heen, dit is deur sy liggaam,
21 en ons het 'n groot Priester oor die huis van God. 22 Laat ons
daarom ingaan met 'n opregte hart, in volle geloofsekerheid, met ons
harte besprinkel, vry van 'n slegte gewete,* en ons liggame gewas met
skoon water.* 23 Laat ons styf vashou aan die belydenis van wat ons
hoop, sonder om af te wyk,* want Hy wat die belofte gemaak het, is
getrou. 24 Laat ons ons ook daarop toelê om mekaar aan te spoor tot
liefde en goeie dade, 25 sonder om ons eie samekoms te verwaarloos,
soos sommige se gewoonte is; laat ons eerder mekaar aanmoedig,
soveel te meer nog namate julle dié dag sien nader kom!

26 *Want as ons willens en wetens sondig nadat ons kennis van die
waarheid ontvang het, bly daar nie meer 'n offer vir ons sondes oor
nie, 27 maar wel 'n verskriklike verwagting van oordeel en intense
vuur wat God se teenstanders gaan verteer.* 28 Wanneer iemand die
wet van Moses verwerp het, het hy gesterf op grond van twee of drie
se getuienis,* sonder genade. 29 Hoeveel erger straf dink julle sal
iemand verdien wat die •Seun van God vertrap het, die bloed van die
verbond* waardeur hy geheilig is, gering geag het en die Gees van
genade uitgedaag het? 30 Want ons ken Hom wat gesê het:

> “Aan My behoort die wraak; Ek sal vergeld.”*

en ook:

> “Die Here sal sy volk oordeel.”*

31 Verskriklik is dit om te val in die hande van die lewende God!

32 Maar onthou die vroeër dae toe julle, nadat julle verlig is, 'n
geweldige stryd van lyding deurstaan het. 33 Aan die een kant is julle
deur beledigings en deur verdrukking openlik bespotlik gemaak;* aan
die ander kant het julle julle vereenselwig met dié wat so behandel
word. 34 Ook het julle met die gevangenes medelye gehad, en die
beslaglegging van julle besittings met vreugde aanvaar, omdat julle
weet dat julle 'n beter en blywende besitting het. 35 Julle moet dus nie
julle vrymoedigheid prysgee nie; dit hou 'n groot beloning in. 36 *Julle
het inderdaad volharding nodig, sodat julle, wanneer julle die wil van
God gedoen het, die belofte kan verkry.

> 37 *Want nog net “'n baie kort rukkie,*
> en Hy wat kom, sal kom en nie talm nie.
> 38 Maar my regverdige een sal uit geloof leef.[u]
> As hy hom egter sou onttrek,

het Ek geen behae in hom nie."

39 Maar ons is nie deel van enige onttrekking wat tot ondergang lei nie, maar van die geloof wat lei tot behoud van die lewe.[v]

Voorbeelde van geloofsvolharding

11 1 Geloof egter is sekerheid van die dinge wat gehoop word; 'n
bewys van die dinge wat nie gesien word nie. 2 Dit is immers vanweë
hulle geloof dat daar met lof aangaande die mense van ouds getuig is.
3 Deur geloof verstaan ons dat die wêreld deur die woord van God
geskep is, met die gevolg dat dit wat gesien kan word, ontstaan het[*]
uit dit wat nie gesien kan word nie.[*]
4 Deur geloof het Abel 'n beter offer as Kain aan God gebring[*] —
waardeur getuig is dat hy regverdig was toe God oor sy gawes
getuienis gelewer het; en deur geloof praat hy nog steeds, al het hy
gesterf. 5 Deur geloof is Henog weggeneem, sodat hy nie die dood
gesien het nie, en "hy is nie gevind nie, omdat God hom weggeneem
het".[*] Want voordat hy weggeneem is, is van hom getuig "dat hy God
behaag het".[*] 6 Sonder geloof is dit onmoontlik om God te behaag:
Want wie tot God nader, moet glo dat Hy bestaan en dat Hy dié
beloon wat Hom soek. 7 Deur geloof het Noag, toe hy die goddelike
opdrag ontvang het oor dit wat nog glad nie gesien is nie, en omdat
hy gehoorsaam was, 'n ark voorberei vir die redding van sy huis.[*]
Daardeur het hy die wêreld veroordeel en 'n erfgenaam geword van
die regverdiging[w] volgens geloof.[*]
8 [*]Deur geloof was Abraham gehoorsaam toe hy geroep is om uit te
trek na 'n plek wat hy as erflating sou ontvang, en hy het weggetrek,
sonder om te weet waarheen hy gaan. 9 [*]Deur geloof het hy as
bywoner in die land van die belofte gaan bly, soos in 'n vreemde land,
en het hy in tente gewoon saam met Isak en Jakob, die mede-
erfgename van dieselfde belofte. 10 Want hy het die stad verwag wat
fondamente het, waarvan God die argitek en boumeester is. 11 Deur
geloof het ook Sara, alhoewel reeds onvrugbaar en nie meer jonk nie,[*]
krag ontvang om bevrug te word,[x] aangesien sy Hom wat dit belowe
het, getrou geag het. 12 Daarom is daar uit een man, wat so te sê dood
was,[*] 'n nageslag gebore, in getal so veel soos die sterre van die hemel
en soos die ontelbare sandkorrels op die strand by die see.[*]
13 Al hierdie mense het in geloof gesterf sonder om die beloftes te
ontvang, maar hulle het dit van ver af gesien en verwelkom, en bely
dat hulle •vreemdelinge en bywoners op die aarde is.[*] 14 Want dié wat
sodanige dinge sê, gee te kenne dat hulle op soek is na 'n vaderland. 15
En as hulle nog aanhou dink het aan daardie land waaruit hulle
weggetrek het, sou hulle geleentheid gehad het om terug te keer; 16
maar nou hunker hulle na 'n beter een, 'n hemelse een. Daarom skaam
God Hom nie vir hulle om hulle God genoem te word nie,[*] want Hy
het vir hulle 'n stad voorberei.

17 *Deur geloof het Abraham, toe hy getoets is, Isak as offer
aangebied en was hy op die punt om sy enigste te offer — hy wat die
beloftes ontvang het, 18 aan wie gesê is, “Deur Isak sal daar vir jou 'n
nageslag wees”* 19 — omdat hy gereken het dat God die mag het om
ook uit die dood op te wek; waaruit hy, figuurlik gesproke, hom ook
terugontvang het. 20 *Deur geloof het Isak vir Jakob en Esau geseën
met betrekking tot toekomstige dinge. 21 Deur geloof het Jakob,
terwyl hy sterwend was, elkeen van die seuns van Josef geseën* en
“het hy in aanbidding gebuig oor die bopunt van sy staf”.* 22 *Deur
geloof het Josef, toe hy op sy einde was, van die uittog van die
Israeliete melding gemaak en het hy opdrag gegee in verband met sy
beendere.
23 Deur geloof is Moses, toe hy gebore is, drie maande lank deur sy
ouers weggesteek* omdat hulle gesien het dat die kindjie mooi was, en
hulle nie vir die koning se bevel bang was nie.* 24 *Deur geloof het
Moses, toe hy grootgeword het, geweier om die seun van die dogter
van Farao genoem te word, 25 en het hy eerder verkies om saam met
die volk van God sleg behandel te word as om die kortstondige genot
van sonde te beleef. 26 Hy het die smaad van die •Christus groter
rykdom geag as die skatte van Egipte, want hy het uitgesien na die
beloning. 27 Deur geloof het hy Egipte verlaat* sonder om bang te
wees vir die woede van die koning, want hy het volhard soos een wat
Hom, die Onsienlike, sien. 28 *Deur geloof het hy die Pasgay ingestel
en die bloed laat aansmeer, sodat die doodsengel nie aan hulle
•eersgeborenes sou raak nie. 29 *Deur geloof het hulle deur die Rooisee
getrek soos oor droë land, terwyl die Egiptenare, toe hulle dit probeer
doen het, verdrink het. 30 *Deur geloof het die mure van Jerigo geval
nadat daar vir sewe dae rondom die stad getrek is. 31 *Deur geloof het
Ragab, die prostituut, nie saam met die ongehoorsames omgekom nie,
omdat sy die spioene in vrede ontvang het.
32 En wat moet ek nog meer sê? Want die tyd sal my ontbreek om te
vertel van Gideon, Barak, Simson, Jefta, Dawid, en ook van Samuel en
die profete — 33 hulle wat deur geloof koninkryke verower het, wat
gedoen het wat reg is, wat beloftes verkry het, wat die bekke van
leeus toegestop het,* 34 wat die geweld van vuur geblus,* die skerpte
van die swaard ontvlug het, wat krag ontvang het in hulle swakheid,
wat magtig geword het in oorlogvoering, wat slagordes van vreemdes
afgeweer het. 35 Vroue het hulle dooies deur opstanding
terugontvang;* ander weer is gemartel toe hulle nie die vrylating wou
aanvaar nie, sodat hulle 'n beter opstanding kon verkry; 36 *nog ander
het die toets van bespotting en slae verduur, en boonop van boeie en
gevangenskap. 37 Hulle is gestenig,* middeldeur gesaag;* deur
teregstelling met die swaard het hulle gesterf, in skaapvelle het hulle
geswerf, in bokvelle, behoeftig, verdruk, mishandel — 38 die wêreld

was hulle nie werd nie — terwyl hulle in verlate plekke en oor berge
rondgeswerf het, en in grotte en in gate in die grond.
39 En hoewel daar oor al hierdie mense vanweë hulle geloof met lof
getuig is, het hulle nie die belofte ontvang nie, **40** aangesien God iets
beters vir ons voorsien het, sodat hulle nie sonder ons volmaak
gemaak sou word nie.

Aanmoediging om te volhard

12 1 Daarom, terwyl ons ook so 'n groot wolk getuies rondom ons
het, laat ons, nadat ons van elke las ontslae geraak het en van die
sonde wat ons so maklik aankleef, die wedloop wat vir ons voorlê met
volharding hardloop,[*] 2 die oog gerig op Jesus, die Leidsman en
Voleinder van die geloof, Hy wat ter wille van die vreugde wat vir
Hom in die vooruitsig gestel is, die kruis verduur het, die skande
daarvan gering geag het en sy plek aan die regterkant van die troon
van God ingeneem het.[z] 3 Dink inderdaad aan Hom wat so 'n
vyandigheid van die kant van sondaars teen Hom verduur het, sodat
julle nie geestelik moeg raak en uitsak nie.
4 Julle het nog nie ten bloede toe teenstand gebied in julle stryd
teen die sonde nie. 5 En julle het die aansporing wat julle as kinders
aanspreek, heeltemal vergeet:

> [*]“My seun, moenie die tugtiging van die Here geringskat nie
> en moenie moedeloos word wanneer jy deur Hom bestraf word nie;
> 6 want die Here tug dié wat Hy liefhet,[*]
> en Hy straf elke seun wat Hy aanneem.”

7 Verdra dit as tugtiging, want God behandel julle as sy seuns. Want
watter seun word nie deur sy vader getug nie? 8 Maar as julle sonder
tugtiging is, waaraan almal deel gehad het, dan is julle onega[a] en nie
egte seuns nie. 9 Verder, ons het tog ons aardse vaders gehad wat ons
getug het en ons het hulle gerespekteer. Sal ons ons nie baie eerder
aan ons geestelike Vader[b] onderwerp en leef nie? 10 Want hulle het
ons vir 'n kort rukkie getug volgens dit wat vir hulle reg gelyk het,
maar Hy tot ons beswil, sodat ons deel kan kry aan sy heiligheid. 11
Op die oomblik lyk elke tugtiging wel nie of dit blydskap bring nie,
maar droefheid. Later lewer dit egter 'n vredevolle vrug op vir hulle
wat daardeur ingeoefen is: 'n vrug van •geregtigheid.[*]
12 Daarom, tel op die slap hande en die lam knieë[*] 13 en maak
reguit paaie vir julle voete,[*] sodat wat lam is, nie dalk mag swik nie,
maar eerder gesond kan word.

Waarskuwing teen die verwerping van God se genade

14 Streef na vrede met almal[*] en na die heiligmaking, waarsonder
niemand die Here sal sien nie. 15 Sien toe dat niemand die genade van
God verspeel nie, sodat geen wortel van bitterheid opskiet en
moeilikheid veroorsaak[*] en baie daardeur besoedel word nie; 16 ook

dat niemand sedeloos of goddeloos optree soos Esau nie — hy wat vir
een maaltyd sy eersgeboortereg prysgegee het.* 17 *Julle weet immers
dat toe hy hierna die seën wou beërf, hy afgewys is, want hy kon nie
'n weg vind tot gesindheidsverandering[c] nie — alhoewel hy dit met
trane gesoek het.

18 *Julle het nie aangekom by iets tasbaars, by 'n brandende vuur en
by duisternis en donkerte en stormwind nie — 19 ook nie by die klank
van 'n basuin en 'n weerklinkende stem wat die hoorders laat pleit het
dat nie nog 'n woord vir hulle toegevoeg word nie; 20 want die opdrag,
“Selfs as 'n wilde dier die berg aanraak, moet dit gestenig word”,* kon
hulle nie hanteer nie. 21 En so angswekkend was die verskynsel dat
Moses gesê het: “Ek is beangs* en ek sidder!” 22 Nee, julle het
aangekom by die berg Sion en die stad van die lewende God, by die
hemelse Jerusalem* en tienduisende engele,* by die feestelike
byeenkoms 23 en 'n gemeente van •eersgeborenes wat opgeteken is in
die hemele,[d]* en by God, die Regter van almal,* en by die geeste van
die regverdiges wat vervolmaak is, 24 en by Jesus, die Middelaar van
'n nuwe verbond,* en by die bloed wat gesprinkel is,* en wat sterker
praat as dié van Abel.*

25 Sien toe dat julle Hom wat praat, nie verontagsaam nie; want as
hulle nie ontvlug het toe hulle Hom, wat hulle op aarde gewaarsku
het, verontagsaam het nie, soveel te meer ons as ons die rug draai op
Hom wat ons van die hemele af waarsku!* 26 Destyds het sy stem die
aarde geskud,* maar nou het Hy die volgende aangekondig: “Nog een
keer sal Ek nie net die aarde skud nie, maar ook die hemel.”* 27 En
hierdie uitdrukking “nog een keer” wys op die verandering van die
wankelbare dinge — die geskape dinge — sodat die onwankelbare
dinge sal bly. 28 Daarom, terwyl ons 'n onwankelbare koninkryk
ontvang, laat ons dankbaar wees en God daardeur op 'n welgevallige
wyse dien, met eerbied en ontsag. 29 Want ons God is inderdaad 'n
verterende vuur.*

Laaste opdragte

13 1 Die broederliefde moet bly! 2 Moenie versuim om gasvry te
wees nie, want hierdeur het sommige, sonder dat hulle dit weet,
engele as gaste ontvang.* 3 Dink aan die gevangenes* asof julle
medegevangenes is, aan hulle wat mishandel word asof julle dit self
aan julle liggaam beleef. 4 Die huwelik moet in alle opsigte eerbaar
gehou word en die huweliksbed moet onbesoedeld wees, want God sal
hoereerders en egbrekers oordeel.* 5 Julle leefwyse moet vry wees van
geldgierigheid. Wees tevrede met wat julle het, want Hy het gesê, "Ek
sal jou beslis nie verlaat nie en ook nie in die steek laat nie",* 6 sodat
ons met vertroue kan sê:

"Die Here is vir my 'n helper,
ek sal nie bang wees nie.
Wat sal 'n mens aan my doen?"*

7 Hou altyd julle leiers in gedagte, dié wat die woord van God aan
julle verkondig het; gee ag op die uiteinde van hulle lewensloop, en
neem hulle geloof as voorbeeld.* 8 Jesus •Christus is gister en vandag
dieselfde en tot in ewigheid. 9 Moenie meegevoer raak deur allerhande
vreemde leringe nie,* want dit is goed dat die hart deur genade
versterk word, nie deur eetgebruike wat dié wat daarvolgens lewe,
niks baat nie. 10 Ons het 'n offeraltaar waarvan dié wat in die
tabernakel diens verrig, nie mag eet nie. 11 *Want die karkasse van die
diere waarvan die bloed ter wille van die sonde deur die hoëpriester
in die heiligdom ingedra word, word buite die laer verbrand. 12
Daarom het ook Jesus so buite die stadspoort gely, sodat Hy die volk
deur sy eie bloed kon heilig. 13 *Laat ons dus uitgaan na Hom buite die
laer en sy smaad verduur. 14 *Want ons het hier geen blywende stad
nie, maar ons is op soek na die toekomstige stad. 15 Laat ons dan deur
Hom voortdurend 'n lofoffer aan God bring — dit is die vrug van
lippe* wat sy Naam saam bely.* 16 En moenie versuim om goed te
doen en mededeelsaam te wees nie, want God het behae in sodanige
offers.*

17 Wees gehoorsaam en onderdanig aan julle leiers, want hulle
waak oor julle •siele* as diegene wat rekenskap sal moet gee — sodat
hulle dit met vreugde kan doen, en nie al sugtend nie, want dit sal vir
julle nie goed wees nie.

18 Bid vir ons, want ons is oortuig dat ons 'n goeie gewete het,
omdat ons in alles daarna streef om eerbaar te leef.* 19 Veral pleit ek
dat julle dit sal doen sodat ek binnekort na julle teruggebring sal

word.
20 En mag die God van vrede, wat die groot Herder van die skape,[*]
ons Here Jesus, uit die dood uitgelei het[*] deur die bloed van die ewige
verbond,[*] 21 julle toerus met alles wat goed is, sodat julle sy wil kan
doen, terwyl Hy in ons dit doen wat voor Hom welbehaaglik is deur
Jesus •Christus, aan wie die heerlikheid behoort vir ewig en ewig!
•*Amen!*

Laaste opmerkings en seëngroet

22 Ek pleit by julle, broers,[e] aanvaar hierdie boodskap van
aansporing, want ek het maar kortliks vir julle geskryf. 23 Julle moet
weet dat ons broer Timotheus vrygelaat is. As hy binnekort kom, sal
ek julle saam met hom sien.
24 Groet al julle leiers en al die •heiliges. Dié wat van Italië is, groet
julle.
25 Die genade bly met julle almal!

* **1:2 Hom het Hy aangestel … alle dinge:** Ps 2:8; Matt 21:38

* **1:2 deur Hom … geskep:** Joh 1:3; Kol 1:16

* **1:3 ewebeeld … wese:** 2 Kor 4:4; Kol 1:15

a 1:3 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

b 1:3 die Majesteit: 'n Eretitel wat na God verwys.

c 1:3 het Hy gaan … hoogtes: Toespeling op Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 22:44; Mark 16:19; Hand 2:34; Ef 1:20; Heb 8:1; 10:12; 12:2.

* **1:4 'n Naam … s'n is:** Ef 1:21; Fil 2:9

d 1:5 vandag … verwek: Aanhaling uit Ps 2:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 13:33; Heb 5:5.

e 1:5 Ek sal … wees: Aanhaling uit 2 Sam 7:14 as heenwysing na Jesus Christus; vgl 1 Kron 17:13.

f 1:6 En al … aanbid: Aanhaling uit Deut 32:43 LXX as heenwysing na Jesus Christus; vgl Ps 97:7. Hierdie reël kom nie in die Hebreeuse teks voor nie.

* **1:7** Ps 104:4 (Ps 103:4 LXX)

g 1:8-9 U troon … vriende: Aanhaling uit Ps 45:7-8 as heenwysing na Jesus Christus.

h 1:10 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

i 1:10-12 U het … kom nie: Aanhaling uit Ps 102:26-28 as heenwysing na Jesus Christus.

j 1:13 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

k 1:13 voetbank … voete: Dit dui op die onderwerping van die vyand.

l 1:13 Sit … gemaak het: Aanhaling uit Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus.

* **1:14 wat uitgestuur … staan nie:** Ps 34:8; 91:11

* **2:2 as die … verkondig is:** Hand 7:38,53; Gal 3:19

* **2:3 hoe sal … verontagsaam:** Heb 10:29; 12:25

* **2:4 gawes van … goedgevind het:** 1 Kor 12:4,11

m **2:7** **kort rukkie:** Kan ook vertaal word "'n bietjie".

* **2:6-8** **Wat ... gestel:** Ps 8:5-7 LXX

* **2:8** **Deur ... is nie:** 1 Kor 15:27

n **2:9** **kort rukkie:** Kan ook vertaal word "'n bietjie".

* **2:9** **Maar ... gemaak is:** Fil 2:8-9

o **2:11** **broers:** Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **2:11** **is Jesus ... noem nie:** Matt 25:40; Mark 3:35; Joh 20:17

* **2:12** **Ek sal ... besing:** Ps 22:23

* **2:13** **Ek ... stel:** Jes 8:17 LXX; 2 Sam 22:3 LXX; Jes 12:2

* **2:13** **Kyk ... gegee het:** Jes 8:18

* **2:14** **sodat ... duiwel:** Joh 12:31; 1 Joh 3:8; Op 12:10

* **2:16** **oor Abraham ... besorg:** Jes 41:8-9

* **2:17** **in elke ... broers:** Fil 2:7; Heb 2:14

p **2:17** **om as ... dien:** Letterlik 'die dinge wat op God betrekking het'.

* **2:17** **om as ... sondes:** 1 Joh 2:2; 4:10

* **2:18** Heb 4:15

q **3:1** **broers:** Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **3:1** **Hoëpriester ... belydenis:** Heb 4:14; 6:20; 7:26; 8:1; 9:11

* **3:2** **Moses ... God:** Num 12:7

r **3:5** **tempeldienaar:** Tegniese term vir 'n persoon wat diens doen in 'n heiligdom, soos 'n priester.

* **3:5** **Moses ... huis:** Num 12:7

* **3:6** **as ons ... roem:** Kol 1:23; Heb 3:14

* **3:8** Eks 17:7; Num 20:2-5

s **3:8** **woestyn:** Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **3:11** Num 14:21-23

* **3:7-11 Vandag … ingaan nie:** Ps 95:7-11

t 3:12 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **3:14 mits ons … geloofsvertroue:** Heb 3:6

* **3:15 Vandag … opstand nie:** Ps 95:7-8; Heb 3:7-8

* **3:16-18** Num 14:1-35

* **3:17 hulle wat … gelê het nie:** Num 14:29; 1 Kor 10:10

* **3:18 het Hy … ingaan nie:** Num 14:22-23; Ps 95:11; Heb 3:11

* **4:3 So het … ingaan nie:** Ps 95:11; Heb 3:11; 4:5

* **4:4 God … gerus:** Gen 2:2

* **4:5 Hulle … ingaan nie:** Ps 95:11; Heb 3:11; 4:1

* **4:7 Vandag … verhard nie:** Ps 95:7-8; Heb 3:7-8

* **4:8 As Josua … gebring het:** Deut 31:7; Jos 22:4

* **4:10 soos … syne:** Gen 2:2; Heb 4:4

* **4:12 woord … God:** Joh 12:48

* **4:12 Want … lewend:** 1 Pet 1:23

* **4:12 die woord … swaard:** Jes 49:2; Ef 6:17; Op 19:15

* **4:12 beoordeel:** Joh 12:48

u 4:14 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **4:14 groot Hoëpriester … Jesus:** Heb 3:1; 6:20; 7:26; 8:1; 9:11

* **4:14 laat … belydenis:** Heb 10:23

* **4:15** Heb 2:17

* **4:16 Laat … nader:** Heb 10:19

v 5:1 offerdiens … God: Letterlik ‘dinge wat betrekking het op God’.

* **5:2** Heb 2:17; 4:15

* **5:3** Lev 9:7; 16:6

* **5:4 hy word … geroep:** Eks 28:1

w **5:5 Jy is … verwek:** Aanhaling uit Ps 2:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 13:33; Heb 1:5.

x **5:6 Jy is … Melgisedek:** Aanhaling uit Ps 110:4 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Heb 6:20; 7:17.

* **5:7** Matt 26:36-46; Mark 14:32-42; Luk 22:39-46

* **5:9 bron … geword:** Jes 45:17

y **5:10 volgens … Melgisedek:** Toespeling op Ps 110:4; vgl Heb 5:6.

z **5:13 regverdiging:** Kan ook vertaal word "vryspraak".

* **5:12-13 het julle weer … suigeling:** 1 Kor 3:1-3; 1 Pet 2:2

* **5:14 onderskei … kwaad:** Rom 16:19

* **6:1 bekering … God:** Heb 9:14

* **6:4-6** Matt 12:31; Heb 10:26-27; 1 Joh 5:16

* **6:8 Maar … vervloeking:** Gen 3:17-18

* **6:10** Heb 10:32-34

a **6:12 hulle navolg:** Letterlik 'naboots'.

* **6:13 by Homself gesweer:** Gen 22:16

* **6:14 Ek … vermeerder:** Gen 22:17

* **6:16 die eed … teenspraak:** Eks 22:11

* **6:18 vir God … lieg:** Num 23:19; 1 Sam 15:29

* **6:19 tot … ingaan:** Lev 16:2-3,12,15

b **6:20 Hoëpriester … Melgisedek:** Toespeling op Ps 110:4 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Heb 5:6; 7:17.

* **7:1-2** Gen 14:17-20

c **7:2 Koning van Geregtigheid:** Hierdie beskrywing is 'n direkte vertaling van die Hebreeuse naam "Melgisedek", saamgestel uit *meleg* ('koning') en *tsedek* ('geregtigheid').

* **7:3 maar … altyd:** Ps 110:4

* **7:5 Die nakomelinge … volk:** Num 18:21

d 7:14 ons Here ... voortgespruit het: Toespeling op Gen 49:10; Jes 11:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 2:6; Op 5:5.

e 7:17 Jy is ... Melgisedek: Aanhaling uit Ps 110:4 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Heb 5:6; 6:20.

* **7:19 die wet ... vervolmaak nie:** Heb 9:9

f 7:21 Die Here ... ewig: Aanhaling uit Ps 110:4 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Heb 5:6; 6:20; 7:17.

* **7:22 het Jesus ... geword:** Heb 8:6; 12:24

* **7:25 omdat ... tree:** Rom 8:34; 1 Joh 2:1

* **7:26 hoëpriester ... gepas:** Heb 3:1; 4:14; 6:20; 8:1; 9:11

g 7:26 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **7:27 die hoëpriesters ... volk nie:** Lev 9:7; 16:6,15

* **7:28 Die wet ... hoëpriesters aan:** Heb 5:1-2

* **8:1 dat ... Hoëpriester het:** Heb 3:1; 4:14; 6:20; 7:26; 9:11

h 8:1 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **8:1 wat gaan ... hemele:** Ps 110:1; Matt 22:44; Mark 16:19; Hand 2:34; Ef 1:20; Heb 1:3; 10:12; 12:2

* **8:2 die ware ... opgerig het:** Num 24:6 LXX

i 8:4 As ... was: Ander vertalings lui "As Hy dan op aarde was ..."

* **8:5 Hulle bediening ... skadu:** Kol 2:17

* **8:5 Let ... gewys is:** Eks 25:40

* **8:6 Hy ook ... verbond:** Heb 7:22; 9:15; 12:24

* **8:10** Heb 10:16

* **8:12 aan hulle ... dink nie:** Heb 10:17

* **8:8-12 Kyk ... dink nie:** Jer 31:31-34

j 9:2 voorste tent: Omdat dit die eerste ruimte van die heiligdom was wat 'n priester van buite af betree het. Daarom word daar ook van die "buitenste tent" gepraat; vgl Eks 26:1-30.

* **9:2 die kandelaar:** Eks 25:31-40

k 9:2 vertoonbrode: Brode wat op 'n tafel in die heilige deel van die tempel uitgestal is. Slegs ritueel gereinigde priesters is toegelaat om daarvan te eet; vgl Eks 25:23-30; Lev 24:5-8.

* **9:3** Eks 26:31-33

* **9:4 dit het … bevat:** Eks 30:1-6

* **9:4 die verbondsark … oorgetrek was:** Eks 25:10-16

* **9:4 die goue … manna:** Eks 16:33

* **9:4 die staf … gebot het:** Num 17:8-10

* **9:4 die tafels … verbond:** Eks 25:16; Deut 10:3-5

l 9:5 gerubs van heerlikheid: Die •gerubs was 'n spesiale groep engele wat geassosieer was met God se heerlikheid. Twee van hulle het volgens Eks 25:18-20 met oopgespreide vlerke bo-op die deksel van die •verbondsark gestaan.

* **9:5 bo-op … oorskadu het:** Eks 25:18-22

* **9:6 gaan … verrig:** Num 18:2-6

* **9:7** Eks 30:10; Lev 16:2,14-15

* **9:9 gawes … reinig nie:** Heb 10:1-2

* **9:10 net … kos:** Lev 11:2

* **9:10 verskillende reinigingsrites:** Lev 11:25; 15:18; Num 19:13

* **9:11 Christus … Hoëpriester:** Heb 3:1; 4:14; 6:20; 7:26; 8:1

* **9:11 van die … verwesenlik is:** Heb 10:1

* **9:13 as die bloed … bulle:** Lev 16:3,14-15; Heb 10:4

* **9:13 die as … vers:** Num 19:9,17-19

* **9:14 sal die … reinig:** 1 Pet 1:18-19; 1 Joh 1:7

* **9:14 van dooie … dien:** Heb 6:1

* **9:15 is Hy … verbond:** Heb 7:22; 8:6; 12:24

* **9:19** Eks 24:3,6-8

m 9:19 marjolein: 'n Bossie wat teen mure groei en waarmee reinigingswater gesprinkel is. Die volksnaam *hisop* is 'n transliterasie van die Hebreeuse woord.

* **9:19 rooi … marjolein:** Lev 14:4; Num 19:6

* **9:20 Dit … bepaal het:** Eks 24:8

* **9:21** Lev 8:15,19

* **9:22 sonder … plaas nie:** Lev 17:11

n 9:23 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **9:24 om nou … verskyn:** 1 Joh 2:1

* **9:27 dit bestem … sterf:** Gen 3:19

* **9:28 Christus … geoffer is:** Heb 10:10

* **9:28 om die … dra:** Jes 53:12; 1 Pet 2:24

* **9:28 'n tweede maal … verwag:** Fil 3:20; 2 Tim 4:8

* **10:4 die bloed … bokke:** Lev 16:15,21; Heb 9:13

o 10:5-7 Offerande … geskryf: Aanhaling uit Ps 40:7-9 as heenwysing na Jesus Christus.

* **10:8 Offerandes en offergawes:** Ps 40:7

* **10:8 brandoffers … nie hê:** Ps 40:7

* **10:9 Kyk … doen:** Ps 40:8-9

* **10:10 is ons … altyd:** Heb 9:12,28

* **10:11 Elke … offers:** Eks 29:38

p 10:12 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van voorrang.

q 10:12 het Hy … sit: Toespeling op Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 22:44; Mark 16:19; Hand 2:34; Ef 1:20; Heb 1:3; 8:1; 12:2.

r 10:13 voetbank … voete: Dit dui op die onderwerping van die vyand.

s 10:13 totdat … gemaak word: Toespeling op Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus.

* **10:16** Jer 31:33; Heb 8:10

* **10:17** Jer 31:34; Heb 8:12

t 10:19 Broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **10:19 ons het … heiligdom:** Heb 4:16

* **10:22 met ons … gewete:** Eseg 36:25

* **10:22 ons liggame … water:** Ef 5:26

* **10:23 Laat … te wyk:** Heb 4:14

* **10:26** Heb 6:4-8

* **10:27 intense … verteer:** Jes 26:11

* **10:28 het hy … getuienis:** Deut 17:6; 19:15

* **10:29 die bloed … verbond:** Eks 24:8; Heb 13:20

* **10:30 Aan … vergeld:** Deut 32:35; Rom 12:19

* **10:30 Die Here … oordeel:** Deut 32:36; Ps 135:14

* **10:33 is … gemaak:** 1 Kor 4:9

* **10:36** Luk 21:19; Heb 6:12

* **10:37-38** Hab 2:3-4 LXX

* **10:37 Want … rukkie:** Jes 26:20 LXX

u 10:38 Maar … leef: Hierdie aanhaling uit Hab 2:4 LXX word hier deur die skrywer op 'n eie besondere manier weergegee; vgl Rom 1:17; Gal 3:11.

v 10:39 lewe: Ander vertalings lui "siel".

* **11:3 die wêreld … ontstaan het:** Gen 1:1; Ps 33:6,9; 2 Pet 3:5

* **11:3 met die gevolg dat … ontstaan het:** Rom 4:17

* **11:4 het Abel … gebring:** Gen 4:3-10

* **11:5 Henog … weggeneem het:** Gen 5:24 LXX; *Henog* 70:1-4 •**Pseudepigrawe**

* **11:5 dat … het:** Gen 5:24

* **11:7 toe hy … sy huis:** Gen 6:13-22; 7:1; 1 Pet 3:20

w 11:7 regverdiging: Kan ook vertaal word "vryspraak".

* **11:7 van die regverdiging … geloof:** Rom 3:22; 4:13; 9:30

* **11:8** Gen 12:1-5; Hand 7:2-4

* **11:9** Gen 23:4; 26:3; 35:12,27

* **11:11** **Sara ... jonk nie:** Gen 17:19; 18:11-14; 21:2

x **11:11** **ook Sara ... word:** Hierdie vertaling volg die bronteks. Verskeie ander vertalings lui “ook Abraham, alhoewel hy nie meer jonk was nie en Sara onvrugbaar was, krag ontvang vir die verwekking van 'n nageslag”.

* **11:12** **uit een ... dood was:** Rom 4:19

* **11:12** **soos die sterre ... see:** Gen 15:5-6; 22:17; 32:12; Eks 32:13; Deut 1:10; 10:22; Dan 3:36 LXX

* **11:13** **vreemdelinge ... aarde is:** Gen 23:4; 47:9; 1 Kron 29:15; Ps 39:12; 1 Pet 2:11

* **11:16** **skaam ... word nie:** Eks 3:6,15; 4:5; Mark 12:26

* **11:17** Gen 22:1-10; Jak 2:21

* **11:18** **Deur ... wees:** Gen 21:12; Rom 9:7

* **11:20** Gen 27:27-29,39-40

* **11:21** **Jakob ... geseën:** Gen 48:15-16

* **11:21** **het hy ... staf:** Gen 47:31 LXX

* **11:22** Gen 50:24-25; Eks 13:19

* **11:23** **is Moses ... weggesteek:** Eks 2:2

* **11:23** **hulle nie ... was nie:** Eks 1:22

* **11:24** Eks 2:10-12

* **11:27** **het hy Egipte verlaat:** Eks 2:15; 12:51

* **11:28** Eks 12:21-30

y **11:28** **Pasga:** Die fees wanneer elke gesin in Israel 'n lam moes slag en dit moes eet saam met bitter kruie en ongesuurde brood. Hulle moes die fees vier op 14 •*Nisan;* •Feeste.

* **11:29** Eks 14:21-31

* **11:30** Jos 6:12-21

* **11:31** Jos 2:11-12; 6:21-25; Jak 2:25

* **11:33** **bekke ... toegestop het:** Rig 14:6-7; 1 Sam 17:34-36; Dan 6:1-27

* **11:34** **wat die ... geblus:** Dan 3:23-25

* **11:35 Vroue het … ontvang:** 1 Kon 17:17-24; 2 Kon 4:25-37

* **11:36** 1 Kon 22:26-27; 2 Kron 18:25-26; Jer 20:2; 37:15; 38:6

* **11:37 Hulle … gestenig:** 2 Kron 24:21

* **11:37 middeldeur gesaag:** *Hemelvaart van Jes* 5:11-14 •**Pseudepigrawe**

* **12:1 die wedloop … hardloop:** 1 Kor 9:24

z 12:2 sy plek … ingeneem het: Toespeling op Ps 110:1 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 22:44; Mark 16:19; Hand 2:34; Ef 1:20; Heb 1:3; 8:1; 10:12.

* **12:5-6 My seun … aanneem:** Spr 3:11-12

* **12:6 want … liefhet:** Op 3:19

a 12:8 oneg: In die antieke tyd verwys dit na kinders wat nie uit 'n wettige huwelik gebore is nie en daarom nie die regte van wettige kinders gehad het nie.

b 12:9 geestelike Vader: Letterlik 'Vader van die geeste'; Num 16:22; 27:16.

* **12:11 lewer … geregtigheid:** Jak 3:17-18

* **12:12 tel op … knieë:** Jes 35:3

* **12:13 maak … voete:** Spr 4:26 LXX

* **12:14 Streef … almal:** Ps 34:14; Rom 12:18

* **12:15 sodat … veroorsaak:** Deut 29:17 LXX

* **12:16 Esau … prysgegee het:** Gen 25:33-34

* **12:17** Gen 27:30-40

c 12:17 gesindheidsverandering: Dws by Isak; vgl Gen 27:34-40.

* **12:18-19** Eks 19:16-22; 20:18-21; Deut 4:11-12; 5:22-27

* **12:20 Selfs … gestenig word:** Eks 19:12-13

* **12:21 Ek is beangs:** Deut 9:19

* **12:22 hemelse Jerusalem:** Gal 4:26; Op 21:2

* **12:22 tienduisende engele:** Op 5:11

d 12:23 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **12:23 wat opgeteken is … hemele:** Luk 10:20

* **12:23 God … almal:** Gen 18:25; Ps 50:6

* **12:24 Jesus … verbond:** Heb 7:22; 8:6; 9:15

* **12:24 bloed … gesprinkel is:** 1 Pet 1:2

* **12:24 as dié … Abel:** Gen 4:10

* **12:25 want as … af waarsku:** Heb 2:1-3; 10:28-29

* **12:26 Destyds … geskud:** Eks 19:18; Rig 5:4; Ps 68:8

* **12:26 Nog … hemel:** Hag 2:6

* **12:29 ons God … vuur:** Deut 4:24; 9:3; Jes 33:14

* **13:2 sonder … ontvang:** Gen 18:1-8; 19:1-3

* **13:3 Dink … gevangenes:** Matt 25:36; Heb 10:34

* **13:4 want … oordeel:** Gal 5:19,21; Ef 5:5

* **13:5 Ek … laat nie:** Deut 31:6,8; Gen 28:15; Jos 1:5

* **13:6 Die Here … doen:** Ps 118:6 (117:6 LXX)

* **13:7 neem … voorbeeld:** 1 Kor 4:16; Heb 6:12

* **13:9 Moenie … leringe nie:** Ef 4:14

* **13:11** Lev 16:27

* **13:13** Heb 11:26

* **13:14** Heb 11:10,16; 12:22

* **13:15 vrug van lippe:** Hos 14:2

* **13:15 lofoffer … bely:** 2 Kron 29:31; Ps 50:14,23

* **13:16 want … offers:** Fil 4:18

* **13:17 want … siele:** Jes 62:6; Eseg 3:17

* **13:18 'n goeie … leef:** Hand 24:16; 2 Kor 1:12

* **13:20 die groot … skape:** 1 Pet 2:25

* **13:20** **wat ... uitgelei het:** Jes 63:11

* **13:20** **die bloed ... verbond:** Sag 9:11; **ewige verbond:** Jes 55:3; Jer 32:40; Eseg 37:26

e **13:22** **broers:** Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

DIE BRIEF VAN
JAKOBUS

1 2 3 4 5

Inleiding

Oor die ontstaanstyd van *Die Brief van Jakobus* is daar baie onsekerheid. Indien dit deur Jakobus, die broer van Jesus, geskryf is, moes dit voor 62 nC ontstaan het. Sommige beskou *Jakobus* selfs as die oudste geskrif in die Nuwe Testament en dateer dit voor 50 nC. Ander geleerdes plaas hierdie brief heelwat later, te wete rondom die einde van die eerste eeu. Ook oor die ontstaansplek is daar onsekerheid. Dit kon Sirië gewees het.

Die skrywer identifiseer homself as Jakobus, 'n dienskneg van die Here Jesus Christus (1:1). Volgens oorlewering was hierdie Jakobus die broer van Jesus. Jakobus het as een van die "pilare" van die gemeente in Jerusalem bekend gestaan (Gal 2:9), en het later die leier van hierdie gemeente geword. Hy sterf die marteldood in 62 nC. Op grond van die brief se besondere woordeskat en styl meen baie geleerdes egter dat die outeur nie Jesus se broer was nie, maar eerder 'n Joodse Christen wat dit op 'n later stadium geskryf het. Hy was egter goed bekend met die onderrig van Jesus.

Die Brief van Jakobus word gerig aan die "twaalf stamme in verstrooiing" (1:1). Daarmee word die Jode aangedui wat om ekonomiese en politieke redes oor die destydse wêreld versprei was. Uit die brief word dit duidelik dat die meerderheid ontvangers minder gegoede Joodse Christene was wat allerlei beproewings moes verduur en aan uitbuiting blootgestel was (1:2-4,12; 2:6; vgl 5:4). Daar was egter ook enkele rykes by hulle betrokke (2:2; 5:1-6). Die geadresseerdes openbaar geestelike onvolwassenheid deurdat hulle hulle deur die teenwoordigheid van die rykes laat beïndruk (2:1-7) en sterk aanmoediging nodig het om hulle geloof in dade sigbaar te maak (2:14-26).

Jakobus is waarskynlik bedoel as 'n algemene omsendskrywe. Dit het die eienskappe van 'n didaktiese diskoers wat die lesers of hoorders aan die hand van verskeie sake uit die gewone lewe wil help om hulle Christenskap prakties uit te leef. Hiervoor sluit die skrywer onder meer aan by Jesus se onderrig in die bergrede (Matt 5 — 7). Wat styl en inhoud betref, kom *Jakobus* sterk ooreen met die Joodse wysheidsliteratuur. Die skrywer se sterk beklemtoning van dade is bedoel as regstelling van 'n lewenshouding wat nalaat om Christenskap in ons daaglikse optrede konkreet te maak.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

5:1-6 Waarskuwing aan rykes
5:7-11 Die waarde van geduld
5:12-14 Aflê van 'n eed
5:15-20 Gelowige gebed

1 1 Jakobus, 'n dienskneg van God en die Here Jesus •Christus,
aan die twaalf stamme in die *Diaspora:*[a]*
Groete.

Geloof en wysheid

2 *Beskou dit as 'n groot vreugde, my broers,[b] wanneer allerhande
beproewings julle oorval, 3 omdat julle weet dat as julle geloof getoets
word,* dit volharding bewerkstellig. 4 Maar julle volharding moet tot
volledige ontwikkeling kom, sodat julle volmaak en sonder gebrek kan
wees en in niks tekort skiet nie.
5 *As enigiemand van julle wysheid kortkom, laat hom dit vra van
God, wat aan almal gee sonder voorbehoud en sonder verwyt, en dit
sal aan hom gegee word. 6 Maar hy moet in die geloof vra, sonder om
enigsins te twyfel,* want wie twyfel, is soos 'n golf van die see wat
deur die wind rondgeruk en voortgesleep word. 7 Want so 'n mens
moenie dink dat hy enigiets van die Here sal ontvang nie. 8 Hy is 'n
weifelende mens, onbestendig in alles wat hy doen.

Ryk en arm

9 Laat die onbeduidende broer in sy hoë aansien roem 10 en die ryke
in sy onbeduidendheid, want soos 'n blom van die veld sal hy vergaan.
11 Want die son met sy hitte kom op en verdor die veld en die blom
val af en sy skoonheid gaan tot niet.* Net so sal die ryke verwelk in
alles wat hy doen.

Beproewing en versoeking

12 Geseënd is die man wat beproewing deurstaan, want as hy die
toets deurstaan, sal hy die kroon van die lewe ontvang* wat God
beloof het aan hulle wat Hom liefhet. 13 Laat niemand wat versoek
word, sê: "Ek word deur God versoek," nie, want God kan nie deur
kwaad versoek word nie, en self versoek Hy niemand nie. 14 Elkeen
word versoek wanneer hy deur sy eie begeerte meegevoer en verlei
word. 15 Dan, wanneer die begeerte bevrug is, gee dit geboorte aan die
sonde en wanneer die sonde volgroei is, gee dit geboorte aan die
dood.

God gee goeie gawes

16 Moenie mislei word nie, my geliefde broers.[c] 17 Elke goeie
geskenk en elke volmaakte gawe kom van bo af, van die Vader* van
die hemelligte by wie daar geen afwyking of skadu van verandering is
nie. 18 Volgens sy wil het Hy ons verwek* deur die woord van die
waarheid* om eerstelinge[d] van sy skepsels te wees.

19 Let op, my geliefde broers,[e] elke mens moet flink wees om te
luister, stadig om te praat, stadig om kwaad te word.* 20 Want die
woede van 'n mens bewerkstellig nie •geregtigheid voor God nie. 21
Daarom moet julle in sagmoedigheid afstand doen van alle morele
besoedeling en die ongebreidelde kwaad.* Dan sal julle die woord wat
in julle geplant is en daartoe in staat is om julle lewens te red,
ontvang. 22 Wees doeners van die woord en nie slegs hoorders* wat
julleself mislei nie. 23 Want wie 'n hoorder van die woord is en nie 'n
doener nie, is soos iemand wat sy eie gesig in 'n spieël sien.* 24 Hy sien
homself, gaan weg en vergeet onmiddellik hoe hy gelyk het. 25 Maar
wie diep in die volmaakte wet van vryheid* inkyk en daarby bly, sal
geseënd wees in wat hy doen,* omdat hy nie 'n vergeetagtige hoorder
is nie, maar 'n doener wat sy werk doen. 26 As iemand dink dat hy
godsdienstig is en nie sy tong kan beheer nie,* mislei hy homself, en
so 'n mens se godsdiens is vergeefs. 27 Dít is suiwer en onbesmette
godsdiens voor ons God en Vader: om na weeskinders en weduwees
om te sien in hulle ellende en jouself onbesmet van die wêreld te hou.

Moenie volgens die uiterlike oordeel nie

2 1 My broers,f beoefen julle geloof in ons Jesus •Christus, die Here
van die heerlikheid, sonder om die uiterlike te beoordeel.* 2 As daar 'n
man met goue ringe en pragtige klere by julle samekoms aankom en
daar kom ook 'n arm man met vuil klere aan, 3 en julle kyk vol
bewondering na die een met die pragtige klere en sê: "Sit jy hier op 'n
goeie plek," en vir die arm man sê julle: "Staan jy daar!" of: "Sit hier
onder by my voetbank!" 4 het julle dan nie self 'n onderskeid getref en
regters met slegte oorwegings geword nie?
5 Luister, my geliefde broers, het God nie die armes in die wêreld
gekies* om ryk in die geloof te wees nie? En om erfgename te wees
van die koninkryk wat Hy beloof het aan hulle wat Hom liefhet nie? 6
Maar julle het die arme oneer aangedoen. Is dit dan nie die rykes wat
julle uitbuit, en is dit nie hulle wat julle voor die gereg sleep nie? 7 Is
dit nie hulle wat die goeie Naam belaster wat oor julle uitgeroep is
nie? 8 As julle wel die koninklike wet vervul volgens die Skrif: "Jy
moet jou naaste liefhê soos jouself,"* doen julle goed. 9 *As julle egter
mense volgens hulle uiterlike beoordeel, doen julle sonde en word
julle deur die wet as oortreders aan die kaak gestel. 10 Want wie die
hele wet onderhou, maar in een opsig struikel,* is aan al die wette
skuldig. 11 Want Hy wat gesê het: "Jy mag nie egbreuk pleeg nie,"* het
ook gesê: "Jy mag nie moord pleeg nie."* As jy dus nie egbreuk pleeg
nie, maar wel moord pleeg, is jy 'n oortreder van die wet. 12 Praat só
en tree só op asof julle deur die wet van vryheid* geoordeel gaan
word. 13 Want die oordeel is genadeloos oor wie nie deernis betoon
nie.* Deernis triomfeer oor die oordeel.

Glo en doen

14 Wat baat dit, my broers,g as iemand sê dat hy geloof het, maar hy
bevestig dit nie met dade nie?* So 'n geloof kan hom tog nie verlos
nie? 15 As 'n broer of 'n suster sonder klere en daaglikse kos is, 16 en
een van julle sê vir hulle: "Gaan in vrede, word warm en word
versadig," maar julle gee nie vir hulle wat die liggaam nodig het nie,
wat help dit? 17 *So is geloof alleen, as dit nie op dade uitloop nie,
dood.
18 Maar as iemand sê: "Jy het geloof en ek het dade," wys dan vir
my jou geloof sonder dade en ek sal jou uit my dade my geloof wys. 19
Glo jy dat God Een is? Goed so. Ook die demone glo* dit en hulle
bewe. 20 Wil jy weet, o nietige mens, dat geloof sonder dade nutteloos
is? 21 Is Abraham, ons vader, nie op grond van sy dade regverdig
verklaar omdat hy sy seun Isak op die altaar geplaas het nie?* 22 Kan

jy sien dat die geloof meegewerk het met sy dade* en dat vanuit die
dade die geloof volkome geword het? 23 En die Skrif is vervul wat sê:
“Abraham het God geglo en God het sy geloof vir hom as
regverdiging[h] gereken* en is hy vriend van God genoem.*” 24 Julle
sien dus dat 'n mens op grond van dade regverdig verklaar word en
nie deur geloof alleen nie. 25 *Is Ragab, die prostituut, nie ook net so
op grond van dade regverdig verklaar toe sy die boodskappers gasvry
ontvang en met 'n ander pad weggestuur het nie? 26 *Want net soos die
liggaam sonder asem dood is, só is die geloof sonder dade dood.

Beheersing van die tong

3 1 Moenie almal leermeesters wil wees nie, my broers,[i] omdat
julle weet dat ons strenger geoordeel sal word. 2 Almal van ons
struikel tog dikwels. As iemand nie met woorde struikel nie, is hy 'n
volmaakte man en ook daartoe in staat om sy hele liggaam in toom te
hou. 3 Ons sit stange in perde se bekke sodat hulle ons gehoorsaam en
daarmee stuur ons hulle hele liggaam. 4 Kyk, selfs skepe word, hoewel
hulle so groot is en deur hewige winde aangedryf word, met 'n baie
klein roer gestuur na waar die stuurman wil. 5 So is die tong ook 'n
klein ledemaat wat op groot dinge roem. Kyk watter klein vuurtjie
steek 'n groot hoop hout aan die brand. 6 Die tong is ook 'n vuur, 'n
wêreld van ongeregtigheid. Die tong is deel van ons ledemate, maar
besoedel die hele liggaam.[*] Dit steek die hele lewensloop aan die
brand en word uit die Gehenna[j] aangesteek. 7 Want elke soort wilde
dier en voël en kruipende dier en seedier word en is getem deur die
menslike natuur. 8 Maar geen mens kan die tong tem nie; dit is 'n
onbestendige kwaad, vol dodelike gif.[*] 9 Daarmee loof ons die Here en
Vader, en daarmee vervloek ons mense wat na die beeld van God
geskep is.[*] 10 Uit dieselfde mond kom seën en vervloeking. Dit, my
broers, behoort nie so te wees nie. 11 'n Fontein laat tog nie uit
dieselfde oog vars én bitter water uitborrel nie? 12 'n Vyeboom, my
broers, kan tog nie olywe dra of 'n druiwestok vye nie? 'n Brak fontein
gee ook nie soet water nie.

Hemelse wysheid teenoor aardse wysheid

13 Wie onder julle is wys en verstandig? Laat hy deur goeie gedrag
sy dade met sagmoedige wysheid toon. 14 Maar as daar bittere afguns
en selfsug in julle harte is, moet julle dan nie op wysheid beroem en
teen die waarheid lieg nie. 15 Dít is nie die wysheid wat van bó kom
nie,[*] maar aards, niegeestelik en demonies. 16 Want waar afguns en
selfsug heers, kom wanorde en allerlei gemene dade voor. 17 Maar die
wysheid van bó is in die eerste plek suiwer, en verder ook
vredeliewend, bedagsaam, inskiklik, vol deernis en goeie vrugte,
onpartydig en ongeveins. 18 En die vrug van •geregtigheid word in
vrede gesaai[*] vir hulle wat vrede maak.[*]

Onmin binne die gemeenskap

4 1 *Waar kom al die oorloë en gevegte onder julle vandaan? Kom
dit nie van julle begeertes wat in julle ledemate oorlog voer nie? 2
Julle begeer, maar julle besit niks nie; julle pleeg moord en is vol
jaloesie en julle kan niks bereik nie. Julle veg en maak oorlog, en tog
het julle niks, omdat julle nie bid nie. 3 Julle bid en julle ontvang nie,
omdat julle op die verkeerde manier vra, sodat julle dit in julle wellus
kan deurbring. 4 Egbrekers! Weet julle dan nie dat vriendskap met die
wêreld vyandskap teen God beteken nie? Wie ook al 'n vriend van die
wêreld wil wees, geld as vyand van God.* 5 Of dink julle dat die Skrif
verniet sê dat God met jaloersheid waak oor die Gees wat Hy in ons
laat woon?* 6 Maar Hy gee groter genade; daarom sê Hy: “God staan
die hoogmoediges teen, maar aan die nederiges gee Hy genade.”* 7
Onderwerp julle dus aan God. Weerstaan die duiwel,* dan sal hy van
julle wegvlug. 8 Nader tot God, dan sal Hy tot julle nader.* Reinig julle
hande, sondaars,* en suiwer julle harte, weifelaars. 9 Weeklaag en
treur en huil. Laat julle lag in droefheid verander en julle blydskap in
somberheid. 10 *Verneder julle voor die Here, dan sal Hy julle
verhoog.

Respek vir mekaar

11 Moenie van mekaar kwaad praat nie, broers.k Wie kwaad praat
van sy broer of sy broer oordeel, praat ook kwaad van die wet en
oordeel die wet. As jy die wet oordeel, is jy nie 'n doener van die wet
nie, maar 'n regter. 12 Daar is net een Wetgewer en Regter, Hy wat in
staat is om te red en te vernietig. Maar jy, wie is jy om jou naaste te
oordeel?*

Afhanklikheid van God

13 Kom nou, julle wat sê: “Vandag of môre sal ons na hierdie of
daardie stad gaan en 'n jaar daar deurbring en handel dryf en wins
maak.” 14 Julle weet nie eers wat môre gaan gebeur nie. Hoe is julle
lewe dan?* Dit is maar 'n miswolkie wat net vir 'n kort rukkie verskyn
en dan weer verdwyn. 15 In plaas daarvan dat julle sê: “As die Here
wil en ons nog leef, sal ons dit of dat doen.”* 16 Maar nou is julle trots
op julle hoogmoedige optrede. Sulke trots is verkeerd. 17 *As iemand
weet om die goeie te doen en dit nie doen nie, geld dit vir hom as
sonde.

Waarskuwing aan rykes

5 1 *Kom nou, julle rykes, huil en weeklaag oor die rampe wat julle
gaan tref. 2 *Julle rykdom het vergaan, en julle klere is motgevreet. 3
Julle goud en silwer is verroes, en die roes sal teen julle getuig en julle
liggame soos vuur verteer.* Julle het in die laaste dae skatte vergader.
4 Kyk, die loon wat julle weerhou het van die arbeiders wat julle lande
geoes het, skree dit uit.* Die geroep van diegene wat oes, het die ore
van die HERE, Heerser oor alle magte, bereik.* 5 Julle het op aarde
weelderig en losbandig gelewe. Julle het julle harte vet gevoer vir die
slagdag.* 6 Julle het die •regverdige veroordeel en vermoor. Hy het
geen verweer teen julle nie.

Die waarde van geduld

7 Wees geduldig, broers,[l] tot met die wederkoms van die Here. Kyk,
die landbouer wag met geduld op die waardevolle opbrengs van die
aarde tot die vroeë en laat reën* geval het. 8 Wees dan geduldig, staal
julle harte, want die wederkoms van die Here is naby.* 9 Moenie oor
mekaar kla nie, broers, sodat julle nie geoordeel word nie. Kyk, die
Regter staan voor die deur.*

10 Neem as voorbeeld van lyding en geduld, broers, die profete wat
in die Naam van die Here gepraat het. 11 Kyk, ons beskou hulle wat
volhard as geseënd.* Julle het gehoor van Job se volharding, en julle
het die Here se einddoel met hom gesien, en dat die Here vol medelye
en ontferming is.*

Aflê van 'n eed

12 *Bo alles, my broers,[m] moenie sweer nie, nie by die hemel nie en
nie by die aarde nie, en moet ook geen ander eed aflê nie. Maar laat
julle "ja" 'n "ja" wees en julle "nee" 'n "nee", sodat die oordeel julle
nie tref nie.

Gelowige gebed

13 As iemand van julle swaarkry, moet hy bid. As iemand
opgeruimd is, moet hy psalms sing. 14 As iemand van julle siek is,
moet hy die ouderlinge van die gemeente roep sodat hulle vir hom
kan bid nadat hulle hom in die Naam van die Here met olyfolie gesalf[n]
het. 15 Die gelowige gebed sal die sieke gesond laat word* en die Here
sal hom weer laat opstaan. En as hy sonde gedoen het, sal hy vergewe
word. 16 Bely dan julle sondes teenoor mekaar en bid vir mekaar sodat
julle gesond kan word. Die gebed van 'n •regverdige is kragtig en
effektief. 17 *Elia was 'n mens net soos ons en hy het vurig gebid dat

dit nie moet reën nie, en dit het drie jaar en ses maande lank nie op
die aarde gereën nie. **18** *Toe het hy weer gebid, en die hemel het reën
gegee en die aarde het sy vrug opgelewer.

19 My broers,o as enigeen van julle afdwaal van die waarheid en
iemand hom laat terugdraai, **20** moet hy weet dat wie 'n sondaar van
sy dwaalweg laat terugdraai, sy •siel uit die dood sal red en 'n menigte
sondes sal bedek.*

a 1:1 *Diaspora:* Dit beteken ‘verstrooiing’. Dit is die term waarmee Jode na hulle volksgenote buite Palestina verwys het.

* **1:1 aan … Diaspora:** Hand 15:23; 1 Pet 1:1

* **1:2** Rom 5:3-5; 1 Pet 1:6

b 1:2 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **1:3 as julle … word:** 1 Pet 1:7

* **1:5** Spr 2:3-6

* **1:6 Maar hy … twyfel:** Matt 7:7; Mark 11:24

* **1:10-11 soos 'n … niet:** Ps 102:5,12; Jes 40:6-7; 1 Pet 1:24

* **1:12 kroon … ontvang:** 1 Kor 9:25; 2 Tim 4:8; 1 Pet 5:4; Op 2:10

c 1:16 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **1:17 Elke goeie … Vader:** Matt 7:11

* **1:18 Volgens … verwek:** Joh 1:13

* **1:18 verwek … waarheid:** 1 Pet 1:23

d 1:18 eerstelinge: Dit dui op die eerste vrug of oes waarop die volle oes sal volg. Diegene wat aan Christus behoort, word ook as “eerstelinge” of “eerste vrug” aangedui; vgl Op 14:4.

e 1:19 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **1:19 stadig … te word:** Pred 7:9

* **1:21 moet … kwaad:** Kol 3:8; 1 Pet 2:1

* **1:22 Wees … hoorders:** Matt 7:26; Rom 2:13

* **1:23 is soos … sien:** 1 Kor 13:12

* **1:25 volmaakte … vryheid:** Rom 8:2; Gal 6:2; Jak 2:12; 1 Pet 2:16

* **1:25 sal … doen:** Joh 13:17

* **1:26 nie … beheer nie:** Ps 34:14; 39:2; 141:3

f 2:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **2:1 sonder … beoordeel:** Job 34:19; Hand 10:34; Jak 2:9

* **2:5 het God … gekies:** 1 Kor 1:26-28

* **2:8 Jy … jouself:** Lev 19:18; Matt 19:19; 22:39; Mark 12:31; Luk 10:27; Rom 13:9; Gal 5:14

* **2:9** Deut 1:17

* **2:10 maar … struikel:** Matt 5:19

* **2:11 Jy mag nie egbreuk pleeg nie:** Eks 20:14; Deut 5:18; Matt 5:27; 19:18; Mark 10:19; Luk 18:20; Rom 13:9

* **2:11 Jy mag nie moord pleeg nie:** Eks 20:13; Deut 5:17; Matt 5:21; Mark 10:19; Luk 18:20; Rom 13:9

* **2:12 wet … vryheid:** Rom 8:2; Gal 6:2; Jak 1:25; 1 Pet 2:16

* **2:13 Want … betoon nie:** Matt 5:7; 18:32-35

g 2:14 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **2:14 Wat … dade nie:** Matt 7:21

* **2:17** Jak 2:20,26

* **2:19 die demone glo:** Matt 8:29; Mark 1:24; 5:7; Luk 4:34

* **2:21 omdat … het nie:** Gen 22:9,12

* **2:22 die geloof … dade:** Heb 11:17

h 2:23 regverdiging: Kan ook vertaal word “vryspraak”.

* **2:23 Abraham … gereken:** Gen 15:6; Rom 4:3,9,22; Gal 3:6

* **2:23 is hy vriend … genoem:** 2 Kron 20:7; Jes 41:8

* **2:25** Jos 2:4,15; 6:17; Heb 11:31

* **2:26** Jak 2:17,20

i 3:1 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **3:6 besoedel … liggaam:** Matt 12:36-37; 15:11,18-19

j 3:6 Gehenna: 'n Vergriekste vorm van die Hebreeuse uitdrukking *ge hinnom,* wat verwys na die Hinnomdal, wat volgens Jer 7:31-32; 19:6-7 'n plek van straf sou word.

* **3:8 vol … gif:** Ps 140:4; Rom 3:13

* **3:9 mense … geskep is:** Gen 1:26-27; 1 Kor 11:7

* **3:15 die wysheid … kom nie:** Jak 1:5,17

* **3:18 vrug … gesaai:** Jes 32:17; Heb 12:11

* **3:18 vir hulle … maak:** Matt 5:9

* **4:1** Rom 7:23; 1 Pet 2:11

* **4:4 vriendskap met … van God:** Rom 8:7; 1 Joh 2:15

* **4:5 God … woon:** Eks 20:5

* **4:6 God … genade:** Spr 3:34 LXX; Matt 23:12; 1 Pet 5:5

* **4:7 Weerstaan … duiwel:** Ef 6:12; 1 Pet 5:8-9

* **4:8 Nader tot … julle nader:** Sag 1:3; Mal 3:7

* **4:8 Reinig … sondaars:** Jes 1:16

* **4:10** Job 5:11; 1 Pet 5:6

k 4:11 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **4:12 Maar … oordeel:** Rom 2:1; 14:4

* **4:13-14 Kom nou … lewe dan:** Spr 27:1; Luk 12:18-20

* **4:15 As die … doen:** Hand 18:21

* **4:17** Luk 12:47

* **5:1** Luk 6:24

* **5:2** Matt 6:19

* **5:3 julle liggame … verteer:** Ps 21:10

* **5:4 loon … uit:** Lev 19:13; Deut 24:14-15; Mal 3:5

* **5:4 Die geroep … bereik:** Gen 4:10; Ps 18:7; Jes 5:9

* **5:5 slagdag:** Jer 12:3; 25:34

l 5:7 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **5:7 vroeë … reën:** Deut 11:14; Jer 5:24; Joël 2:23

* **5:8 die wederkoms … naby:** Rom 13:11-12; Heb 10:25; 1 Pet 4:7

* **5:9 die Regter … deur:** Matt 24:33

* **5:11 ons … geseënd:** Dan 12:12

* **5:11 die Here vol … is:** Eks 34:6; Ps 103:8; 111:4

* **5:12** Matt 5:34-37

m 5:12 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

n 5:14 met … gesalf: Volgens destydse opvatting was olyfolie 'n geneesmiddel. Die salwing met olyfolie moes dien as teken van die sekerheid van die genesing; vgl Mark 6:13.

* **5:15 Die gelowige … laat word:** Matt 16:18

* **5:17** 1 Kon 17:1; Luk 4:25

* **5:18** 1 Kon 18:42-45

o 5:19 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **5:20 'n menigte … bedek:** Spr 10:12; 1 Pet 4:8

DIE BRIEF VAN
JUDAS

1

Inleiding

2 Petrus vertoon 'n mate van afhanklikheid van *Die Brief van Judas*. Indien aanvaar word dat die apostel Petrus ook *2 Petrus* geskryf het, moes *Judas* geskryf gewees het voor die dood van Petrus êrens tussen 60 en 70 nC. Ons het geen aanduiding van die plek waar dit ontstaan het nie.

Tradisioneel word aanvaar dat hierdie brief deur Judas, die broer van Jesus, die broer van Jakobus geskryf is (vgl Mark 6:3; Matt 13:55) en dat die skrywer homself uit beskeidenheid bloot as 'n dienskneg van Jesus Christus bekend stel (vs 1).

Die Brief van Judas word gerig tot 'n spesifieke groep wat hulle in spesifieke omstandighede bevind. Wie en waar kan ons egter nie presies aflei nie. Dit blyk dat hierdie Christene deur dwaalleraars bedreig word wat hulle geledere binnegesypel en allerlei vreemde leringe en losbandige praktyke voorgestaan het (vs 4,10,12). Dit het verdeeldheid en onsekerheid onder die gelowiges laat posvat (vs 19,22).

Die *Judasbrief* is 'n tipiese strydgeskrif wat die Christelike geloofsoortuigings teen dwaalleer verdedig. Vandaar die talle vergelykings en beelde wat die bedrieglikheid en gevare van die dwaalleer beklemtoon (vgl veral vs 11-13). *Judas* is die enigste geskrif in die Nuwe Testament wat direk uit 'n pseudepigrafiese boek aanhaal, naamlik uit *Henog* 1:9. Hy haal vermoedelik ook 'n gedeelte uit *Die Hemelvaart van Moses* aan (•Pseudepigrawe). Daarmee wil hy nie gesaghebbende status aan hierdie dokumente gee nie, maar wil hy sy Joodse lesers aan hulle erfgoed herinner.

Die skrywer werk veral met temas uit die Joodse geskiedenis wat moet dien as waarskuwing teen afdwaling. Aan die positiewe kant wil hy sy lesers aanspoor om vas te hou aan die ware geloof soos dit aan hulle verkondig is (vs 3,20-23).

Die brief kan in die volgende hoofdele verdeel word:

- 1-2 Briefaanhef
- 3-4 Rede vir die skrywe
- 5-19 Waarskuwing teen die dwaalleer
- 20-23 Oproep om vas te staan in die geloof
- 24-25 Lofprysing

1 1 Judas, dienskneg van Jesus •Christus en broer van Jakobus,
aan die geroepenes, diegene vir wie God die Vader liefhet en wat
deur Jesus Christus bewaar word:
2 *Mag barmhartigheid, vrede en liefde in oorvloed aan julle gegee
word.

Rede vir die skrywe

3 Geliefdes, alhoewel ek vas van plan was om aan julle oor ons
gemeenskaplike verlossing te skryf, word ek nou genoodsaak om aan
julle te skryf en julle aan te spoor om te stry vir* die geloof wat vir
eens en altyd aan die •heiliges toevertrou is. 4 Want sekere mense oor
wie die oordeel reeds lank tevore opgeteken is, het julle geledere
binnegesypel,* goddeloses, mense wat God se genade in losbandigheid
laat ontaard, en ons enigste Meester[a] en Here, Jesus •Christus,
verwerp.*

Waarskuwing teen die dwaalleer

(2 Pet 2:1-17)

5 Ek wil julle daaraan herinner — al weet julle dit alles* — dat die
Here, nadat Hy een maal die volk uit Egipteland gered het,* die
tweede keer diegene wat nie geglo het nie omgebring het,* 6 *en dat
Hy die engele,* wat hulle nie aan hulle magsgebied gehou het nie,
maar hulle woonplek verlaat het, met ewige boeie in die duisternis in
bewaring hou vir die oordeel van die groot dag. 7 *So ook dien Sodom
en Gomorra en die omliggende dorpe[b] wat op 'n soortgelyke manier as
daardie engele ontug gepleeg en agter vreemde liggame aangeloop
het, as waarskuwende voorbeeld omdat hulle die straf van ewige vuur
ondergaan. 8 En tog doen hierdie mense op grond van hulle
droomvisioene dieselfde: Hulle besoedel hulle liggame, verwerp gesag
en belaster die glansryke hemelwesens.* 9 Selfs Migael,[c] die aartsengel,
toe hy van die duiwel verskil en met hom oor die liggaam van Moses
geargumenteer het, het dit nie gewaag om 'n lasterlike oordeel uit te
spreek nie,* maar gesê: "Mag die Here jou straf."[d] 10 *Hierdie mense
belaster egter alles wat hulle nie ken nie, en dit wat hulle van nature
soos redelose diere verstaan, veroorsaak hulle ondergang. 11 Ellende
wag vir hulle, want hulle het die pad van Kain* geloop en hulleself vir
vergoeding aan die bedrog van Bileam* oorgegee, en hulle sal soos
met die verset van Korag omkom.* 12 Hierdie mense is skandvlekke by
julle liefdesmaaltye, hulle vier skaamteloos saam met julle fees,* hulle
sorg net vir hulleself.* Hulle is miswolke[e] wat deur winde voortgedryf
word,* bome in die laatherfs wat sonder vrugte staan, twee maal

dood, ontwortel, 13 woeste seegolwe wat hulle eie skandes laat
opskuim,* dwaalsterre vir wie die somber duisternis vir ewig gereed
gehou word.* 14 Henog, uit die sewende geslag ná Adam,* het ook teen
hulle geprofeteer en gesê: “Kyk, die Here het gekom met sy heilige
tienduisende* 15 om oor almal die oordeel te vel en om alle mense te
straf* vir al die goddelose dade wat hulle in hulle goddeloosheid
verrig het, en vir al die vermetele dinge wat goddelose sondaars teen
Hom uitgespreek het.” 16 Hulle is klaagsiekes, knorpotte, wat hulle eie
drange uitleef; hulle is grootmond en vlei mense vir eie gewin. 17
*Maar julle, geliefdes, onthou wat die •apostels van ons Here Jesus
•Christus reeds vroeër gesê het. 18 Hulle woorde aan julle was: “In die
laaste tyd sal daar spotters wees wat hulle eie drange na goddelose
dinge uitleef.”* 19 Dit is hierdie mense wat skeuring bring; hulle is
gerig op die aardse dinge; hulle het nie die Gees nie.

Oproep om vas te staan in die geloof

20 Maar julle, geliefdes, bou julle lewe op julle heiligste geloof,*
terwyl julle deur die Heilige Gees bid; 21 bewaar julleself in die liefde
van God, terwyl julle die ontferming van ons Here Jesus •Christus met
die oog op die ewige lewe verwag. 22 Ontferm julle ook oor diegene
wat twyfel, 23 maar ander moet julle red deur hulle uit die vuur te
ruk.* Oor nog ander moet julle julle ontferm, maar wees versigtig:
verafsku selfs die onderkleed wat deur die liggaam besoedel is.f

Lofprysing

24 Aan Hom wat die mag het om julle daarvan te bewaar dat julle
struikel, en om julle onberispelik en jubelend voor sy heerlikheid te
stel,* 25 aan ons enigste God en Verlosser deur Jesus •Christus ons
Here, behoort die heerlikheid,* majesteit, krag en mag — van voor
alle tye en ook nou en tot in alle ewigheid. •*Amen*.

* **2** 2 Pet 1:2

* **3 julle aan … stry vir:** 1 Tim 1:18

* **4 Want … binnegesypel:** Gal 2:4

a 4 Meester: Die Griekse woord *didaskalos* verwys na die Joodse *rabbi,* dit is 'n leermeester. “Meester” is die aanspreekvorm vir “Leermeester” in Afrikaans.

* **4 God … verwerp:** 2 Pet 2:1

* **5 Ek … alles:** 2 Pet 1:12

* **5 die Here … gered het:** Eks 12:51

* **5 diegene … omgebring het:** Num 14:29-30,35; 1 Kor 10:5

* **6** 2 Pet 2:4,9; 1 Pet 3:19-20; Op 12:7-9

* **6 engele:** Gen 6:1-4; *Henog* 6 — 19 •**Pseudepigrawe**

* **7** Gen 19:4-25; 2 Pet 2:6,10

b 7 dorpe: Die vyf stede van die vlakte was Sodom, Gomorra, Adma, Sebojim en Zoar. Laasgenoemde is nie deur die oordeel getref nie; vgl Gen 19:20-22.

* **8 Hulle besoedel … hemelwesens:** 2 Pet 2:10

c 9 Migael: Dan 10:13,21; 12:1; Op 12:7; Migael is volgens vroeë Joodse oorlewering 'n aartsengel wat teen die Bose oorlog voer; *Die Hemelvaart van Moses* •Pseudepigrawe.

* **9 het dit … spreek nie:** 2 Pet 2:11

d 9 Mag die … straf: Sag 3:2; vgl *Jubileë* 17:15 — 18:16 en *Die Hemelvaart van Moses* •Pseudepigrawe.

* **10** 2 Pet 2:12

* **11 die pad … Kain:** Gen 4:3-8; 1 Joh 3:12

* **11 hulleself … Bileam:** Num 22:7; 31:16; Op 2:14

* **11 hulle sal … omkom:** Num 16:19-35; 26:10

* **12 Hierdie … fees:** 2 Pet 2:13

* **12 hulle sorg … hulleself:** Eseg 34:8

e 12 miswolke: Letterlik ‘waterlose wolke’; vgl Spr 25:14.

* **12 wat deur … word:** Ef 4:14

* **13 woeste … opskuim:** Jes 57:20

* **13 vir … word:** 2 Pet 2:17

* **14 Henog … Adam:** *Henog* 60:8 •**Pseudepigrawe**

* **14 die Here … tienduisende:** Deut 33:2; Sag 14:5; Matt 25:31

* **14-15 die Here … straf:** *Henog* 1:9 •**Pseudepigrawe**

* **17** 2 Pet 3:2

* **18 In die … uitleef:** 2 Pet 3:3; 2 Tim 3:1

* **20 bou … geloof:** Kol 2:7; 1 Thess 5:11

* **23 uit … ruk:** Am 4:11; Sag 3:2

f 23 verafsku … besoedel is: Die gedagte is dat die gelowiges, terwyl hulle ontferming toepas, uiters versigtig moet wees om nie onbewustelik self by die sonde betrokke te raak nie.

* **24 Aan … stel:** Fil 1:10; 1 Thess 5:23

* **25 aan … heerlikheid:** Rom 16:27

DIE EERSTE BRIEF VAN
PETRUS

1 2 3 4 5

Inleiding

Die Eerste Brief van Petrus identifiseer die skrywer as "Petrus, 'n apostel van Jesus Christus" (1:1). Petrus het waarskynlik onder keiser Nero die marteldood gesterf. Dit kon in 64 nC of so laat as 68 nC gewees het. Daarom aanvaar ons dat hierdie brief êrens in die sestigerjare, maar op die laatste in 68 nC geskryf is, en wel vanuit Rome — hier beskryf as Babilon (5:13).

Volgens 1:1-2 is die brief gerig aan die uitverkorenes "wat as vreemdelinge verspreid woon in Pontus, Galasië, Kappadosië, Asië en Bitinië". Die verwysing na die geadresseerdes se vreemdelingskap kan dui op hulle politieke status, naamlik dat hulle wel verblyfreg, maar geen burgerregte het in die gebiede waar hulle woon nie. Die benaming kan egter ook dui op hulle *geestelike* vreemdelingskap, naamlik dat hulle ná hulle bekering burgers van die hemel geword het. Wanneer nog verder gesê word dat hulle "vreemdelinge van die Diaspora" is, kan dit sinspeel op die destydse "verstrooiing" van die Jode oor baie lande (vgl Jak 1:1; Hand 2:9-10; 6:9). Net so is ook die Christenlesers van hierdie brief oor baie lande "verstrooi". Die gebiede wat in hierdie verband genoem word, was almal in die huidige Klein-Asië geleë. Al was die ontvangers van *1 Petrus* ontheemdes wat oor al hierdie gebiede verstrooi was, en daar blote vreemdelingstatus geniet het, het hulle van God 'n erestatus ontvang: Hulle is sy *uitverkorenes* (1:1-2).

Die ontvangers van hierdie brief was oorspronklik afkomstig uit die heidendom (1:14; 2:9-10; 4:3-4). Sommige van hulle kon egter reeds die Joodse geloof aangehang het voordat hulle Christene geword het.

Die lesers was aan lyding, haat en belastering blootgestel (1:6-7; 2:12,15,18-21; 3:14-17; 4:4,12-19). Hierdie lyding was nie die gevolg van amptelike vervolging deur die owerheid nie; dit het gekom van die kant van die heidense omgewing waarbinne hulle hulle as Christene bevind het. Hulle andersheid was vir hulle omgewing tot aanstoot. Hierdie lyding het egter ook binne huislike verband voorgekom. Die hoof van die huishouding het feitlik algehele seggenskap oor sy vrou, kinders, bediendes en slawe gehad. Dit het tot gevolg gehad dat die ondergeskikte gelowiges soms baie swaar gekry het onder 'n ongelowige huisbaas (2:18-21; 3:6).

Die Eerste Brief van Petrus is 'n algemene omsendskrywe waarin die skrywer sy lesers bemoedig in 'n situasie van verontregting en verdrukking. Die boeke *1 en 2 Petrus, Jakobus,* en *1, 2 en 3 Johannes* word gewoonlik saam gegroepeer onder die noemer *Algemene Briewe*.

Die brief is bedoel om gelowiges wat onverdiende lyding verduur, te bemoedig en te versterk, en om aan hulle 'n Christelike perspektief op hulle swaarkry te gee. Hulle moet besef dat lyding deel van Christene se lewe te midde van 'n vyandige omgewing is; dat lyding 'n toets vir en 'n loutering van hulle geloof is (1:6-7); dat Christus hierin vir hulle die modelvoorbeeld is (2:21-24; 3:18); dat hulle, deur die manier waarop hulle optree en lyding verduur, ongelowiges tot ander insigte kan bring (2:12,15; 3:1-2,14-16); en ten slotte, dat hulle vol vreugde oor hulle lyding behoort te wees, omdat dit vir hulle sal uitloop op hemelse heerlikheid by Christus se wederkoms (1:6-9; 4:13). *1 Petrus* is inderdaad 'n brief van blydskap en hoop.

Die Eerste Brief van Petrus gee ook besondere aandag aan die nuwe status wat gelowiges in Christus ontvang. Al is hulle vreemdelinge in die wêreld, is hulle God se uitverkorenes (1:1-2), losgekooptes deur Christus se bloed (1:17-20), weergeborenes (1:23), 'n heilige

priesterdom (2:5-9), en die nuwe volk van God (2:9-10). Aansluitend hierby beklemtoon die skrywer die noodsaaklikheid van 'n voorbeeldige lewenswandel (1:13-16; 2:11-12; 3:1-6, ens).

Die boek kan soos volg ingedeel word:

- 1:1-2 Briefaanhef
- 1:3 — 2:17 Vier oproepe
    - 1:3-12 Oproep aan gelowiges om God te prys vir hulle nuwe lewe en toekomsverwagting
    - 1:13-25 Oproep tot 'n geheiligde lewe
    - 2:1-10 Oproep tot groei en opbou
    - 2:11-17 Oproep tot 'n voorbeeldige lewe onder die nasies
- 2:18 — 5:11 Gedragslyne vir Christene se optrede onderling en teenoor ander
    - 2:18-25 Huisbediendes moet Christus se voorbeeld volg
    - 3:1-7 Verhoudings binne die huwelik
    - 3:8 — 4:19 Christene moet bereid wees om soos Christus onskuldig te ly
    - 5:1-11 Opdragte aan jongmense en die gemeente
- 5:12-14 Slotwoord en seëngroet

1 1 •Petrus, 'n •apostel van Jesus •Christus
aan die •vreemdelinge van die *Diaspora*[a] in Pontus, Galasië,
Kappadosië, Asië[b] en Bitinië,[*] 2 hulle wat uitverkies is volgens die
voorkennis van God[*] die Vader om deur die heiligmaking van die
Gees[*] gehoorsaam te wees en met die bloed van Jesus Christus
besprinkel te word:[*]
Mag genade en vrede in oorvloed aan julle geskenk word!

Lof aan God

3 Lofwaardig is die God en Vader van ons Here Jesus •Christus![*] Dit
is Hy wat ons in sy groot ontferming, deur die opstanding van Jesus
Christus uit die dood, opnuut verwek het sodat ons 'n lewende hoop
mag hê 4 op 'n erfenis wat nooit vergaan, besmet word of verwelk nie,
en wat in die hemel vir julle in bewaring gehou word — 5 ja, vir julle
wat, deur julle geloof, deur die krag van God bewaar word[*] vir die
verlossing wat gereed is om in die eindtyd geopenbaar te word.
6 Hieroor moet julle jubel, al moes julle nou eers vir 'n kort tydjie
deur allerhande beproewings bedroef word.[*] 7 Die doel was dat dit
duidelik sou blyk dat die egtheid van julle geloof[*] — 'n egtheid wat
baie kosbaarder is as goud wat verganklik is, maar nogtans met vuur
getoets word[*] — uitloop op lof en heerlikheid en eer wanneer Jesus
Christus geopenbaar word. 8 Hom het julle lief, al het julle Hom nie
gesien nie; en al sien julle Hom nie nou nie, glo julle in Hom[*] en jubel
julle met 'n onuitspreeklike en heerlike blydskap, 9 [*]omdat julle reeds
deel het aan die doel van julle geloof, naamlik die verlossing van julle
siele.[c]
10 [*]Oor hierdie verlossing het die profete, wat geprofeteer het oor
die genade wat vir julle bestem is, nagedink en navraag gedoen. 11
Hulle het probeer naspeur na watter persoon of na watter spesifieke
tyd die Gees van Christus wat in hulle was, verwys het toe Hy vooruit
getuig het oor Christus se lyding[d] en die heerlikheid wat daarop sou
volg. 12 Aan hulle is geopenbaar dat hulle, wat hierdie dinge betref,
nie besig was om hulleself te bedien nie, maar júlle.[*] Hierdie dinge is
nou aan julle meegedeel deur hulle wat die evangelie aan julle
verkondig het deur die Heilige Gees wat van die hemel gestuur is.
Selfs engele begeer om insig hierin te verkry.[*]

Leef uit die hoop

13 Daarom, wees verstandelik paraat[e][*] en tree nugter op; hoop
volkome op die genade wat tydens die openbaring van Jesus •Christus
vir julle gebring sal word. 14 As gehoorsame kinders moet julle nie
lewe in ooreenstemming met julle natuurlike neigings[f] van vroeër, toe

julle nog sonder kennis was nie.* 15 Inteendeel, soos Hy wat julle
geroep het heilig is, moet julle hele lewenswandel heilig wees. 16
Daarom staan daar geskryf: “Wees heilig, want Ek is heilig.”*

Oproep tot 'n heilige lewe

17 En aangesien julle Hom as Vader aanroep,* wat onpartydig
oordeel* volgens die optrede van elkeen,* moet julle met ontsag optree
in die tyd van julle •vreemdelingskap. 18 Julle weet immers dat julle
nie met iets vergankliks soos silwer of goud losgekoopg is uit julle
sinlose leefwyse wat deur julle voorvaders aan julle oorgelewer is nie,
19 *maar dat julle losgekoop is met die kosbare bloed van •Christus, Hy
wat soos 'n lam is, vlekloos en sonder liggaamsgebrek. 20 Hy is wel
vooraf geken, voor die grondlegging van die wêreld.* Hy is egter eers
in hierdie eindtyd geopenbaar, ter wille van julle 21 wat deur Hom
glo* in God wat Hom uit die dood opgewek* en heerlikheid aan Hom
gegee het. Daarom is julle geloof en hoop op God gerig.

Verhouding met medegelowiges

22 Omdat julle julle innerlike in gehoorsaamheid aan die waarheid
tot ongeveinsde broederliefde gereinig het, moet julle mekaar innigh
met rein harte liefhê.* 23 Julle is immers weer gebore, nie uit
verganklike saad nie, maar uit onverganklike saad* — deur die
lewende en blywende woord van God.* 24 Daarom:

Elke mens is soos gras
en al sy prag soos 'n veldblom:
die gras verdroog
en die blom val af;
25 maar die woord van die Here bly tot in ewigheid* —

en dít is die woord wat aan julle verkondig is.

Geestelike groei

2 1 *Lê daarom alles wat sleg is en alle bedrog en geveinsdheid en
jaloesie en alle geskinder af, 2 en smag soos pasgebore babatjies na die
suiwer geestelike melk,i* sodat julle daardeur kan groei met die oog
op julle verlossing, 3 noudat "julle die goedheid van die Here gesmaak
het".*
4 Kom na Hom toe, die lewende klip wat wel deur mense afgekeur
is,* maar voor God uitverkore en vir Hom kosbaar is;* 5 en laat julle as
lewende klippe opbou tot 'n geestelike huis,* 'n heilige priesterdom,*
om geestelike offers te bring wat deur Jesus •Christus vir God*
aanneemlik is. 6 Daar staan immers in die Skrif:

"Kyk, Ek lê in Sion 'n klip,
'n hoeksteen,* uitverkore en kosbaar;
en wie in Hom glo, sal vir seker nie beskaamd staan nie."*

7 Daarom is Hy kosbaar vir julle wat glo, maar vir ongelowiges geld:

"Juis die klip wat die bouers afgekeur het,
het 'n hoeksteen geword,"*

8 en

"'n klip waaroor mens struikel,
ja, 'n rots wat mens laat val."*

Hulle struikel omdat hulle aan die woord ongehoorsaam is; hulle was daartoe bestem.

9 Julle, egter, is "'n uitverkore geslag",* "'n koninklike
priesterdom",* "'n heilige nasie",* "'n volk wat aan God behoort",*
"sodat julle die deugde kan verkondig"* van Hom wat julle uit die
duisternis geroep het na sy wonderlike lig* —

10 *julle wat eers nie 'n volk was nie,
maar nou volk van God is;
wat eers nie ontferming ontvang het nie,
maar nou ontferming ontvang het.

Leef voorbeeldig onder die nasies

11 Geliefdes, ek dring daarop aan dat julle, as bywoners en
•vreemdelinge,* julle weerhou van liggaamlike begeertes* wat stryd

voer teen die •siel.* 12 Gedra julle goed onder die heidene, sodat hulle, wanneer hulle julle beswadder asof julle misdadigers is, God op die dag van rekenskap* kan verheerlik omdat hulle julle goeie dade gesien het.*

13 *Wees ter wille van die Here onderdanig aan elke menslike instelling, sowel aan die keiser,[j] die hoogste gesagsdraer, 14 as aan die prokurator[k] — die mense deur die keiser gestuur om die misdadigers te straf, en dié wat goed doen, aan te prys. 15 God wil immers hê dat julle deur goed te doen die onkunde van dwase mense stopsit.* 16 Leef as vry mense — nie soos hulle wat vryheid as dekmantel vir die kwaad beskou nie,* maar as mense wat God dien. 17 Julle moet alle mense respekteer,* die medegelowiges[l] met liefde bejeën, ontsag vir God hê,* die keiser respekteer.

Volg Christus se voorbeeld

18 Huisbediendes, wees met groot ontsag aan julle werkgewers onderdanig,* nie net aan die goeies en vriendelikes nie, maar ook aan die onredelikes. 19 Dit is immers genade as iemand, omdat hy met God rekening hou, onregverdig lyding verduur. 20 Want watter aanprysing is daar vir julle wanneer julle oortree, lyfstraf ontvang, en nogtans daarmee volhard? Maar as julle volhard terwyl julle goed doen en dan tog ly — dit is genade by God.

21 Julle is immers hiertoe geroep,
want •Christus het ook ter wille van julle gely;
Hy het vir julle 'n voorbeeld nagelaat,*
sodat julle in sy voetspore kan volg.*
22 Hy wat "nie sonde gedoen het nie,
en in wie se mond geen bedrog gevind is nie";[m]
23 *wat, toe Hy uitgeskel is, nie teruggeskel het nie;
toe Hy gely het, nie gedreig het nie,
maar Homself toevertrou het aan Hom wat regverdig oordeel;
24 wat self ons sondes in sy liggaam aan die kruishout gedra het;[n]
sodat ons, noudat ons ons sondes afgesterf het,
vir •geregtigheid kan leef* —
Hy deur wie se verwonding julle genees is.[o]
25 Julle was immers verdwaal soos skape,*
maar nou het julle teruggekeer na die Herder en Bewaker van julle •siele.

Huweliksverhoudings

3 1 Net so, vroue, moet julle aan julle eie mans ondergeskik wees,*
sodat, selfs indien sommige aan die woord ongehoorsaam is, ook hulle
sonder 'n woord gewen kan word deur die manier waarop julle leef 2
omdat hulle julle rein, eerbiedige leefwyse raaksien.
3 *Julle skoonheid moet nie op uiterlike dinge berus nie — soos die
vleg van hare, die dra van goue juwele of die aantrek van elegante
klere nie; 4 maar op dit wat in die mens se hart verborge is — die
onverganklike skoonheid van 'n saggeaarde en rustige gees, wat in
God se oë baie kosbaar is. 5 So het ook die heilige vroue wat op God
gehoop het, hulleself immers destyds versier deur aan hulle eie mans
onderdanig te wees — 6 soos Sara aan Abraham gehoorsaam was toe
sy hom as "heer" aangespreek het.* Julle het haar dogters geword as
julle doen wat goed is en julle nie deur enige dreigement laat afskrik
nie.
7 Net so, mans, moet julle in julle lewe saam met julle vroue begrip
toon vir hulle as die swakker geslag[p]* en hulle as mede-erfgename van
die gawe van die lewe met respek behandel, sodat julle gebede deur
niks belemmer word nie.

Riglyne vir optrede

8 Ten slotte: Wees almal eensgesind, meelewend, vol broederliefde,
vol ontferming, nederig, 9 mense wat nie kwaad met kwaad vergeld of
skeldtaal met skeldtaal nie; maar, inteendeel, wees mense wat seën*
omdat julle daartoe geroep is, sodat julle seën as erfdeel kan verkry.

10 *Immers, "wie die lewe wil liefhê
en goeie dae wil beleef —
laat hy sy tong weerhou van wat sleg is
en sy lippe daarvan om bedrog te spreek,
11 en laat hy afwyk van die kwaad en die goeie doen,
laat hy vrede soek en dit najaag;
12 want die oë van die Here is op die regverdiges,[q]
en sy ore is oop vir hulle gebedsversoeke,
maar die aangesig van die Here is teen dié wat verkeerde dinge
doen."

13 Verder, wie sal julle sleg behandel as julle julle beywer vir wat
goed is? 14 Maar selfs al sou julle ly ter wille van wat reg is, geseënd is
julle.* Moenie hulle intimidasie vrees, of ontsteld raak nie. 15
Inteendeel, eerbiedig •Christus as Here in julle harte,* altyd gereed om

julle te verantwoord teenoor elkeen wat van julle rekenskap eis oor
die hoop wat in julle leef. 16 Doen dit egter met beskeidenheid en
respek, met 'n goeie gewete, sodat, wanneer julle beswadder word, dié
wat smalend is oor julle goeie leefwyse in Christus, beskaamd kan
staan. 17 Dit is immers beter, as dit God se wil sou wees, dat julle ly
omdat julle goed doen as dat julle ly omdat julle kwaad doen.

18 Immers, ook Christus het eens en vir altyd vir sondes gely,*
Hy, die Regverdige, ter wille van onregverdiges,
sodat Hy julle na God kon bring.
Hy is wel liggaamlik doodgemaak,
maar deur die Gees[r] is Hy lewend gemaak.
19 Deur die Gees[s] het Hy ook gegaan
en dit vir die geeste in gevangenskap aangekondig.

20 *Daardie geeste was destyds ongehoorsaam toe God in Noag se dae
geduldig bly wag het terwyl die ark gebou is. In die ark is net 'n paar
mense, altesaam agt, deur die vloedwaters heen gered. 21 Die doop,
wat 'n teenbeeld hiervan is, red ook julle nou. Die doop dien nie as 'n
verwydering van die vuilheid van die liggaam nie, maar as 'n
gebedsversoek tot God om 'n skoon gewete,* op grond van die
opstanding van Jesus Christus —

22 *Hy wat aan die regterhand[t] van God is
nadat Hy die hemel binnegegaan het,
en engele, magte en kragte aan Hom onderwerp is.

Lyding na die voorbeeld van Christus

4 1 Omdat •Christus dan liggaamlik gely het, moet julle ook
julleself bewapen met dieselfde insig, naamlik dat iemand wat
liggaamlik gely het, met die sonde klaar is.* 2 Daarom laat hy hom
gedurende die oorblywende tyd van sy liggaamlike bestaan nie langer
deur menslike begeertes lei nie, maar wel deur die wil van God. 3
*Immers, julle het in die tyd wat verby is, al oorgenoeg deel gehad aan
dit wat die heidene wil doen: uitspattigheid, begeerte, dronkenskap,
brassery, drinkpartytjies en verfoeilike afgodediens. 4 Hulle verstom
hulle daaroor dat julle nie meer meedoen aan hierdie stroom
losbandigheid nie, en sê lasterlike dinge — 5 hulle sal rekenskap moet
gee aan Hom wat gereed staan om oor lewendes en dooies te oordeel.*
6 Dit is immers waarom die evangelie ook aan hulle wat reeds dood is,
verkondig is, sodat, al sou hulle wel volgens menslike maatstaf na die
liggaam geoordeel word, hulle volgens die maatstaf van God na die
gees kan leef.

Die einde is naby

7 Die einde van alle dinge is op hande.* Daarom moet julle
selfbeheersd en nugter wees, met die oog op gebed. 8 Bo alles moet
julle mekaar innig[u] liefhê, omdat "die liefde 'n menigte sondes
bedek".* 9 Wees gasvry teenoor mekaar sonder om te mor. 10 As goeie
bestuurders van die veelvoudige genade van God moet julle mekaar
bedien in ooreenstemming met die genadegawe wat elkeen ontvang
het:* 11 As iemand aan die woord is, laat dit soos woorde van God
wees; as iemand dien, laat dit wees vanuit die krag wat God voorsien,
sodat God in alles verheerlik kan word* deur Jesus •Christus, aan wie
die heerlikheid en die krag behoort vir ewig en ewig. •*Amen*.

Om as Christen te ly

12 Geliefdes, moenie verbaas wees wanneer 'n vurige beproewing
oor julle kom,* asof iets vreemds met julle gebeur nie; 13 wees eerder
bly namate julle deel het aan die lyding van •Christus,* sodat julle ook
by die bekendmaking van sy heerlikheid uitbundig sal kan jubel. 14 As
julle ter wille van Christus se Naam beledig word — geseënd is julle,*
omdat die Gees van heerlikheid, dit is die Gees van God, op julle rus.*
15 Niemand van julle moet immers as moordenaar of dief of
kwaaddoener of bemoeisieke ly nie; 16 as iemand egter ly omdat hy 'n
Christen is, moet hy hom nie skaam nie, maar God verheerlik op
grond van hierdie Naam. 17 Dit is immers tyd dat die oordeel begin, en
wel by die huishouding van God.* As dit by ons begin, wat sal dan die

uiteinde wees van hulle wat aan die evangelie van God ongehoorsaam is?*

18 Want: “As die •regverdige beswaarlik verlos word,
wat sal van die goddelose en sondaar word?”*

19 Dus moet ook hulle wat in ooreenstemming met die wil van God ly,
hulle lewe aan die getroue Skepper toevertrou* deur te doen wat goed is.

Toesig deur die ouderlinge

5 1 Ek doen dan nou 'n ernstige beroep op die ouderlinge onder
julle, ek, julle mede-ouderling en getuie van die lyding van •Christus,
en julle deelgenoot in die heerlikheid wat geopenbaar sal word: 2
Versorg soos herders die kudde van God in julle midde;* hou toesig —
nie uit plig nie, maar vrywillig, in ooreenstemming met die wil van
God; nie uit skandelike winsbejag nie, maar geesdriftig; 3 nie
baasspelerig oor hulle wat aan julle toevertrou is nie,* maar as
voorbeeld vir die kudde.* 4 En wanneer die Groot Herder verskyn, sal
julle die erekrans van heerlikheid ontvang wat nooit sal verwelk nie.*

Opdragte aan jongmense en gemeente

5 Net so moet julle wat jonk is, ondergeskik wees aan die
ouderlinge. Beklee julle almal met nederigheid teenoor mekaar, want

> “God weerstaan hoogmoediges,
> maar aan nederiges gee Hy genade.”*

6 *Daarom, verneder julle onder die kragtige hand van God, sodat Hy
julle op die regte tyd kan verhoog. 7 Werp al julle bekommernis op
Hom,* want Hy gee vir julle om.
8 Wees nugter, wees waaksaam!* Julle teenstander, die duiwel, loop
rond “soos 'n brullende leeu” op soek na wie hy kan verslind. 9 Hom
moet julle teenstaan,* standvastig in die geloof, in die wete dat julle
medegelowiges[v] oor die hele wêreld dieselfde soort lyding verduur. 10
Maar al moes julle vir 'n kort tydjie ly, sal die God van alle genade,
wat julle tot sy ewige heerlikheid* in •Christus Jesus geroep het, julle
herstel, bemagtig, versterk en stewig vestig. 11 Aan Hom die krag tot
in ewigheid. •*Amen*.

Slotwoord en seëngroet

12 Ek het deur Silvanus, na my oordeel 'n getroue broer, kortliks aan
julle geskryf om julle te bemoedig en julle nadruklik te verseker dat
hierdie dinge die ware genade van God is. Staan vas daarin!
13 Julle mede-uitverkorene in Babilon,[w] en Markus, my seun, groet
julle. 14 Groet mekaar met 'n soen van liefde.
Vrede vir julle almal wat in •Christus is.

a 1:1 *Diaspora:* Dit beteken ‘verstrooiing’. Dit is die term waarmee Jode na hulle volksgenote buite Palestina verwys het.

b 1:1 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **1:1 die vreemdelinge … Bitinië:** Jak 1:1

* **1:2 die voorkennis van God:** Rom 8:29

* **1:2 die heiligmaking … Gees:** 2 Thess 2:13

* **1:2 die bloed … word:** Heb 12:24

* **1:3 Lofwaardig … Here Jesus Christus:** 2 Kor 1:3

* **1:5 deur die … bewaar word:** Joh 10:28; 17:11

* **1:6 deur … bedroef word:** Jak 1:2

* **1:7 egtheid … geloof:** Job 23:10; Ps 66:10; Spr 17:3; Jak 1:3

* **1:7 met … getoets word:** Jes 48:10; Sag 13:9; Mal 3:3; 1 Kor 3:13

* **1:8 Hom het julle … in Hom:** Joh 20:29; 2 Kor 5:7

* **1:9** Rom 6:22

c 1:9 siele: Verwys hier na die mens in sy totale bestaan.

* **1:10** Matt 13:17; Luk 10:24

d 1:11 Hy vooruit … lyding: Toespeling op Ps 22; Jes 53 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Luk 24:26.

* **1:12 Aan … maar júlle:** *Henog* 1:2 •**Pseudepigrawe**

* **1:12 Selfs … verkry:** Ef 3:10

e 1:13 verstandelik paraat: Letterlik ‘omgord die lendene van julle verstand’.

* **1:13 wees … paraat:** Luk 12:35; Ef 6:14

f 1:14 natuurlike neigings: Of “begeertes”.

* **1:14 moet julle … was nie:** Rom 12:2; Ef 2:3; 4:17-18

* **1:16 Wees … is heilig:** Lev 11:44-45; 19:2; 20:7

* **1:17 aangesien … aanroep:** Ps 89:27; Jes 64:8; Jer 3:19; Matt 6:9; Luk 11:2

* **1:17 wat onpartydig oordeel:** 2 Kron 19:7; Hand 10:34; Rom 2:11; Gal 2:6; Ef 6:9; Kol 3:25

* **1:17 volgens … elkeen:** Ps 28:4; 62:12; Spr 24:12; Jes 59:18; Jer 17:10; Rom 2:6; 1 Kor 3:8; 2 Kor 11:15; 2 Tim 4:14; Op 2:23; 18:6; 20:13-14; 22:12

g 1:18 losgekoop: Destyds was 'n slaaf die eiendom van sy eienaar. Elke slaaf het 'n bepaalde geldwaarde (of prys) gehad. 'n Eienaar kon instem dat 'n slaaf sy vryheid kry wanneer iemand die eienaar vergoed vir die verlies van die waarde van sy slaaf deur die slaaf se "prys" te betaal. Só is 'n slaaf "losgekoop".

* **1:19** Hand 20:28; Heb 9:12; 1 Pet 1:2

* **1:20 Hy is wel … wêreld:** Hand 2:23; Ef 1:4

* **1:21 wat deur Hom glo:** Joh 14:6; Rom 5:1-2

* **1:21 wat deur Hom … opgewek:** Rom 4:24; 10:9

h 1:22 innig: Kan ook vertaal word met "onophoudelik".

* **1:22 moet julle … liefhê:** Joh 13:34; Rom 12:10

* **1:23 Julle is … onverganklike saad:** Joh 1:13; 1 Joh 3:9; 5:18

* **1:23 lewende … God:** Dan 6:26; Heb 4:12

* **1:24-25 Elke … ewigheid:** Jes 40:6-8; Jak 1:10-11

* **2:1** Ef 4:22; Jak 1:21

i 2:2 geestelike melk: Kan ook vertaal word met "melk van die woord"; vgl 1 Pet 1:23-25.

* **2:2 smag … melk:** 1 Kor 3:2; Heb 5:12-13

* **2:3 julle … gesmaak het:** Ps 34:9

* **2:4 klip … afgekeur is:** Ps 118:22; Matt 21:42; Hand 4:11

* **2:4 voor God … kosbaar is:** Jes 28:16

* **2:5 laat … huis:** Ef 2:21-22

* **2:5 heilige priesterdom:** Eks 19:6; Jes 61:6; 1 Pet 2:9; Op 1:6; 5:10; 20:6

* **2:5 geestelike offers … vir God:** Rom 12:1; Heb 13:15

* **2:6 hoeksteen:** Ef 2:20

* **2:6 Kyk … staan nie:** Jes 28:16; Rom 9:33

* **2:7 die klip … geword:** Ps 118:22; Matt 21:42; Hand 4:11

* **2:8 'n klip … val:** Jes 8:14; Rom 9:33

* **2:9 'n uitverkore geslag:** Jes 43:20 LXX; Deut 7:6; 10:15

* **2:9 'n koninklike priesterdom:** Eks 19:6; 23:22 LXX; Jes 61:6; 1 Pet 2:5; Op 1:6; 5:10; 20:6

* **2:9 'n heilige nasie:** Eks 19:6; 23:33 LXX

* **2:9 'n volk … behoort:** Jes 43:22 LXX; Eks 19:5; 23:22 LXX; Deut 4:20; 7:6; 14:2; Tit 2:14

* **2:9 deugde … verkondig:** Jes 43:21; 42:12

* **2:9 uit die duisternis … lig:** Jes 9:1; Hand 26:18; Ef 5:8; Kol 1:13

* **2:10** Hos 2:22; 1:6,9; 2:1

* **2:11 bywoners en vreemdelinge:** Ps 39:12

* **2:11 weerhou … begeertes:** Gal 5:24

* **2:11 stryd … siel:** Gal 5:17; Jak 4:1

* **2:12 die dag van rekenskap:** Jes 10:3; Luk 19:44

* **2:12 God … gesien het:** Matt 5:16

* **2:13-14** Rom 13:1-7; Tit 3:1

j 2:13 keiser: Anders as in byvoorbeeld Matt 22:17; Joh 19:15 word die Griekse woord vir "koning" hier gebruik as titel vir die keiser as hoogste gesagsdraer in die Romeinse Ryk.

k 2:14 prokurator: 'n Amptenaar wat namens die keiser in beheer was oor 'n Romeinse provinsie; •Romeinse ampsdraers.

* **2:15 deur … stopsit:** 1 Pet 3:16

* **2:16 nie soos … beskou nie:** Gal 5:13

* **2:17 alle … respekteer:** Rom 12:10

l 2:17 medegelowiges: Letterlik 'broederskap'. Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **2:17 ontsag … hê:** Spr 24:21

* **2:18 Huisbediendes … onderdanig:** Ef 6:5; Tit 2:9

* **2:21 Christus ... nagelaat:** Joh 13:15

* **2:21 sodat ... volg:** Matt 16:24

m 2:22 nie sonde ... gevind is nie: Aanhaling uit Jes 53:9 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 8:46; 2 Kor 5:21; 1 Joh 3:5.

* **2:23** Jes 53:7; 1 Pet 3:9

n 2:24 wat self ... gedra het: Toespeling op Jes 53:4,12 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Heb 9:28.

* **2:24 sodat ons ... kan leef:** Rom 6:2,11

o 2:24 deur wie ... genees is: Toespeling op Jes 53:5 as heenwysing na Jesus Christus.

* **2:25 Julle ... skape:** Jes 53:6; Eseg 34:5-6; Matt 9:36

* **3:1 vroue ... wees:** Ef 5:22; Kol 3:18; Tit 2:5

* **3:3** 1 Tim 2:9

* **3:6 Sara ... aangespreek het:** Gen 18:12

p 3:7 swakker geslag: Letterlik ‘swakker kruik’ of ‘swakker vat’.

* **3:7 Net ... geslag:** Ef 5:25; Kol 3:19

* **3:9 mense wat nie ... wat seën:** Matt 5:44; 1 Thess 5:15; 1 Pet 2:23

* **3:10-12** Ps 34:13-17

q 3:12 regverdiges: Dit is mense wie se saak reg is voor God.

* **3:14 selfs al ... is julle:** Matt 5:10; 1 Pet 2:20; 4:14

* **3:14-15 Moenie hulle ... julle harte:** Jes 8:12-13

* **3:18 Christus ... gely:** Rom 6:10; Ef 2:18; Heb 9:28; 10:10; 1 Pet 2:21; 4:1

r 3:18 deur die Gees: Kan ook vertaal word “na sy gees”.

s 3:19 Deur die Gees: Kan ook vertaal word “wat sy gees betref”.

* **3:20** Gen 6:1 — 7:24

* **3:21 Die doop, wat ... gewete:** Heb 10:22

* **3:22** Ef 1:20-21

t 3:22 regterhand: 'n Posisie aan die •regterhand van 'n persoon is gesien as 'n posisie van

voorrang.

* **4:1 iemand … klaar is:** Rom 6:2,7

* **4:3** Ef 2:2-3; Tit 3:3

* **4:5 aan Hom … oordeel:** Hand 10:42; 2 Tim 4:1

* **4:7 Die einde … hande:** Rom 13:11-12; 1 Joh 2:18

u 4:8 innig: Kan ook vertaal word met "onophoudelik".

* **4:8 liefde … bedek:** Spr 10:12; Jak 5:20

* **4:10 moet julle … ontvang het:** Rom 12:6-8

* **4:11 sodat God … kan word:** 1 Kor 10:31

* **4:12 vurige beproewing … kom:** 1 Pet 1:7

* **4:13 wees eerder … van Christus:** Hand 5:41

* **4:14 As julle … is julle:** Ps 89:51-52; Matt 5:11; Hand 5:41; 1 Pet 2:20

* **4:14 die Gees van God … rus:** Jes 11:2

* **4:17 die oordeel … God:** Jer 25:29; Eseg 9:6

* **4:17 hulle wat … is:** 2 Thess 1:8

* **4:18 As die … sondaar word:** Spr 11:31 LXX

* **4:19 hulle lewe … toevertrou:** Ps 31:6

* **5:2 Versorg … midde:** Joh 21:15-17; Hand 20:28

* **5:3 nie baasspelerig … is nie:** 2 Kor 1:24

* **5:3 maar as … kudde:** Fil 3:17; Tit 2:7

* **5:4 sal julle … verwelk nie:** 1 Kor 9:25

* **5:5 God … genade:** Spr 3:34 LXX; Matt 23:12; Jak 4:6

* **5:6** Job 22:29; Matt 23:12; Luk 14:11; 18:14; Jak 4:10

* **5:7 Werp … Hom:** Ps 55:23; Matt 6:25-30

* **5:8 Wees nugter, wees waaksaam:** 1 Thess 5:6

* **5:9 Hom … teenstaan:** Ef 6:11-13; Jak 4:7

v 5:9 medegelowiges: Letterlik 'broederskap'. Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **5:10 die God ... heerlikheid:** 1 Thess 2:12

w 5:13 mede-uitverkorene in Babilon: Verwysing na die kerk in Rome of 'n gelowige vrou.

DIE TWEEDE BRIEF VAN
PETRUS

1 2 3

Inleiding

In die aanhef word vermeld dat hierdie brief van die apostel Petrus afkomstig is. Dit kan aanvaar word dat die apostel Petrus, moontlik met die hulp van 'n sekretaris (vgl 1 Pet 5:12), dit kort voor sy dood in 68 nC en waarskynlik vanuit Rome geskryf het.

Volgens 2 Petrus 3:1 is die ontvangers van hierdie brief dieselfde as dié van *1 Petrus*. Van hierdie gelowiges word gesê dat hulle "met moeite ontkom aan dié wat in dwaling leef" (2:18). Sommige van die ontvangers van hierdie skrywe word dus ernstig deur dwaalleer bedreig.

Naas die feit dat *2 Petrus* 'n brief is, vertoon dit ook eienskappe van 'n testament (1:12-15). Petrus skryf hierdie brief terwyl hy weet dat hy binnekort gaan sterf (1:14) en beskou dit in 'n sekere sin as sy geestelike testament. Hy vermaan hulle wat agterbly vir oulaas oor hoe hulle moet optree ná sy dood (vgl veral 1:13-15). Die brief plaas sterk klem op die Skrif, asook die kerklike oorlewering, trek skerp te velde teen die dwaalleer en wei uit oor die eindtyd. Die ooreenkomste tussen *2 Petrus* en *Judas* is opvallend. Daar bestaan vandag 'n groot mate van eenstemmigheid dat *2 Petrus* ruimskoots van Judas gebruik gemaak het.

Die vals leraars en spotters se openlike aanvaarding en bevordering van dwaalleer en 'n losbandige lewe, asook hulle ontkenning van die wederkoms (2:1-3:13), was waarskynlik die hoofrede vir die skryf van *2 Petrus* (vgl veral 3:1-4). Die brief roep die lesers op om vas te hou aan die ware evangelie soos dit aan hulle oorgelewer is. Vir gelowiges beteken die wederkoms die ontvangs van die volle erfenis wat God beloof het (1:4; 3:13); vir ongelowiges beteken dit egter vernietiging, straf en oordeel (2:3,9). Verder word die lesers opgeroep tot 'n onberispelike lewe en volgehoue geestelike groei.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1:1-2 Briefaanhef
1:3-4 God het reeds sy kosbare gawes gegee
1:5-21 Groei in die geloofslewe en vashou aan die ware evangelie
2 Die vals leraars se optrede en God se straf oor hulle
3:1-13 Doel van die brief en gelowiges se toekomsverwagting
3:14-18a Onberispelike leefwyse omdat die einde naby is
3:18b Lofprysing

1 1 Simeon •Petrus, 'n dienskneg en •apostel van Jesus •Christus,
aan dié wat dieselfde kosbare geloof as ons verkry het deur die
•geregtigheid van ons God en die Verlosser, Jesus Christus:
2 Mag genade en vrede in oorvloed aan julle geskenk word* deur
julle kennis van God en van Jesus, ons Here.

Beywer julle om geestelik te groei

3 Sy goddelike krag het ons immers reeds alles gegee wat ons nodig
het vir 'n toegewyde lewe, deurdat ons Hom ken wat ons deur sy
majesteit en goddelike krag geroep het.* 4 Hierdeur het Hy sy kosbare
en grootse beloftes reeds aan ons gegee, sodat julle deel kan hê aan
die goddelike natuur, noudat julle ontvlug het aan die verdorwenheid
wat deur begeerte in die wêreld teenwoordig is. 5 Juis daarom moet
julle alle ywer aan die dag lê om

by julle geloof uitnemendheid te voeg,
by uitnemendheid, insig,
6 *by insig, selfbeheersing,
by selfbeheersing, volharding,
by volharding, 'n toegewyde lewe,
7 by 'n toegewyde lewe, broederliefde,[a] en
by broederliefde, liefde vir alle mense.

8 Immers, wanneer julle oor hierdie eienskappe beskik en daarin
toeneem, sal dit daartoe lei dat julle nie nutteloos en sonder vrug is
wat julle kennis van ons Here Jesus •Christus betref nie. 9 Want die
een by wie hierdie dinge ontbreek, is blind en kortsigtig en het vergeet
dat hy van sy vorige sondes gereinig is.
10 Daarom, broers,[b] moet julle julle soveel te meer daarop toelê om
julle roeping en verkiesing stewig te vestig. Want as julle hierdie dinge
doen, sal julle vir seker nooit struikel nie. 11 Ja, so sal toegang tot die
ewige •koninkryk van ons Here en Verlosser, Jesus Christus, ryklik aan
julle voorsien word.
12 Daarom sal ek julle altyd aan hierdie dinge bly herinner, al weet
julle dit reeds* en al is julle reeds stewig in die bestaande waarheid
gevestig. 13 Ek beskou dit as gepas om julle deur herinnering op te
skerp so lank as wat ek nog in hierdie tentwoning verkeer; 14 want ek
weet dat my tentwoning binnekort afgebreek sal word* — soos ons
Here Jesus Christus dit ook aan my duidelik gemaak het.* 15 Daarom
sal ek my ook daarvoor beywer dat julle hierdie dinge ná my
heengaan steeds in herinnering sal kan roep.

Betroubaarheid van hierdie getuienis

16 Ons het ons immers nie op vindingryke fabels verlaat toe ons die
kragtige teenwoordigheid van ons Here Jesus •Christus aan julle
bekend gemaak het nie. Inteendeel, ons was ooggetuies van sy
ontsagwekkende grootsheid. 17 *Nadat Hy van God die Vader eer en
heerlikheid ontvang het, toe die Luisterryke Majesteit die stem tot
Hom laat kom het wat sê: “Hy is my Seun, my geliefde Seun, in wie Ek
My verbly,” 18 het ook ons daardie stem gehoor wat uit die hemel
kom, terwyl ons saam met Hom op die heilige berg was. 19 En daarom
beskik ons oor die profetiese woord, wat nog vaster staan. Julle doen
die regte ding as julle daarop fokus soos op 'n lamp wat in 'n donker
plek skyn, totdat die dag aanbreek en die môrester opgaan in julle
harte. 20 Dit moet julle veral besef: Geen profesie in die Skrif berus op
eie uitleg nie. 21 Want geen profesie is ooit deur die wil van 'n mens
voortgebring nie; maar meegevoer deur die Heilige Gees, het mense
die woorde uitgespreek wat van God afkomstig is.*

Vals profete en leraars

2 1 Daar was egter ook vals profete onder die volk, soos daar ook
onder julle vals leraars sal wees* wat vernietigende ketterye sal
insmokkel en selfs die Heer wat hulle vrygekoop het, verloën.* So
bewerk hulle 'n skielike ondergang vir hulleself. 2 Baie sal die
losbandighede navolg van daardie mense deur wie se toedoen die pad
van die waarheid belaster word.* 3 Deur hebsug gedrewe, sal hulle
julle met versinde argumente uitbuit.* Hulle vonnis staan reeds lankal
gereed; ja, hulle ondergang talm nie. 4 *Trouens,

as God die engele wat gesondig het, nie gespaar het nie, maar
hulle oorgelewer het deur hulle met boeie in die digte duisternis
van Tartarus[c] te werp en hulle so tot met die oordeel gevange te
hou;
5 en as Hy die destydse wêreld nie gespaar het nie, maar Noag,
die boodskapper van •geregtigheid, saam met sewe ander bewaar
het* toe Hy die vloed oor die goddelose wêreld gebring het;*
6 en as Hy die dorpe van Sodom en Gomorra tot as verbrand
het toe Hy hulle tot vernietiging veroordeel* en van hulle 'n
voorbeeld gemaak het van die dinge wat die goddeloses gaan
tref;
7 *en as Hy die •regverdige Lot, diep gekwel deur die onsedelike
leefwyse van beginsellose mense, gered het 8 — die regverdige
man het, terwyl hy onder hulle gewoon het, op grond van wat hy
gesien en gehoor het, sy regverdige •siel dag in en dag uit oor
hulle wettelose optrede gepynig;

9 dan weet die Here tog baie goed om daardie mense wat 'n
toegewyde lewe lei, uit versoeking te red,* maar ook om die
onregverdiges tot op die dag van oordeel gevange te hou sodat hulle
gestraf kan word* — 10 *veral dié wat agter die besoedelende begeerte
van die natuurlike liggaam aanloop en wat gesag verag.

Hulle is roekelose, arrogante mense, hulle skram nie daarvan weg
om die hemelse wesens te belaster nie; 11 *terwyl selfs engele, wat
daardie wesens tog in sterkte en krag oortref, nie teen hulle 'n klag
van laster voor die Here inbring nie.

12 *Aangesien hierdie mense — soos redelose diere, instinkmatige
wesens, voortgebring net om gevang en geslag te word — oor dinge
laster waaroor hulle onkundig is, sal hulle deur hulle vernietigende
optrede ook vernietig word, 13 en as loon vir onreg sal húlle veronreg
word. Hulle beskou dit as genotvol om helder oordag te fuif. Terwyl

hulle saam met julle feesvier, is hulle skandvlekke wat hulle verlustig
in hulle losbandigheid.* 14 Hulle oë is vol owerspel en hulle kry nie
genoeg van sonde nie; hulle verlei onstandvastige •siele; hulle harte is
geoefen in hebsug; hulle is vervloektes! 15 Omdat hulle die reguit pad
verlaat het, het hulle verdwaal en hulle begewe op die pad van
Bileam, die seun van Bosor, wat lief was vir onregmatige loon.* 16 *Hy
is egter tereggewys vir sy oortreding: 'n Donkie, wat stom is, het, deur
met die stem van 'n mens te praat, 'n einde gemaak aan die profeet se
waansin.

17 Hierdie mense is opgedroogde fonteine, miswolke voortgedryf
deur 'n stormwind,* mense vir wie die diepste duisternis gereed staan.*
18 Want terwyl hulle aanmatigende onsin verkondig, lok hulle deur
onsedelike liggaamlike drange diegene uit wat met moeite ontkom aan
dié wat in dwaling leef — 19 mense wat aan hulle vryheid beloof,
alhoewel hulle self slawe van die verderf is. 'n Mens is immers verslaaf
aan dit waaraan jy toegee.* 20 Trouens, as mense, nadat hulle deur die
kennis van ons Here en Verlosser Jesus •Christus aan die besoedeling
van die wêreld ontsnap het, tog weer daarin verstrik raak en daaraan
toegee, is die einde vir hulle slegter as die begin.* 21 *Dit sou immers
vir hulle beter gewees het as hulle die pad van die •geregtigheid nie
leer ken het nie, as wanneer hulle dit wel leer ken het, net om dan
weer af te wyk van die heilige gebod wat aan hulle oorgelewer is. 22
Op hulle is die waarheid van die volgende gesegdes van toepassing:

"'n Hond keer terug na sy eie braaksel,"* en
"'n Gewaste vark gaan rol weer in die modder."[d]

Wederkoms

3 1 Hierdie brief, geliefdes, is reeds die tweede een wat ek aan julle
skryf. In beide probeer ek om, deur middel van herinnering, julle
helder denke aan te wakker, 2 *sodat julle die woorde kan onthou wat
voorheen deur die heilige profete uitgespreek is, en ook die opdrag
van ons Here en Verlosser wat julle •apostels deurgegee het.
3 Julle moet veral dit weet: In die laaste dae sal spotters met hulle
gespot opdaag — mense wat hulle lewens volgens hulle eie drange*
inrig 4 en vra: "Wat het geword van die belofte van sy koms? Sedert
die vaders ontslaap[e] het, bly alles steeds soos dit van die begin van die
skepping af was." 5 Hulle ignoreer dit willens en wetens dat daar lank
reeds hemele[f] bestaan, en ook 'n aarde wat deur die woord van God
uit water en deur water tot stand gekom het.* 6 *En deur hierdie dinge
is die destydse wêreld deur water oorstroom en het dit vergaan, 7
maar die huidige hemele en die aarde word deur dieselfde woord vir
vuur opsy gesit; dit word bewaar vir die oordeelsdag en die
vernietiging van die goddelose mense.
8 Laat hierdie een saak egter nie by julle verbygaan nie, geliefdes:
By die Here is een dag soos duisend jaar, en duisend jaar soos een
dag.* 9 Die Here stel nie die belofte uit, soos party mense dink nie.*
Inteendeel, Hy is geduldig met julle, omdat Hy nie wil hê sommige
mense moet verlore gaan nie, maar dat almal tot bekering moet kom.*
10 Die dag van die Here sal egter kom soos 'n dief,* 'n dag waarop die
hemele met 'n gedruis tot 'n einde sal kom en die elemente sal
uitbrand en vergaan, en die aarde en wat daarop gedoen is, ontbloot
sal word.[g] 11 As al hierdie dinge so sal vergaan, watter besondere
mense moet julle dan nie wees nie — mense wat 'n heilige lewe lei en
aan God toegewy is, 12 wat na die aanbreek van die dag van God
uitsien en dit probeer bespoedig. Dit is die dag waarop die hemele,
deurdat dit verbrand word, sal vergaan en die elemente sal uitbrand
en wegsmelt. 13 Maar ons verwag volgens sy belofte nuwe hemele en
'n nuwe aarde* waar •geregtigheid woon.*
14 Daarom, geliefdes, omdat julle hierdie dinge verwag, moet julle
ernstig daarna streef om deur Hom in vrede, vlekkeloos en
onberispelik bevind te word. 15 En beskou die lankmoedigheid van ons
Here as 'n geleentheid tot verlossing,* soos ook ons geliefde broer
Paulus, volgens die wysheid wat aan hom gegee is, aan julle geskryf
het, 16 soos in al sy briewe waarin hy oor hierdie sake praat. Daarin
kom sekere moeilik verstaanbare dinge voor wat onkundige en
onstandvastige mense tot hulle eie ondergang verdraai — soos hulle
ook met die ander geskrifte maak.

17 Julle dan, geliefdes, aangesien julle hierdie dinge vooruit weet —
wees op julle hoede om nie deur die dwaling van beginsellose mense
meegesleur te word* en so julle eie standvastigheid te verloor nie.* 18
Sorg dat julle aanhou groei in die genade en kennis van ons Here en
Verlosser, Jesus •Christus.

Lofprysing

Aan Hom behoort die heerlikheid, nou en ook tot op die dag van die ewigheid. •*Amen*.

* **1:2 Mag … word:** 1 Pet 1:2; Jud vs 2

* **1:3 Hom ken … geroep het:** 1 Pet 2:9

* **1:6-7** Gal 5:22-23

a 1:7 broederliefde: Liefde vir medegelowiges.

b 1:10 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **1:12 sal ek … dit reeds:** Jud vs 5

* **1:14 my tentwoning … word:** 2 Kor 5:1

* **1:14 soos … gemaak het:** Joh 21:18-19

* **1:17-18** Matt 17:1-5; Mark 9:2-7; Luk 9:28-35

* **1:21 meegevoer … afkomstig is:** 2 Tim 3:16; 1 Pet 1:11

* **2:1 daar ook … sal wees:** Matt 24:11

* **2:1 die Heer … verloën:** Jud vs 4

* **2:2 deur … belaster word:** Jes 52:5

* **2:3 Deur … uitbuit:** Rom 16:18; 1 Thess 2:5

* **2:4** Jud vs 6,13

c 2:4 Tartarus: Volgens die destydse wêreldbeeld 'n plek onderkant die aarde waar die geeste van afgestorwenes vertoef het.

* **2:5 Noag … bewaar het:** Gen 8:18

* **2:5 die vloed … gebring het:** 2 Pet 3:6

* **2:6 en as … veroordeel:** Gen 19:24; Jud vs 7

* **2:7** Gen 19:1-16

* **2:9 dan weet … red:** 1 Kor 10:13

* **2:9 maar ook … kan word:** Jud vs 6

* **2:10** Jud vs 7-8

* **2:11** Jud vs 9

* **2:12** Jud vs 10

* **2:13 Terwyl … losbandigheid:** Jud vs 12

* **2:15 hulle begewe … loon:** Num 22:7; Jud vs 11; Op 2:14

* **2:16** Num 22:28

* **2:17 Hierdie … stormwind:** Jud vs 12

* **2:17 mense vir wie … staan:** Jud vs 13

* **2:19 'n Mens … toegee:** Joh 8:34

* **2:20 is die … begin:** Matt 12:45

* **2:21** Luk 12:47-48

* **2:22 'n Hond … braaksel:** Spr 26:11

d 2:22 'n Gewaste … modder: Waarskynlik 'n bekende spreekwoord uit daardie tyd.

* **3:2** Jud vs 17

* **3:3 In die … drange:** Jud vs 18

e 3:4 ontslaap: Tegniese term vir Christene wat sterf.

f 3:5 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **3:5 lank reeds … gekom het:** Gen 1:6-9

* **3:6** Gen 7:11-21; 2 Pet 2:5

* **3:8 By … soos een dag:** Ps 90:4

* **3:9 Die Here … dink nie:** Hab 2:3

* **3:9 omdat Hy … kom:** 1 Tim 2:4

* **3:10 Die dag … dief:** Matt 24:43-44; Luk 12:39-40; 1 Thess 5:2,4; Op 3:3; 16:15

g 3:10 ontbloot sal word: Sommige manuskripte lui "verbrand sal word"; ander lui "nie gevind sal word nie". Die oorspronklike lesing kan nie met sekerheid bepaal word nie.

* **3:13 Maar … nuwe aarde:** Jes 65:17; 66:22; Op 21:1

* **3:13 waar … woon:** Jes 60:21; 1 Kor 6:9-10; Op 21:27; 22:15

* **3:15 beskou … verlossing:** Rom 2:4; 2 Pet 3:9

* **3:17** **Julle … te word:** Mark 13:5

* **3:17** **wees op … verloor nie:** 1 Kor 10:12

DIE EERSTE BRIEF VAN
JOHANNES

1 2 3 4 5

Inleiding

In die laaste jare van die eerste eeu nC het valse leraars na vore gekom wat verkondig het dat Jesus óf nie die Seun van God was nie óf dat Hy nie werklik liggaamlik mens geword het nie. Hierdie dwaling, wat later as die vroeg-Christelike gnostisisme bestempel is, word in *Die Eerste Brief van Johannes* pertinent afgewys (2:22-23; 4:1-3). Dit beteken dat hierdie geskrif eers teen die einde van die eerste eeu geskryf kon gewees het, in elk geval nie vroeër nie as 85 nC. As aanvaar word dat die apostel Johannes die skrywer was, het hy dit waarskynlik geskryf in Efese, die plek waar hy vir die laaste deel van sy lewe gewoon en gewerk het.

Hoewel die skrywer se naam nêrens in die geskrif genoem word nie, was hy volgens oorlewering die apostel Johannes. In die aanhef (1:1-3) maak die skrywer duidelik dat hy Jesus self gesien en gehoor het — en was dus waarskynlik een van die apostels. Die feit dat die geskrif eers teen 85 nC geskryf is, skakel al die ander apostels uit, aangesien Johannes teen daardie tyd die enigste oorlewende apostel was. In watter mate sy leerlinge, die sogenaamde Johannese skool, hom in hierdie skrywe bygestaan het, is moeilik om te bepaal.

Die lesers was gelowiges (5:13) wat teen die valse leer van die vroeë gnostisisme moes weerstand bied (2:26; 5:21). Waarskynlik het hulle gewoon in Klein-Asië, die gebied waarin Johannes gewerk het, want hy het hulle blykbaar goed geken. Hy noem hulle in sy skrywe sy kinders (bv 2:1; 3:7; 4:4), wat daarop dui dat hy in 'n persoonlike herderlike verhouding tot hulle gestaan het.

Hoewel *1 Johannes* tradisioneel as 'n brief beskou is, bevat dit nie die tipiese kenmerke van 'n brief, soos 'n briefaanhef of briefslot, nie. Daarom is dit al beskryf as 'n teologiese traktaat, 'n strydgeskrif of 'n geskrewe preek. Die beste karakterisering is waarskynlik dat dit 'n herderlike skrywe is wat dwaalleer weerlê en van die waarheid oor Christus getuig.

Die tema van *1 Johannes* kan opgesom word as “Deur ons geloof in Jesus Christus, die Seun van God, het ons die ewige lewe.” Hierdie tema, wat ook met die doel van hierdie skrywe saamhang, naamlik om die lesers se sekerheid van geloof te bevestig (5:13), word deurlopend verbind aan motiewe soos die ewige lewe, waarheid (teenoor leuen), uit God gebore wees, ken en weet. So word die ware kennis van die geloof verkondig teenoor die valse kennis van die dwaalleer. Kenmerkend van *1 Johannes* is verder die kragtige “is” en “weet”-uitsprake wat gelowiges se sekerheid moet bevestig.

Die boek kan soos volg ingedeel word:

- 1:1-4 Ooggetuies van die Woord van die lewe
- 1:5 — 2:17 God is lig — lééf in die lig
- 2:18 — 4:6 God is ons Vader — lééf as sy kinders
- 4:7 — 5:4 God is liefde — lééf in die liefde
- 5:5-12 Die Gees is die ware Getuie — glo die getuienis
- 5:13-21 Die sekerheid van die geloof

Ooggetuies van die Woord van die lewe

1 1 Wat van die begin af was,* wat ons gehoor het, wat ons met ons
oë gesien het, wat ons aandagtig bekyk het en wat ons hande
aangeraak het aangaande die Woord van die Lewe,* dit verkondig ons
aan julle. 2 Dié lewe is geopenbaar, en ons het dit gesien* en ons
getuig daarvan en verkondig aan julle die ewige lewe wat by die
Vader was en aan ons geopenbaar is. 3 Ja, wat ons gesien en gehoor
het, verkondig ons ook aan julle, sodat ook julle aan ons verbonde kan
wees. En ons verbondenheid[a] is aan die Vader en aan sy Seun Jesus
•Christus. 4 Ons skryf hierdie dinge sodat ons blydskap[b] volkome kan
wees.*

God is lig

5 Dit is die boodskap wat ons van Hom gehoor het en wat ons aan
julle bekend maak, dat God lig is* en dat daar in Hom geen duisternis
is nie. 6 *As ons sê dat ons aan Hom verbonde is[c] en tog in die
duisternis leef, lieg ons en leef ons nie volgens die waarheid nie;* 7
maar as ons in die lig leef soos wat Hy in die lig is,* is ons aan mekaar
verbonde en reinig die bloed van Jesus, sy Seun, ons van elke sonde.*
8 As ons sê dat ons nie sonde het nie, mislei ons onsself en is die
waarheid nie in ons nie. 9 As ons ons sondes erken — Hy is getrou en
regverdig en daarom sal Hy ons ons sondes vergeef* en ons van alle
kwaad reinig. 10 As ons sê dat ons nie gesondig het nie,[d] maak ons
Hom tot leuenaar en is sy woord nie in ons nie.

Jesus Christus is ons voorspraak

2 1 My kinders, ek skryf hierdie dinge aan julle sodat julle nie moet
sondig nie, en wanneer iemand sondig, het ons Jesus •Christus, die
Regverdige,[e] as Parakleet[f] by die Vader.* 2 *En Hy is die soenoffer[g] vir
ons sondes — nie net vir óns sondes nie maar ook vir dié van die hele
wêreld.

Gehoorsaamheid aan die gebod van liefde

3 En dít is hoe ons weet dat ons Hom ken: As ons sy opdragte
gehoorsaam. 4 *Iemand wat sê: “Ek ken Hom,” maar sy opdragte nie
gehoorsaam nie, is 'n leuenaar en die waarheid is nie in hom nie; 5
maar wie sy woorde gehoorsaam — in hom het die liefde van God
waarlik volmaak geword,* en hieruit weet ons dat ons in Hom is. 6
*Wie sê dat hy in Hom bly, behoort self ook te leef soos Hy geleef het.
7 *Geliefdes, dit is nie 'n nuwe gebod waaroor ek aan julle skryf nie,
maar 'n ou gebod wat julle van die begin af gehad het.* Die ou gebod
is die woord wat julle gehoor het. 8 Tog is dit 'n nuwe gebod wat ek
aan julle voorskryf,* wat in Hom en in julle 'n werklikheid is, omdat
die duisternis besig is om verby te gaan* en die ware lig reeds skyn.* 9
*Iemand wat sê dat hy in die lig is, maar sy broer[h] haat, is steeds in
die duisternis. 10 Wie sy broer liefhet, bly in die lig en daar is niks wat
hom laat struikel nie.[i] 11 Maar wie sy broer haat, is in die duisternis en
wandel in die duisternis* en weet nie waarheen hy gaan nie,* omdat
die duisternis sy oë blind gemaak het.

Woorde van bemoediging

12 Ek skryf aan julle, kinders,
omdat julle sondes vergewe is op grond van sy Naam.*
13 Ek skryf aan julle, vaders,
omdat julle Hom ken wat van die begin af was.*
Ek skryf aan julle, jong mense,
omdat julle die Bose oorwin het.
14 Ek skryf aan julle, kinders,
omdat julle die Vader ken.
Ek skryf aan julle, vaders,
omdat julle Hom ken wat van die begin af was.
Ek skryf aan julle, jong mense,
omdat julle sterk is en die woord van God in julle bly
en julle die Bose oorwin het.

15 Moenie die wêreld of wat in die wêreld is, liefhê nie. As iemand

die wêreld liefhet, is die liefde van die Vader nie in hom nie,* 16 want
alles in die wêreld — die liggaamlike begeerte,j die begeerte na dit
wat die oë sien,k aanstellery op grond van besittings* — is nie uit die
Vader nie, maar uit die wêreld. 17 En die wêreld en sy begeertes gaan
verby,* maar wie die wil van God doen, bly tot in ewigheid.*

Die antichriste

18 Kinders, dit is die laaste uur. Soos julle gehoor het, kom die
Antichris, en nou is daar reeds baie antichriste;* hieraan weet ons dat
dit die laaste uur is. 19 Hulle het uit ons geledere gekom, maar hulle
was nie werklik deel van ons nie;* want as hulle werklik deel van ons
was, sou hulle by ons gebly het. Maar dit moes duidelik word dat nie
een van hulle deel van ons is nie.* 20 *Maar julle is deur die Heilige
gesalf en julle almal weet dit.l 21 Ek skryf nie aan julle omdat julle die
waarheid nie ken nie, maar omdat julle dit ken en omdat daar geen
leuen uit die waarheid kom nie. 22 *Wie is die leuenaar anders as hy
wat ontken dat Jesus die •Christus is? Hý is die antichrism wat die
Vader en die Seun ontken. 23 *Elkeen wat die Seun ontken, het nie die
Vader nie; wie die Seun bely, het ook die Vader. 24 Wat julle betref:
Wat julle van die begin af gehoor het, moet in julle bly. As dit wat
julle van die begin af gehoor het in julle bly, sal julle ook in die Seun
en in die Vader bly. 25 *En dít is die belofte wat Hy aan ons gemaak
het: die ewige lewe. 26 Hierdie dinge skryf ek aan julle aangaande
daardie mense wat probeer om julle te mislei.

27 Maar wat julle betref: die salwing wat julle van Hom ontvang het,
bly in julle, en daarom hoef niemand julle te onderrig nie.* Maar
omdat sy salwing julle oor alles onderrig, en omdat dit die waarheid is
en nie 'n leuen nie,* bly in Hom net soos Hy julle onderrig het.

Kinders van God

28 En nou, kinders, bly in Hom, sodat ons vrymoedigheid kan hê
wanneer Hy verskyn* en nie met sy wederkoms deur Hom in die
skande gestel word nie. 29 *As julle weet dat Hy regverdig is, weet
julle ook dat elkeen wat doen wat reg is, uit Hom gebore is.

3 1 Kyk watter groot liefde die Vader aan ons bewys het, dat ons
kinders van God* genoem kan word. En dit is ons ook.[n] Die wêreld
ken ons nie, omdat hulle Hom nie leer ken het nie.* 2 Geliefdes, nou is
ons kinders van God, maar dit is nog nie geopenbaar wat ons sal wees
nie. Wat ons weet, is dat wanneer Hy verskyn, ons soos Hy sal wees,*
omdat ons Hom sal sien soos Hy is. 3 En elkeen wat hierdie vaste hoop
op Hom het, hou homself rein, net soos Hy rein is. 4 Elkeen wat sonde
doen,* beoefen ook wetteloosheid, want sonde is wetteloosheid. 5 Julle
weet dat Hy verskyn het om die sondes weg te neem,* en in Hom is
daar geen sonde nie.[o] 6 Elkeen wat in Hom bly,* sondig nie meer nie;
elkeen wat aanhou sondig, het Hom nie gesien en Hom nie leer ken
nie.

7 Kinders, laat niemand julle mislei nie: wie doen wat reg is, is
regverdig,* soos Hy regverdig is. 8 Wie sonde doen, is uit die duiwel,
omdat die duiwel van die begin af sondig.* Hiervoor het die •Seun van
God verskyn: om die dade van die duiwel te vernietig. 9 Elkeen wat uit
God gebore is, doen nie meer sonde nie,* omdat God se saad in hom
bly, en hy kan nie meer aanhou sonde doen nie, omdat hy uit God
gebore is. 10 Hieraan is dit duidelik wie kinders van God* en wie
kinders van die duiwel is: Wie nie doen wat reg is nie, is nie uit God
nie. Dieselfde geld vir iemand wat nie sy broer liefhet nie.

Liefde in plaas van haat

11 *Want dit is die boodskap wat julle van die begin af gehoor het:
Dat ons mekaar moet liefhê; 12 nie soos Kain, wat uit die Bose was en
sy broer vermoor het* nie. En waarom het hy hom vermoor? Omdat sy
dade sleg was en dié van sy broer regverdig.

13 Moenie verbaas wees, broers,[p] as die wêreld julle haat nie.* 14
Ons weet dat ons uit die dood oorgegaan het na die lewe,* omdat ons
ons broers liefhet. Wie nie liefhet nie, bly in die dood.* 15 Elkeen wat
sy broer haat, is 'n moordenaar,* en julle weet dat geen moordenaar
die ewige lewe blywend in hom het nie.* 16 Hieraan ken ons die liefde:
dat Hy vir ons sy lewe afgelê het.* Ook ons behoort ons lewe vir ons
broers af te lê.* 17 *Hoe bly die liefde van God in iemand wat genoeg
aardse besittings het en sy broer sien gebrek ly, maar sy hart[q] nogtans
vir hom toesluit?

18 *Kinders, ons moenie net met woorde, met die tong, liefhê nie,
maar met die daad, ten volle. 19 En hieraan sal ons weet dat ons uit
die waarheid kom en met 'n geruste gewete[r] voor God kan staan: 20
Wanneer ons gewete ons aankla, God is groter as ons gewete en Hy
weet alles. 21 Geliefdes, as ons gewete ons nie aankla nie, kan ons met
vrymoedigheid voor God staan. 22 En wat ons ook al vra, ontvang ons

van Hom,* omdat ons sy opdragte gehoorsaam en doen wat vir Hom aangenaam is. **23** En dit is sy opdrag: Dat ons in die Naam van sy Seun, Jesus •Christus, moet glo* en mekaar moet liefhê volgens die opdrag wat Hy aan ons gegee het.* **24** En wie sy opdragte gehoorsaam, bly in Hom, en Hy in hulle. En hieraan weet ons dat Hy in ons bly: deur die Gees wat Hy aan ons gegee het.*

Die gees van waarheid en die gees van dwaling

4 1 Geliefdes, moenie elke gees glo nie, maar toets die geeste* of
hulle van God kom, want daar is reeds baie vals profete in die
wêreld.* 2 Hieraan ken julle die Gees van God: Elke gees wat bely dat
Jesus •Christus as mens gekom het, is uit God,* 3 en elke gees wat dit
nie van Jesus bely nie, is nie uit God nie, maar is die gees van die
Antichris,* van wie julle gehoor het dat hy kom en wat nou reeds in
die wêreld is.* 4 Julle, kinders, is uit God en het hulle oorwin, omdat
Hy wat in julle is, groter is as hy wat in die wêreld is.* 5 *Hulle is uit
die wêreld en daarom praat hulle soos die wêreld en luister die wêreld
na hulle. 6 Ons is uit God, en wie God ken, luister na ons.* Wie nie uit
God is nie, luister nie na ons nie. Hieruit ken ons die gees van die
waarheid en die gees van die dwaling.

God is liefde

7 Geliefdes, laat ons mekaar liefhê, want die liefde is uit God en
elkeen wat liefhet, is uit God gebore en ken God. 8 Wie nie liefhet nie,
het God nie leer ken nie, want God is liefde.* 9 *Hierin is die liefde van
God aan ons geopenbaar: dat God sy enigste Seuns na die wêreld
gestuur het sodat ons deur Hom kan leef. 10 *Hierin bestaan die liefde:
nie dat ons God liefgehad het nie, maar dat Hy ons liefgehad het en sy
Seun gestuur het as soenoffer vir ons sondes.*
11 *Geliefdes, as God ons so liefgehad het, behoort ook óns mekaar
lief te hê. 12 Niemand het God ooit aanskou nie.* As ons mekaar
liefhet, bly God in ons en het sy liefde in ons tot vervulling gekom.* 13
*Hieraan weet ons dat ons in Hom bly en Hy in ons: Hy het ons aan sy
Gees laat deel kry. 14 En ons het dit aanskou en ons getuig daarvan dat
die Vader die Seun as Verlosser van die wêreld gestuur het.* 15 Wie
ook al bely dat Jesus die •Seun van God is,* God bly in hom en hy in
God. 16 Ons ken en vertrou die liefde wat God vir ons het.
God is liefde.* En wie in die liefde bly, bly in God en God bly in
hom. 17 Hierin het die liefde onder ons tot vervulling gekom:* Ons sal
op die oordeelsdag vrymoedigheid hê, omdat ons, soos Jesus, in
hierdie wêreld is. 18 In die liefde is daar geen vrees nie. Inteendeel,
volmaakte liefde dryf die vrees na buite; want vrees het te doen met
straf, en wie vrees, het nie volmaak geword in die liefde nie. 19 Ons
het lief omdat Hy ons eerste liefgehad het. 20 As iemand sê "Ek het
God lief" en sy broer haat, is hy 'n leuenaar. Want wie sy broer wat hy
sien nie liefhet nie, kan nie God liefhê wat hy nie sien nie. 21 *En dit is
die gebod wat ons van Hom ontvang het: Wie God liefhet, moet ook sy
broer liefhê.

Liefde en geloof

5 1 Elkeen wat glo dat Jesus die •Christus is, is uit God gebore,* en
elkeen wat die Vader liefhet, het ook almal lief wat uit Hom gebore
is.* 2 Hieraan weet ons dat ons die kinders van God liefhet: wanneer
ons God liefhet en sy gebooie nakom. 3 Want dit is die liefde vir God,
dat ons sy opdragte gehoorsaam,* en sy opdragte is nie 'n swaar las
nie;* 4 want elkeen wat uit God gebore is, oorwin die wêreld; en dít is
die oorwinning wat die wêreld oorwin, ons geloof.

Die ware Getuie oor die Seun

5 *Wie anders oorwin die wêreld as hy wat glo dat Jesus die •Seun
van God is? 6 Hy, Jesus •Christus, is die Een wat deur water en bloed[t]
gekom het* — nie net deur die water nie, maar deur die water én die
bloed. Die Gees is die Een wat getuig, want die Gees is die waarheid. 7
*Want daar is drie wat getuig:[u] 8 die Gees en die water en die bloed,
en hierdie drie is dit eens. 9 As ons die getuienis van mense* aanvaar
— die getuienis van God* is vir seker groter, omdat dit die getuienis
van God is wat Hy oor sy Seun gelewer het. 10 Wie in die Seun van
God glo, besit die getuienis in homself;* wie God nie glo nie, het Hom
tot leuenaar gemaak omdat hy nie die getuienis geglo het wat God oor
sy Seun gelewer het nie. 11 En dit is die getuienis: dat God die ewige
lewe vir ons gegee het, en dié lewe is in sy Seun. 12 *Wie die Seun het,
het die lewe; wie die Seun van God nie het nie, het nie die lewe nie.

Die sekerheid van geloof

13 *Dit het ek aan julle geskryf sodat julle kan weet dat julle die
ewige lewe het, julle wat in die Naam van die •Seun van God glo. 14
*En dit is die vrymoedigheid wat ons voor Hom het: Dat Hy ons
gebede verhoor as ons iets volgens sy wil vra. 15 En as ons weet dat Hy
ons verhoor in alles wat ons vra, weet ons dat ons alles ontvang wat
ons van Hom vra. 16 As iemand sy broer 'n sonde sien doen wat nie tot
die dood lei nie, moet hy bid en God sal aan hom, ja, aan hulle wat
sonde doen wat nie tot die dood lei nie, die lewe gee. Daar is 'n sonde
wat tot die dood lei;[v] ek sê nie dat hy daaroor moet bid nie. 17 Elke
onreg is sonde, maar daar is sonde wat nie tot die dood lei nie.

18 Ons weet dat niemand wat uit God gebore is, aanhou sonde doen
nie,* maar Hy wat uit God gebore is,[w] beskerm hom,[x] en die Bose kan
hom niks aandoen nie.* 19 Ons weet dat ons uit God is en dat die hele
wêreld in die mag van die Bose[y] is. 20 En ons weet dat die Seun van
God gekom het en aan ons verstand gegee het sodat ons die
Waaragtige kan ken, en ons is in die Waaragtige, in sy Seun, Jesus

•Christus. Hy is die ware God en die ewige lewe.* 21 *My kinders,
beskerm julleself teen die afgode.

* **1:1 Wat … was:** Joh 1:1-2; 1 Joh 2:13-14

* **1:1 Woord … Lewe:** Joh 1:1; 4:14

* **1:2 Dié … gesien:** Joh 1:14

a 1:3 aan ons … verbondenheid: Letterlik 'met ons gemeenskap kan hê; en ons gemeenskap …'

b 1:4 ons blydskap: In sommige manuskripte staan "julle blydskap".

* **1:4 ons blydskap … wees:** Joh 15:11; 16:24

* **1:5 God lig is:** 1 Tim 6:16; Jak 1:17

* **1:6** 1 Joh 2:4

c 1:6 verbonde is: Die bronteks lui "gemeenskap het".

* **1:6 in die … waarheid nie:** Joh 3:21

* **1:7 as … lig is:** Jes 2:5; Jes 9:1

* **1:7 reinig … sonde:** Heb 9:14; Op 1:5; 7:14

* **1:9 As … vergeef:** Ps 32:5; Spr 28:13

d 1:10 nie gesondig … nie: Die bronteks kan ook vertaal word "nie in sonde leef nie".

e 2:1 Regverdige: Dit is iemand wie se saak reg is voor God.

f 2:1 Parakleet: Die Griekse woord verwys na iemand wat geroep is om bystand te verleen — 'n voorspraak, 'n pleitbesorger, 'n trooster, 'n helper.

* **2:1 Jesus … Vader:** Rom 8:34; Heb 7:25; 9:24

* **2:2** Joh 1:29; Kol 1:20; 1 Joh 4:10,14

g 2:2 soenoffer: Kan ook met "versoening" vertaal word.

* **2:4** 1 Joh 1:6

* **2:5 maar … geword:** Joh 14:21,23; 1 Joh 5:3; **in hom … geword:** 1 Joh 4:12,17

* **2:6** Joh 13:15; 1 Pet 2:21

* **2:7** 2 Joh vs 5-6

* **2:7 ou gebod … gehad het:** 1 Joh 2:24; 3:11

* **2:8 nuwe … voorskryf:** Joh 13:34

* **2:8 die duisternis … gaan:** Rom 13:12

* **2:8 die ware … skyn:** Joh 1:9

* **2:9** 1 Joh 2:11; 3:10,15; 4:20

h 2:9 broer: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

i 2:10 daar … struikel nie: Letterlik 'is daar nie 'n struikelblok in hom nie'; vgl Ps 119:165; Rom 14:13.

* **2:11 Maar … wandel in die duisternis:** 1 Joh 2:9

* **2:11 wandel … gaan nie:** Joh 12:35

* **2:12 julle sondes … Naam:** Ps 25:11; 1 Kor 6:11

* **2:13-14 Hom … was:** Joh 1:1-2; 1 Joh 1:1

* **2:15 As … hom nie:** Rom 8:7; Jak 4:4

j 2:16 liggaamlike begeerte: Letterlik 'begeerte van die vlees'; vgl Rom 13:14; Ef 2:3; 1 Pet 2:11.

k 2:16 begeerte … sien: Letterlik 'begeerte van die oë'; vgl Spr 27:20.

* **2:16 aanstellery … besittings:** Jak 4:16

* **2:17 die wêreld … verby:** 1 Kor 7:31

* **2:17 maar … ewigheid:** Matt 7:21

* **2:18 Soos … antichriste:** Matt 24:5,24

* **2:19 Hulle … ons nie:** Hand 20:30

* **2:19 Maar dit … is nie:** 1 Kor 11:19

* **2:20** 1 Joh 2:27

l 2:20 almal … dit: In sommige manuskripte staan "en julle weet alles".

* **2:22** 1 Joh 4:3; 2 Joh vs 7

m 2:22 antichris: Sluit almal in wat die Vader en die Seun ontken.

* **2:23** Joh 5:23; 15:23; 1 Joh 4:15; 5:1; 2 Joh vs 9

* **2:25** Joh 3:15; 6:40

* **2:27 hoef … onderrig nie:** Jer 31:34

* **2:27 die salwing wat … leuen nie:** Joh 14:26; 16:13

* **2:28 bly … verskyn:** 1 Joh 4:17

* **2:29** 1 Joh 3:10

* **3:1 kinders … God:** Joh 1:12-13; 1 Joh 3:10

n 3:1 En … ook: In sommige manuskripte ontbreek hierdie woorde.

* **3:1 hulle Hom … het nie:** Joh 16:3

* **3:2 ons soos … wees:** 2 Kor 3:18; Fil 3:21

* **3:4 wat … doen:** Matt 7:23

* **3:5 die sondes … neem:** Joh 1:29; 1 Pet 2:24; 1 Joh 2:2; 4:10

o 3:5 in Hom … sonde nie: Toespeling op Jes 53:9 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 8:46; 2 Kor 5:21; Heb 4:15; 7:26; 9:14; 1 Pet 1:19; 2:22; 3:18.

* **3:6 Elkeen … bly:** Rom 6:2,14; 1 Joh 3:9

* **3:7 wie … regverdig:** 1 Joh 2:29

* **3:8 Wie … sondig:** Joh 8:44

* **3:9 Elkeen … sonde nie:** 1 Joh 5:18

* **3:10 kinders … God:** Joh 1:12-13; 1 Joh 3:1

* **3:11** Joh 13:34; 15:12,17; 2 Joh vs 5

* **3:12 Kain … vermoor het:** Gen 4:8

p 3:13 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **3:13 die wêreld … haat nie:** Joh 15:18-19; 17:14

* **3:14 ons uit … lewe:** Joh 5:24

* **3:14 Wie … dood:** 1 Joh 2:11

* **3:15 Elkeen … moordenaar:** Matt 5:21-22

* **3:15 geen … het nie:** Gal 5:20-21; Op 21:8

* **3:16 dat Hy … afgelê het:** Joh 13:1; 15:13; Gal 2:20; 1 Tim 2:6; Tit 2:14

* **3:16 ons behoort … af te lê:** Fil 2:17; 1 Thess 2:8

* **3:17** Deut 15:7-8; Spr 21:13

q 3:17 sy hart: Letterlik 'sy ingewande'. Dit is in die oudheid as setel van die mens se gevoel beskou.

* **3:18** Jak 2:15-16

r 3:19 gewete: Letterlik 'hart', maar hier gaan dit om die aspek van ons innerlike wat ons van skuld of onskuld oortuig, naamlik ons gewete; vgl 1 Joh 3:21.

* **3:22 wat ons … van Hom:** Matt 21:22; Mark 11:24; Joh 14:13; 15:7; 16:23-24

* **3:23 dit is … glo:** Joh 6:29

* **3:23 mekaar … het:** Joh 13:34; 15:12,17

* **3:24 hieraan … het:** Rom 8:9; 1 Joh 4:13

* **4:1 toets … geeste:** 1 Thess 5:21

* **4:1 daar … wêreld:** Matt 7:15; 1 Joh 2:18; 2 Joh vs 7

* **4:2 Elke … uit God:** 1 Kor 12:3

* **4:3 elke … Antichris:** 2 Joh vs 7

* **4:3 die Antichris … wêreld is:** 1 Joh 2:18

* **4:4 Hy … wêreld is:** Matt 12:29

* **4:5** Joh 15:19

* **4:6 wie God … na ons:** Joh 8:47

* **4:8 God is liefde:** 1 Joh 4:16

* **4:9** Joh 3:16

s 4:9 enigste Seun: Die bronteks kan ook vertaal word "Seun enig in sy soort".

* **4:10** Rom 5:8,10

* **4:10 sy Seun … sondes:** 1 Joh 2:2

* **4:11** Matt 18:33

* **4:12 Niemand … nie:** Joh 1:18

* **4:12 het sy … gekom:** 1 Joh 2:5; 4:17

* **4:13** Rom 8:9; 1 Joh 3:24

* **4:14 die Vader … gestuur het:** Joh 3:17

* **4:15 Jesus … God is:** 1 Joh 5:5

* **4:16 God is liefde:** 1 Joh 4:8

* **4:17 Hierin … gekom:** 1 Joh 2:5; 4:12

* **4:21** Matt 5:44-45; Mark 12:29-31

* **5:1 Elkeen … God gebore:** 1 Joh 4:15

* **5:1 elkeen … gebore is:** 1 Pet 1:22-23

* **5:3 Want … gehoorsaam:** Joh 14:15,23-24; 2 Joh vs 6

* **5:3 sy opdragte is … las nie:** Deut 30:11; Matt 11:30

* **5:5** Rom 8:37; 1 Joh 4:4

t 5:6 water … bloed: Slegs enkele laat manuskripte lui "deur die water en die bloed en die Gees".

* **5:6 Hy … gekom het:** Joh 19:34

* **5:7** Joh 15:26

u 5:7-8 Want … drie wat getuig: Enkele laat manuskripte voeg by "… in die hemel: die Vader, die Woord en die Heilige Gees, en hierdie drie is een. En daar is drie wat getuig op die aarde".

* **5:9 ons die getuienis … mense:** Joh 5:32-34

* **5:9 die getuienis van God:** Joh 5:37; 8:18

* **5:10 Wie … homself:** Rom 8:16; Gal 4:6

* **5:12** Joh 3:36

* **5:13** Joh 20:31

* **5:14** Matt 7:7; Joh 14:13; 15:7,16; 16:23; 1 Joh 3:21-22

v 5:16 Daar … lei: Letterlik 'Daar is 'n sonde tot die dood'; vgl Matt 12:31; Heb 6:4-6.

* **5:18 niemand … doen nie:** 1 Joh 3:9

w 5:18 Hy … is: Naamlik Jesus Christus.

x 5:18 Hy … beskerm hom: Sommige manuskripte lui “Wie uit God gebore is, bewaar homself.”

* **5:18 Hy … aandoen nie:** Joh 17:15

y 5:19 in … Bose: Letterlik ‘in die Bose’.

* **5:20 sodat … lewe:** Joh 17:3

* **5:21** 1 Kor 10:14

DIE TWEEDE BRIEF VAN
JOHANNES

1

Inleiding

Indien aanvaar word dat die apostel Johannes die skrywer was, is *Die Tweede Brief van Johannes,* net soos *1 Johannes,* waarskynlik in Efese geskryf, waar Johannes tussen 85 en 95 nC op gevorderde leeftyd nog gewerk het.

Die skrywer noem nie sy naam nie, maar stel homself slegs as “die Oudste” bekend. Waarskynlik het die apostel Johannes, as die laaste lewende apostel en as gevolg van die hoë ouderdom waarop hy steeds werksaam was, by die destydse gelowiges onder hierdie benaming bekend gestaan.

Die brief is gerig aan “die uitverkore vrou en haar kinders” (vs 1). Klaarblyklik is hierdie benaming 'n verskuilde manier om na 'n plaaslike gemeente met sy lidmate te verwys. Dit was vermoedelik nodig as gevolg van die vervolging van Christene in Klein-Asië tydens die bewind van keiser Domitianus gedurende die laaste twee dekades van die eerste eeu.

2 Johannes is 'n kort briefie wat die tipiese trekke van die eerste-eeuse briefstyl vertoon. In die brief word aan die gemeente raad gegee oor praktiese aangeleenthede, onder meer oor hoe hulle rondreisende predikers moet ontvang.

Soos in *1 Johannes,* kom die woorde “waarheid” en “liefde” by herhaling ook in *2 Johannes* voor. Met hierdie twee woorde beklemtoon die brief hoe gelowiges in liefde en in waarheid teenoor mekaar moet leef, en ook gasvry en met liefde teenoor reisende predikers moet optree. Ware liefde gaan egter nie net gepaard met waarheid (vs 2) nie, maar ook met gehoorsaamheid (vs 6). Liefde beteken dus nie die gasvrye ontvangs van valse predikers wat die waarheid oor Christus verdraai nie (vs 10-11).

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1-3 Briefaanhef
4-6 'n Lewe in waarheid en in liefde
7-11 Waak teen dwaalleer en dwaalleraars
12-13 Mededelings en groete

1 1 Die Oudste[a]

aan die uitverkore vrou en haar kinders, wat ek in die waarheid
liefhet* — en nie net ek nie, maar ook almal wat die waarheid leer
ken het — 2 op grond van die waarheid wat in ons bly en vir ewig met
ons sal wees:
3 Die genade, barmhartigheid en vrede van God, die Vader, en van
Jesus •Christus, die Seun van die Vader, sal met ons wees — in
waarheid en liefde.

'n Lewe in waarheid en liefde

4 Ek was baie bly dat ek van jou kinders teengekom het wat die pad
van waarheid loop,* in ooreenstemming met 'n gebod wat ons van die
Vader ontvang het. 5 En nou vra ek jou, vrou, nie as 'n nuwe gebod
wat ek aan jou skryf nie, maar as een wat ons van die begin af gehad
het,* dat ons mekaar moet liefhê.* 6 En dit is die liefde: dat ons
volgens sy opdragte leef.* Dit is die opdrag wat julle van die begin
gehoor het: dat julle daarvolgens moet leef.

Waak teen dwaalleer en dwaalleraars

7 Want baie verleiers het in die wêreld na vore gekom* — dié wat
nie bely dat Jesus •Christus as mens gekom het nie. So iemand is die
verleier en die Antichris.* 8 Let daarop dat julle nie verloor wat ons
deur harde werk verkry het nie, maar eerder 'n volle loon ontvang. 9
Elkeen wat nie by die leer van Christus bly nie, maar verder as dit
gaan, het God nié; wie by die leer bly, hý het die Vader sowel as die
Seun.* 10 As iemand na julle kom en nie hierdie leer oordra nie, moet
julle hom nie in julle huis ontvang nie* en hom nie groet nie. 11 Want
wie hom groet, het aandeel aan sy bose werke.

Mededelings en groete

12 Hoewel ek baie het om aan julle te skryf, wou ek dit nie met ink
op papirus doen nie,* maar ek hoop om na julle te kom en van
aangesig tot aangesig te praat,* sodat ons blydskap volkome kan
wees.
13 Die kinders van jou uitverkore suster groet jou.

a 1 Oudste: 'n Liefdevolle, eerbiedige bynaam vir Johannes op sy oudag. Sommige vertaal dit met “ouderling”.

* **1 ek … liefhet:** 3 Joh vs 1

* **4 Ek … loop:** 3 Joh vs 3

* **5 nie as … gehad het:** 1 Joh 2:7; 2:24; 3:11

* **5 ons … liefhê:** Lev 19:18; Joh 13:34; 15:12,17; 1 Joh 3:11

* **6 dit is … opdragte leef:** Joh 14:15,23-24; 1 Joh 5:3

* **7 baie … na vore gekom:** Matt 7:15; 1 Joh 2:18; 4:1

* **7 dié … Antichris:** 1 Joh 4:3

* **9 wie … Seun:** 1 Joh 2:23; 4:15

* **10 As … ontvang nie:** Rom 16:17; Ef 5:11; 2 Thess 3:6

* **12 Hoewel … doen nie:** 3 Joh vs 13

* **12 van … praat:** Num 12:8; 3 Joh vs 14

DIE DERDE BRIEF VAN
JOHANNES

1

Inleiding

As gevolg van baie ooreenkomste tussen *2 Johannes* en *3 Johannes* word algemeen aanvaar dat albei briewe ongeveer dieselfde tyd op dieselfde plek geskryf is, naamlik tussen 85 en 95 nC in Efese.

Soos by *2 Johannes,* stel die skrywer homself as “die Oudste” bekend. Hierdie benaming verwys waarskynlik na die bejaarde apostel Johannes.

Die brief is gerig aan 'n persoon met die naam Gaius (vs 1). Dit blyk dat hierdie Gaius 'n gewaardeerde gemeentelid was (vs 1-3) wat klaarblyklik in staat was om besoekers te huisves (vs 5-8).

3 Johannes is 'n kort briefie wat die tipiese trekke van die eerste-eeuse briefstyl vertoon. Dit bevat raad aan Gaius oor 'n baie praktiese aangeleentheid, naamlik die betoning van gasvryheid aan rondreisende predikers, en betreur die optrede van Diotrefes in hierdie verband.

Net soos in die ander briewe van Johannes, kom die woord “waarheid” herhaaldelik in *3 Johannes* voor (vs 1,3,4,8,12). Deur predikers van die waarheid in liefde te ontvang en te help, word ons medewerkers van die waarheid (vs 5-8).

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1 Briefaanhef
2-4 Voorbidding en blydskap
5-8 Gaius se gasvryheid
9-12 Die optrede van Diotrefes en Demetrius
13-15 Mededelings en groete

1 1 Die Oudste[a]
aan die geliefde Gaius, wat ek in die waarheid liefhet.[*]

Voorbidding en blydskap

2 Geliefde, ek bid dat jy gesond mag wees en dat dit in alle opsigte
met jou goed mag gaan, soos dit met jou •siel goed gaan. 3 Want ek
was baie bly toe hier broers[b] kom en oor jou waarheid getuig, hoe jy
die pad van waarheid loop.[*] 4 Groter blydskap as dit het ek nie, dat ek
hoor dat my kinders die pad van waarheid loop.

Gaius se gasvryheid

5 Geliefde, jy tree getrou op in wat jy ook al vir die broers[c] doen, en
dít terwyl hulle vir jou •vreemdelinge is. 6 Hulle het voor die gemeente
van jou liefde getuig. Jy sal goed doen as jy hulle voorthelp op 'n
manier wat God waardig ag.[*] 7 Want ter wille van die Naam het hulle
uitgegaan, sonder om iets van die heidene te ontvang.[*] 8 Ons behoort
sulke mense daarom goed te ontvang, sodat ons medewerkers van die
waarheid kan wees.

Die optrede van Diotrefes en Demetrius

9 Ek het hieroor aan die gemeente geskryf, maar Diotrefes, wat
graag die belangrikste onder hulle wil wees, gee nie aan ons erkenning
nie. 10 Daarom sal ek, wanneer ek kom, julle herinner aan die dade
wat hy doen. Hy versprei slegte stories oor ons, en asof dit vir hom nie
genoeg is nie, ontvang hy self die broers[d] nie goed nie. Boonop
verhinder hy ook nog diegene wat dit wil doen en dryf hulle uit die
gemeente uit.
11 Geliefde, moenie die kwaad navolg nie, maar die goeie. Wie goed
doen, is uit God;[*] wie kwaad doen, het God nie gesien nie.[*] 12 Oor
Demetrius is deur almal positief getuig, ook deur die waarheid self.
Ook ons getuig, en jy weet dat ons getuienis waar is.[*]

Mededelings en groete

13 [*]Ek het baie dinge gehad om aan jou te skryf, maar wil dit nie
met pen en ink vir jou skryf nie. 14 Ek hoop egter om jou gou te sien,
en ons sal van aangesig tot aangesig praat.[*]
15 Vrede vir jou. Jou vriende stuur vir jou groete. Groet die vriende
by die naam.

a 1 Oudste: 'n Liefdevolle, eerbiedige bynaam vir Johannes op sy oudag. Sommige vertaal dit met “ouderling”.

* **1 ek ... liefhet:** 2 Joh vs 1

b 3 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **3 die pad ... loop:** 2 Joh vs 4

c 5 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **6 Jy ... ag:** Tit 3:13

* **7 sonder ... ontvang:** 1 Kor 9:12,15

d 10 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **11 Wie goed ... uit God:** 1 Joh 2:29; 3:6,9

* **11 wie kwaad ... gesien nie:** 1 Joh 3:6,10

* **12 ons getuienis ... is:** Joh 19:35; 21:24

* **13** 2 Joh vs 12

* **14 ons ... praat:** Num 12:8; 2 Joh vs 12

DIE OPENBARING
AAN JOHANNES

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

Inleiding

Die naam van die boek word afgelei uit die eerste vers: “Die openbaring *van* Jesus Christus ... *aan* Johannes.” Die woord “openbaring” is afgelei uit die Griekse woord *apokalupsis,* wat vertaal kan word as “onthulling”, “bekendmaking” of “openbaring”.

Openbaring het waarskynlik teen ongeveer 95 nC, gedurende die regeertyd van keiser Domitianus, ontstaan. Volgens 1:9 was die skrywer op die eiland Patmos toe hy die visioene vir die boek gesien het.

Die skrywer van *Openbaring* stel homself voor as Johannes (1:2,4,9). Volgens oorlewering was hy die dissipel Johannes, seun van Sebedeus, wat sy laaste lewensjare in Efese deurgebring het. Sommige geleerdes meen dat die skrywer 'n rondgaande apokaliptiese profeet in Klein-Asië kon gewees het.

Die eerste historiese lesers of hoorders van die boek *Openbaring* was die gemeentes in Klein-Asië (1:4), gewikkel in 'n krisis, uitgelok deur die Jode en vervolg deur die Romeinse owerheid.

Openbaring kan tegelyk as 'n *brief* (Johannes se herderlike skrywe aan die gemeentes in Klein-Asië), 'n *profesie* (die bekendmaking van God se wil) en 'n *apokalips* ('n geskrif waarin God se optrede onthul word) beskou word. Die doel van die boek is om gelowiges wat vervolg en verdruk word te troos en te bemoedig met die versekering dat God oor alles en almal bly regeer totdat Hy uiteindelik alles volmaak nuut sal maak. Terselfdertyd word *Openbaring* aangebied as 'n *dramatiese vertelling* van visoene wat deur middel van simboliek, beeldspraak en retoriek gelowiges begelei na die wederkoms van Jesus Christus.

Openbaring is sterk trinitaries ingestel. *God* word beskryf as die Heerser op sy troon in die hemel (4:1). Hy regeer oor alles en almal, ook oor die huidige wêreldgeskiedenis: Hy tref die goddeloses met sy oordeel (die seëls, trompette en bakke), maar merk die gelowiges wat volhard simbolies as sy eiendom, op grond van die offerdood van Jesus Christus. *Christus* is die betroubare getuie wat as die geslagte Lam waardig is om die seëls van die boekrol wat die verdere verloop van die wêreldgeskiedenis bepaal, een vir een oop te breek (5:1-14). Hy sal ook, nadat Hy die finale oorwinning oor Satan, die Antichris en die Vals Profeet behaal het, as bruidegom sy bruid laat aansit by die bruilofsfees, om dan vir altyd volmaak by God in die Nuwe Jerusalem te woon. Die *Heilige Gees,* voorgestel as die sewe Geeste (1:4), vestig die erkenning van God se alleenheerskappy op aarde deur die getuienis van die gelowiges, ten spyte van die fel aanslag van die antichristelike magte. Die eskatologiese boodskap van *Openbaring,* gerig op die eindtyd, loop uit op die wederkoms van Christus — die klimaks waarheen alles en almal op pad is.

Die boek kan ingedeel word, óf in sewe hoofdele, óf vanuit die hoek van 'n dramatiese vertelling (verhaal).

In sewe hoofdele:

- 1:1-20 Inleiding
- 2:1 — 3:22 Deel 1: Sewe briefboodskappe
- 4:1 — 8:5 Deel 2: Sewe seëls van oordeel

8:6 — 11:19 Deel 3: Sewe trompette van oordeel
12:1 — 14:20 Deel 4: Optrede van Satan (draak), die Antichris en die Vals Profeet
15:1 — 16:21 Deel 5: Sewe bakke van oordeel
17:1 — 19:10 Deel 6: Val van Babilon (Rome)
19:11 — 22:5 Deel 7: Finale oorwinning en aanbreek van die nuwe bedeling
22:6-21 Afsluiting en seëngroet

As verhaal in drie dramatiese bedrywe:

1:1 — 3:22 Bedryf 1: God deur die verheerlikte Jesus Christus verteenwoordig in die kerk
4:1 — 11:19 Bedryf 2: God deur Jesus Christus besig in die heelal om oordeel en verlossing te voltrek
12:1 — 22:21 Bedryf 3: God deur Jesus Christus teenwoordig in die geskiedenis wat uitloop op Christus se wederkoms as die klimaks

'n Openbaring deur Jesus Christus

1 1 Hier volg 'n openbaring deur Jesus •Christus wat God Hom
gegee het om aan sy diensknegte te toon wat binnekort moet gebeur.*
Hy het dit aan sy dienskneg Johannes duidelik gemaak deur sy engel
wat Hy gestuur het. 2 Dit is hy wat getuig oor alles wat hy gesien het.
Dit is die woord van God, naamlik die getuienis deur Jesus Christus.* 3
Geseënd is die een wat dit voorlees, en ook hulle wat die woorde van
die profesie hoor en wat daarin geskryf staan, nakom,* want die
bestemde tyd is naby.*

Boodskap aan die sewe gemeentes in die provinsie Asië

4 Johannes,
aan die sewe gemeentes in Asië.[a]

Genade vir julle en vrede
van Hom wat is* en wat was en wat kom,*
en van die sewe Geeste[b] wat voor sy troon is;
5 en van Jesus •Christus,
die betroubare getuie,*
die •Eersgeborene van die dooies*
en die heerser oor die konings van die aarde.*

Lofprysing

Aan Hom wat ons liefhet
en ons deur sy bloed van ons sondes verlos het,*
6 wat ons 'n koninkryk gemaak het,
priesters vir God,* sy Vader —
aan Hom kom die heerlikheid en die sterkte toe,
vir ewig en ewig. •*Amen*.

7 Kyk, Hy kom met die wolke,[c]
en elke oog sal Hom sien,
selfs hulle wat Hom deurboor het;[d]
en al die volke op die aarde
sal oor Hom treur.[e]
Ja, *amen!*

8 "Ek is die Alfa en die Omega,[f] die Een wat is* en wat was en wat
kom,"* sê die Here God, die Almagtige.*

Johannes se visioen van Christus

9 Ek, Johannes, julle broer en 'n deelgenoot in die verdrukking en in
die koninkryk en in die volharding in ons verhouding met Jesus, was
op die eiland wat Patmos genoem word, op grond van die woord van
God, naamlik die getuienis deur Jesus •Christus. 10 Op die dag van die
Here het die Gees van my besit geneem en het ek agter my 'n harde
stem soos dié van 'n basuin gehoor 11 wat sê: “Skryf wat jy sien in 'n
•boekrol op en stuur dit aan die sewe gemeentes: na Efese, Smirna,
Pergamum, Tiatira, Sardis, Filadelfia en Laodisea.”

12 Ek het omgedraai om te sien wie se stem dit is wat met my praat.
Toe ek omdraai, het ek sewe goue kandelare gesien, 13 en in die
middel van die kandelare iemand net soos die •Seun van die Mens.[g]
Hy het 'n lang kleed gedra met 'n goue band[h] wat om sy bors
vasgebind was.[*] 14 Sy kop en hare was so wit soos wit wol, soos
sneeu,[*] en sy oë soos 'n vlammende vuur. 15 Sy voete was net soos
gloeiende koper[*] in 'n rooiwarm oond en sy stem soos die gedruis van
baie waterstrome.[*] 16 In sy regterhand[i] het hy sewe sterre[*] gehou, uit
sy mond het daar 'n skerp swaard met twee snykante gekom,[j] en sy
gesig was soos die son wat in al sy felheid skyn.

17 Toe ek Hom sien, het ek voor sy voete neergeval soos 'n dooie,
maar Hy het sy regterhand op my gelê en gesê: “Hou op om bang te
wees, Ek is die Eerste en die Laaste[k] 18 en die Lewende. Ek was dood,
maar kyk, Ek leef vir ewig en ewig; ook beheer Ek die sleutels van die
dood en van *Hades*.[l] 19 Skryf dan op wat jy gesien het, wat daar is, en
wat hierna gaan gebeur.[*] 20 Dit is die verborge betekenis van die sewe
sterre[*] wat jy in my regterhand gesien het en van die sewe goue
kandelare: Die sewe sterre is die sewe boodskappers[m] van die sewe
gemeentes, en die sewe kandelare is die sewe gemeentes.”

Briefboodskappe aan die sewe gemeentes in Asië

Aan die gemeente in Efese

2 1 “Skryf aan die boodskapper van die gemeente in Efese:

“Dit sê Hy wat die sewe sterre* in sy regterhand[n] hou en wat tussen die sewe goue kandelare rondbeweeg,

2 “ ‘Ek ken jou dade,* jou inspanning en volharding, en weet
dat jy slegte mense nie kan verdra nie. Daarom het jy daardie
mense wat sê dat hulle •apostels is, maar nie is nie, getoets* en
hulle as leuenaars uitgewys. 3 Verder hou jy aan om te volhard en
het jy ter wille van my Naam baie verduur sonder om moeg te
word. 4 Maar Ek hou dit teen jou dat jy jou eerste liefde verwerp
het. 5 Onthou dan waarvandaan jy uitgesak het en bekeer* jou:
Gaan doen weer wat jy vroeër gedoen het. Anders, as jy nie tot
bekering kom nie, sal Ek na jou toe kom en jou kandelaar van sy
staanplek af verwyder. 6 Maar dít tel in jou guns: Jy haat die dade
van die Nikolaïete wat Ek ook haat.*
7 “ ‘Wie ore het, moet luister na wat die Gees aan die
gemeentes sê. Aan wie oorwin, sal Ek te ete gee van die boom van
die lewe* wat in God se paradys* staan.’ ”

Aan die gemeente in Smirna

8 “Skryf ook aan die boodskapper van die gemeente in Smirna:

“ ‘Dit sê die Eerste en die Laaste,[o] wat dood was, maar lewend geword het,

9 “ ‘Ek ken jou verdrukking en jou armoede, maar tog is jy ryk.*
Ek weet ook van die lastering deur diegene wat beweer dat hulle
Jode is en dit nie regtig is nie, maar 'n sinagoge van Satan.*[p] 10
Moenie vir enigiets wat jy nog gaan ly, bang wees nie. Kyk, die
duiwel gaan sommige van julle in die tronk laat gooi om julle te
toets. Tien dae lank sal julle verdruk word.* Wees net getrou tot
die dood toe, en Ek sal aan jou die oorwinnaarskrans van die
lewe* gee.
11 “ ‘Wie ore het, moet luister na wat die Gees aan die
gemeentes sê. Wie oorwin, sal beslis nie deur die tweede dood*
skade ly nie.’ ”

Aan die gemeente in Pergamum

12 “Skryf ook aan die boodskapper van die gemeente in Pergamum:

“Dit sê Hy wat die skerp swaard met die twee snykante het,[q]

13 “ ‘Ek weet waar jy woon, daar waar die troon van Satan[r] is.
Jy het egter my Naam in ere gehou. Selfs in die dae toe Antipas,
my betroubare getuie, doodgemaak is by julle waar die Satan
woon, het jy nie jou geloof in My ontken nie. 14 Maar Ek hou 'n
paar dinge teen jou: Jy het mense in jou midde wat die leer van
Bileam aanhang. Hy het Balak geleer om 'n strik vir die kinders
van Israel te stel, naamlik om van die afgodsoffers te eet en hulle
onsedelik te gedra.* 15 Net so het ook jy daar by jou aanhangers
van die leer van die Nikolaïete wat hulle op hierdie manier gedra.
16 Kom dan tot bekering, anders sal Ek baie gou na jou toe kom*
en met die swaard van my mond* teen hulle oorlog maak.
17 “ ‘Wie ore het, moet luister na wat die Gees aan die
gemeentes sê. Aan wie oorwin, sal Ek van die verborge manna*
gee, en Ek sal vir hom 'n wit klippie gee, ja, 'n klippie waarop 'n
nuwe naam* gegraveer is en wat niemand anders ken nie behalwe
die een wat dit ontvang.’ ”

Aan die gemeente in Tiatira

18 “Skryf ook aan die boodskapper van die gemeente in Tiatira:

“Dit sê die •Seun van God, wat oë het soos 'n vlammende vuur
en voete soos gloeiende koper,*

19 “ ‘Ek ken jou dade en liefde en geloof en diens en
volharding, en weet dat jou latere dade die eerstes oortref. 20
Maar Ek hou dit teen jou dat jy die vrou Isebel net laat begaan —
sy wat haarself 'n profetes noem en my diensknegte leer en verlei
om onsedelik te leef en om afgodsoffers te eet.* 21 Ek het haar tyd
gegun om tot bekering te kom, maar sy weier om haar te bekeer
van haar onsedelike gedrag. 22 Kyk, Ek werp haar op 'n siekbed,
en ook hulle wat met haar egbreuk gepleeg het, in groot
verdrukking, as hulle hulle nie van haar praktyke bekeer nie. 23
En haar kinders sal Ek laat doodgaan aan 'n dodelike siekte. Laat
al die gemeentes daarvan kennis neem dat dit Ek is wat niere en
harte deurgrond.[s] Ek sal elkeen van julle beloon volgens julle
dade.* 24 Maar vir julle ander in Tiatira wat nie hierdie leer
aanhang nie en wat nie die diepere dinge van Satan,[t] soos hulle
dit noem, leer ken het nie, sê Ek: Ek lê nie op julle 'n ander las
nie, 25 behalwe net om vas te hou aan wat julle het,* totdat Ek
kom.

26 “ ‘Aan wie oorwin en enduit doen wat Ek sê,

“ ‘sal Ek mag gee oor die nasies.
27 Hy sal hulle as 'n herder lei met 'n ysterstaf
en hulle soos kleipotte stukkend slaan.u

28 “ ‘Soos Ek dit van my Vader ontvang het, sal Ek aan hom die
môrester* gee. 29 Wie ore het, moet luister na wat die Gees aan die
gemeentes sê.’ ”

Aan die gemeente in Sardis

3 1 “Skryf ook aan die boodskapper van die gemeente in Sardis:

“Dit sê Hy wat die sewe Geeste van God[v] en die sewe sterre*
het,

“ ‘Ek ken jou dade;* jy staan daarvoor bekend dat jy lewe, maar
jy is dood. 2 Wees wakker en versterk diegene wat nog oor is, wat
op die punt is om dood te gaan. Ek het gevind dat jou dade in die
oë van my God nie voldoende is nie. 3 Onthou dan hoe jy die
boodskap ontvang en daarna geluister het. Bewaar dit, en bekeer*
jou! As jy egter nie wakker skrik nie, sal Ek soos 'n dief opdaag en
jy sal nie weet op watter tydstip Ek by jou aankom nie.* 4 Maar
daar is 'n paar mense by jou in Sardis wat nie hulle klere besoedel
het nie.* Hulle sal saam met my leef, in wit klere, omdat hulle dit
werd is.
5 “ ‘Wie oorwin, sal net so met wit klere* geklee word, en Ek sal
sy naam nie uit die •boekrol van die lewe skrap nie,* maar voor
my Vader en sy engele oor hom getuig.* 6 Wie ore het, moet
luister na wat die Gees aan die gemeentes sê.’ ”

Aan die gemeente in Filadelfia

7 “Skryf ook aan die boodskapper van die gemeente in Filadelfia:

“Dit sê die heilige en die ware
wat die sleutel van Dawid hou
wat oopmaak en niemand sal dit toesluit nie
wat toesluit en niemand sal dit oopmaak nie.[w]

8 “ ‘Ek ken jou dade.* Kyk, Ek het voor jou 'n oop deur gegee*
wat niemand kan sluit nie. Al is jou krag min, was jy gehoorsaam
aan my woord en het jy my Naam nie verloën nie. 9 Kyk, Ek laat
toe dat daar mense uit die sinagoge van Satan[x] kom wat beweer
dat hulle Jode is en dit nie is nie, maar lieg; kyk, Ek sal sorg dat
hulle kom en voor jou voete neerbuig* en erken dat Ek jou
liefhet.* 10 *Omdat jy aan my opdrag gehoorsaam was om te
volhard, sal Ek jou ook bewaar in die uur van beproewing wat
oor die hele bewoonde wêreld gaan aanbreek om die bewoners
van die aarde op die proef te stel. 11 Ek kom gou;* hou vas aan
wat jy het, sodat niemand jou oorwinnaarskrans wegneem nie.
12 “ ‘Wie oorwin, sal Ek 'n pilaar in die tempel van my God

maak wat nooit weer daar sal uitgaan nie. Verder sal Ek ook die
Naam van my God daarop graveer,* en die naam van die stad*
van my God, dit is die nuwe Jerusalem, wat van my God uit die
hemel neerdaal,* en ook my nuwe Naam.* 13 Wie ore het, moet
luister na wat die Gees aan die gemeentes sê.' "

Aan die gemeente in Laodisea

14 "Skryf aan die boodskapper van die gemeente in Laodisea:

"Dit sê die •*Amen*, die getroue en ware getuie,* die begin van
God se skepping,*

15 " 'Ek ken jou dade,* dat jy nóg koud, nóg warm is. Was jy
maar koud of warm! 16 Maar omdat jy louwarm is, nóg warm nóg
koud, gaan Ek jou uit my mond spoeg. 17 Omdat jy sê, "Ek is ryk,
ek het skatryk geword* en het aan niks gebrek nie," en nie besef
dat jy ellendig en bejammerenswaardig, brandarm, blind en naak
is nie, 18 raai Ek jou aan om by My goud te koop wat deur vuur
gesuiwer is, sodat jy ryk kan wees; en wit klere,* sodat jy jou kan
aantrek en die skaamte van jou naaktheid nie sigbaar word nie;*
en salf om aan jou oë te smeer, sodat jy kan sien. 19 Diegene wat
Ek liefhet, berispe en tug Ek:* Wees dan ywerig en bekeer jou!* 20
Kyk, Ek staan by die deur en Ek klop. As iemand my stem hoor en
die deur oopmaak, sal Ek instap by hom* en saam met hom eet en
hy saam met My.
21 " 'Wie oorwin, sal Ek saam met My op my troon laat sit, net
soos wat Ek ook oorwin het en saam met my Vader op sy troon
sit. 22 Wie ore het, moet luister na wat die Gees aan die
gemeentes sê.' "

God word as die Skepper in die hemelse troonsaal aanbid

4 1 Hierna het ek gesien, en kyk, 'n deur wat in die hemel geopen
is, en die stem wat ek voorheen so hard soos 'n basuin met my hoor
praat het, het gesê: "Kom op hierheen,* en Ek sal aan jou wys wat
hierna moet gebeur."* 2 Onmiddellik het die Gees van my besit
geneem, en kyk, daar was 'n troon in die hemel, en Iemand wat op die
troon sit.* 3 *Die Een wat daarop sit se voorkoms was soos jaspis en
karneool, en rondom die troon was daar 'n reënboog wat net soos
smarag lyk.
4 Rondom die troon was daar vier-en-twintig trone, en op die trone
het vier-en-twintig ouderlinge gesit.* Hulle het wit klere* gedra, met
goue krone op hulle koppe. 5 Vanuit die troon het daar weerligstrale,
gedreun en donderslae gekom.* En voor die troon het sewe
vuurfakkels* gebrand - die sewe Geeste van God.y 6 Voor die troon lyk
dit soos 'n see van glas, net soos kristal.*
In die middel van die troon en rondom die troon staan daar vier
lewende wesens, vol oë aan die voorkant en agterkant. 7 Die eerste
lewende wese lyk net soos 'n leeu; die tweede lewende wese net soos
'n kalf; die derde lewende wese het 'n gesig net soos 'n mens, en die
vierde lewende wese lyk net soos 'n arend wat vlieg.* 8 Die vier
lewende wesens het elkeen ses vlerke* wat reg rondom en aan die
binnekant vol oë is.* Sonder om te rus, herhaal hulle dag en nag:

"Heilig, heilig, heilig
is die Here* God, die Almagtige,*
Hy wat was en wat is* en wat kom."*

9 En telkens wanneer die lewende wesens heerlikheid en eer en
dank bring aan Hom wat op die troon sit,* aan Hom wat vir ewig en
ewig leef,* 10 val die vier-en-twintig ouderlinge in aanbidding neer
voor Hom wat op die troon sit. Hulle aanbid Hom wat vir ewig en
ewig leef en sit dan hulle krone voor die troon neer, terwyl hulle sê:

11 "U is waardig, ons Here en God,
om die heerlikheid en die eer en die krag te ontvang
omdat U alle dinge geskep het;
deur u wil het alles ontstaan, is dit geskep."

5 1 Ek het in die regterhand[z] van Hom wat op die troon sit[*] 'n
•boekrol gesien, aan die binnekant en die buitekant vol geskryf[*] en
met sewe seëls goed verseël. 2 Ek het ook 'n sterk engel gesien wat met
'n harde stem uitroep: "Wie is waardig om die boekrol oop te maak en
die seëls daarvan te breek?" 3 Niemand — nie in die hemel, nie op die
aarde, nie onder die aarde nie — was egter in staat om die boekrol
oop te maak of daarin te kyk nie. 4 Ek het baie gehuil omdat daar
niemand gevind kon word wat waardig is om die boekrol oop te maak
of daarin te kyk nie. 5 Toe sê een van die ouderlinge vir my: "Hou op
huil! Kyk, die Leeu uit die stam van Juda,[a] die loot van Dawid,[b] het
oorwin sodat Hy die boekrol en die sewe seëls daarvan kan oopmaak."
6 En ek het tussen die troon en die vier lewende wesens en tussen die
ouderlinge 'n Lam, soos een wat geslag is, sien staan.[c] Hy het sewe
horings en sewe oë[*] gehad — die sewe Geeste van God[d] — wat oor die
hele aarde heen uitgestuur is. 7 En Hy het nader gegaan en die boekrol
geneem uit die regterhand van Hom wat op die troon sit.[*] 8 Toe Hy
die boekrol neem, het die vier lewende wesens en die vier-en-twintig
ouderlinge voor die Lam neergeval. Elkeen het 'n lier en 'n goue bak
vol wierook, wat die gebede van die •heiliges is,[*] vasgehou. 9 Toe sing
hulle 'n nuwe lied:[*]

"U is waardig om die boekrol te neem
    en die seëls daarvan oop te breek,
omdat U geslag is en met u bloed
    mense vir God gekoop het
    uit elke geslag en taal en volk en nasie.
10 U het hulle 'n koninkryk en priesters vir ons God gemaak[*]
    en hulle sal as konings oor die aarde heers."[*]

11 Toe ek weer kyk, hoor ek die sang van baie engele rondom die
troon en van die lewende wesens en die ouderlinge. Daar was
tienduisend maal tienduisende, duisend maal duisende,[*] 12 wat met
harde stemme uitroep:

"Waardig is die Lam wat geslag is[e]
om die krag en rykdom
en wysheid en sterkte en eer
en heerlikheid en lof te ontvang."[*]

13 En ek het die hele skepping — in die hemel, op die aarde en onder
die aarde, op die see en alles wat daarin bestaan — hoor uitroep:

“Aan Hom wat op die troon sit* en aan die Lam
kom toe die lof en die eer
en die heerlikheid en die sterkte,
vir ewig en ewig.”

14 Die vier lewende wesens het ook uitgeroep:

“•*Amen!*”

En die ouderlinge het neergeval in aanbidding.

6 1 Ek het gesien toe die Lam een van die sewe seëls oopbreek. En
ek het een van die vier lewende wesens soos die geluid van 'n
donderslag hoor sê: “Kom!” 2 Ek het gesien, en kyk, daar was 'n wit
perd.* Sy ruiter hou 'n boog vas en 'n oorwinnaarskroon is aan hom
gegee. Hy het opgetrek as oorwinnaar en om te oorwin.
3 Toe Hy die tweede seël oopbreek, het ek die tweede lewende wese
hoor sê: “Kom!” 4 'n Ander perd, 'n vuurrooie,* het toe uitgegaan. Aan
sy ruiter is vergun om die vrede van die aarde weg te neem sodat
mense mekaar kon doodmaak. Aan hom is ook 'n groot swaard gegee.
5 Toe Hy die derde seël oopbreek, het ek die derde lewende wese
hoor sê: “Kom!” Ek het gesien, en kyk, daar was 'n swart perd.* Sy
ruiter hou 'n weegskaal in sy hand. 6 Ek het toe iets soos 'n stem tussen
die vier lewende wesens hoor sê: “'n Rantsoen[f] koring kos 'n *denarius*[g]
en drie rantsoene gars kos 'n *denarius* en moenie dat daar skade kom
met die olyfolie en die wyn nie.”
7 Toe Hy die vierde seël oopbreek, het ek die vierde lewende wese
hoor sê: “Kom!” 8 Ek het gesien, en kyk, daar was 'n vaal[h] perd. Sy
ruiter se naam is Dood en die *Hades*[i] volg hom. Aan hulle is volmag
gegee om 'n kwart van die aarde dood te maak deur die swaard,
hongersnood, 'n dodelike siekte en die wilde diere van die aarde.*
9 Toe Hy die vyfde seël oopbreek, het ek aan die voet van die altaar
die •siele gesien wat doodgemaak is vanweë die woord van God en die
getuienis wat hulle gelewer het. 10 Hulle het met 'n harde stem geroep:
“Tot wanneer, heilige en ware Here, gaan U uitstel om u oordeel te
voltrek en ons bloed op die aardbewoners[j] te wreek?*” 11 Daarop is
aan elkeen van hulle 'n wit *stola*[k]* gegee en hulle is aangesê om nog 'n
kort rukkie te rus, totdat hulle medediensknegte[l] en broers,[m] wat ook
soos hulle doodgemaak gaan word, voltallig sou wees.
12 Ek het gesien toe Hy die sesde seël oopbreek. En daar het 'n groot
aardbewing plaasgevind. Die son het swart geword soos 'n harige sak
en die maan het geheel en al soos bloed geword.* 13 Ook die sterre het
uit die hemelruim op die aarde geval, soos wanneer 'n vyeboom sy
groen navye afgooi as dit deur 'n stormwind geruk word.* 14 Die
hemel het verdwyn soos 'n •boekrol wat opgerol word,* en elke berg
en eiland is uit sy staanplek verskuif.* 15 Die konings van die aarde en
die hoofamptenare, die *chiliarge,*[n] die rykes en die invloedrykes, elke
slaaf en elke vry mens het in die grotte en onder die kranse in die
berge weggekruip.* 16 Hulle het na die berge en kranse geroep: “Val
op ons en verberg ons* van die aangesig van Hom wat op die troon sit*
en van die toorn van die Lam; 17 *want die groot dag van hulle toorn
het aangebreek, en wie kan staande bly?”

Die honderd vier-en-veertigduisend word met 'n seël gemerk

7 1 Hierna het ek vier engele by die vier hoeke van die aarde sien
staan. Hulle het die vier winde* van die aarde in bedwang gehou sodat
daar nie wind op die land of op die see of teen enige boom sou waai
nie. 2 Ek het ook 'n ander engel van die oostekant af sien aankom wat
'n seël van die lewende God vashou. Hy het met 'n kragtige stem
geroep na die vier engele wat aangesê is om die land en die see te
beskadig en gesê: 3 "Moenie die land of die see of die bome beskadig
voordat ons die diensknegte van ons God met 'n seël op hulle
voorkoppe gemerk het nie.*" 4 Ek het toe gehoor wat die getal is van
hulle wat met die seël gemerk is: honderd vier-en-veertigduisend,* uit
elke stam van die kinders van Israel:

5 Uit die stam Juda, twaalfduisend wat die seël dra;
uit die stam Ruben, twaalfduisend;
uit die stam Gad, twaalfduisend;
6 uit die stam Aser, twaalfduisend;
uit die stam Naftali, twaalfduisend;
uit die stam Manasse, twaalfduisend;
7 uit die stam Simeon, twaalfduisend;
uit die stam Levi, twaalfduisend;
uit die stam Issaskar, twaalfduisend;
8 uit die stam Sebulon, twaalfduisend;
uit die stam Josef, twaalfduisend;
uit die stam Benjamin, twaalfduisend wat die seël dra.

Die groot skare in die hemel

9 Hierna het ek gesien, en kyk, daar was 'n baie groot skare wat
niemand kon tel nie. Hulle was afkomstig uit elke nasie en stam en
volk en taal, en het voor die troon gestaan en voor die Lam. Hulle het
wit *stolas*o gedra,* met palmtakke in hulle hande. 10 Hulle het met 'n
harde stem uitgeroep:

"Die verlossing kom van ons God wat op die troon sit,*
en van die Lam!"

11 Al die engele het rondom die troon, en ook rondom die
ouderlinge en die vier lewende wesens, gestaan. Hulle het toe op hulle
gesigte neergeval voor die troon en God aanbidp 12 en gesê:

"•*Amen!*

die lof, die heerlikheid en die wysheid
die dank en die eer
die krag en die sterkte
kom ons God toe vir ewig en ewig.
Amen!"

13 In antwoord daarop het een van die ouderlinge vir my gevra:
"Hierdie mense wat die wit *stolas* dra,* wie is hulle en waar kom hulle
vandaan?" 14 Ek het hom geantwoord: "Meneer, u is die een wat
weet." En hy het vir my gesê:

"Dit is die mense wat uit die groot verdrukking* kom.
Hulle het hulle *stolas* gewas
en wit gemaak in die bloed van die Lam.
15 Daarom is hulle voor die troon van God
waar hulle Hom dag en nag in sy tempel dien.
En Hy wat op die troon sit,* sal sy tent by hulle opslaan.[q]
16 *Hulle sal nie meer honger of dors word nie;
nie die son nie, ook geen hittegloed sal hulle brand nie.
17 Want die Lam wat in die middel voor die troon staan
sal hulle soos 'n herder versorg[r]
en hulle na fonteine met lewende water lei,[s]
en God sal elke traan uit hulle oë vee."*

Die sewende seël oopgebreek

8 1 En toe die Lam die sewende seël oopbreek, het daar vir
ongeveer 'n halfuur lank stilte in die hemel neergedaal. 2 En ek het die
sewe engele gesien wat voor God staan, en aan hulle is sewe trompette
gegee.
3 'n Ander engel het nader gekom met 'n goue wierookbak en by die
altaar gaan staan. Baie wierook is aan hom gegee om, saam met die
gebede van al die •heiliges,* op die goue altaar* voor die troon te gaan
offer. 4 Die rook van die wierook het, saam met die gebede van die
heiliges,* uit die engel se hand voor God opgestyg. 5 Die engel het toe
die wierookbak geneem, dit met vuur van die altaar af gevul* en dit
op die aarde uitgegooi. En daar was donderslae, gedreun,
weerligstrale en 'n aardbewing.*

Die eerste vier trompette

6 Die sewe engele met die sewe trompette het gereed gemaak om
daarop te blaas.
7 Die eerste een het op sy trompet geblaas, en daar was hael en
vuur* gemeng met bloed, en dit is op die aarde uitgegooi. 'n Derde van
die aarde is verskroei, 'n derde van die bome is verskroei, en al die
groen gras is verbrand.
8 Die tweede engel het op sy trompet geblaas, en iets soos 'n enorme
berg wat vlammend brand is in die see gegooi. 'n Derde van die see
het bloed geword;* 9 'n derde van die lewende wesens in die see het
doodgegaan en 'n derde van die skepe het vergaan.
10 Die derde engel het op sy trompet geblaas. 'n Groot ster wat soos
'n fakkel brand, het uit die hemel geval op 'n derde van die riviere en
op die fonteine. 11 *Die ster se naam is Bitterals.t En 'n derde van die
varswater het bitter geword en baie mense het van die water
doodgegaan omdat dit bitter geword het.
12 Die vierde engel het op sy trompet geblaas en 'n derde van die
son, 'n derde van die maan en 'n derde van die sterre is getref, sodat 'n
derde van hulle verduister is. Vir 'n derde van die dag was daar nie lig
nie; en net so was dit ook in die nag.*
13 En ek het gesien, en ek het 'n arend wat hoog in die lug vlieg met
'n skril stem hoor uitroep: “Ellende,u ellende, ellende vir die bewoners
van die aarde wanneer die ander drie engele binnekort met 'n geskal
op hulle trompette blaas.”

Die vyfde trompet

9 1 En die vyfde engel het op sy trompet geblaas. Toe het ek 'n ster
uit die hemel op die aarde sien val. Aan hom is die sleutel van die
skag na die bodemlose diepte*v gegee. 2 Hy het die skag na die
bodemlose diepte oopgesluit en rook het uit die skag opgeborrel soos
rook uit 'n groot smeltoond.* Die son en lug is deur die rook uit die
skag verduister. 3 Uit die rook het daar sprinkane na die aarde
geswerm.* Aan hulle is dieselfde krag gegee as dié van skerpioene op
aarde. 4 En hulle is aangesê om nie die gras van die aarde of enige
plant of boom te beskadig nie, maar slegs daardie mense wat nie die
seël van God op hulle voorkoppe* het nie. 5 Hulle is nie toegelaat om
die mense dood te maak nie, maar slegs om hulle vyf maande lank te
folter deur hulle te pynig met 'n brandpyn — soos wanneer 'n
skerpioen 'n mens steek. 6 *In daardie dae sal die mense na die dood
verlang, maar dit nie vind nie, hulle sal begeer om te sterf, maar die
dood sal hulle bly ontwyk.
7 Die voorkoms van die sprinkane was net soos dié van perde wat
vir oorlog gepantser is.* Op hulle koppe was daar iets soos krone wat
gelyk het asof dit van goud is en hulle gesigte was soos dié van mense.
8 Hulle het ook hare gehad soos dié van vroue, en tande soos dié van
leeus.* 9 Die sprinkane het borsplate gedra wat soos ysterborsplate
gelyk het. Die geluid van hulle vlerke het geklink soos die gedreun
van baie perdestrydwaens* wat opruk na 'n oorlog. 10 Hulle het sterte
met angels gehad net soos skerpioene, en in hulle sterte was daar krag
om die mense vyf maande lank te teister. 11 Die engel van die
bodemlose diepte was hulle koning. In Hebreeus is sy naam *Abaddon*,*w*
en in Grieks *Apollion*.*x*
12 Die eerste ellende is verby; kyk, hierna kom daar nog twee!

Die sesde trompet

13 Ook die sesde engel het op sy trompet geblaas. En ek het 'n
enkele stem vanuit die vier horings van die goue altaar* wat voor God
is, 14 aan die sesde engel met die trompet hoor sê: “Maak los die vier
engele wat by die groot Eufraatriviery vasgebind is.”
15 *Die vier engele wat gereed gestaan het met die oog op hierdie
uur en hierdie dag en hierdie maand en hierdie jaar, is toe losgelaat
om 'n derde van die mense dood te maak. 16 Die getal soldate in die
ruitery was twee maal tienduisend maal tienduisend. Ek het gehoor
dat dit hulle getal was. 17 Net so het ek ook in die visioen die perde en
hulle ruiters gesien: hulle het vuurrooi, diepblou en swaelgeel
borsplate gedra. Die perde se koppe het soos dié van leeus gelyk met

vuur, rook en swael wat uit hulle bekke borrel. **18** Deur hierdie drie
plae, die vuur, die rook en die swael wat uit hulle bekke borrel, is 'n
derde van die mense doodgemaak. **19** Die perde se krag het in hulle
bekke en sterte gelê, want hulle sterte was net soos slange, met koppe
aan waarmee hulle skade aanrig.

20 Nogtans het die res van die mense wat nie deur hierdie plae
doodgemaak is nie, hulle nie bekeer van die werke van hulle hande[z]
nie. Hulle het aangehou om die demone te aanbid, en ook die afgode[*]
van goud, silwer en koper en van klip en hout, wat nie kan sien of
hoor of loop nie.[*] **21** Hulle het hulle dus nie bekeer van hulle moorde,
toordery, onsedelike gedrag of stelery nie.[*]

Die oop boekrol

10 1 En ek het 'n ander sterk engel uit die hemel sien afkom. Hy
was met 'n wolk omklee, met 'n reënboog bo sy kop. Sy gesig was soos
die son en sy voete soos vuurpilare. 2 In sy hand het hy 'n oop
•boekrolletjie vasgehou. Hy het met sy regtervoet op die see en sy
linkervoet op die aarde gaan staan 3 en met 'n harde stem, soos die
brul van 'n leeu, uitgeroep. Nadat hy uitgeroep het, het die sewe
donderslae hulle dreunings laat klink. 4 Toe die sewe donderslae galm,
was ek op die punt om dit op te skryf, maar ek het 'n stem uit die
hemel hoor sê: "Verseël dit wat die sewe donderslae laat galm het en
moet dit nie opteken nie."* 5 Die engel wat ek op die see en op die
land sien staan het,

het sy regterhand[a] opgelig na die hemel
6 en 'n eed gesweer by Hom wat vir ewig en ewig lewe,*

wat die hemel en wat daarin is, en die aarde en wat daarop is, en die
see en wat daarin is, geskape het:* "Daar is nie meer tyd oor nie. 7
Maar gedurende die dae wanneer die sewende engel op sy trompet
gaan blaas, sal die misterie van God sy doel bereik, soos wat Hy dit as
evangelie aan sy diensknegte, die profete, verkondig het."*

8 Toe het ek die stem wat uit die hemel kom, weer met my hoor
praat: "Gaan haal die oop boekrol in die hand van die engel wat op
die see en op die land staan." 9 Ek het toe na die engel gegaan en hom
gevra om die boekrolletjie vir my te gee. En hy het vir my gesê:
"Neem dit en eet dit op. Dit sal jou maag bitter maak, maar in jou
mond so soet soos heuning wees." 10 En ek het die boekrolletjie uit die
hand van die engel geneem en dit opgeëet. In my mond het dit so soet
soos heuning gesmaak, maar nadat ek dit geëet het, was dit bitter in
my maag.* 11 Toe sê hulle vir my: "Jy moet weer gaan profeteer teen
baie volke, nasies, tale en konings."*

Die twee getuies

11 1 Daar is toe aan my 'n meetstok gegee wat net soos 'n staf lyk, met die opdrag: “Staan op en gaan meet* die tempel van God en die altaar en tel die mense wat in die tempel aanbid. 2 Die voorhof wat buite die tempel is, moet jy buite rekening laat en nie meet nie, omdat dit aan die heidene oorgegee is. Hulle sal die heilige stad twee-en-veertig maande[b] lank vertrap.* 3 En Ek sal my twee getuies opdrag gee om, in sak[c] geklee, twaalfhonderd-en-sestig dae lank te gaan profeteer. 4 *Hulle is die twee olyfbome en ook die twee kandelare wat voor die Here van die aarde staan. 5 *As iemand hulle kwaad wil aandoen, vlam daar vuur uit hulle monde wat hulle vyande verteer; en as iemand hulle kwaad wil aandoen, moet hy ook so doodgemaak word. 6 Hulle beskik oor die volmag om die hemel te sluit, sodat dit gedurende die tyd wat hulle profeteer, nie sal reën nie.* Hulle het ook die volmag om, so dikwels as hulle wil, die water in bloed te verander* en om die aarde met elke moontlike plaag te tref.* 7 Wanneer hulle hulle getuienis klaar gelewer het, sal die dier wat uit die bodemlose diepte[d] verrys,* teen hulle oorlog maak en die oorhand oor hulle kry* en hulle doodmaak. 8 Dan sal hulle lyke langs die hoofstraat van die groot stad lê, daardie stad wat, figuurlik gesproke, Sodom* en Egipte genoem word en waar ook hulle Here gekruisig is.* 9 Drie-en-'n-half dae lank sal mense vanuit die volke en stamme en tale en nasies hulle lyke daar sien lê, maar nie toelaat dat hulle liggame in 'n grafkamer begrawe word nie. 10 Die aardbewoners[e] sal oor hulle jubel en bly wees en vir mekaar geskenke stuur, want hierdie twee profete het die aardbewoners gefolter.”

11 Maar ná drie-en-'n-half dae het die lewegewende asem van God in hulle ingegaan. En hulle het op hulle voete gekom,* terwyl diegene wat hulle gesien het, deur groot vrees oorval is. 12 Toe het hulle 'n harde stem uit die hemel vir hulle hoor sê: “Kom op hierheen!” En hulle het in 'n wolk na die hemel opgevaar* terwyl hulle vyande hulle agternakyk. 13 *Op daardie uur het daar 'n groot aardbewing plaasgevind en 'n tiende van die stad het inmekaar gestort. In die aardbewing het seweduisend mense omgekom, maar die res het vreesbevange geraak en aan die God van die hemel heerlikheid betoon. 14 Die tweede ellende het verbygegaan, en kyk, die derde een kom gou.

Die sewende trompet

15 Die sewende engel het toe op sy trompet geblaas. In die hemel het luide stemme opgeklink wat uitroep:

“Die heerskappy van ons Here en sy •Christus oor die wêreld
het aangebreek, en Hy sal as koning heers, vir ewig en ewig.”*

16 Ook die vier-en-twintig ouderlinge op hulle trone voor God het
op hulle gesigte voor God neergeval en Hom aanbid[f] 17 met die
woorde:

“Ons dank U, Here God, Almagtig,*
U wat is* en wat was,
omdat U u groot mag opgeneem het
en as koning heers.
18 Die nasies was woedend,*
maar u toorn het ontvlam,
en die bestemde tyd het aangebreek om u oordeel oor die dooies te vel
en om u diensknegte, die profete,*
en die •heiliges en hulle wat ontsag het vir u Naam,
klein en groot,* te beloon;
en om die vernietigers van die aarde te vernietig.”

19 Toe is God se tempel in die hemel geopen en die •verbondsark* in
sy tempel het sigbaar geword. Daar was ook weerligstrale, gedreun,
donderslae, 'n aardbewing* en 'n groot haelstorm.*

Die vrou en die draak

12 1 Toe het daar 'n indrukwekkende teken in die hemel verskyn:
'n vrou beklee met die son, met die maan onder haar voete en op haar
kop 'n kroon van twaalf sterre. 2 Sy was swanger, en omdat sy in
kraam was, het sy van geboortepyn geskree.[*] 3 En 'n ander teken het
in die hemel verskyn: Kyk, daar was 'n groot vuurrooi draak met sewe
koppe en tien horings,[*] en op sy koppe sewe krone. 4 Sy stert het 'n
derde van die hemel se sterre saamgesleep en dit op die aarde
neergegooi.[*] Die draak het toe voor die vrou wat op die punt was om
geboorte te skenk gaan staan om, sodra sy geboorte skenk, haar kind
te verslind.

5 Sy het geboorte geskenk aan 'n manlike kind,[g] bestem om al die
nasies met 'n ysterstaf te regeer.[h] En haar kind is weggevoer na God
en sy troon. 6 Die vrou het egter die woestyn[i] in gevlug na 'n plek wat
daar vir haar deur God gereed gemaak is sodat hulle haar daar
twaalfhonderd-en-sestig dae[j] lank kon versorg.

7 En daar het oorlog uitgebreek in die hemel: Migael[k] en sy engele
het teen die draak oorlog gevoer. Die draak en sy engele het ook
oorlog gevoer, 8 maar was nie sterk genoeg nie — daarom was daar
nie meer vir hulle plek in die hemel te vind nie. 9 Die groot draak, die
slang van weleer,[l] wat Duiwel en Satan[m] genoem word,[*] die verleier
van die hele bewoonde wêreld, is toe uitgegooi. Hy is op die aarde
neergegooi[*] en saam met hom ook sy engele. 10 Toe het ek 'n harde
stem in die hemel hoor uitroep:

> “Nou het die verlossing en die krag
>   en die koningsheerskappy van ons God deurgebreek
>   en ook die volmag van sy •Christus,
> omdat die aanklaer van ons broers[n] uitgegooi is,
>   hy wat hulle dag en nag voor ons God aangekla het.[*]
> 11 Húlle het hom oorwin op grond van die bloed van die Lam
>   en op grond van hulle getuienis.
> Selfs in die aangesig van die dood
>   het hulle nie hulle eie lewens liefgehad nie.
> 12 Daarom, juig hemel
>   en diegene wat in die hemel woon!
> Ellende vir julle, aarde en see,
>   want die duiwel het met groot woede
>   na julle neergedaal
>   omdat hy weet dat hy min tyd oor het.”

13 En toe die draak sien dat hy op die aarde neergegooi is, het hy
die vrou wat geboorte geskenk het aan die manlike kind, agtervolg. 14
Aan die vrou is egter die twee vlerke van die groot arend gegee sodat
sy na haar plek in die woestyn kon vlieg, waar sy vir 'n tyd, tye en 'n
halwe tydo lank weg van die slang af versorg sou word.

15 Die slang het toe uit sy bek 'n stroom water soos 'n rivier agter
die vrou aan uitgespoeg om haar deur die stroom te laat meesleur. 16
Die aarde het die vrou egter gehelp, sy mond geopen en die rivier wat
die draak by sy bek uitgespoeg het, ingesluk. 17 Die draak was
woedend vir die vrou en het weggegaan om oorlog te voer teen die res
van haar nageslag wat die gebooie van God nakom en vashou aan die
getuienis wat Jesus gelewer het.* 18 Toe het hy op die strand by die
see gaan staan.

Die dier uit die see

13 1 Toe het ek 'n dier uit die see sien opkom* met tien horings en
sewe koppe. Op sy horings was daar tien krone, en op sy koppe was
daar 'n godslasterlike naam[p] geskryf.* 2 Die dier wat ek gesien het, het
net soos 'n luiperd gelyk, met pote soos dié van 'n beer en 'n bek soos
dié van 'n leeu.* Die draak het sy krag en sy troon en groot mag aan
hom oorgedra. 3 Dit het gelyk of een van die dier se koppe tot die
dood toe verwond was, maar sy dodelike wond het genees. Die hele
wêreld was verwonderd oor die dier en het agter hom aangeloop.* 4
En hulle het die draak aanbid omdat hy volmag aan die dier gegee
het. Hulle het toe ook die dier aanbid en gesê: “Wie is net soos die
dier en wie kan teen hom oorlog voer?”
5 Aan hom is 'n mond gegee om grootpraterige en godslasterlike
dinge mee kwyt te raak.* Hy is ook toegelaat om twee-en-veertig
maande[q] lank met volmag op te tree. 6 Hy het sy mond geopen om
God, en ook sy Naam en sy woonplek en hulle wat in die hemel woon,
te belaster. 7 Hy is toegelaat om teen die •heiliges oorlog te voer en
hulle te oorwin.* Aan hom is ook volmag verleen oor elke stam en
volk en taal en nasie. 8 Al die aardbewoners[r] sal hom aanbid, elkeen
wie se naam sedert die skepping van die wêreld nie opgeskryf is in die
•boekrol van die lewe* van die Lam wat geslag is[s] nie.

9 As iemand ore het, moet hy luister!
10 As iemand bestem is vir gevangenskap,
sal hy in gevangenskap gaan;
as iemand bestem is om met 'n swaard doodgemaak te word,
sal hy met 'n swaard doodgemaak word.*

Hiervoor het die heiliges volharding en geloof nodig.

Die dier uit die aarde

11 Toe het ek 'n ander dier uit die aarde sien opkom. Hy het twee
horings gehad net soos 'n lam, maar hy het soos 'n draak gepraat. 12
Hy het met al die volmag van die eerste dier opgetree en dit in sy
teenwoordigheid gedoen. En hy laat die aarde en die bewoners
daarvan die eerste dier aanbid, die een wat van sy dodelike wond
genees is. 13 Hy doen ook indrukwekkende tekens;* so laat hy voor die
mense vuur van die hemel af op die aarde neerkom.* 14 En hy mislei
die aardbewoners deur die tekens* wat hy toegelaat is om in die
teenwoordigheid van die dier te doen deur hulle te beveel om 'n beeld
op te rig vir die dier* wat deur die swaard gewond is, maar weer

lewend geword het. **15** Aan hom is toe die vermoë gegee om asem in
die beeld van die dier te blaas, sodat die beeld van die dier ook kon
praat, en om almal wat nie die beeld van die dier aanbid nie, te laat
doodmaak.* **16** Hy het ook almal, klein en groot, ryk en arm, vry
mense en slawe, verplig om 'n merk op hulle regterhand[t] of op hulle
voorkop te laat aanbring, **17** sodat niemand, behalwe dié met die merk
van die naam van die dier* of die getal van sy naam, sou kon koop of
verkoop nie.

18 Hiervoor is wysheid nodig. Wie insig het, moet die getal van die
dier bereken, want dit is die getal van 'n mens, en sy getal is
seshonderd ses-en-sestig.[u]

Die honderd vier-en-veertigduisend op Sionsberg

14 1 Toe het ek gesien, en kyk, die Lam staan op die berg Sion en
saam met Hom is daar honderd vier-en-veertigduisend* mense met sy
Naam, en ook sy Vader se Naam, op hulle voorkoppe geskryf.* 2 En ek
het 'n geluid uit die hemel gehoor soos die gedruis van baie waters* en
die gerammel van swaar donderweer. Die geluid wat ek gehoor het,
het geklink soos dié van lierspelers wat hulle liere bespeel. 3 Hulle het
'n nuwe lied[v] voor die troon en in die teenwoordigheid van die vier
lewende wesens en die ouderlinge gesing.* Niemand kon egter dié lied
leer nie, behalwe die honderd vier-en-veertigduisend* mense wat van
die aarde losgekoop[w] is.

4 Hulle is die mense wat hulle nie met vroue besoedel het nie
    omdat hulle kuis[x] is.
Hulle volg die Lam waar Hy ook al gaan.
Hulle is uit die mense losgekoop
    as die eerste vrug[y] vir God en die Lam.
5 En oor hulle lippe het geen enkele leuen gekom nie.*
Hulle is onberispelik.

Die aankondiging van die oordeel

6 Toe het ek 'n ander engel gesien wat hoog in die lug vlieg. Hy het
die ewige evangelie ontvang om dit te gaan verkondig aan die
aardbewoners,[z] aan elke nasie en stam en taal en volk. 7 Met 'n harde
stem het hy uitgeroep: “Julle moet ontsag hê vir God en heerlikheid
bewys aan Hom, want die tyd van sy oordeel het aangebreek. Aanbid
Hom wat die hemel, die aarde, die see en die fonteine geskep het.”*
8 Ná hom het 'n ander engel, 'n tweede een, gekom en uitgeroep:
“Geval, geval het Babilon, die magtige,* sy wat al die nasies van die
wyn van die wellus van haar onsedelikheid[a] laat drink het.”*
9 Ná hom het 'n ander engel, 'n derde een, gekom en met 'n harde
stem uitgeroep: “As iemand die dier en sy beeld aanbid* en 'n merk op
sy voorkop of op sy hand ontvang het,* 10 sal hy ook drink van die
wyn van God se woede wat onverdun in die beker van God se toorn*
geskink is. Hy sal ook in die teenwoordigheid van die heilige engele
en die Lam met vuur en swael* gefolter word.” 11 En die rook van
hulle foltering bly opstyg vir ewig en ewig,* en hulle wat die dier en
sy beeld aanbid,* kry dag en nag geen rus nie, ook nie hulle wat die
merk van sy naam* ontvang het nie. 12 Hiervoor het die •heiliges
volharding nodig, hulle wat die gebooie van God nakom en in Jesus
bly glo.

13 Ek het toe 'n stem uit die hemel hoor sê: "Skryf neer! 'Geseënd is die dooies wat van nou af in die Here sterf.' " "Ja," sê die Gees, "sodat hulle mag rus van hulle geswoeg,* want hulle dade volg hulle."

Die oes word ingesamel

14 Toe het ek gesien, en kyk, daar was 'n wit wolk, en op die wolk sit daar iemand net soos 'n •Seun van die Mens.[b] Op sy kop het Hy 'n goue kroon en in sy hand hou Hy 'n skerp sekel. 15 'n Ander engel het uit die tempel gekom en met 'n harde stem geroep na Hom wat op die wolk sit: "Steek u sekel in en oes, want die tyd om te oes het aangebreek en die aarde is ryp vir die oes."*

16 Hy wat op die wolk sit, het toe sy sekel oor die aarde geswaai en die aarde is afgeoes.

17 Toe het daar 'n ander engel uit die tempel in die hemel gekom. Ook hy het 'n skerp sekel vasgehou. 18 Nog 'n engel, wat beheer oor die vuur gehad het, het van die altaar af gekom. Hy het met 'n harde stem geroep na hom wat die skerp sekel vashou en gesê: "Steek jou skerp sekel in en sny die druiwetrosse van die wingerd op die aarde af,* want die druiwe het ryp geword."

19 Die engel het toe sy sekel oor die aarde geswaai en die wingerd op die aarde afgeoes en dit in die groot parskuip van God se toorn* gegooi. 20 En die parskuip is buite die stad getrap.* Uit die parskuip het daar bloed gevloei — sestienhonderd *stadioi*[c] ver tot by die perde se tome.

Die sewe engele met die laaste plae

15 1 Toe het ek in die hemel 'n ander groot en wonderbaarlike teken gesien, naamlik sewe engele met die sewe laaste plae,* omdat God se toorn daarmee tot 'n einde gekom het.

2 Ek het ook iets gesien soos 'n see van glas, gemeng met vuur. En die oorwinnaars oor die dier en sy beeld en die getal van sy naam het
by die see van glas gestaan terwyl hulle die siters van God vashou. 3
Hulle sing toe die lied van Moses,* die dienskneg van God. Dit is ook die lied van die Lam, wat só lui:

"Groots en wonderbaarlik is u dade,*
Here God, Almagtige.*
Regverdig en betroubaar is u paaie,*
o Koning van die nasies.*
4 Wie sal dan nie vir U ontsag hê nie, Here,
en u Naam nie verheerlik nie?*
Want U alleen is heilig!
Al die nasies sal kom
en in aanbidding voor U neerval,*
want u regverdige dade is geopenbaar."

5 En hierna het ek gesien: Die tempel, die tent van getuienis* in die
hemel, is geopen, 6 en die sewe engele met die sewe plae* het uit die
tempel gekom. Hulle het blink klere van suiwer linne gedra, met 'n
goue band om die bors gebind. 7 Een van die vier lewende wesens het
toe aan die sewe engele sewe goue bakke gegee, gevul met die toorn
van God,* van Hom wat vir ewig en ewig leef. 8 En die tempel is met
rook gevul, vol van die heerlikheid van God* en sy mag, en niemand kon by die tempel ingaan totdat die sewe plae van die sewe engele verby was nie.

Die eerste vier bakke

16 1 Ek het toe 'n harde stem uit die tempel* aan die sewe engele
hoor sê: "Gaan en gooi die sewe bakke, gevul met die toorn van God,
op die aarde uit!"*
2 Die eerste engel het uitgegaan en sy bak op die aarde uitgegooi.
Daar het toe kwaadaardige en bose swere uitgeslaan op die mense*
wat die merk van die dier* dra en sy beeld aanbid.*
3 Die tweede engel het sy bak oor die see uitgegooi. Dit het
verander in bloed soos van 'n dooie, en elke lewende wese in die see
het doodgegaan.*
4 Die derde engel het sy bak oor die riviere en die fonteine
uitgegooi en dit het in bloed verander.* 5 Toe het ek die engel van die
water hoor sê:

"U is regverdig,* U wat is* en wat was, die Heilige,
omdat U oor hierdie dinge geoordeel het;
6 want hulle het die bloed van •heiliges en profete vergiet*
en U het hulle bloed gegee om te drink.*
Hulle verdien dit."

7 Toe het ek die engel van die altaar hoor sê:

"Ja, Here God, Almagtige,*
u oordele is betroubaar en regverdig."*

8 Die vierde engel het sy bak oor die son uitgegooi, en die son is
toegelaat om die mense met vuur te skroei. 9 Die mense is deur 'n
versengende hitte geskroei, en hulle het gelaster teen die Naam van
God wat mag oor hierdie plae het. Nogtans het hulle hulle nie bekeer
en aan Hom heerlikheid bewys nie.*
10 Die vyfde engel het sy bak oor die troon van die dier uitgegooi.
Sy koninkryk is in duisternis gehul* en die mense het op hulle tonge
gebyt van die pyn. 11 *Hulle het ook die God van die hemel gelaster as
gevolg van hulle pyne en hulle swere. Nogtans het hulle nie tot
bekering van hulle dade gekom nie.
12 Die sesde engel het sy bak oor die groot Eufraatrivier[d] uitgegooi,
en die rivier se water het opgedroog* om 'n pad vir die konings uit die
ooste gereed te maak. 13 Toe het ek uit die bek van die draak en uit
die bek van die dier en uit die mond van die vals profeet drie onrein
geeste sien kom wat soos paddas lyk. 14 Hulle is demoniese geeste wat
tekens doen en wat na die konings van die hele bewoonde wêreld

gaan om hulle byeen te bring vir die oorlog[*] op die groot dag van
God, die Almagtige.[*]
15 “Kyk, Ek kom soos 'n dief![*] Geseënd is die een wat wakker bly en
sy klere byderhand hou, sodat hy nie naak loop en die mense sy
skaamte sien nie.”
16 Die geeste het die konings byeengebring by die plek wat in
Hebreeus Armageddon[e] genoem word.[*]
17 Toe het die sewende engel sy bak in die lug uitgegooi. Uit die
tempel, van die troon se kant af, het 'n harde stem uitgeroep:[*] “Dit is
afgehandel!” 18 En weerligstrale, 'n gerammel en donderslae het
gevolg, en ook 'n vernietigende aardbewing[*] soos wat nog nie
plaasgevind het sedert daar mense op aarde was nie — so geweldig
was die aardbewing.[*] 19 Die groot stad[f] het in drie dele uitmekaar
geval en die stede van die nasies het ineengetuimel. God het aan
Babilon, die magtige, gedink deur aan haar die beker wyn van sy
gloeiende toorn[*] te gee. 20 [*]En elke eiland het in die niet verdwyn en
berge was nie meer te vind nie. 21 Groot haelstene,[*] ongeveer 'n
talent[g] swaar, het uit die hemel op die mense neergereën. En die
mense het God gelaster oor die haelplaag,[*] omdat dit 'n uitermate
groot plaag was.

Die prostituut Babilon

17 1 Een van die sewe engele wat die sewe bakke vashou, het toe
nader gekom en met my gepraat en gesê: “Kom hierheen, ek sal jou
die oordeel wys oor die groot prostituut wat by baie waters bly.”* 2
Die konings van die aarde het met haar gehoereer en die
aardbewoners[h] het dronk geword van die wyn van haar onsedelike
gedrag.* 3 Ek is deur die Gees meegevoer na 'n woestyn[i] en het daar 'n
vrou sien sit op 'n helderrooi dier wat oortrek was met godslasterlike
name, en wat sewe koppe en tien horings het.* 4 Die vrou het
purperrooi en helderrooi klere gedra en was versier met goud,
edelstene en pêrels.* In haar hand het sy 'n goue beker gehou,* vol
afskuwelikhede en die onrein dinge van haar onsedelikheid. 5 En op
haar voorkop was 'n naam geskryf, 'n misterie: “Babilon die Grote, die
moeder van die prostitute en van al die afskuwelikhede van die
aarde.” 6 *Ek het ook gesien dat die vrou dronk is van die bloed van
die •heiliges en van die bloed van die getuies van Jesus.

Die betekenis van die dier

Toe ek haar sien, was ek uitermate verbaas. 7 Die engel sê toe aan
my: “Waarom is jy so verbaas? Ek sal die misterie aan jou verduidelik
van die vrou en die dier met sy sewe koppe en tien horings wat haar
dra. 8 Die dier wat jy gesien het, was eers, maar is nou nie meer nie;
en hy is op die punt om uit die bodemlose diepte[j] op te kom,* op pad
na sy ondergang. Die aardbewoners[k] wie se name nie van die skepping
van die wêreld af in die •boekrol van die lewe* opgeskryf is nie, sal
verbaas wees wanneer hulle die dier sien, want eers was dit, maar is
nou nie meer nie en sal tog weer wees.
9 “Hiervoor is insig met wysheid nodig.
“Die sewe koppe is sewe berge waarop die vrou sit. Daar is ook
sewe konings. 10 Vyf het tot 'n val gekom; daar is nou net een — die
ander een het nog nie gekom nie. Wanneer hy egter opdaag, moet hy
vir 'n klein rukkie bly. 11 En die dier wat eers was, maar nie nou is nie,
is self die agtste; hy kom uit die sewe voort en is op pad na sy
ondergang. 12 Die tien horings wat jy gesien het, is tien konings.*
Hulle het nog nie die koningskap ontvang nie, maar hulle het vir een
uur lank saam met die dier volmag soos konings. 13 Hulle het net een
doel voor oë en dit is om hulle krag en volmag aan die dier beskikbaar
te stel. 14 Hulle sal teen die Lam oorlog voer, maar die Lam sal hulle
oorwin, omdat Hy die Heerser van die heersers en die Koning van die
konings is* en saam met Hom is die geroepenes, uitverkorenes en
getroues.”

15 En die engel sê aan my: "Die waters wat jy gesien het waar die
prostituut bly, is die volke en skares en nasies en tale. **16** Die tien
horings wat jy gesien het en ook die dier sal die prostituut haat en
haar kaal en verlate maak. Hulle sal haar vleis eet en haar met vuur
verbrand.* **17** Want God het dit op hulle harte gelê om sy bedoeling uit
te voer en om een doelwit voor oë te hê: om hulle koningskap aan die
dier beskikbaar te stel totdat God se woorde hulle volledige doel
bereik het. **18** Die vrou wat jy gesien het, is die groot stad wat
heerskappy oor die konings van die aarde het."

Die val van Babilon

18 1 Hierna het ek 'n ander engel uit die hemel sien afkom. Hy het
oor groot mag beskik en die aarde deur sy heerlikheid verlig. 2 Hy het
met 'n kragtige stem uitgeroep:

“Geval, geval het Babilon die Grote.*
Sy het 'n woonplek vir demone geword,
'n skuilplek vir elke onrein gees,
'n skuilplek vir elke onrein voël
en 'n skuilplek vir elke onrein en veragtelike dier,*l
3 omdat al die nasies gedrink het
van die wyn van die wellus van haar onsedelikheid.*m
Die konings van die aarde
het onsedelik met haar verkeer,
en die handelaars van die aarde
het ryk geword uit die aantrekkingskrag van haar weelde.”

4 Toe het ek 'n ander stem uit die hemel hoor sê:

“Gaan weg van haar, my volk,*
sodat julle nie ook deelneem aan haar sonde nie,
en julle haar plae
nie oor julle bring nie.
5 Haar sonde het opgehoop tot aan die hemel,*
en God het haar onregverdige dade onthou.
6 Vergeld haar soos sy julle dit laat ontgeld het,*
vergeld haar dubbel ooreenkomstig haar dade.
In die beker waarin sy vir julle gemeng het,
moet julle vir haar twee keer soveel meng.
7 In dieselfde mate as wat sy haarself verheerlik
en in weelde geleef het,
moet julle haar ook pyn en smart aandoen.
Want in haar hart sê sy,
‘Ek sit steeds as 'n koningin,
ek is nie 'n weduwee nie,
en smart sal ek beslis nie ervaar nie.’
8 Daarom sal die plae wat vir haar bedoel is, haar op een dag tref,*
dood en smart en hongersnood,
en sy sal met vuur verbrand word,*
want magtig is die Here God wat die oordeel oor haar gevel

het.”*

9 *Die konings van die aarde wat onsedelik met haar verkeer het en
uitspattig geleef het, sal oor haar huil en rou wanneer hulle die rook
van haar verbranding sien. 10 Hulle sal uit vrees vir haar foltering op
'n afstand staan en sê:

“Ellende, ellende, groot stad,
Babilon, magtige stad,*
binne 'n oomblik het jou oordeel aangebreek!”

11 *Ook die handelaars van die aarde huil en rou oor haar, omdat
niemand hulle handelsware meer koop nie: 12 *skeepsvragte goud en
silwer, edelstene en pêrels, fyn linne, pers materiaal, sy en helderrooi
materiaal, elke geurige houtsoort, elke voorwerp van ivoor, elke
voorwerp van kosbare hout, van koper, van yster en van marmer, 13
kaneel en speserye, wierook, geurige olie en balsem, wyn en olyfolie,
meel en koring, beeste en skape, perde, rytuie, slawe en ook
menselewens.

14 “En die vrug van jou hartsbegeerte
is jou nou ontneem.
Al die weelde en luukshede
is nou vir jou verlore;
dit is beslis nie meer te vinde nie.”

15 *Die handelaars van hierdie dinge wat hulleself deur haar verryk
het, sal op 'n afstand staan, uit vrees vir haar foltering. Hulle huil en
rou onophoudelik 16 terwyl hulle sê:

“Ellende, ellende, die groot stad,
uitgedos in fyn linneklere,
purperrooi en helderrooi,
en opgesmuk
met goud en edelstene en pêrels.*
17 *Want binne 'n oomblik is soveel rykdom uitgewis!”

Elke stuurman en elkeen wat iewers heen vaar, die matrose en hulle
wat 'n lewe maak uit die see, het op 'n afstand gestaan. 18 *Hulle het
geskree toe hulle die rook van haar verbranding sien en gesê: “Watter
stad is net soos dié groot stad?” 19 *En hulle het stof op hulle koppe
gegooi en geskree terwyl hulle huil en rou en sê:

“Ellende, ellende, die groot stad

deur wie se skatte
almal wat skepe op see besit
ryk geword het.
Want binne 'n oomblik is sy uitgewis.
20 Juig oor haar, hemel,*
•heiliges, •apostels en profete!
God het julle oordeel oor haar voltrek."

21 Toe het een sterk engel 'n klip soos 'n groot maalklip van 'n
donkien opgetel en dit in die see gegooi en gesê:

"Net so, met geweld,
sal die groot stad Babilon neergegooi word
en sy sal nooit weer gevind word nie.*
22 En die klank van siterspelers en sangers,
van fluitspelers en trompetblasers,
sal nooit weer in jou gehoor word nie.*
En geen ambagsman van enige ambag
sal ooit weer in jou gevind word nie.
Ook die geluid van 'n meule
sal nooit weer in jou gehoor word
23 en die lig van 'n lamp
nooit weer in jou skyn nie.
Die stem van 'n bruidegom en bruid
sal nooit weer in jou gehoor word nie.*
Jou sakelui was die magtiges van die aarde,*
want deur jou betowering* is al die nasies mislei.
24 Maar in haar is ook die bloed van profete en heiliges gevind*
en ook van almal wat op die aarde doodgemaak is."

Halleluja in die hemel

19 1 Hierna het ek 'n harde klank gehoor soos 'n groot skare wat in die hemel jubel:

"Halleluja!*o
Die verlossing, die heerlikheid en die krag behoort aan ons God!
2 Waar en regverdig is sy oordele,*
want Hy het die groot prostituut veroordeel,
sy wat die aarde met haar onsedelikheid verlei het,
en Hy het die bloed van sy diensknegte
wat deur haar hand omgekom het, gewreek."*

3 'n Tweede keer het hulle uitgeroep:

"Halleluja!
Haar rook styg op vir ewig en ewig."*

4 Die vier-en-twintig ouderlinge en die vier lewende wesens het neergeval en God wat op die troon sit,* aanbid en gesê:

"•*Amen!* Halleluja!"

Die bruilofsfees van die Lam

5 Toe het daar 'n stem vanaf die troon gekom wat sê:

"Loof ons God, julle wat vir Hom ontsag het,
al sy diensknegte* —
geringes en magtiges.*"p

6 En ek het iets gehoor soos die klank van 'n groot skare, en soos die klank van baie waters,* en soos die klank van swaar donderslae wat uitroep:

"Halleluja!
Die Here, ons God, die Almagtige,*
het sy koningskap opgeneem.*
7 Laat ons bly wees en jubel,
en aan Hom die heerlikheid gee,
want die bruilof van die Lam het aangebreek
en sy bruid het haar gereed gemaak.
8 En sy is toegelaat om blink klere

van suiwer, fyn linne aan te trek.
Want dié linne is die regverdige dade van die •heiliges.[*]”

9 Toe sê hy vir my:

“Skryf dit neer:
‘Geseënd is hulle wat uitgenooi is na die bruilofsfees van die Lam.’[*]”

Hy het ook vir my gesê: “Hierdie woorde van God is waar.” 10 [*]En
ek het voor sy voete neergeval om hom te aanbid. Maar hy sê vir my:
“Moet dit nie doen nie! Ek is net 'n mededienskneg[q] van jou en van
jou broers[r] wat die getuienis oor Jesus huldig. Aanbid God, want die
getuienis oor Jesus is die gees van die profesie.”[s]

Die Ruiter op die wit perd

11 Toe het ek gesien dat die hemel geopen is.[*] En kyk, daar was 'n
wit perd![*] Hy wat daarop sit, word getrou en waar genoem[*] en met
regverdigheid oordeel Hy[t] en voer Hy oorlog. 12 Sy oë was soos 'n
vlammende vuur[*] en op sy kop was daar baie krone. En Hy dra 'n
geskrewe Naam wat niemand ken nie behalwe net Hy self.[*] 13 Hy het
klere aan wat met bloed deurweek is[u] en sy Naam is: “Die Woord van
God.”[*] 14 Toe het die leërs wat in die hemel is, geklee in blink klere
van suiwer, fyn linne, Hom op wit perde gevolg. 15 Uit sy mond het 'n
vlymskerp swaard gekom[v] om die nasies mee te tref en Hy sal hulle
met 'n ysterstaf regeer.[w] Hy sal ook self die parskuip van die
geweldige toorn van God, die Almagtige,[*] trap.[*] 16 Op sy klere, by sy
heup, is 'n Naam geskryf: “Koning van die konings en Heerser van die
heersers.”[x]
17 En ek het een engel in die son sien staan. Hy het met 'n kragtige
stem uitgeroep en aan al die voëls wat hoog in die lug rondvlieg, gesê:
“Kom hierheen, trek saam na die groot feesmaal van God, 18 om die
vleis van die konings en die vleis van die *chiliarge*[y] te eet, die vleis van
magtiges en die vleis van perde en hulle ruiters, die vleis van almal —
vry mense sowel as slawe, geringes sowel as magtiges.”[*] 19 En ek het
gesien dat die dier en die konings van die aarde met hulle leërs
saamgetrek het om oorlog te maak teen Hom wat op die perd sit en
teen sy leër.[z] 20 Die dier is toe gevang, en saam met hom ook die vals
profeet wat in sy teenwoordigheid die tekens gedoen het waardeur hy
die mense mislei het wat die merk van die dier[*] dra en sy beeld
aanbid.[*] Hulle twee is lewendig in die vuurpoel met brandende swael
gegooi.[*] 21 Die res van die mense is doodgemaak met die swaard wat
gekom het uit die mond van die Een wat op die perd sit. En al die
voëls het hulle versadig gevreet aan hulle vleis.[*]

Die eerste opstanding en die tweede dood

20 1 Toe het ek 'n engel gesien wat uit die hemel neerdaal met die
sleutel van die bodemlose diepte[a] en 'n swaar ketting in sy hand. 2 En
hy het die draak, die slang van weleer,[b] wat Duiwel en Satan[c] is,*
gegryp en hom vasgeketting vir 'n duisend jaar lank. 3 Hy het hom toe
in die bodemlose diepte gegooi,* dit toegesluit en dit bokant hom
verseël, sodat hy nie meer die nasies op 'n dwaalspoor sou lei nie,
totdat die duisend jaar verstryk het. Daarna moet hy vir 'n kort tydjie
losgelaat word.
4 Ek het ook trone gesien en aan dié wat daarop sit, is mag verleen
om te oordeel.* Ek het die •siele gesien van hulle wat onthoof is
vanweë die getuienis oor Jesus en die woord van God. Dit is hulle wat
nie neergeval het om die dier en sy beeld te aanbid nie, en nie die
merk op die voorkop of op die hand ontvang het nie.* Hulle het
lewend geword en saam met •Christus regeer, 'n duisend jaar lank. 5
Die oorblywende dooies het nie lewend geword voordat die duisend
jaar verstryk het nie. Dit is die eerste opstanding. 6 Geseënd en heilig
is elkeen wat in die eerste opstanding deel. Oor hulle het die tweede
dood nie mag nie. Hulle sal priesters van God en van Christus wees en
saam met Hom 'n duisend jaar lank regeer.*

Satan is oorwin

7 Wanneer die duisend jaar verstryk het, sal Satan[d] uit sy
gevangenskap losgelaat word. 8 Dan sal hy optrek om die nasies tussen
die vier uithoeke van die aarde,* die Gog en Magog,[e] op 'n dwaalspoor
te lei en om hulle te mobiliseer vir die oorlog. Hulle getal is soos die
sand van die see. 9 Hulle het van oor die breedte van die aarde
opgeruk en die laer van die •heiliges en die geliefde stad omsingel.
Toe het daar vuur uit die hemel neergedaal en hulle verteer.* 10 Die
duiwel wat hulle op 'n dwaalspoor gelei het, is toe in die poel van
vuur en swael* gegooi* waar die dier en die vals profeet ook is. En
hulle sal dag en nag gefolter word, vir ewig en ewig.

Die laaste oordeel

11 *Toe het ek 'n groot wit troon gesien en Iemand wat daarop sit.
Die aarde en die hemel het uit sy teenwoordigheid weggevlug* en daar
was nie meer plek vir hulle nie. 12 En ek het die dooies, die magtiges
en die geringes,[f] voor die troon sien staan. Toe is die •boekrolle
oopgemaak. 'n Ander boekrol is ook oopgemaak, naamlik die een van
die lewe.* Die dooies is, op grond van wat daar in die boekrolle
opgeteken is, volgens hulle dade geoordeel. 13 Die see het toe die

dooies wat daarin is, teruggegee en die dood en *Hades*[g] het die dooies
wat daarin is, teruggegee. Elkeen is volgens hulle dade geoordeel.[*] **14**
Toe is die dood en die doderyk in die vuurpoel gegooi. Dit is die
tweede dood, die vuurpoel.[*] **15** [*]En as gevind is dat iemand nie in die
boekrol van die lewe[*] opgeteken is nie, is hy in die vuurpoel gegooi.

'n Nuwe hemel en 'n nuwe aarde

21 1 Toe het ek 'n nuwe hemel en 'n nuwe aarde* gesien, want die
eerste hemel en die eerste aarde het tot niet gegaan en die see bestaan
nie meer nie. 2 En ek het die heilige stad,* die Nuwe Jerusalem, van
God af uit die hemel[h] sien neerdaal.* Sy is gereed gemaak, soos 'n
bruid wat versier is vir haar man.* 3 Ek het toe 'n harde stem van die
troon af hoor sê:

> “Kyk, God se woonplek[i] is by die mense.
> En Hy sal by hulle woon;
> hulle sal sy volke wees
> en God self sal by hulle wees* as hulle God.[j]
> 4 Hy sal elke traan uit hulle oë afdroog.*
> En die dood sal nie meer daar wees nie;
> ook nie rou of 'n gehuil of pyn sal meer bestaan nie;*
> want die eerste dinge het verbygegaan.”

5 Hy wat op die troon sit,* het gesê: “Kyk, Ek maak alles nuut.*” En
Hy het ook gesê: “Skryf dit neer dat hierdie woorde betroubaar en
waar is.” 6 Verder het Hy vir my gesê: “Dit is afgehandel! Ek is die
Alfa en die Omega,[k] die Begin en die Einde.* Dié wat dors is, sal Ek
laat drink uit die fontein van lewegewende water* — verniet!* 7 Wie
oorwin, sal hierdie dinge beërf en Ek sal sy God wees en hy sal my
seun[l] wees.* 8 Maar vir die lafhartiges, ongelowiges, losbandiges,
moordenaars, onsedelikes, towenaars, afgodedienaars en al die
leuenaars — hulle deel is die brandende poel van vuur en swael,* dit
is die tweede dood.”

Die Nuwe Jerusalem

9 Daarop het een van die sewe engele wat die sewe bakke vol van
die sewe laaste plae vashou, gekom en met my gepraat en gesê: “Kom
hierheen, ek sal jou die bruid wys, die vrou van die Lam.” 10 Hy het
my toe deur die Gees na 'n groot en hoë berg geneem en aan my die
heilige stad Jerusalem gewys* wat van God uit die hemel neergedaal
het. 11 *Die stad was vol van die heerlikheid van God — haar[m] glans
het net soos dié van 'n baie kosbare edelsteen gelyk, soos kristalhelder
jaspis. 12 *Die stad het ook 'n groot en hoë muur met twaalf poorte, en
by die poorte is daar twaalf engele. Op die poorte is name gegraveer,
die name van die twaalf stamme van die kinders van Israel. 13 Aan die
oostekant is daar drie poorte, aan die noordekant drie, aan die
suidekant drie en aan die westekant drie. 14 Die stadsmuur het twaalf

fondamente en daarop is ook twaalf name. Dit is die name van die
twaalf •apostels van die Lam.
15 Die engel wat met my gepraat het, het 'n goue meetstok gehad
om daarmee die stad, haar poorte en haar muur te meet.* 16 *Die stad
is vierkantig uitgelê, haar lengte is dieselfde as haar breedte. Hy het
toe die stad met die meetstok gemeet, twaalfduisend *stadioi*[n] — die
lengte, breedte en die hoogte daarvan is dieselfde. 17 Hy het ook die
muur van die stad gemeet — honderd vier-en-veertig el[o] hoog in
mensemaat, wat ook die engelemaat is. 18 Die boumateriaal van die
muur was jaspis en dié van die stad suiwer goud, so blink soos 'n
skoon spieël. 19 Die fondamente van die stadsmuur is met elke soort
edelsteen versier:* die eerste fondament met jaspis, die tweede met
saffier, die derde met agaat, die vierde met smarag, 20 die vyfde met
sardoniks, die sesde met karneool, die sewende met chrisoliet, die
agtste met berilsteen, die negende met topaas, die tiende met
chrisopraas, die elfde met hiasint en die twaalfde met ametis. 21 En die
twaalf poorte is twaalf pêrels. Elkeen van die poorte is uit een pêrel
gemaak. Die hoofstraat van die stad is van suiwer goud, so blink soos
deurskynende glas.
22 'n Tempel het ek egter nie in haar gesien nie, want die Here God,
die Almagtige,* en die Lam is haar tempel. 23 Ook het die stad nie die
son en die maan nodig om haar te verlig nie, want die heerlikheid van
God het haar verlig* en die Lam is haar lamp. 24 En die nasies sal leef
in haar lig* en die konings van die aarde sal hulle heerlikheid na haar
toe bring. 25 Haar poorte sal bedags nie gesluit word nie en daar sal
ook nie meer nag wees nie.* 26 *Hulle sal die heerlikheid en die eer
van die nasies na haar toe bring. 27 En niks wat besoedel is, en
niemand wat iets gruweliks en vals gedoen het, sal ooit toegang tot
haar kry nie,* slegs hulle wat opgeteken is in die boekrol van die lewe*
van die Lam.

22 1 *Toe het die engel aan my 'n rivier met die water van die
lewe gewys. Dit was helder soos kristal en het gestroom uit die troon
van God en die Lam. 2 In die middel, met die hoofstraat aan die een
kant en die rivier aan die ander kant, staan die boom van die lewe wat
twaalf keer vrugte dra; elke maand dra dit vrug. En die blare van die
boom bring genesing vir die nasies.* 3 Daar sal geen vloek meer wees
nie.* Die troon van God en die Lam sal in die stad wees en sy
diensknegte sal Hom dien. 4 Hulle sal sy aangesig sien,* en sy Naam is
op hulle voorkoppe.* 5 Daar sal ook nie meer nag wees nie.* Die
behoefte aan die lig van 'n lamp en die lig van die son sal nie meer
bestaan nie, omdat die Here God hulle sal verlig* en hulle vir ewig en
ewig as konings sal heers.*

Jesus kom beslis weer

6 Toe het die engel aan my gesê: “Hierdie woorde is betroubaar en
waar. Die Here, die God van die geeste van die profete, het sy engel
gestuur om aan sy diensknegte te wys wat binnekort moet gebeur.”*
7 “Kyk, Ek kom gou!* Geseënd is dié wat vashou aan die woorde van
die profesie van hierdie •boekrol.”
8 Ek, Johannes, is die een wat hierdie dinge gehoor en gesien het.
Toe ek dit gehoor en gesien het, het ek in aanbidding neergeval aan
die voete van die engel wat hierdie dinge aan my gewys het. 9 Maar
hy het vir my gesê: “Moet dit nie doen nie! Ek is net 'n mediediensknegt
van jou en van jou broers,[p] die profete, en van diegene wat vashou
aan die woorde van hierdie boekrol. Aanbid God!”* 10 Hy het ook vir
my gesê: “Moenie die woorde van die profesie van hierdie boekrol
verseël nie, want die bestemde tyd is naby.* 11 Wie onreg pleeg, moet
nog meer onreg pleeg; wie onrein is, moet nog meer onrein word;
maar wie regverdig is, moet nog meer regverdig word, en wie heilig
is, moet nog meer heilig word.”
12 “Kyk, Ek kom gou!* En die beloning is by My* om elkeen volgens
sy optrede te beloon.* 13 Ek is die Alfa en die Omega,[q] die Eerste en
die Laaste,[r] die Begin en die Einde.* 14 Geseënd is diegene wat hulle
stolas[s] was sodat hulle reg kan hê op die boom van die lewe,* en die
stad deur die poorte kan binnegaan.
15 *“Die honde[t] bly buite, ook die towenaars en die onsedelikes, die
moordenaars en die afgodedienaars en ook elkeen wat die leuen
liefhet en beoefen.
16 “Ek, Jesus, het my engel gestuur om teenoor julle oor hierdie
dinge in die gemeentes te getuig. Ek is die loot[u] en die geslag van
Dawid,[v] die helder môrester.”[w]

17 En die Gees en die bruid sê: “Kom!”
En laat elkeen wat luister, sê: “Kom!”
En laat elkeen wat dors het, kom.
En laat elkeen wat dit begeer, die water van die lewe kom kry, verniet!*

18 Ek getuig teenoor elkeen wat die woorde van die profesie van hierdie boekrol hoor:

“As iemand iets hieraan toevoeg,
sal God die plae waarvan in hierdie boekrol geskryf is, aan hom toevoeg.
19 En as iemand van die woorde van die boekrol van hierdie profesie wegneem,*
sal God sy aandeel aan die boom van die lewe*
en aan die heilige stad waarvan in hierdie boekrol geskryf is, wegneem.”

20 Hy wat hierdie dinge getuig, sê:

“Ja, Ek kom gou!*”
•*Amen!* Kom, Here Jesus!

Seëngroet

21 Die genade van die Here Jesus bly by julle almal.

* **1:1 Hier ... gebeur:** Dan 2:28-29,45; Op 1:19; 22:6

* **1:2 die woord ... Christus:** Op 1:9; 6:9

* **1:3 wat daarin ... nakom:** Op 22:7

* **1:3 want ... naby:** Op 22:10

a 1:4 Asië: 'n Romeinse provinsie. Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See, met Efese as hoofstad.

* **1:4 Hom wat is:** Eks 3:14; Op 1:8; 4:8; 11:17; 16:5

* **1:4 Hom wat is ... kom:** Jes 41:4; Op 1:8; 4:8

b 1:4 die sewe Geeste: Die sewe Geeste (vgl Op 3:1; 4:5; 5:6) moet verstaan word as benaming van die Heilige Gees in sy veelvuldige en omvattende werking.

* **1:5 die betroubare getuie:** Op 3:14; 19:11

* **1:5 die Eersgeborene ... dooies:** Ps 89:28; Kol 1:18

* **1:5 die heerser ... aarde:** Ps 89:28; Op 19:16

* **1:5 ons deur ... verlos het:** Ps 130:8; Jes 40:2

* **1:6 ons ... God:** Eks 19:6; Jes 61:6; 1 Pet 2:5,9; Op 5:10; 20:6

c 1:7 Kyk ... wolke: Toespeling op Dan 7:13 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 24:30; Mark 13:26; Luk 21:27; 1 Thess 4:17.

d 1:7 en elke ... deurboor het: Toespeling op Sag 12:10 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 19:34,37.

e 1:7 al die volke ... treur: Toespeling op Sag 12:10,12,14 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 24:30.

f 1:8 Alfa ... Omega: Dit is die eerste en laaste letters van die Griekse alfabet; vgl Op 21:6; 22:13.

* **1:8 die Een wat is:** Eks 3:14; Op 1:4; 4:8; 11:17; 16:5

* **1:8 die Een ... kom:** Jes 41:4; Op 1:4; 4:8

* **1:8 sê ... Almagtige:** Am 3:13 LXX; 4:13 LXX; Op 4:8; 11:17; 15:3; 16:7,14; 19:6,15; 21:22

g 1:13 iemand ... Mens: Toespeling op Dan 7:13 as heenwysing na Jesus Christus.

h 1:13 goue band: 'n Dagwerker het gewoonlik die band om sy heupe gedra om sy kleed

(rok) in te steek. As hy klaar gewerk het, is die band om die bors vasgemaak. Dit het ook vir hoogwaardigheidsbekleërs gegeld. Christus voldoen aan albei: Hy het klaar gewerk en Hy is die verheerlikte.

* **1:13 Hy het … was:** Eseg 9:2,11 LXX; Dan 10:5

* **1:14 Sy kop … sneeu:** Dan 7:9

* **1:14-15 sy oë … koper:** Dan 10:6; Op 2:18; 19:12

* **1:15 en sy stem … waterstrome:** Eseg 1:7,24; 43:2; Op 14:2; 19:6

i 1:16 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterker hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

* **1:16 sewe sterre:** Op 1:20; 2:1

j 1:16 uit … gekom: Toespeling op Jes 49:2 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Heb 4:12; Op 2:12,16; 19:15.

k 1:17 Ek is … Laaste: Toespeling op Jes 41:4; 44:6; 48:12 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Op 2:8; 22:13.

l 1:18 *Hades:* In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal. Dit is die "•Doderyk" of "onderwêreld" genoem. Soms is dit ook as 'n tronk voorgestel.

* **1:19 wat hierna … gebeur:** Jes 48:6 LXX; Dan 2:28-29,45; Op 1:1; 22:6

* **1:20 sewe sterre:** Op 1:16; 2:1; 3:1

m 1:20 boodskappers: Die Griekse woord kan ook vertaal word met "engele"; vgl Op 1:1. Hier word verwys na die voorgangers van die gemeente.

* **2:1 sewe sterre:** Op 1:16; 3:1

n 2:1 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterker hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

* **2:2 Ek … dade:** Op 3:1,8,15

* **2:2 Daarom … getoets:** 1 Joh 4:1

* **2:5 bekeer:** Op 2:16,22; 3:3,19

* **2:6 Jy … haat:** Ps 139:21

* **2:7 die boom … lewe:** Gen 2:9; 3:22,24; Op 22:2,14

* **2:7 God se paradys:** Gen 2:8 LXX; Eseg 28:13 LXX; 31:8-9 LXX

o 2:8 die Eerste … Laaste: Toespeling op Jes 41:4; 44:6; 48:12 as heenwysing na Jesus

Christus; vgl Op 1:17; 22:13.

* **2:9 armoede … ryk:** Jak 2:5

* **2:9 diegene … Satan:** 2 Kor 11:14-15; Op 3:9

p 2:9 sinagoge … Satan: Dit dui die teenstanders van die gemeente as 'n vergadering van •Satan aan; vgl Op 3:9.

* **2:10 om julle … word:** Dan 1:12,14

* **2:10 oorwinnaarskrans … lewe:** Jak 1:12

* **2:11 die tweede dood:** Op 20:14; 21:8

q 2:12 die skerp … het: Toespeling op Jes 49:2 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Heb 4:12; Op 1:16; 19:5.

r 2:13 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **2:14 die leer … gedra:** Num 31:16; 25:1-2; Jud vs 11

* **2:16 sal … kom:** Op 3:11; 22:7,12,20

* **2:16 die swaard … mond:** Jes 49:2; Op 1:16; 2:12; 19:15

* **2:17 die verborge manna:** Ps 78:24

* **2:17 'n nuwe naam:** Jes 62:2; 65:15; Op 3:12

* **2:18 oë … koper:** Dan 10:6; Op 1:14-15; 19:12

* **2:20 Isebel … eet:** 1 Kon 16:31; 2 Kon 9:22; **om onsedelik … eet:** Num 25:1-2; Op 2:14

s 2:23 niere … deurgrond: Dit is 'n Hebreeuse idioom wat dui op jou diepste gedagtes en begeertes; vgl Ps 7:10; Spr 24:12; Jer 11:20; 17:10; •Hart en niere.

* **2:23 Ek sal … dade:** Ps 62:12; Spr 24:12; Jer 17:10; Rom 2:6; 2 Tim 4:14; Op 18:6; 20:12-13

t 2:24 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **2:25 om vas … het:** Op 3:11

u 2:26-27 sal Ek … slaan: Toespeling op Ps 2:8-9 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Op 12:5; *Psalms van Salomo* 17:23-24 •Pseudepigrawe.

* **2:28 die môrester:** Op 22:16

v 3:1 die sewe … God: Die sewe Geeste (vgl 1:4; 4:5; 5:6) moet verstaan word as benaming

van die Heilige Gees in sy veelvuldige en omvattende werking.

* **3:1 die sewe sterre:** Op 1:16,20; 2:1

* **3:1 Ek ... dade:** Op 2:2; 3:8,15

* **3:3 bekeer:** Op 2:5,16,22; 3:19

* **3:3 sal Ek ... aankom nie:** Matt 24:43-44; Luk 12:39-40; 1 Thess 5:2,4; 2 Pet 3:10; Op 16:15

* **3:4 nie ... het nie:** Jud vs 23

* **3:5 met wit klere:** Op 3:18; 4:4; 6:11; 7:9,13; 19:14

* **3:5 Ek ... skrap nie:** Eks 32:32-33; Ps 69:29; Dan 12:1; Op 13:8; 17:8; 20:15

* **3:5 voor ... getuig:** Matt 10:32; Luk 12:8

w 3:7 wat die ... oopmaak nie: Aanhaling uit Jes 22:22 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Job 12:14.

* **3:8 Ek ... dade:** Op 2:2; 3:1,15

* **3:8 Kyk ... gegee:** 1 Kor 16:9

x 3:9 sinagoge ... Satan: Dit dui die teenstanders van die gemeente as 'n vergadering van •Satan aan; vgl 2 Kor 11:14-15; Op 2:9.

* **3:9 hulle kom ... neerbuig:** Jes 45:14; 49:23; 60:14

* **3:9 Ek ... liefhet:** Jes 43:4

* **3:10** Luk 21:19; 2 Tim 2:12; Heb 10:36

* **3:11 Ek ... gou:** Op 2:16; 22:7,12,20

* **3:12 sal Ek ook ... graveer:** Op 14:1; 22:4

* **3:12 die naam ... stad:** Eseg 48:35

* **3:12 die nuwe ... neerdaal:** Op 21:2

* **3:12 my nuwe Naam:** Jes 62:2; 65:15

* **3:14 die getroue ... getuie:** Op 1:5; 19:11

* **3:14 die begin ... skepping:** Spr 8:22; Joh 1:3; Kol 1:15

* **3:15 Ek ... dade:** Op 2:2; 3:1,8

* **3:17 jy sê … geword:** Hos 12:8

* **3:18 wit klere:** Op 3:5; 4:4; 6:11; 7:9,13; 19:14

* **3:18 wit … word nie:** Op 16:15

* **3:19 Diegene … tug Ek:** Spr 3:11-12; 1 Kor 11:32; Heb 12:6

* **3:19 bekeer jou:** Op 2:5,16,22; 3:3

* **3:20 sal … by hom:** Joh 14:23

* **4:1 Kom op hierheen:** Eks 19:20,24

* **4:1 Ek sal … gebeur:** Dan 2:28-29,45; Op 1:1,19

* **4:2 daar … sit:** 1 Kon 22:19; 2 Kron 18:18; Ps 47:9; Jes 6:1; Eseg 1:26-27; Op 4:9; 5:1,7,13; 6:16; 7:10,15; 19:4; 21:5

* **4:3** Eseg 1:26-28

* **4:4 op die … gesit:** Jes 24:23

* **4:4 wit klere:** Op 3:5,18; 6:11; 7:9,13; 19:4

* **4:5 Vanuit … gekom:** Eks 19:16; Est 1:1d LXX; Eseg 1:13; Op 8:5; 11:19; 16:18

* **4:5 sewe vuurfakkels:** Eseg 1:13; Sag 4:2

y 4:5 sewe Geeste van God: Die sewe Geeste moet verstaan word as benaming van die Heilige Gees in sy veelvuldige en omvattende werking; vgl Op 1:4; 3:1; 5:6.

* **4:6 soos kristal:** Eseg 1:22

* **4:6-7 In … vlieg:** Eseg 1:5-10; 10:4

* **4:8 Die vier … vlerke:** Jes 6:2

* **4:8 reg … oë is:** Eseg 1:18; 10:2

* **4:8 Heilig … Here:** Jes 6:3

* **4:8 Here … Almagtige:** Am 3:13 LXX; 4:13 LXX; Op 1:8; 11:17; 15:3; 16:7,14; 19:6,15; 21:22

* **4:8 wat is:** Eks 3:14; Op 1:4,8; 16:5

* **4:8 Hy wat … kom:** Jes 41:4; Op 1:4,8

* **4:9-10 Hom wat … troon sit:** 1 Kon 22:19; 2 Kron 18:18; Ps 47:9; Jes 6:1; Eseg 1:26-27; Op 4:2; 5:1,7,13; 6:16; 7:10,15; 19:4; 21:5

* **4:9 aan Hom wat vir ... leef:** Dan 4:34; 6:27; 12:7

z 5:1 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterker hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

* **5:1 van ... sit:** 1 Kon 22:19; 2 Kron 18:18; Ps 47:9; Jes 6:1; Eseg 1:26-27; Op 4:2; 5:7,13; 6:16; 7:10,15; 19:4; 21:5

* **5:1 'n boekrol ... geskryf:** Jes 29:11; Eseg 2:9-10

a 5:5 die Leeu ... Juda: Toespeling op Gen 49:9-10 as heenwysing na Jesus Christus.

b 5:5 die loot ... Dawid: Toespeling op Gen 49:9-10 as heenwysing na Jesus Christus. Die Griekse woord kan ook vertaal word met "wortel"; vgl Op 22:16.

c 5:6 'n Lam ... staan: Toespeling op Jes 53:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 1:29,36; Op 5:12; 13:8.

* **5:6 sewe oë:** Sag 4:10

d 5:6 sewe Geeste van God: Die sewe Geeste moet verstaan word as benaming van die Heilige Gees in sy veelvuldige en omvattende werking; vgl Op 1:4; 3:1; 4:5.

* **5:7 van ... sit:** 1 Kon 22:19; 2 Kron 18:18; Ps 47:9; Jes 6:1; Eseg 1:26-27; Op 4:2; 5:1,13; 6:16; 7:10,15; 19:4; 21:5

* **5:8 'n goue ... is:** Ps 141:2; Op 8:3-4

* **5:9 'n nuwe lied:** Ps 33:3; 40:3; 96:1; 98:1; 144:9; 149:1; Jes 42:10; Op 14:3

* **5:10 U ... gemaak:** Eks 19:6; Jes 61:6; 1 Pet 2:5,9; Op 1:6; 20:6

* **5:10 hulle sal ... heers:** Op 20:6; 22:5

* **5:11 Daar ... duisende:** Dan 7:10; Heb 12:22; *Henog* 14:22 •**Pseudepigrawe**

e 5:12 die Lam ... geslag is: Toespeling op Jes 53:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 1:29,36; Op 5:6; 13:8.

* **5:12 Waardig ... ontvang:** 1 Kron 29:11

* **5:13 Aan Hom ... sit:** 1 Kon 22:19; 2 Kron 18:18; Ps 47:9; Jes 6:1; Eseg 1:26-27; Op 4:2; 5:1,7; 6:16; 7:10,15; 19:4; 21:5

* **6:2 'n wit perd:** Sag 1:8; 6:3,6; Op 19:11

* **6:4 perd, 'n vuurrooie:** Sag 1:8; 6:2

* **6:5 'n swart perd:** Sag 6:2,6

f 6:6 Rantsoen: Die daaglikse rantsoen koring per persoon.

g 6:6 *denarius:* 'n Romeinse muntstuk wat ongeveer die dagloon van 'n arbeider werd was; •Munte.

h 6:8 vaal: Verwys in hierdie konteks na die kleur van 'n lyk, simbolies van die dood.

i 6:8 *Hades:* In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

* **6:8 'n kwart … diere van die aarde:** Jer 14:12; 15:3; Eseg 5:12,17; 14:21; 33:27

j 6:10 aardbewoners: 'n Idiomatiese uitdrukking om die goddeloses mee te benoem.

* **6:10 ons … wreek:** Deut 32:43; 2 Kon 9:7; Ps 79:10; Op 19:2

k 6:11 *stola:* 'n Lang toga wat ooreenstem met die Joodse *talliet.* Dit strek tot op die voete en is 'n simbool van hoë status en waardigheid; •Kleredrag.

* **6:11 wit *stola:*** Op 3:5,18; 4:4; 7:9,13; 19:14

l 6:11 medediensknegte: Letterlik ‘medeslawe’.

m 6:11 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **6:12 Die son … bloed geword:** Joël 2:31; Hand 2:20

* **6:12-13 Die son … geruk word:** Jes 13:10; Eseg 32:7-8; Joël 2:10; 3:15; Matt 24:29; Mark 13:24-25; Luk 21:25; Op 8:12

* **6:13-14 die sterre … opgerol word:** Jes 34:4

* **6:14 elke … verskuif:** Op 16:20; 20:11

n 6:15 *chiliarge:* *Chiliarg* (enkelvoud), 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 1 000; •Romeinse ampsdraers.

* **6:15 het … weggekruip:** Jes 2:10,19,21; Jer 4:29

* **6:16 Hulle … verberg ons:** Hos 10:8; Luk 23:30; Op 9:6

* **6:16 van Hom … sit:** 1 Kon 22:19; 2 Kron 18:18; Ps 47:9; Jes 6:1; Eseg 1:26-27; Op 4:2,9; 5:1,7,13; 7:10,15; 19:4; 21:5

* **6:17** Joël 2:11; Nah 1:6; Mal 3:2

* **7:1 die vier winde:** Jer 49:36; Eseg 37:9; Dan 7:2; Sag 6:5; Matt 24:31

* **7:3 ons die … nie:** Eseg 9:4; Op 9:4

* **7:4 honderd vier-en-veertigduisend:** Op 14:1,3

o 7:9 *stolas:* *Stola* (enkelvoud), 'n lang toga wat ooreenstem met die Joodse *talliet.* Dit strek

tot op die voete en is 'n simbool van hoë status en waardigheid; •Kleredrag.

* **7:9 wit … gedra:** Op 3:5,18; 4:4; 6:11; 7:13; 19:14

* **7:10 wat … sit:** 1 Kon 22:19; 2 Kron 18:18; Ps 47:9; Jes 6:1; Eseg 1:26-27; Op 4:2,9; 5:1,7,13; 6:16; 7:15; 19:4; 21:5

p 7:11 op hulle … aanbid: Die gebruiklike houding van aanbidding in God se teenwoordigheid in die tempel of wanneer God verskyn.

* **7:13 wat … dra:** Op 3:5,18; 4:4; 6:11; 7:9; 19:14

* **7:14 die groot verdrukking:** Dan 12:1; Matt 24:21; Mark 13:19

* **7:15 Hy … sit:** 1 Kon 22:19; 2 Kron 18:18; Ps 47:9; Jes 6:1; Eseg 1:26-27; Op 4:2,9; 5:1,7,13; 6:16; 7:10; 19:4; 21:5

q 7:15 tent … opslaan 'n Idiomatiese uitdrukking om iemand se inwoning mee te verwoord.

* **7:16** Jes 49:10

r 7:17 sal hulle … versorg: Toespeling op Ps 23:1; Eseg 34:23 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 10:11,14.

s 7:17 hulle na … lei: Toespeling op Ps 23:2; Jes 49:10; Jer 2:13 as heenwysing na Jesus Christus.

* **7:17 God … vee:** Jes 25:8; Op 21:4

* **8:3 Baie … heiliges:** Ps 141:2; Op 5:8; 8:4

* **8:3 die goue altaar:** Eks 30:1-3; Op 9:13

* **8:4 van die wierook … heiliges:** Ps 141:2; Op 5:8; 8:3

* **8:5 die wierookbak … gevul:** Lev 16:12

* **8:5 daar … aardbewing:** Eks 19:16-19; Est 1:1d LXX; Op 4:5; 11:19; 16:18

* **8:7 hael en vuur:** Eks 9:23-25; Eseg 38:22

* **8:8 'n Derde … geword:** Eks 7:20-21

* **8:11** Jer 9:15

t 8:11 Bitterals: Ook bekend as alsemkruid.

* **8:12 'n derde van die son … nag:** Jes 13:10; Eseg 32:7-8; Joël 2:10; 3:15; Matt 24:29; Mark 13:24-25; Luk 21:25; Op 6:12-13

u 8:13 Ellende: Letterlik ‘wee’ of ‘verskriklik’.

* **9:1 die sleutel ... diepte:** Op 20:1

v **9:1 bodemlose diepte:** Onderaardse diepte of baie diep onderaardse woonplek van die bose geeste en demone wat daar gevange gehou word. Ook plek van straf genoem.

* **9:2 rook het ... smeltoond:** Gen 19:28; Eks 19:18

* **9:3 het ... geswerm:** Eks 10:12,15

* **9:4 die seël ... voorkoppe:** Eseg 9:4; Op 7:3

* **9:6** Job 3:21; Jer 8:3; Hos 10:8; Luk 23:30; Op 6:16

* **9:7 Die voorkoms ... gepantser is:** Joël 2:4-5

* **9:8 tande ... leeus:** Joël 1:6

* **9:9 het geklink ... perdestrydwaens:** Joël 2:5

w **9:11** ***Abaddon:*** 'Verwoester' in Hebreeus.

x **9:11** ***Apollion:*** 'Verwoester' in Grieks.

* **9:13 die goue altaar:** Eks 30:1-3; Op 8:3

y **9:14 Eufraatrivier:** Die Eufraat het deur die ryke van Babilonië en Assirië, vyande van Israel, gevloei. Volgens *Openbaring* het dié rivier die oostelike grens van die Romeinse Ryk gevorm met gevreesde vyandige magte aan sy oorkant.

* **9:15** Op 8:7-12

z **9:20 die werke ... hande:** Dit verwys meesal na die afgode wat handgemaak was.

* **9:20 Hulle het ... afgode:** Deut 32:17; 1 Kor 10:19-20

* **9:20 die afgode ... loop nie:** Ps 115:4-7; 135:15-17; Dan 5:23

* **9:20-21 nie bekeer ... stelery nie:** Op 16:9,11,21

* **10:4 Verseël ... opteken nie:** Dan 8:26; 12:4,9

a **10:5 regterhand:** Omdat die •regterhand gewoonlik die sterker hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

* **10:5-6 het sy ... lewe:** Deut 32:40; Dan 12:7

* **10:6 wat die ... het:** Gen 14:19,22; Eks 20:11; Neh 9:6; Ps 146:6

* **10:7 Hy ... verkondig het:** Dan 9:6,10; Am 3:7; Sag 1:6

* **10:9-10 Neem dit ... my maag:** Eseg 2:8; 3:1-3

* **10:11 Jy … konings:** Jer 1:10; 25:30; Dan 3:4; 7:14

* **11:1 Daar … meet:** Eseg 40:3; Sag 2:1-2

b 11:2 twee-en-veertig maande: Dit is dieselfde as 3½ jaar of 1 260 dae; vgl Op 12:6; 13:5.

* **11:2 Hulle … vertrap:** Ps 79:1; Jes 63:18; Sag 12:3 LXX; Luk 21:24

c 11:3 sak: 'n Kleed van sak as uitdrukking van rou.

* **11:4** Sag 4:3,11-14

* **11:5** 2 Sam 22:9; 2 Kon 1:10; Ps 97:3; Jer 5:14

* **11:6 Hulle beskik … reën nie:** 1 Kon 17:1

* **11:6 Hulle het … verander:** Eks 7:17,19-20

* **11:6 om die aarde … tref:** 1 Sam 4:8

d 11:7 bodemlose diepte: Onderaardse diepte of baie diep onderaardse woonplek van die bose geeste en demone wat daar gevange gehou word. Ook plek van straf genoem.

* **11:7 die dier … verrys:** Dan 7:3; Op 13:1; 17:8

* **11:7 teen … hulle kry:** Dan 7:7,21; Op 12:17; 13:7

* **11:8 wat … Sodom:** Jes 1:10

* **11:8 van … gekruisig is:** Luk 13:34

e 11:10 aardbewoners: 'n Idiomatiese uitdrukking om die goddeloses mee te benoem.

* **11:11 die lewegewende … gekom:** Eseg 37:5,10

* **11:12 hulle het … opgevaar:** 2 Kon 2:11

* **11:13** Eseg 38:19-20

* **11:15 In die … ewig:** Eks 15:18; Ps 10:16; 22:29; Dan 2:44; 7:14; Ob vs 21; Sag 14:9

f 11:16 op hulle gesigte … aanbid: Die gebruiklike houding van aanbidding in God se teenwoordigheid in die tempel of by sy verskyning.

* **11:17 Here … Almagtig:** Am 3:13 LXX; 4:13 LXX; Op 1:8; 4:8; 15:3; 16:7,14; 19:6,15; 21:22

* **11:17 U … is:** Eks 3:14; Op 1:4,8; 4:8; 16:5

* **11:18 Die nasies … woedend:** Ps 2:1; 46:7

* **11:18 u diensknegte … profete:** Dan 9:6,10; Am 3:7; Sag 1:6

* **11:18 hulle … groot:** Ps 115:13 (Ps 113:21 LXX); Op 19:5

* **11:19 die verbondsark:** 1 Kon 8:1,6; 2 Kron 5:7

* **11:19 weerligstrale … aardbewing:** Eks 19:16; Est 1:1d LXX; Eseg 1:13; Op 8:5; 16:18

* **11:19 'n groot haelstorm:** Eks 9:24; Op 16:21

* **12:2 omdat … geskree:** Jes 66:7; Miga 4:10

* **12:3 'n groot … horings:** Dan 7:7

* **12:4 het 'n … neergegooi:** Dan 8:10

g 12:5 Sy … kind: Toespeling op Jes 7:14; 66:7 as heenwysing na Jesus Christus.

h 12:5 bestem … regeer: Toespeling op Ps 2:9 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Op 19:5; *Psalms van Salomo* 17:23-24 •Pseudepigrawe.

i 12:6 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

j 12:6 twaalfhonderd-en-sestig dae: Dit verwys na die 3½ jaar wat die Siriese koning Antiogus IV Epifanes die volk van God geteister het in 167-164 vC. Dit het simbolies geword van die tydperk van vervolging van die Christelike kerk van alle tye; vgl Op 11:2; 13:5.

k 12:7 Migael: Migael is volgens vroeë Joodse oorleweringe 'n aartsengel wat teen die Bose oorlog voer; vgl Dan 10:13,21; 12:1; Jud vs 9.

l 12:9 weleer: Van ouds, oertyd of verwysend na die tyd voor die skepping.

m 12:9 Satan: Die benaming “Satan” is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat ‘teenstander’ of ‘aanklaer’ beteken.

* **12:9 Die groot … word:** Op 20:2

* **12:9 Hy … neergegooi:** Jes 14:12; Luk 10:18; Joh 12:31

n 12:10 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **12:10 die aanklaer … aangekla het:** Job 1:9-11; Sag 3:1

o 12:14 'n tyd … halwe tyd: Dit verwys na die 3½ (een plus twee plus 'n half) jaar wat na aanleiding van Antiogus IV Epifanes se teistering van Israel in 167-164 vC, simbolies toegepas word op die tyd van vervolging van die kerk; vgl Dan 7:25; 12:7; Op 12:6.

* **12:17 om … gelewer het:** Dan 7:7,21; Op 11:7; 13:7

* **13:1 'n dier … opkom:** Dan 7:3

p 13:1 naam: Volgens sommige Griekse handskrifte “name”. Die enkelvoud word deur sterk tekskritiese getuienis ondersteun.

* **13:1 'n dier … geskryf:** Op 17:3,7-12

* **13:2 Die dier … leeu:** Dan 7:4-6

* **13:3 Die hele … aangeloop:** Op 17:8

* **13:5 Aan … raak:** Dan 7:8,20,25; 11:36

q 13:5 twee-en-veertig maande: Dit is dieselfde as 3½ jaar of 1 260 dae; vgl Op 11:2; 12:6.

* **13:7 Hy … oorwin:** Dan 7:7,21; Op 11:7; 12:17

r 13:8 aardbewoners: 'n Idiomatiese uitdrukking om die goddeloses mee te benoem.

* **13:8 die boekrol van die lewe:** Eks 32:32-33; Ps 69:29; Dan 12:1; Fil 4:3; Op 3:5; 17:8; 20:12,15; 21:27

s 13:8 die Lam … geslag is: Toespeling op Jes 53:7 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 1:29,36; Op 5:6,12.

* **13:10 As iemand … doodgemaak word:** Jer 15:2; 43:11

* **13:13 Hy doen … tekens:** Matt 24:24; 2 Thess 2:9

* **13:13 laat … neerkom:** 1 Kon 18:24-39

* **13:14 hy mislei … tekens:** Matt 24:24; 2 Thess 2:9-10; Op 19:20

* **13:14 beveel … vir die dier:** Deut 13:2-4

* **13:15 om almal … doodmaak:** Dan 3:5-6

t 13:16 regterhand: Dit verwys na dié hand wat meesal die gebruikshand is en waarnaas die linkerhand 'n ondersteunende rol speel.

* **13:17 merk … dier:** Op 14:9,11; 16:2; 19:20; 20:4

u 13:18 seshonderd ses-en-sestig: Sommige manuskripte lui "616". 666 is egter die betroubare lesing volgens die ouer manuskripte. Om besondere betekenisse aan getalle toe te ken, was 'n algemene gebruik in die antieke tyd.

* **14:1 honderd vier-en-veertigduisend:** Op 7:4; 14:3

* **14:1 met sy … geskryf:** Eseg 9:4; Op 3:12; 7:3

* **14:2 soos die gedruis … waters:** Eseg 1:24; 43:2; Op 1:15; 19:6

v 14:3 'n nuwe lied: Sommige manuskripte voeg "soos" by voor "nuwe lied". Die Griekse teksuitgawe dui met vierkantige hakies aan dat daar onsekerheid daaroor bestaan of "soos" in die bronteks hoort.

* **14:3 Hulle … gesing:** Ps 33:3; 40:4; 96:1; 98:1; 144:9; 149:1; Jes 42:10; Op 5:9

* **14:3 honderd vier-en-veertigduisend:** Op 7:4; 14:1

w 14:3 losgekoop: Destyds was 'n slaaf die eiendom van sy eienaar. Elke slaaf het 'n bepaalde geldwaarde (of prys) gehad. 'n Eienaar kon instem dat 'n slaaf sy vryheid kry wanneer iemand die eienaar vergoed vir die verlies van die waarde van sy slaaf deur die slaaf se "prys" te betaal. Só is 'n slaaf "losgekoop".

x 14:4 kuis: Letterlik ‘maagde’, verwys na militêre soldate wat opgeroep is en onthouding moes toepas.

y 14:4 eerste vrug: Dit dui op die eerste vrug of oes waarop die volle oes sal volg. Diegene wat aan •Christus behoort, word ook as “eerste vrug” of “eerstelinge” aangedui; vgl Jak 1:18.

* **14:5 oor … gekom nie:** Ps 32:2; Jes 53:9; Sef 3:13

z 14:6 aardbewoners: 'n Idiomatiese uitdrukking om die goddeloses mee te benoem.

* **14:7 Hom wat … geskep het:** Eks 20:11; Ps 146:6

* **14:8 Geval … magtige:** Jes 21:9; Jer 51:8; Op 18:2

a 14:8 wellus … onsedelikheid: Dit is beeldspraak uit die sedelike sfeer om gewoonlik afgodery en afvalligheid mee te beskryf.

* **14:8 al … drink het:** Jer 51:7; Op 17:2; 18:3

* **14:9 As … aanbid:** Op 13:12-17; 14:11; 16:2; 19:20

* **14:9 'n merk … ontvang het:** Op 13:17; 14:11; 16:2; 19:20; 20:4

* **14:10 die beker … toorn:** Ps 75:9; Jes 51:17,22; Jer 25:15; Op 15:7; 16:19

* **14:10 vuur en swael:** Gen 19:24; Ps 11:6; Eseg 38:22; Op 19:20; 20:10; 21:8; *3 Mak* 2:5 •**Pseudepigrawe**

* **14:11 die rook … en ewig:** Jes 34:10; Op 19:3

* **14:11 hulle wat die dier … aanbid:** Op 13:12-17; 14:9; 16:2; 19:20

* **14:11 die merk … naam:** Op 13:17; 14:9; 16:2; 20:4

* **14:13 hulle mag … geswoeg:** Heb 4:10

b 14:14 op die … Mens: Toespeling op Dan 7:13 as heenwysing na Jesus Christus.

* **14:15 Steek … die oes:** Joël 3:13; Matt 13:39-40

* **14:18 Steek … aarde af:** Joël 3:13; Matt 13:39-40

* **14:19 die groot … toorn:** Op 19:15

* **14:20 die parskuip is … getrap:** Jes 63:3; Jer 25:15; Klaagl 1:15; Op 19:15

c 14:20 *stadioi:* 1 600 *stadioi* is ongeveer 296 kilometer; •Lengtemate.

* **15:1 die sewe … plae:** Lev 26:21; Op 15:6

* **15:3 die lied van Moses:** Eks 15:1

* **15:3 Groots … dade:** Eks 15:11; Ps 92:6; 111:2; 139:14

* **15:3 Here … Almagtige:** Am 3:13 LXX; 4:13 LXX; Op 1:8; 4:8; 11:17; 16:7,14; 19:6,15; 21:22

* **15:3 Regverdig … paaie:** Deut 32:4; Ps 145:17

* **15:3 o Koning … nasies:** Jer 10:10 Theodotion; *Henog* 9:4; 25:5; 27:3 •**Pseudepigrawe**

* **15:4 Wie … verheerlik nie:** Jer 10:6-7

* **15:4 Al die … neerval:** Ps 86:9; Mal 1:11

* **15:5 die tent … getuienis:** Eks 38:21; 40:34

* **15:6 sewe plae:** Lev 26:21; Op 15:1

* **15:7 sewe goue … God:** Ps 75:9; Jes 51:17,22; Jer 25:15; Op 14:10; 16:19

* **15:8 die tempel … God:** Eks 40:34; 1 Kon 8:10-11; 2 Kron 5:13-14; Jes 6:4; Eseg 44:4

* **16:1 stem … tempel:** Jes 66:6; Op 16:16

* **16:1 gooi … aarde uit:** Ps 69:25; Jer 10:25; Eseg 22:31; Sef 3:8

* **16:2 Daar … mense:** Eks 9:10; Deut 28:35

* **16:2 die merk … dier:** Op 13:17; 14:9,11; 19:20; 20:4

* **16:2 sy beeld aanbid:** Op 13:12-17; 14:9,11; 19:20

* **16:3 Dit … doodgegaan:** Eks 7:17-21

* **16:4 die riviere … verander:** Eks 7:19-24; Ps 78:44

* **16:5 U is regverdig:** Ps 119:137; 145:17; Deut 32:4

* **16:5 U wat is:** Eks 3:14; Op 1:4,8; 4:8; 11:17

* **16:6 hulle … vergiet:** Ps 79:3

* **16:6 U … drink:** Jes 49:26

* **16:7 Here … Almagtige:** Am 3:13 LXX; 4:13 LXX; Op 1:8; 4:8; 11:17; 15:3; 16:14; 19:6,15; 21:22

* **16:7 u … regverdig:** Ps 19:10; 119:137; Op 19:2

* **16:9 hulle het gelaster … bewys nie:** Op 9:20-21; 16:11,21

* **16:10 Sy koninkryk … gehul:** Eks 10:21; Jes 8:22

* **16:11** Op 9:20-21; 16:9,21

d **16:12** **Eufraatrivier:** Die Eufraat het deur die ryke van Babilonië en Assirië, vyande van Israel, gevloei. Volgens *Openbaring* het dié rivier die oostelike grens van die Romeinse Ryk gevorm met gevreesde vyandige magte oorkant die Eufraatrivier.

* **16:12** **water … opgedroog:** Jes 11:15; 44:27; Jer 50:38; 51:36

* **16:14** **die konings … oorlog:** Op 19:19

* **16:14** **God … Almagtige:** Am 3:13 LXX; 4:13 LXX; Op 1:18; 4:8; 11:17; 15:3; 16:7; 19:6,15; 21:22

* **16:15** **Ek … dief:** Matt 24:43-44; Luk 12:39-40; 1 Thess 5:2,4; 2 Pet 3:10; Op 3:3

e **16:16** **Armageddon:** Armageddon, waarskynlik van die Hebreeuse *har Megiddo* ('berg van Megiddo'), is die simboliese plek waar die bose magte beslissend verslaan word.

* **16:16** **die plek … word:** Rig 5:19; 2 Kon 9:27; 23:29; Sag 12:11

* **16:17** **Uit … uitgeroep:** Jes 66:6; Op 16:1

* **16:18** **En weerligstrale … aardbewing:** Eks 19:16-19; Est 1:1d LXX; Op 4:5; 8:5; 11:19

* **16:18** **soos … die aardbewing:** Dan 12:1

f **16:19** **Die … stad:** Dit verwys na Rome.

* **16:19** **die beker … toorn:** Ps 75:9; Jes 51:17,22; Jer 25:15; Op 14:10; 15:7

* **16:20** Op 6:14; 20:11

* **16:21** **Groot haelstene:** Eks 9:24; Op 11:19

g **16:21** **talent:** 'n Talent gewig was ongeveer 34,2 kilogram.

* **16:21** **die mense … haelplaag:** Op 16:9,11

* **17:1** **wat by … bly:** Jer 51:13; Op 17:15

h **17:2** **aardbewoners:** 'n Idiomatiese uitdrukking om die goddeloses mee te benoem.

* **17:2** **die aardbewoners … gedrag:** Jes 23:17; Jer 51:7; Op 14:8; 18:3

i **17:3** **woestyn:** Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **17:3** **wat oortrek … horings het:** Op 13:1; 17:7-12

* **17:4** **was … pêrels:** Eseg 28:13; Op 18:16

* **17:4 In ... gehou:** Jer 51:7

* **17:6** Op 18:24; 19:2

j 17:8 bodemlose diepte: Onderaardse diepte of baie diep onderaardse woonplek van die bose geeste en demone wat daar gevange gehou word. Ook plek van straf genoem.

* **17:8 Die dier ... kom:** Dan 7:3; Op 11:7; 13:1

k 17:8 aardbewoners: 'n Idiomatiese uitdrukking om die goddeloses mee te benoem.

* **17:8 die boekrol ... lewe:** Eks 32:32-33; Ps 69:29; Dan 12:1; Fil 4:3; Op 3:5; 13:8; 20:12,15; 21:27

* **17:12 Die tien ... tien konings:** Dan 7:24

* **17:14 Hy ... konings is:** Deut 10:17; Dan 2:47; 1 Tim 6:15; Op 19:16; *3 Mak* 5:35; *Henog* 9:4 •**Pseudepigrawe**

* **17:16 haar met ... verbrand:** Lev 21:9; Op 18:8

* **18:2 Geval ... Grote:** Jes 21:9; Jer 51:8; Op 14:8

* **18:2 Sy ... dier:** Jes 13:21; 34:11; Jer 50:39

l 18:2 en 'n skuilplek ... dier: Die frase ontbreek in sommige manuskripte.

* **18:3 wyn ... onsedelikheid:** Jes 23:17; Jer 51:7; Op 14:8; 17:2

m 14:8 wellus ... onsedelikheid: Dit is beeldspraak uit die sedelike sfeer om gewoonlik afgodery en afvalligheid mee te beskryf.

* **18:4 Gaan ... volk:** Jes 48:20; 52:11; Jer 50:8; 51:6,9,45; 2 Kor 6:17

* **18:5 Haar sonde ... hemel:** Gen 18:20-21; Jer 51:9

* **18:6 Vergeld ... ontgeld het:** Ps 137:8; Jer 50:29; 2 Thess 1:6

* **18:7-8 in haar ... tref:** Jes 47:7-9

* **18:8 sy sal ... word:** Lev 21:9; Op 17:16

* **18:8 magtig ... gevel het:** Jer 50:34

* **18:9** Eseg 26:16; 27:30-35

* **18:10 groot ... magtige stad:** Eseg 26:17; Dan 4:30

* **18:11** Eseg 27:36

* **18:12-13** Eseg 27:12-13,22

* **18:15** Eseg 27:36

* **18:16 opgesmuk … pêrels:** Eseg 28:13; Op 17:4

* **18:17** Eseg 27:27-29

* **18:18** Eseg 27:32

* **18:19** Eseg 27:30-34

* **18:20 Juig … hemel:** Deut 32:43 LXX; Ps 96:11; Jes 44:23; 49:13; Jer 51:48

n 18:21 maalklip … donkie: Die boonste van twee maalklippe, met 'n gat in die middel, wat deur 'n donkie in die rondte gedraai word.

* **18:21 Net … nie:** Jer 51:63-64; Eseg 26:21

* **18:22 die klank … gehoor word nie:** Jes 24:8; Eseg 26:13

* **18:23 Die stem … word nie:** Jer 7:34; 16:9; 25:10

* **18:23 Jou sakelui … aarde:** Jes 23:8

* **18:23 deur … betowering:** Jes 47:9

* **18:24 in … gevind:** Jer 51:49; Eseg 24:7; Op 6:10; 17:6; 19:2

* **19:1 het … Halleluja:** Ps 134:1; 135:1

o 19:1 Halleluja: Prys die Here.

* **19:2 Waar … oordele:** Ps 19:10; 119:137; Op 16:7

* **19:2 Hy het die bloed … gewreek:** Deut 32:43; 2 Kon 9:7; Ps 79:10; Op 6:10

* **19:3 Haar … en ewig:** Jes 34:10

* **19:4 wat … sit:** 1 Kon 22:19; 2 Kron 18:18; Ps 47:9; Jes 6:1; Eseg 1:26-27; Op 4:2,9; 5:1,7,13; 6:16; 7:10,15; 21:5

* **19:5 Loof … diensknegte:** Ps 22:24; 134:1; 135:1

* **19:5 julle … magtiges:** Ps 115:13; Op 11:18

p 19:5 geringes en magtiges: Letterlik ‘die kleineres en die grotes’.

* **19:6 soos die klank van baie waters:** Eseg 1:24; 43:2; Op 1:15; 14:2

* **19:6 ons God … Almagtige:** Am 3:13 LXX; 4:13 LXX; Op 1:8; 4:8; 11:17; 15:3; 16:7,14; 19:15; 21:22

* **19:6 Die Here … opgeneem:** Eks 15:18; Ps 22:29; 93:2; 97:1; 99:1; Dan 7:14; Sag 14:9; Op 11:15

* **19:8 om … heiliges:** Jes 61:10

* **19:9 Geseënd … Lam:** Matt 22:2-3; Luk 14:15

* **19:10** Hand 10:25-26; Op 22:8-9

q 19:10 mededienskneg: Letterlik ‘medeslaaf’.

r 19:10 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

s 19:10 die getuienis … profesie Die bronteks kan ook vertaal word “die getuienis van Jesus is die Gees van die profesie”.

* **19:11 die hemel … is:** Eseg 1:1; Op 4:1

* **19:11 wit perd:** Sag 1:8; 6:3; Op 6:2

* **19:11 Hy wat … genoem:** Op 1:5; 3:14

t 19:11 met … oordeel Hy: Toespeling op Ps 96:13; Jes 11:4 as heenwysing na Jesus Christus.

* **19:12 Sy … vuur:** Dan 10:6; Op 1:14; 2:18

* **19:12 En Hy … self:** Op 2:17

u 19:13 Hy … deurweek is: Toespeling op Jes 63:1-3 wat hier moontlik 'n heenwysing na Jesus Christus is.

* **19:13 sy … God:** Joh 1:1,14

v 19:15 Uit … gekom: Toespeling op Jes 49:2 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Op 1:16; 2:12,16.

w 19:15 Hy sal … regeer: Toespeling op Ps 2:9 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Op 12:5.

* **19:15 God … Almagtige:** Am 3:13 LXX; 4:13 LXX; Op 1:8; 4:8; 11:17; 15:3; 16:7,14; 19:6; 21:22

* **19:15 Hy sal ook … trap:** Jes 63:3; Klaagl 1:15; Joël 3:13; Op 14:20

x 19:16 Koning … heersers: Toespeling op Deut 10:17; Dan 2:47 as heenwysing na Jesus Christus; vgl 1 Tim 6:15; Op 17:14; *3 Mak* 5:35; *Henog* 9:4 •Pseudepigrawe.

y 19:18 *chiliarge:* *Chiliarg* (enkelvoud), 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor 1 000.

* **19:17-18 Hy het … as magtiges:** Eseg 39:20

z 19:19 die konings ... sy leër: Toespeling op Ps 2:2 as heenwysing na Jesus Christus.

* **19:20 die merk ... dier:** Op 13:7; 14:9,11; 16:2; 20:4

* **19:20 die mense ... aanbid:** Op 13:12-17; 14:9,11; 16:2

* **19:20 Hulle ... gegooi:** Jes 30:33; Op 20:10,15

* **19:21 al ... vleis:** Eseg 39:17,20

a 20:1 bodemlose diepte: Onderaardse diepte of baie diep onderaardse woonplek van die bose geeste en demone wat daar gevange gehou word. Ook plek van straf genoem.

b 20:2 weleer: Van ouds, oertyd of verwysend na die tyd voor die skepping.

c 20:2 Satan: Die benaming "Satan" is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat 'teenstander' of 'aanklaer' beteken.

* **20:2 die draak ... Satan is:** Op 12:9

* **20:3 Hy het ... gegooi:** 2 Pet 2:4; Jud vs 6

* **20:4 trone ... oordeel:** Dan 7:9,22,27; Luk 22:30; 1 Kor 6:2

* **20:4 die merk ... het nie:** Op 13:17; 14:9,11; 16:2; 19:20

* **20:6 Hulle sal ... regeer:** Eks 19:6; Jes 61:6; 1 Pet 2:5,9; Op 1:6; 5:10

d 20:7 Satan: Die benaming "Satan" is afgelei van 'n Hebreeuse woord wat 'teenstander' of 'aanklaer' beteken.

* **20:8 die vier ... aarde:** Eseg 7:2

e 20:8 Gog en Magog: Kom ter sprake in Eseg 38:1 — 39:16. Die profesie is gerig teen Gog, die belangrikste regeerder van Ros, Mesek en Tubal. Hy loods 'n aanval teen Israel uit die land van Magog in die noorde (Gen 10:2; 1 Kron 1:5). Hier word Gog en Magog die verpersoonliking van die vyande wat die gelowiges en die stad van God aanval.

* **20:9 Toe ... verteer:** 2 Kon 1:10; Eseg 38:22; 39:6

* **20:10 vuur en swael:** Gen 19:24; Ps 11:6; Eseg 38:22; Op 19:20; 21:8; *3 Mak* 2:5 •**Pseudepigrawe**

* **20:10 is toe ... gegooi:** Jes 30:33; Op 19:20; 20:15

* **20:11-12** Dan 7:9-10; Matt 25:31-46

* **20:11 Die aarde ... weggevlug:** Ps 114:3,7

f 20:12 die magtiges ... geringes: Letterlik 'die grotes en die kleineres'.

* **20:12 'n Ander ... lewe:** Eks 32:32-33; Ps 69:29; Dan 12:1; Fil 4:3; Op 3:5; 13:8; 17:8; 20:15; 21:27

g 20:13 *Hades:* In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

* **20:12-13 volgens hulle ... geoordeel:** Ps 28:4; 62:13; Spr 24:12; Jes 59:18; Jer 17:10; Rom 2:6; 1 Kor 3:8; 2 Kor 11:15; 2 Tim 4:14; 1 Pet 1:17; Op 2:23; 18:6; 22:12

* **20:14 die dood ... vuurpoel:** 1 Kor 15:26,55

* **20:15** Jes 30:33; Matt 25:41; Op 19:20; 20:10; 21:8

* **20:15 die boekrol ... lewe:** Eks 32:32-33; Ps 69:29; Dan 12:1; Fil 4:3; Op 3:5; 13:8; 17:8; 20:12; 21:27

* **21:1 'n nuwe hemel ... aarde:** Jes 65:17; 66:22; 2 Pet 3:13

* **21:2 die heilige stad:** Jes 52:1

h 21:2 hemel: Sommige manuskripte lui “uit God se hemel”.

* **21:2 die Nuwe ... neerdaal:** Op 3:12

* **21:2 Sy ... man:** Jes 61:10; Heb 11:10,16

i 21:3 woonplek: Of tent.

* **21:3 God se ... hulle wees:** Lev 26:11-12; 2 Kron 6:18; Eseg 37:27; Sag 2:10; 2 Kron 6:16

j 21:3 as hulle God: Sommige manuskripte laat “as hulle God” weg.

* **21:4 Hy ... afdroog:** Jes 25:8; Op 7:17

* **21:4 nie rou ... bestaan nie:** Jes 35:10; 65:19

* **21:5 Hy ... sit:** 1 Kon 22:19; 2 Kron 18:18; Ps 47:9; Jes 6:1; Eseg 1:26-27; Op 4:2,9; 5:1,7,13; 6:16; 7:10,15; 19:4

* **21:5 Ek ... nuut:** 2 Kor 5:17

k 21:6 Alfa ... Omega: Dit is die eerste en laaste letters van die Griekse alfabet; vgl Op 1:8; 22:13.

* **21:6 die Begin ... Einde:** Jes 44:6; 48:12; Op 1:17; 22:13

* **21:6 die fontein ... water:** Ps 36:10; Jer 2:13

* **21:6 Dié ... verniet:** Jes 55:1; Joh 7:37; Op 22:17

l 21:7 seun: Volgens destydse opvatting was die dogters hierby ingesluit.

* **21:7 Ek … wees:** 2 Sam 7:14

* **21:8 die brandende … swael:** Jes 30:33; Matt 25:41; Op 19:20; 20:10,15; **vuur en swael:** Gen 19:24; Ps 11:6; Eseg 38:22; Op 19:20; *3 Mak* 2:5 •**Pseudepigrawe**

* **21:10 Hy het … gewys:** Eseg 40:2

* **21:11** Jes 60:1-2,19

m 21:11 haar: Vgl Op 21:2,9 waar die stad as bruid voorgestel word.

* **21:12-13** Eks 28:1; Eseg 48:30-35

* **21:15 'n goue … meet:** Eseg 40:3,5

* **21:16-17** Eseg 48:16-17

n 21:16 *stadioi:* 12 000 *stadioi* is ongeveer 2 220 kilometer; •Lengtemate.

o 21:17 el: 144 el is ongeveer 65 meter; •Lengtemate.

* **21:19 Die fondamente … versier:** Jes 54:11-12

* **21:22 die Here … Almagtige:** Am 3:13 LXX; 4:13 LXX; Op 1:8; 4:8; 11:17; 15:3; 16:14; 19:6,15

* **21:23 het die … haar verlig:** Jes 60:19-20; Op 22:5

* **21:24 die nasies … lig:** Jes 60:3,5; *Psalms van Salomo* 17:34,31 •**Pseudepigrawe**

* **21:25 Haar … wees nie:** Jes 60:11; **daar … wees nie:** Sag 14:7; Op 22:5

* **21:26** Ps 72:10-11; *Psalms van Salomo* 17:34,31 •**Pseudepigrawe**

* **21:27 niks … kry nie:** Jes 52:1; 1 Kor 6:9-10; 2 Pet 3:13; Op 22:15

* **21:27 die boekrol … lewe:** Eks 32:32-33; Ps 69:29; Dan 12:1; Fil 4:3; Op 3:5; 13:8; 17:8; 20:12,15

* **22:1** Eseg 47:1; Joël 3:18; Sag 14:8

* **22:2 die rivier … nasies:** Gen 2:9; 3:22; Eseg 47:12

* **22:3 Daar … wees nie:** Sag 14:11

* **22:4 Hulle sal … sien:** Ps 17:15; 42:3; Matt 5:8

* **22:4 Naam … voorkoppe:** Op 3:12

* **22:5 Daar … wees nie:** Sag 14:7; Op 21:25

* **22:5 Die behoefte … verlig:** Jes 60:19-20; Op 21:23

* **22:5 hulle vir … heers:** Dan 7:18,27; Op 5:10; 20:6

* **22:6 om … gebeur:** Dan 2:28-29,45; Op 1:1,19

* **22:7 Ek … gou:** Op 2:16; 3:11; 22:12,20

p 22:9 broers: Volgens destydse opvatting was die susters hierby ingesluit.

* **22:8-9 het ek … God:** Hand 10:25-26; Op 19:10

* **22:10 Moenie … naby:** Dan 12:4; **want … naby:** Op 1:3

* **22:12 Ek … gou:** Op 2:16; 3:11; 22:7,20

* **22:12 die beloning … My:** Jes 40:10; 62:11

* **22:12 om … beloon:** Ps 28:4; 62:13; Spr 24:12; Jes 59:18; Jer 17:10; Rom 2:6; 1 Kor 3:8; 2 Kor 11:15; 2 Tim 4:14; 1 Pet 1:17; Op 2:23; 18:6; 20:13-14

q 22:13 Alfa … Omega: Dit is die eerste en laaste letters van die Griekse alfabet; vgl Op 1:8; 21:6.

r 22:13 die Eerste … Laaste: Toespeling op Jes 41:4; 44:6; 48:12 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Op 1:17; 2:8.

* **22:13 die Begin … Einde:** Op 21:6

s 22:14 *stolas:* *Stola* (enkelvoud), 'n lang toga wat ooreenstem met die Joodse *talliet.* Dit strek tot op die voete en is 'n simbool van hoë status en waardigheid; •Kleredrag.

* **22:14 die boom … lewe:** Gen 2:9; 3:22; Eseg 47:12; Op 22:2,19

* **22:15** 1 Kor 6:9-10; Op 21:8,27

t 22:15 honde: Onreines.

u 22:16 loot: Kan ook vertaal word met "wortel".

v 22:16 Ek is … Dawid: Toespeling op Jes 11:1,10 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Rom 1:3; Op 5:5.

w 22:16 die … môrester: Toespeling op Num 24:17 as heenwysing na Jesus Christus; vgl Op 2:28.

* **22:17 laat elkeen wat dors … verniet:** Jes 55:1; Joh 7:37; Op 21:6

* **22:18-19 As iemand … wegneem:** Deut 4:2; 12:32

* **22:19 die boom … lewe:** Gen 2:9; 3:22; Eseg 47:12; Op 22:2,14

* **22:20 Ek … gou:** Op 2:16; 3:11; 22:7,12

PSALMS

Inleiding

Die naam van die boek is in Hebreeus *Tehillim* wat met die woord "lofprysings" vertaal kan word. Die woord *psalm* kom van die Griekse woord *psalmos* wat op sy beurt 'n vertaling is van die Hebreeuse woord *mizmor*. Die woord *mizmor* dui 'n lied aan wat met begeleiding gesing word. Die naam *Psalms* word van die vroegste tye af in die Christelike kerk gebruik vir die versameling van 150 liedere in die Ou Testament.

Die verskillende liedere wat onder die naam *Psalms* oorgelewer is, het oor 'n baie lang tydperk ontstaan. Daar is baie ou psalms wat dateer uit die tyd van die Israelitiese koningskap, dit wil sê voor 722 vC (bv Ps 45). 'n Aantal psalms kom uit die tyd van die Babiloniese ballingskap (bv Ps 69; 137), terwyl ander weer in die tyd ná die ballingskap ontstaan het. Teen die einde van die derde eeu vC was die versameling liedere wat ons as die *Psalms* ken, reeds as 'n eenheid in die heilige Joodse geskrifte opgeneem en ná 100 vC is daar geen veranderings aan hierdie bundel liedere gemaak nie.

Daar bestaan onsekerheid oor waar hierdie liedere ontstaan het. Enkele psalms kom waarskynlik uit Israel (bv 29; 77; 80; 81). Dit is egter duidelik dat die meerderheid van die psalms hulle oorsprong in en om die tempel in Jerusalem gehad het (vgl Ps 48). Ander getuig weer daarvan dat die outeur waarskynlik ver van die tempel (vgl Ps 42:7) en selfs in 'n vreemde land was (vgl Ps 120:5; 137:4).

Die persone wat die verskillende psalms in eenhede en later as 'n boek saamgebundel het, het ook die meeste psalms van opskrifte voorsien. Drie en sewentig van die psalms dra die opskrif "Van Dawid". Dit beteken egter nie dat Dawid hierdie psalms gedig het nie, maar dat dit aan hom opgedra word, of dat dit dalk deel was van 'n ouer versameling onder die naam "Dawid". Uit Psalm 72 is dit duidelik dat die opskrif nie noodwendig outeurskap aandui nie, want terwyl die opskrif lui "Van Salomo", staan daar in die onderskrif "Die gebede van Dawid, die seun van Isai, eindig hier". In sommige van die opskrifte wat die naam "Van Dawid" dra, word die psalm verbind met gebeurtenisse uit die lewe van Dawid soos dit opgeteken is in die Samuelboeke. Daar is egter ook verskille tussen die gegewens in die psalmopskrifte en die vertellings in die Samuelboeke (vgl Ps 34:1 en 1 Sam 21:10-15).

Dit is onbekend wie die oorspronklike skrywers van die verskillende psalms was; in baie gevalle was daar waarskynlik meer as een outeur. Die tempelpersoneel in Jerusalem het beslis die grootste bydrae gelewer tot die ontstaan van die psalmboek soos ons dit vandag ken.

Die eerste lesers of liewer hoorders was waarskynlik die binnekring van mense waar elke psalm ontstaan het. Uit gedeeltes soos 1 Kronieke 16:7-36 kan die afleiding gemaak word dat Levitiese tempelsangers van die psalms bekend gestel het aan die gelowiges wat die tempel besoek het. Dit is ook uit die inhoud van psalms duidelik dat die meerderheid van die liedere die eerste keer gesing en gehoor is in die tempel in Jerusalem.

Die boek *Psalms* is 'n versameling liedere uit die ervaringswêreld van Ou-Testamentiese gelowiges. Dit is poëtiese tekste waarin parallelisme of gedagterym die basiese kenmerk is: Twee opeenvolgende sinne of sinsnedes vul mekaar telkens aan deurdat die tweede sin die

gedagtes van die eerste herhaal of uitbrei, of 'n teenstelling daarmee vorm.

Verder word in hierdie liedere ruim gebruik gemaak van metafore en ander stylfigure. Deur beeldende taal word daar baie meer gesê as wat moontlik sou wees met blote omskrywings. Dit gee aan die psalms besondere teologiese diepte.

Die psalms kan in verskillende literêre tipes ingedeel word. Daar kan lofliedere (bv Ps 8; 33), klaagliedere van die enkeling (bv Ps 3; 13) en klaagliedere van die volk (bv Ps 40; 79), vertrouensliedere (bv Ps 23), dankliedere van die enkeling (bv Ps 40) en dankliedere van die volk (bv Ps 68), asook wysheidpsalms (bv Ps 32; 119) en leerdigte (bv Ps 78) onderskei word. Op grond van die inhoud identifiseer geleerdes ook nog koningspsalms, vloekpsalms, troonbestygingspsalms, historiese psalms en natuurpsalms. Sewe van die psalms (25; 34; 37; 111; 112; 119; 145) is akrostiese gedigte waarin elke vers of klein eenheid begin met 'n opeenvolgende letter van die Hebreeuse alfabet.

Volgens die opskrifte is groepe psalms saamgevoeg. So vorm die "Psalms van Dawid" kleiner eenhede (vgl die twee groepe 3 — 32 en 34 — 41). Psalms 113 tot 118 vorm ook 'n groep wat tydens die groot jaarlikse feeste gesing is. Vyftien psalms (120 — 134) dra die titel "Pelgrimslied", terwyl die laaste groep (146 — 150) telkens begin en eindig met die oproep "Halleluja" wat "Loof die HERE" beteken.

Alle menslike ervarings en emosies, soos vreugde, angs, dankbaarheid en selfs woede kom tot uitdrukking in die psalms. Die grond waarop elke psalm berus, is die digter se verbondenheid aan die lewende God. In tye van nood soos siekte, hongersnood en oorlog het gelowiges hulle voor God verootmoedig en Hom om genade gesmeek op grond van sy beloftes en optrede in die verlede. Die almag van God en sy vermoë om uit enige nood te red, is dan telkens op die voorgrond. Temas wat ook dikwels aan die orde kom, is skuldbelydenis en die pleit om vergifnis. Lof aan God is egter die oorkoepelende tema van die boek. Die vergifnis wat Hy skenk en sy verlossing uit nood lei altyd tot lof en die prys van sy Naam. Die boek eindig dan ook met 'n loflied waarin alles wat lewe opgeroep word om die *Here* te loof. Die psalms dra tereg die Hebreeuse naam *Tehillim,* 'lofprysings', soos in die aanvangsin vermeld.

Na aanleiding van die vyf "Boeke van Moses" (*Genesis* tot *Deuteronomium*) is die versameling psalms deur die samestellers in vyf eenhede of "boeke" verdeel. Psalm 1 en 2 dien as inleiding by die versameling. Die eerste vier eenhede eindig met 'n lofprysing en die woord *Amen*. Die laaste eenheid se lofprysing omvat Psalm 146 tot 150.

1 — 2 Inleiding
3 — 41 Boek 1
42 — 72 Boek 2
73 — 89 Boek 3
90 — 106 Boek 4
107 — 145 Boek 5 met lofprysing 146 — 150

INLEIDING

(Ps 1 — 2)

1

1 Gelukkig is die mens
wat nie die raad van goddelose mense volg,
nie op die pad van sondaars staan
en nie in die byeenkoms van spotters sit nie,
2 maar wat vreugde in die wet van die Here vind
en sy wet dag en nag prewelend opsê.[a]
3 So iemand sal wees soos 'n boom
geplant langs watervore,
wat sy vrugte op sy tyd gee
en waarvan die blare nie verdor nie.
Alles wat hy aanpak, gedy.

4 So is die goddelose mense nie; inteendeel,
hulle is soos kaf wat die wind wegwaai.
5 Daarom sal goddelose mense nie staande bly
waar reg gespreek word,
of sondaars waar •regverdiges byeenkom nie.

6 Ja, die Here sorg vir die pad van regverdiges,
maar die pad van goddelose mense loop dood.

2 1 [b]*Waarom is die volke rusteloos
en maak die nasies nuttelose planne?
2 [c]Die konings van die aarde neem stelling in
en die regeerders span saam
teen die HERE en sy gesalfde:
3 "Kom ons breek hulle boeie stukkend,
kom ons gooi hulle bande van ons af."

4 Hy wat in die hemel sit, lag;
my Heer dryf die spot met hulle.
5 Dan spreek Hy hulle in sy toorn aan,
met sy woede verskrik Hy hulle:
6 "Ek het self my koning gesalf
op Sion, my heilige berg."

7 Ek wil die vaste besluit bekend maak:
Die HERE het vir my gesê: "Jy is my seun,
vandag het Ek jou verwek.[d]
8 *Vra dit van My en Ek sal volke gee as jou erfdeel,*
die uithoeke van die aarde as jou eiendom.
9 *Jy sal hulle verpletter met 'n ystersepter,
soos erdewerk[e] sal jy hulle stukkend slaan."

10 Nou, konings, wees daarom verstandig;
wees gewaarsku, regters van die aarde!
11 *Dien die HERE met ontsag
en juig Hom toe met bewing.
12 Soen sy seun,[f] anders word Hy kwaad,
en gaan julle op pad ten gronde,
want sy woede vlam maklik op.
Gelukkig is almal wat by Hom skuil.

BOEK EEN

(Ps 3 — 41)

3 1 'n Psalm. Van Dawid. Toe hy vir sy seun Absalom gevlug het.*

2 HERE, hoe het my teenstanders vermeerder!
So baie staan teen my op!
3 Baie sê van my:
"By God is daar vir hom geen redding nie." •*Sela*

4 Maar U, HERE, is 'n skild rondom my,
my eer, en die een wat my kop hoog hou.

5 Wanneer ek hardop roep na die HERE,
antwoord Hy my van sy heilige berg af. *Sela*
6 Ek kan gaan lê, aan die slaap raak en wakker word,
want die HERE ondersteun my.
7 Ek is nie bang vir tienduisende manskappe
wat reg rondom teen my stelling inneem nie.
8 Staan op, HERE, verlos my, my God,
want U het al my vyande op die kakebeen geslaan;
die tande van die goddelose mense het U gebreek.

9 By die HERE is daar redding;
op u volk rus u seën. *Sela*

4 1 Vir die •musiekleier.g Met snarespel. 'n Psalm. Van Dawid.

2 God wat my reg handhaaf,
antwoord my wanneer ek roep.
In die noute het U vir my ruimte gemaak;
wees my genadig en hoor my gebed.

3 Mense, hoe lank gaan julle my eer nog skend?
Julle het nietigheid lief en wat julle najaag, is vals. •*Sela*
4 Julle moet weet dat die HERE wonders doen
vir sy getroue volgelinge;
die HERE hoor wanneer ek na Hom roep.
5 Sidder, moenie sondig nie;*
dink daaroor na op julle beddens en wees stil. *Sela*
6 Bring die gepaste offers
en stel julle vertroue in die HERE.

7 Baie mense sê: "Wie sal ons weer die goeie laat beleef?"
Laat tog die lig van u teenwoordigheid oor ons skyn, HERE!
8 U het vreugde in my hart gegee,
meer as in die tyd wanneer koring en mos volop is.
9 In vrede kan ek gaan lê en aan die slaap raak,
want net U, HERE, laat my veilig woon.

5 1 Vir die •musiekleier. Met fluitspel. 'n Psalm. Van Dawid.

2 Luister tog na my woorde, HERE;
verstaan my versugting!
3 Slaan ag op my noodkreet,
my Koning en my God,
want tot U bid ek!

4 HERE, in die oggend hoor U my stem,
in die oggend lê ek my saak aan U voor, en wag.

5 U is immers nie 'n God wat goddeloosheid duld nie;
boosheid het by U geen plek nie.
6 Grootpraters kan voor U oë nie staande bly nie;
U het 'n weersin in almal wat onreg pleeg.
7 U laat leuenaars ten gronde gaan;
die HERE verafsku mense wat bloed vergiet en bedrog pleeg.
8 Maar ék mag op grond van u oorvloedige troue liefde na u huis kom;
uit ontsag vir U buig ek in aanbidding na u heilige tempel.
9 Omdat ek teenstanders het, HERE,
lei my deur u regverdige optrede,
maak u pad voor my reguit.

10 Daar is regtig niks betroubaars in hulle mond nie,
hulle binneste huisves vernietiging,
hulle keel is 'n oop graf,
hulle tong praat vleitaal.*
11 Laat hulle boet, o God,
laat hulle deur hulle eie planne tot 'n val kom.
Dryf hulle uitmekaar oor hulle baie oortredinge,
want hulle is teen U in opstand.

12 Maar laat almal wat by U skuil, bly wees;
laat hulle vir altyd juig en mag U hulle beskerm.
Laat dié wat u Naam liefhet, hulle in U verheug.
13 Want U, HERE, U seën die •regverdige,
as 'n skild omring U hom met welwillendheid.

6 1 Vir die •musiekleier. Met snarespel. Op die *Sjeminiet*.h 'n Psalm. Van Dawid.

2 HERE, moet my nie in u woede teregwys
en my nie in u toorn bestraf nie.
3 Wees my genadig, HERE, want ek, ek kwyn weg;
genees my, HERE, want ek is tot in my gebeente beangs,
4 ja, ek is heeltemal vreesbevange.i
Ag, HERE, hoe lank nog?

5 Keer terug, HERE, red my;
verlos my op grond van u troue liefde!
6 Waarlik, in die dood kan u gevierde Naam nie aangeroep word nie.
Wie kan U in die •doderyk loof?

7 Ek is moeg van my gesug,
elke nag deurdrenk ek my bed,
deurweek ek my slaapbank met trane.
8 My oë is dik geswel van verdriet,
vermoeid vanweë al my teenstanders.

9 Gee pad van my af, almal wat onreg pleeg,*
want die HERE het gehoor hoe hard ek huil.
10 Die HERE het my smeking gehoor;
die HERE aanvaar my gebed.
11 Al my vyande staan beskaamd, hulle is heeltemal vreesbevange.
In 'n oogwink draai hulle verneder weg.

7

1 *Sjighajoon.*j Van Dawid. Wat hy vir die HERE gesing het na aanleiding van die woorde van Kus, 'n Benjaminiet.*

2 HERE, my God, by U skuil ek;
verlos my van almal wat my agtervolg, en red my,
3 anders verskeur hulle my soos 'n leeu
wat prooi wegsleep terwyl niemand kan red nie.

4 HERE, my God, as ek iets gedoen het,
as daar onreg aan my hande kleef,
5 as ek my vriend kwaad aangedoen het,
my teenstander sonder rede beroof het,
6 mag die vyand my dan agtervolg en inhaal,
my lewe in die grond vertrap
en my eer deur die modder sleep.k •*Sela*

7 Staan op, HERE, in u woede,
tree op teen die uitbarstings van my teenstanders,
word wakker, my God,l vel die oordeel!
8 Laat nasies rondom U vergader;
keer terug na u verhewe plek bo hulle.
9 Die HERE spreek reg oor volke.
Oordeel my op grond van my regverdige optrede, HERE,
op grond van my onbesprokenheid, Verhewene.m

10 Beëindig tog die boosheid van goddelose mense,
maar hou die regverdiges staande,
ja, U wat hart en niere toets,n* o regverdige God!
11 Die verhewe God is my skild,o
Hy wat die opregtes van hart verlos.
12 God is 'n regverdige regter,
elke dag 'n bestraffende God.
13 As iemand hom nie bekeer nie,*
maak Hy sy swaard skerp,
span Hy sy boog en lê daarmee aan.
14 Hy maak vir Hom dodelike wapens gereed;
Hy maak van sy pyle brandpyle.*

15 Kyk, wie verwagtend is van onreg
en swanger is van boosheid,
gee geboorte aan bedrog.

16 Wie 'n put grawe en dit uithol,
val in die gat wat hy gemaak het.
17 Sy kwaad kom op sy kop af;
op sy skedel kom sy geweld neer.

18 Ek wil die HERE loof vir sy regverdige optrede;
ek wil die Naam van die HERE, die Allerhoogste, besing.

8 1 Vir die •musiekleier. Op die *Ghitiet*.p 'n Psalm. Van Dawid.

2 HERE, ons Heer,
hoe magtig is u Naam oor die hele aarde,
U wat u luister aan die hemelruim vestig.q
3 Met die stemme van kinders en suigelinge*
het U 'n vesting opgerigr teen u teenstanders
om vyande en wraakgieriges te stuit.

4 Wanneer ek na u hemelruim kyk,
die werk van u vingers,
die maan en die sterre wat U gevestig het —
5 *wat is 'n mens dan dat U hom in gedagte hou,
'n mensekind dat U aan hom aandag skenk?
6 U het hom net minder as 'n god gemaak;
U het hom met majesteit en glansrykheid gekroon.
7 U laat hom heers oor die werk van u hande;
U het alles onder sy voete geplaas:s
8 al die kleinvee en beeste,
ja, selfs die diere van die veld,
9 die voëls van die hemel en die visse van die see
wat verbytrek op hulle roetes deur die oseane.

10 HERE, ons Heer,
hoe magtig is u Naam oor die hele aarde!

9 1 tVir die •musiekleier. *Almoet labeen.*u 'n Psalm. Van Dawid.

א ALEF

2 Ek wil die HERE loof met my hele hart;
ek wil van al u wonderdade vertel.
3 Ek wil bly wees en my in U verheug;
ek wil u Naam besing, Allerhoogste.

ב BET

4 Wanneer my vyande terugdeins,
struikel hulle en kom hulle om vanweë u teenwoordigheid,
5 want U het my reg in my regsaak gehandhaaf.
U het op die troon gesit as 'n regverdige regter.

ג GIMEL

6 U het die nasies tereggewys, die goddelose mense vernietig;
hulle naam het U vir altyd en ewig uitgewis.

ה HE

7 Die vyand — hulle is tot niet, puinhope vir goed.
Die stede het U ontwortel.
Die herinneringe aan hulle, dit het verdwyn.

ו WAW

8 Die HERE regeer vir ewig;
hy vestig sy troon vir die regspraak.
9 *Hý oordeel die wêreld in •geregtigheid;
oor die nasies spreek Hy met billikheid reg.
10 Die HERE sal 'n toevlugsoord wees vir die onderdrukte,
'n toevlugsoord in tye van nood.
11 Wie u Naam ken, kan op U vertrou,
want U laat hulle wat U soek nie in die steek nie, HERE.

ז ZAJIN

12 Sing vir die HERE wat in Sion regeer;
maak sy dade onder die volke bekend.
13 Want Hy wat bloedvergieting vergeld,
dink aan die magteloses;
Hy vergeet nie hulle hulpgeroep nie.

ח GET

14 Wees my genadig, HERE, kyk hoe my haters my verdruk —
U wat my kan wegruk uit die poorte van die dood —
15 sodat ek van al u lofwaardige dade kan vertel
in die poorte van die dogter van Sion.v
Ek wil juig oor die verlossing wat U bring.

ט TET

16 Nasies het weggesak in die vangkuil wat hulle gemaak het;
in daardie vangnet wat hulle versteek het, is hulle voete vasgevang.
17 Die HERE het Homself bekend gemaak: Hy laat reg geskied;
goddelose mense raak in hulle eie handewerk verstrik.
*Higgajon*w •*Sela*

י JOD

18 Goddelose mense keer terug na die •doderyk,
al die nasies wat God vergeet.

כ KAF

19 Maar die behoeftiges sal nie vir altyd vergeet word nie;
die magteloses se hoop is nie vir altyd verlore nie.

20 Staan op, HERE, laat mense nie die oorhand kry nie;
laat nasies voor U teregstaan.
21 Vervul hulle met ontsag, HERE;
laat die nasies erken hulle is net mense. *Sela*

10 ל LAMED

1 Waarom, HERE, bly U so ver staan,
waarom verberg U Uself in tye van nood?

2 In hulle hoogmoed vervolg goddelose mense die magtelose.
Mag hulle vasgevang word in die planne wat hulle beraam.
3 Ja, 'n goddelose mens spog oor wat hy wil bereik,
en terwyl hy onregverdige wins maak, vervloek en verag hy die HERE.
4 Met sy neus in die lug dink 'n goddelose mens altyd:
"God vra nie rekenskap nie; daar is geen God nie."
5 Sy pad is altyd voorspoedig.
U oordele is ver buite sy gesigsveld.
Hy minag[x] al sy teenstanders.
6 Hy maak homself wys:[y] "Ek sal nie struikel nie;
van geslag tot geslag is ek die een
wat nie teenspoed sal ervaar nie."

פ PE

7 *Sy mond is vol vervloeking, bedrog en verdrukking;
onder sy tong is kwaad en onreg.
8 Naby dorpies lê hy in 'n hinderlaag;
in skuilplekke vermoor hy die onskuldige;
sy oë is op die loer vir[z] die weerlose.

ע AJIN

9 In 'n skuilplek lê hy soos 'n leeu in die ruigte;
hy lê die magtelose voor om hom te vang;
hy vang die magtelose deur sy vangnet toe te trek.
10 Verpletter krimp die weerlose ineen;
hy val in sy mag.
11 Die goddelose mens maak homself wys: "God vergeet.
Hy hou sy oë toe;[a] Hy sien nooit iets raak nie."

ק KOF

12 Staan op, HERE; God, lig u hand;
vergeet die magtelose tog nie!
13 Waarom verag 'n goddelose mens God,
maak hy homself wys: "U vra geen rekenskap nie"?

ר RESJ

14 U sien tog self die moeite en verdriet,
U sien dit raak.
Deur dit in u hand te gee, laat weerloses dit aan U oor;

vir weeskinders is U 'n helper.

ש SJIN

15 Breek die mag van die goddelose mense,
ja, eis van 'n bose mens rekenskap oor sy goddeloosheid
totdat U niks meer vind nie.

16 Die Here is koning vir altyd en ewig;*
nasies verdwyn uit sy land.

ת TAW

17 U het gehoor wat die verdruktes graag wil hê, Here.
U versterk hulle hart, U luister aandagtig
18 om aan die weeskind en die onderdrukte reg te laat geskied.
Niemand sal meer voortgaan om mense uit die land te verdryf nie.

11

1 Vir die •musiekleier. Van Dawid.

By die HERE skuil ek;
hoe kan julle dan vir my sê:
“Vlug soos 'n voël na die berge,[b]
2 want kyk, die goddelose mense span die boog,
hulle sit die pyl op die boogsnaar
om in die donker op die opregtes van hart te skiet.
3 As die fondamente afgebreek word,
wat kan 'n regverdige[c] dan doen?”

4 Die HERE is in sy heilige tempel,
die HERE — in die hemel is sy troon.
Sy oë sien,
sy blik[d] toets die mensekinders.

5 Die HERE — 'n regverdige toets Hy,
maar in 'n goddelose mens en iemand wat geweld liefhet,
het Hy 'n weersin.
6 *Hy laat gloeiende kole[e] oor goddelose mense reën —
vuur en swael en 'n verskroeiende wind;
dit is wat hulle toekom, dit is hulle beker.
7 Want regverdig is die HERE, Hy het regverdige dade lief,
die opregtes sal sy teenwoordigheid ervaar.[f]

12

1 Vir die •musiekleier. Op die *Sjeminiet*.g 'n Psalm. Van Dawid.

2 Verlos tog, HERE, want daar is nie meer getroue volgelinge nie;
die betroubares onder die mense het verdwyn.
3 Die een mens belieg die ander;
met vleiende lippe praat hulle uit twee monde.

4 Mag die HERE al die vleiende lippe uitroei,
die tonge wat grootpraat,
5 hulle wat sê: "Danksy ons tong is ons sterk;
ons lippe is onder ons beheer,
niemand is ons heer en meester nie."

6 "Vanweë die geweld teen die magteloses,
die gesug van die behoeftiges,
gaan Ek nóú opstaan," sê die HERE.
"Ek sal hulle wat daarna smag in veiligheid bring."

7 Die HERE se woorde is suiwer woorde,
silwer wat gelouter is in 'n smeltoond in die grond,
sewe maal gesuiwer.

8 U, HERE, beskerm hulle;
U hou elkeenh altyd veilig teen hierdie bose geslag.
9 Oral loop goddelose mense rond,
terwyl mense se gemeenheid hoogty vier.

13

1 Vir die •musiekleier. 'n Psalm. Van Dawid.

2 Hoe lank nog, HERE? Gaan U my vir altyd vergeet?
Hoe lank nog gaan U vir my u gesig verberg?
3 Hoe lank nog moet ek kwellinge in my binneste dra,
elke dag met kommer in my hart deurbring?
Hoe lank nog gaan my vyand die oorhand oor my hê?

4 Sien dit tog raak, antwoord my, HERE, my God!
Verlig tog my oë,
anders sink ek in 'n doodslaap weg,
5 anders sê my vyand, “Ek het hom oorweldig,”
anders juig my teenstanders omdat ek tot 'n val gebring word.

6 Maar ék — op u troue liefde vertrou ek;
my hart wil juig oor u verlossing.
Ek wil vir die HERE sing,
omdat Hy aan my goed gedoen het.

14

1 Vir die •musiekleier. Van Dawid.

*Dwase maak hulleself wys:
"Daar is geen God nie."
Hulle tree gruwelik en afstootlik op.
Daar is nie een wat goed doen nie.

2 Die Here kyk vanuit die hemel na die mense
om te sien of daar iemand is wat verstandig is,
iemand wat God soek.
3 Almal het afgedwaal, almal het ontaard;
daar is nie een wat goed doen nie,
nie eers een nie.

4 Is almal wat onreg pleeg dan sonder insig,
hulle wat my volk eet soos 'n mens brood eet?
Hulle roep die Here nie aan nie.

5 Dan oorweldig skrik hulle,
want God is met die regverdige geslag.
6 Julle maak die raad wat die magtelose gee, bespotlik,
maar die Here is sy skuilplek.
7 *Mag daar uit Sion redding kom vir Israel!
Wanneer die Here die lot van sy volk omkeer,
moet Jakob juig, moet Israel bly wees.

15

1 'n Psalm. Van Dawid.

HERE, wie mag 'n gas wees in u tent?
Wie mag tuisgaan op u heilige berg?
2 Hy wat onberispelik leef en regverdig optree,
en wat van harte die waarheid praat.
3 Hy laster nie,
doen sy medemens nie kwaad aan nie
en bespot nie sy naaste nie.
4 In sy oë is die een wat verwerp is, veragtelik,
maar hy eer dié wat vir die HERE ontsag het.
Al sweer hy tot sy nadeel, hy verander nie.
5 Hy leen nie sy geld teen rente uit nie
en aanvaar nie 'n omkoopgeskenk ten koste van die onskuldiges nie.
Hy wat hierdie dinge doen, sal nooit struikel nie.

16

1 'n *Miktaam.*[i] Van Dawid.

Beskerm my, o God, want by U skuil ek.
2 Ek[j] het vir die HERE gesê:
“U is my Heer;
buiten U is daar vir my niks goeds nie.”

3 Wat die heiliges[k] in die land betref,
ja, die magtiges,
by wie ek al my vreugde gevind het:
4 Wie hulle na ander gode haas,
vererger hulle smart.
Ek sal nie hulle drankoffers van bloed uitgiet nie,
en ek sal nie hulle name op my lippe neem nie.

5 HERE, my erfdeel, my beker,
U bepaal my lot.
6 Die meetsnoere het vir my in lieflike plekke geval,
ja, my erfenis is vir my mooi.

7 Ek sal die HERE prys wat my raad gegee het,
ja, snags spoor my gewete[l] my aan.
8 [m]Ek hou die HERE altyd voor oë;
omdat Hy aan my regterkant[n] is,
sal ek nie struikel nie.
9 Daarom is my hart bly en juig my binneste;
ja, my liggaam bly veilig,
10 [o*]want U sal my lewe
nie aan die •doderyk oorlewer nie;
U sal nie toelaat dat u getroue volgeling
die graf sien nie.
11 U wys my die pad van die lewe:
oorvloedige vreugde in u teenwoordigheid,
lieflikhede in u regterhand, vir altyd.

17 1 'n Gebed. Van Dawid.

Luister tog na 'n regverdige saak, Here,
gee tog aandag aan my hulpgeroep,
hoor my gebed wat kom oor lippe sonder bedrog.
2 Laat aan my reg geskied;
mag u oë regverdig onderskei.
3 U het my hart getoets, in die nag ondersoek ingestel,
U het my gelouter, maar U het niks gevind nie.
Ek het my voorgeneem: My mond sal nie oortree nie.
4 Wat die optrede van mense betref:
Volgens die woord van u lippe
het ek die paaie van geweldenaars vermy.
5 My treë het u paaie nougeset gevolg;
my voetstappe het nie gewankel nie.

6 Ek roep U aan, want U verhoor my, o God;
draai u oor na my, luister na my woorde.
7 Wys my die wonders van u troue liefde,
o Verlosser van hulle wat teen teenstanders
skuiling soek by u regterhand.p
8 Beskerm my soos die appel van u oog;
verberg my in die skadu van u vlerke
9 vir goddelose mense wat my geweld wil aandoen,
vir my vyande wat my lewe van alle kante bedreig.
10 Hulle ongevoelige harte is geslote;
met hulle monde praat hulle aanmatigend.
11 Hulle het my spoor gehou, nou het hulle my omsingel;q
hulle is daarop ingestel om my ten gronde te laat gaan.
12 Die goddelose mens is soos 'n leeu wat daarop uit is om te verskeur,
soos 'n jong leeu wat in skuilplekke wag.
13 Staan op, Here, loop op hom af,
laat hom die knie buig.
Bevry my tog van goddelose mense met u swaard,
14 met u hand, Here, van hulle wat doodmaak.
Hulle wat doodmaak, het geen lewensduur;
dit is hulle lot in die lewe.
Met u verborge straf vul U hulle buik;
hulle kinders word versadig daarvan
en wat oorbly, laat hulle agter vir hulle jong kinders.r

15 Omdat ek onskuldig is, sal ek u teenwoordigheid ervaar;[s]
wanneer ek wakker word, sal ek van u verskyning versadig wees.

18 1 tVir die •musiekleier. Van die dienskneg van die HERE. Van
Dawid. Hy het die woorde van hierdie lied vir die HERE voorgedra in
die tyd toe die HERE hom gered het uit die hand van al sy vyande en
uit die hand van Saul. 2 Hy het gesê:

Ek het U innig lief, HERE, my sterkte!
3 *Die HERE is my rotsvesting,
my bergskuiling, my bevryder.
My God is my rots by wie ek skuil,
my skild en die kragu van my redding, my toevlugsoord.
4 Die een wat geloof moet word —
roep ek uit — is die HERE!
En van my vyande word ek verlos.

5 *Bande van die dood het my omspan,
strome van vernietiging het my verskrik,
6 bande van die •doderyk het my omstrengel,
vangstrikke van die dood het my ingewag.
7 In my benoudheid het ek na die HERE bly roep;
na my God ek het om hulp geskree.
In sy paleis het Hy my stem gehoor;
my hulpgeroep voor Hom het sy ore bereik.*

8 Toe het die aarde geskud en geruk;
die fondamente van die berge het gebewe.
Dit het geskud want sy toorn het ontvlam:
9 Rook uit sy neus het opgestyg;
'n vuur uit sy mond het verteer,
gloeiende kole het daaruit gebrand.
10 Hy het die hemel afgebuig en neergedaal;
duisternis was onder sy voete.
11 Hy het op 'n •gerub gery, Hy het gevlieg,
gesweef op die vlerke van die wind.
12 Hy het donkerte sy beskutting gemaak;
rondom Hom was sy skuiling 'n donker watermassa, 'n dik laag wolke.
13 Uit die glans voor Hom het sy wolke verby getrek,
met hael en gloeiende kole vuur.
14 Die HERE laat die donder weerklink in die hemelruim;
die Allerhoogste laat sy stem hoor
met hael en gloeiende kole vuur.

15 Hy stuur sy pyle en jaag hulle[v] uiteen;
Hy werp sy weerligstrale en bring hulle in verwarring.
16 Die beddings van die strome het sigbaar geword;
die fondamente van die aarde is ontbloot
vanweë u dreiging, HERE,
vanweë die windvlaag uit u neus.

17 Uit die hoogte het Hy sy hand uitgestrek,
my vasgegryp, my uit die watermassa opgetrek.
18 Hy het my weggeruk van my kragtige vyand,
weg van my haters, want hulle was sterker as ek.
19 Op die dag van my teenspoed het hulle my ingewag,
maar die HERE was vir my 'n steunpilaar:
20 Hy het my uitgelei na 'n oopte,
Hy het my bevry omdat Hy my goedgesind is.

21 Die HERE het aan my goed gedoen omdat ek doen wat reg is;
Hy het my vergoed omdat my hande skoon is.
22 Want ek het op die HERE se paaie gebly
en my nie skuldig gemaak voor my God nie.
23 Ja, ek hou al sy wette voor oë
en sy vaste voorskrifte wys ek nie af nie.
24 Ek was onberispelik voor Hom,
want ek het my weerhou van sonde.
25 Die HERE het my vergoed omdat ek doen wat reg is,
omdat my hande skoon is in sy oë.

26 Teenoor getroue volgelinge tree U getrou op;
teenoor iemand wat onberispelik is, tree U onberispelik op;
27 teenoor dié wat hulle rein hou, bewys U Uself rein;
maar teenoor dié wat vals is, tree U berekenend op!
28 Ja, dit is U wat 'n magtelose volk verlos
en trotse oë verneder;
29 dit is U wat my lig laat skyn, HERE.
My God verlig my donkerte.
30 Met U hardloop ek oor 'n verdedigingswal,[w]
met my God spring ek oor 'n stadsmuur.

31 God, sy weg is volmaak;
die woord van die HERE is gelouter.
Hy is 'n skild vir almal wat by Hom skuil.
32 Ja, wie is God behalwe die HERE?
Wie is 'n rots buiten ons God?
33 God is die Een wat my met krag omgord

en my pad gelyk maak.
34 Hy maak my voete soos dié van wildsbokke;x
Hy laat my op hoë plekke staan.
35 Hy rig my hande af vir die geveg
sodat my arms 'n bronsboog kan span.

36 U het vir my u skild van verlossing gegee,
u regterhand ondersteun my
en u antwoord maak my sterk.
37 U skep ruimte vir my voetstappe;
my enkels swik nie.
38 Ek agtervolg my vyande en haal hulle in;
ek draai nie om voordat ek hulle uitgewis het nie.
39 Ek verpletter hulle, hulle kan nie weer opstaan nie,
hulle val onder my voete.
40 U omgord my met krag vir die geveg;
U laat my teenstanders voor my die knie buig.
41 My vyande — U het hulle vir my laat vlugy
en my haters — ek kon hulle vernietig.
42 Hulle het om hulp geroep, maar daar was geen redder nie,
selfs na die HERE geroep, maar Hy het hulle nie geantwoord nie.
43 Ek het hulle so fyn gestamp soos stof in die wind;
soos modder in die strate het ek hulle uitgegooi.
44 U het my van strydlustige mense bevry,
my die hoof van nasies gemaak.
Mense wat ek nie geken het nie, dien my;
45 sodra hulle van my hoor, gehoorsaam hulle my;
vreemdes veins onderdanigheid aan my.
46 Vreemdes verloor moed,
bewend kom hulle uit hulle vestings.

47 Die HERE leef! My rots moet geprys word!
Die God wat my red, is verhewe!
48 God is die een wat my toelaat om wraak te neem;
Hy onderwerp volke aan my,
49 Hy wat my van my vyande bevry.
Ja, U verhoog my bo my teenstanders;
U ontruk my aan manne van geweld.
50 *Daarom sal ek U loof onder die volke, HERE,
u Naam wil ek besing.
51 Dit is Hy wat aan sy koning groot oorwinnings gee,
wat troue liefde bewys aan sy gesalfde,
aan Dawid en sy nageslag vir altyd.

19 1 Vir die •musiekleier. 'n Psalm. Van Dawid.

2 *Die hemelruim verkondig die eer van God
en die hemelkoepel maak die werk van sy hande bekend.
3 Dag ná dag bring dit 'n boodskap voort
en nag ná nag deel dit kennis mee.

4 Alhoewel daar geen spraak en geen woorde is nie
en hulle stem nie hoorbaar is nie,
5 gaan hulle boodskap uitz oor die hele aarde
en hulle woorde tot aan die einde van die wêreld,*
tot waar Hy vir die son 'n tent opgeslaan het.

6 Die son is soos 'n bruidegom
wat by sy slaapkamer uitgaan,
vol vreugde soos 'n held
wat op die pad hardloop.
7 Aan die een kant van die hemel gaan hy op
en aan die ander kant gaan hy onder,
en niks kan aan sy hitte ontkom nie.

8 Die wet van die HERE is volmaak,
dit gee nuwe lewenskrag;
die bepalings van die HERE is betroubaar,
dit gee wysheid aan die eenvoudige.
9 Die opdragte van die HERE is reg,
dit maak die hart bly;
die gebod van die HERE is suiwer,
dit verhelder die oë.

10 Ontsag vir die HERE is reinigend,
dit hou vir altyd stand;
die beslissings van die HERE is waar,
heeltemal regverdig.*
11 Dit is begeerliker as goud,
begeerliker as 'n oormaat fyngoud;
dit is soeter as heuning,
as 'n heuningkoek wat oorloop.
12 Ook die een wat U dien, neem dit ter harte;
wanneer 'n mens daarby hou,
is die beloning groot.

13 Wie het insig in sy onbewuste dwalings?
Spreek my vry van verborge sondes!
14 Weerhou ook u dienskneg van vermetelheid;
laat dit nie oor my heers nie.
Dan sal ek onskuldig wees
en vry van ernstige oortredinge.
15 Laat die woorde van my mond
en die bepeinsing van my hart
vir U aanvaarbaar wees,
HERE, my Rots en my Verlosser.

20 1 Vir die •musiekleier. 'n Psalm. Van Dawid.

2 Mag die Here u antwoord op die dag van benoudheid;
mag die Naam van die God van Jakob u beskerm.
3 Mag Hy vir u hulp stuur uit die heiligdom,
en vanaf Sion u ondersteun.

4 Mag Hy al u offergawes in gedagte hou,
u brandoffers aanvaarbaar vind. •*Sela*
5 Mag Hy aan u gee wat u hart verlang,
en elkeen van u planne laat slaag.
6 Ons wil juig oor u verlossing,
in die Naam van ons God die vaandel hoog hou.
Mag die Here aan al u versoeke voldoen!

7 Nou weet ek dat die Here sy gesalfde verlos;
Hy sal hom antwoord uit sy heilige hemel
met kragtige verlossingsdade van sy regterhand.

8 Party beroem hulle op strydwaens, ander weer op perde,
maar ons, ons beroem ons op die Naam van die Here ons God.
9 Húlle sak inmekaar en val,
maar ons, ons staan op en hou mekaar staande.

10 Here, verlos tog die koning,
antwoord ons op die dag wanneer ons om hulp roep!

21

1 Vir die •musiekleier. 'n Psalm. Van Dawid.

2 HERE, die koning is bly oor u beskerming;
hoe uitbundig juig hy oor u verlossing.
3 Wat sy hart begeer, het U vir hom gegee
en wat sy lippe verlang, het U nie geweier nie. •*Sela*
4 Ja, U tree hom tegemoet en seën hom met die goeie;
U sit 'n kroon van fyngoud op sy kop.
5 Lewe het hy van U gevra en U het dit aan hom gegee,
'n lang leeftyd, vir altyd en altyd.
6 Hy geniet hoë aansien deur die verlossing wat U bring;
luister en glansrykheid verleen U aan hom.
7 Ja, U oorlaai hom vir altyd met seëninge.
U maak hom baie bly met u teenwoordigheid.
8 Omdat die koning vertrou op die HERE,
op die troue liefde van die Allerhoogste,
sal hy nie wankel nie.

9 U hand, o koning,[a] sal al u vyande vind;
u regterhand[b] sal dié vind wat u haat.
10 *U maak van hulle 'n vurige oond wanneer u verskyn.
Die HERE sal hulle in sy woede verslind
en vuur sal hulle verteer.
11 Hulle vrug[c] sal u uit die land laat verdwyn
en hulle nageslag onder die mense.
12 Wanneer hulle boosheid bedink teen u,
bedrog beplan, sal hulle nie slaag nie,
13 want u sal hulle dwing om te vlug
wanneer u met u pyle op hulle aanlê.

14 Verhef U, HERE, in u krag!
Ons wil sing, u mag wil ons besing.

22 1 Vir die •musiekleier. Op *Ajelet hasjagar*.[d] 'n Psalm. Van Dawid.

2 **My God, my God, waarom het U my verlaat?[e]
Waarom is U ver daarvan om my te verlos,
ver van die woorde wat ek uitskreeu?
3 My God, ek roep bedags, maar U antwoord nie,
ook snags, maar daar is geen rus vir my nie.

4 U is tog die Heilige,
U heers waar die lofliedere van Israel opklink.
5 Op U het ons voorouers vertrou,
hulle het vertrou en U het hulle bevry.
6 *Tot U het hulle geroep en hulle het ontvlug;
op U het hulle vertrou en staan nie beskaamd nie.

7 Maar ek is 'n wurm en nie 'n mens nie,
bespot deur die mense, verag deur die volk.
8 [fg]Almal wat my sien, dryf met my die spot;
hulle tuit die lippe,[h] hulle skud die kop:
9 "Wend jou tot die Here!" en
"Laat Hy hom bevry,
laat Hy hom red as Hy hom goedgesind is!"[i]

10 U is immers die Een wat my uit die baarmoeder gehaal het,
my aan die borste van my ma toevertrou het.
11 In u hande is ek gegee vandat ek gebore is;
van die moederskoot af is U my God.

12 Moenie ver van my bly nie, want die nood is naby;
daar is immers niemand wat help nie!

13 Baie bulle het my omsingel;
die sterkes van Basan het my vasgekeer.
14 Hulle het hulle monde oopgesper teen my
soos 'n leeu wat verskeur en brul.

15 Soos water is ek uitgestort,
my gebeente val uitmekaar;
my hart het geword soos was,
dit het in my liggaam gesmelt.
16 My krag het verdor soos 'n potskerf,

en my tong kleef aan my verhemelte;[j]
in die stof van die dood het U my laat lê.
17 [k]Inderdaad, honde het my omsingel;*
'n bende kwaaddoeners het my omring,
hulle het my hande en my voete vasgebind.[l]
18 Ek kan al my bene tel.
Hulle staar my aan met leedvermaak.
19 [m]Hulle verdeel my klere onder mekaar,
en hulle loot oor my kleed.

20 U, HERE, moet tog nie ver van my bly nie;
my bron van krag, kom my gou te hulp.
21 Red tog my lewe van die swaard,
my enigste lewe uit die mag van die honde.*
22 Red my uit die bek van die leeu,*
en van die horings van buffels.

U het my geantwoord.
23 *Ek wil u Naam verkondig aan my broers;
in die byeenkoms wil ek U loof:
24 "Loof Hom, julle wat vir die HERE ontsag het!*
Vereer Hom, hele nageslag van Jakob!
Dien Hom met eerbied, hele nageslag van Israel!
25 Want Hy het die lyding van die magtelose nie geminag of
misken nie;
Hy het sy gesig nie vir hom verberg nie,
maar toe hy Hom om hulp gesmeek het, het Hy gehoor."

26 U is die rede vir my lofprysing in 'n groot byeenkoms;
my geloftes sal ek nakom in die teenwoordigheid van dié wat vir Hom ontsag het.
27 Die verdruktes kan dan eet en versadig word;
wie Hom raadpleeg, kan die HERE loof.
Mag julle harte vir altyd leef!

28 Almal op die uithoeke van die aarde moet daaraan dink
en hulle tot die HERE bekeer:
Al die familiegroepe van die nasies moet voor U in aanbidding
buig,
29 *want aan die HERE behoort die koningskap,
Hy is Heerser oor die nasies.
30 Ja, voor Hom[n] sal almal wat oordadig leef in aanbidding
neerbuig;
voor Hom sal alle sterflinge[o] kniel.

En wie nie die lewe behou nie,
31 sy nageslag sal Hom dien.
Hulle sal van my Heer vertel aan die volgende geslag.
32 Hulle sal kom en sy regverdige optrede bekend maak
aan mense wat nog gebore moet word:
Hy het dit gedoen.

23

1 'n Psalm. Van Dawid.

Die HERE is my herder;*
ek ly nie gebrek nie.

2 *In groen weivelde laat Hy my rus;
na water waar daar rusplek is, lei Hy my.
3 Hy gee my nuwe lewenskrag;
Hy lei my op die regte paaie
ter wille van sy Naam.
4 Selfs as ek in die donkerste kloof ingaan,
is ek nie bang vir gevaar nie,
want U is by my.
Dit is u staf en u stok wat my gerusstel.

5 U dek vir my 'n tafel
voor die oë van my teenstanders.
U verfris my kop met olyfolie;*
my beker loop oor.

6 Net goedheid en troue liefde sal my volg
al die dae van my lewe,
en ek sal bly terugkeer
nap die huis van die HERE,
tot in lengte van dae.

24

1 Van Dawid. 'n Psalm.

*Aan die HERE behoort die aarde en alles daarop,
die wêreld en dié wat daar woon,
2 want Hy het dit op oseane gegrond
en op strome gevestig.

3 *Wie mag teen die berg van die HERE opgaan
en wie mag in sy heiligdom staan?
4 Die mens met skoon hande en 'n rein hart
wat nie na nietigheid hunker
en nie sweer by wat vals is nie,
5 sal seën ontvang van die HERE
en •geregtigheid van die God wat red —
6 dit is die geslag wat na Hom soek,
hulle wat u teenwoordigheid opsoek,
dit is Jakob. •*Sela*

7 Lig op julle koppe,q poorte,
ja, lig julleself op, ewige ingange,
sodat die roemryke Koning kan ingaan.
8 Wie is hierdie roemryke Koning?
Die HERE, die magtige held,
die HERE, heldhaftig in die stryd.

9 Lig op julle koppe, poorte,
ja, lig julleself op, ewige ingange,
sodat die roemryke Koning kan inkom.
10 Wie is Hy, hierdie roemryke Koning?
Die HERE, Heerser oor alle magte,
Hý is die roemryke Koning. *Sela*

25 1 Van Dawid.

א ALEF
Na U, HERE, hunker ek.
ב BET
2 My God, op U vertrou ek;
laat my tog nie in die skande kom nie;
laat my vyande hulle nie oor my verheug nie.
ג GIMEL
3 Ja, niemand wat op U wag, sal in die skande kom nie;
maar hulle wat sonder rede ontrou is, sal in die skande kom.
ד DALET
4 HERE, maak u paaie aan my bekend;
leer my u weë.
ה HE
5 Lei my deur u waarheid
ו WAW
en leer my,
want U is die God wat my red;
op U wag ek die hele dag.
ז ZAJIN
6 Dink aan u barmhartigheid en troue liefde, HERE,
want dit is van altyd af daar.
ח GET
7 Aan die sondes van my jeug en my oortredinge moet U nie dink nie;
dink aan my in u troue liefde,
omdat U goed is, HERE.
ט TET
8 Die HERE is goed en reg,
daarom wys Hy sondaars die pad.
י JOD
9 Mag Hy verdruktes lei in wat reg is;
mag Hy hulle sy pad leer.
כ KAF
10 Al die paaie van die HERE is paaie van troue liefde en waarheid
vir hulle wat by sy verbond en sy bepalings bly.
ל LAMED
11 *Ter wille van u Naam, HERE,
vergewe my skuld, want dit is groot.
מ MEM
12 Wie is die mens wat vir die HERE ontsag het?
Die HERE leer hom die pad wat Hy verkies.
נ NUN
13 Hulle lewens verloop voorspoedig

en hulle nageslag sal die land besit.

ס SAMEK

14 Die HERE neem wie vir Hom ontsag het, in sy vertroue,
en sy verbond is daar om hulle te onderrig.

ע AJIN

15 My oë bly altyd op die HERE,
want dit is Hy wat my voete uit die vangnet bevry.

פ PE

16 Keer U na my en wees my genadig,
want ek is eensaam en magteloos.

צ TSADE

17 Die benoudheid van my hart is oorweldigend;
lei my uit my kwellinge.

ר RESJ

18 Sien tog my ellende en my swaarkry raak
en vergewe al my sonde.
19 Kyk na my vyande, hoe baie hulle geword het
en hoe fel hulle my haat.

שׁ SJIN

20 *Beskerm tog my lewe en red my;
laat my nie in die skande kom nie,
want ek skuil by U.

ת TAW

21 *Mag onskuld en opregtheid my veilig hou,
want ek wag op U.

22 O God, verlos Israel
uit al sy benoudheid.

26 1 Van Dawid.

Handhaaf my reg, Here, want ek gedra my onberispelik;
ek vertrou op die Here, ek wankel nie.

2 Toets my, Here, en stel my op die proef.
Suiwer my niere en my hart!r
3 Want ek hou u troue liefde voor oë
en ek leef volgens u waarheid.
4 Ek sit nie by bedrieërs nie,
en by slinkse mense kom ek nie.
5 Ek het 'n weersin in die byeenkoms van kwaaddoeners,
en by goddelose mense sit ek nie.

6 Ek was my hande om my onskuld te toon,*
sodat ek rondom u altaar kan loop, Here,
7 om 'n loflied te laat opklink
en te vertel van al u wonderdade.
8 *Here, ek het die huis waar U woon, lief,
die woonplek van u glorieryke teenwoordigheid.

9 Moet my lewe nie wegruk saam met dié van sondaars,
saam met mense wat bloed vergiet nie,
10 hulle aan wie se hande bedrog kleef,
en wie se regterhand vol omkopery is.
11 Maar ek gedra my onberispelik —
red my en wees my genadig!
12 My voet staan op gelyk grond;
ek sal die Here prys in die groot byeenkoms.

27

1 Van Dawid.

Die HERE is my lig en my redding; vir wie sal ek bang wees?
Die HERE is die toevlug van my lewe; vir wie sal ek skrik?

2 As kwaaddoeners op my toesak om my lewendig te verslind,
ja, my teenstanders en my vyande,
struikel hulle self en val.
3 Al sou 'n leër teen my laer opslaan,
sal my hart nie bang wees nie;
al sou 'n oorlog teen my uitbreek,
sal ek bly vertrou.

4 Een ding het ek van die HERE gevra
en dit sal ek bly nastreef:
om my lewe lank in die huis van die HERE te woon,
om die lieflikhede van die HERE te aanskou
en daaroor na te dink in sy tempel.

5 Ja, Hy steek my weg in sy skuilplek op 'n dag van onheil;
Hy verberg my in die beskutting van sy tent;
Hy tel my hoog op 'n rots.
6 Daarom is my kop hoog bo my vyande rondom my.
Ek wil met uitroepe van vreugde offers bring in sy tent,
ek wil sing, met begeleiding sing, vir die HERE.

7 Luister tog, HERE, na my stem wanneer ek roep,
wees my genadig en antwoord my!

8 My hart eggo u woorde:
"Julle moet my teenwoordigheid[s] opsoek!"
U teenwoordigheid, Here, soek ek op.
9 Moet u gesig nie vir my verberg nie,
moet u dienskneg nie in woede wegwys nie.
U was my Helper,
moet my nie verstoot of verlaat nie, God wat my red.
10 Selfs al verlaat my pa en my ma my,
die HERE sal my aanneem.

11 HERE, leer my u pad,
lei my op 'n gelyk pad,

omdat ek vyande het.
12 Moet my nie aan my teenstanders uitlewer nie,
want vals getuies het teen my opgestaan,
en hulle blaas geweld aan.t

13 As ek darem nie geglo het dat ek die goedheid van die HERE sal beleef
in die land van die lewendes nie.
14 Wag op die HERE!
Wees sterk en hou moed,
ja, wag op die HERE!

28 1 Van Dawid.

Na U, HERE, roep ek!
My Rots, moet U nie vir my doof hou nie,
sodat ek nie, wanneer U sou swyg,
word soos dié wat in die putu afdaal nie.
2 Luister na my smeekgebed,
as ek na U roep om hulp,
as ek my hande uitstrek
na die heiligste deel van u heiligdom.

3 Moet my nie wegvoer saam met goddelose mense nie,
mense wat onreg pleeg,
wat oor vrede praat met hulle naaste
terwyl daar kwaad in hulle harte is.
4 *Vergeld hulle ooreenkomstig hulle dade, hulle bose optrede;
vergeld hulle vir hulle handewerk,
laat hulle kry wat hulle verdien.

5 Omdat hulle nie ag slaan op die HERE se dade
en op sy handewerk nie,
sal Hy hulle afbreek en nie opbou nie.

6 Die HERE moet geprys word,
want Hy het na my smeekgebed geluister.
7 Die HERE is my krag en my skild;
op Hom vertrou my hart.
Ja, ek het hulp ontvang en my hart jubel,
met my lied wil ek Hom prys:
8 "Die HERE is vir sy volkv 'n krag en 'n toevlug;
Hy is die verlossende krag van sy gesalfde.

9 "Verlos tog u volk en seën u erfdeel;
wees vir hulle 'n herder en dra hulle vir altyd!"

29

1 'n Psalm. Van Dawid.

Erken die HERE, godeseuns;[w]
erken die HERE — sy majesteit en krag;
2 erken die HERE — die majesteit van sy Naam.
Buig in aanbidding voor die HERE in glansryke heiligheid.
3 *Die stem van die HERE, oor die waters,
die God van majesteit laat dreun,
die HERE, bo die magtige waters,
4 die stem van die HERE is kragtig,
die stem van die HERE is glansryk.

5 Die stem van die HERE breek seders,
die HERE versplinter die seders van die Libanon.
6 Hy laat hulle bokspring soos 'n kalf,
Libanon en Sirjon soos jong buffels.

7 Die stem van die HERE kap klip met vlamme.

8 Die stem van die HERE laat die woestyn[x] bewe,
die HERE laat die Kadeswoestyn bewe.
9 Die stem van die HERE laat terebinte[y] sidder,[z]
dit stroop bosse kaal.
Sy hele paleis sê: “Majesteit!”

10 Die HERE troon oor die vloed,
ja, die HERE troon as koning vir ewig.
11 Die HERE gee krag aan sy volk,
die HERE seën sy volk met vrede.

30

1 'n Psalm. 'n Lied vir die inwyding van die huis.[a] Van Dawid.

2 Ek verheerlik U, HERE,
want U het my opgetrek
en my vyande nie bly gemaak oor my nie.
3 HERE my God,
ek het na U om hulp geroep en U het my gesond gemaak.
4 HERE, U het my lewe uit die doderyk[b] laat opkom;
tussen dié wat afgaan in die put het U my lewend gehou.

5 Sing vir die HERE,
julle wat sy getroue volgelinge is,
en loof sy heilige, gevierde Naam,
6 want sy woede duur 'n oomblik,
sy goedgesindheid 'n lewe lank.
In die aand word daar aanhoudend gehuil
maar teen die oggend is daar 'n gejuig.

7 Ek is die een wat onbesorg gesê het:
"Niks sal my ooit laat wankel nie!"
8 Deur u goedgesindheid het U, HERE, krag gevestig as my berg.
Verberg U u gesig, is ek verskrik.

9 "Na U, HERE, roep ek,
by my Heer smeek ek om genade:
10 Watter nut het dit as my bloed gestort word,
as ek in die graf afgaan?
Sal stof U loof?
Sal dit u trou verkondig?
11 Luister, HERE, en wees my genadig!
HERE, wees vir my 'n helper!

12 "U het my gerou in 'n koordans verander,
my rouklere uitgetrek
en my met vreugde omgord,
13 sodat my hele wese U kan besing en nie stilbly nie.
HERE, my God, ek sal U vir altyd loof!"

31 1 Vir die •musiekleier. 'n Psalm. Van Dawid.

2 By U, HERE, skuil ek.
Ek wil nie vir altyd beskaamd staan nie,
bevry my deur u regverdige optrede.
3 Draai u oor na my, red my gou;
wees 'n rotsvesting vir my,
'n bergskuiling tot my redding.
4 Omdat U my rotsvesting, my bergskuiling is,
moet U my ter wille van u Naam lei en begelei.
5 Laat my loskom uit die vangnet
wat hulle in die geheim vir my gespan het,
U is immers my toevlug.

6 In u hand lê ek my lewe,[c]
U het my gered, HERE, troue God.
7 Ek het 'n weersin in mense wat nietige afgode aanhang,
maar ek, ek vertrou net op die HERE.
8 Ek wil juig en vreugde vind in u troue liefde;
U wat my ellende raakgesien het,
wat besorg was oor my bekommernisse,
9 my nie oorgelewer het in die hand van my vyand nie,
maar my voete op 'n ruim plek laat staan het.
10 Wees my genadig, HERE, want ek is benoud;
my oë is dik van verdriet,
my •siel en liggaam, 11 ja, my lewe,
kwyn weg onder kwelling
en my lewensjare met 'n gesug.
My kragte gee mee onder my sondelas,
en my ledemate swel op.
12 Ek het 'n bespotting geword oor al my teenstanders,
veral vir my bure —
ja, 'n verskrikking vir my kennisse.
Wie my op straat sien,
vlug van my weg.
13 Ek is vergete, uit die gedagtes soos 'n dooie;
ek is soos 'n gebreekte kleipot.
14 Want ek het die kwaadpratery van baie gehoor:
“'n Skrikbewind van alle kante!”
Wanneer hulle teen my saamspan,
beplan hulle om my lewe te neem.

15 Maar ek, ek vertrou net op U, HERE!
Ek sê: "U is my God,
16 my tye is in u hand."
Red my van my vyande, van hulle wat my agtervolg.
17 Laat die lig van u teenwoordigheid oor u dienskneg skyn;*
verlos my in u troue liefde.
18 HERE, moenie dat ek beskaamd staan nie,
want ek roep na U;
laat die goddelose mense beskaamd staan,
laat hulle die •doderyk treurend binnegaan.
19 Laat die bedrieglike lippe swyg,
hulle wat uit die hoogte en met minagting
onbeskaamd oor die regverdiges praat.
20 Hoe groot is u goedheid
wat U bewaar vir dié wat vir U ontsag het,
wat U voorberei vir dié wat by U skuil,
terwyl die mense toekyk.
21 U verberg hulle in die beskutting van u teenwoordigheid
teen die sameswering van mense;
teen twisgierige tonge steek U hulle weg in 'n skuiling.

22 Die HERE moet geprys word,
want in 'n beleërde stad het Hy sy troue liefde wonderbaarlik aan my bewys.
23 Maar ek, ek het in my angstigheid gedink ek is afgesny,
weg uit u gesigsveld.
Nogtans het U my smeekgebed gehoor,
toe ek na U om hulp geroep het.
24 Julle moet die HERE liefhê,
almal wat aan Hom getrou is.
Die HERE hou betroubares veilig,
maar vergeld, tot die uiterste,
dié wat hoogmoedig optree.
25 Wees sterk en hou moed,*
julle almal wat julle hoop op die HERE vestig.

32 1 Van Dawid. 'n *Maskiel.*[d]

*Gelukkig is die een wie se oortreding vergewe,
wie se sonde bedek is.
2 *Gelukkig is die mens vir wie die HERE skuld nie toereken nie,
en in wie se gees geen bedrog is nie.

3 Toe ek stilgebly het, het my liggaam uitgeteer
onder my gekreun die hele dag;
4 ja, dag en nag was u hand swaar op my:
my lewenskrag[e] het weggekwyn
soos in die hitte van die somer. •*Sela*
5 *My sonde het ek teenoor U erken;
my skuld het ek nie bedek nie.
Ek het gedink, “Ek wil my oortredinge teenoor die HERE bely,”
en U het my sondeskuld vergewe. *Sela*
6 Dit is waarom elke getroue volgeling
tot U moet bid in 'n tyd van angs.
Die geluid van 'n groot vloed water
sal hom nie bereik nie.[f]
7 U bied vir my beskutting;
U vrywaar my van nood;
met jubelkrete van bevryding omring U my. *Sela*

8 Ek wil jou insig gee,
ek wil jou die pad leer wat jy moet loop.
Ek wil jou raad gee, my oog oor jou hou.
9 Moet julle nie soos 'n perd, soos 'n muil sonder verstand, gedra nie:
Met toom en stang moet sy krag[g] beteuel word,
anders bly hy nie by jou nie.
10 Goddelose mense het baie smarte,
maar wie op die HERE vertrou —
troue liefde omring hulle.

11 Verbly julle in die HERE, en juig, regverdiges;
ja, jubel dit uit, almal met opregte harte.

33 1 Regverdiges, jubel oor die HERE!
'n Loflied pas opregtes.
2 *Loof die HERE met 'n lier;
speel vir Hom op die tiensnarige harp.
3 Sing vir Hom 'n nuwe lied;*
speel mooi op snaarinstrumente
met uitroepe van vreugde.
4 Want die woord van die HERE is reg,
en al sy werk is betroubaar.
5 Hy is lief vir reg en •geregtigheid;
die troue liefde van die HERE vul die aarde.

6 Deur die woord van die HERE
is die hemeleh gemaak*
en deur die asem van sy mond
die hemel se hele leër.*
7 Hy hou die water van die see soos in 'n dam bymekaar;
Hy gaar die oerwaters op in voorraadkamers.
8 Die hele aarde moet die HERE vrees;
vir Hom moet al die bewoners van die wêreld ontsag hê,
9 *want Hy het gepraat en dit was daar,
Hy het beveel en toe staan dit daar.
10 Die HERE verydel die raadsplanne van nasies,
Hy dwarsboom die planne van volke.
11 Die raadsplan van die HERE bestaan vir ewig,
die planne wat Hy bedink, hou stand van geslag tot geslag.
12 Gelukkig is die nasie wie se God die HERE is,
die volk wat Hy as sy eiendom gekies het.*
13 Uit die hemel kyk die HERE,
Hy sien alle mense.
14 Uit die plek waar Hy woon
beskou Hy al die bewoners van die aarde,*
15 Hy wat elkeen van hulle se denke vorm,
insig het in alles wat hulle doen.

16 Geen koning word deur 'n groot leër gered nie;
'n krygsman red homself nie deur groot krag nie.*
17 'n Perd bied vals hoop vir oorwinning,
deur sy groot krag kan hy nie red nie.
18 Kyk, die HERE hou sy oog
op dié wat vir Hom ontsag het,

op dié wat hulle hoop vestig op sy troue liefde,
19 om hulle lewens van die dood te red
en hulle aan die lewe te hou tydens hongersnood.

20 Met ons hele wese wag ons op die HERE;
Hy is ons hulp en ons skild.
21 Want oor Hom is ons harte verheug,
ja, op sy heilige Naam vertrou ons.
22 Mag u troue liefde oor ons wees, HERE,
terwyl ons op U wag!

34 1 Van Dawid. Toe hy hom kranksinnig gehou het voor Abimeleg,i
dié hom weggejaag en hy toe weggegaan het.

א ALEF

2 Ek wil die HERE die hele tyd prys,
my mond is voortdurend vol van sy lof.

ב BET

3 In die HERE sal ek roem;
verdruktes sal dit hoor en hulle verheug.

ג GIMEL

4 Roem saam met my in die grootheid van die HERE,
ja, laat ons saam sy Naam verheerlik.

ד DALET

5 Ek het die HERE smekend genader en Hy het my geantwoord;
uit al my verskrikkinge het Hy my gered.

ה HE

6 Verdruktesj kyk op na Hom en hulle gesigte straal;
hulle hoef nie verleë te wees nie.

ז ZAJIN

7 Hierdie magtelose het geroep en die HERE het gehoor,
en uit al sy benoudhede het Hy hom verlos.

ז ZAJIN

8 Die engel van die HERE vorm 'n laer
rondom mense wat vir die HERE ontsag het,
en Hy red hulle.

ט TET

9 *Beproef dit en ervaar: Die HERE is goed,
gelukkig is die mens wat by Hom skuil.

י JOD

10 Julle moet ontsag hê vir die HERE,
julle wat aan Hom toegewy is;
want wie vir Hom ontsag het,
ly geen gebrek nie.

כ KAF

11 Jong leeus kry swaar en ly honger,
maar wie smekend tot die HERE nader,
ly geen gebrek aan alles wat goed is nie.

ל LAMED

12 Kom, kinders, luister na my,
ontsag vir die HERE sal ek julle leer.

מ MEM

13 *Wie is die mens wat lewe begeer,
graag jare wil hê om die goeie te ervaar?

נ NUN

14 *Weerhou jou tong van die kwaad
en jou lippe van leuens praat.

ס SAMEK

15 Vermy die kwaad, doen die goeie;
soek vrede, en jaag dit na.

ע AJIN

16 *Die oë van die HERE is gerig op die regverdiges,
sy ore op hulle hulpgeroep.

פ PE

17 Die gesig van die HERE is gedraai na die kwaaddoeners
om hulle gedagtenis uit te roei van die aarde af.

צ TSADE

18 Regverdiges[k] roep om hulp en die HERE luister,
uit al hulle benoudhede red Hy hulle.

ק KOF

19 Die HERE is na aan hulle wat gebroke harte het;
wie se gees verpletter is, verlos Hy.

ר RESJ

20 *'n Regverdige ervaar baie teenspoed,
maar uit dit alles red die HERE hom.

שׁ SJIN

21 Hy beskerm al sy bene;
nie een van hulle word gebreek nie.[l]

ת TAW

22 Boosheid veroorsaak 'n goddelose mens se dood
en wie 'n regverdige haat, sal daarvoor boet;
23 die HERE red die lewe van sy diensknegte
en almal wat by Hom skuil, sal nie boet nie.

35 1 Van Dawid.

Voer 'n regstryd, HERE, teen dié wat my aankla,
veg teen dié wat met my veg.
2 Vat 'n klein en 'n groot skild,
staan op om my te help.
3 Trek die spies en lans[m] uit,
om my vervolgers tegemoet te gaan.
Sê vir my: "Ek verlos jou!"
4 Laat hulle wat my lewe soek, beskaamd en verneder staan,
laat hulle wat kwaad teen my beplan, terugdeins en verleë staan.

5 Laat hulle soos kaf voor die wind wees,
ja, laat die engel van die HERE hulle platvee.
6 Laat hulle pad donker en glibberig wees,
terwyl die engel van die HERE hulle agtervolg.

7 Hulle het immers sonder rede
in die geheim vir my hulle vangnet gespan,
sonder rede vir my 'n vanggat gegrawe.
8 *Laat teenspoed oor hulle kom sonder dat hulle dit weet,
en die net wat hulle weggesteek het — laat dit hulle vang.
Deur teenspoed moet hulle daarin val.
9 Ek sal dan juig in die HERE,
ek sal jubel oor sy verlossing.
10 My hele wese sal sê: "HERE, wie is soos U,
wat die magtelose red van dié wat sterker as hy is,
ja, die magtelose en behoeftige van dié wat hom beroof?"

11 Gewelddadige getuies staan op,
oor iets waarvan ek niks weet nie, ondervra hulle my.
12 Hulle vergeld my kwaad vir goed,
ek is stoksielalleen.
13 *Maar ek, toe húlle siek was, het ek rouklere aangetrek,
ek het myself gefolter deur te vas.
Toe my gebed nie verhoor is nie,[n]
14 was ek rusteloos asof dit 'n vriend, my broer, was.
Soos iemand wat oor 'n ma treur,
het ek geboë in rouklere geloop.
15 Maar toe ek struikel, was hulle verheug en het saamgedrom;
aanvallers[o] het teen my saamgedrom sonder dat ek dit besef,

hulle het my sonder ophou uitmekaargeskeur.
16 *Hulle toets my, hulle spot my met minagting,[p]
hulle kners hulle tande[q] vir my.

17 My Heer, hoe lank gaan U toekyk?
Red my lewe uit hulle vernietiging,
my enigste lewe van die jong leeus.
18 Dan sal ek U prys in 'n groot vergadering,
tussen 'n menigte mense sal ek U loof.

19 Laat my vyande, die bedrieërs, nie oor my bly wees nie,
laat hulle wat my sonder rede haat,[r] nie 'n oog knip[s] nie;
20 dit is immers nie vrede waaroor hulle praat nie.
Teen die vredeliewendes smee hulle bedrieglike planne.
21 Ja, hulle rek hulle monde wyd oor my;
hulle sê: “Aha! Aha! Ons het dit self gesien!”
22 U het dit tog gesien, HERE,
moet tog nie stilbly nie,
my Heer, moenie ver van my af bly nie!
23 Word wakker, staan op vir my regte,
vir my verdediging, my God en my Heer.
24 Handhaaf my reg volgens u reg, HERE, my God,
laat hulle nie oor my bly wees nie.
25 Laat hulle nie hulleself wysmaak: “Aha, net wat ons wou hê!” nie.
Laat hulle nie sê: “Ons het hom verslind!” nie.

26 Laat dié wat hulle oor my teenspoed verbly,
almal beskaamd en verleë staan;
laat skaamte en vernedering hulle soos klere bedek,
dié wat hulle teen my groot hou.
27 Mag dié wat wil hê dat reg aan my geskied,
juig en bly wees
en mag hulle aanhoudend sê:
“Groot is die HERE,
wat vrede vir sy dienskneg begeer!”
28 My tong sal dan bly praat oor die reg wat U handhaaf,
die hele dag lank oor die lof wat U toekom.

36

1 Vir die •musiekleier. Van die dienskneg van die HERE. Van Dawid.

2 'n Uitspraak oor die oortreding van die goddelose mens leef in my gedagtes:
"Hy hou geen vrees vir God voor oë nie.*
3 Immers, in sy eie oë is hy te seker van homself
om sy skuld te ontdek, om dit te haat.
4 Die woorde uit sy mond is suiwer onreg en bedrog,
hy laat na om wys op te tree, om goed te doen.
5 Onreg bedink hy op sy bed;
hy gaan staan op 'n pad wat nie goed is nie;
kwaad verwerp hy nie."

6 HERE, tot in die hemel strek u troue liefde,
u getrouheid tot by die wolke.
7 U reg is soos massiewe berge,
u regspraak 'n groot watermassa.
U verlos mens en dier, HERE.
8 Hoe kosbaar is u troue liefde, o God!
Mense skuil in die skadu van u vlerke.
9 Hulle drink hulle versadig aan die oorvloed van u huis,
uit die stroom van u vreugde laat U hulle drink.
10 Ja, by U is die fontein van lewe,*
in u lig sien ons lig.

11 Reik met u troue liefde uit na hulle wat U ken,
met u •geregtigheid na die opregtes van hart.
12 Laat 'n hoogmoedige voet my nie inhaal nie,
en die hand van goddelose mense my nie verdryf nie.

13 Daar val die mense wat onreg pleeg;
hulle word neergevel en kan nie weer opstaan nie.

37 1 Van Dawid.

א ALEF
Moet jou nie ontstel oor die kwaaddoeners nie;
moenie afgunstig wees op hulle wat kwaadwillig optree nie,
2 want soos gras verdor hulle vinnig,
en soos groen plante verwelk hulle.
ב BET
3 Vertrou op die HERE en doen die goeie,
bewoon die land en waak oor eerlikheid.
4 *Vind jou vreugde in die HERE,
dan sal Hy jou gee wat jou hart begeer.
ג GIMEL
5 Vertrou jou lewenspad aan die HERE toe,
vertrou op Hom, en Hy sal optree.
6 Hy sal jou •geregtigheid soos die oggendlig laat verskyn
en jou reg soos die middagson.
ד DALET
7 Wees stil voor die HERE,
en krimp ineen van vrees voor Hom.[t]
Moet jou nie ontstel oor iemand wat sukses behaal op sy lewenspad nie,
oor 'n mens wat komplotte smee nie.
ה HE
8 Moenie kwaad word nie en laat vaar die woede;
moet jou nie ontstel nie, dit bring net kwaad.
9 Want kwaaddoeners sal vernietig word,
maar wie op die HERE wag — hulle sal die land besit.
ו WAW
10 Nog net 'n rukkie,
dan sal daar geen goddelose mens meer wees nie.
Jy sal sy plek dophou, maar hy sal nie daar wees nie.
11 *Die verdruktes sal die land besit
en hulle verlustig in die oorvloed vrede.
ז ZAJIN
12 *Goddelose mense beplan onheil teen die regverdige
en kners hulle tande[u] vir hom.
13 My Heer lag vir hulle,
want Hy sien dat hulle dag kom.
ז ZAJIN
14 Goddelose mense trek die swaard en span hulle boog
om die magtelose en behoeftige neer te vel,
om dié wat opreg leef, af te slag.

15 Hulle swaard sal hulle eie hart binnedring,
en hulle boë sal gebreek word.

ט TET

16 Die bietjie wat 'n regverdige het, is beter as die oorvloed van baie goddelose mense.
17 Want die arms van goddelose mense sal gebreek word,
maar die HERE ondersteun regverdiges.

י JOD

18 Die HERE dra sorg vir die lewensdae van hulle wat onberispelik leef:
Hulle erfdeel bly vir altyd behoue.
19 Hulle sal nie beskaamd staan in 'n tyd van teenspoed nie,
en in tye van hongersnood is hulle versadig.

כ KAF

20 Maar goddelose mense gaan tot niet,
die vyande van die HERE —
soos kosbare weiveld verdwyn hulle,
in 'n rookwolk verdwyn hulle.

ל LAMED

21 'n Goddelose mens leen en betaal nie terug nie,
maar 'n regverdige is goedhartig en gee graag.
22 Waarlik, wie deur Hom geseën is, sal die land besit,
maar wie deur Hom vervloek is, sal uitgeroei word.

מ MEM

23 Danksy die HERE stap 'n jongman met ferm treë;
en die HERE is tevrede met sy lewenspad.
24 As hy val, sal hy nie neerslaan nie
want die HERE hou hom aan sy hand.

נ NUN

25 Toe ek jonk was en selfs noudat ek oud geword het,
het ek nie gesien dat 'n regverdige versaak word,
of dat sy nageslag kos bedel nie.
26 Hy is altyd goedhartig en leen graag uit,
sy nageslag is 'n seën vir ander.

ס SAMEK

27 As jy die kwaad vermy en die goeie doen,
sal jy vir altyd die land bewoon.
28 Want die HERE het •geregtigheid lief

ע AJIN

en wie aan Hom getrou is, verlaat Hy nie;
hulle word vir altyd beskerm,
maar die nageslag van goddelose mense word uitgeroei.
29 Regverdiges sal die land besit en vir altyd daarin woon.

פ PE

30 Die mond van 'n regverdige prewel[v] wysheid
en sy tong praat wat reg is,

31 die wet van sy God leef in sy hart,
sy voete sal nie struikel nie.

צ TSADE

32 Goddelose mense hou die regverdige dop,
en is daarop uit om hom dood te maak.
33 Die HERE gee hom nie oor in hulle hand nie,
en veroordeel hom nie wanneer hy teregstaan nie.

ק KOF

34 Wag op die HERE,
en hou by sy pad,
dan sal Hy jou aansien gee om grond te besit.
Jy sal toekyk wanneer goddelose mense uitgeroei word.

ר RESJ

35 Ek het 'n goddelose mens gesien, 'n gewelddadige,
wat gedyw het soos 'n lowerryke, inheemse boom,
36 maar toe iemand weer daar verbygaan, was hy weg.
Ja, toe ek hom soek, was hy nêrens te vinde nie.

שׁ SJIN

37 Let maar op 'n onbesproke mens,
kyk maar na 'n opregte —
'n vredeliewende mens het afstammelinge;
38 maar oortreders word almal saam uitgedelg,
die afstammelinge van goddelose mense word uitgeroei.

ת TAW

39 Regverdiges se verlossing kom van die HERE —
hulle toevlug in 'n tyd van verdrukking.
40 Die HERE help hulle en bevry hulle.
Hy bevry hulle van goddelose mense en verlos hulle,
want hulle skuil by Hom.

38 1 'n Psalm. Van Dawid. Ter herinnering.

2 Bestraf my nie in u toorn nie, HERE,
kasty my nie in u woede nie,
3 want u pyle het my binnegedring
en u hand het op my afgekom.

4 Daar is geen gesonde plek aan my liggaam nie,
omdat U my vervloek het.
Daar is geen vrede in my gebeente nie,
omdat ek sonde gedoen het.
5 Ja, my sondeskuld oorweldig my,x
soos 'n swaar las is dit ondraaglik vir my.

6 My wonde stink, dit sweer
vanweë my dwaasheid.
7 Ek is kromgetrek, heeltemal geboë,
die hele dag loop ek in rouklere rond.

8 Ja, my lende is ontsteek,
daar is geen gesonde plek aan my liggaam nie.
9 Ek is kragteloos, heeltemal verpletter,
ek kreun omdat my hart onstuimig klop.

10 My Heer, al my versugtinge lê ontbloot voor U,
en my gesug is nie vir U verborge nie.
11 My hart klop wild, my krag het my verlaat,
en die lig van my oë — selfs dit is nie meer daar nie.

12 yMy teistering veroorsaak dat my geliefdes en vriende op 'n afstand bly staan,
wie na aan my is, staan ver van my af.
13 Hulle wat my lewe soek, stel strikke.
Hulle wat my leed wil aandoen, dreig my met vernietiging.
Die hele dag konkel hulle onder mekaar.
14 Maar ek, ek is soos 'n dowe, ek hoor nie,
ek is soos 'n stomme wat nie sy mond oopmaak nie.
15 Ek is soos iemand wat nie hoor nie,
uit wie se mond daar geen verweer kom nie,
16 want op U, HERE, wag ek.
U moet my antwoord, my Heer, my God.

17 Ek het immers gesê:
“Anders is hulle bly oor my,
is hulle selfvoldaan teenoor my wanneer my voet swik,”
18 want ek is op die punt om te val.
Van my lyding is ek altyd bewus —
19 al bely ek my skuld,
al is ek beangs oor my sonde.

20 Maar my vyande leef,
hulle is magtig en hulle is baie,
dié wat my sonder rede haat,
21 wat goed met kwaad vergeld.
Hulle kla my aan, al streef ek die goeie na.

22 Moet my nie verlaat nie, HERE!
My God, moet nie ver van my af bly nie!
23 Kom my tog gou te hulp,
my Heer wat my verlos.

39 1 Vir die •musiekleier. Vir *Jedoetoen*.z 'n Psalm. Van Dawid.

2 *Ek het my voorgeneem
ek moet let op my optrede
en my tong van sonde weerhou,
ek moet 'n wag voor my mond plaas
wanneer goddelose mense in my teenwoordigheid is.

3 Ek het stilgebly, doodstil;
ek was stil sonder om 'n woord te sê,
maar my pyn het vererger.
4 My hart het gegloei in my binneste;
toe ek gesug het, het die vuur opgevlam,
my tong het los geraak:
5 "HERE, maak my einde aan my bekend
en die getal van my dae, hoeveel dit is.
Ek wil weet hoe verganklik ek is.
6 Kyk, U het my lewensdae net 'n paar handbreedtes gemaak,
en my lewensduur is soos niks voor U,
selfs 'n mens wat stewig staan, is net 'n asemteug. •*Sela*
7 As 'n blote skaduwee gaan mense deur die lewe,
waarlik, tevergeefs is hulle rusteloos —
mense maak bymekaar,
maar weet nie wie dit gaan kry nie.

8 "En nou, wat verwag ek, my Heer?
My hoop, op Ú is dit gevestig.
9 Verlos my van al my oortredinge;
maak my nie die bespotting van 'n dwaas nie.

10 "Ek bly stil, ek maak my mond nie oop nie,
want dit is U wat optree.
11 Neem u slae van my af weg;
ek, onder die geweld[a] van u hand vergaan ek.
12 Met teregwysings oor sondeskuld bestraf U 'n mens,
soos 'n mot verteer U dit wat vir hom waardevol is;
waarlik, elke mens is net 'n asemteug. *Sela*

13 "Hoor tog my gebed, HERE,
en luister na my hulpgeroep;
moenie swyg by my trane nie,

want 'n vreemdeling[b] is ek by U,
'n bywoner, soos al my voorgeslagte.*
14 Kyk weg van my af sodat ek vrolik kan wees,
voordat ek heengaan en nie meer daar is nie.”

40

1 Vir die •musiekleier. Van Dawid. 'n Psalm.

2 Ek het op die HERE bly wag,
Hy het na my afgebuig
en my hulpgeroep gehoor.
3 Hy het my opgetrek uit die dreunende put,
uit die modderige slik.
Hy het my voete op 'n rotsbank laat staan,
my voetstappe vastigheid gegee.

4 Hy het 'n nuwe lied* in my mond gelê,
'n lofsang vir ons God.*
Baie sal dit sien, en ontsag hê,
ja, hulle sal op die HERE vertrou.
5 Gelukkig is die mens wat sy vertroue in die HERE stel,
en hom nie wend tot vyande
en dié wat hulle toevlug tot leuens neem nie.

6 U, HERE my God, U het so baie wonders gedoen,
U het soveel planne vir ons.
Niemand kan teenoor U opgestel word nie.
Ek wil dit bekend maak, dit oorvertel,
maar dit is te veel om op te noem.

7 [c]Aan slagoffers en graanoffers het U geen erg nie —
U het my ore oop gemaak[d] —
brandoffers en reinigingsoffers het U nie gevra nie.*
8 Daarop het ek gesê: “Kyk, ek het gekom* —
in die •boekrol is oor my geskryf.
9 Wat U behaag, my God, wil ek graag doen,
u wet is in my binneste.”

10 Ek het 'n boodskap van heil gebring
in 'n groot byeenkoms,
kyk, my lippe hou ek nie dig nie.
U weet dit self, HERE.
11 U regverdige optrede
het ek nie in my hart weggesteek nie,
oor u trou en verlossing het ek gepraat.
Ek het nie u troue liefde en betroubaarheid
vir 'n groot byeenkoms verhul nie.

12 U, HERE, moet tog nie u ontferming van my weerhou nie.
Laat u liefde en trou my altyd veilig hou,
13 want tallose gevare omring my.
My sondeskuld het my ingehaal
sodat ek nie kan sien nie;
dit is meer as die hare op my kop.
My moed het my begewe.

14 Mag dit U behaag om my te red, HERE,
HERE, kom my gou te hulp!

15 Laat hulle almal beskaamd en verleë staan,
hulle wat my die lewe wil ontneem.
Laat hulle terugdeins en verneder word,
hulle wat behae het in my teenspoed.
16 Mag hulle ontredderd wees deur hulle skande,
hulle wat vir my sê: “Aha! Aha!”

17 Mag almal wat U soek
hulle verheug en in U bly wees;
mag hulle wat u verlossing liefhet, voortdurend sê:
“Groot is die HERE!”
18 Ek is magteloos en behoeftig,
maar my Heer sal aan my dink.
U is my hulp, my bevryder.
My God, moenie talm nie.

41

1 Vir die •musiekleier. 'n Psalm. Van Dawid.

2 Gelukkig is die mens wat die hulpelose in ag neem;
op die dag van onheil sal die HERE hom laat ontkom.
3 Die HERE sal hom beskerm en in die lewe hou;
hy sal gelukkig genoem word in die land
en U sal hom nie uitlewer aan die begeerte van sy vyande nie.
4 Die HERE sal hom ondersteun op sy siekbed;
wanneer hy siek lê, verander U sy toestand.

5 Ek het gesê:
"HERE, wees my genadig,
genees my tog, want ek het teen U gesondig.
6 My vyande wens my kwaad toe,
'Wanneer sterf hy en verdwyn sy naam?'
7 As iemand my besoek, huigel hy,
maar in sy hart koester hy onheilsgedagtes
en as hy buite kom, dan praat hy.
8 Almal wat my haat,
fluister onder mekaar oor my, ja, oor my.
Hulle beplan teenspoed vir my,
9 'Iets boos het hom oorval
en noudat hy lê, sal hy nie weer opstaan nie.'
10 Selfs my vriend, wat ek vertrou het
en wat saam met my eet,
het die hakskeen teen my gelig."[e]

11 Maar U, HERE,
wees my genadig en laat my opstaan,
dat ek hulle kan vergeld.
12 Hieraan weet ek dat U my goedgesind is:
dat my vyand nie oor my juig nie.

13 Wat my betref,
omdat ek onberispelik is, ondersteun U my.
U gun my altyd plek in u teenwoordigheid.

14 *Die HERE, die God van Israel, moet geprys word,
van ewigheid af en vir ewig.
Amen, amen.[f]

BOEK TWEE

(Ps 42 — 72)

42 1 Vir die •musiekleier. 'n *Maskiel.*[g] Van die Koragiete.

2 Soos 'n wildsbok[h] wat smag na waterstrome,
so smag my siel[i] na U, o God.
3 *My •siel dors na God, na die lewende God.
Wanneer kan ek in die tempel[j] ingaan
en voor God verskyn?
4 Trane is dag en nag my brood,
omdat daar die hele dag lank vir my gevra word:
"Waar is jou God?"

5 Hieraan moet ek dink terwyl ek my hart uitstort:
Hoe ek optrek in 'n magtige skare,[k]
hoe ek stap na die huis van God
met die geluid van juigkrete en lofsange —
'n feesvierende menigte.
6 Waarom kwyn jy weg, my siel,
en is jy so onrustig in my?*
Hoop op God,
want ek sal Hom weer loof
vir die verlossing wat sy teenwoordigheid bring.

7 My God! My siel kwyn weg in my,
daarom dink ek aan U hier uit die Jordaanstreek
en by die Hermonberge, hier van Misarberg af.
8 Die diep waters weergalm,
ja, die geluid van u watervalle —
al u deinings en golwe het oor my gespoel.

9 Bedags sal die HERE sy troue liefde laat geld,
en snags sal 'n lied vir Hom by my opkom,
'n gebed tot die God van my lewe.
10 Ek wil vir God sê:
"My rotsvesting, waarom het U my vergeet,
waarom moet ek rouklere dra
omdat die vyand my verdruk?"
11 Dit sny tot op die been,
as my teenstanders my tart

deur die hele dag lank vir my te vra:
“Waar is jou God?”
12 Waarom kwyn jy weg, my siel,
en is jy so onrustig in my?*
Hoop op God
want ek sal Hom, my God, weer loof
vir die verlossing wat sy teenwoordigheid bring.[1]

43 1 Handhaaf my reg, o God,
en verdedig my saak teen 'n ontroue nasie;
bevry my van mense wat bedrog en onreg pleeg.
2 U is immers die God by wie ek toevlug soek.
Waarom verwerp U my dan;
waarom moet ek rouklere dra
omdat die vyand my verdruk?

3 Stuur u lig en u waarheid; laat dit my lei,
my bring na u heilige berg
en na u woonplek,
4 sodat ek kan ingaan na die altaar van God,
na die God wat my van blydskap laat jubel,
en sodat ek U, o God, my God, kan loof met 'n lier.
5 Waarom kwyn jy weg my •siel,
en is jy so onrustig in my?*
Hoop op God,
want ek sal Hom, my God, weer loof
vir die verlossing wat sy teenwoordigheid bring.m

44

1 Vir die •musiekleier. Van die Koragiete. 'n *Maskiel.*[n]

2 O God, met ons eie ore het ons dit gehoor,
ons voorouers het ons vertel
watter dade U in hulle tyd verrig het,
in die ou tyd:
3 U het met u eie hand nasies verdryf,
maar húlle het U geplant,
U het volke geteister,
maar húlle het U laat uitbrei.
4 Ja, ons voorouers[o] het nie met hulle swaard
'n land in besit geneem nie;
hulle arm het nie aan hulle die oorwinning gegee nie,
maar u regterhand[p] en u arm en die lig van u teenwoordigheid,
omdat U hulle goedgesind was.
5 Ú is my koning, my God
wat die verlossing van Jakob beveel het.
6 Met U stoot ons ons teenstanders om,
in u Naam trap ons wie teen ons opstaan, plat.
7 Want dit is nie op my boog dat ek vertrou nie,
en dit is nie my swaard wat my sal verlos nie.
8 Ja, U verlos ons van ons teenstanders
en U laat hulle wat ons haat, beskaamd staan.
9 In God roem ons die hele dag lank,
en u Naam loof ons vir altyd.

10 En tog[q] het U ons verstoot, ons verneder;
U trek nie meer saam met ons leërs uit nie.
11 U laat ons terugdeins vir ons teenstanders,
ons haters plunder soos hulle wil.
12 U lewer ons uit soos slagvee,
verstrooi ons onder die nasies.
13 U verkoop u volk goedkoop,
U maak geen wins uit die verkoopprys nie.
14 U maak ons 'n bespotting vir ons bure,
die hoon en spot van hulle rondom ons.
15 U maak van ons 'n spotnaam onder die nasies,
U laat die volke hulle koppe skud[r] oor ons.

16 Die hele dag lank verduur ek vernedering
en is my gesig rooi van skaamte

17 oor die luide uittarting en verguising,
oor die teenwoordigheid van vyande en wraakgieriges.

18 Dit alles het met ons gebeur,
maar ons het U nie vergeet nie;
ons het nie troubreuk gepleeg teen u verbond nie.
19 Ons harte het nie teruggedeins nie,
en ons treë het nie van u pad afgewyk nie.
20 Maar U het ons vergruis
deur van ons 'n plek te maak waar jakkalse hou,s
U het ons met digte duisternis omhul.
21 As ons die Naam van ons God vergeet het,
en ons hande na 'n vreemde god uitgesteek het,
22 sou God dit nie ontdek nie?
Hy is immers die Een wat hartsgeheime ken.
23 *Tog is U die rede waarom ons die hele tyd vermoor word,
waarom ons as slagvee beskou word.

24 Word wakker! Waarom slaap U, my Heer?
Staan op! Moet ons nie vir altyd verstoot nie.
25 Waarom verberg U u gesig,
vergeet U ons ellende en ons onderdrukking?
26 Want ons asem raak weg in die stof,
ons maag kleef aan die grond.
27 Staan op! Kom ons tot hulp
en bevry ons op grond van u troue liefde.

45 1 Vir die •musiekleier. Op *Sjosjaniem.*[t] Van die Koragiete. 'n
Maskiel.[u] 'n Liefdeslied.

2 My hart loop oor van mooi woorde,
ek dra my lied aan 'n koning voor,
my tong is die pen van 'n vaardige skrywer.

3 U is mooier[v] as ander mense,
guns vloei oor u lippe,
daarom seën God u vir altyd.
4 Gord u swaard aan die heup, o held,
u luister en u glans.
5 Seëvier in u glansrykheid,
trek op vir die saak van waarheid,
nederigheid[w] en •geregtigheid,
en laat u regterhand[x] u lei tot ontsagwekkende dade.
6 U pyle is skerp
in die hart van die koning se vyande;
volke val onder u.

7 [y]U troon, o goddelike wese, is vir altyd en ewig,
die septer van u heerskappy is 'n billike septer.
8 U het •geregtigheid lief en u haat goddeloosheid.
Daarom, o goddelike wese,
het u God u met olie van vreugde gesalf —
meer as u vriende.
9 Na mirre, adelhout en wildekaneel ruik al u klere;
uit paleise van ivoor[z] maak snaarinstrumente u bly.
10 Die dogters van konings is versier met u juwele;[a]
aan u regterkant staan die koningin, getooi in goud uit Ofir.

11 Luister, dogter, kyk en gee aandag!
Vergeet jou volk en die huis van jou vader.
12 Dan sal die koning jou skoonheid onweerstaanbaar vind;
want hy is jou heer en jy moet laag voor hom buig.
13 Dogter van Tirus, met geskenke sal die rykes van die volk jou
guns soek.

14 In volle glorie wag die dogter van 'n koning binne,
in haar uitrusting van goudbrokaat.
15 In geborduurde klere word sy na die koning gebring;

jongmeisies, haar vriendinne, is haar gevolg,
hulle word vir u ingebring.
16 Onder vreugde en gejuig
gaan hulle die koninklike troonsaal binne.

17 U seuns sal die plekke van u vaders inneem,
u sal hulle as vorste aanstel in die hele land.
18 Ek sal sorg dat u naam onthou word van geslag tot geslag,
daarom sal mense u loof vir altyd en ewig.

46 1 Vir die •musiekleier. Van die Koragiete. Op *Alamoot*.b 'n Lied.

2 God is vir ons 'n skuilplek en 'n bron van krag;
as hulp in benoudheid is Hy maklik bereikbaar.
3 *Daarom sal ons nie bang wees
wanneer die aarde skud,
en berge in die hart van die see wankel nie;
4 sy golwe kan maar onstuimig wees en skuim,
berge kan maar bewe in die bruisende watermassa. •*Sela*

5 Daar is 'n rivier —
sy kanale verskaf vreugde aan die stad van God,
die heiligste woonplek van die Allerhoogste.
6 God is in haar midde, die stad sal nie wankel nie,
God sal haar help wanneer die oggend aanbreek.
7 *Nasies was onstuimig, koninkryke het gewankel,
Hy het sy stem laat hoor; die aarde sidder.
8 Die Here, Heerser oor alle magte, is met ons,
'n toevlugsoord is die God van Jakob vir ons. *Sela*

9 Kom kyk na die ongelooflike dade van die Here,
Hy wat verstommende dinge op aarde doen,
10 wat oorloë laat ophou tot aan die einde van die aarde.
Boë breek Hy stukkend en Hy verpletter spiese;
waens verbrand Hy in die vuur.
11 "Bedaar en erken dat Ek God is,
Ek is verhewe bo die nasies,
Ek is verhewe bo die aarde."
12 Die Here, Heerser oor alle magte, is met ons,
'n toevlugsoord is die God van Jakob vir ons. *Sela*

47

1 Vir die •musiekleier. Van die Koragiete. 'n Psalm.

2 Al julle volke, klap hande!
Juig God toe met uitroepe van vreugde,
3 want die HERE, die Allerhoogste, is ontsagwekkend,
'n groot koning oor die hele aarde.
4 Hy onderwerp volke aan ons,
nasies werp Hy onder ons voete.
5 Hy kies vir ons ons erfgrond,
die trots van Jakob, wat Hy liefhet. •*Sela*

6 Onder gejuig bestyg God die troon,[c]
die HERE, onder die geluid van 'n ramshoring.
7 Besing God met begeleiding, besing Hom,
besing ons koning met begeleiding, besing Hom!
8 Want God is die koning van die hele aarde;
besing Hom met 'n lied wat onderrig.[d]
9 *God regeer oor nasies,
God sit op sy heilige troon.
10 Die vooraanstaande mense van volke kom bymekaar
by[e] die God van Abraham,
want aan God behoort die skilde van die aarde.[f]
Hy is uitermate verhewe.

48

1 'n Lied. 'n Psalm. Van die Koragiete.

2 Groot is die HERE en besonder lofwaardig,
in die stad van ons God, op sy heilige berg.
3 *Indrukwekkend hoog, 'n vreugde vir die hele land
is die Sionsberg, gesetel in die noorde,
in die stad van die groot Koning.
4 God in sy vesting is bekend as 'n toevlugsoord!

5 Want kyk, die konings het byeengekom,
hulle het saam opgetrek.
6 Wat hulle gesien het, het hulle stomgeslaan;
verskrik het hulle op die vlug geslaan.
7 Vrees en bewing het hulle daar beetgepak,
angs, soos 'n vrou wat geboorte gee,
8 soos wanneer U met 'n oostewind
skepe uit Tarsis verpletter.

9 Wat ons gehoor het, het ons ook ervaar
in die stad van die HERE, Heerser oor alle magte,
in die stad van ons God:
God het haar gevestig vir altyd. •*Sela*

10 In u tempel, o God, dink ons na oor u troue liefde.
11 Soos u Naam, o God, so strek u lof
tot aan die einders van die aarde,
u regterhand[g] is vol •geregtigheid.
12 Sionsberg is verheug,
die dogters van Juda juig
oor u beslissings.

13 Loop rondom Sion, gaan reg rondom haar;
tel haar torings,
14 let op haar verdedigingswal,
bekyk[h] haar vesting,
sodat julle dit vir die toekomstige geslag kan vertel:
15 Hierdie God is ons God vir altyd en ewig;
Hý sal ons lei vir altyd.[i]

49 1 Vir die •musiekleier. Van die Koragiete. 'n Psalm.

2 Luister hierna, al julle volke,
gee aandag, almal wat op aarde woon,
3 geringes sowel as dié wat aansien het,
ryk en arm saam.

4 My mond sal wyse woorde uitspreek,
waaroor my hart nadink, spreek van insig.
5 Ek het 'n oop oor vir spreuke;
onder lierspel sal ek my raaisel oplos.

6 Waarom sou ek bang wees in dae van onheil
wanneer die wandade van bedrieërs[j] my omring,
7 van hulle wat op hulle besittings vertrou
en met hulle groot rykdom spog?

8 Een familielid kan nooit 'n ander vrykoop nie,
hy kan nie aan God die losprys vir homself betaal nie,
9 want die vrykoopprys vir hulle lewens is te hoog
en dit sal nooit genoeg wees
10 dat hy vir ewig kan leef
en die graf nie sien nie.

11 'n Mens sien immers dat wyse mense sterf;
saam met die dwaas en die onverstandige vergaan hulle
en laat hulle besittings aan ander na.
12 Die graf[k] is hulle tuiste vir altyd,
hulle woning van geslag tot geslag.
Hulle noem stukke grond na hulleself,
13 maar 'n mens, met sy skatte, is nie blywend nie;
hy is net soos diere — hulle word stil.
14 Dit is hoe die pad loop van wie vol selfvertroue is;
die uiteinde[l] van mense wat hou van hulle eie stemme.
15 Soos kleinvee is hulle vir die •doderyk bestem,
die dood is hulle herder.
Opregtes sal in die oggend op hulle trap,
hulle liggame is bestem vir vertering deur die doderyk,
ver van hulle indrukwekkende wonings.[m]
16 Maar God sal my lewe vrykoop
uit die mag van die doderyk,

want Hy sal my wegneem. •*Sela*

17 Moenie bang wees as iemand ryk word,
as hy die rykdom van sy huis vermeerder nie;
18 want hy sal niks daarvan in sy dood saamneem nie,
sy rykdom sal hom nie volg nie.
19 Al wens hy in sy lewe homself geluk met,
“Hulle moet jou prys omdat jy suksesvol is,”
20 sal hy by sy voorgeslagte aansluit.
Vir ewig sal hulle die lig nie sien nie.

21 Mense met skatte maar sonder insig
is dieselfde as diere — hulle word stil.

50 1 'n Psalm. Van Asaf.

Die God van die gode, die HERE, het gepraat.
Hy het die aarde opgeroep
van waar die son opkom tot waar dit ondergaan.
2 Vanuit Sion, plek van volmaakte skoonheid,
laat God sy lig straal.
3 Ons God kom en Hy gaan nie stilbly nie;
voor Hom uit brand 'n verterende vuur,
rondom Hom woed 'n geweldige storm.
4 Hy roep na die hemel daarbo,
en na die aarde, om sy volk te oordeel:
5 “Maak my getroue volgelinge vir my bymekaar,
hulle wat met offers my verbond hernu.”
6 *Die hemel maak sy regverdigheid bekend,
want Hy is God wat reg laat geskied. •*Sela*

7 “Luister tog, my volk, Ek wil my saak stel,
Israel, Ek wil teen jou getuig:
God, jou God, is Ek.
8 Dit is nie oor jou offers wat Ek jou wil teregwys nie;
jou brandoffers is altyd voor My.
9 Ek gaan nie uit jou stal jong bulle vat,
ramme uit jou krale nie,
10 want aan My behoort al die wild in die bos,
die diere op duisende heuwels.
11 Ek ken al die voëls op die berge
en die insekte van die veld is aan My bekend.
12 *As Ek honger sou word, sou Ek jou nie sê nie,
want die wêreld in sy volle omvang, is myne.
13 Eet Ek die vleis van bulle,
en die bloed van ramme, drink Ek dit?
14 *Offer jou dank aan God,
betaal jou geloftes aan die Allerhoogste,
15 roep My aan in 'n tyd van nood;
Ek sal jou red en jy sal My eer.”

16 *Maar vir die goddelose mens sê God:
“Watter reg het jy om my voorskrifte op te sê
en my verbond op jou lippe te neem?
17 Jy is die een wat vermaning haat,

en my woorde verwerp jy.
18 As jy 'n dief sien, raak jy met hom bevriend
en met egbrekers hou jy jou op.
19 Jy gee jou mond vrye teuels om kwaad te praat,
en jy span jou tong in vir bedrog.
20 Jy sit en konkel teen jou broer,
jy maak jou eie ma se seun sleg.
21 Hierdie dinge het jy gedoen, maar Ek het stilgebly.
Jy het gedink Ek is werklik soos jy!
Ek gaan jou teregwys en vir jou die saak duidelik uiteensit.
22 Verstaan dit tog, julle wat God vergeet,
anders verskeur Ek terwyl niemand kan red nie.
23 Wie dank aan My offer, eer My;*
en wie let op sy pad[n] —
Ek sal hom God se verlossing laat ervaar."

51 1 Vir die •musiekleier. 'n Psalm. Van Dawid. 2 *Toe die profeet
Natan na hom gegaan het nadat hy met Batseba omgang gehad het.

3 *Wees my genadig, o God, in u troue liefde;
wis my oortredinge uit in u groot ontferming.
4 Was my heeltemal skoon van my skuld
en reinig my van my sonde,
5 want ek is deeglik bewus van my oortredinge
en my sonde is voortdurend voor my.
6 Teen U, teen U alleen, het ek gesondig
en gedoen wat verkeerd is in u oë,*
sodat U gelyk sal hê as U uitspraak lewer,
volkome reg wanneer U oordeel.*

7 *Kyk, skuldig was ek by geboorte,
sondig toe my ma swanger geraak het.
8 Kyk, getrouheid is wat U in die geheime moederskoot verwag,
wysheid is wat U my in die verborgenheid leer.
9 Neem my sonde weg met marjolein[o]
sodat ek rein kan wees,
was my, dan sal ek witter as sneeu wees.
10 Laat my weer uitroepe van vreugde en blydskap hoor;
laat die gebeente wat U verbrysel het, juig.
11 Sluit u oë[p] vir my sonde,
en al my skuld, wis dit uit.
12 Skep 'n rein hart vir my, o God,
vernuwe 'n bestendige gees in my binneste.
13 Moet my tog nie wegdryf uit u teenwoordigheid nie;
en moet u heilige Gees nie van my wegneem nie.
14 Laat my weer jubel oor u verlossing,
laat 'n gewillige gees my ondersteun.
15 Ek wil oortreders u paaie leer,
dat sondaars na U kan terugkeer.
16 Red my van bloedskuld,[q]* o God,
God wat my verlos,
laat my tong juig oor u regverdige optrede.
17 My Heer, maak my lippe oop
en laat my mond u lof verkondig.
18 U vind immers geen vreugde in offers nie,
en wil ek brandoffers bring, aanvaar U dit nie;
19 my offer, o God,[r] is 'n gebroke gees,

'n gebroke en verpletterde hart sal U, o God, nie minag nie.
20 Doen volgens u wil goed aan Sion,
herbou die mure van Jerusalem.
21 Dan sal U genoeë neem met die regte offers,
brandoffers en volofferss[s] —
dan sal daar op u altaar jong bulle geoffer word.

52 1 Vir die •musiekleier. 'n *Maskiel.*t Van Dawid. 2 *Toe Doëg, die Edomiet, gegaan en vir Saul berig gebring het. Hy het vir hom gesê: "Dawid het by die huis van Agimelek aangekom."

3 Waarom spog jy oor boosheid, dapper man?
God se troue liefde is die hele dag daar.
4 Jy beplan vernietiging,
jou tong is soos 'n skerp skeermes, jou bedrieër.
5 Jy hou meer van die slegte as van die goeie,
meer van leuens as om die waarheid te praat. •*Sela*
6 Jy hou van allerhande verwarrende woorde,
van 'n tong wat bedrieg.

7 God is daarom die Een wat jou vir goed gaan afbreek.
Hy sal jou wegruk, jou wegskeur uit die tent,
Hy sal jou uitpluk uit die land van die lewendes. *Sela*

8 Regverdiges sal dit sien en ontsag hê,
oor hom sal hulle die spot dryf:
9 "Kyk die sterk man!
Hy het nie God sy toevlug gemaak nie,
maar op sy groot rykdom vertrou.
Hy soek toevlugu in wat hom vernietig."

10 Maar ek is soos 'n welige olyfboom in God se huis;
ek stel my vertroue in God se troue liefde, vir altyd en altyd.
11 Ek sal U vir altyd loof omdat U opgetree het.
In die teenwoordigheid van u getroue volgelinge
vestig ek my hoop op u Naam, want dit is goed.

53 1 Vir die •musiekleier. Op *Magalat.*[v] 'n *Maskiel.*[w] Van Dawid.

2 *Dwase maak hulleself wys:
    "Daar is geen God nie."
Hulle tree gruwelik en afstootlik op.
Daar is nie een wat goed doen nie.

3 God kyk vanuit die hemel na die mense
    om te sien of daar iemand is wat verstandig is,
    iemand wat God soek.
4 Almal het afgedwaal, almal het ontaard;
daar is nie een wat goed doen nie,
    nie eers een nie.

5 Is almal wat onreg pleeg dan sonder insig,
hulle wat my volk eet soos 'n mens brood eet?
Hulle roep God nie aan nie.
6 Dan oorweldig skrik hulle,
hulle skrik soos nog nooit tevore nie:
God het die beendere van hulle wat jou[x] beleër het, verstrooi;
Jy laat hulle beskaamd staan, want God het hulle verwerp.

7 Mag daar uit Sion redding kom vir Israel!
Wanneer God die lot van sy volk omkeer,
    moet Jakob juig, moet Israel bly wees.

54 1 Vir die •musiekleier. Met snarespel. 'n *Maskiel*.[y] Van Dawid. 2
*Toe die Sifiete gegaan en vir Saul gesê het: “Het Dawid dan nie by
ons kom wegkruip nie?”

3 O God, verlos my deur u Naam
en verdedig my saak deur u groot krag.
4 O God, hoor my gebed;
luister na die woorde van my mond,
5 want vreemdes het teen my opgestaan
en gewelddadige mense soek my lewe.
Hulle hou God nie voor oë nie. •*Sela*

6 Kyk, God is vir my 'n helper,
my Heer is die Een wat my lewe ondersteun.
7 Hy sal my teenstanders vir hulle kwaad vergeld.

Omdat U getrou is, vernietig hulle!
8 Vrywillig bring ek offers aan U.
Ek wil u Naam loof, HERE, want dit is goed;
9 ja, u Naam[z] het my uit alle nood gered
en ek kon op my vyande neerkyk.

55 1 Vir die •musiekleier. Met snarespel. 'n *Maskiel*.[a] Van Dawid.

2 O God, luister na my gebed,
verberg U nie wanneer ek smeek nie.
3 Luister tog aandagtig na my en antwoord my.
Klaend dwaal ek rond; ek is ontsteld[b]
4 oor die geraas van vyande,
oor die geskree van goddelose mense.
Hulle roep onheil oor my uit,[c]
en in woede is hulle vyandig teenoor my.

5 My hart krimp ineen in my binneste,
doodsangs het my oorval.
6 Vrees en bewing oorweldig my,
'n rilling trek deur my liggaam.

7 Ek het gedink:
"Het ek maar vlerke gehad soos 'n duif!
Ek sou vlieg en êrens woonplek gaan soek;
8 ja, ek sou ver weggaan om te ontvlug;
ek sou in die oop veld oornag. •*Sela*
9 Ek sou haastig vir my 'n skuilplek soek,
weg van die rukwind, van die hewige storm."

10 My Heer, verwar, verdeel hulle tonge,
want in die stad sien ek net geweld en stryd.
11 Dag en nag doen dit die rondte op die mure.
Binne die stad heers onreg en leed,
12 in die hart van die stad is vernietiging;
geweldpleging en bedrog wyk nie van die stadsplein nie.

13 Dit is immers nie 'n vyand wat my uittart nie —
ek sou dit nog kon verduur;
dit is nie my hater wat my verneder nie —
ek sou hom kon vermy;
14 maar jy, 'n mens soos ek,
my boesemvriend en vertroueling,
15 ons wat vertroulike gesprekke saam geniet het
terwyl ons in die huis van God loop in die gedrang van mense!

16 Mag die dood hulle onverhoeds betrap,[d]
mag hulle lewendig afdaal na die doderyk;[e*]
want boosheid is by hulle tuis, dit is in hulle midde.

17 Ek, ek roep tot God,
en die Here sal my verlos.
18 In die aand en in die oggend,
selfs in die middag,[f] het ek gekla en gesteun;
toe het Hy my stem gehoor.
19 Met vrede koop Hy my lewe vry
van 'n geveg wat teen my gerig is,
al is hulle in hulle hordes teen my.

20 God hoor en sal hulle verneder.
Hy regeer van die voortyd af, *Sela*
Hy by wie daar geen verandering is nie.
Maar hulle het vir God geen ontsag nie.

21 So iemand[g] val sy vriende aan,
hy verbreek ooreenkomste wat hy maak.
22 Botter smelt nie in sy mond nie,
maar sy hart is die ene oorlog.
Sy woorde is strelender as olyfolie,
maar is eintlik ontblote swaarde.

23 [*]Lê jou las op die Here;
Hy sal jou ondersteun,
Hy sal nooit toelaat dat die regverdige wankel nie.

24 U, o God, laat hulle afdaal na die put van die dood —
die manne van bloed en bedrog.
Hulle haal nie eers die helfte van hulle jare nie.
Maar ek, ek vertrou op U.

56 1 Vir die •musiekleier. Op *Jonat elem regokiem*.[h] Van Dawid. 'n *Miktaam*.[i] *Toe die Filistyne hom in Gat gevang het.

2 Wees my genadig, o God, want mense treiter my;
die hele dag teister veglustige mense my.
3 My teenstanders treiter my die hele dag,
ja, baie veg teen my, o Verhewene.

4 Die dag wanneer ek bang is,
stel ek my vertroue op U.
5 Op God, wie se woord ek prys,
ja, op God vertrou ek.
Ek sal nie bang wees nie;
wat kan vlees en bloed aan my doen?
6 Die hele dag verdraai hulle my woorde;
teen my is al hulle kwaadwillige planne gerig.
7 Hulle bekruip my,
hulle lê en wag;
hulle let op my spore,
want hulle soek my lewe.
8 Werp hulle uit[j] oor die onreg;
werp mense neer in u woede, o God!

9 U het self my lotgevalle opgeteken.
Staan dit nie in u •boekrol nie?
Hou tog my trane in u leersak;[k]
10 dan sal my vyande terugdeins
op die dag wanneer ek roep.
Dit weet ek: God is met my.

11 Op God, wie se woord ek prys,
op die HERE, wie se woord ek prys,
12 ja, op God vertrou ek.
Ek is nie bang nie, wat kan 'n mens aan my doen?

13 Op my, o God, rus die geloftes aan U.
Ek sal dankoffers aan U betaal,
14 want U het my lewe uit die dood gered.
Het U dan nie my voete van struikeling bewaar,[l]
sodat ek voor God kan leef
in die lig van die lewe nie?

57 1 Vir die •musiekleier. Op *Al tasjgeet*.[m] Van Dawid. 'n *Miktaam*.[n]
Toe hy voor Saul die grot in gevlug het.*

2 Wees my genadig, o God, wees my genadig,
want by U skuil ek;
in die skadu van u vlerke sal ek skuil
totdat die vernietiging verby is.

3 Ek roep na God, die Allerhoogste,
na God, wat om my ontwil vergeld.
4 Mag Hy uit die hemel hulp stuur en my verlos,
'n bespotting maak van hulle wat my treiter. •*Sela*
Mag God sy troue liefde en sy waarheid stuur.

5 Ek is tussen leeus;
ek lê tussen hulle wat mense verslind —
hulle tande is spiese en pyle,
hulle tonge is skerp swaarde.

6 Verhef U bo die hemele,[o] o God,
laat u heerlikheid oor die hele aarde skyn.

7 Hulle het 'n net vir my voete gespan
terwyl my lewe op 'n laagtepunt was.
Hulle het 'n vangkuil voor my gegrawe —
hulle het self daarin geval.

8 My hart is standvastig, o God,
my hart is standvastig.
Ek wil sing en U met begeleiding prys.

9 Word wakker, my gemoed!
Word wakker met harp en lier!
Ek wil die dagbreek wakker maak.
10 Ek wil U loof onder die volke, my Heer,
ek wil U met begeleiding prys onder die nasies;
11 want groot, tot by die hemel, is u troue liefde,
ja, u waarheid tot by die wolke.
12 Verhef U bo die hemele, o God,
u heerlikheid oor die hele aarde.

58

1 Vir die •musiekleier. Op *Al tasjgeet.*[p] Van Dawid. 'n *Miktaam.*[q]

2 Julle magtiges, is julle werklik besig met regspraak,[r]
oordeel julle mense billik?
3 Selfs in julle harte beoefen julle onreg;
in die land maak die geweld van julle hande
vir julle die pad skoon.

4 Vanaf die moederskoot dwaal goddelose mense af,
vanaf hulle geboorte raak leuenaars die pad byster.
5 Hulle gif is dieselfde as slanggif;
hulle is soos 'n dowe horingslang wat sy ore toestop,
6 wat nie luister na die besweerders se stem nie —
hulle wat bedrewe is in die besweerkuns.

7 O God, breek hulle tande in hulle monde,
verbrysel die kake van die jong leeus, HERE.

8 Mag hulle verdwyn soos water wat wegvloei;
mag Hy hulle vertrap soos gras.
Mag hulle verdroog[s] 9 soos 'n slak wat in sy slym seil,
soos misgeboortes van vroue wat nooit die son sien nie.
10 Voordat hulle dit besef, is hulle soos dorings,
soos steekdorings wat uitgeroei word,
soos bossies wat die stormwind wegwaai.[t]

11 Die regverdige sal bly wees wanneer hy vergelding sien;
hy sal sy voete afspoel in die bloed van die goddelose mens.
12 Die mense sal sê: “Daar ís beloning vir die regverdige,
daar ís 'n God wat reg laat geskied in die land.”

59 1 Vir die •musiekleier. Op *Al tasjgeet.*u Van Dawid. 'n *Miktaam.*v
*Toe Saul mense gestuur het om die huis dop te hou en hom dood te maak.

2 Red my van my vyande, my God;
hou my buite die bereik van hulle wat teen my opstaan.
3 Red my van hulle wat onreg pleeg
en verlos my van mense wat bloed vergiet;
4 want kyk, hulle lê my voor,
sterkes bekruip my.
Nie omdat ek oortree
    of gesondig het nie, Here —
5 sonder dat ek skuld het,
    neem hulle haastig stelling in.

Word wakker, sodat U my te hulp kan kom;
sien dit tog raak!
6 U, Here God, Heerser oor alle magte, God van Israel,
    staan tog op om al die nasies tot verantwoording te roep;
moenie genadig wees teenoor al die bose verraaiers nie. •*Sela*
7 Hulle keer terug teen die aand;
hulle gaan tekere soos honde
    en sluip in die stad rond.
8 Kyk, uit hulle monde skuim woorde,
daar is swaarde op hulle lippe:
    “Wie hoor dit?”

9 Maar U, Here, U lag vir hulle;
U dryf die spot met al die nasies.

10 My Sterkte,w aan U wil ek vashou.
Ja, God is my toevlugsoord.
11 Die God aan wie ek toegewy is, sal my tegemoetkom;
God sal my laat neersien op my vyande.

12 Moet hulle nie doodslaan nie,
    sodat my volk nie vergeet nie.
Laat hulle rondswerf deur u krag,
en bring hulle dan tot 'n val,
    my Heer, ons Skild.
13 Hulle sondig met hulle monde,

met die woorde op hulle lippe.
Laat hulle verstrik raak in hulle hoogmoed
oor die vervloeking en die leuens wat hulle uiter.
14 Wis uit in woede, wis uit,
sodat hulle nie meer bestaan nie.
Dan sal mense[x] tot by die uithoeke van die aarde weet:
God heers in Jakob. *Sela*

15 Hulle keer terug teen die aand,
hulle gaan tekere soos honde
en sluip in die stad rond.
16 Hulle snuffel rond vir kos;
as hulle nie genoeg kry nie,
tjank[y] hulle.
17 Maar ek, ek besing u krag.
In die môre jubel ek oor u troue liefde,
want U was vir my 'n toevlugsoord,
'n skuilplek op die dag van my nood.
18 My Sterkte, ek wil U besing.

Ja, God is my toevlugsoord,
die God aan wie ek toegewy is.

60 1 Vir die •musiekleier. Op *Sjoesjan edoet.*[z] 'n *Miktaam.*[a] Van
Dawid. Om te onderrig. 2 *Toe hy oorlog gemaak het met Aram-
Naharajim[b] en Aram-Soba, en Joab teruggekeer en twaalfduisend
Edomiete in die Soutvallei verslaan het.

3 O God, U het ons verstoot, ons uitmekaar geslaan.
U was woedend. Herstel ons!
4 U het die land geskud, dit oopgekloof.
Maak sy breuke heel, want dit wankel.
5 U het u volk moeilike tye laat beleef;
U het ons wyn laat drink wat ons laat steier.

6 U het vir dié wat vir U ontsag het,
'n banier hoog gehou
om hulle te beveilig teen boogskutters — •*Sela*
7 sodat u geliefdes gered kan word.
Verlos ons tog met u regterhand;[c]
antwoord ons!

8 God self het in sy heiligdom verklaar:
"Seëvierend gaan Ek Sigem verdeel,
die vallei van Sukkot[d] afmeet.
9 Aan My behoort Gilead,
aan My Manasse;
Efraim is my helm,
Juda my septer.
10 Moab is my waskom,
op Edom gooi Ek my sandaal;[e]
oor My moet jy juig, Filistea."

11 Wie sal my bring na 'n versterkte stad?
Wie sal my lei tot by Edom?
12 Is dit nie U, o God,
wat ons verstoot het nie?
U, o God, trek nie meer saam met ons leërs uit nie.
13 Kom ons te hulp teen verdrukkers —
die hulp van mense is nutteloos.
14 Met God tree ons dapper op —
Hý sal ons verdrukkers vertrap.

61 1 Vir die •musiekleier. Met snarespel. Van Dawid.

2 Hoor my hulpgeroep, o God,
luister aandagtig na my gebed.
3 Van die einde van die aarde roep ek na U,
wanneer my moed my begewe.
Lei my na 'n rots wat vir my te hoog is;
4 want U is vir my 'n skuilplek,
'n versterkte toring teen die vyand.

5 Ek wil vir altyd in u tent vertoef,
ek wil skuil onder die beskutting van u vlerke. •*Sela*
6 U is immers die Een
wat luister na my geloftes, o God;
U gee 'n erfdeel aan hulle wat vir u Naam ontsag het.

7 Vermeerder tog die dae van die koning se lewe,
mag sy lewensjare geslagte lank duur,
8 mag hy altyd voor God regeer.
Voorsien toewyding en waarheid, laat dit oor hom wag hou!

9 Só wil ek u Naam vir altyd besing,
om my geloftes dag ná dag te betaal.

62 1 Vir die •musiekleier. Op *Jedoetoen.*f 'n Psalm. Van Dawid.

2 Net by God vind ek rus;
van Hom kom my verlossing.
3 Net Hy is my rots,
my verlossing, my toevlugsoord;
ek sal nie maklik wankel nie.

4 Hoe lank nog gaan julle 'n mens bly aanval,
breek almal van julle hom af —
soos 'n muur wat oorhel,
'n tuinmuur wat omgestoot word?
5 Ja, hulle beplan om hom af te stoot
van sy hoë plek,
hulle hou van leuens.
Met die mond seën hulle,
maar in hulle binneste vloek hulle. •*Sela*

6 Net by God moet ek rus vind,
want op Hom is my hoop gevestig.
7 Net Hy is my rots,
my verlossing, my toevlugsoord.
Ek sal nie wankel nie.
8 By God lê my verlossing, my eer.
My sterk rots, my skuilplek, is God alleen.

9 Vertrou te alle tye op Hom;
stort julle hart voor Hom uit.
God is vir ons 'n skuilplek. *Sela*

10 Net 'n asemteug is die mens,
onbetroubaar is die mensdom;
op 'n weegskaal gaan hulle op,g
saam is hulle ligter as 'n asemteug.
11 Moet op afpersing nie staatmaak,
op plunder julle ydele hoop nie vestig nie.
Rykdom, as dit toeneem —
moet julle hart nie daaraan verpand nie.*

12 Een saak het God bevestig,
twee, wat ek gehoor het:

Krag is by God;
13 *by U, my Heer, is daar troue liefde,
want U self beloon 'n mens volgens sy dade.

63 1 'n Psalm. Van Dawid.*Toe hy in die woestynh van Juda was.

2 God, U is my God, na U soek ek;
my •siel dors na U,
my liggaam smag na U
in 'n droë, uitgeputte land sonder water.
3 So het ek uitgesien na U in die heiligdom,
om u krag en glorieryke teenwoordigheid te ervaar,
4 want u troue liefde is beter as die lewe.
My lippe sal u lof besing;
5 so sal ek U prys in my lewe;
in u Naam sal ek my hande ophef.

6 Ek word versadig
soos met binnevet en die vetste dele;
en met jubelende lippe loof my mond U
7 as ek aan U dink op my slaapplek,
as ek in die nagwake oor U prewel.i
8 Want U was vir my tot hulp,
en in die skadu van u vlerke jubel ek.
9 Ek is aan U verknog;
u regterhandj ondersteun my.

10 En daardie mense wat daarop uit is
om my lewe te verwoes,
hulle sal die onderste dele van die aarde binnegaan;
11 hulle sal aan die mag van die swaard uitgelewer word,
die prooi van jakkalse sal hulle word.

12 En die koning sal bly wees.
In God sal hy roem,
ja, elkeen wat by Hom sweer;
want hulle wat leuens verkondig
se monde sal gesnoer word.

64

1 Vir die •musiekleier. 'n Psalm. Van Dawid.

2 Luister, o God, na my stem as ek kla;
hou my lewe veilig teen die verskrikking van die vyand.
3 Hou my weg van die gekonkel van kwaaddoeners,
weg van die onrus wat boosdoeners stook,
4 dié wat hulle tonge so skerp maak soos 'n swaard,
wat met hulle pyle van bitter woorde aanlê
5 om uit wegkruipplekke op 'n onskuldige te skiet.
Onverwags skiet hulle op hom.
Hulle is nie bang nie.

6 Hulle praat mekaar moed in met bose woorde;
hulle spreek af om strikke te stel.
Hulle sê: “Wie sal dit raaksien?
7 Sal mense 'n bose opset ondersoek?
Ons is gereed — dit is 'n fyn beplande set —
en 'n mens se binneste en hart is immers onpeilbaar.”

8 Maar onverwags skiet God hulle met 'n pyl;
hulle is gewond!
9 Dit bring hulle elkeen tot 'n val.
Hulle tonge getuig teen hulle.[k]
Almal wat op hulle neersien, sidder.
10 Dan word alle mense met vrees vervul
en maak God se dade bekend;
hulle kry insig in sy werk.

11 Regverdiges sal hulle in die HERE verheug
en by Hom skuil.
Almal wie se harte opreg is,
sal in Hom roem.

65

1 Vir die •musiekleier. 'n Psalm. Van Dawid. 'n Lied.

2 Aan U kom 'n lofsang toe,[l] o God wat in Sion is;
aan U moet geloftes betaal word.
3 U wat gebede hoor —
na U moet alle mense kom.
4 Al sou sondeskuld my oorweldig,
U bedek ons oortredinge.
5 Gelukkig is die mens vir wie U uitkies
en laat nader kom —
hy mag woon in die voorhowe van u huis.
Ons wil graag versadig word
met die goeie van u huis,
die heiligheid van u tempel.

6 Tereg antwoord U ons met ontsagwekkende dade,
o God wat ons verlos —
U, die vertroude tot aan al die einders van die aarde
en die verste see,
7 die Een wat die berge vestig deur sy krag,
wat omgord is met mag,
8 *wat die gedruis van die oseane stilmaak,
die gebulder van hulle golwe, die rumoer van volke.
9 Daarom het die bewoners van die einders
ontsag vir u wondertekens.
U laat gejubel opklink waar die son opkom en waar dit ondergaan.

10 U het na die land omgesien,
dit deurdrenk, dit besonder verryk.
God se leivoor is vol water.
U sorg vir hulle koring, ja, so berei U dit voor:
11 U maak die vore nat,
die ploegbanke gelyk;
met reënbuie maak U die aarde sag,
U seën dit wat daar opkom.
12 U kroon u goeie jaar;
waar u spore lê, drup dit van vettigheid.
13 Die weivelde van die woestyn[m] drup,
juigend omgord die heuwels hulleself.
14 Die weiding is oortrek met kleinvee;

die valleie is beklee met graan;
hulle roep uit van vreugde, ja, hulle sing.

66

1 Vir die •musiekleier. 'n Lied. 'n Psalm.

Juig God toe, almal op aarde!
2 Besing die eer van sy Naam;
betoon eer met 'n loflied aan Hom.
3 Sê vir God:
"Hoe ontsagwekkend is u dade!
Weens die grootheid van u krag,
kruip u vyande voor U.
4 Almal op aarde buig voor U in aanbidding.
Met begeleiding sing hulle vir U,
besing hulle u Naam." •*Sela*

5 Kom kyk na God se werke —
ontsagwekkend is sy optrede onder die mense.
6 Hy het 'n see in droë grond verander.*
Hulle het te voet deur die rivier gegaan.*
Daar kon ons ons in Hom verheug,
7 Hy wat ewig heers deur sy mag,
wie se oë die nasies deurkyk.
Hardkoppiges moet hulle nie teenoor Hom aanstel nie. *Sela*

8 Prys ons God, volke;
laat die klank van sy loflied opklink,
9 Hy wat aan ons lewe gee,
ons voete nie toelaat om te struikel nie.

10 *Ja, U het ons getoets, o God,
U het ons gelouter soos 'n mens silwer louter.
11 U het ons in 'n vangnet laat beland,
'n las op ons skouers[n] gelê.
12 U het mense oor ons koppe laat ry;
ons het deur vuur en water gegaan,
maar U het ons na oorvloed uitgelei.

13 Ek sal u huis binnegaan met brandoffers;
ek sal aan U die geloftes betaal
14 wat my lippe uitgespreek
en my mond beloof het toe ek in die nood was.
15 Brandoffers van vetgemaakte skape
sal ek aan U bring,

saam met die offerrook van ramme.
Ek sal beeste saam met bokke offer. *Sela*

16 Kom luister, almal wat vir God ontsag het,
sodat ek kan vertel wat Hy vir my gedoen het.
17 Met my mond het ek Hom aangeroep;
lofprysing was gereed op my tong.o
18 *Daar was onreg as ek in my hart gekyk het.
My Heer sou nie na my luister nie.
19 Nogtans het God geluister;
Hy het ag geslaan op die klank van my gebed.
20 God moet geprys word,
Hy wat my gebed nie afgewys het,
sy troue liefde van my nie weerhou het nie.

67

1 Vir die •musiekleier. Met snarespel. 'n Psalm. 'n Lied.

2 Mag God ons genadig wees en ons seën;
mag Hy die lig van sy teenwoordigheid by ons laat skyn. •*Sela*

3 *U pad moet op die aarde bekend wees,
u verlossing onder al die nasies.
4 Volke sal U loof, o God,
al die volke sal U loof.
5 Die nasies sal bly wees en jubel,
omdat U volke billik oordeel
en nasies op die aarde lei. *Sela*
6 Volke sal U loof, o God,
al die volke sal U loof.

7 Die aarde het sy opbrengs gelewer;
God, ons God, seën ons.
8 Mag God ons seën,
sodat al die uithoeke van die aarde
vir Hom ontsag kan hê.

68 1 Vir die •musiekleier. Van Dawid. 'n Psalm. 'n Lied.

2 *God staan op, sy vyande spat uiteen,
en sy haters vlug van Hom weg.
3 Soos wat rook weggedryf word, so verdryf U hulle;
soos was smelt voor 'n vuur,
so verdwyn die goddelose mense voor God.
4 Maar die regverdiges is bly,
hulle juig voor God;
hulle is uitgelate van blydskap.
5 Sing vir God,
prys sy Naam met begeleiding!
Verheerlik die Een wat op die wolke ry,
HERE is sy Naam,
jubel voor Hom!

6 'n Vader vir vaderloses, 'n regter vir weduwees,
is God in sy heilige woonplek.
7 God laat eensames weer in 'n huisgesin woon,
Hy lei gevangenes uit na voorspoed,
maar hardkoppiges woon in 'n verskroeide land.

8 O God, toe U voor u volk uitgegaan het,
toe U vooruitgestap het in die wildernis, •*Sela*
9 *het die aarde geskud.
Selfs die hemel het reën laat val voor God, die Een van Sinai,
voor God, die God van Israel!
10 Milde reëns het U, o God, laat uitsak oor u erfdeel;
wat uitgeput was, het U laat herleef.
11 Dit is u kudde wat daarin woon;
in u goedheid het U dit gereedgemaak vir magteloses, o God.
12 My Heer het 'n boodskap uitgestuur;
die vroue wat die goeie tyding bring, is 'n groot skare:
13 “Die konings met leërs vlug,
hulle vlug!
Die mooi vroue tuis[p] verdeel die buit.
14 As julle tussen die saalsakke gaan rus —
daar is duiwe waarvan die vlerke met silwer bedek is
en hulle penvere met geelgroen goud.”

15 Wanneer die Ontsagwekkende

die konings in die land[q] uitmekaar jaag,
sneeu dit op Salmonberg.
16 Massiewe bergreeks, bergrug van Basan,
bergreeks met pieke, bergrug van Basan,
17 waarom kyk julle met afguns, bergreekse met pieke,
na die berg wat God gekies het as sy woonplek?
Dit is ook waar die HERE vir altyd sal woon.

18 Met 'n geweldige strydwamag van tienduisende,
duisende der duisende,
het my Heer van Sinai aangekom[r] by die heiligdom.
19 Nadat U gevangenes meegevoer
en skatplig[s] gevorder het by mense,
selfs by hardkoppiges,
het U opgegaan na die hoogte[t]
om daar te woon, HERE God.

20 My Heer moet geprys word!
Dag ná dag dra Hy ons,
die God wat ons verlos. *Sela*
21 God is vir ons 'n God van verlossing,
by die HERE, my Heer, is daar uitkoms uit die dood.

22 God sal beslis die koppe van sy vyande verpletter,
die harige hoofde van hulle wat in sondeskuld volhard.[u]
23 My Heer het gesê:
"Uit Basan sal Ek hulle terugbring,
Ek sal hulle terugbring uit die dieptes van die see,
24 sodat jy jou voete in bloed kan afspoel,[v]
en die tong van jou honde deel kan kry aan die vyande."

25 Mense sien u optogte, o God,
die optogte van my God, my Koning, by die heiligdom:
26 Voor is die sangers, daarna dié met snaarinstrumente
tussen jongmeisies wat tamboeryne slaan.

27 Prys God in die byeenkomste,
die HERE by die bron van Israel.[w]
28 Daar is Benjamin, die jongste,
wat oor hulle geheers het,
die leiers van Juda in hulle menigte,
die leiers van Sebulon, die leiers van Naftali.
29 Jou God het krag vir jou beskik.
Toon u krag, o God,

U wat in ons belang opgetree het
30 vanuit u tempel bokant Jerusalem.
Vir U sal konings geskenke bring.

31 Bestraf die gediertes van die riete[x]
— 'n trop bulle tussen die kalwers van volke —
wat mense vertrap vir stukke silwer.
Jaag volke uitmekaar wat van oorlog hou.[y]
32 Bronsware moet uit Egipte kom,
die Kussiete[z] sal dit eiehandig en haastig bring vir God.
33 Koninkryke van die aarde,
sing vir God;
sing vir my Heer met begeleiding, *Sela*
34 vir Hom wat ry deur die oeroue, hoogste hemel.
Kyk, Hy laat sy stem, 'n magtige stem, weerklink.
35 Erken die krag van God,
dat Hy hoog verhewe oor Israel is
en dat sy krag in die wolke lê.
36 God wek ontsag in jou heiligdomme, Israel;[a]
die God van Israel, Hy gee krag en sterkte aan die volk.
God moet geprys word![*]

69

1 Vir die •musiekleier. Op *Sjosjaniem*.[b] Van Dawid.

2 Verlos my, o God,
want water het tot by my keel gekom.
3 Ek het weggesink in diep modder,
en daar is geen vastrapplek nie;
ek het in diep water beland,
en die stroom gaan my oorspoel.
4 Ek is uitgeput van my geroep,
my keel is al hees.
My oë is gedaan
van wag op my God.
5 Dié wat my sonder rede haat,[c]
is meer as die hare op my kop.
Hulle wat my wil vernietig, is te veel,
hulle wat my ten onregte haat.
Ek moet nou teruggee
wat ek nie geroof het nie.

6 U, o God, is bekend met my dwaasheid;
my sondeskuld is nie vir U verborge nie.
7 Laat hulle wat op U wag
nie deur my toedoen beskaamd staan nie,
my Heer, U wat HERE is, Heerser oor alle magte.
Laat hulle wat U soek
nie deur my toedoen verneder word nie,
o God van Israel.
8 Dit is immers oor U dat ek bespotting moet verduur,
dat skaamte my gesig bedek.
9 Vir my broers het ek 'n uitgeworpene geword,
'n •vreemdeling vir my ma se kinders;
10 want die hartstog vir u huis het my verteer.[d]
Die bespotting waarmee hulle U bespot,
moes ék verduur.
11 Toe ek getreur het terwyl ek vas,
is ek bespot.
12 Toe ek rouklere aangetrek het,
het ek vir hulle 'n spotnaam geword.
13 Dié wat by die stadspoort sit, dryf die spot met my,
so ook die liedjies van dronkaards.

14 Maar wat my betref,
my gebed, HERE, is tot U gerig —
mag dit 'n tyd van welwillendheid wees;
antwoord my, o God,
met die oorvloed van u troue liefde,
met die sekerheid van u verlossing.
15 Red my uit die modder; moenie dat ek wegsink nie.
Ek wil vrykom van my haters, van die diep water.
16 Laat vloedwater nie oor my spoel,
die diepte my nie verswelg nie.
Laat die put* nie sy mond bo my toemaak nie.
17 Antwoord my, HERE, want u troue liefde is goed;
draai na my in u groot ontferming.
18 Moenie u gesig vir u dienskneg verberg nie,
want ek is in die nood —
antwoord my gou.
19 Bly tog naby my, bevry my lewe;
koop my vry, want ek het vyande.

20 U ken self die bespotting, smaad en vernedering
wat ek verduur;
voor U is al my teenstanders oop en bloot.
21 Bespotting het my hart gebreek, ek is verswak.[e]
Ek het medelye verwag, maar daar was niks nie,
mense om my te troos, maar ek kon niemand vind nie.
22 Hulle het gif in my kos gesit,
en vir my dors het hulle my asyn laat drink.[f]
23 *Mag hulle tafel voor hulle 'n vangnet word,
'n valstrik vir hulle vriende.
24 Mag hulle oë dof word,
sodat hulle nie kan sien nie.
Laat hulle heupe gedurig bewe.
25 *Stort u vervloeking oor hulle uit;
mag u woede hulle inhaal.
26 *Mag hulle kamp verlate wees;
mag daar in hulle tente geen bewoner wees nie.
27 Want dié wat deur U geslaan is,
word deur hulle agtervolg,
en oor die pyn van dié wat deur U gewond is,
het hulle hulle monde vol.
28 Voeg skuld by hulle skuld,
laat hulle nie toegang hê tot u •geregtigheid nie.
29 *Mag hulle uitgewis word uit die boek van die lewe;
mag hulle nie saam met die regverdiges opgeteken word nie.

30 Ek is magteloos en verkeer in pyn;
mag u verlossing, o God, my beskerm.

31 Ek wil die Naam van God met 'n lied loof;
ek wil sy grootheid met 'n danklied besing.
32 Dit sal vir die Here aanneemliker wees as beeste,
as bulle met horings en gesplete hoewe.
33 Die verdruktes sal dit sien;
hulle sal bly wees.
Julle wat God raadpleeg, skep moed,
34 want die Here luister na die behoeftiges;
Hy minag nie sy gevangenes[g] nie.

35 Hemel en aarde moet Hom loof,
oseane en alles wat daarin beweeg;
36 want God gaan Sion verlos,
Hy gaan die stede van Juda herbou.
Hulle sal daar woon en die land[h] besit.
37 Die nageslag van sy diensknegte sal dit erf;
hulle wat sy Naam liefhet, sal daarin woon.

70 1 Vir die •musiekleier. Van Dawid. Ter herinnering.

2 O God, red my,
    HERE, kom my gou te hulp!
3 Laat dié wat my lewe soek,
    verneder word en verleë staan.
Laat hulle wat my teenspoed begeer,
    terugdeins en in die skande kom.
4 Laat hulle wat sê, “Aha! Aha!”,
    terugval oor die skande waarin hulle beland.

5 Mag almal wat U soek,
    uitgelate wees en hulle in U verheug.
Mag hulle wat u verlossing liefhet,
    voortdurend sê: “God is groot!”

6 Maar ek is magteloos en behoeftig.
O God, haas U na my;
U is my hulp en my bevryder!
HERE, moenie talm nie!

71
1 By U, HERE, skuil ek;
laat my tog nooit beskaamd staan nie.
2 Red my tog en bevry my
deur u •geregtigheid;
draai u oor na my en verlos my.
3 Wees vir my 'n rots,
'n skuiling waarheen ek altyd kan gaan,
wat U beskik vir my verlossing.
Ja, U is my rotsvesting en my bergskuiling.
4 My God, bevry my
uit die hand van goddelose mense,
uit die greep van hulle wat onreg doen
en geweld pleeg.
5 Want U is my hoop, my Heer;
HERE, van my jeug af stel ek my vertroue in U.
6 Op U steun ek van my geboorte af;
toe ek uit die moederskoot gekom het,
het U my naelstring geknip.i
U loof ek gedurigdeur.
7 Vir baie was ek 'n slegte teken,
maar U was my veilige skuilplek.
8 My mond is vol lof vir U,
vol van u heerlikheid die hele dag lank.

9 U moet my nie verwerp
wanneer die ouderdom kom nie,
moet my nie verlaat wanneer my kragte afneem nie.
10 Want my vyande praat oor my;
hulle wat my dophou, maak saam planne
11 en sê: “God het hom verlaat;
agtervolg en gryp hom,
want niemand kan hom red nie.”

12 O God, bly nie ver van my af nie;
my God, kom my gou te hulp.
13 Laat hulle wat my lewe bedreig,
in skaamte vergaan;
laat hulle wat my leed wil aandoen,
in skande en vernedering gehul wees.

14 Maar ek, ek sal voortdurend hoop,

al u lof steeds meer besing.
15 My mond sal van u geregtigheid vertel,
van u verlossingsdade, die hele dag lank,
al is die getal bo my begrip.
16 Ek sal ingaan met vermelding[j]
van die magtige dade van die HERE, my Heer;
ek sal getuig van u geregtigheid,
net U s'n.
17 O God, U het my geleer van my jeug af,
en tot nou toe maak ek u wonderdade bekend,
18 selfs tot in die ouderdom en grysheid, o God.
Moet my nie verlaat voordat ek
aan die nageslag u magtige optrede[k]
bekend gemaak het nie,
aan almal wat nog kom, u magsdaad.
19 O God, u geregtigheid strek tot aan die hoogte,
U wat grootse dade verrig het.
O God, wie is soos U?
20 U wat my baie benoudhede en rampe
laat ervaar het,
U sal my weer lewend maak,[l]
my weer uit die watermassas
van die wêreld laat opkom.
21 U moet tog my aansien verhoog;
draai om, troos my.
22 Dan sal ook ek U loof met harpsnare
vir u getrouheid, my God;
ek wil vir U speel op 'n lier,
o Heilige van Israel.
23 My lippe sal jubel wanneer ek vir U speel,
ja, my hele wese wat U vrygemaak het.
24 Ook my tong sal die hele dag oor u geregtigheid prewel,[m]
omdat daardie mense[n] beskaamd staan,
omdat hulle wat my leed wil aandoen,
in die skande gekom het.

72

1 Van Salomo.

O God, u wette, skenk dit aan die koning,
ja, u regverdigheid aan die seun van die koning.
2 Mag hy u volk regverdig oordeel,
ja, u magteloses billik oordeel.
3 Deur •geregtigheid sal berge en heuwels
voorspoed bring vir die volk.
4 Hy sal die magteloses van die volk se regte handhaaf,
die kinders van behoeftiges verlos,[o]
maar onderdrukkers verpletter.
5 Hulle sal vir U ontsag hê
solank die son en die maan nog daar is,
vir geslagte lank.

6 Mag die koning[p] wees soos reën
wat neerdaal op 'n gesnyde grasveld,
soos reënbuie wat die aarde deurweek.[q]
7 In sy tyd sal regverdiges floreer,
welvaart sal oorvloedig wees
tot die maan nie meer daar is nie.

8 Mag hy heers van see tot see,
van die Eufraat[r] tot by die uithoeke van die aarde.
9 Voor hom sal die woestynbewoners kniel;
sy vyande sal stof lek.
10 [s]Die konings van Tarsis en die kuslande
sal belasting betaal;
die konings van Skeba en Seba sal skatplig[t] lewer.
11 Al die konings sal diep voor hom buig,
al die nasies sal hom dien;
12 want hy sal behoeftiges wat om hulp roep, uitred,
ook magteloses en mense wat nie helpers het nie.
13 Hy sal deernis hê met hulpeloses en behoeftiges;
die lewens van behoeftiges sal hy bevry.
14 Van onderdrukking en geweld
sal hy hulle lewe vrykoop.
Hulle bloed sal kosbaar wees in sy oë.

15 [u]Mag hy lank lewe!
Mense sal vir hom van die goud van Skeba gee;

hulle sal voortdurend vir hom bid
en hom die hele dag seën toewens.

16 Mag die land oortrek wees met graan,
die are golwend oor die bergtoppe
soos die Libanon.
Mense in die stede sal in bloei staan
soos die plante van die land.

17 Mag sy roem vir altyd duur,
sy naam voortleef[v] solank die son bestaan.
Mense sal mekaar dan sy seëninge toewens;
al die nasies sal hom gelukkig noem.

18 *Die Here God, die God van Israel, moet geprys word,
Hy wat wonders doen, net Hy alleen.
19 Sy luisterryke Naam moet vir ewig geprys word;
mag sy heerlikheid die hele aarde vul.
Amen, amen.[w]
20 Die gebede van Dawid, die seun van Isai, eindig hier.

BOEK DRIE

(Ps 73 — 89)

73 1 'n Psalm. Van Asaf.

God is waarlik vir Israel goed,
vir hulle wat rein harte het.
2 Maar ek,
so byna het my voete die pad byster geraak,
amper het my voetstappe gegly.
3 Want ek het verwaande mense beny;
ek het die voorspoed van goddelose mense gesien.
4 Hulle het immers tot hulle dood geen sorge nie;
en hulle liggame is vet.
5 Aan die sorge van sterflinge
het hulle nie deel nie,
en saam met gewone mense
word hulle nie geteister nie.
6 Daarom versier verwaandheid hulle nekke,
bedek 'n kleed van geweld hulle.
7 Hulle sondeskuld[x] spruit uit ongevoelige harte,
hulle oortree met versinsels van die hart.
8 Hulle onderhandel smalend, en met bose bedoelings;
uit die hoogte dreig hulle met geweld.
9 Hulle rek hulle monde teen die hemel,
en laat hulle tonge los oor die aarde.
10 — [y]Daarom bring God[z] sy volk hierheen terug[a] —
Wie vol is,[b] word deur hulle uitgepers,
11 en hulle sê: “Hoe sal God dit weet?
Is daar dan kennis by die Allerhoogste?”
12 Kyk, dit is hoe goddelose mense is:
Altyd rustig, vermeerder hulle hulle rykdom.

13 Ja, tevergeefs het ek my hart rein gehou
en my hande in onskuld gewas.
14 Ek is die hele dag geteister;
my kastyding was in die oggend reeds daar.
15 As ek sou dink:
Ek wil soos hulle praat,
kyk, dan sou ek ontrou wees
aan die nageslag van u kinders.

16 Ek het toe diep nagedink
om dit te probeer verstaan;
dit het my gekwel,
17 totdat ek in die heiligdom van God
ingegaan het.
Ek het insig gekry in hulle lot.
18 Ja, U laat hulle op gladde plekke beland,
U bring hulle tot 'n val oor hulle geknoei.
19 Hoe word hulle in 'n oogwink 'n skrikbeeld,
hoe kom hulle volledig tot 'n einde deur verskrikking!
20 My Heer, soos 'n droom waaruit mens wakker word,
verag U hulle beeld wanneer U ontwaak.

21 Toe my hart aan die gis was
en my niere[c] deurboor,
22 was ek dom en sonder begrip;
ek was 'n dier teenoor U.

23 En tog was ek altyd by U;
U het my regterhand vasgehou.
24 Deur die raad wat U gee, lei U my,
en daarna neem U my eervol weg.
25 Wie is daar vir my in die hemel?
As ek by U is, begeer ek niks op aarde nie.
26 My liggaam en my hart kan maar wegkwyn,
God is die rots van my hart
en my erfdeel vir altyd.
27 Want kyk, dié wat ver van U af is,
gaan ten gronde;
U vernietig dié wat aan U ontrou is.
28 Maar wat my betref,
die nabyheid van God is vir my goed.
Ek het my Heer, die HERE, my skuilplek gemaak,
sodat ek van al u werk kan vertel.

74

1 'n *Maskiel.*[d] Van Asaf.

Waarom, o God, verstoot U ons vir altyd?
Waarom smeul u woede
teen die kleinvee van u weiplek?
2 *Dink aan u volk wat byeen is,
wat U in die voortyd gekoop het,
wat U as stam, as u eiendom, losgekoop het;
dink aan die Sionsberg, waar U gewoon het.
3 Klim tog op na die ewige puinhope,
na al die verwoesting
wat die vyand aangerig het in die heiligdom.
4 U teenstanders het gebrul
binne-in u ontmoetingsplek;
hulle het hulle baniere
as oorwinningstekens opgerig.
5 Dit is bekend:
Toe hulle saam met die fynhout
byle teen die trappe op gevat het,
6 het hulle ook die paneelwerk daar afgestroop
met handbyle en breekysters.[e]
7 Hulle het u heiligdom aan die brand gesteek;
tot op die grond het hulle
die woonplek van u Naam ontheilig.
8 Hulle het gedink:
"Ons moet alles tegelykertyd tot niet maak."
Hulle het toe ook al die ontmoetingsplekke van God
in die land verbrand.

9 Ons sien nie meer ons tekens nie,
daar is nie meer 'n profeet nie;
en niemand by ons weet hoe lank nog nie.
10 Hoe lank, o God,
gaan die teenstander nog die spot dryf,
gaan die vyand u Naam vir ewig verag?
11 Waarom hou U u hand, u regterhand,[f] terug?
Trek dit uit die vou van u kleed![g]
Maak 'n einde hieraan!

12 God is my koning van die vroegste tye af,
Hy wat verlossingsdade verrig

hier op aarde.
13 Dit is U wat met u krag die see geskud het,
die koppe van seemonsters
op die water verpletter het,
14 die koppe van die Leviatan[h] verbrysel het,
dit as kos vir woestynbewoners gegee het.
15 U het fontein en stroom oopgebreek;
U het standhoudende riviere laat opdroog.
16 Aan U behoort die dag;
ook die nag behoort aan U.
U het aan die maan en die son 'n vaste plek gegee.
17 Ja, dit is U wat al die grense van die aarde
vasgestel het;
somer en winter, U het dit gevorm.

18 Dink daaraan dat die vyand die spot dryf, HERE,
dat 'n dwase volk u Naam verag.
19 Moet tog nie die lewe van u tortelduif
aan wilde diere oorgee nie;
die lewens van u magteloses —
moet dit nie vir ewig vergeet nie. •*Sela*

20 Hou die verbond in die oog,
want die donker plekke van die wêreld[i]
is vol nedersettings van geweld.
21 Laat die onderdruktes
nie in vernedering terugkeer nie.
Die magteloses en behoeftiges sal u Naam loof.

22 Staan tog op, o God, verdedig u regsaak!
Dink daaraan dat U die hele dag
deur dwase gespot word.
23 Moenie die stem van u teenstanders vergeet nie,
die gejoel wat voortdurend opklink
van hulle wat teen U opstaan.

75 1 Vir die •musiekleier. *Al tasjgeet.*[j] 'n Psalm. Van Asaf. 'n Lied.

2 Ons bring lof aan U, o God,
ons bring lof.
U Naam is na aan ons.
Mense vertel van u wonderwerke.

3 God sê:[k]
"Wanneer die tyd aanbreek wat Ek bepaal het,[l]
oordeel Ek regverdig.
4 As die aarde en al sy bewoners geskud word —
Ek het sy pilare gevestig." •*Sela*

5 Vir verwaande mense sê ek:
"Moenie verwaand wees nie."
Vir die goddelose mense:
"Moenie horings oplig[m] nie.
6 Moenie julle horings teen die hemel lig nie;
moenie verwaand, met 'n stywe nek, praat nie.
7 Want nie van waar die son opkom
of van waar hy ondergaan,
en ook nie vanaf die woestyn[n]
kom verheffing nie.
8 Nee, God is regter:
Die een verneder Hy,
die ander verhef Hy."
9 *Ja, daar is 'n beker in die hand van die HERE
met wyn wat gegis het en vol kruie is.
Al die goddelose mense sal dit moet drink,
dit tot die droesem moet ledig.

10 En ek, ek sal dit altyd verkondig,
ek sal oor die God van Jakob sing:
11 "Al die horings van goddelose mense sal Ek afbreek,
maar die horings van regverdiges sal opgelig word."

76 1 Vir die •musiekleier. Met snarespel. 'n Psalm. Van Asaf. 'n Lied.

2 God is in Juda bekend,
in Israel is sy Naam groot.
3 In Salem[o] was sy skuilplek,
sy lêplek in Sion.[p]
4 Daar het Hy brandpyle van die boog,
skild en swaard en steekspies, stukkend gebreek.

5 U was skitterend, magtig,
op die berge wat die prooi moes wees.[q]
6 Dié met dapper harte het self die buit geword;
hulle het die ewige slaap ingegaan.
Nie een van die krygsmanne kon 'n hand lig nie.
7 O God van Jakob,
net maar by die aanhoor van u strydkreet
het bemanning en perde
van strydwaens reeds in 'n beswyming geraak.

8 U — ontsagwekkend is U!
Wie kan, vanweë die krag van u woede,[r]
voor U bly staan?
9 Uit die hemel het U die oordeel aangekondig.
Die aarde het gevrees en stil geword
10 toe God opstaan om vonnis te vel,
om al die verdruktes van die land te verlos. •*Sela*
11 Ja, menslike woede lei tot lof aan U,
dié wat oorbly ná die woedebuie,
sal feesvier tot U eer.[s]

12 Lê geloftes af aan die HERE julle God
en betaal dit.
Almal wat rondom Hom is,[t]
moet geskenke bring vir die Ontsagwekkende.
13 Hy breek die veggees van leiers,
Hy is vreesaanjaend
vir die konings van die aarde.

77

1 Vir die •musiekleier. Op *Jedoetoen*.u Van Asaf. 'n Psalm.

2 Ek roep hardop na God,
ek roep om hulp.
Ek roep hardop na God,
sodat Hy my moet hoor.
3 In die tyd van my nood soek ek my Heer.
In die nag hou ek onvermoeid my hande uitgestrek;
ek is ontroosbaar.
4 Ek dink aan God en ek kreun;
ek kla, en dit mergel my uit. •*Sela*

5 U hou my ooglede oop;
ek is ontsteld en kan nie praat nie.
6 Ek dink terug aan vervloë dae,
aan vergange jare.
7 Ek dink in die nag aan my harpspel;
my hart kla en my gees is soekend.
8 Sal my Heer ons dan vir ewig verstoot
en ons nooit weer aanvaar nie?
9 Is dit vir altyd die einde van sy troue liefde?
Het sy boodskappe van geslag tot geslag
nou tot 'n einde gekom?
10 Het God vergeet om genadig te wees,
of het Hy in woede sy ontferming opgehef? *Sela*

11 Toe het ek gesê:
"Dit is wat my kwel —
die verandering van die Allerhoogste se regterhand."
12 Ek sal die HERE se dade onthou,
ja, ek wil sy wonders van vroeër onthou.
13 Ek sal oor al u werke bly prewel,v
oor u handelinge sal ek nadink:
14 O God, u weg is heilig.
Wie is so 'n groot god soos God?
15 U is die God wat wonders doen,
U het u krag onder die volke bekend gemaak.
16 U het u volk met u arm losgekoop —
die kinders van Jakob en Josef. *Sela*

17 Die water het U gesien, o God,

die water het U gesien,
dit het ineengekrimp;
ja, die watervloede het gebewe.
18 Wolke het water uitgegiet,
donderwolke het gedreun,
ja, u pyle het heen en weer geflits.
19 Die donder was die geluid van u strydwawiele,
weerligstrale het die wêreld verlig,
die aarde het geskud en gebewe.
20 Deur die see het u pad geloop;
u paaie was deur massas water,
    maar u spore onherkenbaar.

21 U het, deur die hand van Moses en Aäron,
    u volk soos kleinvee gelei.

78

1 'n *Maskiel.*w Van Asaf.

My volk, luister na my onderrig;
spits julle ore vir die woorde uit my mond.
2 xEk gaan my mond oopmaak vir 'n spreuk,
ek gaan raaisels uit die verlede na vore haal.
3 Wat ons gehoor het en weet,
wat ons voorouers aan ons vertel het,
4 *mag ons nie vir ons kinders wegsteek nie.
Aan die volgende geslag sal ons
die roemryke dade van die HERE vertel:
van sy mag en die wonders wat Hy gedoen het.

5 Hy het 'n bepaling neergelê in Jakob,
'n wet vasgestel in Israel:
Wat Hy ons voorouers beveel het,
moet aan hulle kinders bekend gemaak word,
6 sodat die volgende geslag dit sal weet,
die kinders wat nog gebore moet word,
sal opstaan en dit aan hulle kinders vertel,
7 en sodat húlle weer hulle vertroue in God kan stel,
God se dade nie vergeet nie
en sy bevele kan nakom.
8 *Hulle mag nie soos hulle voorouers wees nie —
'n hardkoppige en opstandige geslag,
wie se harte onbestendig was
en wie se gees nie aan God getrou was nie.

9 Die kinders van Efraim, gewapende boogskutters,
het teruggeval op die dag van die geveg.
10 Hulle het nie by God se verbond gehou nie,
en volgens sy wet wou hulle nie optree nie.
11 Hulle het sy dade vergeet,
sy wonders wat Hy hulle laat sien het.
12 Voor die oë van hulle voorouers
het Hy wonders gedoen in Egipteland,
op die vlakte van Soan.
13 Hy het die see oopgekloof en hulle laat deurtrek;
Hy het die water laat opdam soos 'n wal.
14 Hy het hulle met 'n wolk gelei bedags,
en die hele nag met die lig van vuur.

15 *Hy het rotse oopgekloof in die woestyn[y]
en hulle baie laat drink,
asof daar 'n vloed was.
16 Hy het strome uit die rotswand laat vloei,
en water laat afloop soos riviere.

17 Maar hulle het steeds voortgegaan
om teen Hom te sondig,
om in die dorre streek
teen die Allerhoogste opstandig te wees.
18 Hulle het God doelbewus[z] uitgedaag
deur kos te vra wat hulle begeer.
19 Hulle het hulle teen God uitgespreek;
hulle het gesê:
"Kan God 'n tafel dek in die woestyn?
20 Kyk, Hy het 'n rots geslaan
en water het uitgestroom,
spruite het gevloei.
Sou Hy ook brood kon gee
of vleis voorberei vir sy volk?"
21 Daarom, toe die HERE dit hoor,
het sy woede opgevlam
en 'n vuur is aangesteek teen Jakob.
Ook het toorn opgelaai teen Israel,
22 omdat hulle nie in God geglo het nie,
en nie op sy verlossing vertrou het nie.

23 Hy het die wolke daarbo bevel gegee
en die deure van die hemel oopgemaak.
24 **Hy het manna om te eet op hulle laat reën,
koring van die hemel het Hy aan hulle gegee,
25 die brood van engele[a] — mense het dit geëet.
Padkos het Hy vir hulle tot versadiging toe gegee.
26 Hy het die oostewind in die lug laat opsteek
en deur sy krag die suidewind laat waai.
27 Hy het vleis soos stof op hulle laat neerreën,
vlieënde voëls soos sand aan die see.
28 Hy het dit rondom sy tabernakel
in die middel van sy kamp laat val.
29 Hulle het geëet en was heeltemal versadig;
Hy het wat hulle begeer het, vir hulle gebring.
30 Maar hulle het nie afgesien van hulle begeerte nie.
Daar was nog kos in hulle monde,
31 *toe laai God se toorn al teen hulle op.

Hy het die vetstes onder hulle om die lewe gebring
en die jongmanne van Israel op hulle knieë gedwing.

32 Ten spyte hiervan het hulle steeds gesondig
en nie aan sy wonders geglo nie.
33 So het Hy hulle dae laat eindig in nietigheid
en hulle jare in verskrikking.

34 As Hy begin om hulle om die lewe te bring,
raadpleeg hulle Hom;
hulle draai terug en soek God.
35 Hulle onthou dat God hulle rots is,
ja, dat God, die Allerhoogste, hulle losser[b] is.
36 Maar hulle bedrieg Hom met die mond
en lieg vir Hom met die tong.
37 *In hulle harte was hulle nie standvastig
teenoor Hom nie;
hulle was nie getrou aan sy verbond nie.

38 Maar Hy is barmhartig;
Hy bedek hulle sondeskuld;
Hy delg hulle nie uit nie.
Hy hou dikwels sy toorn terug
en laat nie sy woede ten volle geld nie.
39 Hy dink daaraan dat hulle vlees is,
net maar 'n asemteug wat gaan
en nie weer terugkeer nie.

40 Hoe dikwels was hulle nie opstandig
teen Hom in die woestyn,
het hulle Hom nie gegrief in die wildernis nie.
41 Hulle het God weer uitgedaag,
en die Heilige van Israel gekrenk.
42 Hulle het nie onthou wat sy hand gedoen het nie,[c]
dié dag toe Hy hulle vrygekoop het
van verdrukkers,
43 toe Hy sy tekens gedoen het in Egipte
en sy wonders op die vlakte van Soan.
44 *Hy het hulle riviere in bloed verander,
ook hulle strome —
hulle kon glad nie daarvan drink nie.
45 Hy het steekvlieë onder hulle losgelaat,
en dit het hulle geteister;[d]
ook paddas, en dit het verwoesting

onder hulle aangerig.
46 Hy het hulle opbrengs
aan kaalvretersprinkane gegee,
die vrug van hulle arbeid aan treksprinkane.
47 Hy het hulle wingerdstokke deur hael vernietig
en hulle wildevyebome deur 'n verwoestende vloed.
48 Hy het hulle beeste aan hael oorgegee,
en hulle vee aan weerligstrale.
49 Hy het sy gloeiende toorn onder hulle ingestuur:
woede, vervloeking en benoudheid —
'n hele afdeling boodskappers van onheil.
50 Hy het die weg gebaan vir sy toorn;
Hy het hulle nie van die dood weggehou nie,
maar hulle lewens aan pessiektes oorgegee.
51 Hy het elke •eersgeborene in Egipteland getref,
die eerstelinge van hulle manlike krag
in die tente van Gam.*

52 Maar soos kleinvee het Hy sy volk laat uitbreek.
Toe het Hy hulle soos 'n kudde in die woestyn gelei,
53 Hy het hulle veilig gelei,
hulle was nie verskrik nie.
Hulle vyande is deur die see oorstroom.
54 Hy het hulle na sy heilige grondgebied gebring,
na die berg wat sy regterhand[e] verwerf het.
55 Hy het nasies voor hulle uit verdryf.
Met 'n maatlyn het Hy vir hulle
'n erfenis aangewys,
en die stamme van Israel
in hulle[f] tente laat woon.

56 Maar hulle was opstandig
en het God, die Allerhoogste, uitgedaag;
hulle het nie sy bepalings nagekom nie.
57 Hulle het afgewyk en was ontrou
soos hulle voorouers;
hulle het verander in 'n slap boog.
58 Hulle het Hom gegrief
met hulle hoogtes;[g]
met hulle afgodsbeelde
het hulle Hom gekrenk.
59 Toe God daarvan gehoor het,
was Hy woedend
en het Israel heeltemal verwerp.

60 Hy het die tabernakel by Silo* prysgegee,
die tent waarin Hy tussen mense gewoon het.[h]
61 Hy het sy krag in ballingskap oorgegee,
sy heerlikheid[i] in die hande van teenstanders.
62 Hy het sy volk aan die swaard oorgegee;
Hy was woedend vir sy eiendom.
63 Sy jongmanne is deur vuur verteer,
en sy jongvroue is nie met liedere geprys nie.
64 Sy priesters het deur die swaard geval
en sy weduwees kon nie rou nie.

65 Toe het my Heer asof uit die slaap wakker geword,
soos 'n held uit die roes van wyn.
66 Hy het sy teenstanders teruggedryf
en ewige bespotting oor hulle gebring.

67 Hy het die tent van Josef verwerp
en die stam van Efraim nie gekies nie.
68 Maar Hy het die stam van Juda gekies,
die Sionsberg wat Hy liefhet.
69 Hy het sy heiligdom so vas
soos die hoë hemele gebou,[j]
soos die aarde wat Hy vir ewig gevestig het.
70 Hy het Dawid, sy dienskneg, gekies,
en hom van die skaapkrale af weggeneem.
71 Agter die lammerooie het Hy hom laat haal
om Jakob, sy volk, op te pas,
Israel, sy eiendom.
72 Dawid[k] het hulle met 'n opregte hart opgepas;
met die vaardigheid van sy hande het hy hulle gelei.

79

1 'n Psalm. Van Asaf.

*O God, nasies het in u eiendom ingegaan,
hulle het u heilige tempel verontreinig;
hulle het Jerusalem tot puinhope gemaak.
2 Hulle het die lyke van u dienskneгte
vir die voëls van die hemel as kos gegee,
die vleis van u getroue volgelinge
vir die wilde diere van die land.
3 *Hulle het hulle bloed
soos water uitgestort om Jerusalem,
en daar was niemand wat hulle begrawe nie.

4 Ons het die bespotting van ons bure geword,
die hoon en spot van hulle rondom ons.
5 Hoe lank nog, HERE?
Gaan U vir ewig toornig bly;
sal u heilige jaloesie soos 'n vuur bly brand?
6 *Stort u gramskap uit oor die nasies
wat U nie ken nie,
oor die koninkryke
wat u Naam nie aanroep nie;
7 want hulle het Jakob verteer,
sy woonplek verlate gemaak.

8 Moet tog nie ons vroeëre sondes teen ons hou nie;
laat u ontferming ons gou bereik,
want ons het baie min geword.
9 Help ons, o God wat ons verlos,
ter wille van die eer van u Naam.
Red ons uit en bedek ons sondes,
ter wille van u Naam.
10 *Waarom moet die nasies sê:
“Waar is julle God?”
Laat dit onder die nasies bekend word
dat U die bloed van u dienskneгte wat gestort is,
voor ons oë wreek.
11 Laat die gesug van gevangenes U bereik;
laat hulle, gedoem tot die dood,
deur u groot mag[1] gespaar bly.
12 Vergeld ons bure sewevoudig

in hulle skoot vir die bespotting
    waarmee hulle U bespot het, my Heer!

13 Ons is u volk en die skape wat U laat wei;
ons sal U vir altyd loof.
Van geslag tot geslag sal ons vertel
van die lof wat U toekom.

80 1 Vir die •musiekleier. Op *Sjosjaniem* [m] *edoet.*[n] Van Asaf. 'n Psalm.

2 Herder van Israel, luister tog!
U wat Josef soos kleinvee lei,
U wat oor die gerubs troon[o] —
laat skyn tog u lig
3 voor Efraim, Benjamin en Manasse!
Laat u mag ontwaak
en kom tot ons redding.

4 O God, herstel ons;
laat skyn die lig van u teenwoordigheid,
sodat ons verlos kan word.

5 Here, God, Heerser oor alle magte,
hoe lank gaan u woede nog smeul
teen die gebed van u volk?
6 U het hulle brood van trane laat eet;
U het hulle trane in oormaat laat drink.
7 U het ons 'n bron van stryd gemaak vir ons bure,
ons vyande dryf met ons[p] die spot.

8 O God, Heerser oor alle magte, herstel ons;
laat skyn die lig van u teenwoordigheid,
sodat ons verlos kan word.

9 U het in Egipte 'n wingerdstok uitgetrek;
U het nasies verdryf en hom geplant.
10 U het voor hom skoongemaak;
hy het wortel geskiet en die land vol gerank.
11 Berge is deur sy skadu oordek,
die magtige seders deur sy takke.
12 Hy het sy ranke uitgestoot tot by die see,[q]
en sy lote tot by die rivier.[r]
13 Waarom het u sy tuinmuur afgebreek,
sodat almal wat daar verbygaan, sy vrugte pluk?
14 Varke uit die bos verniel hom;
diertjies uit die veld vreet hom kaal.
15 O God, Heerser oor alle magte,
kom tog terug!

Kyk uit die hemel en sien dit raak!
Versorg hierdie wingerdstok,
16 die steggies[s] wat u regterhand[t] geplant het,
die spruit wat U vir Uself grootgemaak het.
17 Hy is met vuur verbrand, afgekap.
Laat die vyande[u] vergaan
weens die bedreiging van u teenwoordigheid.
18 Hou tog u hand oor die man aan u regterkant,[v]
oor die mensekind wat U vir Uself grootgemaak het.
19 Ons sal nie van U wyk nie.
Maak ons lewend![w]
Net ú Naam sal ons aanroep.

20 HERE, God, Heerser oor alle magte, herstel ons;
laat skyn die lig van u teenwoordigheid,
sodat ons verlos kan word.

81 1 Vir die •musiekleier. Op die *Ghitiet*.x Van Asaf.

2 Juig tot eer van God, ons krag,
jubel tot eer van die God van Jakob.
3 Begin die begeleiding,
speel op tamboeryne,
op lieflike liere en op harpe.
4 Blaas ramshorings met nuwemaan,
met volmaan vir ons feesdag;
5 want dit is 'n vaste instelling vir Israel,
'n besluit van die God van Jakob.
6 As 'n bepaling het Hy dit neergelê vir Josef
toe Hy uitgetrek het teen Egipteland.

In 'n taal wat ek nie ken nie, hoor ek:y
7 "Ek het die las van sy skouerz verwyder;
sy hande is vry van die dramandjie.
8 Toe daar nood was, het jy geroep,
en Ek het jou uitgered.
Ek het jou geantwoord uit die beskutting
van die donderweer;*
Ek het jou getoets by die water van Meriba. •*Sela*

9 "Luister, my volk,
Ek wil jou waarsku, Israel;
as jy maar net na My sal luister:
10 By jou mag daar geen verbode gode wees nie,
jy mag nie voor vreemde gode
in aanbidding buig nie.
11 Ek, die HERE, is jou God
wat jou uit Egipteland laat optrek het.
Maak jy jou mond wyd oop,
dan vul Ek dit.

12 "Maar my volk het nie na My geluister nie,
Israel het hom nie aan My gesteur nie.
13 Ek het hulle aan die eiewilligheid
van hulle harte oorgelaat;
hulle het hulle eie raad gevolg.
14 As my volk net na My wou luister,
as Israel maar my paaie wou volg!

15 Ek sou hulle vyande summier verneder,
Ek sou my hand teen hulle teenstanders draai."

16 Hulle wat die Here haat,
sal nog voor Hom kruip;
dit is hulle lot vir altyd.
17 Maar Hy sal Israel[a] met die beste koring voed,
"Uit 'n rots sal Ek jou met heuning versadig."*

82

1 'n Psalm. Van Asaf.

God staan op in die vergadering van die gode;
in die teenwoordigheid van die gode
lewer Hy uitspraak:
2 “Hoe lank gaan julle nog onregverdig oordeel
en vir goddelose mense partydig wees? •*Sela*
3 Handhaaf die reg van hulpeloses en vaderloses;
laat reg geskied aan die magteloses en verarmdes.
4 Bevry die hulpeloses en behoeftiges,
red hulle uit die mag van goddelose mense.

5 “Hulle[b] weet niks en hulle verstaan nie,
hulle verkeer in die duister.
Al die fondamente van die aarde wankel.

6 “Ek het self gesê julle is gode,*
seuns van die Allerhoogste, julle almal.
7 Maar, soos mense sal julle sterf,
soos enige leier sal julle val.”

8 Staan op, o God, oordeel die aarde,
want U het besitreg oor al die nasies.

83 1 'n Lied. 'n Psalm. Van Asaf.

2 O God, moet tog nie stilbly nie;
moet U nie doof hou nie
en moenie stil wees nie, o God.
3 Want kyk, u vyande is oproerig,
u haters loop kop omhoog.
4 Teen u volk maak hulle listig planne,
hulle beraadslaag teen dié wat
by U geborge is.
5 Hulle het gesê:
"Kom ons maak hulle as 'n nasie tot niet,
sodat die naam Israel nie meer onthou word nie."
6 Ja, hulle het eendragtig saamgespan;
teen U het hulle 'n verdrag gesluit:
7 die tente van Edom en die Ismaeliete,
Moab en die nageslag van Hagar,
8 Gebal, Ammon en Amalek,
Filistea en ook die inwoners van Tirus.
9 Ook Assirië het by hulle aangesluit;
hulle het die nageslag van Lot die hand gereik.[c]
10 Maak met hulle soos met Midian,*
soos met Sisera,
soos met Jabin by die spruit Kison.*
11 Hulle is uitgedelg by En-dor,
hulle het mis vir die grond geword.
12 Maak met hulle, met hulle vooraanstaandes
soos met Oreb en Seëb,*
met al hulle aanvoerders
soos met Seba en Salmunna,*
13 wat gesê het:
"Laat ons die weivelde van God
in besit neem."
14 My God, maak hulle soos tolbosse,
soos kaf voor die wind.
15 Soos vuur 'n woud uitbrand,
soos 'n vlam berge aan die brand steek,
16 so moet U hulle agtervolg met u stormwind,
hulle met u storm in verwarring bring.
17 Bedek hulle gesigte met skande,
dan sal hulle u Naam aanroep, HERE.

18 Laat hulle vir altyd beskaamd staan en verward wees;
laat hulle verleë wees en wegkwyn.
19 Dan sal hulle weet dat net U,
wie se Naam HERE is,
die Allerhoogste is oor die hele wêreld.

84 1 Vir die •musiekleier, op die *Ghitiet*.[d] Van die Koragiete. 'n Psalm.

2 Hoe lieflik is u woning,
HERE, Heerser oor alle magte!
3 My •siel verlang, ja, smag
na die voorhowe van die HERE;
my hart en liggaam roep hardop
na die lewende God.
4 Selfs 'n mossie vind 'n tuiste,
en 'n swaeltjie haar nes
waarin sy haar kleintjies neerlê,
by u altare,
HERE, Heerser oor alle magte,
my Koning en my God!

5 Hoe gelukkig is hulle wat in u huis woon!
Hulle loof U gedurig. •*Sela*
6 Hoe gelukkig is mense wie se krag in U lê!
Die pelgrimstogte leef in hulle gedagtes:[e]
7 Trek hulle deur die Baka-vallei,[f]
maak hulle daarvan 'n fonteinlandskap —
dit is selfs van waterpoele[g] oortrek ná die vroeë reën.
8 Hulle gaan van krag tot krag,
hulle verskyn voor God in Sion.

9 HERE, God, Heerser oor alle magte,
hoor tog my gebed,
luister tog, God van Jakob! *Sela*
10 O God, sien ons skild[h] raak,
sien om na u gesalfde;
11 want 'n dag in u voorhowe
is beter as duisend daarbuite.
Ek wag liewer op die drumpel
van die huis van my God
as om te woon
in die tente van goddelose mense.

12 Ja, 'n son en skild is die HERE God;
genade en eer is wat die HERE skenk.
Hy hou wat goed is nie terug

van hulle wat onberispelik leef nie.

13 HERE, Heerser oor alle magte,
hoe gelukkig is mense wat op U vertrou!

85

1 Vir die •musiekleier. Van die Koragiete. 'n Psalm.

2 HERE, U was u land goedgesind;
U het die lot van Jakob verander.
3 U het die skuld van u volk vergewe;
U het al hulle sonde bedek. •*Sela*
4 U het al u woede teruggehou;
U het afgesien van u gloeiende toorn.

5 Herstel ons nou weer,
o God wat ons verlos;
bring u ergernis teenoor ons tot 'n einde.
6 Gaan U vir altyd teen ons toornig wees?
Gaan u toorn voortduur van geslag tot geslag?
7 Wil U ons nie maar weer lewend maak,i
sodat u volk hulle in U kan verheug nie?
8 HERE, laat ons weer u troue liefde ervaar,
skenk ons u verlossing.

9 Ek wil hoor wat God, die HERE, sê,
want Hy praat oor vrede vir sy volk
en sy getroue volgelinge.
Hulle moet net nie terugkeer
na dit waarop hulle vertrou nie.

10 Sy verlossing is beslis naby
dié wat vir Hom ontsag het.
Daarmee sal eerbied weer 'n plek hê
in ons land.
11 Troue liefde en waarheid ontmoet mekaar,
•geregtigheid en vrede omhels mekaar.
12 Waarheid sal uit die aarde spruit,
geregtigheid uit die hemel neerkyk.
13 Daarby sal die HERE gee wat goed is,
en ons land sal sy opbrengs lewer.
14 Geregtigheid gaan voor Hom uit
en baan vir sy voetstappe die weg.

86 1 'n Gebed. Van Dawid.

HERE, draai u oor na my; antwoord my,
want ek is magteloos en behoeftig.
2 Beskerm my lewe,
want ek is 'n getroue volgeling.
Verlos u dienskneg wat op U vertrou;
U is my God.
3 Wees my genadig, my Heer,
want na U roep ek die hele dag.
4 Maak die hart van u dienskneg bly,
want na U, my Heer, verlang ek.
5 U, my Heer, is immers goed en vergewensgesind,
en vol troue liefde teenoor almal wat na U roep.
6 HERE, hoor tog my gebed
en gee tog aandag aan my smeekgebede.
7 In die tyd van my nood roep ek na U,
want U antwoord my.

8 Daar is niemand soos U
onder die gode nie, my Heer,
en niks soos u werke nie.
9 *Al die nasies wat U gemaak het,
sal kom en voor U, my Heer,
in aanbidding buig;
hulle sal u Naam eer.

10 Want groot is U en U doen wonders;
U alleen is God.
11 Leer my u pad, HERE;
ek wil in u waarheid leef.[j]
Gee dat ek heelhartig
vir u Naam ontsag sal hê.
12 My Heer, my God, ek wil U loof
met my hele hart;
ek wil u Naam vir altyd eer,
13 want u troue liefde teenoor my is groot:
U het my lewe weggeruk
uit die doderyk[k] daar onder.

14 O God, vermeteles het teen my opgestaan,

hierdie klomp geweldenaars soek my lewe
en hou U nie voor oë nie.
15 Maar U, my Heer,
is 'n genadige en barmhartige God,
geduldig, vol troue liefde en waarheid.
16 Draai na my en wees my genadig;
gee u krag aan u dienskneg
en verlos die seun van u diensmeisie.
17 Gee my 'n teken van u goedheid
dat hulle wat my haat,
dit kan sien en beskaamd staan.
U, HERE, het my immers gehelp
en getroos.

87

1 Van die Koragiete. 'n Psalm. 'n Lied.

Die fondamente wat Hy gelê het,l
rus op heilige berge.
2 Die HERE het die poorte van Sion
liewer as al die wonings van Jakob.

3 Glorieryke dinge
word oor jou gesê,m
stad van God: •*Sela*
4 "Ek sal Rahabn en Babel
noem onder dié wat My erken;
ook Filistea en Tirus saam met Kuso
onder dié wat daar gebore is."p
5 En oor Sion word daar gesê:
"Elke persoon is in haar gebore
en die Allerhoogste self hou haar in stand."
6 Die HERE teken in die boekq van volke op:
"Hierdie een is daar gebore." *Sela*
7 rTerwyl hulle dans, sing hulle:
"Al my bronnes is in jou."

88 1 'n Lied. 'n Psalm. Van die Koragiete. Vir die •musiekleier. Op *Magalat le-anoot.*t 'n *Maskiel.*u Van Heman, die Esragiet.

2 Here, God wat my verlos —
bedags roep ek om hulp,
snags is my hulpgeroep voor U.
3 Laat my gebed U bereik,
gee aandag aan my weeklag;
4 want ek het genoeg gehad van teenspoed.

My lewe is by die doderyk;v
5 ek word gereken by dié
wat afdaal in die put.
Ek het geword soos iemand
wat kragteloos is —
6 vrygelaat onder die dooies,
soos gesneuweldes wat in 'n graf lê,
aan wie U nie meer dink nie;
hulle is weggesny uit u hand.
7 U het my heel onder
in die put geplaas,
in die donker plekke,
in die dieptes.
8 Op my druk u woede,
oor my breek al u golwe. •*Sela*

9 U het my bekendes van my vervreem,
U het my iets afstootlik gemaak vir hulle.w
Ek is opgesluit en kan nie uitkom nie;
10 my oë verdof van ellende.
Ek roep na U, Here, elke dag,
ek strek my handpalms na U uit.

11 Kan U aan dooies 'n wonder doen?
Of skimme, kan hulle opstaan,
kan hulle U loof? *Sela*
12 Word daar in die graf gepraat oor u troue liefde,
oor u betroubaarheid in die plek van vernietiging?
13 Is u wonders bekend in die duisternis
en u weldade in die land van vergetelheid?

14 En ek, na U roep ek om hulp, HERE,
elke oggend gaan my gebed op na U.
15 Waarom, HERE, verstoot U my,
verberg U u gesig vir my?
16 Ek is magteloos,
in doodsgevaar van my jeug af;
verslae[x] dra ek u verskrikkinge.
17 Oor my het u woedebuie gebreek,
u vreesaanjaende optrede vernietig my.
18 Die hele dag omring dit my soos water,
dit omsluit my heeltemal.
19 U het geliefdes en vriende van my vervreem;
my vertroueling is die duisternis.

89

1 'n *Maskiel.*y Van Etan, die Esragiet*.

2 Die bewyse van u troue liefde
wil ek altyd besing;
met my mond wil ek u trou verkondig
van geslag tot geslag.
3 Ja, ek sê dit:
Vir ewig hou u troue liefde stand.
In die hemel, daar het U u trou gevestig:
4 z“Ek het 'n verbond gesluit
met my uitverkorene,
Ek het aan my dienskneg, Dawid,
met 'n eed belowe,
5 a‘Vir altyd vestig Ek jou nageslag;
van geslag tot geslag hou Ek jou troon in stand.’ ” •*Sela*

6 Die hemel moet u wonders loof, HERE;
ja, u trou in die byeenkoms van heiliges.b
7 Want wie in die uitspansel
kan langs die HERE gestel word?
Wie onder die hemelingec
is aan die HERE gelyk —
8 *'n uiters gedugte God
in die vergadering van die heiliges,
en gevrees by almal om Hom?
9 HERE, God, Heerser oor alle magte,
wie is so magtig soos U, HERE?
U trou omring U;
10 U heers oor die deining van die see.
Wanneer die golwe styg,
bring U hulle tot bedaring.
11 *U het Rahabd verpletterend verslaan;
met u sterk arm het U u vyande verstrooi.

12 *Aan U behoort die hemel,
aan U ook die aarde.
Die wêreld en alles daarop —
U het dit gevestig.
13 Die noorde en die suide —
U het dit geskep.
Tabor en Hermon juig in u Naam.

14 U het 'n magtige arm;
u hand is sterk, u regterhand[e] reik hoog.
15 Reg en •geregtigheid is die basis van u troon;
troue liefde en waarheid gaan U vooruit.

16 Hoe gelukkig is die mense
wat die uitroep van vreugde ken,
wat in die lig van u teenwoordigheid leef, Here.
17 In u Naam juig hulle die hele dag;
oor u weldade is hulle in vervoering,
18 want U is hulle kragtige sieraad.
Deur u aanvaarding het U ons sterk gemaak;[f]
19 ja, aan die Here behoort ons skild,[g]
aan die Heilige van Israel behoort ons koning.

20 U het destyds in 'n visioen 'n belofte gemaak
aan u getroue volgelinge.[h]
U het gesê:
“Ek het hulp verleen aan 'n held,
Ek het 'n jongman uit die volk[i] verhoog.
21 *Ek het Dawid, my dienskneg, gevind;
met my heilige olie het Ek hom gesalf.
22 My hand sal aan hom bestendigheid gee,
ja, my arm sal hom sterk maak.
23 Vyande sal hom nie onverhoeds betrap nie,
en kwaadwilliges sal hom nie verdruk nie.
24 Sy teenstanders sal Ek voor hom verpletter,
sy haters sal Ek platslaan.
25 My getrouheid en troue liefde sal met hom wees,
en in my Naam sal hy sterk word.[j]
26 Ek sal sy hand op die see lê,
op die riviere[k] sy regterhand.
27 *Hy sal my aanroep,
‘U is my Vader, my God,
die Rots wat my verlos.’
28 *Ek sal hom dan as •eersgeborene aanwys,
die hoogste van die konings van die aarde.
29 Vir altyd sal Ek volhou
met my troue liefde vir hom,
en my verbond met hom
sal bestendig wees.
30 Ek sal sy nageslag vir ewig in stand hou,
en sy troon, solank as die hemel bestaan.

31 “As sy seuns van my wet afwyk,
volgens my beslissings nie leef nie;
32 as hulle my vaste voorskrifte ontheilig,
my bevele nie nakom nie,
33 sal Ek hulle oortreding met slae straf
en met houe hulle sondeskuld.
34 Maar my troue liefde
sal Ek nie aan hom onttrek nie,
en Ek sal nie my trou verloën nie.
35 Ek sal nie my verbond skend
of die woorde van my lippe verander nie.
36 Eens en vir altyd
het Ek by my heiligheid gesweer;
Ek sal nie vir Dawid lieg nie:
37 1Sy nageslag sal altyd daar wees
en sy troon soos die son voor My,
38 soos die maan wat altyd standhou —
'n betroubare getuie aan die hemelruim.” •*Sela*

39 Maar U self het hom verstoot en verwerp,
U was woedend vir u gesalfde.
40 U het die verbond met u dienskneg opgehef,
sy kroon tot in die grond ontheilig.
41 U het al sy skermmure afgebreek,
van sy versterkte stede ruïnes gemaak.
42 Almal wat daar verbygaan, het hom beroof;
hy het 'n bespotting geword vir sy bure.
43 U het die regterhand van sy teenstanders
hoog gelig.
U het al sy vyande bly gemaak.
44 U, o Rots, het ook sy swaard teen hom gedraai;
U het hom nie staande gehou in die stryd nie.
45 U het sy luister tot 'n einde gebring,
en sy troon, dié het U teen die grond gegooi.
46 U het die dae van sy jeug kortgeknip,
hom met skande bedek. *Sela*

47 Hoe lank nog, HERE?
Gaan U Uself vir ewig verberg,
sal u woede soos 'n vuur bly brand?
48 Dink aan my!
Hoe kort is die lewe!
Om watter sinlose rede
het U alle mensekinders geskape?

49 Wie is daar wat leef
en die dood nie sal sien nie,
wat sy lewe kan laat ontkom
aan die mag van die •doderyk? *Sela*
50 Waar is u troue liefde van vroeër, my Heer,
wat U in u trou met 'n eed beloof het
aan Dawid?
51 *My Heer, dink aan die bespotting
van u diensknegte
wat ek teen my bors[m] dra;
dink aan al die baie volke 52 wat die spot dryf —
aan u vyande, HERE,
wat oor die spore van u dienskneg[n] die spot dryf.

53 Die HERE moet vir ewig geprys word!
Amen, amen.[o]

BOEK VIER

(Ps 90 — 106)

90 1 'n Gebed. Van Moses, die man van God.

My Heer, U was vir ons 'n skuilplek
van geslag tot geslag.
2 Voordat die berge gebore is
en U die aarde en bewoonbare grond
voortgebring het,
ja, van altyd af en vir ewig is U God.

3 U laat sterflinge terugkeer tot stof;
U sê net:
“Keer terug, mensekinders!”
4 Want duisend jaar is in u oë
soos die dag van gister wat verby is,*
soos 'n wagbeurt in die nag.
5 U vee hulle weg in die slaap.p
Hulle is in die oggend soos gras
wat opskiet.
6 In die oggend bloei dit nadat dit opgekom het;
teen die aand verlep dit en verdroog.

7 Ja, ons het weggekwyn onder u toorn,
deur u woede is ons verskrik.
8 U het ons sondeskuld voor U geplaas,
ons geheime sondes in die lig
van u teenwoordigheid.
9 Want al ons dae gaan verby
onder u gramskap,
ons voltooi ons jare soos 'n sug.
10 Die dae van ons lewe —
dit is maar sewentig jaar,
en as die kragte daar is, tagtig jaar.
En die beste daarvan is vol
moeite en rampe;
ja, dit gaan gou verby,
en ons fladder weg.

11 Wie ken die krag van u toorn?

U gramskap is net so groot soos die ontsag vir U.
12 Om ons lewensdae na waarde te skat[q] —
dit moet U ons leer,
sodat ons 'n hart vol wysheid kan verwerf.

13 Keer terug, HERE!
Hoe lank nog?
Ontferm U oor u diensknegte.
14 Versadig ons in die oggend
met u troue liefde,
sodat ons kan juig en bly wees
al die dae van ons lewe.
15 Maak ons net so lank bly
as wat U ons verdruk het,
as die jare waarin ons teenspoed beleef het.
16 Mag u werk vir u diensknegte duidelik word
en u glansryke dade vir hulle kinders.
17 Mag die goedheid van my Heer, ons God,
oor ons wees.
En ons handewerk, hou dit vir ons in stand,
ja, ons handewerk, hou dit in stand.

91 1 Hy wat in die beskutting van die Allerhoogste woon,
hy wat in die skaduwee van die Almagtige oornag,
2 sêr vir die HERE:
"My skuilplek, my bergskuiling,
my God op wie ek vertrou!"
3 Ja, Hy is die Een
wat jou red uit die net van die voëlvanger,
van dodelike pessiekte.
4 Met sy slagvere sal Hy jou bedek,
onder sy vlerke sal jy skuiling vind.
'n Skild en 'n skanss is sy trou.

5 Jy sal nie bang wees vir die verskrikking van die nag,
vir 'n pyl wat oordag vlieg nie,
6 vir 'n pessiekte wat in die donker rondloop,
vir 'n epidemie wat helder oordag verwoes nie.
7 Daar kan duisend val aan jou linkerkant
en tienduisend aan jou regterkant,t
naby jou sal dit nie kom nie.
8 Jy sal maar net toekyk —
die vergelding van goddelose mense sal jy sien.

9 Ja, U, HERE, is my skuilplek!
Die Allerhoogste het jy jou woning gemaak:
10 Onheil sal jou nie tref nie
en 'n plaag sal nie in jou tent kom nie,
11 **want Hy sal sy engele opdrag gee
om jou te beskerm op al jou paaie.
12 *Op handpalms sal hulle jou dra,
sodat jou voet nie oor 'n klip struikel nie.
13 Op leeus en horingslange sal jy trap,*
jong leeus en slange sal jy vertrap.

14 "Omdat hy aan My toegewy is,
sal Ek hom bevry;
Ek sal hom beskerm
omdat hy my Naam ken.
15 As hy My aanroep, sal Ek hom antwoord;
Ek sal by hom wees in nood;
Ek sal hom red en aan hom eer gee.
16 Met 'n lang lewe sal Ek hom versadig;

Ek sal hom my verlossing laat ervaar.”

92

1 'n Psalm. 'n Lied vir die Sabbatdag.

2 Dit is goed om die HERE te dank;
om u Naam met begeleiding
te besing, Allerhoogste;
3 om in die môre u troue liefde te verkondig,
en u trou in die nag —
4 met tiensnarige instrumente,
met harpe en die speel van liere.
5 Want U maak my bly met u werk, HERE,
oor u handewerk juig ek.
6 *Hoe groot is u werke, HERE,
hoe diep u gedagtes!

7 'n Dom mens weet nie,
en 'n dwaas verstaan nie
8 dat goddelose mense soos onkruid gedy
en al die mense wat onreg pleeg, floreer —
net om vir ewig uitgedelg te word.

9 Maar U is vir ewig hoog verhewe, HERE.
10 Want kyk, u vyande, HERE,
ja, kyk, u vyande gaan ten gronde;
dié wat onreg pleeg, word verstrooi.

11 Maar U het my horings hoog gelig
soos dié van 'n buffel.
Suiwer olyfolie is oor my uitgegiet.
12 My oog kyk neer op my vyande,u
op hulle wat teen my opstaan;
my oor hoor met vreugde van die kwaaddoeners.

13 Regverdiges — soos palmbome gedy hulle,
soos seders op die Libanon groei hulle hoog.
14 Hulle is geplant in die huis van die HERE;
in die voorhowe van ons God dra hulle blomme.
15 In die gryse ouderdom is hulle steeds welig;
hulle is weelderig en blaarryk,
16 sodat hulle kan verkondig:
"Regverdig is die HERE, my rots,
en daar is geen ongeregtigheid by Hom nie."

93

1 Die HERE regeer; Hy is met majesteit beklee.
Die HERE beklee Hom, Hy omgord Hom met mag.
Ja, die wêreld staan vas, dit wankel nie.
2 *U troon staan vas van vroeg af;
U is van ewigheid af.

3 Seestrome het hulle verhef, HERE,
seestrome het hulle stem verhef,
seestrome verhef hulle golfslag.
4 Magtiger as die gedreun van baie waters,
as die golwe van die see,
is die HERE, magtig in die hoogte.

5 U bepalings is baie betroubaar;
vir u huis is heiligheid gepas, HERE,
tot in lengte van dae.

94 1 *O God wat vergeld, HERE,
God wat vergeld, laat u lig skyn.
2 Verhef U, regter van die aarde,
gee hoogmoediges hulle verdiende loon.
3 Hoe lank sal goddelose mense, o HERE,
hoe lank sal goddelose mense jubel?
4 Hulle laat woorde onbeskaamd uitborrel;
almal wat onreg pleeg, prys hulleself aan.
5 Hulle verpletter u volk, HERE,
hulle teister u erfdeel.
6 Hulle maak weduwees en vreemdelingev dood,
hulle vermoor vaderlose kinders.
7 Dan sê hulle nog:
"Die HERE sien dit nie,
die God van Jakob merk dit nie op nie."

8 Sien dit tog in,
julle onverstandiges onder die volk!
Dwase, wanneer sal julle dit begryp?
9 Hy wat die oor inplant, sal Hy nie kan hoor nie,
of Hy wat die oog vorm, sal Hy nie kan sien nie?
10 Hy wat nasies onderrig, sal Hy nie straf nie?
Hy is immers die Een wat kennis aan mense meedeel.
11 *Die HERE ken mense se gedagtes,
dat dit nietigheid is.

12 Hoe gelukkig is die mens
vir wie U teregwys, HERE,
vir wie U leer uit u wet,
13 sodat U vir hom rus kan gee
van onheilsdae,
totdat 'n graf gegrawe is vir goddelose mense.
14 Ja, die HERE sal sy volk
nie in die steek laat nie;
sy erfdeel sal Hy nie laat vaar nie.
15 Want die regspraak sal weer
regverdig wees
en almal met opregte harte sal dit steun.

16 Wie sal vir my opstaan
teen kwaaddoeners?

Wie sal vir my in die bres tree
teen hulle wat onreg pleeg?
17 As die HERE nie my hulp was nie,
sou ek baie gou in die stilte gewoon het.
18 As ek dink my voet gaan swik,
dan ondersteun u troue liefde my, HERE.
19 *Wanneer ontstellende gedagtes
meer word in my binneste,
dan beur u vertroosting my op.

20 Kan die setel van vernietigingw
wat die wet skade aandoen,
aan U verbonde wees?
21 Hulle span saam teen die lewe van regverdiges,
hulle veroordeel onskuldiges tot die dood.
22 Maar die HERE het vir my 'n toevlugsoord geword,
my God het my rotsskuiling geword.
23 En Hy sal hulle onreg teen hulle keer,
met hulle kwaad sal Hy hulle vernietig;
die HERE ons God sal hulle vernietig.

95 1 Kom, laat ons voor die Here juig,
laat ons die rots wat ons verlos, toejuig.
2 Laat ons tot Hom nader met lofprysing,
Hom met lofgesange toejuig.
3 Want die Here is 'n groot God,
'n groot Koning bo al die gode,
4 in wie se hand die dieptes van die aarde is
en aan wie die kruine van die berge behoort,
5 aan wie die see behoort.
Ja, Hy het dit gemaak,
ook die droë grond
met sy hande gevorm.
6 Gaan in, laat ons in aanbidding buig en kniel,
laat ons op ons knieë staan
voor die Here, ons Maker.
7 *Want Hy is ons God
en ons is die volk wat Hy laat wei,
die kleinvee van sy hand.
As julle vandag maar net na sy stem wou luister.

8 "Moenie julle harte verhard
soos by Meriba,
soos die dag by Massa in die woestyn,x
9 waar julle voorouers My uitgedaag het,
My getoets het,
selfs nadat hulle my dade gesien het nie.
10 Vir veertig jaar het Ek 'n weersin gehad
in daardie groep mense,
en Ek het gesê,
'Hulle is 'n volk met harte wat dwaal;
hulle ken nie my paaie nie.'
11 *Dit is hulle oor wie Ek in my toorn gesweer het,
'Hulle sal my rusplek nie binnegaan nie!' "

96
1 Sing vir die HERE 'n nuwe lied,*
sing vir die HERE, o ganse aarde!
2 Sing vir die HERE, prys sy Naam,
verkondig sy verlossing van dag tot dag.
3 Maak onder die nasies sy majesteit bekend,
onder al die volke sy wonderdade.

4 Ja, die HERE is groot
en moet baie geloof word.
Hy is gedug, meer as alle gode;
5 want al die gode van die volke is nutteloos.
Maar die HERE het die hemel gemaak.
6 Luister en glans is in sy teenwoordigheid;
krag en heerlikheid is in sy heiligdom.

7 Erken die HERE, families van volke,
erken die HERE, erken sy majesteit en krag,
8 erken die HERE, die majesteit van sy Naam;
bring dankoffers en gaan sy voorhowe binne.
9 Buig in aanbidding voor die HERE
in glansryke heiligheid;
krimp ineen, o ganse aarde, vanweë sy teenwoordigheid!
10 Sê onder die nasies:
“Die HERE regeer;
ja, die wêreld staan vas, dit wankel nie.
Hy oordeel volke met billikheid.”

11 Laat die hemel bly wees,
laat die aarde juig;
die see en alles daarin moet dit uitbasuin.
12 Die veld en alles daarop moet jubel;
dan sal alle bome in die bos
van vreugde uitroep 13 voor die HERE.
Want Hy kom, ja, Hy kom om die aarde te oordeel;
Hy sal die wêreld oordeel in •geregtigheid,
en volke ooreenkomstig sy trou.y

97

1 Die HERE regeer,*
laat die aarde juig;
laat al die afgeleë eilande bly wees.

2 Wolke en duisternis omring Hom,
reg en •geregtigheid is die basis van sy troon.
3 *Vuur gaan voor Hom uit
en rondom Hom verbrand dit sy teenstanders.
4 Sy weerligstrale verlig die wêreld,
die aarde sien dit en sidder.
5 Berge smelt soos was
voor die HERE,
voor die Heer van die hele wêreld.
6 Die hemele[z] verkondig sy geregtigheid,
en al die volke sien sy majesteit.
7 *Almal wat afgodsbeelde dien,
wat met hierdie nuttelose goed spog,
staan beskaamd.

Buig in aanbidding voor Hom, alle gode!
8 Sion hoor dit en is bly,
die dogters van Judaa[a] juig
oor u oordele, HERE.
9 Want U, HERE, is die Allerhoogste oor die hele aarde;
U is ver verhewe bo alle gode.

10 Haat die kwaad,
julle wat die HERE liefhet!
Hy beskerm die lewe van sy troue volgelinge;
uit die hand van goddelose mense red Hy hulle.
11 Lig is gesaai vir die regverdiges,
vreugde vir hulle met opregte harte.
12 Verbly julle in die HERE, regverdiges,
en loof sy heilige, gevierde Naam.

98

1 'n Psalm.

Sing vir die HERE 'n nuwe lied,*
want Hy het wonders gedoen.
Sy regterhand,b sy heilige arm,
het Hom bygestaan.
2 Die HERE het sy verlossing bekend gemaak;
voor die oë van die nasies
het Hy sy •geregtigheid openbaar.
3 *Hy het sy troue liefde, sy getrouheid
teenoor die huis van Israel, onthou.
Al die uithoeke van die aarde
het die verlossing deur ons God gesien.

4 Juig die HERE toe, o ganse aarde;
wees vrolik, roep uit van vreugde en speel;
5 speel vir die HERE op die lier,
op die lier saam met die klank van sang,
6 op trompette saam met die klank van ramshorings.
Juig voor die Koning, die HERE.

7 Laat die see en alles daarin dit uitbasuin,
die wêreld en dié wat daar woon.
8 Laat die riviere hande klap
en saam met die berge
van vreugde uitroep 9 voor die HERE;
want Hy kom om die wêreld te oordeel,
Hy sal die aarde oordeel in geregtigheid
en volke met billikheid.*

99

1 Die HERE regeer* —
laat volke bewe!
Hy troon oor gerubs[c] —
laat die wêreld sidder!
2 Die HERE in Sion is groot,
verhewe is Hy bo al die volke.
3 Hulle moet u groot en gedugte Naam loof:
"Heilig is Hy!"

4 Ja, 'n sterke is koning,
Hy wat •geregtigheid liefhet.
Dit is U wat billikheid, reg en geregtigheid
gevestig het in Jakob;
U het dit gedoen.
5 Verheerlik die HERE ons God,
buig in aanbidding voor die voetbank
vir sy voete:[d]
"Heilig is Hy!"

6 Moses en Aäron was van sy priesters,
Samuel onder dié wat sy Naam aangeroep het.
Wanneer hulle die HERE aangeroep het,
het Hy self hulle geantwoord.
7 Uit 'n wolkkolom het Hy met hulle gepraat.
Hulle het sy bepalings nagekom,
ook die vaste voorskrifte
wat Hy vir hulle gegee het.

8 HERE, ons God, U self het hulle geantwoord.
U was vir hulle[e] 'n God wat vergewe,
maar ook Een wat hulle dade vergeld.

9 Verheerlik die HERE, ons God,
buig in aanbidding voor sy heilige berg,
want heilig is die HERE, ons God.

100

1 'n Psalm. Vir lofprysing.

Juig die HERE toe, o ganse aarde.
2 Dien die HERE met blydskap,
gaan na Hom toe met 'n uitroep van vreugde.
3 Erken dat die HERE God is;
Hy het ons gemaak;
aan Hom behoort ons,
sy volk, die kleinvee wat Hy laat wei.
4 Gaan sy poorte binne met lofprysing,
sy voorhowe met 'n loflied;
loof Hom, prys sy Naam.
5 Want die HERE is goed,
vir ewig duur sy troue liefde,
van geslag tot geslag sy trou.

101 1 Van Dawid. 'n Psalm.

Oor troue liefde en oor regspraak
wil ek sing;
vir U, HERE, wil ek met begeleiding sing.

2 Ek wil my toespits op 'n onberispelike lewenswyse.
Wanneer sal ek dit bereik?f
Ek sal met 'n opregte hart leef
in my paleis.
3 Ek sal nie slegte dinge
voor my oë verdra nie.
In die pleeg van wandade het ek 'n weersin;
dit mag nie aan my kleef nie.
4 'n Vals hart moet van my wegbly;
van boosheid wil ek niks weet nie.
5 Wie sy vriend in die geheim belaster —
hom sal ek vernietig.
Trotse oë en 'n hoogmoedige hart —
dit kan ek nie verdra nie.
6 Ek is op die uitkyk vir betroubares in die land,
sodat hulle by my kan bly;
wie 'n onberispelike lewenswyse handhaaf,
hulle mag my dien.
7 Daar sal nie iemand in my huis wees
wat bedrog pleeg nie.
Wie leuens vertel,
sal nie voor my oë standhou nie.
8 Elke môre sal ek al die goddelose mense
in die land vernietig,
om so almal wat onreg pleeg,
uit die stad van die HERE uit te roei.

102 1 'n Gebed. Van 'n magtelose wanneer hy kragteloos is en sy klag voor die HERE uitstort.

2 HERE, hoor tog my gebed;
Laat my hulpkreet U bereik!
3 Moet tog nie u gesig vir my verberg
in my tyd van nood nie.
Draai u oor na my
in die tyd wanneer ek roep.
Antwoord my gou,
4 want my dae eindig in rook.
My gebeente word verskroei
asof in 'n vuurherd.
5 My hart is platgeslaan en verdor soos onkruid,*
ja, ek vergeet om my brood te eet;
6 vanweë my harde gekla
is ek net vel en been.g

7 Ek is soos 'n swartkraai in die woestyn;h
ek het geword soos 'n naguiltjie op puinhope.
8 Ek lê wakker;
ek het geword soos 'n eensame voël op 'n dak.

9 Die hele dag dryf my vyande die spot met my;
hulle wat met my die gek skeer,
gebruik my naam as 'n verwensing.

10 Ja, stof is dit wat ek as brood eet,
en wat ek drink, is met trane gemeng
11 oor u vervloeking en u woede;
ja, U het my opgetel en neergegooi.
12 My dae is soos 'n skaduwee wat lank word,
en ek verdroog soos onkruid.*
13 Maar U, HERE, U heers vir ewig;
u gevierde Naam duur van geslag tot geslag.
14 U sal opstaan en U oor Sion ontferm,
want dit is tyd om haar genadig te wees;
ja, die aangewese tyd het gekom.
15 Haar klippe is immers kosbaar vir u diensknegte,
hulle is begaan oor haar puin.

16 Nasies sal vir die Naam van die Here ontsag hê
en al die konings van die aarde vir u majesteit,
17 wanneer die Here Sion herbou het
en Hy in sy majesteit verskyn het.
18 Hy sal Hom na die gebed van die armstes wend;
Hy sal hulle gebed nie minag nie.

19 Dit moet neergeskryf word vir 'n volgende geslag,
sodat 'n volk wat geskep gaan word,
die Here kan loof met die woorde,
20 "Die Here het afgekyk uit sy hoë heiligdom,
uit die hemel het Hy na die aarde gekyk
21 om die gesug van gevangenes te hoor,
om dié wat gedoem is tot die dood, vry te laat,"
22 ja, sodat hulle in Sion
die Naam van die Here kan verkondig
en sy lof in Jerusalem,
23 wanneer volke en koninkryke bymekaarkom
om die Here te dien.

24 Hy het op die lewenspad my krag gebreek,
Hy het my dae kortgeknip.
25 Ek sê:
"My God, moet my nie wegneem
teen die helfte van my lewensdae nie.
Van geslag tot geslag duur u jare.
26 iVoor alle tye
het U die aarde se fondament gevestig;
die hemel is die werk van u hande.
27 Hulle sal vergaan, maar U bly bestaan.
Soos klere sal hulle almal verslyt;
soos 'n bokleed vervang U hulle
en hulle verdwyn.
28 Maar U bly dieselfde,
u jare kom nooit tot 'n einde nie."

29 Die kinders van u diensknegte sal hier bly woon,
hulle nageslag sal gevestig wees in u teenwoordigheid.

103 1 Van Dawid.

Ek moet die HERE met hart en •siel prys,
met alles in my moet ek sy heilige Naam prys.
2 Ek moet die HERE prys
en nie een van sy weldade vergeet nie.
3 Dit is Hy wat al my sondeskuld vergewe,*
wat al my siektes genees;
4 wat my lewe vrykoop van die graf,
my kroon met troue liefde en ontferming;
5 wat, solank ek daar is, my versadig met die goeie,j
sodat my jeug homself vernuwe soos 'n arend.

6 Die HERE doen wat reg is,
Hy handhaaf die reg
vir almal wat verdruk word.
7 *Hy het sy weë aan Moses geopenbaar,
aan die Israeliete sy dade.

8 *Barmhartig en genadig is die HERE,
geduldig en vol troue liefde;
9 Hy beskuldig nie vir ewig nie,
en koester nie vir altyd wraakk nie.
10 Hy behandel ons nie
ooreenkomstig ons sonde nie
en vergeld ons nie
ooreenkomstig ons sondeskuld nie;
11 want so hoog as wat die hemel is bo die aarde,
so troon sy troue liefde uit
bo dié wat vir Hom ontsag het.
12 So ver as wat die ooste verwyder is van die weste,
verwyder Hy ons oortredinge van ons.
13 *Soos 'n vader hom ontferm oor kinders,
ontferm die HERE Hom
oor dié wat vir Hom ontsag het;
14 want Hy, Hy weet waarvan ons gemaak is,
Hy hou in gedagte dat ons maar stof is.
15 'n Mens, soos gras is sy lewensdae,
soos 'n veldblom, so bloei hy.
16 As wind oor hom waai,
is hy nie meer daar nie

en sy plek ken hom nie meer nie.
17 Maar die troue liefde van die HERE
is van altyd af en vir ewig
oor hulle wat vir Hom ontsag het,*
en sy weldade is vir die kinders se kinders,
18 vir hulle wat sy verbond hou
en vir hulle wat onthou
om sy opdragte uit te voer.

19 Die HERE het sy troon in die hemel gevestig,
en sy heerskappy strek oor alles.
20 Prys die HERE, julle wat sy boodskappers is,
sterk helde wat sy woord uitvoer
om sy bevel te gehoorsaam.
21 Prys die HERE, al sy hemelse magte,
sy dienaars wat sy wil volbring.
22 Prys die HERE, alles wat Hy gemaak het,
op al die plekke waar Hy regeer.
Ek moet die HERE prys!

104

1 Ek moet die HERE prys.

HERE, my God, U is baie groot;
U is met luister en glans beklee,
2 U wat U met lig omvou soos 'n mantel,
wat die hemel uitsprei soos 'n tentdoek.

3 Dit is Hy wat die balke van sy bokamers
op waters oprig,
wolke sy strydwa maak,
wat voortbeweeg op die vlerke van die wind,
4 *en winde sy boodskappers maak,
vlammende vuur sy dienaars.
5 Hy het die aarde op sy fondamente gevestig;
dit sal vir altyd en ewig nie wankel nie.

6 Met oerwaters het U dit soos met 'n mantel bedek;
tot bo-oor die berge het die waters gestaan.
7 Vir u dreigende stem het die waters gevlug,
vir u donderende stem op die vlug geslaan.
8 Dit het oor berge gespoel, in valleie afgevloei
na die plek wat U daarvoor bestem het.
9 'n Grens het U gestel
waaroor die waters nie mag gaan nie;
dit mag nie terugkeer om die aarde te bedek nie.

10 Dit is Hy wat fonteinwater
in die stroombeddings afstuur.
Tussen berge vloei dit deur,
11 en gee al die diere van die veld water;
die wilde donkies les hulle dors.
12 *Langs die strome is die voëls van die hemel tuis,
tussen die digte blare sing hulle.
13 Hy gee uit sy bokamers die berge water;
uit die vrug van u arbeid word die aarde versadig.
14 Hy laat gras groei vir die vee
en plante vir die mens om te verbou,
om kos uit die aarde voort te bring:
15 wyn wat 'n mens se hart bly maak,
olyfolie om gesigte blink te maak
en brood wat 'n mens se hart versterk.

16 Die bome van die Here word versadig,
die seders van die Libanon wat Hy geplant het —
17 daar waar voëls nesmaak,
waar ooievaars in sipresse hulle tuiste het.
18 Die hoë berge is vir die klipbokke,
die rotsskeure is 'n skuilplek vir dassies.

19 Hy het die maan gemaak vir feestye;
die son weet wanneer hy moet ondergaan.

20 U laat duisternis aanbreek en dit word nag —
wanneer al die diere van die bos rondsluip.
21 Die jong leeus brul vir prooi,
om hulle kos van God te vra.
22 As die son opkom, keer hulle terug
en gaan rus in hulle lêplekke.
23 Mense gaan uit vir hulle dagtaak,
vir hulle werk tot die aand toe.

24 Hoe talryk is u werke, Here!
Alles is met wysheid deur U gemaak;
die aarde is vol van wat aan U behoort.
25 Kyk, die see,
groot en na alle kante uitgestrek!
Daar wemel dit van ontelbare diere,
groot en klein;
26 daar vaar die bote,
en •Leviatan wat U gemaak het
om mee te speel.

27 Hulle almal sien op na U
om vir hulle kos te gee op tyd.
28 Gee U vir hulle, raap hulle dit op;
maak U u hand oop,
word hulle versadig met wat goed is.
29 Verberg U u gesig, is hulle angsbevange;
neem U hulle asem weg,
vergaan hulle en keer terug
na die stof wat hulle was.
30 Stuur U u asem, word hulle geskape.
U gee die aansig van die grond 'n nuwe voorkoms.

31 Mag die majesteit van die Here vir ewig duur;

mag die Here Hom verheug in sy werke,
32 Hy wat na die aarde kyk
en dit bewe,
wat aan die berge raak,
en hulle rook.

33 Ek wil vir die Here sing solank ek leef,
ek wil my God met begeleiding prys
solank ek bestaan.
34 Mag my besinning vir Hom aangenaam wees.
Ek sal my verheug in die Here.
35 Mag sondaars van die aarde af verdwyn
en goddelose mense nie meer bestaan nie.

Ek moet die Here prys!

Halleluja!

105 1 Loof die HERE, roep sy Naam uit;
maak onder die volke sy dade bekend.
2 Sing vir Hom, speel vir Hom;
praat met oorgawe van al sy wonderwerke.
3 Beroem julle in sy heilige Naam;
laat die harte van hulle
wat die HERE opsoek, bly wees.
4 Soek die HERE en sy krag,
soek voortdurend sy teenwoordigheid op.
5 Roep die wonders wat Hy gedoen het
in herinnering,
sy tekens en die oordele van sy mond —
6 nageslag van Abraham, sy dienskneg,
kinders van Jakob, sy uitverkorenes!
7 Hy is die HERE ons God;
oor die hele wêreld geld sy oordele.

8 *Hy onthou vir ewig sy verbond,
die belofte wat Hy afgelê het
vir duisend geslagte,
9 wat Hy gesluit het met Abraham
en met 'n eed beloof het aan Isak.
10 Hy het dit aan Jakob bevestig
as 'n vaste reël,
aan Israel as 'n ewige verbond,
11 met die woorde: “Aan jou
sal Ek die land Kanaän gee
as julle afgemete erfdeel.”

12 Toe hulle nog min in getal was, baie min,
en hulle •vreemdelingel in die landm was,
13 het hulle van een nasie na die ander geswerf,
van een koninkryk na 'n ander volk.
14 Hy het geen mens toegelaat
om hulle te verdruk nie.
Hy het konings oor hulle tereggewys:
15 “Moenie aan my gesalfdes raak nie;
my profete mag julle geen kwaad aandoen nie.”
16 Hy het hongersnood uitgeroep oor die land;
elke stok vir brood het Hy gebreek.n
17 Hy het iemand voor hulle uit gestuur;

as 'n slaaf is Josef verkoop.
18 Mense het sy voete in boeie geklem,
'n yster is om sy nek gesit
19 tot die tyd toe sy woorde waar geword het.
Die woord van die Here het hom gelouter.
20 Die koning het 'n boodskap gestuur
en hy is losgelaat;
die heerser van volke het hom vrygelaat.
21 *Hy het hom heer oor sy huis gemaak,
en heerser oor alles wat hy besit,
22 om sy amptenare na willekeur
aan verpligtinge te bind
en sy oudstes wysheid te leer.

23 Israel het in Egipte aangekom,
Jakob was 'n vreemdeling in die land van Gam.
24 Die Here het sy volk baie vrugbaar gemaak;
Hy het hulle meer gemaak as hulle teenstanders,
25 wie se harte Hy verander het om sy volk te haat,
om slu op te tree teen sy diensknegte.
26 Hy het sy dienskneg Moses gestuur,
ook Aäron wat Hy uitgekies het.
27 Hulle het onder die Egiptenare
die woorde oor sy tekens gestand gedoen,
oor sy wonders in die land van Gam.
28 Hy het duisternis gestuur, dit donker gemaak,
maar hulle het nie op sy woorde ag geslaan nie.o
29 Hy het hulle water in bloed verander,
hulle vis laat doodgaan.
30 Hulle land was oortrek met paddas,
tot in die slaapkamers van hulle koninklikes.
31 Hy het gepraat, en daar het steekvlieë gekom,
muggies in hulle hele gebied.
32 Hy het hulle reënbuie hael gemaak,
saam met weerligstrale in hulle land.
33 Dit het hulle wingerde en vyebome platgeslaan,
die bome in hulle gebied verwoes.
34 Hy het gepraat, en daar het treksprinkane gekom,
ontelbare voetgangers.
35 Dit het al die plante in hulle land kaal gevreet;
dit het die opbrengs van hulle landerye opgevreet.
36 Hy het al die •eersgeborenes in hulle land getref,
die eerstelinge van al hulle manlike krag.

37 Hy het sy volk laat wegtrek met silwer en goud;
onder sy stamme was daar niemand wat struikel nie.
38 Egipte was bly toe hulle wegtrek,
want vrees vir sy volk het hulle oorval.
39 Hy het 'n wolk uitgesprei as bedekking,
en 'n vuur om die nag te verlig.
40 *Hulle het gevra, en Hy het kwartels laat kom;
met brood uit die hemel het Hy hulle versadig.
41 Hy het 'n rots oopgemaak,
en water het gevloei;
dit het as 'n rivier deur die dorre streek geloop.
42 Ja, Hy het sy heilige belofte
aan Abraham, sy dienskneg, onthou.
43 Hy het sy volk laat wegtrek met gejubel,
sy uitverkorenes met juigkrete.
44 Hy het aan hulle die landstreke van volke gegee.
Wat nasies met moeite verkry het,
het hulle in besit geneem,
45 sodat hulle sy vaste voorskrifte kan nakom
en sy wette kan naleef.

Halleluja!

106

1 Halleluja!
Loof die HERE, want Hy is goed;
ja, vir ewig duur sy troue liefde.
2 Wie kan die magtige dade van die HERE verwoord,
al sy lof verkondig?
3 Hoe gelukkig is hulle wat die wet nakom,
wat voortdurend doen wat reg is!

4 Dink aan my, HERE,
wanneer U guns bewys aan u volk;
sien na my om wanneer U hulle verlos,
5 sodat ek die geluk
van u uitverkorenes mag ervaar,
mag deel in die vreugde van u nasie,
my in U mag beroem saam met u erfdeel.

6 Ons het saam met ons voorouers gesondig,
ons het afgedwaal, goddeloos opgetree.
7 Ons voorouers het in Egipte
nie aandag gegee aan u wonders
en u oorvloedige troue liefde nie onthou nie,
maar in opstand gekom by die see,
by die Rietsee.

8 En tog het Hy hulle verlos ter wille van sy Naam,
om sy mag bekend te maak.
9 Toe Hy die Rietsee gedreig het,
het dit droog geword;
Hy het hulle deur die watermassa laat gaan
asof deur 'n woestyn.p
10 *Hy het hulle verlos uit die hand van haters,
hulle vrygemaak uit die hand van vyande.
11 Die water het hulle teenstanders bedek;
nie een van hulle het oorgebly nie.
12 Toe het hulle sy beloftes geglo;
hulle het sy lof besing.

13 Maar gou het hulle sy dade vergeet;
hulle het nie sy reddingsplan afgewag nie.
14 Hulle begeertes het hulle in die woestyn oorval;
hulle het God uitgedaag in die wildernis.

15 Hy het vir hulle gegee wat hulle gevra het,
maar Hy het dit in hulle kele laat vassteek.q

16 In die kamp was hulle jaloers op Moses,
op Aäron, die gewyde van die HERE.
17 Die aarde het oopgegaan en Datan verswelg,
dit het toegegaan oor die bende van Abiram.
18 'n Vuur het onder hulle bende uitgebreek,
vlamme het die goddelose mense verskroei.

19 Hulle het by Horeb 'n kalf gemaak,
in aanbidding gebuig voor 'n afgodsbeeld.
20 *Hulle het hulle Majesteit verruil
vir die afbeelding van 'n bees wat gras eet!
21 Hulle het God wat hulle verlos, vergeet,
Hy wat groot dade in Egipte gedoen het,
22 wonders in die land van Gam,
ontsagwekkende dade by die Rietsee.
23 Hy het daaraan gedink om hulle uit te roei,
as Moses, sy uitverkorene,
nie by Hom in die bres getree het vir hulle
om sy vernietigende toorn af te weer nie.

24 Hulle het 'n kosbare land afgewys;
hulle het nie sy woord geglo nie.
25 *Hulle het in hulle tente gemor
en nie na die stem van die HERE geluister nie.
26 Hy het sy hand omhoog gehou, gesweerr
om hulle in die woestyn neer te vel,
27 om hulle nageslag neer te vel onder die nasies,
hulle te verstrooi in ander lande.

28 Hulle het hulle ook aan Baäl-Peor verbind
en offerandes aan dooies geëet.
29 Hulle het Hom met hulle optrede getart,
en 'n plaag het onder hulle uitgebreek.
30 Pinehas het opgestaan, tussenbeide getree,
en die plaag is gestuit.
31 Dit is hom toegereken as 'n regverdige daad,
van geslag tot geslag, vir altyd.

32 By die water van Meriba
het hulle Hom kwaad gemaak
en deur hulle toedoen

het dit sleg afgeloop vir Moses —
33 omdat hulle teen God se Gees[s] in opstand was,
het onbesonne woorde oor sy lippe gekom.

34 Hulle het nie die volke uitgeroei
wat die Here vir hulle aangedui het nie.[t]
35 Hulle het met die nasies vermeng
en hulle gebruike aangeleer.
36 Hulle het hulle afgode gedien,
en dit het vir hulle 'n valstrik geword.
37 *Hulle het hulle seuns en dogters
aan demone geoffer
38 en so onskuldige bloed vergiet —
die bloed van hulle seuns en dogters
wat hulle vir die afgode van Kanaän geoffer het.
Die land is deur bloedskuld[u] besoedel.
39 Hulle het onrein geword deur daardie gebruike;
hulle het troubreuk gepleeg[v] deur hulle dade.
40 Die Here se woede het teen sy volk ontbrand;
Hy het 'n weersin gekry in sy erfdeel
41 en hulle oorgegee in die hand van nasies,
sodat hulle haters oor hulle geheers
42 en hulle vyande hulle geteister het;
hulle moes buig onder hulle hand.

43 Dikwels het Hy hulle gered,
maar hulle was doelbewus opstandig
en het weggesink in hulle sondeskuld.
44 Tog het Hy hulle nood raakgesien
wanneer Hy hulle hulpkrete hoor.
45 *Ter wille van hulle het Hy aan sy verbond gedink,
en Hy het hulle jammer gekry
uit die oorvloed van sy troue liefde.
46 Hy het gesorg dat daar deernis is
by almal wat hulle weggevoer het.

47 Verlos ons, Here ons God!
Bring ons uit die nasies bymekaar
sodat ons u heilige Naam kan loof,
sodat ons kan roem op u lof.

48 Die Here, die God van Israel,
moet geprys word* van ewigheid af en vir ewig.
Die hele volk moet sê:

“•*Amen!* Halleluja!”[w]

BOEK VYF

(Ps 107 — 145)

107 1 "Loof die HERE, want Hy is goed;
ja, vir ewig duur sy troue liefde,"
2 moet hulle sê wat deur die HERE vrygekoop is,
hulle wat Hy vrygekoop het
uit die hand van teenstanders
3 *en byeengebring het uit alle lande,
uit die ooste en die weste,
uit die noorde en vanaf die see.

4 Hulle het in die woestynx rondgedwaal,
in die wildernis was hulle op pad;
'n stad, 'n woonplek, kon hulle nie kry nie.
5 Hulle was honger en dors;
die lewenskrag in hulle het weggekwyn.
6 Toe het hulle in hulle nood
na die HERE om hulp geroep;
uit hulle benoudheid het Hy hulle gered.
7 Hy het hulle op 'n gelyk pad gelei
om na 'n stad, 'n woonplek, te gaan.
8 Hulle moet die HERE loof vir sy troue liefde,
vir sy wonders aan mensekinders;
9 *want Hy het dorstige kele versadig,
honger kele het Hy gevul met wat goed is.

10 Daar was dié wat
in donkerte en digte duisternis gesit het,
gevangenes in ellende en ysterboeie,
11 omdat hulle teen God se woorde in opstand was
en die raad van die Allerhoogste versmaai het.
12 Hy het hulle harte deur swaarkry nederig gemaak.
Hulle het gestruikel,
en daar was geen helper nie.
13 Toe het hulle in hulle nood
tot die HERE om hulp geskreeu;
uit hulle benoudheid het Hy hulle verlos.
14 Hy het hulle uit donkerte,
uit digte duisternis gelei;
hulle boeie het Hy in stukke gebreek.

15 Hulle moet die Here loof vir sy troue liefde,
vir sy wonders aan mensekinders;
16 want Hy het deure van brons stukkend gebreek,
die sluitbalke van yster stukkend gekap.

17 Daar was dwase wat
deur hulle pad van oortreding,
deur hulle sondeskuld,
hulle eie kastyding veroorsaak het.
18 Aan alle kos het hulle kele gewalg,
en hulle was by die poorte van die dood.
19 Toe het hulle in hulle nood
na die Here om hulp geskreeu;
uit hulle benoudheid het Hy hulle verlos.
20 *Hy het sy woord gestuur en hulle genees;
Hy het hulle gered uit hulle vangkuile.
21 Hulle moet die Here loof vir sy troue liefde,
vir sy wonders aan mensekinders.
22 Hulle moet aan Hom dankoffers bring
en met vreugdekrete van sy dade vertel.

23 Daar was dié wat
by die see in bote geklim het,
hulle daaglikse werk gedoen het
op die groot waters.
24 Hulle het self die dade van die Here beleef,
sy wonders op die diepwater.
25 Hy het gepraat en 'n stormwind laat opsteek;
dit het die see se golwe laat uittroon.
26 Hulle het opgerys na die hemel,
dan weer afgedaal na die dieptes;
in die ramp het hulle moed hulle begewe.
27 Hulle het geslinger,
heen en weer geswaai soos 'n dronk mens;
al hulle vernuf was waardeloos.
28 Toe het hulle in hulle nood
na die Here om hulp geroep;
uit hulle benoudheid het Hy hulle uitgelei.
29 Hy het die storm tot bedaring gebring
en die golwe van die see het stil geraak.
30 Hulle was bly toe die golwe kalm word.
Hy het hulle gelei na die hawe
waarna hulle verlang het.
31 Hulle moet die Here loof vir sy troue liefde,

vir sy wonders aan mensekinders.
32 Hulle moet Hom verheerlik
waar die volk byeen is,
Hom loof waar oudstes saam sit.

33 Hy het riviere verander in 'n woestyn,
waterbronne in 'n dorsland,
34 vrugbare aarde in brak grond —
vanweë die boosheid van dié wat daar woon.
35 Hy het 'n woestyn verander in 'n bron van water,
droë aarde in fonteine wat loop.
36 Hongeres het Hy daar laat woon,
hulle kon 'n stad, 'n woonplek, vestig.
37 Hulle het lande gesaai, wingerde geplant
wat die vrug van die oes gelewer het.
38 Hy het hulle geseën,
hulle baie meer laat word;
hulle vee het Hy nie minder laat word nie.

39 Toe hulle minder geword
en gebuk gegaan het onder die druk
van rampe en bekommernis,
40 het Hy minagting uitgestort
oor vooraanstaande mense,
hulle laat ronddwaal in 'n woesteny sonder paaie.
41 Maar behoeftiges het Hy beskerm teen ellende;
Hy het hulle families so talryk[y] soos veekuddes gemaak.

42 Opregtes sien dit en moet bly wees,
maar almal wat onreg doen, hou hulle monde toe.[z]
43 Wie wys is, moet hiervan kennis neem
en nadink oor die troue liefde van die HERE.

108

1 'n Lied. 'n Psalm. Van Dawid.

2 My hart is standvastig, o God;
ek wil sing, ja, met begeleiding prys.
Ja, my gemoed, 3 word wakker!
Met harp en lier
wil ek die dagbreek wakker maak.

4 Ek wil U loof onder die volke, HERE,
ek wil U besing onder die nasies;
5 want groot, ja, hoër as die hemel, is u troue liefde;
tot by die wolke is u waarheid.
6 Verhef U bo die hemele, o God,
u majesteit oor die hele aarde,
7 sodat u geliefdes gered kan word.
Verlos tog met u regterhand[a] en antwoord my.

8 God self het in sy heiligdom verklaar:
“Seëvierend gaan Ek Sigem verdeel,
die vallei van Sukkot[b] afmeet.
9 Aan My behoort Gilead,
aan My Manasse;
Efraim is my helm,
Juda my septer.
10 Moab is my waskom,
op Edom gooi Ek my sandaal;[c]
oor Filistea juig Ek.”

11 Wie sal my bring na 'n versterkte stad?
Wie sal my lei tot by Edom?
12 Is dit nie U, o God,
wat ons verstoot het nie?
U, o God, trek nie meer saam met ons leërs uit nie.
13 Kom ons te hulp teen verdrukkers —
die hulp van mense is nutteloos.
14 Met God tree ons dapper op —
Hý sal ons verdrukkers vertrap.

109 1 Vir die •musiekleier. Van Dawid. 'n Psalm.

O God, aan wie my lof toekom,
moet U nie doof hou nie;
2 want die monde van goddelose mense,
ja, monde vol bedrog,
is wyd oop teen my —
hulle beskuldig my met tonge wat lieg.
3 Met woorde van haat omsingel hulle my;
hulle val my sonder rede aan.
4 *In antwoord op my liefde
is hulle vyandig teenoor my,
en dit terwyl ek in gebed is.
5 Hulle vergeld my met kwaad vir goed,
met haat vir my liefde.

6 Hulle sê:[d]
“Stel 'n goddelose mens teen hom aan,
laat 'n aanklaer aan sy regterkant[e] staan.
7 *Wanneer die beslissing oor hom gegee word,
moet hy as 'n skuldige na vore tree;
sy gebed moet hom as sonde toegereken word.
8 Sy lewensdae moet min wees;
iemand anders moet sy amp oorneem.*
9 Mag sy kinders vaderloos word
en sy vrou 'n weduwee.
10 Mag sy kinders bly rondswerf en bedel,
en kos soek op hulle puinhope.
11 Mag die skuldeiser beslag lê
op alles wat aan hom behoort,
en mag vreemdes die vrug van sy arbeid plunder.
12 Mag daar vir hom niemand wees
wat in troue liefde uitreik nie;
mag daar niemand wees
wat hom ontferm oor sy vaderlose kinders nie.
13 Mag sy nageslag uitgeroei word —
in die volgende geslag
moet hulle name uitgewis word.
14 Mag die sondeskuld van sy voorouers
die HERE bybly,
en mag die sonde van sy moeder

nie uitgewis word nie.
15 Mag dit altyd voor die HERE wees,
sodat Hy die herinnering aan hulle
van die aarde af kan uitdelg;
16 omdat hierdie man[f] nie daaraan gedink het
om troue liefde te bewys nie,
maar magtelose mense en behoeftiges,
dié met vreesbevange harte,
vervolg het om hulle dood te maak.
17 Hy was lief vir vervloeking —
laat dit hom tref.[g]
Hy het niks gehou van seën nie —
laat dit ver van hom bly.[h]
18 Hy het vervloeking aangetrek soos 'n bokleed —
dit het sy binneste soos water deurtrek,
sy gebeente soos olyfolie.
19 Mag dit vir hom word soos 'n kledingstuk
waarin hy homself hul,
en 'n lyfband wat hy altyd dra."

20 Mag dít egter van die HERE se kant die straf wees
vir hulle wat my vyandiggesind is,
vir hulle wat onheil oor my lewe uitspreek.
21 Ja, U, HERE, my Heer, moet in my belang optree
ter wille van u Naam,
want u troue liefde is goed.
Red my, 22 want ek is magteloos en behoeftig,
en my hart is deurboor in my binneste.
23 Soos 'n skaduwee wat lank word, gaan ek heen;
ek word afgeskud soos 'n treksprinkaan.
24 My knieë gee mee sonder dat ek vas;
my liggaam is uitgeteer, sonder olyfolie.
25 [i]En ek het vir hulle 'n bespotting geword;
wanneer hulle my sien, skud hulle die kop.

26 Help my, HERE my God;
verlos my in u troue liefde,
27 sodat hulle kan weet dat dit u hand is,
dat U, HERE, dit gedoen het.
28 Hulle kan maar vervloek, maar U, U seën;
hulle het teen my opgestaan, maar staan beskaamd;*
u dienskneg is bly.
29 Laat hulle wat my vyandiggesind is,
geklee wees in vernedering;

laat hulle in hulle skande gehul wees
soos in 'n mantel.

30 Met my mond sal ek die Here met oorgawe loof,
tussen baie mense sal ek Hom prys;
31 want Hy staan aan die regterkant[j]
van die behoeftige
om hom te verlos
van hulle wat oor sy lewe wil beslis.

110 1 Van Dawid. 'n Psalm.

Die uitspraak van die Here vir my heer is:
"Sit aan my regterhand[k] totdat Ek jou vyande
'n voetbank vir jou voete[l] maak."[m]

2 Uit Sion stuur die Here u magtige septer:
"Heers te midde van jou vyande!
3 Jou volk bied hulleself gewillig aan
op die dag van jou magsvertoon
op die heilige berge.[n]
Uit die skoot van die daeraad
het Ek jou soos dou verwek."[o]

4 Die Here het 'n eed geneem
en Hy sal nie spyt wees nie:
"Jy is priester vir altyd volgens die orde van Melgisedek."[p]
5 My Heer, die een aan u regterhand
verpletter konings op die dag van sy woede.
6 Onder die nasies voltrek hy die vonnis —
dit is vol lyke;
hy verpletter hoofde oor 'n groot gebied.
7 Op pad drink hy uit die spruit;
daarom sal hy sy hoof hoog hou.

111

1 Halleluja!

א ALEF

Ek wil die HERE loof met my hele hart,

ב BET

in die kring van opregtes en in die byeenkoms.

ג GIMEL

2 Groots is die werke van die HERE,

ד DALET

'n bron van nadenke vir almal
wat vreugde daarin vind.

ה HE

3 Vol luister en glansrykheid is wat Hy doen,

ו WAW

en sy regverdigheid bestaan vir altyd.

ז ZAJIN

4 Hy het bewerk dat sy wonders onthou word.

ח GET

Genadig en barmhartig is die HERE.*

ט TET

5 Hy het kos gegee aan wie vir Hom ontsag het.

י JOD

Hy hou vir ewig sy verbond in gedagte.

כ KAF

6 Die krag van sy dade het Hy aan sy volk getoon

ל LAMED

deur die erfdeel van nasies aan hulle te gee.

מ MEM

7 Waarheid en wet is die werk van sy hande.

נ NUN

Betroubaar is al sy opdragte,

ס SAMEK

8 bestendig vir altyd, vir ewig —

ע AJIN

dit word nagekom in trou en opregtheid.

פ PE

9 Verlossing het Hy vir sy volk gestuur.*

צ TSADE

Hy het sy verbond vir ewig voorgeskryf.

ק KOF

Heilig en ontsagwekkend is sy Naam.

ר RESJ

10 Die begin van wysheid is ontsag vir die HERE;

שׂ SIN

almal wat sy opdragteq uitvoer, het goeie insig.

ת TAW

Sy lof hou vir altyd stand.

112 1 Halleluja!

א ALEF

Hoe gelukkig is die mens wat ontsag het vir die HERE,

ב BET

wat groot vreugde vind in sy gebooie.

ג GIMEL

2 Sy nageslag sal magtig wees in die land —

ד DALET

'n geslag opregtes wat geseën word.

ה HE

3 Oorvloedige rykdom is in sy huis,

ו WAW

en sy regverdigheid hou vir altyd stand.

ז ZAJIN

4 Hy skyn in die duisternis as 'n lig vir die opregtes;

ח GET

hy is genadig, barmhartig en regverdig.

ט TET

5 Dit gaan goed met 'n mens
wat goedhartig is en uitleen,

י JOD

wat sy sake eerlik bestuur;

כ KAF

6 want hy sal nooit wankel nie.

ל LAMED

'n Regverdige bly vir altyd in die herinnering.

מ MEM

7 Vir slegte tyding is hy nie bang nie;

נ NUN

sy hart is standvastig, hy vertrou op die HERE.

ס SAMEK

8 Sy hart is bestendig, hy is nie bang nie;

ע AJIN

uiteindelik sien hy neer op sy teenstanders.

פ PE

9 Hy deel uit, hy gee aan behoeftiges;

צ TSADE

sy regverdigheid hou vir altyd stand;*

ק KOF

met waardigheid styg sy aansien.r

ר RESJ

10 *Die goddelose mens sien dit en vererg hom;

שׁ SJIN

hy kners sy tandes maar verloor moed.

ת TAW

Die begeerte van goddelose mense gaan tot niet.

113

1 *Halleluja!
Diensknegte van die HERE, loof,
ja, loof die Naam van die HERE.
2 Die Naam van die HERE moet geprys word,
van nou af tot in ewigheid.
3 Van waar die son opkom tot waar dit ondergaan,
moet die Naam van die HERE geloof word.

4 Hoog bo al die nasies is die HERE;
bo die hemel is sy majesteit.
5 Wie is soos die HERE, ons God,
wat hoog woon,
6 wat moet afbuk
om na die hemel en die aarde te kyk —
7 Hy wat hulpeloses uit die stof laat opstaan,
van die ashoop af behoeftiges verhef
8 om hulle by vooraanstaande mense te laat sit,
by die vooraanstaande mense van sy volk,
9 wat aan die onvrugbare vrou van die huis 'n tuiste gee —
'n gelukkige ma van kinders.

Halleluja!

114 1 *Toe Israel uit Egipte weggetrek het,
die huis van Jakob weg van die volk
met 'n vreemde taal,
2 het Juda God se heiligdom geword,
Israel sy magsgebied.

3 *Die see het dit gesien en gevlug;
die Jordaan het teruggedeins.
4 Die berge het gebokspring soos ramme,
die heuwels soos lammers.

5 Wat gaan met jou aan, see, dat jy vlug,
Jordaan, dat jy terugdeins,
6 berge, dat julle soos ramme bokspring,
heuwels, soos lammers?

7 Krimp ineen, aarde, voor die Heer,
voor die God van Jakob,
8 wat die rots verander het in 'n bron van water,
die vuursteen in 'n waterfontein.

115 1 *Nie aan ons nie, HERE, nie aan ons nie,
maar aan u Naam kom die eer toe,
vanweë u troue liefde, vanweë u bestendigheid.

2 Waarom sê die nasies:
"Waar is hulle God dan?"
3 Ons God is in die hemel;
alles wat Hom behaag, doen Hy.
4 *Hulle afgode is silwer en goud,
die werk van mensehande.
5 Hulle het monde, maar kan nie praat nie,
oë, maar kan nie sien nie.
6 Hulle het ore, maar kan nie hoor nie,
neuse, maar kan nie ruik nie,
7 hande, maar kan nie voel nie,
voete, maar kan nie loop nie;
met hulle kele maak hulle geen geluid nie.
8 Hulle makers sal net soos hulle word —
ja, elkeen wat op hulle vertrou.

9 Israel, vertrou op die HERE!
Hy is hulle hulp en hulle skild.
10 Huis van Aäron, vertrou op die HERE!
Hy is hulle hulp en hulle skild.
11 Wie vir die HERE ontsag het,
vertrou op die HERE!
Hy is hulle hulp en hulle skild.

12 Die HERE dink aan ons.
Hy sal seën:
Hy sal die huis van Israel seën;
Hy sal die huis van Aäron seën;
13 *Hy sal hulle wat vir die HERE ontsag het, seën —
die kleintjies saam met die grotes.

14 Mag die HERE julle meer maak,
julle en julle kinders.
15 Mag julle geseën word deur die HERE
wat hemel en aarde gemaak het.

16 Die hemel is die HERE se hemel,

maar die aarde het Hy vir mensekinders gegee.
17 Die dooies sal die HERE nie loof nie,
nie enige van hulle wat na die stilte afdaal nie.
18 Maar ons, ons sal die HERE prys,
van nou af en vir altyd.

Halleluja!

116 1 *Ek het die HERE lief,
want Hy luister na my smeekgebed;
2 ja, Hy draai sy oor na my,
en solank ek leef, sal ek Hom aanroep.

3 tBande van die dood het my omstrengel;
angste van die •doderyk het my oorval;
benoudheid en bekommernis het ek ervaar.
4 Toe het ek die Naam van die HERE bly aanroep:
"Ag HERE, red tog my lewe!"

5 Genadig is die HERE en regverdig;
ons God is barmhartig.
6 Die HERE beskerm eenvoudiges;
ek is nietig, maar Hy het my verlos.

7 Kom weer tot rus, my •siel,
want die HERE het goed gedoen aan jou.
8 Ja, U het my lewe van die dood gered,
my oë van trane, my voete van struikeling.

9 Ek mag leef
in die teenwoordigheid van die HERE,
in die land van die lewendes.
10 *Ek het bly glo, selfs toe ek gesê het:
"Ek is platgeslaan."
11 *Ek is die een wat oorhaastig gesê het:
"Alle mense is leuenaars."

12 Hoe kan ek die HERE vergoed
vir al sy goeie dade aan my?
13 Die beker van verlossingu sal ek oplig
en die Naam van die HERE aanroep.
14 My geloftes aan die HERE sal ek betaal,
daar voor sy hele volk.

15 Vir die HERE is die dood van sy troue volgelinge
'n duur verlies.v

16 Ag HERE, omdat ek u dienskneg is
— ja, ek is u dienskneg,

die seun van u diensmeisie —
het U my boeie losgemaak.
17 Aan U sal ek 'n dankoffer bring
en die Naam van die HERE aanroep.
18 My geloftes aan die HERE sal ek betaal,
daar voor sy hele volk,
19 in die voorhowe van die huis van die HERE,
in jou midde, Jerusalem.

Halleluja!

117

1 **Loof die HERE, alle nasies,
besing Hom, alle volke,
2 want magtig oor ons is sy troue liefde,
ja, die trou van die HERE is vir ewig.

Halleluja!

118 1 *Loof die HERE, want Hy is goed;
ja, vir ewig duur sy troue liefde.
2 Laat Israel sê:
"Vir ewig duur sy troue liefde."
3 Laat die huis van Aäron sê:
"Vir ewig duur sy troue liefde."
4 Laat dié wat vir die HERE ontsag het, sê:
"Vir ewig duur sy troue liefde."

5 In my angs het ek geroep: "HERE!"
Hy het my geantwoord;
die HERE het vir my ruimte gemaak.
6 *Die HERE is vir my; ek is nie bang nie.
Wat kan 'n mens aan my doen?
7 Die HERE is vir my, as my helper;
en ek, ek sal op my haters neersien.
8 Dit is beter om by die HERE te skuil
as om op mense te vertrou.
9 Dit is beter om by die HERE te skuil
as om op vooraanstaande mense te vertrou.
10 Alle nasies het op my toegesak;
in die Naam van die HERE
kon ek hulle waarlik afweer.
11 Hulle het op my toegesak,
ja, hulle het op my toegesak;
in die Naam van die HERE
kon ek hulle waarlik afweer.
12 Hulle het op my toegesak soos bye,
maar hulle is geblus soos 'n vuur in doringtakke.
In die Naam van die HERE
kon ek hulle waarlik afweer.
13 Ek is hard gestamp[w] om my tot 'n val te bring,
maar die HERE het my gehelp.
14 My krag en my sterkte was die HERE;
Hy het tot my redding gekom.

15 Hoor die geluid van juigkrete, van redding
in die tente van die regverdiges.
Die regterhand[x] van die HERE
doen kragtige dade.
16 Die regterhand van die HERE is hoog gelig;

die regterhand van die HERE
doen kragtige dade.
17 Ek sal nie sterf nie, maar ek sal lewe
en vertel van die dade van die HERE.
18 *Die HERE het my swaar gestraf,
maar aan die dood het Hy my nie oorgegee nie.

19 Maak vir my die poorte na •geregtigheid oop;
ek wil daardeur ingaan, ek wil die HERE loof.
20 *"Hier is die poort na die HERE —
regverdiges mag daardeur ingaan."
21 Ek wil U loof, omdat U my geantwoord
en tot my redding gekom het.

22 [y][z]Die klip wat die bouers afgekeur het,
het die hoeksteen geword.
23 Van die HERE het dit gekom;
dit is 'n wonder in ons oë.
24 Dit is die dag wat die HERE tot stand gebring het;
laat ons juig en ons in Hom verheug.[a]

25 [b][c]Ag HERE, verlos ons tog![d]
Ag HERE, gee tog voorspoed!
26 "Geseënd is hy wat kom in die Naam van die HERE."[e]
"Ons seën julle uit die huis van die HERE."

27 Die HERE is God; Hy het vir ons lig laat skyn.
Voer met gevlegte takke die sirkeldans uit
tot by die horings van die altaar.[f]

28 U is my God en ek loof U!
My God, ek wil U verheerlik.
29 Loof die HERE, want Hy is goed;
ja, vir ewig duur sy troue liefde.

119

א ALEF

1 Hoe gelukkig is mense
wie se lewenspad onberispelik is
en wat die wet[g] van die HERE volg!
2 Hoe gelukkig is hulle wat sy bepalings nakom,
wat Hom met hulle hele hart soek;
3 wat ook nie onreg doen nie,
maar net sy paaie volg!
4 U het self u opdragte gegee,
sodat mense dit noukeurig sal nakom.
5 Ag, was my lewenspaaie maar standvastig,
sodat ek u voorskrifte kon nakom.
6 Ek sal dan nie beskaamd staan,
terwyl ek op al u bevele let nie.
7 Ek loof U met 'n opregte hart
terwyl ek u regverdige beslissings bestudeer.
8 U voorskrifte sal ek nakom;
moet my tog nooit in die steek laat nie.

ב BET

9 Hoe sal 'n jongmens sy lewenspad suiwer hou?
Deur te hou by u woorde.
10 Met my hele hart soek ek U;
laat my tog nie afdwaal van u bevele nie.
11 In my hart koester ek u woord,
sodat ek nie teen U sondig nie.
12 U moet geprys word, HERE!
Leer my u voorskrifte!
13 Met my lippe vertel ek
van al die beslissings van u mond.
14 Oor die pad van u bepalings
is ek verheug soos oor groot rykdom.
15 U opdragte wil ek graag oordink;
ek wil op u paaie let.
16 In u voorskrifte vind ek vreugde;
ek sal u woord nie vergeet nie.

ג GIMEL

17 Wees goed vir u dienskneg,
dan kan ek lewe en u woord nakom.
18 Maak oop my oë
dat ek die wonders uit u wet kan raaksien.
19 Ek is 'n vreemdeling op aarde;
moet u bevele nie vir my verborge hou nie.

20 My lewe kwyn weg van verlange
na u beslissings vir elke geleentheid.
21 U bestraf vermeteles, die vervloektes,
hulle wat van u bevele afdwaal.
22 Neem bespotting en minagting van my weg,
want by u bepalings bly ek.
23 Selfs al sit leiers en planne beraam teen my —
u dienskneg sal oor u voorskrifte bly nadink.
24 Nog steeds is u bepalings my grootste vreugde;
hulle is my raadgewers.

ד DALET

25 Ek is vasgevang in die stof;
maak my weer lewend[h] volgens u woord.
26 Van my lewenspaaie het ek vertel,
en U het my geantwoord;
leer my u voorskrifte.
27 Help my die pad van u opdragte verstaan,
sodat ek oor u wonders kan nadink.
28 My lewe syfer weg van kommer;
versterk my volgens u belofte.
29 Die pad van bedrog, neem dit van my weg;
en wat u wet betref, wees my genadig.
30 Die pad van eerlikheid het ek gekies;
u beslissings hou ek voor oë.
31 Ek hou aan u bepalings vas;
HERE, laat my nie beskaamd staan nie.
32 Die pad van u bevele volg ek geesdriftig,
want U verruim my insig.

ה HE

33 HERE, onderrig my in die pad van u voorskrifte,
sodat ek dit enduit kan nakom.
34 Gee my insig, dat ek u wet kan nakom,
dit met my hele hart kan onderhou.
35 Begelei my op die pad van u bevele,
want daarin vind ek vreugde.
36 Laat my hart na u bepalings neig,
en nie na winsbejag nie.
37 Weerhou my oë daarvan
om na nuttelose dinge te staar;
hou my lewend op u paaie.
38 Doen u woord aan u dienskneg gestand —
sodat daar vir U ontsag kan wees.
39 Neem die bespotting wat ek vrees van my weg,
want u beslissings is goed.
40 Kyk, ek verlang na u opdragte;

hou my lewend deur u •geregtigheid.

ו WAW

41 Laat my u troue liefde ervaar, Here,
u verlossing volgens u belofte,
42 sodat ek my spotter kan antwoord;
want ek vertrou op u woord.
43 Moet tog nie u betroubare woord
heeltemal uit my mond wegneem nie,
want ek vestig my hoop op u beslissings.
44 Ek wil u wet voortdurend onderhou,
vir altyd en altyd,
45 en ek wil in hierdie vrye ruimte voortbeweeg;
want ek het u opdragte ondersoek.
46 *Ek sal oor u bepalings voor konings praat
sonder om my te skaam.
47 Ek vind vreugde in u bevele
wat ek liefhet;
48 ek reik uit na u opdragte
wat ek liefhet;
en ek dink na oor u voorskrifte.

ז ZAJIN

49 Onthou tog u woord aan u dienskneg
waarmee U aan my hoop gegee het.
50 Dit is my vertroosting in my ellende,
dat u belofte my lewend hou.
51 Vermeteles het my tot die uiterste toe gespot,
maar van u wet het ek nie weggedraai nie.
52 Ek het u beslissings onthou,
van lank gelede af, Here,
en ek was getroos.
53 Woede het my beetgepak oor goddelose mense —
hulle wat u wet verlaat.
54 Maar u voorskrifte was vir my liedere
in 'n plek waar ek 'n vreemdelingi was.
55 Ek het u Naam in die nag onthou, Here,
en ek het u wet onderhou.
56 Dit was vir my 'n gewoonte,
ja, u opdragte het ek nagekom.

ז ZAJIN

57 U, Here, is my deel,
ek het onderneem om u gebooie te onderhou.
58 Ek het met my hele hart u guns gesoek:
Wees my tog genadig volgens u belofte.
59 Ek het my paaie bedink
en my voete teruggebring na u bepalings.

60 Ek het my gehaas
en nie getalm om u bevele te onderhou nie.
61 Die vangtoue van goddelose mense
het my omstrengel,
maar u wet het ek nie vergeet nie.
62 In die middel van die nag staan ek op om U te loof
oor u regverdige beslissings.
63 Ek is 'n vriend van almal wat vir U ontsag het,
en u opdragte nakom.
64 Here, u troue liefde vul die aarde;
leer my u voorskrifte.

ט TET

65 U het goed gedoen aan u dienskneg,
Here, volgens u woord.
66 Leer my goeie oordeel en kennis,
want ek vertrou op u bevele.
67 Voordat ek verneder is, het ek gedwaal;
maar nou onderhou ek u woord.
68 U is goed en doen goed;
leer my u voorskrifte.
69 Vermeteles het my met leuens beswadder;
maar ek, met my hele hart
hou ek my aan u opdragte.
70 Hulle harte is so gevoelloos soos vet,
maar ek vind vreugde in u wet.
71 Dit is goed vir my dat ek verneder was,
sodat ek u voorskrifte kon leer.
72 Die onderrig uit u mond is vir my beter
as duisende stukke goud en silwer.

י JOD

73 U hande het my gemaak en aan my 'n plek gegee;
maak my verstandig, dat ek u bevele kan leer.
74 Hulle wat vir U ontsag het, sien my en is bly,
want op u woord wag ek.
75 Ek weet, Here, dat u beslissings regverdig is,
en dat U my in getrouheid verneder het.
76 Laat u troue liefde tog vir my tot troos wees
soos U aan u dienskneg beloof het.
77 Laat my u ontferming ervaar, dat ek kan lewe;
want u wet is my vreugde.
78 Laat die vermeteles beskaamd staan,
want hulle veronreg my met leuens,
terwyl ek oor u opdragte nadink.
79 Laat hulle wat vir U ontsag het, na my terugkeer,
ja, hulle wat u bepalings ken.

80 Laat my hart onberispelik aan u voorskrifte hou,
sodat ek nie beskaamd staan nie.

כ KAF

81 My •siel smag na u verlossing;
op u woord wag ek.
82 My oë smag na u belofte
en vra: “Wanneer sal U my vertroos?”
83 Want ek het geword soos 'n stuk vel vol rook,[j]
maar u voorskrifte het ek nie vergeet nie.
84 Hoeveel dae moet u dienskneg nog wag?
Wanneer gaan U my vervolgers straf?
85 Vermeteles het vir my vangkuile gegrawe —
in stryd met u wet.
86 Al u bevele is betroubaar,
maar die vermeteles vervolg my valslik. Help my!
87 Byna het hulle my vernietig hier op aarde,
maar ek, ek het u opdragte nie verontagsaam nie.
88 Maak my lewend[k] in ooreenstemming met u troue liefde,
sodat ek die bepalings uit u mond kan nakom.

ל LAMED

89 Vir ewig, HERE,
staan u woord vas in die hemel.
90 Van geslag tot geslag duur u trou;
U het die aarde gevestig en dit hou stand.
91 Volgens u beslissings hou dit[l] vandag nog stand,
want alles is u diensknegte.
92 As u wet nie my vreugde was nie,
sou ek in my ellende vergaan het.
93 Tot in ewigheid sal ek u opdragte nie vergeet nie,
want daardeur het U my lewend gemaak.
94 Aan U behoort ek; verlos my,
want na u opdragte streef ek.
95 Goddelose mense wag my in om my te vernietig;
oor u bepalings dink ek na.
96 Ek het gesien dat alles wat volmaak is, 'n grens het,
maar u gebod is sonder grense.

מ MEM

97 Hoe lief het ek u wet —
die hele dag dink ek daaroor na.
98 U gebod maak my wyser as my vyande,
want dit is altyd daar vir my.
99 Ek is verstandiger as al my leermeesters,
want u bepalings is vir my stof tot nadenke.
100 Ek het meer insig as oumense,
omdat ek u opdragte nakom.

101 Van elke slegte pad het ek my voete weerhou
sodat ek u woord kon onderhou.
102 Van u beslissings het ek nie afgewyk nie,
want dit is U wat my onderrig.
103 Hoe strelend is u woorde teen my verhemelte,
selfs strelender as heuning vir my mond.
104 Uit u opdragte kry ek insig;
daarom haat ek elke bedrieglike pad.

נ NUN

105 U woord is 'n lamp vir my voet
en 'n lig vir my lewenspad.
106 Ek het 'n eed geneem — en daarby gehou —
om u regverdige beslissings na te kom.
107 Ek is baie terneergedruk;
HERE, maak my lewend[m] volgens u woord!
108 Laat die vrywillige offers van my mond
tog vir U aanvaarbaar wees, HERE,
en leer my u beslissings.
109 My lewe is voortdurend in my eie hande;
daarom vergeet ek u wet nie.
110 Goddelose mense het vir my 'n net gespan,
maar van u opdragte het ek nie afgewyk nie.
111 Ek het u bepalings as blywende erfporsie ontvang;
ja, dit is die vreugde van my hart.
112 Ek rig my hart daarop om u voorskrifte uit te voer —
vir altyd, tot die einde toe.

ס SAMEK

113 Dubbelhartige mense haat ek,
maar u wet het ek lief.
114 My skuilplek en my skild is U;
op u woord vestig ek my hoop.
115 Gaan weg van my, julle kwaaddoeners,
sodat ek die bevele van my God kan nakom.
116 Ondersteun my, soos U beloof het,
sodat ek kan lewe;
laat my nie beskaamd staan oor my hoop nie.
117 Onderskraag my, sodat ek verlos kan word;
ek wil voortdurend aan u voorskrifte aandag gee.
118 U verwerp almal wat van u voorskrifte afdwaal,
want hulle is vals en pleeg verraad.
119 Soos metaalskuim
verwyder U al die goddeloses van die aarde;
daarom het ek u bepalings lief.
120 My lyf bewe omdat U vrees inboesem;
ja, vir u beslissings is ek vol ontsag.

ע AJIN

121 Ek doen wat reg en billik is;
moet my nie aan my verdrukkers oorlaat nie.
122 Waarborg die goeie vir u dienskneg;
vermeteles moet my nie verdruk nie.
123 My oë smag na u verlossing,
na u belofte van •geregtigheid.
124 Handel met u dienskneg volgens u troue liefde,
en leer my u voorskrifte.
125 Ek is u dienskneg; gee aan my insig
sodat ek u bepalings kan ken.
126 Dit is tyd vir die HERE om op te tree —
hulle maak u wet kragteloos.
127 Daarom het ek u bevele lief,
ja, meer as goud, as suiwer goud.
128 Daarom volg ek alle opdragte sorgvuldig;
elke pad van bedrog haat ek.

פ PE

129 U bepalings is wonderlik;
daarom kom ek dit na.
130 As u woorde oopgaan, gee dit lig;
aan eenvoudiges gee dit insig.
131 Met 'n oop mond hyg ek,
want ek hunker na u gebooie.
132 Draai na my en wees my genadig,
soos U gewoonlik maak
met hulle wat u Naam liefhet.
133 Maak my treë ferm met u woord
en laat geen onreg oor my heers nie.
134 Verlos my van onderdrukking deur mense,
sodat ek my kan hou aan u opdragte.
135 Laat die lig van u teenwoordigheid
oor u dienskneg skyn*
en leer my u voorskrifte.
136 Strome water vloei uit my oë,
omdat mense nie u wet onderhou nie.

צ TSADE

137 *Regverdig is U, HERE,
en u beslissings is reg.
138 U het in •geregtigheid u bepalings uitgevaardig,
en in goeie trou.
139 My ywer vir u woorde verteer my
wanneer my teenstanders dit vergeet.
140 U woord is volkome gelouter
en u dienskneg het dit lief.

141 Ek is klein en word geminag,
maar u opdragte vergeet ek nie.
142 U regverdige optrede is altyd billik
en u wet is betroubaar.
143 Benoudheid en angs oorval my,
maar in u gebooie vind ek vreugde.
144 U bepalings is altyd regverdig;
gee my insig sodat ek kan lewe.

ק KOF

145 Ek roep met my hele hart:
"Antwoord my, HERE,
u voorskrifte wil ek nakom!"
146 Ek roep na U: "Verlos my
sodat ek u bepalings kan onderhou!"
147 Voor die oggendskemer roep ek al om hulp;
op u woorde wag ek.
148 My oë begroet elke nagwaak
sodat ek oor u woord kan nadink.
149 Luister tog in u troue liefde na my stem,
HERE, hou my lewend volgens u beslissing.
150 Mense wat slinkse planne najaag, kom nader;
hulle bly ver van u wet.
151 Maar U, HERE, is naby,
en al u gebooie is betroubaar.
152 Uit u bepalings weet ek lank reeds
dat U dit vir ewig gevestig het.

ר RESJ

153 Sien tog my ellende raak en red my,
want u wet vergeet ek nie.
154 Behartig my regsaak en verlos my;
hou my lewend op grond van u belofte.
155 Verlossing bly ver van goddeloses,
want hulle bestudeer nie u voorskrifte nie.
156 U ontferming is groot, HERE;
hou my lewend volgens u beslissings.
157 My agtervolgers en teenstanders is baie,
maar van u bepalings wyk ek nie af nie.
158 Ek het ontroues gesien
en dit het my met weersin vervul
dat hulle u woord nie onderhou nie.
159 Sien tog raak dat ek u opdragte liefhet,
HERE, maak my lewend
in ooreenstemming met u troue liefde.
160 Die hoofsaak van u woord is waarheid,
en elkeen van u regverdige beslissings is vir ewig.

שׂ SIN שׁ SJIN

161 Mense in magsposisies vervolg my sonder rede,
maar net vir u woord het my hart ontsag.
162 Ek verheug my oor u woord,
soos iemand wat 'n groot buit gevind het.
163 Ek haat en verafsku valsheid,
maar u wet het ek lief.
164 Sewe keer per dag loof ek U
oor u regverdige beslissings.
165 *Groot vrede is daar vir hulle
wat u wet liefhet;
vir hulle is daar geen struikelblokke nie.
166 Ek vestig my hoop op u verlossing, Here,
en ek voer u bevele uit.
167 Ek onderhou u bepalings,
ja, ek het dit baie lief.
168 Ek onderhou u opdragte en u bepalings,
want al my paaie lê oop en bloot voor U.

ת TAW

169 Laat my hulpkrete U bereik, Here;
gee my insig ooreenkomstig u woord.
170 Laat my smeekgebed voor U kom;
red my volgens u belofte.
171 My lippe laat lofprysing uitstroom,
want U leer my u voorskrifte.
172 My tong moet u woord besing,
want al u gebooie is regverdig.
173 Laat u hand my te hulp kom,
want ek verkies u opdragte.
174 Ek sien uit na u verlossing, Here;
u wet is my vreugde.
175 Hou my lewend sodat ek U kan loof
en laat u beslissings my help.
176 Ek dwaal rond soos 'n verlore skaap;
soek tog u dienskneg.
U gebooie vergeet ek immers nie.

120 1 'n Pelgrimslied.[n]

Na die HERE het ek in my nood geroep
en Hy het my geantwoord.

2 HERE, bevry my
van lippe wat lieg,
van 'n tong wat bedrieg.

3 Wat moet Hy jou gee,
en wat moet Hy byvoeg, bedrieglike tong?
4 Die skerpgemaakte pyle van 'n held
saam met gloeiende besemboskole!

5 Wee my, want ek vertoef as 'n vreemdeling[o] in Mesek;
ek woon by die tente van Kedar.
6 Te lank woon ek by hulle wat vrede haat.
7 Ek is ten gunste van vrede,[p] maar wanneer ek praat,
is hulle gereed vir oorlog.

121

1 'n •Pelgrimslied.

Ek kyk op na die berge:
Waar sal my hulp vandaan kom?
2 My hulp is van die HERE,
wat hemel en aarde gemaak het.
3 Hy sal nie toelaat dat jou voet struikel nie;
jou Beskermer sal nie insluimer nie.
4 Kyk, die Beskermer van Israel
sluimer nie in nie en Hy slaap nie.
5 Die HERE is jou Beskermer;
die HERE is jou skaduwee aan jou regterhand.[q]
6 Bedags sal die son jou nie dodelik tref nie,
en snags ook nie die maan nie.[r]
7 Die HERE sal jou beskerm teen elke onheil;
Hy sal jou lewe beskerm.
8 Die HERE sal jou uitgaan en jou terugkeer[s] beskerm
van nou af en vir altyd.

122

1 *'n •Pelgrimslied. Van Dawid.

Ek was bly toe hulle vir my gesê het:
"Kom ons gaan na die huis van die HERE."
2 My voete staan in jou poorte, Jerusalem,
3 Jerusalem, gebou as 'n stad
wat as 'n eenheid saamgebind is,t
4 waarheen stamme optrek, die stamme van die HERE,
soos aan Israel voorgeskryf is,
om die Naam van die HERE te loof.
5 Want daar staan trone vir regspraak,
die trone van die huis van Dawid.

6 Vra vrede vir Jerusalem:
"Mag dié wat jou liefhet, rustig leef;
7 mag daar vrede wees by jou verdedigingswal,
rustigheid in jou vestings."
8 Ter wille van my broers en vriende sê ek graag:
"Mag daar vrede in jou wees!"
9 Ter wille van die huis van die HERE ons God
wil ek die goeie vir jou nastreef.

123

1 'n •Pelgrimslied.

Na U kyk ek op, U wat in die hemel heers.
2 Kyk, soos die oë van slawe
gerig is op die hand van hulle eienaar,
soos die oë van 'n slavin
gerig is op die hand van haar eienares,
so is ons oë gerig op die HERE ons God
totdat Hy ons genadig is.
3 Wees ons genadig, HERE, wees ons genadig;
want ons het meer as genoeg gehad van minagting;
4 ons het meer as genoeg gehad
van die spotlag van selfvoldane mense,
van die minagting deur hooghartiges.

124

1 'n •Pelgrimslied. Van Dawid.

As die HERE nie vir ons was nie
— laat Israel dit sê —
2 as die HERE nie vir ons was
toe mense teen ons opgestaan het nie,
3 dan het hulle ons lewendig ingesluk
toe hulle woede teen ons ontbrand het;
4 dan het die water ons oorspoel,
'n stroom ons oorweldig;
5 dan het die tierende waters ons lewens oorweldig.

6 Die HERE moet geprys word,
Hy wat ons nie as prooi
aan hulle tande oorgegee het nie.
7 Ons het soos 'n voël ontvlug
uit die net van voëlvangers:
Die net is gebreek en ons, ons het ontvlug.
8 Ons hulp is in die Naam van die HERE
wat hemel en aarde gemaak het.

125

1 'n •Pelgrimslied.

Hulle wat op die HERE vertrou,
is soos die Sionsberg wat nie wankel nie;
vir altyd staan dit vas.
2 Jerusalem word omring deur berge;
die HERE omring sy volk
van nou af tot in ewigheid.
3 Ja, die goddelose septer[u] sal nie rus
op wat aan die regverdiges toegeken is nie,
sodat die regverdiges nie dalk
hulle hande na onreg uitsteek nie.

4 HERE, doen goed aan die goeies,
aan dié wat opreg is in hulle harte.

5 Maar dié wat afdraai op kronkelpaaie —
die HERE sal hulle laat gaan
saam met dié wat onreg pleeg.

Vrede oor Israel!*

126 1 'n •Pelgrimslied.

Toe die Here die lot van Sion verander het,
was ons soos mense wat droom.
2 Daarna is ons monde met gelag gevul,
ons tonge het gejuig,
en onder die nasies is gesê:
"Die Here het iets groots gedoen
aan hierdie mense."
3 Die Here het iets groots aan ons gedoen.
Ons was verheug.

4 Verander weer ons lot, Here,
soos stroombeddings in die Negev.v
5 *Dié wat met trane saai,
sal met gejuig maai.
6 Die een wat uitgaan en al huilende
die leersak met saad dra,
sal sekerlik terugkom met 'n gejuig
terwyl hy sy gerwe dra.

127

1 'n •Pelgrimslied. Van Salomo.

As die Here die huis nie bou nie,
swoeg die bouers tevergeefs daaraan.
As die Here oor die stad nie wag hou nie,
bly die wagte tevergeefs wakker.
2 Dit is tevergeefs dat julle vroeg op is,
julleself nie tyd gun om te sit nie
en met inspanning brood verdien —
Hy gee slaap aan wie Hy liefhet.w

3 Kyk, seuns is 'n erfdeel wat van die Here kom;
die vrug van die moederskoot is 'n beloning.
4 Soos pyle in die hand van 'n krygsman,
so is die seuns van jou jeug.
5 Hoe gelukkig is die man
wat sy pylkoker met hulle gevul het.
Hulle sal nie beskaamd staan
wanneer hulle met vyande
in die stadspoort woorde wissel nie.

128

1 'n •Pelgrimslied.

Hoe gelukkig is elkeen
wat vir die Here ontsag het,
wat sy paaie volg!
2 Die vrug van jou handewerk sal jy geniet.
Hoe gelukkig is jy!
Dit gaan goed met jou.
3 Jou vrou is soos 'n vrugbare wingerdstok
in die binnekamersx van jou huis.
Jou kinders is soos olyfboompies om jou tafel.
4 Kyk, so sal die man geseën word
wat vir die Here ontsag het.

5 Mag die Here jou seën uit Sion;
mag jy, solank jy lewe, Jerusalem sien gedy,
6 en mag jy jou kinders se kinders sien.

Vrede oor Israel!*

129

1 'n •Pelgrimslied.

Van my jeug af het hulle my dikwels aangeval
— laat Israel dit sê —
2 van my jeug af het hulle my dikwels aangeval,
en tog het hulle my nie oorwin nie.
3 Ploeërs het oor my rug geploeg,
hulle ploegvore lank getrek;
4 maar die HERE is regverdig —
Hy het die goddelose mense se toue stukkend gesny.

5 Mag almal wat Sion haat,
beskaamd staan en terugdeins.
6 Mag hulle wees soos gras op dakke,
wat verdroog voordat dit uitgetrek word,
7 wat nooit die handpalm vul van een wat oes,
of die vou van die kleed[y]
van een wat gerwe bind nie.
8 En mag verbygangers nooit sê nie:
"Die seën van die HERE vir julle;
ons seën julle in die Naam van die HERE."

130 1 'n •Pelgrimslied.

Uit die dieptes roep ek na U, HERE.
2 My Heer, hoor tog my stem,
laat u ore aandagtig luister na my smeekgebed.

3 As U sondeskuld in ag neem, HERE —
my Heer, wie kan dan staande bly?
4 Maar by U is daar vergifnis,
sodat mense vir U ontsag het.

5 Ek wag op die HERE; my hele wese wag,
en op sy woord vestig ek my hoop.
6 My hele wese sien uit na my Heer,
meer as wat wagte uitsien na die môre,
ja, as wagte na die môre.

7 Israel, vestig jou hoop op die HERE;
want by die HERE is troue liefde,
by Hom is bevryding in oorvloed.
8 *Dit is Hy wat Israel bevry van al sy sondeskuld.

131

1 'n •Pelgrimslied. Van Dawid.

HERE, my hart is nie hoogmoedig
en my oë nie verwaand nie.
Ek hou my nie besig met groot dade
of wonderwerke bo my vermoë nie.
2 Nee, ek het my gemoed
tot kalmte en bedaring gebring.
Soos 'n kindjie[z] by sy ma,
soos 'n kindjie, is my gemoed in my.

3 Israel, vestig jou hoop op die HERE,
van nou af en vir altyd.

132 1 *'n •Pelgrimslied.

HERE, onthou tog, ter wille van Dawid,
alles wat hy opgeoffer het;
2 dat hy teenoor die HERE 'n eed geneem het,
aan die Magtige van Jakob 'n gelofte afgelê het:
3 "Ek sal nie ingaan in die tent waar ek woon;
ek sal nie op my bed gaan lê,
4 ek sal my oë nie toelaat om te slaap
of my ooglede om in te sluimer nie,
5 totdat ek vir die HERE 'n plek gevind het,
'n woning vir die Magtige van Jakob."

6 Kyk, ons het daarvan gehoor in Efrata,
dit gevind in die velde van Jaär.*
7 Laat ons sy woning binnegaan
en in aanbidding buig voor die voetbank vir sy voete.

8 Staan op, HERE, gaan na u rusplek,
U en u magtige •verbondsark.
9 U priesters moet geklee wees in •geregtigheid,
u troue volgelinge moet juig.

10 Ter wille van u dienskneg Dawid,
moet U tog nie u gesalfde wegwys nie.
11 *Die HERE het aan Dawid trou gesweer
en Hy sal nie dit nie herroep nie:
"Van jóú nasate sal Ek op jou troon laat sit.
12 As jou seuns my verbond nakom
en my bepalings wat Ek hulle leer,
sal ook húlle seuns vir altyd op jou troon sit."

13 Ja, die HERE het Sion uitgekies;
Hy begeer dit as sy woonplek:
14 "Dit is my rusplek vir altyd;
hier wil Ek woon, want Ek begeer dit.
15 Sion se voedselvoorraad sal Ek ryklik seën;
haar behoeftiges sal Ek met brood versadig;
16 haar priesters sal Ek met verlossing beklee
en haar troue volgelinge sal uitbundig juig.
17 Daar sal Ek vir Dawid 'n horing laat uitgroei;[a]

Ek het 'n lamp gereedgemaak vir my gesalfde.
18 Sy vyande sal Ek met skande beklee,
maar sy kroon sal op hom skitter.”

133

1 'n •Pelgrimslied. Van Dawid.

Kyk hoe goed, hoe mooi is dit
as broers eensgesind saam woon.
2 Dit is soos kosbare olie op die kop
wat afloop op die baard,
die baard van Aäron,
wat afloop oor die kraag van sy klere.
3 Dit is soos 'n Hermonsdou
wat afkom op die Sionsberge;
want daar beveel die HERE sy seën,
lewe vir altyd.

134

1 'n •Pelgrimslied.

*Kom!
Prys die HERE, julle almal,
    diensknegte van die HERE,
    wat snags diens verrig in die huis van die HERE.
2 Hef julle hande op in die heiligdom
    en prys die HERE.

3 Mag die HERE jou seën uit Sion,
    Hy wat hemel en aarde gemaak het.

135

1 *Halleluja!
Loof die Naam van die HERE!
Loof Hom, diensknegte van die HERE,
2 wat diens verrig in die huis van die Here,
in die voorhowe van die huis van ons God.
3 Loof die HERE, want die HERE is goed;
besing sy Naam, want dit is lieflik;
4 want die HERE het Jakob vir Hom uitgekies,
Israel as sy persoonlike eiendom.

5 Ja, ek, ek weet dat die HERE groot is,
dat ons Heer groter is as al die gode.
6 Alles wat die HERE behaag, doen Hy
in die hemel en op die aarde,
in die oseane en alle dieptes.
7 Hy laat stapelwolke opstyg
aan die einders van die aarde;
Hy maak weerligstrale vir die reën;
Hy laat die wind uit sy voorraadkamers vry;
8 Hy wat die •eersgeborenes van Egipte getref het,
die eersgeborenes van mens en dier.
9 Hy het tekens en wonders
in jou midde verrig, Egipte,
teen die farao en al sy amptenare,
10 Hy wat baie nasies getref
en magtige konings doodgemaak het:
11 Sihon, die koning van die Amoriete,
Og, die koning van Basan
en al die konings van Kanaän.
12 En Hy het hulle land as erfdeel gegee,
as 'n erfdeel aan Israel, sy volk.

13 HERE, u Naam is vir ewig;
HERE, u gevierde Naam duur van geslag tot geslag.
14 Want die HERE laat reg geskied aan sy volk;*
oor sy diensknegte ontferm Hy Hom.

15 *Die afgode van die nasies is silwer en goud,
die werk van mensehande.
16 Hulle het monde, maar kan nie praat nie,
oë, maar kan nie sien nie.

17 Hulle het ore, maar kan nie hoor nie;
daar is ook glad nie asem in hulle monde nie.
18 Hulle makers sal net soos hulle word —
ja, elkeen wat op hulle vertrou.

19 Huis van Israel, prys die Here!
Huis van Aäron, prys die Here!
20 Huis van Levi, prys die Here!
Wie vir die Here ontsag het,
prys die Here!
21 Die Here moet geprys word uit Sion,
Hy wat in Jerusalem woon.

Halleluja!

136

1 Loof die HERE, want Hy is goed
— want vir ewig duur sy troue liefde —
2 loof die God van die gode
— want vir ewig duur sy troue liefde —
3 loof die Heer van die here
— want vir ewig duur sy troue liefde.

4 Loof Hom, die enigste wat groot wonders doen
— want vir ewig duur sy troue liefde —
5 wat met vernuf die hemel gemaak het
— want vir ewig duur sy troue liefde —
6 wat die aarde oor die waters uitgespan het
— want vir ewig duur sy troue liefde —
7 wat die groot ligte gemaak het
— want vir ewig duur sy troue liefde —
8 die son om te heers in die dag
— want vir ewig duur sy troue liefde —
9 die maan en sterre om te heers in die nag
— want vir ewig duur sy troue liefde.

10 Loof Hom wat Egipte getref het
deur hulle •eersgeborenes
— want vir ewig duur sy troue liefde —
11 en Israel uit hulle midde gelei het
— want vir ewig duur sy troue liefde —
12 met 'n sterk hand en uitgestrekte arm
— want vir ewig duur sy troue liefde.

13 Loof Hom wat die Rietsee in twee gesny het
— want vir ewig duur sy troue liefde —
14 en Israel in die middel laat deurtrek het
— want vir ewig duur sy troue liefde —
15 maar die farao en sy leër
in die Rietsee afgeskud het
— want vir ewig duur sy troue liefde.

16 Loof Hom wat sy volk deur die woestyn[b] gelei het
— want vir ewig duur sy troue liefde —
17 groot konings verslaan het
— want vir ewig duur sy troue liefde —
18 magtige konings gedood het

— want vir ewig duur sy troue liefde —
19 Sihon, die koning van die Amoriete
— want vir ewig duur sy troue liefde —
20 en Og, die koning van Basan
— want vir ewig duur sy troue liefde.

21 Loof Hom wat hulle land as erfdeel gegee het
— want vir ewig duur sy troue liefde —
22 as erfdeel aan Israel sy dienskneg
— want vir ewig duur sy troue liefde —
23 wat in ons vernedering aan ons gedink het
— want vir ewig duur sy troue liefde —
24 en ons van ons teenstanders weggeruk het
— want vir ewig duur sy troue liefde —
25 wat kos gee aan alles wat leef
— want vir ewig duur sy troue liefde.

26 Loof die God van die hemel
— want vir ewig duur sy troue liefde!

137

1 Aan die riviere van Babel,
daar het ons gesit en gehuil
wanneer ons aan Sion dink.
2 Aan die rivierwilgers in daardie land[c]
het ons ons liere opgehang;
3 want daar het ons ontvoerders
vir ons die woorde van 'n lied gevra;
ja, hulle wat ons weggevoer het,[d]
het 'n vrolike lied gevra:
"Sing vir ons van die Sionsliedere!"

4 Hoe kan ons 'n lied van die HERE sing
op vreemde grond?
5 As ek jou vergeet, Jerusalem,
mag my regterhand dan vergeet hoe om te speel.[e]
6 Mag my tong aan my verhemelte kleef,
as ek jou nie onthou nie,
as ek Jerusalem nie
my heel grootste vreugde maak nie.

7 HERE, onthou die dag van Jerusalem,*
die Edomiete wat sê: "Stroop,
stroop haar tot op die fondamente!"

8 *Dogter van Babel, gedoem tot verwoesting,
gelukkig die een wat jou vergeld
vir wat jy aan ons gedoen het!
9 *Gelukkig die een wat jou kinders gryp
en verpletter teen 'n rotswand!

138 1 Van Dawid.

Ek wil U loof met my hele hart;
voor die gode wil ek U met begeleiding prys.
2 Ek wil in aanbidding buig na u heilige tempel;
ek wil u Naam loof oor u troue liefde,
oor u betroubaarheid;
want U het u Naam, u woord, groot gemaak bo alles.[f]
3 Op die dag wanneer ek roep, antwoord U my;
U besiel my met innerlike krag.

4 Al die konings van die aarde moet U loof, HERE,
wanneer hulle die woorde van u mond hoor.
5 Hulle moet die weë van die HERE besing:
"Groot is die majesteit van die HERE.
6 Ja, verhewe is die HERE,
maar nederiges sien Hy raak
en hoogmoediges ken Hy van ver af."

7 As ek in nood verkeer,
beskerm U my lewe
teen die woede van my vyande;
steek U u hand uit,
verlos u regterhand[g] my.
8 Die HERE tree vir my in.

HERE, u troue liefde duur vir ewig;
moet tog nie u handewerk laat vaar nie!

139

1 Vir die •musiekleier. Van Dawid. 'n Psalm.

*HERE, U ondersoek my en U ken my.
2 U ken my sit en my opstaan;
van ver af verstaan U wat ek in gedagte het.
3 My omswerwinge en waar ek rus —
U het dit afgemeet;
al my paaie is aan U bekend.
4 Ja, daar is nog nie eers 'n woord op my tong nie,
of U, HERE, ken dit volledig.
5 Van agter en van voor omsluit U my;
U plaas u handpalms op my.
6 Om dit te verstaan, is 'n te groot wonder vir my;
dit is te hoog, ek kan dit nie begryp nie.

7 Waarheen kan ek gaan, weg van u Gees;
waarheen kan ek vlug, weg van u teenwoordigheid?
8 Klim ek op na die hemel — U is daar;
gaan lê ek in die doderyk[h] — ook daar is U!
9 Neem ek die vlerke van die daeraad,
gaan woon ek by die einde van die see;
10 ook daar sal u hand my lei,
u regterhand[i] my vashou.
11 En al sê ek,
“As duisternis my maar net wil oorval,
en die lig om my nag word”,
12 is selfs duisternis nie vir U donker nie,
maar skyn nag so lig soos die dag,
is die duisternis soos die lig.

13 Dit is immers U wat my niere geskep het,
my in my ma se buik geweef het.
14 Ek loof U omdat ek
'n ontsagwekkende wonderwerk is.
Wonderbaarlik is u werke
en ek besef dit maar te goed.*
15 My skelet was nie vir U verborge nie
toe ek in die geheim gemaak is,
toe ek kunstig aanmekaar geweef is
in die dieptes van die aarde.
16 U oë het my vormlose ledemate gesien,

en in u •boekrol is hulle almal opgeskryf —
in die dae toe hulle gevorm is
en nie een van hulle daar was nie.

17 En vir my, hoe moeilik is u gedagtes, o God,
hoe oorweldigend is die volle getal daarvan.
18 As ek dit wil tel, is dit meer as die sand.
Word ek wakker, dan is ek nog by U.

19 As U goddelose mense maar wou ombring, o God!
Bloeddorstiges, gaan weg van my af!
20 Dit is hulle wat bedrieglike dinge oor U sê,
u vyande wat u Naam ydellik gebruik.
21 *Sou ek u haters nie haat nie, HERE,
in hulle wat teen U opstaan, nie 'n weersin hê nie?
22 Dit is 'n volkome haat waarmee ek hulle haat;
vyande het hulle vir my geword.

23 Ondersoek my, o God, en ken my hart;
toets my, en ken my ontstellende gedagtes.
24 Kyk of ek nie op 'n pad van verdriet is nie,[j]
en lei my op die ou beproefde pad.

140 1 Vir die •musiekleier. 'n Psalm. Van Dawid.

2 Red my, HERE, van slegte mense;
hou my veilig teen geweldenaars,
3 *hulle wat in hulle harte booshede beplan,
wat elke dag gevegte aanhits.
4 Hulle maak hulle tonge so skerp soos dié van slange;
die gif van adders skuil agter hulle lippe. •*Sela*
5 HERE, beskerm my
teen die hande van goddelose mense;
hou my veilig teen geweldenaars
wat beplan om my voete te laat ontspoor.
6 Hoogmoediges het in die geheim
vir my 'n vangnet gespan;
met toue het hulle 'n net langs die pad oopgesprei;
vangstrikke het hulle vir my gestel. *Sela*

7 Ek het vir die HERE gesê: "U is my God;
HERE, luister na my smeekgebed.
8 HERE, my Heer, die krag wat my verlos,
U beskut my kop in 'n tyd van oorlog.
9 HERE, gee tog nie die goddelose mense
wat hulle begeer nie;
hulle bose planne, laat dit nie slaag nie.
Hulle sal verwaand raak. *Sela*
10 Die koppe van hulle wat my omring,
laat dit oordek word met die onheil
wat hulle ander toewens."[k]

11 Mag Hy vurige kole op hulle laat reën.[l]
Mag Hy hulle in die vuur laat val, in bodemlose putte.
Mag hulle nie weer opstaan nie.
12 Mag lasteraars nie in die land gevestig raak nie;
mag een ná die ander ramp geweldenaars inhaal.

13 Ek weet:
Die HERE behartig die regsaak van magteloses,
die reg van behoeftiges.
14 Waarlik, regverdiges sal u Naam loof;
opregtes sal in u teenwoordigheid woon.

141 1 'n Psalm. Van Dawid.

HERE, ek roep U aan; kom gou na my toe!
Luister na my stem wanneer ek na U roep.
2 *Mag my gebed bestendig voor U wees
soos die reukoffer,
my opgehefde hande
soos die aandoffer.
3 *HERE, plaas 'n wag voor my mond,
bewaak tog die deur van my lippe.
4 Moet my hart nie laat neig na iets wat sleg is nie,
sodat ek nie deur 'n misstap roekeloos optree
saam met manne wat onreg pleeg nie;
laat ek tog nie aan hulle lekkernye proe nie.

5 m'n Regverdige kan my maar in liefde slaan
en my teregwys —
dit is salwende olie;n
my hoof mag dit nie weier nie.

Maar nogtans:
My gebed sal voortduur,
te midde van hulle booshede.o
6 Al sou hulle regeerders van 'n krans afgegooi word,
sou hulle nog hoor dat my woorde aangenaam is.

7 Soos wanneer iemand klippe kap
en splyt op die grond,
lê ons beendere uitgestrooi
by die ingang van die •doderyk.
8 Maar op U bly my oë gerig, HERE, my Heer —
by U skuil ek, moenie my lewe uitgiet nie.
9 Beskerm my teen die greep van die vangnet
wat hulle vir my gespan het,
teen die valstrikke van hulle wat onreg pleeg.
10 Laat goddeloses in hulle eie vangnette val,
terwyl ek alleen daar verbygaan.

142 1 'n *Maskiel*.[p] Van Dawid. Toe hy in die grot was.[*] 'n Gebed.

2 Na die HERE roep ek hardop om hulp;
by die HERE pleit ek hardop om genade.
3 Ek stort voor Hom my klag uit;
voor Hom maak ek my nood bekend.
4 Wanneer my gees in my wegkwyn,
is dit U wat my pad ken.
Op die pad wat ek moet loop,
het hulle in die geheim 'n vangnet vir my gespan.
5 As ek regs kyk, sien ek[q]
niemand is my goedgesind nie.
'n Plek vir ontvlugting is vir my verlore;
niemand is begaan oor my lewe nie.

6 Ek roep na U om hulp, HERE.
Ek sê: "U is my skuilplek,
my deel in die land van die lewendes.
7 Gee tog aandag aan my gesmeek,
alhoewel ek baie nietig is.
Red my van my vervolgers,
want hulle is te sterk vir my.
8 Lei my uit gevangenskap,
dat ek u Naam kan loof.
Regverdiges sal om my saamkom
as U aan my goed doen."

143

1 'n Psalm. Van Dawid.

HERE, hoor my gebed, luister na my smeking;
antwoord my in u trou met u regverdige optrede.
2 Moet net nie u dienskneg voor die gereg daag nie;
want niemand wat leef, is voor U regverdig nie.*

3 Ja, vyande agtervolg my,
hulle verpletter my lewe teen die grond;
hulle laat my woon in donker plekke,
soos mense wat lankal dood is.
4 My gees kwyn weg in my;
in my binneste is my hart verbyster.

5 Ek dink aan dae lank gelede,
ek mymer oor al u dade;
oor die werk van u hande dink ek na.
6 Ek strek my hande na U uit;
my •siel smag na U soos dor grond. •*Sela*
7 U moet my gou antwoord, HERE;
my gees is gedaan.
Moet tog nie u gesig vir my verberg nie;
dan word ek net soos hulle wat in die put**r** afdaal.
8 Laat ek in die môre van u troue liefde bewus word,
want op U vertrou ek.
Wys my die pad wat ek moet loop —
na U is my verlange.
9 Red my van my vyande, HERE;
na U vlug ek.**s**
10 Leer my om te doen wat vir U aanvaarbaar is,
want U is my God.
U goeie Gees moet my lei op gelyk grond.

11 Ter wille van u Naam, HERE,
moet U my in die lewe hou;
deur u regverdige optrede
moet U my uitlei uit die nood;
12 en in u troue liefde moet U my vyande vernietig.
Maak almal tot niet wat my lewe bedreig,
want ek is u dienskneg.

144 1 Van Dawid.

Die HERE, my rots, moet geprys word,
Hy wat my hande leer om te veg,
my vingers om oorlog te maak.
2 Hy is my vertroueling, my bergskuiling,
my toevlugsoord,
my bevryder, my skild by wie ek skuil —
Hy wat volket aan my onderwerp.

3 HERE, wat is 'n mens dat U hom versorg,
'n sterfling dat U hom in ag neem?
4 'n Mens is soos 'n asemteug,
sy lewensdae soos 'n vlugtige skaduwee.

5 HERE, buig u hemel af en daal neer;
raak die berge aan, sodat hulle rook.
6 Laat weerligte flits en dryf hulle uitmekaar;
stuur u pyle en bring hulle in verwarring.
7 Reik met u hand uit die hoogte,
bevry my en red my uit die watermassa,
uit die hand van •vreemdelinge
8 wie se monde onsin verkondig
en wie se regterhande bedrieglik is.

9 O God, 'n nuwe lied* wil ek vir U sing,
op die tiensnarige harp wil ek vir U speel —
10 U wat aan konings die oorwinning gee,
wat Dawid, u dienskneg,
bevry van 'n dodelike swaard.
11 Bevry my en red my uit die mag van vreemdelinge
wie se monde onsin verkondig
en wie se regterhande bedrieglik is;
12 sodat ons seuns soos volgroeide plante
kan wees in hulle jeug,
ons dogters soos hoekpilare,
uitgekerf, geskik vir 'n paleis;
13 sodat ons graanskure vol kan wees
van alle soorte kosvoorraad,
ons kleinvee met duisende,
met tienduisende, kan vermeerder

in ons oop weivelde,
14 en ons beeste swaar dragtig kan wees;
met geen bres in ons mure nie,
geen veldtogte
en geen gejammer op ons pleine nie.

15 Hoe gelukkig is die volk met wie dit so gaan;
hoe gelukkig is die volk wie se God die HERE is!

145

1 'n Loflied. Van Dawid.

א ALEF

Ek wil U verheerlik, o Koning, my God;
ek wil u Naam prys vir altyd en ewig.

ב BET

2 Elke dag wil ek U prys
en u Naam loof vir altyd en ewig.

ג GIMEL

3 Groot is die HERE en baie lofwaardig;
sy grootheid is ondeurgrondelik.

ד DALET

4 Geslag ná geslag besing u werke;
u magtige dade verkondig hulle.

ה HE

5 Oor die glans van u luisterryke majesteit
en die woorde van u wonders wil ek nadink.

ו WAW

6 Oor die krag van u ontsagwekkende dade
praat mense;
van u grootheid wil ek vertel.

ז ZAJIN

7 Oor herinneringe aan u groot goedheid
sal hulle uitwei;
oor u regverdige optrede sal hulle juig.

ח GET

8 Genadig en barmhartig is die HERE,
geduldig en groot in troue liefde.

ט TET

9 Die HERE is goed vir almal,
en sy barmhartigheid strek oor al sy werke.

י JOD

10 HERE, al u werke loof U,
en u troue volgelinge prys U.

כ KAF

11 Oor die majesteit van u koningskap praat hulle
en u mag verkondig hulle;

ל LAMED

12 sodat die mensdom kan kennis neem
van u magtige dade,
van die majesteit van u glansryke koningskap.

מ MEM

13 U koningskap strek oor alle ewighede,
u heerskappy duur deur al die komende geslagte.u

ס SAMEK

14 Die HERE ondersteun almal wat val,
en help almal op wat terneergedruk is.

ע AJIN

15 Alle oë kyk vol verwagting na U,
en U gee vir hulle kos op tyd.

פ PE

16 Wanneer U u hand oopmaak,
versadig U al wat lewe met wat hulle wil hê.

צ TSADE

17 Regverdig is die HERE in al sy weë*
en getrou aan alles wat Hy gemaak het.

ק KOF

18 *Die HERE is naby almal wat Hom aanroep,
almal wat Hom in waarheid aanroep.

ר RESJ

19 Hy vervul die wens van dié wat vir Hom ontsag het;
hulle hulpgeroep hoor Hy, en Hy verlos hulle.

שׁ SJIN

20 Die HERE beskerm almal wat Hom liefhet,
maar al die goddelose mense vernietig Hy.

ת TAW

21 My mond sal die lof van die HERE verkondig;
alle mense moet sy heilige Naam prys
vir altyd en ewig.

LOFPRYSING

(Ps 146 — 150)

146 1 Halleluja!

Ek moet die Here loof!
2 Ek wil die Here loof solank ek leef;
ek wil my God besing solank ek bestaan.

3 Moenie op vooraanstaande mense vertrou nie,
op mensekinders
by wie daar geen verlossing is nie.
4 Hulle asem gaan uit, hulle keer terug na die grond;
op daardie dag is hulle planne daarmee heen.

5 Hoe gelukkig is die mens
wat die God van Jakob as sy bystand het,
wie se hoop gevestig is op die Here, sy God —
6 Hy wat hemel en aarde gemaak het,
die see, en alles wat daarin is,*
wat trou bly tot in ewigheid,
7 wat die reg van verdruktes handhaaf,
aan hongeres brood gee.

Die Here bevry gevangenes;
8 die Here maak blindes se oë oop;
die Here rig dié op wat terneergedruk is.
Die Here het regverdiges lief;
9 die Here beskerm vreemdelinge;v
vaderloses en weduwees help Hy op,
maar die pad van goddelose mense maak Hy krom.

10 Die Here sal vir ewig regeer,
jou God, Sion, van geslag tot geslag.

Halleluja!

147

1 Loof die HERE,
want dit is goed om ons God te besing;
ja, dit is aangenaam;
'n loflied is gepas.

2 Die HERE herbou Jerusalem,
Hy maak die verstrooides van Israel bymekaar.
3 Dit is Hy wat dié met gebroke harte genees,
wat hulle wonde verbind;
4 wat die getal van die sterre bepaal,
aan hulle almal name gee.
5 Ons Heer is groot en geweldig sterk;
aan sy insig is daar geen grens nie.
6 Die HERE help die verdruktes op;
goddelose mense verneder Hy tot in die grond.

7 Sing vir die HERE 'n danklied;
speel vir ons God op die lier,
8 *vir Hom wat die hemel bedek met wolke,
wat vir die aarde reën gereedmaak,
gras op die berge laat groei,
9 wat vir die diere hulle kos gee,
vir die jong kraaie wat krys.*

10 Dit is nie oor die krag van 'n perd
wat Hy Hom verheug nie,
nie die gespierde bene van 'n man
waarin Hy vreugde vind nie.
11 Die HERE vind vreugde
in hulle wat vir Hom ontsag het,
wat hulle hoop vestig op sy troue liefde.

12 Besing die lof van die HERE, Jerusalem,
loof jou God, Sion,
13 want Hy het die sluitbalke
van jou poorte sterk gemaak,
Hy het jou kinders in jou geseën.
14 Dit is Hy wat jou grense veilig stel,
jou met die vetste koring versadig,
15 wat sy bevel na die aarde stuur
— sy woord beweeg vinnig —

16 wat sneeu gee soos wol,
ysryp uitstrooi soos stof,
17 wat sy ys soos broodkrummels afgooi.
Wie kan voor sy koue standhou?
18 Hy stuur sy woord* en laat dit smelt;
Hy laat sy wind waai en water begin vloei.

19 *Hy maak sy woorde aan Jakob bekend,
sy vaste voorskrifte en wette aan Israel.
20 Hy het nie so opgetree
teenoor enige ander nasie nie;
sy wette ken hulle nie.

Halleluja!

148

1 Halleluja!

Loof die HERE uit die hemel;
loof Hom in die hoogtes.
2 Loof Hom, al sy engele;
loof Hom, al sy hemelse magte.
3 Loof Hom, son en maan;
loof Hom, al die helder sterre.
4 Loof Hom, hoogste hemele[w]
en die water wat bo die hemelkoepel is.
5 Laat hulle die Naam van die HERE loof,
want op sy bevel is hulle geskape;
6 Hy het hulle gevestig vir altyd en ewig.
Hy het 'n vaste orde bepaal wat nie verbygaan nie.

7 Loof die HERE vanaf die aarde —
seemonsters en al die diep waters,
8 vuur en hael, sneeu en newels,
stormwind wat sy bevel uitvoer;
9 berge en al die heuwels,
bome wat vrugte dra en al die seders;
10 wilde diere en al die vee,
diere wat kruip en voëls wat vlieg;
11 konings van die aarde en al die volke,
aanvoerders en al die regeerders van die aarde;
12 jong mans en ook meisies,
oumense saam met jongmense.
13 Hulle moet die Naam van die HERE loof,
want sy Naam alleen is hoog verhewe;
sy luisterrykheid strek oor aarde en hemel.

14 Hy het sy volk sterk gemaak[x] —
'n rede tot lof vir al sy troue volgelinge,
die Israeliete, die volk wat na aan Hom is.

Halleluja!

149

1 Halleluja!

Sing vir die HERE 'n nuwe lied;*
besing sy lof
in die byeenkoms van getroue volgelinge!
2 Laat Israel hom verheug in sy Maker,
die kinders van Sion juig oor hulle Koning.
3 Laat hulle sy Naam loof met koordans,
op tamboeryne en liere vir Hom speel.
4 Want die HERE is sy volk goedgesind;
Hy vereer verdruktes met oorwinning.

5 Sy getroue volgelinge moet jubel oor dié eer;
hulle moet juig, selfs op hulle beddens —
6 met verheerliking van God uit hulle kele
en tweesnydende swaarde in hulle hande,
7 om onder die nasies vergelding te eis,
straf uit te deel onder die volke;
8 om hulle konings in kettings te slaan
en hulle hooggeplaastes in ysterboeie;
9 om die vonnis wat opgeteken is, oor hulle te voltrek.
Dit sal vir al sy getroue volgelinge
'n glansryke oorwinning wees.

Halleluja!

150

1 Halleluja!

Loof God in sy heiligdom,
loof Hom in sy magtige hemelkoepel,
2 loof Hom oor sy kragtige dade,
loof Hom na die omvang van sy grootheid.

3 Loof Hom met die geskal van ramshorings,
loof Hom met harp en lier;
4 loof Hom met tamboeryn en koordans,
loof Hom met snaarinstrument en fluit;
5 loof Hom met die klank van simbale,
loof Hom met die slag van simbale.
6 Alles wat asem het, moet die HERE loof!

Halleluja!

a 1:2 prewelend opsê: Die Hebreeuse woord verwys na die Joodse gebruik om die Tien Gebooie en ander wette van die Ou Testament gedurig saggies vir jouself op te sê.

b 2:1-2 In Hand 4:25-26 word hierdie verse uit die LXX aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

* **2:1** Op 11:18

c 2:2 Op 19:19 is 'n toespeling op hierdie verse as heenwysing na Jesus Christus.

d 2:7 Jy is … verwek: In Hand 13:33 word hierdie vers aangehaal as heenwysing na Jesus Christus; vgl Heb 1:5; 5:5; Matt 3:17; 17:5; Mark 1:11; 9:7; Luk 3:22; 9:35; Joh 1:49.

* **2:8-9** Op 2:26-27

* **2:8 Ek sal … erfdeel:** Heb 1:2

* **2:9** Op 12:5; 19:15

e 2:9 erdewerk: Die bronteks lui "die houer van 'n pottebakker".

* **2:11** Fil 2:12

f 2:12 Soen sy seun: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid. Die woord wat met "sy seun" vertaal is, word geïnterpreteer as 'n Aramese woord wat 'seun' beteken. Dit verwys dan na die koning as God se seun soos in vs 7. Ander vertalings is ook moontlik.

* **3:1 Dawid … gevlug het:** 2 Sam 15:7-37

g 4:1 Vir … musiekleier: Dit kom dikwels in die opskrifte van psalms voor. Oor die betekenis van die term is daar onsekerheid. Dit dui waarskynlik daarop dat die betrokke psalm 'n rol gespeel het in die tempeldiens.

* **4:5 Sidder … sondig nie:** Ef 4:26 LXX

* **5:10 hulle keel … vleitaal:** Rom 3:13 LXX

h 6:1 *Sjeminiet:* Die woord beteken 'agtste' en is waarskynlik 'n musiekterm.

i 6:4 ek is … vreesbevange: Joh 12:27 is 'n toespeling op hierdie vers as heenwysing na Jesus Christus.

* **6:9 Gee … pleeg:** Matt 7:23; Luk 13:27

j 7:1 *Sjighajoon:* Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid; dit is waarskynlik 'n musiekterm vir 'n bepaalde soort lied.

* **7:1** 2 Sam 18:19-33; vgl 2 Sam 16:5-14; 19:15-23; 19:41 — 20:3

k 7:6 my eer … sleep: Letterlik ‘my eer in die stof laat woon’.

l 7:7 my God: Die vertaling volg die LXX. Die bronteks lui “na my”.

m 7:9 Verhewene: Die bronteks kan ook vertaal word “teen my” of “op my”.

n 7:10 hart … toets: Dit is 'n Hebreeuse idioom wat dui op jou diepste gedagtes en begeertes; vgl Spr 24:12; Jer 11:20; 17:10; •Hart en niere.

* **7:10 U … toets:** Op 2:23

o 7:11 Die … skild: Die bronteks kan ook vertaal word “my skild is op God”.

* **7:13 As … bekeer nie:** Luk 13:3,5

* **7:14 brandpyle:** Ef 6:16

p 8:1 *Ghitiet:* Oor die betekenis van die term is daar onsekerheid; dit is waarskynlik 'n musiekterm.

q 8:2 U wat … vestig: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid. Dit kan ook vertaal word “U majesteit word tot aan die hemel besing.”

* **8:3 Met … suigelinge:** Matt 21:16 LXX

r 8:3 het U … opgerig: Die bronteks kan ook vertaal word “het U mag gevestig”.

* **8:5-7** Heb 2:6-8 LXX

s 8:7 U het … geplaas: In 1 Kor 15:27 word hierdie gedeelte aangehaal as heenwysing na Jesus Christus; vgl Ef 1:22.

t 9:1 — 10:18 Psalms 9 en 10 vorm saam 'n onvolledige akrostiese gedig.

u 9:1 *Almoet labeen:* Die Hebreeuse woorde kan vertaal word “op die dood van die seun” en verwys waarskynlik na die melodie waarop die psalm gesing is.

* **9:9** Hand 17:31

v 9:15 dogter … Sion: In die enkelvoud 'n personifikasie van Jerusalem.

w 9:17 *Higgajon:* Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid. Dit is waarskynlik 'n musiekterm.

x 10:5 minag: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid. Dit kan ook vertaal word met “getuig teen”.

y 10:6 Hy … wys: Letterlik ‘Hy sê in sy hart’.

* **10:7** Rom 3:14 LXX

z 10:8 op die … vir: Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “sy oë lê en wag”.

a 10:11 hou … toe: Letterlik ‘hou sy gesig toe’.

* **10:16 Die HERE … ewig:** Op 11:15

b 11:1 Vlug … berge: Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “Vlug na julle berg, voël”.

c 11:3 regverdige: Dit is iemand wie se saak reg is voor God.

d 11:4 blik: Letterlik ‘ooglede’.

* **11:6** Op 14:10; 20:10; 21:8

e 11:6 gloeiende kole: Die lesing van 'n ou Griekse vertaling word hier gevolg. Die bronteks lui “vangnette”.

f 11:7 sy … ervaar: Letterlik ‘sy gesig sien’.

g 12:1 *Sjeminiet:* Die woord beteken ‘agtste’ en is waarskynlik 'n musiekterm.

h 12:8 elkeen: 'n Hele aantal Hebreeuse manuskripte, die LXX en sommige vertalings lui “ons”.

* **14:1-3** Rom 3:10-12

* **14:7** Rom 11:26-27

i 16:1 *Miktaam:* Oor die betekenis van die term is daar onsekerheid.

j 16:2 Ek: Die vertaling volg die LXX. Die bronteks lui “jy” (vroulik).

k 16:3 heiliges: Dit verwys moontlik na afgode.

l 16:7 gewete: Letterlik ‘niere’. Die niere is beskou as die setel van die emosies en die gewete.

m 16:8-11 In Hand 2:25-28 word hierdie verse uit die LXX aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

n 16:8 regterkant: Die •regterkant is die onbeskermde kant; 'n soldaat het sy skild in sy linkerhand gedra.

o 16:10 In Hand 2:31 word hierdie vers uit die LXX aangehaal as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 13:35.

* **16:10** Joh 20:9; 1 Kor 15:4

p 17:7 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

q 17:11 Hulle … omsingel: Die lesing is verkry deur 'n geringe teks- en vokaalwysiging. Die bronteks lui “Ons spore, nou het hulle my omsingel”.

r 17:14 met u hand … jong kinders: Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid. Hierdie lesing volg die ongevokaliseerde Hebreeuse teks.

s 17:15 u teenwoordigheid ervaar: Letterlik ‘u gesig sien’; vgl Op 22:4.

t 18:1 Die psalm kom byna woordeliks ooreen met 2 Sam 22:1-51.

* **18:3** Luk 1:69

u 18:3 krag: Die bronteks lui “horing”.

* **18:5** Hand 2:24

* **18:7 In sy … bereik:** Jak 5:4

v 18:15 hulle: Dit verwys na die psalmdigter se vyande; vgl vs 18.

w 18:30 verdedigingswal: Die Hebreeuse woord wat met “verdedigingswal” vertaal is, het 'n tweede betekenis ‘bende’.

x 18:34 wildsbokke: Die boksoort waarna die bronteks verwys, is waarskynlik die rooitakbok.

y 18:41 laat vlug: Letterlik ‘gee nek vir’.

* **18:50** Rom 15:9

* **19:2** Rom 1:20

z 19:5 gaan … uit: Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “hulle maatlyn gaan uit”.

* **19:5 hulle woorde … wêreld:** Rom 10:18 LXX

* **19:10 die beslissings … regverdig:** Op 16:7; 19:2

a 21:9 o koning: Die woord staan nie in die bronteks nie, maar word veronderstel.

b 21:9 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

* **21:10** Jak 5:3

c 21:11 vrug: Dit is hier 'n metafoor vir *kinders*

d 22:1 *Ajelet hasjagar:* Dit kan vertaal word “die rooitakbok van die dagbreek” en dui waarskynlik op die melodie waarop die lied gesing is.

* **22:2-32** 1 Pet 1:11

* **22:2-18** Mark 9:12; Luk 24:27

e **22:2** **My God … verlaat:** In Matt 27:46; Mark 15:34 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

* **22:6** Rom 5:5

f **22:8** Matt 27:39; Mark 15:29 is toespelings op hierdie vers as heenwysing na Jesus Christus.

g **22:8-9** Matt 26:24; Luk 23:35-36 is toespelings op hierdie verse as heenwysing na Jesus Christus.

h **22:8** **hulle … lippe:** Dit dui op 'n neerhalende gebaar.

i **22:9** **Laat Hy hom bevry … is:** Matt 27:43 is 'n toespeling op hierdie vers as heenwysing na Jesus Christus.

j **22:16** **my tong … verhemelte:** Joh 19:28 is 'n toespeling op hierdie vers as heenwysing na Jesus Christus.

k **22:17-19** Matt 26:24 is 'n toespeling op hierdie verse as heenwysing na Jesus Christus.

* **22:17** **honde … omsingel:** Fil 3:2

l **22:17** **vasgebind:** Die bronteks lui “soos die leeu my hande en my voete”. 'n Ou Griekse vertaling word hier gevolg. Die LXX lui “deurboor”.

m **22:19** Matt 27:35; Mark 15:24; Luk 23:34; Joh 19:24 is toespelings op hierdie vers as heenwysing na Jesus Christus.

* **22:21** **my enigste … honde:** Fil 3:2

* **22:22** **Red … leeu:** 2 Tim 4:17

* **22:23** Heb 2:12

* **22:24** **Loof … ontsag het:** Op 19:5

* **22:29** Op 11:15; 19:6

n **22:30** **Ja … Hom:** Hierdie lesing is verkry deur 'n ander woordverdeling. Die bronteks lui “Hulle het geëet”.

o **22:30** **alle sterflinge:** Letterlik ‘almal wat neerdaal na die stof’.

* **23:1** **Die HERE … herder:** Joh 10:11; Op 7:17

* **23:2** Op 7:17

* **23:5** **U verfris … olyfolie:** Luk 7:46

p **23:6** **terugkeer na:** Die LXX lui “woon in”.

* **24:1** 1 Kor 10:26

* **24:3-4** Matt 5:8

q **24:7** **koppe:** Dit is 'n metafoor vir die bokant van die poort.

* **25:11** 1 Joh 2:12

* **25:20** Rom 5:5

* **25:21** Luk 6:27

r **26:2** **niere … hart:** Die niere is beskou as die setel van die emosies en die hart as die setel van die denke.

* **26:6** **Ek was … toon:** Matt 27:24

* **26:8** Matt 23:21

s **27:8** **teenwoordigheid:** Letterlik ‘gesig’.

t **27:12** **en hulle … aan:** Hierdie lesing volg die LXX. Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

u **28:1** **put:** •Doderyk

* **28:4** Matt 16:27; 2 Tim 4:14; 1 Pet 1:17; Op 20:12-13; 22:12

v **28:8** **vir … volk:** Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “vir hulle”.

w **29:1** **godeseuns:** Dit verwys na figure uit die hemelse hofhouding.

* **29:3** Hand 7:2

x **29:8** **woestyn:** Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

y **29:9** **terebinte:** Dit verwys na 'n Palestynse boom met geveerde blare wat bladwisselend is en rooi bessies dra. Dit word ongeveer vyf meter hoog.

z **29:9** **laat … sidder:** Die lesing is verkry deur 'n geringe wysiging van vokale in die bronteks. Die Hebreeuse vokalisasie kan vertaal word “Die stem van die HERE laat takbokooie voortbring.”

a **30:1** **huis:** Dit verwys na die tempel.

b **30:4** **doderyk:** In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde

waarheen die mense wat sterf, afdaal.

c 31:6 In u … lewe: In Luk 23:46 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus; vgl Hand 7:59; 1 Pet 4:19.

* **31:17 Laat … skyn:** Num 6:25

* **31:25 Wees … moed:** 1 Kor 16:13

d 32:1 ***Maskiel:*** 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

* **32:1** Rom 5:7-8

* **32:2** Op 14:5

e 32:4 my lewenskrag: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

* **32:5** 1 Joh 1:9

f 32:6 tyd van … bereik nie: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid, die LXX word hier gedeeltelik gevolg.

g 32:9 sy krag: Oor die betekenis van die Hebreeuse woord is daar onsekerheid.

* **33:2-3** Ef 5:19

* **33:3 nuwe lied:** Ps 40:4; 96:1; 98:1; 144:9; 149:1; Jes 42:10; Op 5:9; 14:3

h 33:6 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **33:6 Deur … gemaak:** Heb 11:3

* **33:6 leër:** Gen 2:1

* **33:9** Heb 11:3

* **33:12 die volk … gekies het:** Deut 4:7-8; 33:29

* **33:13-14 Uit die hemel … aarde:** Ps 11:4; 14:2; 53:3.

* **33:16 'n krygsman … krag nie:** Ps 20:8; 76:7; 147:10

i 34:1 Abimeleg: 1 Sam 21:10 noem hierdie koning Agis.

j 34:6 Verdruktes: Die bronteks lui “Hulle”. Dit verwys na die “verdruktes” in vs 3.

* **34:9** Heb 1:14; 1 Pet 2:3

* **34:13-17** 1 Pet 3:10-12

* **34:14** Jak 1:26

* **34:16** Joh 9:31

k **34:18** **Regverdiges:** Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die woord kom nie in die bronteks voor nie.

* **34:20** 2 Kor 1:5; 2 Tim 3:11

l **34:21** **nie een … gebreek nie:** In Joh 19:36 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

m **35:3** **lans:** Oor die betekenis van die woord wat met “lans” vertaal is, is daar onsekerheid. Dit kan ook na 'n strydbyl verwys.

* **35:8** Rom 11:9-10

* **35:13** Rom 12:15

n **35:13** **Toe my … is nie:** Die bronteks lui “Toe my gebed na my skoot teruggekeer het”.

o **35:15** **aanvallers:** Hierdie lesing is verkry deur die wysiging van een vokaal. Die bronteks lui “gebrokenes”.

* **35:16** Hand 7:54

p **35:16** **Hulle toets … minagting:** Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “Met die goddeloses van die spotters van eetgoed”.

q **35:16** **kners … tande:** Dit is 'n teken van woede en haat.

r **35:19** **hulle wat … haat:** In Joh 15:25 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

s **35:19** **oog knip:** Om 'n oog te knip, het beteken om iets onderduims te doen; vgl Spr 6:13; 10:10; 16:30.

* **36:2** **Hy hou … oë nie:** Rom 3:18

* **36:10** **by U … lewe:** Op 21:6

* **37:4** Matt 6:33

t **37:7** **krimp … Hom:** Sommige vertalings wysig die bronteks tot die ekwivalent van “en wag op Hom”.

* **37:11** Matt 5:5

* **37:12** Hand 7:54

u **37:12** **kners … tande:** Dit is 'n teken van woede en haat.

v **37:30** **prewel:** Die Hebreeuse woord verwys na die Joodse gebruik om die Tien Gebooie en

ander wette van die Ou Testament gedurig saggies vir jouself op te sê.

w 37:35 gedy: Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui "homself ontbloot".

x 38:5 oorweldig my: Letterlik 'het bo-oor my kop gegaan'.

y 38:12 Luk 23:49 is 'n toespeling op hierdie vers as heenwysing na Jesus Christus.

z 39:1 *Jedoetoen:* Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid. Dit is 'n musiekterm, of 'n verwysing na die musiekleier Jedoetoen; vgl Neh 11:17; 1 Kron 9:16; 16:38.

* **39:2** Jak 1:26

a 39:11 geweld: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid. Die lesing van die LXX word hier gevolg.

b 39:13 vreemdeling: Dit is 'n persoon wat om politieke of ekonomiese redes sy eie land verlaat het en tydelik in 'n ander land woon. •Vreemdelinge wat tydelike verblyfreg by die Israeliete gekry het, het beskerming geniet (Lev 19:34).

* **39:13 'n vreemdeling ... voorgeslagte:** Heb 11:13; 1 Pet 2:11

* **40:4 nuwe lied:** Ps 33:3; 96:1; 98:1; 144:9; 149:1; Jes 42:10; Op 5:9; 14:3

* **40:4 Hy het ... God:** Op 5:9; 14:3

c 40:7-9 In Heb 10:5-7 word hierdie verse aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

d 40:7 U ... gemaak: Die bronteks lui "ore het U vir my gegrawe". Die LXX lui "'n liggaam het U vir my voorberei"; vgl Heb 10:5.

* **40:7 Aan ... gevra nie:** Ef 5:2; Heb 10:8

* **40:8-9** Luk 7:19; Heb 10:9

e 41:10 wat saam met ... gelig: In Joh 13:18 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 26:23; Mark 14:18; Luk 22:21; Joh 17:12; Hand 1:16.

* **41:14** Luk 1:68; Rom 9:5

f 41:14 Die HERE ... •*amen:* Hierdie vers is die afsluiting van die eerste versameling in die Psalmboek.

g 42:1 *Maskiel:* 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

h 42:2 wildsbok: Die boksoort waarna die bronteks verwys, is waarskynlik die rooitakbok.

i 42:2 siel: Die Hebreeuse woord verwys hier na die innerlike dimensie van 'n mens se lewe wat geassosieer word met gevoelens en emosies.

* **42:3** Op 22:4

j **42:3** **in … tempel:** Dit ontbreek in die bronteks maar word veronderstel.

k **42:5** **magtige skare:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

* **42:6** **Waarom … in my:** Matt 26:38; Mark 14:34; Joh 12:27

* **42:12** **Waarom … in my:** Matt 26:38; Mark 14:34; Joh 12:27

l **42:12** **my God … bring:** Hierdie lesing berus op sommige Hebreeuse manuskripte. Die bronteks lui “die verlossing van my gesig en my God”.

* **43:5** **Waarom … in my:** Matt 26:38; Mark 14:34; Joh 12:27

m **43:5** **my God … bring:** Hierdie lesing berus op enkele Hebreeuse manuskripte. Die bronteks lui “die verlossing van my gesig en my God”.

n **44:1** ***Maskiel:*** 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

o **44:4** **ons voorouers:** Die bronteks lui “hulle”.

p **44:4** **regterhand:** Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

q **44:10** **tog:** Hierdie lesing volg 'n Hebreeuse manuskrip. Die bronteks lui “ook”.

r **44:15** **koppe skud:** Dit was 'n teken van minagting.

s **44:20** **deur … hou:** Die bronteks lui “met die plek van jakkalse”.

* **44:23** Rom 8:36

t **45:1** ***Sjosjaniem:*** Die Hebreeuse woord beteken ‘lelies’. Dit verwys moontlik na die melodie waarop die psalm gesing is.

u **45:1** ***Maskiel:*** 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

v **45:3** **U … mooier:** Die lesing van die vroegste vertalings word hier gevolg. In die bronteks is daar waarskynlik 'n skryffout.

w **45:5** **nederigheid:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid. Die LXX word hier gevolg.

x **45:5** **regterhand:** Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

y **45:7-8** Die koning word hier aangespreek. In Heb 1:8-9 word hierdie verse aangehaal as 'n heenwysing na Jesus Christus.

z **45:9** **paleise … ivoor:** 'n Paleiskompleks met ivoorinlegwerk.

a **45:10** **versier … juwele:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

b **46:1** ***Alamoot:*** Die woord kan vertaal word met "meisies". Dit dui waarskynlik op die melodie waarop die lied gesing is, of op 'n musikale styl; vgl 1 Kron 15:20.

* **46:3-4** Luk 21:25

* **46:7** Op 11:18

c **47:6** **troon:** Die woord kom nie in die bronteks voor nie, maar word wel veronderstel; vgl vs 9.

d **47:8** **lied … onderrig:** Die bronteks lui "sing 'n *maskiel"*. Dit is 'n tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is; •*Maskiel*.

* **47:9** Op 4:2,9,10; 5:1,7,13; 6:16; 7:10,15; 19:4; 21:8

e **47:10** **by:** Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui "die volk".

f **47:10** **skilde … aarde:** Dit verwys na beskermers.

* **48:3** Matt 5:35

g **48:11** **regterhand:** Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

h **48:14** **bekyk:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

i **48:15** **vir altyd:** Hierdie lesing sluit aan by die LXX. Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

j **49:6** **wandade … bedrieërs:** Die lesing is verkry deur 'n wysiging van die vokale. Die bronteks lui "die wandade van my hakskene".

k **49:12** **Die graf:** Die LXX en Siriese vertalings word hier gevolg. Die bronteks lui "hulle binneste".

l **49:14** **uiteinde:** Die bronteks kan ook vertaal word "hulle volgelinge".

m **49:15** **Opregtes … wonings:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

* **50:6** Heb 12:23b

* **50:12** Hand 17:25; 1 Kor 10:26

* **50:14** Heb 13:15

* **50:16-21** Rom 2:21

* **50:23** **Wie dank … eer My:** Heb 13:15

n **50:23** **wie let … pad:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

* **51:2** 2 Sam 11

* **51:3** Luk 18:13

* **51:6 Teen … u oë:** Luk 15:18

* **51:6 sodat … oordeel:** Rom 3:4

* **51:7** Joh 9:34; Rom 7:14

o 51:9 marjolein: 'n Bossie wat teen mure groei en waarmee reinigingswater gesprinkel is. Die volksnaam *hisop* is 'n transliterasie van die Hebreeuse woord.

p 51:11 Sluit u oë: Letterlik 'hou u gesig toe'.

q 51:16 bloedskuld: Bloedskuld het ontstaan wanneer 'n persoon iets gedoen het wat die dood verdien, byvoorbeeld 'n moord gepleeg het.

* **51:16 Red … bloedskuld:** Lev 17:4; 20:9

r 51:19 my offer, o God: Hierdie lesing is verkry deur die wysiging van een vokaal. Die bronteks lui "offers van God".

s 51:21 voloffers: 'n Offer wat volledig verbrand is.

t 52:1 ***Maskiel:*** 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

* **52:2** 1 Sam 21:2-10; 1 Sam 22:6-23

u 52:9 Hy … toevlug: Die bronteks kan ook vertaal word "Hy vind krag".

v 53:1 ***Magalat:*** Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid. Dit kan die naam van 'n melodie of 'n musiekinstrument wees, of dit dui op 'n musikale styl.

w 53:1 ***Maskiel:*** 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

* **53:2-4** Rom 3:10-12

x 53:6 jou: Dit verwys na God se volk; vgl vs 5.

y 54:1 ***Maskiel:*** 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

* **54:2** 1 Sam 23:19; 26:1

z 54:9 u Naam: Die bronteks lui "dit".

a 55:1 ***Maskiel:*** 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

b 55:3 Klaend … ontsteld: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

c 55:4 Hulle … uit: Hierdie lesing is verkry deur die wysiging van een konsonant. Die

bronteks lui “hulle laat wankel onreg oor my”.

d 55:16 Mag … betrap: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

e 55:16 doderyk: In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal.

* **55:16 mag hulle … doderyk:** Num 16:30-33

f 55:18 aand … middag: In die tyd van die Ou Testament was die dagindeling van sononder tot sononder; •Nag en dag.

g 55:21 So iemand: Die woorde “so iemand” is bygevoeg ter wille van duidelikheid. Die bronteks lui “hy”; vgl vs 13-15.

* **55:23** 1 Pet 5:7

h 56:1 *Jonat … regokiem:* Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid. Dit verwys waarskynlik na die melodie waarop die psalm gesing is. Sommige vertalings bring 'n klein wysiging in die teks aan en vertaal “die duif van die veraf •terebinte”.

i 56:1 *Miktaam:* Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid.

* **56:1 Toe … gevang het:** 1 Sam 21:1-15; 27:1-7

j 56:8 Werp … uit: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

k 56:9 leersak: 'n Sak waarin wyn of water gehou is.

l 56:14 bewaar: Die woord kom nie in die bronteks voor nie, maar word veronderstel.

m 57:1 *Al tasjgeet:* Die Hebreeus vir ‘moenie verwoes nie’. Dit verwys waarskynlik na die melodie waarop die psalm gesing is.

n 57:1 *Miktaam:* Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid.

* **57:1 Toe … gevlug het:** 1 Sam 22:1; 1 Sam 24

o 57:6 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

p 58:1 *Al tasjgeet:* Die Hebreeus vir ‘moenie verwoes nie’. Dit verwys waarskynlik na die melodie waarop die psalm gesing is.

q 58:1 *Miktaam:* Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid.

r 58:2 Julle … regspraak: Hierdie lesing is verkry deur die wysiging van een vokaal. Die bronteks lui “Is dit werklik stilte, reg wat julle spreek?”

s 58:8 vertrap … verdroog: Die betekenis van die bronteks is onduidelik. Letterlik ‘mag Hy sy pyle span soos hulle verdroog’.

t 58:10 **Voordat ... wegwaai:** Hierdie lesing volg die LXX gedeeltelik. Die betekenis van die bronteks is onduidelik. Letterlik 'voordat julle potte dorings waarneem, soos rou (vleis), soos woede sal hy dit wegwaai'.

u 59:1 ***Al tasjgeet:*** Die Hebreeus vir 'moenie verwoes nie'. Dit verwys waarskynlik na die melodie waarop die psalm gesing is.

v 59:1 ***Miktaam:*** Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid.

* 59:1 **Toe ... maak:** 1 Sam 19:11

w 59:10 **My Sterkte:** Die LXX en baie Hebreeuse manuskripte word hier gevolg. Die bronteks lui "Sy Sterkte".

x 59:14 **mense:** Die bronteks lui "hulle".

y 59:16 **tjank:** Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui "oornag".

z 60:1 ***Sjoesjan edoet:*** Die frase beteken waarskynlik 'die lelie van die getuienis'. Dit is waarskynlik 'n aanduiding van die melodie waarop die psalm gesing is.

a 60:1 ***Miktaam:*** Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid.

* 60:2 2 Sam 8

b 60:2 **Aram-Naharajim:** Letterlik 'Aram van die twee riviere'. Dit verwys na Mesopotamië.

c 60:7 **regterhand:** Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

d 60:8 **Sigem ... Sukkot:** Die name verteenwoordig die gebiede oos en wes van die Jordaan.

e 60:10 **op ... sandaal:** In die tyd van die Ou Testament is 'n sandaal gebruik om verandering van eienaarskap aan te dui; vgl Rut 4:7.

f 62:1 ***Jedoetoen:*** Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid. Dit is 'n musiekterm, of 'n verwysing na die musiekleier Jedoetoen; vgl Neh 11:17; 1 Kron 9:16; 16:38.

g 62:10 **weegskaal ... op:** Dit beteken dat hulle op 'n balanseerskaal geen gewig het nie.

* 62:11 **Rykdom ... verpand nie:** Matt 19:22; 1 Tim 6:17

* 62:13 Matt 16:27; Rom 2:6; 2 Tim 4:14; 1 Pet 1:17; Op 2:23; 20:12-13; 22:12

* 63:1 **Dawid ... was:** 2 Sam 15:23,28

h 63:1 **woestyn:** Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

i 63:7 **prewel:** Die Hebreeuse woord verwys na die Joodse gebruik om die Tien Gebooie en ander wette van die Ou Testament gedurig saggies vir jouself op te sê.

j 63:9 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

k 64:9 Dit ... teen hulle: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

l 65:2 Aan ... toe: Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui "Vir U, stilte, 'n lofsang."

* **65:8** Luk 21:25

m 65:13 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **66:6 Hy het ... verander:** Eks 13:17 — 14:31

* **66:6 Hulle het ... gegaan:** Jos 3:1-17

* **66:10** 1 Pet 1:7

n 66:11 las ... skouers: Letterlik ''n kwelling op ons heupe'.

o 66:17 op ... tong: Die bronteks lui "onder my tong".

* **66:18** Joh 9:31

* **67:3** Hand 28:28

* **68:2** Num 10:35

* **68:9** Rig 5:4-5; Heb 12:26

p 68:13 mooi ... tuis: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

q 68:15 in ... land: Die bronteks lui "in haar".

r 68:18 van Sinai aangekom: Hierdie lesing is verkry deur 'n ander verdeling van die Hebreeuse konsonante. Die bronteks lui "my Heer is in hulle, Sinai in die heiligdom".

s 68:19 skatplig: 'n Heffing wat 'n veroweraar aan 'n verowerde volk oplê. Dit was algemene gebruik in die tyd van die Ou Testament.

t 68:19 Nadat ... hoogte: In Ef 4:8 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

u 68:22 in ... volhard: Die bronteks lui "in hulle sondeskuld wandel".

v 68:24 in ... afspoel: Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui "in bloed kan verpletter".

w 68:27 bron ... Israel: Dit verwys na die heiligdom.

x 68:31 gediertes ... riete: Dit verwys na Egipte.

y **68:31** **Bestraf … oorlog hou:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid. Hierdie lesing volg gedeeltelik die LXX.

z **68:32** **Kussiete:** Dit is inwoners van 'n gebied suidoos van Egipte.

a **68:36** **Israel:** Die naam Israel kom nie in die bronteks voor nie, maar word veronderstel.

* **68:36** **God moet … word:** 2 Thess 1:10

b **69:1** ***Sjosjaniem:*** Die Hebreeuse woord beteken ‘lelies’. Dit verwys moontlik na die melodie waarop die psalm gesing is.

c **69:5** **Dié … haat:** In Joh 15:25 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

d **69:10** **want … verteer:** In Joh 2:17 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

* **69:16** **put:** Ps 55:24

e **69:21** **verswak:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

f **69:22** **en vir … drink:** Matt 27:34,48; Mark 15:23,36; Luk 23:36; Joh 19:29 is toespelings hierop as heenwysing na Jesus Christus.

* **69:23-24** Rom 11:9-10

* **69:25** Op 16:1

* **69:26** Hand 1:20

* **69:29** Fil 4:3; Op 3:5; 13:8; 17:8; 20:12,15; 21:27

g **69:34** **sy gevangenes:** Dit verwys na God se volk in ballingskap.

h **69:36** **die land:** Die bronteks lui “haar”.

i **71:6** **naelstring geknip:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

j **71:16** **ingaan … vermelding:** “Ingaan” verwys na die besoek aan die tempel. “Met vermelding” ontbreek in die bronteks en is bygevoeg ter wille van duidelikheid.

k **71:18** **magtige optrede:** Die bronteks lui “arm”.

l **71:20** **lewend maak:** In verbondstaal beteken dit dat die verhouding met God herstel sal word.

m **71:24** **prewel:** Die Hebreeuse woord verwys na die Joodse gebruik om die Tien Gebooie en ander wette van die Ou Testament gedurig saggies vir jouself op te sê.

n 71:24 daardie mense: Vgl vs 13. Die bronteks lui “hulle”.

o 72:4 kinders … verlos: Armes en hulle kinders is dikwels as skuldslawe geneem; vgl Deut 15; 2 Kon 4:1.

p 72:6 die koning: Die bronteks lui “hy”.

q 72:6 soos … deurweek: Hierdie lesing is verkry deur 'n geringe tekswysiging. Die bronteks lui “soos reënbuie, druppels van die grond”.

r 72:8 Eufraat: Die Eufraat het deur die ryke van Babilonië en Assirië, vyande van Israel, gevloei.

s 72:10-11 Matt 2:11 is 'n toespeling op hierdie verse as heenwysing na Jesus Christus; vgl Op 21:26.

t 72:10 skatplig: 'n Heffing wat 'n veroweraar aan 'n verowerde volk oplê. Dit was algemene gebruik in die tyd van die Ou Testament.

u 72:15 Matt 2:11 is 'n toespeling op hierdie vers as heenwysing na Jesus Christus.

v 72:17 Mag … voortleef: Die lesing van die LXX word hier gevolg. Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

* **72:18** Luk 1:68

w 72:18-19 Die HERE … •*amen*: Hierdie twee verse dien as afsluiting van die tweede versameling in die Psalmboek.

x 73:7 sondeskuld: Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “hulle oë”.

y 73:10 Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

z 73:10 God: Die bronteks lui “Hy”.

a 73:10 Daarom … terug: Hierdie woorde is waarskynlik bygevoeg deur 'n persoon in die tempel wat die teks oorgeskryf het; vgl vs 17.

b 73:10 Wie vol is: Hierdie lesing is verkry deur die wysiging van een vokaal. Die bronteks lui “water van vol”.

c 73:21 hart, niere: Die hart is beskou as die setel van die denke en die niere as die setel van die emosies.

d 74:1 *Maskiel:* 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

* **74:2** Hand 20:28

e 74:5-6 Toe hulle … breekysters: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid. Hierdie lesing is verkry deur die wysiging van enkele vokale.

f 74:11 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

g 74:11 Trek ... kleed: Dit verwys na die vou van die klere voor die bors wat as 'n sak kon dien.

h 74:14 Leviatan: 'n Mitologiese seemonster wat by die skepping deur God verslaan is.

i 74:20 donker ... wêreld: Dit verwys na lande waar die Judeërs in ballingskap was.

j 75:1 *Al tasjgeet:* Die Hebreeus vir 'moenie verwoes nie'. Dit verwys waarskynlik na die melodie waarop die psalm gesing is.

k 75:3 God sê: Hierdie woorde kom nie in die bronteks voor nie, maar word wel veronderstel.

l 75:3 Wanneer ... het: Die bronteks lui "Wanneer Ek 'n vasgestelde tyd neem".

m 75:5 horings oplig: 'n Idioom vir kragvertoon en verset.

n 75:7 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **75:9** Op 14:10; 15:7; 16:19

o 76:3 Salem: Dit is 'n ander naam vir Jerusalem.

p 76:3 skuilplek ... Sion: God word hier met 'n leeu vergelyk.

q 76:5 berge ... wees: Dit verwys na die heuwels waarop Jerusalem gebou was, wat die vyand wou verower.

r 76:8 krag ... woede: Hierdie lesing is verkry deur 'n geringe wysiging in die bronteks. Die bronteks lui "vanaf u woede".

s 76:11 feesvier ... eer: Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui "U omgord U".

t 76:12 Almal ... is: Dit verwys na die nasies rondom Juda; vgl vs 11.

u 77:1 *Jedoetoen:* Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid. Dit is 'n musiekterm, of 'n verwysing na die musiekleier Jedoetoen; vgl Neh 11:17; 1 Kron 9:16; 16:38.

v 77:13 prewel: Die Hebreeuse woord verwys na die Joodse gebruik om die Tien Gebooie en ander wette van die Ou Testament gedurig saggies vir jouself op te sê.

w 78:1 *Maskiel:* 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

x 78:2 In Matt 13:35 word hierdie vers aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

* **78:4** Ef 6:4

* **78:8** Hand 2:40

* **78:15** 1 Kor 10:4

y **78:15** **woestyn:** Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

z **78:18** **doelbewus:** Die Hebreeuse idioom is “met hulle harte”.

* **78:24-29** 1 Kor 10:3

* **78:24** Joh 6:31; Op 2:17

a **78:25** **brood … engele:** Hierdie lesing volg die LXX. Die bronteks lui “brood van magtiges”.

* **78:31** 1 Kor 10:5

b **78:35** **losser:** God word hier vergelyk met 'n “losser” wat sy mense, nadat hulle skuldslawe geword het, losgekoop het.

* **78:37** Hand 8:21

c **78:42** **Hulle … nie:** Die bronteks lui “Hulle het nie sy hand onthou nie”.

* **78:44** Op 16:4

d **78:45** **dit … geteister:** Letterlik ‘dit het hulle geëet’.

* **78:51** **Gam:** Gen 10:6

e **78:54** **regterhand:** Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

f **78:55** **hulle:** Dit verwys na die nasies wat uitgedryf is.

g **78:58** **hoogtes:** Dit is die heiligdomme waar die vrugbaarheidsgodsdiens beoefen is.

* **78:60** **tabernakel … Silo:** Jos 18:1; 1 Sam 1:3

h **78:60** **tent … gewoon het:** Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “die tent wat Hy tussen mense laat woon het”.

i **78:61** **krag … heerlikheid:** Dit verwys na die verbondsark; vgl 1 Sam 4:1-22; •Ark.

j **78:69** **so … gebou:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

k **78:72** **Dawid:** Die bronteks lui “hy”.

* **79:1** Luk 21:24; Op 11:2

* **79:3** Op 16:6

* **79:6** 1 Thess 4:5; 2 Thess 1:8

* **79:10** Op 6:10; 19:2

l 79:11 groot mag: Die bronteks lui “volgens u groot arm”.

m 80:1 *Sjosjaniem:* Die Hebreeuse woord beteken ‘lelies’. Dit verwys moontlik na die melodie waarop die psalm gesing is.

n 80:1 *edoet:* Die Hebreeuse woord beteken ‘getuienis’. Dit is waarskynlik 'n verwysing na 'n liturgiese gebruik van die psalm.

o 80:2 gerubs troon: Die •verbondsark met die gerubs daarop is beskou as God se troon; vgl Num 7:89; 1 Sam 4:4.

p 80:7 ons: Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “hulle”.

q 80:12 tot … see: Dit verwys na die Middellandse See aan die westekant van Palestina.

r 80:12 tot … rivier: Dit verwys na die •Eufraat oos van Palestina.

s 80:16 die steggie: Oor die betekenis van die Hebreeuse woord is daar onsekerheid.

t 80:16 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

u 80:17 die vyande: Die bronteks lui “hulle”.

v 80:18 man … regterkant: Dit verwys na die koning in Jerusalem wie se paleis regs (suid) van die tempel was.

w 80:19 Maak … lewend: In verbondstaal beteken dit die verhouding met God word herstel.

x 81:1 *Ghitiet:* Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid; dit is waarskynlik 'n musiekterm.

y 81:6 taal … hoor ek: Die psalmdigter verwys hier na die openbaring wat hy van God ontvang.

z 81:7 las … skouer: Dit verwys na Israel se slawewerk in Egipte.

* **81:8 donderweer:** Eks 19:16,19

a 81:17 Israel: Die bronteks lui “hom”.

* **81:17 koring … heuning:** Deut 32:13-14

b 82:5 Hulle: Dit verwys na die afgode.

* **82:6 Ek het … gode:** Joh 10:34

c 83:9 **nageslag … gereik:** Die bronteks lui “hulle was 'n arm vir die kinders van Lot”.

* 83:10 **Midian:** Rig 7:25

* 83:10 **Sisera … Kison:** Rig 4:15,23; 5:21

* 83:12 **Oreb … Seëb:** Rig 7:24,25

* 83:12 **Seba … Salmunna:** Rig 8:21

d 84:1 ***Ghitiet:*** Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid; dit is waarskynlik 'n musiekterm.

e 84:6 **pelgrimstogte … gedagtes:** Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “grootpaaie is in hulle hart”.

f 84:7 **Baka-vallei:** Daar is onsekerheid oor die betekenis van die woord “Baka” en die ligging van die Baka-vallei.

g 84:7 **waterpoele:** Kan ook vertaal met “seëninge”.

h 84:10 **ons skild:** Dit verwys na die koning in Jerusalem; vgl 47:10; 89:19.

i 85:7 **lewend maak:** In verbondstaal beteken dit die verhouding met God word herstel.

* 86:9 Op 15:4

j 86:11 **leef:** Die bronteks lui “loop”.

k 86:13 **doderyk:** In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal.

l 87:1 **Die … gelê het:** Die bronteks lui “sy fondament”; die LXX lui “sy fondamente”.

m 87:3 **gesê:** Dit verwys na 'n profesie oor die toekomstige Jerusalem.

n 87:4 **Rahab:** 'n Mitiese seemonster. Dit verwys na Egipte.

o 87:4 **Kus:** Dit is Nubië, 'n gebied suidoos van Egipte.

p 87:4 **wat daar … is:** Dit beteken dat hierdie nasies in die toekoms volle burgers van die godstad sal wees.

q 87:6 **in … boek:** Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “wanneer Hy skryf”.

r 87:7 Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

s 87:7 **Al … bronne:** God self is die bron van verlossing (vgl Jes 12:3), van blydskap en van lewe.

t 88:1 ***Magalat le-anoot:*** Oor die betekenis hiervan is daar onsekerheid. *Magalat* kan die

naam van 'n melodie of 'n musiekinstrument wees, of dui op 'n musikale styl. *Le-anoot* beteken ‘om te sing’ of ‘om te ly’.

u 88:1 ***Maskiel:*** 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

v 88:4 doderyk: In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal.

w 88:9 U het my bekendes ... vir hulle: Luk 23:49 is 'n toespeling op hierdie vers as heenwysing na Jesus Christus.

x 88:16 verslae: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid. Die LXX word hier gevolg.

y 89:1 ***Maskiel:*** 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

* **89:1 Etan ... Esragiet:** 1 Kon 5:11; 1 Kron 6:29; 15:17,19

z 89:4-5 Joh 7:42 is 'n toespeling op hierdie verse as heenwysing na Jesus Christus.

a 89:5 Joh 12:34 is 'n toespeling op hierdie vers as heenwysing na Jesus Christus.

b 89:6 byeenkoms ... heiliges: Dit verwys hier na die hemelinge om God se troon.

c 89:7 hemelinge: Die bronteks lui “seuns van God”.

* **89:8** 2 Thess 1:10

* **89:11** Luk 1:51

d 89:11 Rahab: 'n Mitiese seemonster. Dit verwys ook na Egipte.

* **89:12** 1 Kor 10:26

e 89:14 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

f 89:18 sterk gemaak: Die idioom in Hebreeus is “U het ons horing hoog gemaak”.

g 89:19 ons skild: Dit verwys na die koning wat die beskermheer van die tempel was.

h 89:20 getroue volgelinge: Dit verwys na Natan (vgl 2 Sam 7:17) en ander profete ná hom.

i 89:20 jongman ... volk: Die bronteks kan ook vertaal word “'n uitverkorene uit die volk”.

* **89:21** Hand 13:22

j 89:25 sterk word: Vgl vs 18.

k 89:26 see ... riviere: “See” verwys na die Middellandse See wat die wesgrens van Dawid se ryk was, en “riviere” verwys na die •Eufraat met sy kanale wat die oosgrens was.

* **89:27** 1 Pet 1:17

* **89:28** Op 1:5

l **89:37** Joh 12:34 is 'n toespeling op hierdie vers as heenwysing na Jesus Christus.

* **89:51-52** 1 Pet 4:14

m **89:51** **teen my bors:** Dit verwys na die vou van die klere voor die bors wat as 'n sak kon dien.

n **89:52** **spore … dienskneg:** Dit verwys na die geskiedenis van die koningshuis van Dawid.

o **89:53** **Die HERE … •*amen*:** Hierdie vers is die afsluiting van die derde versameling in die Psalmboek.

* **90:4** **Want … verby is:** 2 Pet 3:8

p **90:5** **U … slaap:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid. Die oudste vertalings verskil ook.

q **90:12** **na waarde … skat:** Die bronteks kan ook vertaal word “reg te verdeel” of “reg te tel”.

r **91:2** **sê:** Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “ek sal sê”.

s **91:4** **skans:** Oor die betekenis van die Hebreeuse woord is daar onsekerheid.

t **91:7** **regterkant:** Die •regterkant is die onbeskermde kant; 'n soldaat het sy skild in sy linkerhand gedra.

* **91:11-12** Matt 4:6

* **91:11** Luk 4:10; Heb 1:14

* **91:12** Luk 4:11

* **91:13** **Op … trap:** Luk 10:19

* **92:6** Op 5:13

u **92:12** **my vyande:** Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “my muur”.

* **93:2** Op 19:6

* **94:1** 1 Thess 4:6

v **94:6** **vreemdelinge:** Dit is 'n persoon wat om politieke of ekonomiese redes sy eie land verlaat het en tydelik in 'n ander land woon. •Vreemdelinge wat tydelike verblyfreg by die Israeliete gekry het, het beskerming geniet (Lev 19:34).

* **94:11** 1 Kor 3:20

* **94:19** 2 Kor 1:5

w 94:20 setel … vernietiging: Dit verwys na korrupte regters; vgl vs 15.

* **95:7-8** Heb 3:15

x 95:8 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **95:11** Heb 3:11; 4:3,5

* **96:1 Sing … lied:** Ps 40:4; 98:1; 144:9; 149:1; Jes 42:10; Op 5:9; 14:3

y 96:13 Want … trou: Hand 17:31 en Op 19:11 is toespelings op hierdie vers as heenwysings na Jesus Christus.

* **97:1 Die … regeer:** Op 19:6

* **97:3** Op 11:5

z 97:6 hemele: Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

* **97:7** Heb 1:6

a 97:8 dogters … Juda: Dit verwys na die dorpe van Juda.

* **98:1 Sing … lied:** Ps 40:4; 96:1; 144:9; 149:1; Jes 42:10; Op 5:9; 14:3

b 98:1 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

* **98:3** Luk 1:54; Hand 28:28

* **98:9 want … billikheid:** Hand 17:31

* **99:1 Die … regeer:** Op 19:6

c 99:1 troon … gerubs: Die •verbondsark met die gerubs daarop is beskou as God se troon; vgl Ps 80:2.

d 99:5 voetbank … voete: Dit verwys na die •verbondsark waarop die gerubs gestaan het; vgl vs 1; 1 Kron 28:2.

e 99:8 hulle: Dit verwys na die Israeliete.

f 101:2 Wanneer … bereik: Die bronteks lui "Wanneer sal dit na my kom?" Dit kan ook vertaal word "Wanneer sal U na my kom?"

* **102:5 My hart … onkruid:** Jak 1:10-11

g 102:6 ek … been: Die bronteks lui “my gebeente klou aan my vleis”.

h 102:7 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **102:12 en ek … onkruid:** Jak 1:10-11

i 102:26-28 In Heb 1:10-12 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

* **103:3 Dit is … vergewe:** Jes 43:25; Mark 2:5; 1 Joh 1:9

j 103:5 solank … goeie: Hierdie lesing is verkry deur die omruiling van twee letters. Die bronteks lui “jou juwele versadig met die goeie”.

* **103:7** Rom 3:2

* **103:8** Eks 34:6; Ps 111:4; Jak 5:11

k 103:9 wraak: Die woord ontbreek in die bronteks, maar word veronderstel.

* **103:13** Luk 1:50

* **103:17 Maar … ontsag het:** Luk 1:50

* **104:4** Heb 1:7

* **104:12** Eseg 17:23; 31:6; Dan 4:12,21; Matt 13:32

* **105:8** Gen 17:7; Lev 26:42; Luk 1:72-73

l 105:12 vreemdelinge: Dit is 'n persoon wat om politieke of ekonomiese redes sy eie land verlaat het en tydelik in 'n ander land woon. •Vreemdelinge wat tydelike verblyfreg by die Israeliete gekry het, het beskerming geniet (Lev 19:34).

m 105:12 in die land: Die bronteks lui “in haar”.

n 105:16 elke … gebreek: Dit beteken die kosvoorraad is vernietig. Ringvormige broodjies is aan stokke opgehang om dit te stoor.

* **105:21** Gen 41:40-44; Hand 7:10

o 105:28 ag geslaan nie: Die bronteks lui “maar hulle was nie opstandig met sy woorde nie”. Daar het blykbaar een letter in die bronteks uitgeval.

* **105:40** Eks 16:15; Num 11:7-9; Neh 9:15; Ps 105:40; Joh 6:31,49,58

p 106:9 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **106:10** Luk 1:71

q **106:15** **maar ... vassteek:** Vgl Num 11:33-34. Die bronteks lui “maar Hy het uittering in hulle kele gestuur”.

* **106:20** Deut 4:15-19; Rom 1:23

* **106:25-27** Num 11:4,34; Ps 106:14; 1 Kor 10:6,11

r **106:26** **gesweer:** Die woord ontbreek in die bronteks, maar word veronderstel; vgl Deut 32:40.

s **106:33** **God se Gees:** Die bronteks lui “sy Gees”.

t **106:34** **volke ... nie:** Vgl Deut 7:1-6

* **106:37** Deut 32:17

u **106:38** **bloedskuld:** Bloedskuld het ontstaan wanneer 'n persoon iets gedoen het wat die dood verdien, byvoorbeeld 'n moord gepleeg het.

v **106:39** **troubreuk gepleeg:** Die bronteks lui “hulle het gehoereer”.

* **106:45-46** Ps 41:13; 72:18; Luk 1:72

* **106:48** **moet ... word:** Luk 1:68

w **106:48** **Die HERE ... Halleluja:** Hierdie vers dien as afsluiting van die vierde versameling in die Psalmboek.

* **107:3** Matt 8:11; Luk 13:29

x **107:4** **woestyn:** Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

* **107:9** Luk 1:53

* **107:20** Hand 10:36

y **107:41** **so talryk:** Die woorde ontbreek in die bronteks maar word veronderstel.

z **107:42** **almal ... toe:** Die bronteks lui “alle onreg het die mond toegehou”.

a **108:7** **regterhand:** Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

b **108:8** **Sigem, Sukkot:** Die name verteenwoordig die gebiede oos en wes van die Jordaan.

c **108:10** **op ... sandaal:** In die tyd van die Ou Testament is 'n sandaal gebruik om verandering van eienaarskap aan te dui; vgl Rut 4:7.

* **109:4-5** Joh 17:12

d **109:6** **Hulle sê:** Vs 6-19 is die vervloeking wat deur die psalmdigter se vyande uitgespreek word. "Hulle sê" is dus bygevoeg ter wille van duidelikheid.

e **109:6** **regterkant:** Die •regterkant is die onbeskermde kant; 'n soldaat het sy skild in sy linkerhand gedra.

* **109:7-8** Ps 41:9; Joh 6:39; 17:12; 18:9

* **109:8** **iemand ... oorneem:** Hand 1:20

f **109:16** **hierdie man:** Die bronteks lui "hy".

g **109:17** **laat ... tref:** Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui "dit het hom getref".

h **109:17** **laat ... bly:** Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui "dit het ver van hom gebly".

i **109:25** Matt 27:39; Mark 15:29 is toespelings op Ps 22:8; 109:25; Klaagl 2:15 as heenwysings na Jesus Christus.

* **109:28** **hulle het ... beskaamd:** 1 Kor 4:12

j **109:31** **regterkant:** Die •regterkant is hier die onbeskermde kant; 'n soldaat het sy skild in sy linkerhand gedra.

k **110:1** **Sit ... regterhand:** Dit was die ereposisie langs die koning. God regeer as koning, en die koning in Jerusalem geniet hoë aansien as God se verteenwoordiger op aarde.

l **110:1** **voetbank ... voete:** Dit dui op die onderwerping van die vyand.

m **110:1** **Sit ... maak:** In Heb 1:13 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus; vgl Matt 22:44; 26:64; Mark 12:36; 14:62; 16:19; Luk 20:42-43; 22:69; Hand 2:34-35; Rom 8:34; 1 Kor 15:25; Ef 1:20; Kol 3:1; Heb 1:3; 8:1; 10:12,13; 12:2.

n **110:3** **heilige berge:** Hierdie lesing volg meer as 20 Hebreeuse manuskripte, een ou Griekse en een Latynse vertaling. Die bronteks lui "in heilige versierings".

o **110:3** **verwek:** Vgl Ps 2:7. Hierdie lesing volg 'n groot aantal Hebreeuse manuskripte, die LXX en die Siriese vertaling. Die bronteks lui "die dou van jou jeug".

p **110:4** **Jy ... Melgisedek:** Die bronteks kan ook vertaal word "Jy is priester vir altyd; volgens my beslissing 'n regmatige koning"; in Heb 5:6 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus; vgl Joh 12:34; Heb 5:10; 6:20; 7:3,17,21.

* **111:4** **Genadig ... HERE:** Jak 5:11

* **111:9** **Verlossing ... gestuur:** Luk 1:49,68

q **111:10** **sy opdragte:** Die bronteks lui "hulle", dit verwys na die opdragte in vs 7.

* **112:9** **Hy deel ... stand:** 2 Kor 9:9

r 112:9 met … aansien: Die idioom in Hebreeus is “sy horing word hoog in eer”.

* **112:10** Hand 7:54

s 112:10 kners … tande: Dit is 'n teken van woede en haat.

* **113 — 118** Matt 26:30; Mark 14:26

* **113 — 118** Matt 26:30; Mark 14:26

* **114:3-7** Op 20:11

* **113 — 118** Matt 26:30; Mark 14:26

* **115:4-7** Op 9:20; 19:5

* **115:13** Op 11:18

* **113 — 118** Matt 26:30; Mark 14:26

t 116:3 Hand 2:24 is 'n toespeling op hierdie vers as heenwysing na Jesus Christus.

* **116:10** 2 Kor 4:13

* **116:11** Rom 3:4

u 116:13 beker … verlossing: Tydens die dankoffer is wyn uitgegiet, terwyl God geprys word vir sy verlossingsdade; vgl ook vs 17.

v 116:15 duur verlies: Letterlik ‘kosbaar is in die oë van die HERE die dood van sy troue volgelinge’.

* **113 — 118** Matt 26:30; Mark 14:26

* **117:1** Rom 15:11

* **113 — 118** Matt 26:30; Mark 14:26

* **118:6** Rom 8:31; Heb 13:6

w 118:13 Ek … gestamp: Die lesing van die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “Jy het my hard gestamp”.

x 118:15 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

* **118:18** 2 Kor 6:9

* **118:20** Joh 10:9

y 118:22 In Luk 20:17; Hand 4:11 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus; vgl 1 Pet

2:4,7.

z **118:22-23** In Matt 21:42; Mark 12:10-11 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

a **118:24 laat … verheug:** Die teks kan ook vertaal word “laat ons juig en daaroor bly wees”.

b **118:25-26** In Matt 21:9; Mark 11:9; Joh 12:13 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

c **118:25** In Matt 23:39; Luk 13:35; 19:38 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus.

d **118:25 verlos … tog:** Die Hebreeuse woorde wat met “verlos ons tog” vertaal is, word uitgespreek *hosji-a na.* Dit het die uitroep “•Hosanna” geword; Matt 21:9; Mark 11:9-10.

e **118:26 Geseënd … HERE:** In Matt 23:39 aangehaal as heenwysing na Jesus Christus; Matt 21:9; Mark 11:10; Luk 13:35; 19:38.

f **118:27 Voer … altaar:** Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid; vgl ook Lev 23:40.

g **119:1 wet:** Dit kan ook met “onderrig” vertaal word. In Ps 119 word 8 verskillende woorde daarvoor gebruik. Dit verwys na die wette, vertellings, profesieë en gedigte in die Ou Testament wat die gelowiges oor God in sy verhouding met mense onderrig.

h **119:25 maak … lewend:** In verbondstaal beteken dit die verhouding met God word herstel.

* **119:46** Rom 1:16

i **119:54 vreemdeling:** Dit is 'n persoon wat om politieke of ekonomiese redes sy eie land verlaat het en tydelik in 'n ander land woon. •Vreemdelinge wat tydelike verblyfreg by die Israeliete gekry het, het beskerming geniet (Lev 19:34).

j **119:83 vel … rook:** Dit verwys waarskynlik na 'n skoorsteen wat van dierevel gemaak is.

k **119:88 Maak … lewend:** In verbondstaal beteken dit die verhouding met God word herstel.

l **119:91 dit:** Die bronteks lui “hulle”. Dit verwys waarskynlik na die aarde en die hemel.

m **119:107 maak … lewend:** In verbondstaal beteken dit die verhouding met God word herstel.

* **119:135 Laat … skyn:** Num 6:25

* **119:137** Op 16:5,7; 19:2

* **119:165** 1 Joh 2:10

n **120:1 •Pelgrimslied:** Psalm 120 — 134 is 'n versameling liedere wat waarskynlik gesing is deur mense op pad na Jerusalem om 'n fees by te woon.

o **120:5 vreemdeling:** Dit is 'n persoon wat om politieke of ekonomiese redes sy eie land

verlaat het en tydelik in 'n ander land woon. •Vreemdelinge wat tydelike verblyfreg by die Israeliete gekry het, het beskerming geniet (Lev 19:34).

p **120:7** **Ek … vrede:** Die bronteks lui "Ek is vrede".

q **121:5** **aan … regterhand:** Die •regterhand verwys hier na die onbeskermde kant; 'n soldaat het sy skild in sy linkerhand gedra.

r **121:6** **Bedags … maan nie:** Die son en maan is in Bybelse tye dikwels as gode beskou.

s **121:8** **uitgaan … terugkeer:** Dit verwys na 'n militêre veldtog waar die manskappe uit die stad gaan en weer na die stad terugkeer.

* **122:1-5** Joh 4:20

t **122:3** **gebou as … saamgebind is:** Die bronteks lui "soos 'n stad wat gesamentlik aan haar verbind is".

u **125:3** **goddelose septer:** Dit dui hier op 'n 'goddelose regering'.

* **125:5** **Vrede … Israel:** Gal 6:16

v **126:4** **soos … Negev:** Droë stroombeddings in die •Negev kan ná stortreën in die winter binne oomblikke strome water word.

* **126:5-6** Luk 6:21

w **127:2** **Hy gee … liefhet:** Kan ook vertaal word "so gee Hy dit in die slaap aan wie Hy liefhet".

x **128:3** **binnekamers:** Dit was die slaapvertrekke, in die agterste deel van die huis.

* **128:6** **Vrede … Israel:** Gal 6:16

y **129:7** **vou … kleed:** Dit verwys na die vou van die klere voor die bors wat as 'n sak kon dien.

* **130:8** Tit 2:14; Op 1:5

z **131:2** **Soos … kindjie:** Die bronteks lui "Soos 'n gespeende".

* **132:1-5** Hand 7:45-46

* **132:6** 1 Sam 4:1 — 6:16

* **132:11** Hand 2:30

a **132:17** **'n horing … uitgroei:** Dit verwys na 'n toekomstige koning in Jerusalem. 'n Horing was 'n simbool van krag en aansien.

* **134:1** Op 19:5

* **135:1** Op 19:5

* **135:14 Want … volk:** Deut 32:35; Heb 10:30; Rom 12:19

* **135:15-17** Deut 32:17; Ps 115:4-7; Dan 5:23; 1 Kor 10:19-20; Op 9:20

b 136:16 woestyn: Dit verwys na 'n onbewoonde, onherbergsame gebied waar skape en bokke soms gewei het.

c 137:2 in … land: Die bronteks lui "in haar midde".

d 137:3 weggevoer het: Die lesing van die LXX word hier gevolg. Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

e 137:5 hoe … speel: Dit kom nie in die bronteks voor nie, maar word veronderstel.

* **137:7 dag … Jerusalem:** Ob vs 10-14; Eseg 25:12-14

* **137:8** Jer 50:29; 2 Thess 1:6; Op 18:6

* **137:9** Luk 19:44

f 138:2 u Naam, u … alles: Oor die betekenis van die bronteks is daar onsekerheid.

g 138:7 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

* **139:1** Rom 8:27; 1 Kor 4:5

h 139:8 doderyk: In die tyd van die Bybel het mense gedink daar is 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal.

i 139:10 regterhand: Omdat die •regterhand gewoonlik die sterkste hand is, is dit dikwels uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

* **139:14 Wonderbaarlik … goed:** Eks 15:11; Ps 92:6; 111:2; Op 15:3

* **139:21** Op 2:6

j 139:24 Kyk … is nie: Die bronteks kan ook vertaal word "Kyk of ek nie dalk vals gode dien nie …"

* **140:3-4** Ps 5:10; 10:7; Rom 3:13-14; Jak 3:8

k 140:10 onheil … toewens: Die bronteks lui "die onheil van hulle lippe".

l 140:11 Mag … reën: Die bronteks lui "Mag hulle geskud word, vurige kole oor hulle".

* **141:2** Op 5:8; 8:3,4

* **141:3** Jak 1:26

m **141:5-7** Oor die betekenis van die bronteks is daar onduidelikheid.

n **141:5** **salwende olie:** Die bronteks lui “olie van 'n kop”.

o **141:5** **hulle booshede:** Verwys na die mense wat onreg pleeg; vgl vs 4.

p **142:1** ***Maskiel:*** 'n Tegniese term wat moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is.

* **142:1** **Toe … was:** 1 Sam 22:1; 1 Sam 24

q **142:5** **As … sien ek:** Die LXX en verskillende ou vertalings word hier gevolg. Die bronteks lui “Kyk regs en sien”.

* **143:2** **want … regverdig nie:** Rom 3:20; 1 Kor 4:4; Gal 2:16

r **143:7** **die put:** Dit verwys na die •doderyk.

s **143:9** **na … ek:** Die LXX en 'n Hebreeuse manuskrip word hier gevolg. Die bronteks lui “na U het ek bedek”.

t **144:2** **volke:** Hierdie lesing volg verskeie Hebreeuse manuskripte, die Qumran-manuskrip asook verskillende ou vertalings. Die bronteks lui “my volk”.

* **144:9** **nuwe lied:** Ps 33:3; 40:4; 96:1; 98:1; 149:1; Jes 42:10; Op 5:9; 14:3

u **145:13** **geslagte:** 'n Vers wat met die letter *Nun* begin, ontbreek hierna. In 'n Hebreeuse handskrif, die LXX en die Siriese vertaling is dit wel behou. Dit lui “Die HERE is getrou aan al sy woorde en genadig in al sy dade”.

* **145:17** **Regverdig … weë:** Deut 32:4; Op 15:3

* **145:18** Jer 23:23; Hand 17:27

* **146:6** **Hy … daarin is:** Eks 20:11; Jes 42:5; Hand 4:24; 14:15; 17:24; Op 10:6; 14:7

v **146:9** **vreemdelinge:** Dit is 'n persoon wat om politieke of ekonomiese redes sy eie land verlaat het en tydelik in 'n ander land woon. •Vreemdelinge wat tydelike verblyfreg by die Israeliete gekry het, het beskerming geniet (Lev 19:34).

* **147:8** Hand 14:17

* **147:9** **vir die jong … krys:** Luk 12:24

* **147:18** **Hy … woord:** Ps 107:20; Jes 52:7; Nah 1:5; Hand 10:36

* **147:19-20** Deut 4:7-8; Ps 103:7; Rom 9:4

w **148:4** **hemele:** Volgens die destydse wêreldbeeld was daar verskillende hemele, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel en die derde hemel waar God woon.

x **148:14** **Hy … gemaak:** Die idioom in Hebreeus is “Hy het 'n horing hoog gemaak vir sy volk”.

* **149:1 nuwe lied:** Ps 33:3; 40:4; 96:1; 98:1; 144:9; Jes 42:10; Op 5:9; 14:3

WOORDELYS

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T V W Y

Aanlê aan tafel Dit beteken dat mense in die Bybelse tye met feesmaaltye op hulle sy langs 'n lae tafel aangelê het om te eet (Matt 8:11).

Agaje Die naam van die destydse Romeinse provinsie wat uit Sentraal- en Suid-Griekeland bestaan het (Hand 18:12).

Agrippa •Herodes Agrippa II

Akropolis 'n Vesting geleë op 'n rotsagtige heuwel in Athene.

Alfa … Omega Die eerste en laaste letters van die Griekse alfabet (Op 1:8).

Amen 'n Hebreeuse woord wat 'sekerlik' of 'dit is so' beteken. Dit word gebruik om instemming te betuig (Num 5:22; Deut 27:15-26), om 'n seënwens of lofuitspraak te bevestig (bv Ps 41:14; Matt 5:18; Rom 16:27), om 'n gebed mee af te sluit (1 Kor 14:16) of as bevestiging en toe-eiening van die beloftes van God (2 Kor 1:20). Omdat Christus die getroue en ware getuie is, die enigste op wie ons ons vertroue kan plaas, word Hy die *Amen* genoem (Op 3:14). In Jesus se woorde word *"Amen,* Ek sê vir julle/jou …" gebruik as 'n baie sterk bevestiging van sekerheid (Matt 5:18,26). Die herhaling *"Amen, amen,* Ek sê vir julle/jou …" (Joh 1:51; 3:3) is tipies van *Johannes.*

Annas Hy is in 6/7 nC deur die Romeinse goewerneur aangestel as hoëpriester in Jerusalem, maar in 15 nC deur 'n volgende goewerneur afgesit (Luk 3:2).

Apostel Dit beteken 'uitgestuurde', en dit het 'n spesiale gesant of ambassadeur aangedui. In die Bybel verwys "apostel" na iemand wat 'n boodskap van God bring (1 Kon 14:6 in die LXX; vgl Heb 3:1 met verwysing na Jesus), en ook na die mense wat deur Jesus uitgekies is om sy boodskap van redding te verkondig, veral ná sy dood, opstanding en hemelvaart (Matt 28:19-20; Hand 1:8). Iemand kon net 'n apostel wees as hy die opgestane •Christus gesien en van Hom die opdrag ontvang het om die evangelie te verkondig (1 Kor 9:1-2; 15:8; Gal 1:15-17). Apostelskap is bevestig deur die feit dat dié wat as apostels geroep is, tekens en wonders kon doen (2 Kor 12:12). Die amp van apostel was beperk tot die vroeë kerk.

Arabië Die landstreek oos en suid van Damaskus het destyds as Arabië bekend gestaan en moet nie met die huidige Arabië verwar word nie (Gal 1:17).

Areopagus 'n Klein rotskoppie naby die Akropolis waar die stadsvaders van Athene gereeld vergader het. In Hand 17:19 verwys dit na die byeenkoms van hierdie raadsmanne.

Argelaos •Herodes die Grote

Ark Dit word ook genoem die "ark met die getuienis" (Eks 25:22) of die "verbondsark van die HERE" (Num 10:33; Heb 9:4). Dit was 'n kis van doringhout, oorgetrek met goud en met 'n deksel waarop twee regopstaande •gerubs aangebring was. Die verskyning en teenwoordigheid van die Here was op 'n besondere wyse aan die ark verbind (Eks 25:22; Num 7:89) — vandaar die uitdrukking "die HERE, die Almagtige, wat oor die gerubs troon" (1 Sam 4:4; Ps 99:1; Jes 37:16). Die gebruik om die ark voor die volk uit te laat dra tydens die woestynreis (Num 10:33), met die inval in Kanaän (Jos 3:11) en met ander oorloë (1 Sam 4:3-11) hou verband met die gedagte dat die Here self by die ark teenwoordig was. Die benamings "ark met die getuienis" en "verbondsark" hou verband daarmee dat die ark ook gedien het as bewaarplek vir die plat klippe waarop die tien gebooie geskryf was, wat ook genoem is "die plat klippe met die getuienis daarop" (Eks 31:18), "die getuienis van die verbond" (Eks 25:16) of "die plat klippe met die verbondsbepalings daarop" (Deut 9:11). Die ark was aanvanklik aan die tabernakel verbind (Eks 25:22), later aan die heiligdom in Silo (1 Sam 3:3), waarvandaan dit deur die Filistyne gebuit is (1 Sam 4:1-11). Die verhaal van hoe dit na Jerusalem gekom het, word vertel in 1 Sam 5:1 — 7:1 en 2 Sam 6 (vgl 1 Kron 13:1-13; 15:25-29; 16:1-3). Ná die voltooiing van die tempel van Salomo is die ark daar in die Allerheiligste gesit (1 Kon 8).

Armageddon Dit is moontlik die Griekse vorm van die Hebreeuse woorde *har Megiddo* ('berg van Megiddo' — waar baie veldslae plaasgevind het), of van die Hebreeuse *har migdo* ('sy vrugbare berg' — as verwysing na Sion). Volgens Op 16:16 is dit die simboliese plek waar die bose magte beslissend verslaan sal word.

Asië Die westelike deel van Klein-Asië, die huidige Wes-Turkye, saam met verskeie eilande en kusstede van die Egeïese See. Dit was 'n Romeinse provinsie met Efese as hoofstad (Hand 2:9).

Assarion •Munte

Bat •Inhoudsmate

Beëlsebul Die spotnaam wat die skrifkenners vir Jesus gebruik het (Matt 10:25). In Matt 12:24-27 word hy aangedui as •Satan, die aanvoerder van die demone. Die naam kan vertaal word "heer van die hoogte" wat dan 'n verwysing na die Bose sou wees. Dit kan egter ook vertaal word "heer van die mis/uitwerpsel". Die Vulgaat bring hierdie naam in verband met die Filistynse afgod Baäl-Sebub, wat 'heer van die vlieë' beteken en 'n spottende verwysing na die afgod Baäl is (1 Kon 1:2).

Bernice 'n Dogter van •Herodes Agrippa I en 'n suster van •Herodes Agrippa II en •Drusilla. Sy was getroud met haar oom, maar ná sy dood het sy en haar broer Agrippa II 'n lang tyd as man en vrou saamgeleef (Hand 25:13).

Bloedskuld Dit beteken dat iemand skuldig is aan 'n misdaad wat die doodstraf verdien. Dit het byvoorbeeld gegeld wanneer 'n onskuldige mens gedood is (Deut 19:10), wanneer iemand 'n vloek uitspreek oor een van sy ouers, of ongeoorloofde seksuele dade pleeg (Lev 20:9-13). Indien 'n dief in die nag betrap word en gedood word, het dit nie gegeld as bloedskuld nie; ná sonop was dit wel strafbaar (Eks 22:2-3). Beplande moord het altyd bloedskuld meegebring (1 Sam 25:26) en nalatigheid kon dit ook tot gevolg hê (Deut 22:8). Bloedskuld het die land verontreinig en dit moes gestraf word (Num 35:33-34). Dit is gewoonlik gedoen deur 'n bloedwreker (Num 35:26-27). God het ook bloedskuld gewreek (2 Kon 9:7). Wanneer 'n persoon per ongeluk iemand gedood het, kon hy na een van die asielstede vlug (Deut 19:1-10).

Bodemlose diepte Dit verwoord die voorstelling dat daar 'n onderaardse diepte of baie diep onderaardse woonplek is waar bose geeste en demone gevange gehou word. Dit word ook "plek van straf" genoem. In Rom 10:7 is dit 'n gewone verwysing na die •doderyk (Luk 8:31; Op 9:1).

Boekrol 'n Papirus- of perkamentrol waarop geskryf is totdat boeke in gebruik gekom het. Volgens die Ou Testament is daar 'n boekrol in die hemel waarop veral toekomstige gebeure opgeteken is (Ps 56:9). Volgens Op 5:2 is slegs Jesus •Christus waardig om in die hemel die boekrol met sy sewe seëls oop te maak (Luk 4:17).

Broers Die woord verwys in die Ou Testament dikwels nie net na eie broers nie, maar ook na manlike familielede of self lede van dieselfde stam. In die Nuwe Testament verwys dit, veral as aanspreekvorm, dikwels na medegelowiges. Die vroue was daarby

ingesluit (Matt 25:40).

Centurio/centurio's •Romeinse ampsdraers

Chiliarg •Romeinse ampsdraers

Christus Die Griekse vorm vir die Hebreeuse 'Messias' en albei woorde beteken 'Gesalfde' (Matt 24:23). Die Jode het so 'n "Gesalfde" verwag wat vir hulle verlossing sou bring. Die Christene het geglo dat Jesus die verwagte "Messias" of "Christus" is wat deur sy koms, dood en opstanding, God se verlossing vir alle mense gebring het. Later het "Christus" deel van Jesus se naam geword en is gepraat van "Jesus Christus" of "Christus Jesus". Veral Paulus het laasgenoemde vorm gebruik (Rom 3:24).

Claudius Die Romeinse keiser wat van 41 tot 54 nC regeer het (Hand 11:28).

Dakstoep Die ruimte bo-op die plat dak van 'n gewone huis wat met 'n leer of kliptrap langs die muur bereik kon word en waar die inwoners ontspan het. Huise se dakke was gewoonlik gemaak van balke waaroor daar ander plantmateriaal gepak is met 'n kleilaag bo-op (Matt 24:17).

Dekapolis 'n Gebied oos van die Jordaan. Die naam Dekapolis beteken 'tien dorpe' (Matt 4:25).

Denarius/denarii •Munte

Derde uur •Tydsindeling

Diaspora Dit beteken 'verstrooiing'. Dit is die term waarmee Jode na hulle volksgenote buite Palestina verwys het (Joh 7:35).

Dike Naam van die Griekse wraak- en geregtigheidsgodin (Hand 28:4).

Dioskuri Die twee seuns van Zeus, naamlik Pollus en Castor, die sogenaamde beskermgode van skeepvaarders (Hand 28:11).

Doderyk Dit is voorgestel as 'n plek onder in die aarde waarheen mense wat sterf, afdaal. Dié groot ondergrondse ruimte word soms "die put" genoem (Ps 28:1; 30:4). Dit is ook *Hades* (Matt 16:18) en "die onderwêreld" genoem (Op 1:18); •Bodemlose diepte.

Dogter van Sion Die frase kom 24 keer in die enkelvoud voor en is 'n poëtiese verwysing na Jerusalem (Ps 9:15). Dit kom slegs vier keer in die meervoud "dogters van Sion" voor (Hoogl 3:11; Jes 3:16-17; 4:4). In hierdie geval verwys dit na die vroue van Jerusalem.

Dragma •Munte

Drusilla 'n Dogter van •Herodes Agrippa I en 'n suster van •Herodes Agrippa II en •Bernice (Hand 24:24).

Dubbel-dragma •Munte

Eerste dag van die week •Tydsindeling

Eersgeborene Dit verwys normaalweg na 'n 'eerste' of 'oudste' kind (Luk 2:7). Eersgeborenes was aan die HERE gewy (Eks 13:2). 'n Eersteling uit die diere is aan die Here geoffer op die agtste dag na geboorte (Eks 22:30). Onrein diere is met 'n rein dier vervang (Eks 34:20) of losgekoop (Num 18:15-16). 'n Menslike eersgeborene is losgekoop (Eks 34:20). Die Leviete is gesien as plaasvervangers vir die eersgeborenes van die Israeliete (Num 3:12-13) deurdat hulle lewenslank opsy gesit word vir die diens van die Here. In Eks 4:22 word "Israel" God se "eersgeborene" of "oudste seun" genoem om daarmee die spesiale, uitverkore posisie van die godsvolk te beskryf. In Heb 12:23 word die Christene "'n gemeente van eersgeborenes" genoem om hulle besondere posisie as die nuwe volk van God aan te dui. Op •Christus toegepas dui "Eersgeborene" Hom aan as die •Seun van God wat ten opsigte van die nuwe mensheid die eerste plek inneem, nie net in terme van tyd nie, maar veral wat sy ereposisie betref (Rom 8:29; Op 1:5).

Eersteling/eerste vrug Dit verwys na die eerste vrugte of graan van die oes. Dit is altyd aan God gewy. Die volle oes het daarop gevolg. •Christus word "die eersteling van die ontslapenes" genoem (1 Kor 15:20). Diegene wat aan Christus behoort, word ook "eerste vrug" of "eerstelinge" genoem (Jak 1:18; Op 14:4). Dit dien as beeld vir die eerste bekeerdes in 'n betrokke landstreek (Rom 16:5). Die Heilige Gees word ook genoem die "eerste vrug" wat gelowiges ontvang het (Rom 8:23).

El •Lengtemate

Elfde uur •Tydsindeling

Etanim •Maande

Eufraat In die tyd van die Ou Testament het die Eufraat deur die ryke van Babilonië en Assirië, die vyande van Israel, gevloei (Ps 72:8). Soms word dit net "die rivier" of "riviere" genoem (Ps 80:12; 89:26). Volgens *Openbaring* het dié rivier die oostelike grens van die Romeinse Ryk gevorm met gevreesde vyandige magte aan sy oorkant (Op 16:12).

Eunug 'n Ontmande haremopsigter of hofamptenaar wat veral in 'n paleis werksaam was (Hand 8:27; Matt 19:12); •Kamerheer.

Fariseërs Hulle was 'n belangrike Joodse godsdienstige party. Hulle is gekenmerk deur 'n strewe na nougesette gehoorsaamheid aan alle godsdienstige wetsvoorskrifte en het daarom die voorvaderlike tradisies noukeurig nagevolg. In hulle ywer om elke moontlike oortreding van die wet van God te voorkom, het hulle talle addisionele voorskrifte gemaak wat as't ware 'n beskermende "heining" rondom die wet moes vorm. Hulle het groot klem gelê op die onderhouding van die Sabbatdag en op kultiese reinheid. Anders as die •Sadduseërs, het hulle geglo in die opstanding uit die dood en in engele. Hulle het ook verwag dat die ryk van Dawid in die toekoms herstel sou word (Matt 15:1-2).

Feeste in die Ou en Nuwe Testament: Die **Pasga** is een van die oudste feeste in Israel (Eks 12:2-14). Dit was die eerste fees van die lentekalender en is gevier met die eerste volmaan, dws op die veertiende •*Nisan*. Met die Pasga of Paasfees moes elke gesin in Israel 'n lam slag en dit saam met bitter kruie en ongesuurde brood eet. Hulle moes die fees vier ter herinnering aan die tyd toe die Here hulle uit Egipte verlos het (Eks 12:1-14). Paasfees het saamgeval met die eerste dag van die **Fees van die Ongesuurde Brood** (Matt 26:17) wat vanaf die veertiende *Nisan* tot die een-en-twintigste geduur het (Eks 12:14-20). In daardie sewe dae moes die Israeliete brood eet sonder suurdeeg. **Huttefees**, ook genoem die "Fees van die Insameling", is in die sewende maand, op 15-22 •*Tisri* (of •*Etanim*, 1 Kon 8:2; 2 Kron 5:3) gevier. Dit was 'n oesfees en het begin en geëindig met gewyde byeenkomste (Lev 23:39). Feesgangers het in hutte gewoon wat van blare en takke gemaak is. Dit moes dien as herinnering aan die verblyf in die woestyn ná die uittog uit Egipte (Lev 23:42-43). Aan die einde van elke sewende jaar moes die wet tydens die Huttefees voorgelees word (Deut 31:10-13; Neh 8:18-19). Dit was 'n vrolike fees (Deut 16:13-15) en baie offers is gebring (Num 29:12-38). Verskillende seremonies was later deel van die fees, soos die uitgiet van water uit die Siloamfontein op die altaar (vgl die uitspraak van Jesus in Joh 7:37). Die **Fees van die Tempelwyding** was 'n Joodse fees ter herdenking van die herinwyding van die tempel op 25 •*Kislef* in 164 vC (Joh 10:22). Die tempel is ontheilig toe die Siriese koning Antiogus IV Epifanes in 167 vC die Joodse godsdiens verbied en die tempel aan die Griekse god Zeus gewy het. Die Makkabeërs het Jerusalem egter in 164 vC bevry.

Gabbata 'n Aramese woord wat verwys na 'n hooggeleë plek. Dit is die ruimte voor die •*pretorium* waar die •prokurator regspraak beoefen en Jesus veroordeel het (Joh 19:13).

Gadareners Die inwoners van Gadara, 'n belangrike dorp van die •Dekapolis, ongeveer 10 km suidoos van die •See van Galilea (Matt 8:28). Soos blyk uit die afbeelding van 'n skip op antieke munte uit Gadara, het Gadara se invloedsfeer tot aan die kus van die See van Galilea gestrek. Die Gadareners word soms ook Geraseners genoem (Mark 5:1; Luk 8:26) na die hoofstad van daardie gebied met die naam Gerasa wat ongeveer 50 km suidoos van die meer geleë was; •Geraseners.

Gehenna 'n Vergriekste vorm van die Hebreeuse naam *ge hinnom* of *ge ben-hinnom*. Dit was die naam van die dal suid van Jerusalem waar die stad se afval en as weggegooi is. Volgens die profeet Jeremia is mense daar geoffer (7:31-32) en sou dit 'n plek van straf word (19:5-7). Die afval en as het voortdurend gesmeul en het die simbool geword van God se ewige oordeel (Matt 5:22).

Gemeente •Kerk

Geraseners Die inwoners van Gerasa, 'n dorp ongeveer 50 km suidoos van die •See van Galilea (Mark 5:1). Gerasa was die hoofstad van daardie omgewing. Die •Gadareners word soms ook Geraseners genoem (vgl Mark 5:1; Luk 8:26 met Matt 8:28).

Geregtigheid Dit verwys na God se regverdige optrede as regeerder en regter en ook na sy trou aan die verbond wat Hy met sy volk gemaak het. Daarom kan die geregtigheid van God die aspek van troue liefde insluit (Ps 89:15; Rom 1:17). Geregtigheid verwys dikwels ook na God se eis aan die mens om sy wil te gehoorsaam en aan Hom getrou te bly. Die geregtigheid van God hang daarom saam met die liefde, trou, reg en vrede wat Hy gee en wat Hy ook van mense verwag om aan mekaar te bewys (Jer 9:24; Ps 85:10-14; Matt 5:20). Omdat reg en geregtigheid by die mense ontbreek (Jes 1:21-23; 5:7; Am 5:7), is oordeel en straf deel van die geregtigheid van God (Jes 26:7-10; Am 5:10-12). 'n Lewensorde waarin geregtigheid heers, word so ook deel van die toekomsverwagting in die Ou Testament (Jes 1:24-26; Dan 9:24).

Geregverdig/regverdiging Om geregverdig of vrygespreek te word, is 'n beeld uit die regspraak. As sondaarmense word ons voor die regbank van God gebring en skuldig bevind. God, die groot Regter, verklaar ons egter regverdig of, anders gestel, spreek ons vry op grond van Jesus •Christus se sterwe aan die kruis (Rom 1:17).

Geringes 'n Naam wat in Mattheus vir dissipels van Jesus gebruik word (Matt 10:42).

Gerubs Hemelse wesens met vlerke. In voorstellings van gerubs wat tydens opgrawings gevind is, word hulle afgebeeld met die lyf van 'n dier, die gesig van 'n mens en uitgespreide vlerke. In Ps 18:11 is gerubs die personifikasie van die wind waarop God ry. Gerubs se taak was ook om die ingang na die paradys te bewaak (Gen 3:24). Op die verbondsark was daar twee gerubs wat die basis van God se troon vorm (Eks 25:18-20; Ps 80:2). In Heb 9:5 word hierdie figure op die verbondsark "gerubs van heerlikheid" genoem.

Godeseuns Figure uit die hemelse hofhouding wat onder andere opgeroep word om God se majesteit te erken (Ps 29:1).

God se Seun •Seun van God (Matt 27:54)

Godvresendes Mense uit die heidendom wat in die God van Israel geglo het, maar nog nie die besnydenis en sommige ander Joodse gebruike en wette aanvaar het nie (Hand 13:16). Hulle het wel eredienste in die •sinagoge bygewoon. Na hulle word ook verwys as mense "wat God vereer" (Hand 16:14).

Gog en Magog Die profesie in Eseg 38:1 — 39:16 is gerig teen Gog, die belangrikste regeerder van Ros, Mesek en Tubal. Hy loods 'n aanval teen Israel uit die land van Magog in die noorde (Gen 10:2). In Op 20:8 word Gog en Magog die verpersoonliking van die vyande wat die gelowiges en die stad van God aanval.

Golgota Dit beteken '•Kopbeenplek', 'n heuwel buite Jerusalem waar teregstellings plaasgevind het en Jesus gekruisig is (Matt 27:33-35).

Hades •Doderyk

Hart en niere Dit verwys in die Bybel na die diepste gedagtes en emosies van die mens (Ps 7:10). Die hart is die setel van die intellek waar die gedagtes en wilsbesluite gevorm word. Die hart bepaal 'n mens se karakter en kan emosies soos blydskap (Hand 14:17), vrees (Jes 35:4), jaloesie (Spr 23:17), haat (Lev 19:17) en liefde (Deut 13:13) ervaar. Die niere is as die setel van die emosies en gewete gesien (Ps 16:7). Wanneer God hart en niere toets (Ps 7:10; Jer 11:20), beoordeel Hy die diepste gedagtes, planne, begeertes en emosies van 'n mens.

Hebreër In die Ou Testament is dit 'n aanduiding van Abraham en sy nageslag, veral in gesprekke met of verwysings deur ander volke (Gen 14:13; Jona 1:9). In die Nuwe Testament verwys dit gewoonlik na 'n Arameessprekende Jood (Hand 6:1).

Heilig 'n Wesenskenmerk van God (vgl Lev 11:44-45; Jes 6:3; Op 4:8). Sy heiligheid kan egter nie werklik beskryf word nie. Wie in sy nabyheid kom, word bewus daarvan. Daarom geld die eis van heiligheid vir almal wat tot Hom nader of in sy diens staan: Moses moes die Israeliete heilig voor die verbondsluiting (Eks 19:10,14-15), en voor diensaanvaarding moes die priesters deur verskillende offers en seremonies geheilig word (Eks 29:1-35). Die Here se volk moes heilig wees, want Hy is heilig (Lev 19:2; 1 Pet 1:15-16). Die verbondsark, tabernakel, tempel en enigiets anders is heilig wanneer dit vir God afgesonder word of deur Hom heilig verklaar word. In die Nuwe Testament is Jesus die Heilige van God (Mark 1:24) omdat Hy deur die Heilige Gees verwek is (Luk 1:35). Die gelowiges is ook heilig omdat hulle aan God behoort (1 Pet 2:9).

Heiliges Mense wat vir die diens van God afgesonder en aan Hom gewy is. Wanneer gelowiges “heiliges” genoem word (Rom 1:7), verwys dit nie na hulle morele opvattings of voortreflike eienskappe nie, maar na die werklikheid dat hulle aan God, as die Heilige, behoort. In Ps 16:3 verwys “heiliges” moontlik na afgode.

Hekatontarg •Militêre terme

Helleniste Jode wat aspekte van die Griekse kultuur aangeneem en Grieks gepraat het (Hand 6:1).

Hemele Dit weerspieël die destydse wêreldbeeld, naamlik dat daar verskillende hemele is, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel of uitspansel, en die derde hemel waar God woon (Ps 57:6; 2 Kor 12:2).

Herodes die Grote Hy het die Herodesdinastie gevestig. Hy is deur die Romeinse owerheid as koning van Judea verklaar en het in 37 vC

die bewind in Jerusalem oorgeneem. Hy was bekend vir sy wreedheid (Matt 2:16), maar het tog die guns van baie Jode gewen toe hy die tempel in Jerusalem herbou het. Daar word na hom verwys in Matt 2:1; Luk 1:5 en Hand 23:35. Hy sterf in 4 vC. Ná hom regeer **Argelaos**, een van sy seuns, van 4 vC af oor Judea, Samaria en Idumea (Matt 2:22). Hy het die Jode en Samaritane wreed behandel en is in 6 nC afgesit en na Frankryk verban. **Herodes Antipas** (Matt 14:1), een van die ander seuns van Herodes die Grote, 'n jonger broer van Argelaos, het vanaf sy pa se dood in 4 vC tot 39 nC oor Galilea en Perea regeer. Dit was hý wat Johannes die Doper laat onthoof het (Mark 6:14-28). **Herodes Agrippa I** was die kleinseun van Herodes die Grote. Hy het van 37 nC af oor Galilea en omstreke regeer en van 41 tot sy dood in 44 nC ook oor Samaria en Judea. Hy het Christene vervolg, Jakobus die broer van Johannes doodgemaak en Petrus gevange laat neem (Hand 12:1-19). Volgens Hand 12:20-23 het hy uiteindelik 'n tragiese dood gesterf. **Herodes Agrippa II** was die seun van Herodes Agrippa I (Hand 25:13). Hy het vanaf 56 nC oor die gebiede Galkis, Gaulanitis en Tragonitis regeer en vanaf 61 nC oor Galilea, Perea en 'n deel van Judea. Hy het die mag gehad om die hoëpriester in Jerusalem aan te stel en is deur Festus uitgenooi om aan Paulus se verhoor deel te hê (Hand 25:13 — 26:32). In 66 nC het hy die Romeine gesteun in hulle aanval op Jerusalem. In 75 nC verhuis hy na Rome, en sterf in 100 nC.

Herodes Agrippa I •Herodes die Grote

Herodes Agrippa II •Herodes die Grote

Herodes Antipas •Herodes die Grote

Herodiane Ondersteuners van die Herodeshuis (•Herodes die Grote). Dit was 'n politieke party wat met die •Fariseërs 'n bondgenootskap aangegaan het teen Jesus (Matt 22:16).

Hoogtes Kanaänitiese heiligdomme wat later deur Israeliete oorgeneem is. Dit was meestal oop heiligdomme op 'n hoë heuwel, maar kon ook geboue insluit. Omdat hierdie heiligdomme met die Kanaänitiese vrugbaarheidsgodsdiens en die verering van die afgod Baäl geassosieer is, moes die Israeliete dit na die intog in Kanaän vernietig (Num 33:52). Dit het egter nie gebeur nie, en die skrywers van die Ou Testament hou dit voor as een van die groot euwels in Israel (Ps 78:58). Konings word ook beoordeel aan die hand van die vraag of hulle hoogtes vernietig het of nie (1 Kon 11:7-10).

Hosanna 'n Hebreeuse woord wat in Ps 118:25 met "verlos ons tog" vertaal is. Dit word uitgespreek *hosji-a na*. Dit het die uitroep "Hosanna" geword en is veral tydens die Huttefees (•Feeste) gebruik. Die

Messiaanse verwagtinge wat daarmee in verband gebring is, kom tot uitdrukking in Matt 21:9,15; Mark 11:9-10 en Joh 12:13.

Illirikum 'n Landstreek noordwes van die destydse •Masedonië (Rom 15:19).

Inhoudsmate in die Nuwe Testament: Inhoudsmate vir vloeistof was ***litra,*** ongeveer 'n derde van 'n liter (Joh 12:3); ***bat*** ongeveer 22 liter (Luk 16:6) en ***metretes*** (meervoud ***metretai)*** ongeveer 40 liter (Joh 2:6). Inhoudsmate vir droë materiaal was die **maatemmer**, ongeveer 8,7 liter (Matt 5:15) en ***saton*** (meervoud ***sata***) ongeveer 13,5 liter (Matt 13:33).

Jedoetoen Die naam van een van Dawid se musikante (1 Kron 16:41). Oor die betekenis van die Hebreeuse woord in die Psalms bestaan egter onsekerheid (Ps 62:1). Dit verwys waarskynlik na die naam van 'n melodie.

Kamerheer 'n Belangrike amptenaar aan die koninklike hof (Hand 12:20). Indien hy in die harem van die koning moes werk, was hy gewoonlik 'n •eunug.

Kerk Waar ons in Afrikaans tussen "gemeente" as 'n plaaslike groepering van gelowiges en "kerk" as 'n breër groepering van gelowiges en gemeentes onderskei, gebruik die Grieks net die een woord *ekklesia*. Die rede hiervoor is dat die Nuwe Testament geen kwalitatiewe verskil tussen "gemeente" en "kerk" tref nie. Wanneer meerdere gemeentes in 'n wyer gebied in hulle gesamentlikheid beskou word, word in hierdie vertaling die woord "kerk" gebruik, byvoorbeeld in Hand 9:31. Dit is ook die geval wanneer daar sprake is van die *ekklesia* as 'n universele eenheid wat alle plekke en tye omvat, soos in Matt 16:18 en veral ook in Efesiërs.

Kislef •Maande

Kleredrag in die Nuwe Testament: ***Stola*** stem ooreen met die **bokleed** (Matt 5:40), wat bo-oor die **onderkleed** (Matt 5:40) of lyfrok gedra is. Die bokleed (die Hebreeuse *talliet)* is uitgetrek wanneer 'n persoon handearbeid moes verrig, maar het dikwels in die nag as 'n soort kombers gedien. Die *"stola"* waarna in Mark 12:38 en Luk 15:22; 20:46 verwys word, was 'n spesiale, lang soort bokleed of toga wat as simbool van status en waardigheid gedien het. Die "wit *stola"* van Mark 16:5; Op 6:11 het gedien as simbool van hemelse heerlikheid en reinheid.

Klipplaveisel •Gabbata (Joh 19:13). 'n Geplaveide binnehof van klipteëls.

Kohort •Militêre terme

Koninkryk van die hemele •Koninkryk van God

Koninkryk van God Dit is 'n begrip wat net in die Nuwe Testament voorkom, alhoewel die Ou Testament reeds sonder om hierdie begrip te gebruik, getuig dat God vir ewig as koning heers (Ps 99:1; 145:13). In Mattheus word die uitdrukking "koninkryk van die hemele" gebruik (Matt 4:17). Uit vrees vir die misbruik van God se Naam het die Jode, vir wie die Evangelie van Mattheus bedoel was, in plaas van "God" gewoonlik gesê "hemele" of "die Naam". Mattheus het daarby aangepas. "Koninkryk van God" verwys na die koningskap en heerskappy van God (Mark 9:1; Luk 9:60). Dit word ook gebruik om sy magsgebied of sy onderdane aan te dui (Matt 13:24-30; 18:23-35), asook dit wat hulle ontvang in sy ryk (Matt 8:11). "Koninkryk van God" is 'n sentrale tema in die verkondiging van Johannes die Doper (Matt 3:2), van Jesus (Mark 1:14-15; Luk 4:43), van die dissipels (Luk

9:2) en die eerste Christene (Hand 8:12; 19:8). In •Christus is die koninkryk reeds teenwoordig (Luk 17:20-21). Dit is egter nog slegs die begin, en eers met die voleinding sal die koninkryk in al sy volheid kom (vgl bv die koninkryksgelykenisse in Matt 13 en Mark 4). God skenk sy koninkryk aan hulle wat dit soek (Luk 12:31-32). Onregverdiges, ongehoorsames en onreines het egter geen deel aan die koninkryk van God nie (Gal 5:19-21).

Kopbeenplek •Golgota (Matt 27:33)

Korban 'n Hebreeuse woord wat iets aandui wat deur 'n gelofte vir die diens van die Here afgesonder is. Omdat dit nie noodwendig na die tempel gebring moes word nie, maar in besit van die gewer kon bly, was dit 'n gerieflike uitweg vir enigiemand wat wou verhoed dat iemand anders daarop beslag lê (Mark 7:11).

Kus Die naam van Nubië, 'n gebied suidoos van Egipte (Gen 2:13).

Kwadrant •Munte

Legioen •Militêre terme

Lengtemate in die Nuwe Testament: 'n ***El*** was die lengte van 'n volwasse persoon se voorarm vanaf die elmboog tot by die punt van die vingers, ongeveer 45 cm (Matt 6:27). 'n ***Vaam*** was 1,85 meter (Hand 27:28). 'n ***Stadion*** (meervoud ***stadioi***) was ongeveer 185 meter (Matt 14:24). 'n **Myl** was 'n Romeinse myl, ongeveer een en 'n halwe kilometer (Matt 5:41).

Lepton •Munte

Leviatan 'n Draakagtige waterslang in die see (Jes 27:1). In die mitologie was Leviatan 'n soort seemonster wat by die skepping deur God verslaan is (Ps 74:13-14). Die woord word ook gebruik vir groot diere in die see (Job 3:8; Ps 104:26). Die ander naam vir 'n mitologiese seemonster is Rahab. Rahab kan ook metafories na Egipte verwys (Ps 87:4).

Litra •Inhoudsmate

Loskoop Dit word gebruik in verband met mense, diere en eiendom. As 'n familielid in die skuld geraak en gevaar geloop het om as skuldslaaf verkoop te word, moes die naaste familielid (gewoonlik die oudste seun) die persoon loskoop (Lev 25:47-49). 'n Slaaf of slavin kon ook losgekoop word en so hulle vryheid herwin (Eks 21:7-8). Iemand kon ook sy eie lewe loskoop as hy die dood skuldig was (Eks 21:28-30). Elke •eersgeborene het aan God behoort (Eks 13:12). Die seuns moes losgekoop word en die diere moes geoffer word (Eks 13:14-15). 'n Onrein dier (•rein) moes met 'n rein dier vervang of ‘losgekoop’ word (Eks 13:13). Die reël van loskoop het ook vir eiendom gegeld, sodat dit vir die familie behoue kon bly (Jer 32:6-12). Die woord *loskoop* of *vrykoop* word veral gebruik in verband met God se bevryding van mense. God het sy volk losgekoop uit die slawerny in Egipte (Eks 15:13; Ps 74:2). God koop ook mense los van die dood (Ps 103:4). In die Nuwe Testament koop God mense los of vry van die sonde (1 Kor 6:20; 7:23; Op 14:3) met die bloed van •Christus (1 Pet 1:18-19; Op 5:9).

Losser Dit was gewoonlik die oudste seun van die familie wat moes voorkom dat verarmde familielede skuldslawe word en dat familiegrond in vreemde hande val. Dit kon ook 'n naaste familielid wees (Rut 2:20). In Ps 78:35 word God vergelyk met 'n losser wat sy mense, nadat hulle skuldslawe geword het, losgekoop het.

Maalklip Een van twee ronde klipskywe, waarvan die onderste in die middel 'n pen gehad het en die boonste 'n gat waarin die pen gepas het en waardeur die graan bietjie vir bietjie gegooi kon word (Deut 24:6). Die boonste maalklip is dan in die rondte gedraai en die graan so tussen die twee klippe fyngemaal. Daar word onderskei tussen 'n handmeul (Deut 24:6), wat klein was, en die "maalklip van 'n donkie", wat groot was en deur 'n donkie in die rondte gedraai is (Matt 18:6).

Maande In die Bybelse tyd is maande volgens die stand van die maan bepaal, dws maanmaande. 'n Maand het met nuwemaan begin en was ongeveer 28 dae lank. Volmaan was dus altyd om en by die veertiende van die maand. Daar is aanvanklik 'n lentekalender gevolg. Die jaar het naastenby met die dag-en-nagewening teen die einde van Maart begin. Later is 'n herfskalender gevolg toe die jaar begin het met die dag-en-nagewening in September. *Abib* (wat 'koringare' beteken) of *Nisan* was die eerste maand van die lentekalender (Eks 12:2). Die oudste name vir maande is Hebreeus, terwyl die jonger name Babilonies is. In die Ou Testament word die volgende oud-Hebreeuse name genoem: *Sif* (April/Mei, 1 Kon 6:1), *Etanim* (Sept/Okt, 1 Kon 8:2) en *Bul* (Okt/Nov, 1 Kon 6:38). Die Babiloniese name was naas *Nisan* ook nog *Siwan* (Mei/Junie, Est 8:9), *Elul* (Aug/Sept, Neh 6:15), *Kislef* (Nov/Des, Neh 1:1), *Tebet* (Des/Jan, Est 2:16), *Sebat* (Jan/Feb, Sag 1:7) en *Adar* (Feb/Maart, Est 3:7). Soms is die maande met getalle aangedui (Hag 1:1).

Maatemmer •Inhoudsmate

Mammon Dit is afkomstig van die Aramese woord *mamon* wat 'besittings' of 'geld' beteken. Dit word negatief beoordeel en "die oneerlike Mammon" genoem (Luk 16:9), omdat geld of rykdom baie keer op 'n oneerlike wyse verkry, behou of bestee is. Dit kan ook verwys na iets waarop jy jou vertroue plaas.

Marana ta 'n Aramese uitdrukking wat beteken 'Ons Here, kom!' Dit is reeds heel vroeg by die viering van die Nagmaal gebruik, en kan ook gelees word as *Maran ata,* wat beteken 'Ons Here het gekom' (1 Kor 16:22).

Maria Magdalena Sy word in die bronteks deurgaans "Maria, die Magdaleense vrou" genoem, dws 'Maria, die vrou afkomstig uit Magdala'. Magdala is 'n dorpie aan die wesoewer van die •See van Galilea (Matt 27:56).

Marjolein 'n Palestynse bossie wat teen mure groei en wat in reinigingseremonies gebruik is om bloed of water te sprinkel (Eks

12:22; Heb 9:19-20). Die volksnaam *hisop* is 'n transliterasie van die Hebreeuse woord (Ps 51:9).

Masedonië Die naam van 'n Romeinse provinsie in die Balkanskiereiland, noord van •Agaje, met Thessalonika as hoofstad (Hand 16:9).

Maskiel 'n Tegniese term wat dikwels in psalmopskrifte voorkom en moontlik aandui dat die psalm vir onderrig gebruik is (Ps 32).

Meer van Gennesaret 'n Binnelandse meer in die noorde van Palestina. Dit staan ook bekend as die •See van Galilea of •See van Tiberias (Luk 5:1).

Meester Die weergawe van die Griekse woord *didaskalos*. Dit verwys na die Joodse •*rabbi* of leermeester. "Meester" word as vertaling gebruik, omdat dit in Afrikaans 'n bekende aanspreekvorm vir "Leermeester" is (Matt 8:19).

Melaatsheid/Melaatse In die Nuwe Testament die vertaling van 'n Griekse term wat 'n verskeidenheid velsiektes insluit (Matt 8:2). Sommige daarvan was klaarblyklik ongeneeslik. Melaatses is as kulties onrein (•rein) beskou. Hulle moes buite die stad bly en mense wat naby hulle gekom het, waarsku met die uitroep "Onrein! Onrein!" (Lev 13:45-46). 'n Melaatse wat genees is, moes eers deur die priester rein verklaar word (Luk 17:14) voordat hulle weer in die gemeenskap opgeneem kon word en die heiligdom kon besoek. In die Ou Testament word die woord *melaatsheid/melaatse* nie gebruik nie, maar die woord "•velsiekte", aangesien dit klaarblyklik nie na eersgenoemde siekte verwys het nie (Lev 13:1-46).

Messias •Christus

Metretes •Inhoudsmate

Militêre terme in die Nuwe Testament: **Kohort** 'n Afdeling Romeinse soldate wat uit 200 tot 1 000 man bestaan het. Dit was meesal ongeveer 600 man (Matt 27:27). **Legioen** 'n Romeinse militêre eenheid van 6 000 voetsoldate, en 'n berede mag (Matt 26:53). Die woord dui in die Nuwe Testament ook 'n groot getal aan (Mark 5:9).

Mina •Munte

Munte in die Nuwe Testament: Dit is Griekse of Romeinse geldeenhede. Die ***dragma*** was 'n Griekse silwer muntstuk wat ongeveer die dagloon van 'n arbeider was. 'n **Dubbel-*dragma*** was ongeveer die loon vir twee dae (Matt 17:24). Dit was ook die bedrag van die jaarlikse tempelbelasting. 'n ***Mina*** is 'n Griekse muntstuk wat ongeveer gelyk was aan 100 *dragmas*. Dit was naastenby die ekwivalent van vier maande se loon (Luk 19:13). 'n ***Lepton*** (meervoud ***lepta***) was die kleinste

Romeinse muntstuk (Mark 12:42). Die ***denarius*** (meervoud ***denarii***) was 'n Romeinse muntstuk wat ongeveer die dagloon van 'n arbeider was (Matt 18:28). 'n ***Assarion*** (meervoud ***assaria***) was 'n Romeinse kopermuntstuk wat een sestiende van 'n *denarius* werd was (Matt 10:29). 'n ***Kwadrant*** was min werd; die dagloon van 'n arbeider het bestaan uit 64 *kwadrante* (Matt 5:26). **Silwerstukke** is 'n ander benaming vir ***denarii*** (Matt 26:15). 'n ***Stater*** was 'n silwermuntstuk wat vier *dragmas* werd was (Matt 17:27). 'n **Talent** was die grootste destydse geldeenheid. 10 000 talente was 'n geweldige groot bedrag geld, aangesien een talent ongeveer 6 000 *denarii* werd was. 'n Talent het ongeveer 34,2 kilogram geweeg (Matt 18:24).

Musiekleier Kom in die opskrifte van 55 psalms voor en wel in die vaste uitdrukking "Vir die musiekleier" (Ps 4:1; 5:1; 6:1). Oor die betekenis van die term bestaan daar onsekerheid. Dit dui waarskynlik daarop dat die betrokke psalm 'n rol in die tempeldiens gespeel het. Dit word ook soms met "koorleier" vertaal.

Myl •Lengtemate

Nag en dag 'n Vaste uitdrukking in die brontekste, aangesien 'n nuwe dag vir die Israeliete en later ook vir die Jode teen sononder begin het en gestrek het tot net voor sononder die volgende dag (2 Kor 11:25). Daarom is die volgorde in die brontekste dikwels so dat die nag (aand) voor die dag (môre) genoem word, soos in Gen 1:5-31. In Afrikaans is die vaste idiomatiese uitdrukking egter "dag en nag", daarom word die Afrikaanse vaste idiomatiese uitdrukking in bepaalde gevalle gebruik selfs waar die bronteks "nag en dag" lui (Mark 5:5; Luk 2:37).

Nagwaak •Tydsindeling

Nardusolie 'n Geurige olie afkomstig van die nardusplant wat in Noord-Indië gegroei het. Dit het meegebring dat hierdie olie uiters duur was, ongeveer die ekwivalent van 'n gemiddelde arbeider se loon vir 'n volle jaar (Mark 14:3-4).

Negende uur •Tydsindeling

Negev Die dorre, onherbergsame landskap suid van Kanaän — algemeen geassosieer met die Sinai-skiereiland. "Negev" word in Hebreeus ook gebruik as 'n rigtingaanduiding, naamlik "suide, suidwaarts" (Ob 1:19).

Nisan •Maande

Ontslaap 'n Versagtende term vir "sterwe". In die Nuwe Testament word dit by voorkeur gebruik vir die dood van gelowiges (Hand 7:60).

Parakleet Iemand wat geroep is om bystand te verleen — 'n voorspraak, 'n pleitbesorger, 'n trooster, 'n helper. Jesus verwys vyf keer na die Parakleet (Joh 14:16-17,26; 15:26; 16:7-15). Jesus is self die Parakleet (1 Joh 2:1), maar aangesien Hy op die punt staan om sy dissipels te verlaat, beloof Hy aan hulle 'n "ander" Parakleet, die Heilige Gees (Joh 14:26).

Pasga •Feeste

Pelgrimslied Die opskrif van vyftien psalms (Ps 120 — 134) wat waarskynlik gesing is wanneer feesgangers op pad was na Jerusalem of wanneer hulle besig was om in Jerusalem op te gaan na die tempel.

Petrus Die naam van Jesus se bekendste dissipel. Die naam beteken 'rots' (Matt 16:18). Die Aramese ekwivalent vir "Petrus" was "Sefas" (Joh 1:42; 1 Kor 3:22).

Pilatus Pontius Pilatus was van 26 tot 36 nC die vyfde Romeinse •prokurator in die provinsie Judea en Samaria (Matt 27:2). Sy naam is ook bekend uit buite-Bybelse bronne. Hy het Joodse opstande wreed onderdruk (Luk 13:1). Hoewel hy tydens die verhoor van Jesus geen gronde vir veroordeling kon vind nie, wou hy die Jode tevrede stel uit vrees vir verdere oproer en negatiewe berigte oor hom by die keiser in Rome. 'n Buite-Bybelse bron sê dat hy afgesit is deur die Romeinse owerheid nadat hy leiers van die Samaritane tereggestel het.

Pretorium Die benaming vir 'n militêre hoofkwartier van die •prokurator, •Pilatus (Matt 27:27). Dit kon die paleis van •Herodes in die westelike deel van die stad — naby die huidige Jaffapoort — gewees het, of die vesting Antonia, op die heuwel noord van die tempelterrein. In Hand 23:35 word dit egter gebruik vir die paleis wat Herodes die Grote in Sesarea laat bou het. In Fil 1:13 dui dit waarskynlik op die keiserlike wag.

Prokonsul •Romeinse ampsdraers

Proseliet Anders as 'n •godvresende was 'n proseliet 'n nie-Jood wat ten volle tot die Jodedom oorgegaan het (Hand 2:11).

Prokurator •Romeinse ampsdraers

Pseudepigrawe Die term "pseudepigraaf" beteken 'vals opskrif'. Dit verwys veral na 'n aantal Joodse geskrifte uit die tydperk tussen die Ou en Nuwe Testament wat ten einde gesag aan 'n geskrif te verleen in die naam van 'n persoon uit die verre verlede soos Adam, Moses,

Henog en andere geskryf is. Dit het dikwels gehandel oor visioenêre reise deur die hemele en die hel, engele en demone, asook verwagtings oor die Messias en die eindtyd. Die *Hemelvaart van Jesaja* is 'n buite-Bybelse verhaal oor die marteldood van Jesaja; die *Hemelvaart van Moses* beskryf die aartsengel Migael se woordewisseling met die duiwel oor die liggaam van Moses; die boek *Henog* handel oor die opstand en val van die engele, asook verskeie visioene van Henog; *Jubileë* is 'n legendariese oorvertelling van Genesis en Eksodus as “openbaringe deur 'n engel”; *3 Makkabeërs* vertel van die uitredding van verdrukte Jode in Egipte; *4 Makkabeërs* bied 'n beredenering van die verhouding tussen denke en emosie met 'n aanprysing van martelaarskap, terwyl die *Psalms van Salomo* die geskiedenis van die Jode kort voor die tyd van •Christus behandel, veral die inval van die Romeine (Jud vs 6).

Rabbi 'n Eerbiedige aanspreekvorm in Hebreeus en Aramees wat 'my •Meester' beteken (Matt 26:25). 'n Aramese wisselvorm daarvan is *rabboeni* (Mark 10:51). Dit was iemand wat goed onderlê was in die Heilige Skrif en die oorgelewerde Joodse wette. 'n Rabbi het dikwels 'n groep leerlinge by hom gehad.

Rabboeni •Rabbi

Rahab •Leviatan

Regterhand Dit is dikwels die simbool van krag (Eks 15:6,12; Ps 45:5). God toon sy mag met sy regterhand (Deut 33:2; Ps 89:14). Die plek van voorrang langs 'n belangrike persoon was aan die regterhand of regterkant (Ps 110:1; Hand 2:34-35; Heb 1:13). Die regterkant is egter ook die onbeskermde kant aangesien 'n soldaat sy skild in sy linkerhand gedra het. Daarom is God aan die regterkant of regterhand van dié wat by Hom toevlug soek (Ps 16:8; 91:7; 109:31; Hand 2:25).

Regterkant •Regterhand

Regverdiges Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God (Ps 1:5).

Rein en **onrein** Dit word gebruik om aan te dui of iemand of iets vir God aanvaarbaar is of nie. Die reël was dat wat onrein is, nie naby dit wat heilig is, mag kom nie. Mense is verontreinig deur onrein kos (Lev 11:4-45) en deur enige afskeiding van liggaamsvog of die aanraking van iets of iemand wat onrein is (Lev 15:1-33). Deelname aan afgodsdiens of kontak met demone het 'n persoon ook onrein gemaak (Hos 5:3; 6:10; Luk 4:33). Iemand wat onrein was, kon nie deelneem aan die erediens (Lev 12:4; Joh 11:55) of die gemeenskapslewe nie (Lev 13:46). Persone wat onrein was, moes gereinig word deur sekere voorskrifte na te kom en die voorgeskrewe offers te bring voordat hulle weer in die gemeenskap en familiekring opgeneem kon word en die tempel kon besoek (Lev 14:1-32).

Romeinse ampsdraers in die Nuwe Testament: 'n ***Centurio*** was 'n Romeinse offisier wat bevel gevoer het oor honderd (Mark 15:39), terwyl 'n ***chiliarg*** bevel gevoer het oor duisend (Mark 6:21). 'n ***Etnarg*** was die ampstitel van iemand wat namens 'n koning of die Romeinse owerheid oor 'n bepaalde gebied of bevolkingsgroep moes regeer (2 Kor 11:32). ('n *Etnarg* was in bevel oor die Joodse deel van die bevolking van Aleksandrië.) 'n ***Hekatontarg*** was 'n Romeinse offisier wat bevel voer oor honderd (Matt 8:5). 'n **Prokonsul** was 'n amptenaar wat namens die Senaat in beheer was van 'n Romeinse provinsie

(Hand 13:7; 18:12). 'n **Prokurator** was 'n amptenaar wat namens die keiser in beheer was van 'n Romeinse provinsie (Matt 10:18). ***Tetrarg*** was oorspronklik die ampstitel van iemand wat oor die kwart van 'n voorheen groter gebied regeer het. In 'n later stadium kon dit egter bloot dui op 'n heerser oor 'n relatief klein gebied (Matt 14:1).

Regverdiging •Geregverdig

Sabbatsreis Die afstand wat Jode toegelaat is om op die Sabbat te reis; ongeveer 880 meter (Hand 1:12).

Sadduseërs 'n Joodse party wat in die tyd van die Nuwe Testament 'n belangrike rol gespeel het. Die naam *Sadduseër* hou verband met die naam *Sadok,* 'n bekende naam van priesters uit die vroeë geskiedenis van Israel (2 Sam 8:17; 1 Kon 1:8). Die Sadduseërs was hoofsaaklik uit vooraanstaande priesterfamilies afkomstig. Hulle het hulle baie meer met politieke sake bemoei as die •Fariseërs en het die owerheid probeer beïnvloed, omdat hulle voorstanders was van 'n teokratiese regeringsvorm vir die Jode, met 'n hoëpriester as gesagvoerder. Hulle het ook op belangrike teologiese punte van die Fariseërs verskil: Hulle het net die eerste vyf boeke van die Ou Testament as gesaghebbend aanvaar en daarom het hulle nie in die opstanding uit die dood geglo nie (Matt 22:23; Mark 12:18; Luk 20:27; Hand 23:8). Hulle het hulle ook teen die Fariseërs se mondelinge oorlewering oor reinheidsvoorskrifte verset.

Salf met olie Dit moes dien as teken van genesing. Volgens destydse opvatting was olyfolie 'n geneesmiddel (Mark 6:13; Luk 10:34; Jak 5:14).

Sanhedrin Die Joodse Raad, die hoogste hof van die Jode (Matt 5:22). Dit het bestaan uit 71 lede, afkomstig uit die •Sadduseërs, die vernaamste Joodse families en die skrifkenners. Die dienende hoëpriester was die voorsitter. Naas die Sanhedrin in Jerusalem wat die hoogste Joodse gesagsliggaam was, was daar ook elders kleiner "sanhedrins" wat plaaslike regsaangeleenthede moes behartig (Matt 10:17; Mark 13:9).

Sata (*saton* enkelvoud) •Inhoudsmate

Satan Dit word in die Ou Testament nie as 'n eienaam gebruik nie. Die Hebreeuse woord beteken 'teenstander' of 'aanklaer'. Die satan (aanklaer) is ook nie 'n duiwelse figuur nie, maar is in Job 1 en 2 deel van die hemelse hofhouding (vgl ook Sag 3:1-2; 1 Kron 21:1). In die tyd tussen die Ou en die Nuwe Testament word die woord "satan" egter al hoe meer gebruik as 'n eienaam vir die bose en word Ou-Testamentiese vertellings in die lig daarvan herinterpreteer. So word Satan byvoorbeeld verbind met die slang in die paradys. In die Nuwe Testament kom die naam Satan 33 keer voor. Hy word onder andere ook genoem "die duiwel" en "die versoeker" (Matt 4:1-10), "die Bose" (Matt 13:19), "die aanklaer" (Op 12:10), "die teenstander" (1 Pet 5:8) en "die heerser van die wêreld" (Joh 12:31). Hy dra ook die name Belial (2 Kor 6:15) en Beëlsebul (bv Matt 10:25; 12:24-27). Satan is in die Nuwe Testament die aartsvyand

van God en sy ryk.

See van Galilea 'n Binnelandse meer (Matt 4:18), ook bekend as die •Meer van Gennesaret of •See van Tiberias.

See van Tiberias 'n Binnelandse meer (Joh 21:1), ook bekend as die •Meer van Gennesaret of •See van Galilea.

Sefas •Petrus

Sela Die betekenis hiervan is onbekend. Dit kom 73 keer in die Psalmbundel voor en is waarskynlik 'n musiekterm. Sommige geleerdes meen dit dui op 'n pouse in die lees of sing van die psalm (Ps 3:5).

Seloot Iemand wat hom in die besonder vir 'n saak beywer het (Hand 22:3; Gal 1:14), byvoorbeeld vir godsdienstige of politieke aangeleenthede. Wanneer in Luk 6:15 van "Simon met die naam Seloot" gepraat word, sien sommige hierin 'n aanduiding dat Simon 'n politieke yweraar of selfs 'n lid van die party van die Selote was. In Matt 10:4 word hy Simon Kananeus genoem. Die Griekse woord *kananeus* kan ook vertaal word "yweraar". Volgens die Griekse bronteks verklaar Paulus in Gal 1:14 letterlik dat hy 'n "yweraar" vir die tradisies van sy voorvaders was.

Septuaginta Die Griekse vertaling van die Ou Testament. Septuaginta is die Latynse woord vir sewentig. Daarom is die Septuaginta ook bekend as die LXX — die Romeinse syfers vir sewentig. Die benaming "sewentig" hou verband met die verhaal dat die Griekse vertaling van die eerste vyf boeke van die Ou Testament in 70 dae deur 72 geleerdes voltooi is en dat al die vertalings presies ooreengestem het. In werklikheid het hierdie vertaling egter 'n komplekse ontstaansgeskiedenis gehad, terwyl die oudste dele reeds in die derde eeu vC kon ontstaan het. Hierdie vertaling van die Ou Testament het met verloop van tyd die algemeen aanvaarde Griekse vertaling in die vroeë Christelike kerk geword. Drie ander vroeë Griekse vertalings van die Ou Testament was dié van *Akwila, Simmagus* en *Theodotion*.

Sesde uur •Tydsindeling

Seun van Dawid 'n Titel vir die •Christus (Matt 9:27). Die verwagting dat die Christus uit die geslag van Dawid (Matt 1:1) sou wees, berus op die belofte aan Dawid (2 Sam 7:12-16). In die Joodse verwagting is die Christus gesien as 'n aardse vors uit die geslag van Dawid wat 'n aardse koninkryk sou kom oprig. Jesus bevredig egter nie hierdie politieke verwagtings nie. In Mattheus word hierdie titel vier keer met genesingswonders verbind (9:27; 12:23; 15:22 en 20:30). Die Seun van Dawid laat Hom ken as die Barmhartige, die Een wat siekes en

ellendiges in hulle nood raaksien en genees.

Seun van God In die Ou Testament kan dit na die koning (2 Sam 7:14), engele (Ps 29:1) of Israel as die volk van God (Eks 4:22) verwys. In die Nuwe Testament word Jesus van Nasaret, wat as mens uit die nageslag van Dawid gebore is, deur sy opstanding uit die dood met krag aangewys as die Seun van God (Rom 1:3-4). Die dissipels bely Jesus as Seun van God (Matt 14:33; 16:16), terwyl die unieke verhouding tussen Vader en Seun, maar ook die gesag wat die Vader aan die Seun gee, uit Matt 11:25-27 en 28:18-19 na vore kom. Die besondere verhouding tussen die Seun en die Vader blyk ook uit Joh 17:24 en Joh 1:1-14 (vgl Matt 3:17).

Seun van die Mens In die Ou Testament kom hierdie benaming voor as "mensekind" (Eseg 2:1), maar veral belangrik is Dan 7:13, waar 'n hemelse figuur wat beskryf word as "iemand soos 'n menslike wese" die ewige heerskappy, eer en koningskap ontvang. In aansluiting by Dan 7:13 en die toekomsverwagtings in sekere Joodse kringe gebruik Jesus hierdie benaming dikwels vir Homself en verwys dit na sy gesag (Matt 9:6) en sy koms in heerlikheid (Matt 26:64). Hy gee egter ook aan hierdie benaming nuwe betekenis deur dit te verbind aan sy nederige lewenswandel (Matt 8:20), sy lyding en sy sterwe (Mark 8:31; 10:45).

Siel In die Ou Testament dui dit op die innerlike dimensie van 'n mens se lewe wat gewoonlik geassosieer word met gevoelens en emosies (Ps 42:2). In 1 Pet 1:9 verwys dit na die mens in sy volle bestaan.

Sigar Waarskynlik die dorpie wat in die Ou Testament as Sigem bekend staan (Gen 33:19; Joh 4:5).

Silwerstukke •Munte

Sinagoge 'n Plek waar Joodse gelowiges gereeld vergader het om te aanbid en die Wet te bestudeer (Matt 4:23). Daar is ook reg gespreek, onderrig gegee en straf uitgeoefen. Die Sinagoge van die Libertyne (Hand 6:9) het uit vrygelate slawe bestaan wat van elders in die Romeinse Ryk na Jerusalem teruggekeer het.

Skatplig 'n Heffing wat 'n veroweraar aan 'n verowerde volk oplê. Dit was algemene gebruik in die tyd van die Ou Testament (Ps 68:19).

Slaapmat Verwys na 'n ligte matras met strooi gevul, slaapmat of draagbaar (Matt 9:2). Anders as die meer welgesteldes (Spr 7:16-17), moes die gewone persoon op 'n eenvoudige mat op die grond slaap. Dit kon 'n ligte matras wees wat met strooi gevul is. Die Griekse woord vir slaapmat kan egter ook vir 'n bed of 'n draagbaar gebruik word.

Sout In die Bybelse tyd bekend vir die suiwerende, bederfwerende en smaakgewende krag daarvan (2 Kon 2:19-22; Eseg 16:4; Mark 9:50). Wanneer sout in verband met die verbond genoem word, verwys dit na die permanente aard van die verbond (Lev 2:13; Num 18:19).

Stadion (*stadioi* meervoud) •Lengtemate

Stater •Munte

Stola •Kleredrag

Stof van voete afskud/afvee Die teken daarvan dat mense niks verder met die ander te doen wil hê nie (Matt 10:14).

Talent •Munte

Tempelterrein Dit verwys na die hele terrein van die tempel in Jerusalem, met al die geboue, stoorkamers en voorhowe (Matt 21:12).

Terebint Dit verwys na 'n Palestynse boom met geveerde blare wat bladwisselend is en rooi bessies dra. Dit word ongeveer vyf meter hoog (Ps 29:9).

Tetrarg •Romeinse ampsdraers

Tisri •Maande

Tollenaar 'n Jood wat as agent vir die Romeinse owerheid opgetree het om vir hulle tolgeld in te samel (Matt 5:46).

Tydsindeling in die Ou Testament: Uit die verwysing na die middelste **nagwaak** of **wagbeurt** (Rig 7:19) lei ons af dat daar drie nagwake of wagbeurte was (Ps 90:4; 119:148). **Tydsindeling** in die Nuwe Testament: **Eerste dag van die week** Letterlik ‘op die eerste van die Sabbatte’, dws Sondag (Matt 28:1). Dit is die dag van die opwekking van die Here Jesus en word later die “Dag van die Here” genoem. **Nagwaak** Terwyl die Jode en Grieke die nag in drie nagwake ingedeel het, het die Romeine vier nagwake gehad. Daar bestaan dus onsekerheid oor waarna die **tweede** of **derde nagwaak** in Luk 12:38 verwys (vgl ook Matt 24:43). Die **vierde nagwaak** waarna in Mark 6:48 verwys word, is volgens die Romeinse tydsindeling. In Westerse tydsberekening is dit tussen drie-uur en sesuur die oggend. Die **derde uur** van die dag (Matt 20:3) is volgens Westerse tydsberekening nege-uur in die oggend, terwyl die **sesde uur** (Mark 15:33) twaalfuur in die dag, die **negende uur** (Matt 20:5) drie-uur in die middag en die **elfde uur** (Matt 20:6) vyfuur in die middag is.

Vaam •Lengtemate

Velsiekte Enige aantasting van die vel waaruit liggaamsvog kon kom. Dit het die persoon •onrein gemaak (Lev 13:1-46).

Verbondsark •Ark

Vertoonbrode Brood wat op 'n tafel in die heilige deel van die tempel uitgestal is (Heb 9:2). Slegs ritueel gereinigde priesters is toegelaat om daarvan te eet (Eks 25:23-30; Lev 24:5-8).

Vierde nagwaak •Tydsindeling

Voetbank Die klein bankie waarop die voete van 'n koning gerus het terwyl hy op die troon sit (Ps 110:1). Wanneer die koning 'n oorwinning behaal het, moes die vyand tot voor die troon van die koning kruip of op sy maag seil. Die koning het dan sy voete op die vyand se rug geplaas — van hom 'n voetbank vir sy voete gemaak. Dit was 'n teken van die onderwerping van die vyand (Deut 33:29; Luk 20:42-43).

Voorbereidingsdag Die dag van voorbereiding voor die Sabbat, dws Vrydag (Matt 27:62). Die uitdrukking "Voorbereiding vir die •Pasga" (Joh 19:14) kan beteken dat die Sabbatdag hier saamgeval het met die Pasga en dat die Voorbereiding vir die Sabbat en die Pasga op dieselfde dag geval het (dws op Vrydag).

Vreemdeling Die woord verwys na mense wat om politieke of ekonomiese redes hulle eie land verlaat en tydelik in 'n ander land gaan woon het. Hulle kon dit net doen met die toestemming van daardie land of gebied se leiers. In die Ou Testament word die term gebruik vir die aartsvaders, soos Abraham, Isak en Jakob (Gen 12:10; 15:13; 32:4; 35:27) en die ander aartsvaders, en vir Israeliete wanneer hulle in 'n vreemde land is (Gen 47:4; Eks 22:21; Deut 23:7; Rut 1:1; 1 Kon 17:20). Die woord word ook gebruik vir vreemdelinge wat tydelike verblyfreg het in Israel. In 'n sekere sin was die Israeliete altyd vreemdelinge in die beloofde land, omdat die land aan die Here behoort (Lev 25:23). Die vreemdelinge wat in Israel gewoon het, moes hulle aan dieselfde wette as die Israeliete onderwerp (Num 15:16). Hulle het ook sekere voorregte gehad, soos om saam met die armes are op te tel (Lev 23:22) en het ook beskerming geniet (Lev 19:33-34; Deut 24:17). In die Nuwe Testament gebruik Petrus die term om die lewe van gelowiges op aarde as 'n tydelike verblyf te omskryf (1 Pet 2:11).

Vryspraak/vryspreek •Geregverdig/regverdiging

Wagbeurt •Tydsindeling

Wet en die Profete Dit dien as aanduiding van die geskrifte van die Ou Testament wat in Jesus se tyd deur die Jode as gesaghebbend aanvaar is (Matt 7:12; Rom 3:21).

Yweraar •Seloot

NUWE TESTAMENT EN PSALMS
'n Direkte Vertaling

Eerste digitale uitgawe 2014

Uitgegee deur die Bybelgenootskap van Suid-Afrika, Posbus 5500, Tygervallei 7536, Bellville

www.bybelgenootskap.co.za

ISBN 978-0-7982-1788-0

Table of Contents